ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།

པོད་འབྲིང་བའི་སྟོད་ཆ།

ནང་པའི་ཚན་རིག་གི་སྐོར།

ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས།

དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན།

2014

༄༅། །འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།

བོད་འབྲིང་བ།

སྟོད་ཆ།

ནང་པའི་ཚན་རིག་གི་སྐོར།

སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་ཁྲབ་ལམ་སྟོན་འོག་
ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས།

2014

© Gaden Phodrang Trust
(Office of His Holiness the Dalai Lama)
All rights reserved

Compiled, edited and published under the
auspices of the Office of His Holiness the Dalai Lama

ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།
པོད་འབྲིང་བའི་སྟོད་ཆ།
ནང་པའི་ཚན་རིག་གི་སྐོར།
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༨ དཔར་ཐེངས་དང་པོར་དེབ་གྲངས། ༡༠༠༠༠
དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན།

Series title: nang pa’i tshan rig dang lta grub kun btus
Volume 5: Pod bring ba nang pa’i tshan rig gi skor
Compiled and edited by the Kuntue Committee
Classical Indian Thought – Buddhist Sciences – Buddhist Philosophy –
Buddhist Investigative Methods – Buddhist Theories of Matter –
Nature of Time – Abhidharma – Critiques of Atomism – Indian Cosmology
Early Theories of Evolution of Life, Fetal Development, and the Brain –
Buddhist Psychology – Buddhist Epistemology – Nature of Consciousness
Mind Body Relationship – Mental Factors – Meditation Practices –
Mental Transformation – Subtle Body and Energy – Nature of the Person
The Buddha – Nagarjuna – Aryadeva – Maitreya – Asanga –Vasubhandu –
Bhavya – Chandrakirti – Dignaga – Dharmakirti – – Shantideva –Aryabhata
– Yashomitra –
Dharmottara – Shantarakshita – Kamalashila – Pundarika
ISBN
Printed in New Delhi
2014

གསལ་བཤད།

༄༅། །རྒྱ་ཆེའི་གློག་པ་པོ་རྣམ་པའི་སྐན་ལམ་དུ་ཞུ་རྒྱུར། དཔར་ཐེངས་དང་པོའི་ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཡིག་ནོར་འགལ་རེ་བྱུང་འདུག་པ་དཔར་ཐེངས་གཉིས་པའི་སྐབས་འདིར་ནོར་བཅོས་དང་ནང་དོན་རེ་ཟུང་ལེགས་བཅོས་ཞུས་ཡོད་པས་སླད་ཕྱིན་དེབ་འདི་ཉིད་བསྐྱུར་དཔར་བྱེད་སྐབས་དཔར་ཐེངས་གཉིས་པའི་དེབ་འདི་ཉིད་ལ་རྩ་འཛིན་གནང་རྒྱུ་དང་།   ད་ལམ་དེབ་རྒྱས་པ་གཉིས་དང་འབྲིང་བ་བཅས་འཕྲུལ་དེབ་ཏུ་བསྐྲུན་ཏེ་དྲ་ལམ་ཁག་ཏུ་འགྲེམས་སྤེལ་ཞུས་ཡོད་པས། རྒྱ་ཆེའི་དོན་གཉེར་ཅན་དག་གིས་དྲ་ལམ་བརྒྱུད་ཕབ་ལེན་དང་ཐད་ཀར་གཟིགས་ཐུབ་པ་བཅས། རྩོམ་སྒྲིག་པས་༢༠༡༨ཕྱི་ཟླ་༡༢ཚེས་༡ལ།

དཀར་ཆག

༄༅།བགོང་ས་མཆོག་གིས་ཆེད་དུ་སྩལ་བའི་སྔོན་གླེང་།

༡ ཐོག་མར་ཚན་རིག་དང་ཐད་ཚུལ། 1

༢ ནང་པའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་སྡེ་ཚན་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་ཚུལ། 12

༣ ནང་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག 18

༤ ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ། 37

༥ ནང་པའི་ཆོས། 41

༦ བཀའ་བསྡུ་རིམ་པ་གསུམ་ཇི་ལྟར་མཛད་པའི་སྐོར། 43

༧ བཀའ་བསྟན་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཚུལ། 47

༨ ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་གི་སྐོར། 56

རྩོམ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད། .... A

སྐབས་དང་པོ། གཞུང་གི་སྤྱི་བཤད།

༡ གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྤྱི་སྒྲོམ་མི་འདྲ་བ། 1

༢ གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཐབས་དང་དཔྱོད་པའི་སྒོ།

༡)རིགས་པས་དཔྱད་པ་གལ་ཆེ་ཚུལ་དང་རྟོན་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག................... 6

༢) གང་ལ་དཔྱོད་པའི་ཡུལ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ། 10

༣ ཞར་བྱུང་བསྡུས་གྲྭའི་རིགས་ལམ་གྱི་སྐོར་མདོ་ཙམ་བཤད་པ། 15

སྐབས་གཉིས་པ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག

༡ གཏན་ལ་དབབ་བྱ་གཞིའི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བཤད་པ། 23

༢ གཟུགས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འཛོག་ཚུལ། 26

༣ གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་བཤད་པ། 29

༡) གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད། 29

༢) སྒྲའི་སྐྱེ་མཆེད། 32

༣) དྲིའི་སྐྱེ་མཆེད། 39

༤) རོའི་སྐྱེ་མཆེད།.. 39

༥) རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད། 40

༤ མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་བཤད་པ། 42

༥ ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་བཤད་པ། 44

༦ རྒྱུ་འབྱུང་བ་བཤད་པ། 48

༧ ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་བཤད་པ། 56

༨ རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག 59

༩ བློའི་གཞལ་བྱ་དང་འབྲེལ་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་བཤད་པ།

༡) མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་བཤད་པ། 65

༢) གཅིག་དང་ཐ་དད་བཤད་པ། 68

༣) སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་བཤད་པ། 71

༤) འགལ་བ་དང་འབྲེལ་པའི་རྣམ་གཞག 73

༥) དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག 78

༦) གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ། 83

སྐབས་གསུམ་པ། གཟུགས་ཅན་རྫོམ་བྱེད་ཀྱི་ རྡུལ་ཕྲ་མོའི་རྣམ་གཞག

༡ སྤྱི་བཤད། 87

༢ གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐའ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་འཛོག་ཚུལ། 88

༣ ཕྲ་རབ་བསགས་པ་ལས་རགས་པ་གྲུབ་ཚུལ། 94

༤ ཆ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་ཡོད་མེད་ལ་དཔྱད་པ། 100

སྐབས་བཞི་པ། འཕྲོས་དོན་དུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

༡ དུས་གསུམ་འཇོག་ཚུལ། 109

༢ དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་ལས་བརྩམས་པའི་དཔྱད་པ། 115

༣ མི་རྟག་པ་ཕྲ་མོ་འཇོག་ཚུལ། 122

སྐབས་ལྔ་པ། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་འཇིག་གི་རིམ་པ་བཤད་པ།

༡ མངོན་པའི་གཞུང་སོགས་ནས་བཤད་པའི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་རིམ། ..131

༢ དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་ལས་བཤད་པའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་རིམ། 140

༣ སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འཇིག་པའི་ཚུལ། 148

༤ དུས་འཁོར་ནས་གསུངས་པའི་མཁའ་རྡུལ་དང་གོ་ལའི་འཁོར་བགྲོད། 155

༥ ཨཱརྱ་བྷ་ཊའི་རྩིས་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་གོ་ལའི་འཁོར་བགྲོད། 162

༦ འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་དང་གྲངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག 165

༡) སྦྱོར་བཤད་པ། 165

༢) གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚད་བཤད་པ། 166

༣) དུས་ཀྱི་ཚད་བཤད་པ། 167

༤) གྲངས་ཀྱི་གནས་བཤད་པ། 172

སྐབས་དྲུག་པ། མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་རིམ་དང་ ཙ་རླུང་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག

༡ སྐྱེ་བའི་གནས་བཤད་པ། 177

༢ མངལ་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་ཚུལ། 182

༣ དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་ཚུལ། 192

༤ མངལ་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་སྨན་གྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་ཚུལ། 195

༥ ཞར་བྱུང་ནང་པའི་སྨན་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་གླད་པའི་རྣམ་གཞག 200

  ༡) སྤྱི་བཤད། 200

  ༢) མངལ་དུ་གླད་པའི་ཆགས་རིམ། 201

  ༣) གླད་པའི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ། 204

  ༤) གླད་རྩའི་རྣམ་གཞག 206

༦) གླད་པའི་རྒྱུངས་པ་དང་། གླད་རྒྱ་དང་། ཚངས་དུང་གི་འཁོར་ལོ། 209

༧ ལུས་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ལ་དཔྱད་པ། 213

སྐབས་བདུན་པ། ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

༡ ཡུལ་ཅན་བློའི་ངོ་བོ་སྤྱིར་བཤད་པ། 219

༢ ཡུལ་ཅན་བློའི་དབྱེ་ཚུལ་བཤད་པ། 228

༣ དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། 229

༤ དབང་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་བཤད་པ། 234

༥ རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་བློའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། 242

༦ ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་བློ་བཤད་པ། 247

༧ འཁྲུལ་ཤེས་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ། 249

སྐབས་བརྒྱད་པ། སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

༡ སྤྱི་བཤད། 255

༢ མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་གི་རྣམ་གཞག..263

༡) ཀུན་འགྲོ་ལྔ། 264

༢) ཡུལ་ངེས་ལྔ། 268

༣) དགེ་བ་བཅུ་གཅིག 275

༤) འགྲོས་དོན་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བཤད་པ། 279

ཀ) སྤྱི་བཤད། 279

ཁ) བྱམས་པ་བཤད་པ། 287

ག) བཟོད་པ་བཤད་པ། 288

ང) སྙིང་རྗེ་བཤད་པ། 294

༥) རྩ་ཉོན་དྲུག 296

༦) ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ། 305

༧) གཞན་འགྱུར་བཞི། 311

༣ མངོན་པ་མཛོད་ལས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞེ་དྲུག་གི་རྣམ་གཞག 314

༡) སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ། 315

༢) དགེ་བའི་ས་མང་བཅུ། 316

༣) ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དྲུག 317

༤) མི་དགེ་བའི་ས་མང་གཉིས། 318

༥) ཉོན་མོངས་ཆུང་དུའི་ས་པ་བཅུ། 318

༦) མ་ངེས་པའི་སེམས་བྱུང་བརྒྱད། 319

༤ སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་རྫས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར། 321

༥ སེམས་བྱུང་གི་གྲངས་འདྲེན་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་བསྡོམས་པ། ...325

སྐབས་དགུ་པ། སེམས་ཕྲ་རགས་དང་ འཆི་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག

༡ ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་གཞུང་ལས་སེམས་ཕྲ་རགས་གསུངས་ཚུལ། 329

༢ སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་སེམས་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག......331

༡) སྤྱིར་བཤད་པ།...331

༢) རླུང་སེམས་ཐིམ་པའི་རིམ་པ་དང་འཆི་རིམ་བཤད་པ། 336

སྐབས་བཅུ་པ། བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།

༡ སྣང་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་སོགས་བློའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག 343

༢ དབང་ཤེས་རྣམ་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་རྩོད་པ། 346

༣ སེལ་འཇུག་དང་སྒྲུབ་འཇུག་གི་རྣམ་གཞག 350

༤ ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་དང་སྦྱར་ནས་བློ་རིག་བདུན་གྱི་རྣམ་གཞག

༡) སྤྱི་བཤད། 357

༢) ལོག་ཤེས་བཤད་པ། 358

༣) ཐེ་ཚོམ་བཤད་པ། 360

༤) ཡིད་དཔྱོད་བཤད་པ། 360

༥) རྗེས་དཔག་བཤད་པ། 362

༦) བཅད་ཤེས་བཤད་པ། 363

༧) མངོན་སུམ་བཤད་པ། 364

༨) སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་བཤད་པ། 367

སྐབས་བཅུ་གཅིག་པ། བློས་ཡུལ་འཇལ་བའི་ཐབས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

༡ སྤྱི་བཤད། 369

༢ ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་སོགས་རིགས་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག 370

༣ མཐའ་གཅིག་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཐབས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་གཞག

༡) སྤྱི་བཤད། 373

༢) ཐལ་འགྱུར་གྱི་གོ་དོན་དང་དབྱེ་བ། 375

༣) ཐལ་འགྱུར་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད། 380

༤ མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་སེལ་བའི་ཐབས་སྒྲུབ་ངག་གི་རྣམ་གཞག 382

༥ སྒྲུབ་ངག་གི་ཤུགས་བསྟན་བསྒྲུབ་བྱའི་རྣམ་གཞག........ 386

༦ སྒྲུབ་ངག་གི་དངོས་བསྟན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

༡) སྤྱི་བཤད། 389

༢) ཚུལ་གསུམ་གྱི་སྐོར། 390

༣) རྟགས་ཡང་དག་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ།

ཀ) འབྲས་རྟགས་ཡང་དག 396

ཁ) རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག 399

ག) མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག 402

༤) རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། 409

༥) རྟགས་ཡང་དག་ལ་སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། 410

༦) རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། 411

༧) རྟགས་ཡང་དག་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། 415

༨) རྟགས་ཡང་དག་ལ་རྒོལ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ། 416

༩) རྟགས་ཡང་དག་གི་ལྟོག་ཕྱོགས་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བཤད་པ། 417

ཀ) སྤྱི་བཤད། 417

ཁ) འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས། 418

ག) མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས། 418

ང) མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས། 421

༡༠) གཏན་ཚིགས་འཁོར་ལོ། 424

སྐབས་བཅུ་གཉིས་པ། བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་དཔྱད་འཇོག་གི་སྒོམ་བཤད་པ།

༡ ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་བཤད་པ། 429

༢ སེམས་བྱུང་རིགས་ཁག་ཅིག་ནང་ཕན་ཚུན་འགལ་ཟློར་གྱུར་པའི་ཚུལ། 435

༣ ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྲོས། 439

༤ ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་ཚུལ། 440

༥ སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ། 443

༡) སྤྱི་བཤད། 443

༢) ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་བསྟེན་པ། 445

༣) ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ། 450

༤) ཉེས་པ་ལྔའི་གཉེན་པོར་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྟེན་ཚུལ། 453

༥) འགལ་རྐྱེན་བྱིང་རྒོད་གཉིས་བཤད་པ། 458

༦) སེམས་གནས་དགུ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ། 464

༧) བསྒོམས་པས་ཞི་གནས་གྲུབ་ཚུལ། 471

༦ སོ་སོར་རྟོག་པའི་ལྷག་མཐོང་སྒྲུབ་ཚུལ་བཤད་པ། 478

༧ དཔྱད་སྒོམ་གལ་ཆེ་བའི་ཚུལ། 480

༨ དྲན་པ་ཉེར་བཞག་སྒོམ་ཚུལ་བཤད་པ། 484

༩ བློ་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བའི་ཤེས་བྱེད། 496

༡༠ ཡུལ་འཇལ་བ་པོའི་བདག་གམ་གང་ཟག་བཤད་དེ་མཇུག་བསྡུ་བ། 501

པར་བྱང་སྨོན་ཚིག 507

༄གོང་ས་མཆོག་གིས་ཆེད་དུ་སྩལ་བའི་སྨོན་ཚིག།

༡ ཐོག་མར་ཚན་རིག་དང་ཕྲད་ཚུལ།

༄༅། །ངོས་རང་ཆུང་ངུའི་སྐབས་ནས་རྩེད་ཆས་འཕྲུལ་འཁོར་རིགས་ལ་དགའ་མོས་དང་དོ་སྣང་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་པར་རྒྱ་གར་དུ་སླེབས་རྗེས་ཚན་རིག་གི་སྐོར་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་དང་ཚན་རིག་དང་ཆོས་ལུགས་བར་གྱི་རྒྱང་ཁྱད་ཅི་ཡོད་ཤེས་རྟོགས་སྤེལ་སྐད། ཚན་རིག་པ་དང་འགྲོས་མོལ་བྱ་རྒྱུའི་འདོད་པ་བྱུང་། ངོས་ནས་ཚན་རིག་པར་བགྲོ་གླེང་བྱེད་པའི་གདེང་སྤོབས་ཡོང་བའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི། སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས།

དགེ་སློང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས།།
བསྲེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ།།
ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ།།
བླང་བར་བྱ་ཡི་གུས་ཕྱིར་མིན།།

ཞེས་སྟོན་པས་རང་གི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ལ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ན་གསེར་ལ་བསྲེགས་བཅད་བརྡར་གསུམ་གྱིས་ལྷད་ཡོད་མེད་བརྟག་པ་ལྟར། བརྗོད་བྱའི་དོན་དེར་དཔྱད་པ་ཞིབ་མོར་བྱས་ནས་གདེང་འཁེལ་བ་བྱུང་ན་ད་གཟོད་ཡིད་

ཚེས་བྱ་རིགས་པ་ལས། དཔྱད་པ་གང་ཡང་མ་བྱས་པར་རང་གི་སློན་པས་གསུངས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱ་མི་རིགས་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ནི་སློན་པས་ཅི་ཞིག་གསུངས་པ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་ཡང་། ང་རང་ཚོས་ཚོད་ལྟ་དང་རིགས་པའི་དཔྱད་པ་བརྒྱུད་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་པ་ལས། བཀའ་ལུང་ཙམ་གྱིས་ཚད་མར་འཛིན་མི་རིགས་པར་ཆེད་དུ་གདམས་པ་ཡིན་པས། ཆབས་ཆེན་གྱི་བསླབ་བྱ་འདིས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ཡང་དག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཉིད་གཙོ་བོར་བསྟན་ཡོད།

ནང་པའི་གཞུང་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དཔལ་ན་ལེནྡྲ་སོགས་ཀྱི་མཁས་དབང་ཁག་གིས་དོན་གང་ཞིག་ལ་དཔྱོད་པ་ན་མངོན་སུམ་གྱི་སྦྱོང་བ་ནི་རིགས་པ་དང་ལུང་ལས་ཀྱང་གལ་གནད་ཆེ་བའི་རྩ་དོན་དུ་བཟུང་བར་མ་ཟད། ཅི་སྟེ་དངོས་པོའི་སྡོད་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ལུང་ཙམ་ཁུངས་སུ་འཛིན་ན། ལུང་དེ་ཡང་ལུང་གཞན་ཞིག་གིས་ཚད་མར་སྒྲུབ་དགོས་པས་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། ལུང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱོགས་སྨྲ་མར་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་མི་ནུས་པར་ཐལ་བ་དང་། ལུང་ལའང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་པས་རྣམ་གཞག་གང་ཡང་བྱེད་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགོད་པ་ནི་ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་རྟགས་སུའང་གསུངས་པས། དེ་ལྟར་འགོད་པ་པོ་རང་ཉིད་རིགས་པ་སྨྲ་བའི་གྲལ་དུ་མི་ཚུད་པར་གསུངས།

དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་ཚན་རིག་པས་ཀྱང་ཞིབ་འཇུག་གི་གྲུབ་དོན་ཐམས་ཅད་ཚོད་ལྟའམ་རྩིས་རིག་གིས་བདེན་དཔང་བྱེད་པ་ལས་སྐྱེ་བོ་གཞན་ཞིག་གི་ལུང་ལ་ཁུངས་གཏུག་གི་མེད་པས། མངོན་སུམ་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྣང་ཚུལ་ཞིག་ལ་ཞིབ་ལྟ་བྱས་ནས་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཆོས་རྣལ་ཐྲན་སོགས་ལ་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚུལ་དེ་ནི། ནང་པ་དང་ཚན་རིག་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་ཐུན་མོང་དུ་གནས་པར་མཐོང་བས། ངོས་རང་དེང་རབས་ཚན་རིག་པར་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱུར་སྤྲོབས་པ་ལྷག་ཏུ་འཕེལ།

ཚན་རིག་པས་ཐྲ་མཐོང་ཆེ་ཤེལ་དང་། རྒྱང་ཤེལ། ཨང་རྩིས་སོགས་བཀོལ་ནས་རྣལ་ཐྲན་དང་ཡངས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བཟོ་དབྱིབས་སོགས་ལ་ཞིབ་ལྟ་བྱས་ཏེ། དབང་པོའི་བློས་གསར་མཐོང་གི་ནུས་ཚད་ལ་གཞི་བཅོལ་ནས་རྗེས་དཔག་གིས་དཔྱད་པས་དངོས་དོན་ཤེས་རྟོགས་གསར་པ་དུ་མ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། དེ་ཡང་ཚན་རིག་གིས་ཚོད་དཔག་བྱེད་པའི་དོན་དེ་ར་སྤྲོད་པར་མཐར་སྨྱོང་བ་ལ་གཏུག་དགོས་པས། ནང་པ་དང་ཚན་རིག་པ་གཉིས་ཀས་དཔྱད་པའི་གཞི་རྩ་མྱོང་བ་ལ་བརྟེན་པར་མཚུངས་པས། དཔྱད་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གྱི་ཐད་རྩ་བའི་འགྲོ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ཅིག་ཡོད་པ་གསལ་པོ་ཡིན། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་དུ་མྱོང་བ་ཞེས་པ་དབང་ཤེས་ཀྱི་མྱོང་བ་ཙམ་མིན་པར་སྒོམ་བྱུང་ཡང་ཟབ་པའི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་གོ་བ་དང་། ཐོས་བསམ་ལས་བྱུང་བའི་སྒོམ་བྱུང་འདི་ཡང་ཚན་རིག་གི་བརྟག་དཔྱད་དང་མཚུངས་པར་སྨྱོང་བར་གཏུགས་པའི་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་བརྟག་ཐབས་ཤིག་ལའང་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།

༡༩༧༣ ལོར་ངོས་ཡོ་རོབ་ལ་ཐོག་མར་བསྐྱོད་སྐབས་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་མཁས་དབང་ཆེན་པོ་མཚན་ཉིད་རིག་པ་སྨྲ་བ་སྐུ་ཞབས་ཀཱརླ་པོ་པྤེར་ (Sir Karl Popper) དང་། རིམ་གྱིས་ཀྭན་ཏུམ་ (quan tum) དངོས་ཁམས་རིག་པ་བ་ཝེར་ནར་ཧེའི་སན་བེརྒ་ (Werner Heisenberg) ཡི་ལས་རོགས་བཅས་ཡིན་པ་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དང་དངོས་ཁམས་རིག་པ་བ་བོན་ཝའི་ཛི་ཀེར་ (Carl von Weizsacker) དང་། དངོས་ཁམས་རིག་པ་བ་ད་ཝིད་བོཧམ་ (David Bohm) སོགས་སྔན་གྲགས་ཆེ་བའི་ཚན་རིག་པ་ཚོར་རིམ་གྱིས་ཐུག་འཕྲད་བྱས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཀློད་རྩའི་རྣམ་གཞག སྐྱེ་དངོས་རིག་པ། དངོས་ཁམས་རིག་པའམ་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟེ། ཕྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོར་ཆ་ཤས་བསིལ་ནས་མཐར་རྟེན་རྒྱུ་མེད་པ། སེམས་ཙམ་པའི་ཕྱི་དོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་ཉེ་པོ་ཡོད་ཅིང་། དབུ་མའི་གཞུང་ནས་བཏགས་དོན་བཙལ་ནས་མི་རྙེད་པར་བཤད་པ་དང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པའི་ཚན་རིག་གི་སྡེ་ཚན་ཁག་དེ་དག་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཞི་ལྷག་གི་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་གོ་བསྡུར་ལན་མང་བྱས་པ་ཡིན།

ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། ད་ལྟ་འཛིག་རྟེན་འདིར་ཚན་རིག་གི་གཡོལ་ཐབས་མེད་པའི་ཤུགས་རྐྱེན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཁྱབ་གདལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པས། དེང་རབས་ཚན་རིག་ལ་ཤེས་འདོད་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཛ་དྲག་ངང་དང་ལེན་མི་འདོད་བཞིན་དུ་བྱེད་དགོས་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད། དེར་མ་ཟད་དེང་རབས་ཚན་

རིག་གི་རྣམ་གཞག་ནང་དུའང་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྐོར་སོགས་གླེང་སློང་གི་ཁོར་ཡུག་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོང་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ང་ཚོའི་མི་ཚེའི་མདོན་འདོད་བདེ་སྐྱིད་ཡིན་པའི་གནད་དོན་འདི་ལ་གཞིགས་ཏེ། ཚན་རིག་གི་ཐོན་སྐྱེད་ཁག་འཛིག་རྟེན་འདིར་འཚོ་བའི་སྐྱེ་འགྲོ་སྤྱིའི་ཕན་བདེའི་དགོས་མཁོར་བསྒྱུར་རྒྱུ་གལ་ཆེར་མཐོང་ནས། ངོས་ནས་ལོ་མང་ཚན་རིག་གི་མཁས་པ་རྣམས་དང་གོ་བསྡུར་བྱས་པ་ཡིན། ཕན་ཚུན་གྲོས་བསྡུར་ལ་བརྟེན་ནས་དེང་རབས་ཚན་རིག་དང་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་མིའི་རིགས་ཀྱི་ལུས་སེམས་བདེ་ཞིང་སྐྱིད་པའི་དགོས་མཁོ་ལ་ཞབས་འདེགས་བསྒྲུབ་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་ཚན་རིག་པ་རྣམས་དང་གོ་བསྡུར་བྱེད་སྐབས། ངོས་ནས་དམིགས་ཡུལ་གཉིས་འཆང་བཞིན་ཡོད།

དམིགས་ཡུལ་དང་པོ་ནི། ད་བར་རྒྱལ་སྤྱིར་ཡོད་བཞིན་པའི་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གཞག་གི་ཁྱོན་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། ད་དུང་ཡང་ལོ་རེ་ནས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་མོད། ཚན་རིག་ཐོག་མར་དར་སྐབས་ནས་ཕྱིའི་དངོས་པོར་གཙོ་བོར་དམིགས་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་དཔྱད་ཞིབ་བྱ་ཡུལ་ཕྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ལས། དཔྱོད་མཁན་རང་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། དྲན་པ་སྐྱེ་ཚུལ། རང་གི་བདེ་སྡུག་གི་ཚོར་བ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་ཉམས་ཞིབ་ཆེར་བྱས་མེད། དེའི་ཕྱིར་ད་ཡོད་ཚན་རིག་གིས་ལེགས་པར་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་ཐུབ་པའི་གཞི་ནི་ཕྱིའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གཙོ་བོ་ཡིན། དེ་ལྟ་ནའང་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས་བལྟས་ནའང་།

ད་ལྟའི་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་མ་འདྲེས་པའི་ཆ་གང་མང་ཞིག་ཡོད་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད། དེའི་ཕྱིར་ཤེས་བྱའི་སྡེ་ཚན་གྱི་ནང་དུ་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་ངེས་པར་ཚུད་དགོས་པར་བརྟེན། ད་ཡོད་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་རྣམ་གཞག་ནས་སྒོ་ལྔའི་ཤེས་པ་སོགས་ཤཱཀྱ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་འགྲེལ་བཤད་ཡོད་ཐོག་ད་དུང་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེ་རུ་དང་། ཞིབ་ཚགས་སུ་བཏང་སྟེ་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་གསལ་བའི་དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་གཞུང་ལུགས་འདྲ་ངེས་ཤིག་བྱས་ཏེ་ཤེས་བྱའི་གཞི་རྒྱ་ཇེ་ཆེར་གཏོང་རྒྱུ་དེ་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ཡིན།

སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་བར་ཕན་ཚུན་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་འོས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་མ་ཟད། ང་ཚོར་ལུས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་སེམས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་དང་འབྲེལ་བའི་བདེ་སྡུག་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་སྟབས་ལུས་སེམས་གཉིས་ཀ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་ཡོན་ང་ཚོར་དགོས་ངེས་ཡིན། དེས་ན་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་བདེ་སྐྱིད་ཇི་ལྟར་སྐྲུན་ཐབས་ལ་གཞིགས་ནའང་དེང་རབས་ཚན་རིག་དང་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྡེ་ཚན་གསར་པ་ཞིག་སྤྲོལ་གཏོད་ཐུབ། དེ་ཡང་དོས་ཀྱི་བསམ་པར་ཚན་རིག་གིས་དངོས་པོའི་མཐར་ཐུག་གི་རང་བཞིན་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ་གསར་དུ་རྙེད་པའི་ཤེས་བྱས་འགྲོ་བ་མིའི་ཤེས་ཡོན་ལ་ཁ་སྣོན་བྱས་ཏེ། མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་ནི་ཆ་ཚང་ཞིང་ཕྱུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་དགོས་རྒྱུ་དེ་རེད་སྙམ།

དམིགས་ཡུལ་གཉིས་པ་ནི། ང་ཚོ་མིའི་རིགས་ལ་ཐྲད་པའི་དཀའ་ངལ་ལ་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བྱས་པའི་དཀའ་ངལ་ཞིག་དང་རང་བྱུང་གི་འབྱུང་བས་བསྐྲུན་པའི་དཀའ་ངལ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། མིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་ནི་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཟོས་པར་བརྟེན། དེ་སེལ་ཐབས་ཀྱང་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་ནུས་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད། ད་ལྟའི་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་འདིར་ཤེས་ཡོན་གྱིས་ཆེར་ཐོངས་མེད་ཀྱང་མིས་བྱས་པའི་དཀའ་ངལ་ཁག་མྱུ་མཐུད་གནས་པ་དེས་ང་ཚོར་དཀའ་ངལ་དེ་དག་སེལ་ཐབས་ད་དུང་འདང་ངེས་ཤིག་མེད་པ་གསལ་པོ་ཡིན། དཀའ་ངལ་དེ་དག་མིའི་བསམ་བློའི་ནང་རང་གཅེས་འཛིན་དང་། འདོད་ཆགས། སྡང་བ། འདོད་རྨམ། ཕྱོགས་རིས། ཐྲག་དོག།འཁྲུན་སེམས་སོགས་ཤུགས་ཆེ་དྲགས་པ་དང་། ཕྱོགས་གཞན་ནས་ང་ཚོའི་བསམ་བློའི་ནང་གཞན་གཅེས་འཛིན་དང་། བྱམས་བརྩེ། བཟོད་སེམས། བག་ཡོད། ཤེས་རབ་སོགས་ཀྱིས་ཐོངས་པ་ལས་བྱུང་ཡོད་པས། ལྟ་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཁག་གི་ནང་དུ་ཆགས་སྡང་དང་བྱམས་བརྩེ་སོགས་ལ་ཇི་ལྟར་འདོར་ལེན་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་པར་བརྟེན། རྣམ་གཞག་དེ་རྣམས་ཀྱིས་མིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་ཁག་སེལ་བར་ཞབས་འདེགས་ཞུ་ཐུབ་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད།

ཚན་རིག་གི་དགོས་དོན་ནམ་གྲུབ་དོན་གཙོ་བོ་ནི་མིའི་རིགས་ལ་ཕན་ཐོགས་དང་། ཞབས་འདེགས་བསྒྲུབ་རྒྱུ་དེ་ཡིན་ཞིང་། ཚན་རིག་གི་གྲུབ་དོན་ནས་མིའི་རིགས་ལ་སྨན་བཅོས་དང་། ཁོར་ཡུག།དཔལ་འབྱོར། འཕྲིམ་འགྲུལ། འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད། འབྲེལ་ལམ་སོགས་ཀྱི་ཐད་ཕན་ཐོགས་མངོན་གསལ་དོད་པོ་བྱུང་

ཡོད། ཡིན་ནའང་མིའི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་ཁག་ད་དུང་ཡང་རང་འཛགས་སུ་གནས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་ཚན་རིག་ཧ་ཅང་དར་རྒྱས་བྱུང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་ནང་དུའང་རྐུ་འཕྲོག་དང་། གསོད་རྡུང་། འཐབ་རྩོད་རྣམས་ཇི་ཙམ་བྱུང་མིན་མཐོང་ཆོས་སུ་འགྱུར་བཞིན་པ་དེ་དང་། ལྷག་པར་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་སྡུག་བསྔལ་ཁག་སྔར་བཞིན་གནས་ཡོད་དེ། རང་རང་གི་སེམས་ནང་འདོད་ཛམ་དང་། ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ། ཕྲག་དོག་སོགས་ཀྱིས་ཁེངས་ནས་ཡོད་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆ་རྐྱེན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཇི་ཙམ་བྱུང་རུང་མི་ཚེ་སྐྱིད་པོ་ཞིག་ཡོང་མི་ཐུབ་པ་དང་། ཚོག་ཤེས་དང་བྱམས་བརྩེ་སོགས་ཀྱི་བསམ་བློ་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་ཕྱི་དངོས་པོའི་ཆ་རྐྱེན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་མེད་རུང་མི་ཚེ་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོང་བཞིན་ཡོད་པས། མི་ཚེར་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་མིན་དེ་གཙོ་བོར་ནང་བསམ་བློའི་ཁྱད་པར་ལས་ཡིན་པར་བསྙོན་དུ་མེད།

ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་བར་ཚན་རིག་གིས་ད་བར་ཕན་ཐོགས་རྒྱ་ཆེན་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། སེམས་ཀྱི་དཀའ་སྡུག་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་གཏོང་ལེན་བྱེད་དགོས་སྟབས། མིའི་བྱམས་བརྩེ་སོགས་ཀྱི་རིན་ཐང་གོང་མཐོར་གཏང་རྒྱུ་ནི་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་རྩ་བར་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན། དེང་རབས་ཚན་རིག་པས་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ལ་རྟོག་གཞིག་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ཅེ་བའི་འགྲོ་བ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེ་བའི་གནད་དོན་གཞན་ཁག་ལ་དོ་སྣང་བྱས་ན། ཚན་རིག་ལའང་ཡར་སྐྱེད་དང་དགེ་མཚན་གསར་པ་ཞིག་ཡོང་བའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད། ད་བར་ཚན་རིག་གིས་

སྣང་དོར་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་བྱམས་བརྩེ་སོགས་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་ལ་ཐེ་གཏོགས་བྱེད་ཀྱི་མེད་ཀྱང་། ཚན་རིག་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་དགོས་མཁོར་དམིགས་ནས་བྱུང་ཡོད་སྟབས། མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གནད་དོན་གཞན་ཁག་དང་ཁ་འབྲལ་མི་ཐུབ།

གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པར་ནི། ཞི་ལྷག་སོགས་སེམས་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་ཐོན་པས། ད་ལྟ་ཡོད་བཞིན་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཤེས་ཡོན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་གཏོགས་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྡེ་ཚན་ལ་བློ་སྐྱེད་ངེས་པར་འབུལ་ཐུབ་པ་དང་། མིའི་རིགས་སྤྱིའི་ནང་སེམས་ཀྱི་གདུང་བ་སེལ་བ་དང་ཞི་བདེ་སྒྲུབ་པར་ཕན་ནུས་ཐོན་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཆ་རྐྱེན་ཞིག་ཡོད་སྟབས། ཆ་རྐྱེན་དེས་ད་ཡོད་ཤེས་ཡོན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཕུན་སུམ་ཛེ་ཚོགས་སུ་འགྱུར་བའི་རམ་འདེགས་བྱས་ཏེ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་འདི་སྤྱོད་བཟང་གིས་མི་ཐོངས་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་དེ་ངའི་དམིགས་ཡུལ་གཉིས་པ་ཡིན།

དེང་སྐབས་ཚན་རིག་དང་འཕྲུལ་ལས་ཀྱིས་ཤུགས་རྐྱེན་མ་ཐེབས་པའི་མིའི་འཚོ་བའི་ཆ་ཞིག་ཕལ་ཆེར་མེད་པས། ང་ཚོའི་འཚོ་བའི་ཁྲོད་དུ་ཚན་རིག་གིས་གནས་བབ་ཇི་ཙམ་ཞིག་བཟུང་ཡོད་མེད་གསལ་པོ་ཡིན། ཡིན་ནའང་ཚན་རིག་གི་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཚན་རིག་གིས་ང་ཚོའི་དགོས་མཁོ་གང་བསྒྲུབས་པ་དེའི་མཐའ་མའི་འབྲས་བུ་ཅི་ཞིག་ཡིན་མིན་བཅས་ལ་ང་ཚོས་ཡིད་འཛོག་བྱེད་རིགས། ཡང་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་འགོ་སྟོད་དུ། ཚན་རིག་དང་རྒྱུས་ཀྱིས་ཆོས་

ལུགས་ཀྱི་དད་སེམས་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་རྒྱུར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་མཁན་བྱུང་ཡང་། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་འགོ་སྟོད་འདིར་ནི་ཞི་དུལ་གྱི་སྤྱོད་པ་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་སེམས་ཁམས་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་པའི་གནའ་བོའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ལ་དེ་བས་དོ་སྣང་བྱེད་ཡུལ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

༢ ནང་པའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་སྡེ་ཚན་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་ཚུལ།

ང་ཚོས་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་རྒྱུན་དུ་མི་གསོད་རྐུ་འཕྲོག མགོ་སྐོར་གཡོ་སྒྱུ། གཞན་ལ་གནོད་འཚེ། ཉམ་ཐག་ལ་མཐོང་ཆུང་། སྤྱི་རྫས་ལ་བག་མེད། ཆང་རག་ལ་ངན་གོམས། སྤྱི་དོན་རྒྱབ་སྐྱུར། དུག་རྫས་འཐེན་པ། གྲོགས་མེད་དུ་ལུས་པ། འཁོན་འཛིན་དང་ཐྲག་རྡོག།འཁྲུག་སེམས་དང་དངངས་སྐྲག་སོགས་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད། དོན་ཀྱི་བསམ་པར་དེ་ནི་ང་ཚོས་ད་བར་ཀུན་སྤྱོད་དང་བསམ་བློའི་རིན་ཐང་བྱམས་བརྩེ་སོགས་སྣང་མེད་དུ་ཤོར་བའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་ཡོད་པས། ཇི་ལྟར་བྱས་ནས་ཀུན་སྤྱོད་ཡར་རྒྱས་དང་དར་སྤེལ་གཏང་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པར་མཐོང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་དངོས་མཐོང་འདིས་ང་ཚོར་ཅི་ཞིག་གིས་འདང་གི་མེད་པ་དང་། གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱི་དེང་གི་འཛིག་རྟེན་སྤྱིའི་གནས་སྟངས་དེ་གས་ང་ཚོ་ཕན་ཚུན་བར་བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་བས་ཁྱབ་པའི་ཁོར་ཡུག་ཅིག་དགོས་པར་གསལ་པོར་སྟོན་གྱི་ཡོད།

གལ་ཏེ་ང་ཚོས་ཀུན་སྤྱོད་དང་བསམ་བློའི་རིན་ཐང་དར་སྤེལ་གཏོང་དགོས་

ན་གཞི་ཅི་ཞིག་ལ་བརྟེན་དགོས་སམ། ཆོས་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་སྤྱོད་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ནི་ལྷ་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞིའི་སྟེང་བསླངས་ཡོད་པས། གལ་ཏེ་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ནི་ངེས་པར་ཆོས་ལུགས་ཤིག་ལ་བརྟེན་དགོས་ཚེ། ལྷ་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཁག་གི་བསླབ་བྱ་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་སྤྱོད་ནི་ཆོས་དད་མེད་པའི་སྐྱེ་བོ་ཚོར་ཁྱབ་མི་ཐུབ་པ་དང་། ཆོས་དད་མེད་པ་ཚོར་ཆོས་དད་མེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་བྱམས་བརྩེ་སོགས་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་དག་ཀྱང་འཐུས་ཤོར་བར་འགྱུར། བྱམས་བརྩེའི་རིན་ཐང་ང་ཚོའི་མི་ཚེའི་ནང་ཇི་ཙམ་མཁོ་གལ་ཆེ་མིན་ཉིན་རེའི་འཚོ་བའི་ནང་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་པ་དང་། ཟ་ན་དུད་འགྲོ་དག་ཀྱང་བརྩེ་སེམས་ཀྱི་ཚོར་བས་འཚོ་བཞིན་ཡོད་སྐབས་བྱམས་བརྩེའི་བསམ་བློ་ནི་ངེས་པར་ཆོས་ལུགས་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པར་གསལ།

དེ་བཞིན་ང་ཚོར་ཐོག་མ་ནས་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་མེད་ཀྱང་ཕྲུ་གུའི་སྐབས་ནས་གཞན་ལ་བརྩེ་བ་དང་། བྱམས་པ་དང་། ཕན་སེམས་དང་། བཟོད་སྒོམ་སོགས་རང་གི་ངང་གིས་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་ལུས་ངག་གི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱང་རང་ཆས་སུ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་མི་ཀུན་ལ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཡོད་པའི་བཟང་པོའི་རིགས་ཀྱི་བསམ་བློ་དང་བྱ་སྤྱོད་བཟང་པོ་འདི་དག་ལ་གཞི་བཅོལ་སྟེ། ངོས་ནས་ཆོས་ལུགས་དང་ལྷ་གྲུབ་བྱེ་བྲག་པ་གང་གིའང་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་མིའི་གཞི་རྩའི་ཀུན་སྤྱོད་བཟང་པོ་དེ་དར་སྤེལ་གཏོང་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱུ་མཚན་ནི་ཆོས་ལུགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་ང་ཚོ་ཞི་བདེར་འཚོ་གནས་ཐུབ་ཀྱང་། མིའི་གཞི་རྩའི་དགོས་མཁོ་བྱམས་བརྩེ་དང་ཁ་བྲལ་ན་ང་ཚོ་གསོན་

ཕོར་གནས་དཀའ་ཞིང་གནས་ཀྱང་བདེ་སྐྱིད་ཀྱིས་ཕོངས་པའི་ཁེར་རྐྱང་གི་མི་ཚེ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བར་ངེས།

གལ་ཏེ་ང་ཚོས་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤེལ་ཐབས་བྱས་པའི་དབང་དུ་བཏང་ནའང་། ཆོས་ལུགས་དང་རིག་གཞུང་སྣ་མང་ལས་གྲུབ་པའི་གོ་ལ་གཅིག་གྱུར་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་འདིའི་ནང་དུ་ཆོས་ལུགས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་གི་རྒྱབ་རྟེན་དུ་འཛིན་རྒྱུར་བདེ་པོ་མེད། དེས་ན་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པའི་སྤྱོད་བཟང་ཞིག་སྤེལ་དགོས་ན་དེ་ནི་མིའི་གཞི་རྩའི་བཟང་གཤིས་རྣམས་དར་སྤེལ་གཏོང་རྒྱུ་ལས་མ་འདས། གཞི་རྩའི་བཟང་གཤིས་དེ་དག་ལ་གལ་སྲིད་ང་ཚོས་མཐོང་ཆུང་བྱས་ཚེ་དེའི་འཇུག་འབྲས་ལ་ང་ཚོས་འགན་ལེན་ཇི་ལྟར་བྱེད། ངོས་ནས་ཆོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་སྤྱོད་བཟང་ (secular ethics) ཞེས་པ་ནི། མིའི་རིགས་ལ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཡོད་པའི་གཞི་རྩའི་བཟང་གཤིས་རྣམས་ལྟ་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཁག་གིའང་བྱམས་བརྩེའི་བསླབ་བྱའི་རྨང་གཞི་རུ་གྱུར་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཟེར་གྱི་ཡོད།

དེ་ཡང་ཆོས་དད་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་ཕུས་བརྩི་ཞུ་བའི་ལམ་སྲོལ་ཞིག་རྒྱ་གར་གྱི་སྲོལ་རྒྱུན་དུ་གནའ་དུས་ནས་ཡོད་པ་ནི། དཔེར་ན། སྔར་རྒྱ་གར་དུ་རྒྱང་འཕེན་པར་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཐོག་གྲུབ་མཐའ་གཞན་རྣམས་ནས་དགག་པ་ཤུགས་ཆེར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་ལྟ་གྲུབ་དེ་འཛིན་མཁན་གྱི་རྒྱང་འཕེན་པར་ཕུས་བཀུར་གྱི་ཐ་སྙད་འབོད་སྲོལ་ཞིག་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། སྲོལ་དེ་དང་འདྲ་

བར་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ནང་རྒྱ་གར་རང་དབང་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་གྱུར་རྗེས། རྒྱ་གར་གྱི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱང་ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཞིག་སྒྲོལ་གཏོད་བྱས་ཡོད། རྒྱ་གར་གྱི་ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་རྩ་ཁྲིམས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་དེ་ནི་ཆོས་ལུགས་ལ་གུས་བརྩི་མེད་པ་ལྟ་བུ་གཏན་མིན་པར་ཆོས་ལུགས་ཚང་མ་མཉམ་གནས་དང་མཉམ་དར་ཡོང་ཕྱིར་ཡིན། རྩ་ཁྲིམས་དེ་གཏན་འབེབས་ཡོང་བར་སྐྱུལ་འདེབས་བྱེད་མཁན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གླུན་རྡི་གང་ཉིད་ཆོས་པ་གཞཱའ་མ་ཞིག་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གལ་འགངས་ཆེ་བའི་དཔེ་མཚོན་དེ་དག་མཐོང་སྟེ། ངོས་རང་ལ་ཆོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་སྲྲིད་བཟང་དར་སྤེལ་གྱི་བྱ་བ་འདིར་མི་བདེ་བ་གང་ཡང་མ་བྱུང་།

སྤྱིར་ཡུལ་ལུང་སོ་སོར་གནའ་རབས་ནས་ཡོད་པའི་རང་གི་ཆོས་ལུགས་དེ་རང་ཉིད་ལ་འཚམ་ཤོས་ཡིན་པས་ཆོས་ལུགས་གཞན་དུ་བསྒྱུར་ན་སྐྱེར་རང་ཉིད་ལ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཉེན་ཆེ་བ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཆོས་ལུགས་མཐུན་སྒྲིལ་ལའང་གནོད་གཞིར་འགྱུར་སྲིད་པར་བརྟེན། ཆོས་ལུགས་གཞན་གྱི་རྗེས་འཇུག་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་པར་བསྒྱུར་སྙམ་པའི་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཁྱབ་སྤེལ་གྱི་བསམ་བློ་གཏན་ནས་གཏོང་མི་འོས། དེ་ལྟ་ནའང་ཆོས་ལུགས་ཚང་མར་རང་རང་གི་གསུང་རབ་ནས་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་ལ་ཕན་ཐོགས་པའི་ཆ་ངེས་པར་དུ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལག་ལེན་དུ་བཀལ་ནས་སྐྱེ་འགྲོ་སྤྱི་ལ་ཞབས་འདེགས་ངེས་པར་སྒྲུབ་འོས་པ་ཞིག་ཡིན། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ངོས་ནས་ཆོས་དད་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་ཕན་ཐོགས་སྒྲུབ་པའི་ཆ་རྐྱེན་གཙོ་བོ་ནི་ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་

པའི་ཚན་རིག་གམ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་། ནང་གི་གདུང་བ་སེལ་བ་དང་ཞི་བདེ་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་ལམ་དེ་དག་ཡིན་སྟབས། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་དུ་ཚན་རིག་དང་། ལྟ་གྲུབ། ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ཡོད་པ་དེ་དག་སྤྱི་ཚན་སོ་སོར་འབྱེད་དགོས། སྤྱིར་བཏང་ཆོས་དང་དམ་ཆོས་ཉམས་ལེན་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ལུགས་སོ་སོའི་སྐྱབས་ཡུལ་ལ་དད་པ་དང་འབྲེལ་ནས་ཡོང་དགོས་པས། ནང་ཆོས་ཀྱང་ནང་པའི་དད་ལྡན་པ་ཁོ་ནར་འབྲེལ་བ་ལས་ཆོས་ལུགས་གཞན་དང་། ཆོས་དད་མེད་པ་ཚོར་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་བ་མེད། དེས་ན་ཆོས་དད་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་གཞག་ནི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་རན་པ་ཞིག་མིན་ཏེ། ད་ལྟ་འཛམ་གླིང་འདིར་མི་འབོར་དུང་ཕྱུར་བདུན་ཙམ་ནང་དུང་ཕྱུར་བཅུ་ལྷག་ལ་ཆོས་དད་དམིགས་བསལ་མེད་པ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད།

ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལྟ་གྲུབ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། རྟག་པ་རང་བྱུང་གི་སྐྱེས་བུ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་འདོད་པའི་ལྟ་གྲུབ་དང་མི་མཐུན་ཡང་། སོ་སོ་རང་ཉིད་ཀྱི་བསམ་པའི་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་སྟེ། གནད་དོན་གང་ཡིན་རུང་དེ་ཉིད་ཕྱོགས་མང་པོར་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པར་མཐོང་ཚེ་གནད་དོན་དེ་རྒྱུ་གཅིག་དང་རྐྱེན་གཅིག་པུ་ལས་བྱུང་བའི་ག་དོག་གི་བསམ་བློ་ཁག་བསལ་ཐུབ་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་ཟུར་དུ་བཀོལ་ཐུབ་ན་དགེ་མཚན་ཡོད། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ནས་ཐོན་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གཙོ་གནད་ཁག་ཅིག་ཟུར་དུ་བཀོལ་བ་དེས། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་ལྟ

གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་སྦྱོང་བར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་པ་ཞིག་ཡིན་མི་དགོས་པ་དང་། གཉིས་ནས་སངས་རྒྱས་པས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ལྟ་ཚུལ་གང་ཡིན་ཤེས་ཐུབ་པ་སོགས་ཀྱི་དགེ་མཚན་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མཐོང་།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཐོག་མར་བདེན་བཞི་གསུངས་ཚུལ་ལ་དཔྱད་ནའང་། བདེན་བཞིའི་ངོ་བོ་ལ་བལྟོས་པ་དེས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་། བདེན་བཞིའི་བྱ་བ་ལ་བལྟོས་པ་དེས་ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ། བྱེད་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་བལྟོས་པ་དེས་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་གསུངས་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས། ནང་པའི་གཞུང་དུ་ལྟ་གྲུབ་དང་ནང་དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཤིག་ལ་གཞི་བཅོལ་ནས་བྱེད་དགོས་པ་དེ་རྩ་བའི་འགྲོ་ཕྱོགས་ཤིག་ཡིན་པ་གསལ་པོར་རྟོགས་ཐུབ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱི་སྤྱོད་དམ་ཐེག་ཆེན་གྱི་སྤྱི་སྤྱོད་དུ་གྲགས་པའི་ནང་དུའང་གཞི་བདེན་པ་གཉིས། ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས། འབྲས་བུ་སྐུ་གཉིས་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་དག་ཀྱང་གཞིའི་རྣམ་གཞག་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ནང་པའི་དམིགས་ཡུལ་མཐར་ཐུག་འབྲས་བུ་སྐུ་གཉིས་དང་ལྷག་པར་སྐུ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་དེ་འགྲུབ་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན། ང་ཚོར་ད་ལྟ་ནས་ཡོད་བཞིན་པའི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་གཉུག་མ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་འོད་གསལ་དེ་གཞིའི་སྟེང་དུ་སྐུ་བཞི་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པས། ནང་པའི་གཞུང་དུ་རྣམ་གཞག་ཡོད་ཚད་གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ལ་གཏུགས་ནས་བྱས་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ།།

དཔལ་ན་ལེནྡྲ་སོགས་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་ནང་བའི་མཁས་དབང་ཁག་གིས་སྤྱོད་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་ལྟར་ནའང་། བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་བོད་སུམ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལྷག་བོད་དུ་བསྒྱུར་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱ་ཡོངས་རྫོགས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་། ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱ་ཚུལ་གསུམ་དུ་བསྡུས་པས། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་། གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྟེ་ལྟ་གྲུབ་དང་། ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ་དང་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱ་ཚུལ་སྟེ་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་གསུམ་དུ་ངེས་པས། ངོས་ནས་བཀའ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཚན་རིག་གི་རྣམ་གཞག་དང་། ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག། ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་བཅས་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས་བརྟག་གཞིག་བྱས་ན་དེང་གི་དུས་སུ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མཐོང་ངོ་།།

༣ ནང་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག།

སྤྱིར་ཚན་རིག་ཅེས་པ་ནི། གང་ཟག་གཞན་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་རྟོག་ཞིབ་པ་དང་པོ་དེའི་དཔྱད་ཐབས་དེ་གའི་ལམ་ནས་དཔྱོད་པ་ན་གྲུབ་དོན་གཅིག་གྱུར་དུ་བྱུང་བའི་གྲུབ་དོན་རྣམས་དང་། དེའི་ཞིབ་འཇུག་གི་དཔྱད་ཐབས་གཉིས་ཀ་ལ་བརྗོད་ཚོག་ཅིང་། གཙོ་བོར་ཚན་རིག་ཅེས་པ་ཆ་ལག་ཚང་བའི་ལག་ལེན་ཞིབ་འཇུག་གི་དཔྱད་ཐབས་ཤིག་ལ་གོ་དགོས་པར་སེམས། དཔེར་ན། ཚན་རིག་པས

དོན་གང་ཞིག་ལ་བརྟག་པ་ན་ཐོག་མར་ཚོད་དཔག་དང་། ཚོད་དཔག་དེ་དོན་ལ་གནས་མིན་ཞིབ་འཇུག་ལག་ལེན་གྱིས་ཚོད་ལྟ་དང་། རང་ཉིད་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཚོད་ལྟ་དེའི་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་མངོན་གྱུར་ཏུ་བྱུང་བ་དེ་གང་ཟག་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པས་ཀྱང་ཚོད་ལྟ་དེ་གའི་ལམ་ནས་གྲུབ་འབྲས་གཅིག་མཐུན་དུ་བྱུང་ན། ད་གཟོད་ཞིབ་འཇུག་ཚོད་ལྟ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་གྲགས་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་དང་། རྙེད་དོན་ཤེས་བྱ་དེའི་སྤྱོད་འགྲོའི་འཚོལ་ཞིབ་ཀྱི་རིག་པ་ལ་ཚན་རིག་ཅེས་འབོད་པ་ལྟར་རེད། དེ་ནི་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་ཇི་ཙམ་ནས་ཡོད་པར་འཛོག་པའི་ཆ་རྐྱེན་ལ་གསུམ་གསུངས་པའི་དང་པོ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་གྲགས་པ་དང་། གཉིས་པ་གྲགས་པའི་དོན་དེ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་མི་གནོད་པ་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་ལ་འབབ་པར་སྣང་།

ནང་པས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་དཔྱོད་པ་པོ་ལ་མ་མཐའ་ཚང་དགོས་པའི་ཆ་རྐྱེན་ནི་རྟེན་པ་བཞི་རེད། དེ་ཡང་དོན་གང་ཞིག་ལ་དཔྱོད་པ་ན། དོན་དེ་སྨྲ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་གྲགས་པ་དང་རྣམ་འགྱུར་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་གཅོད་མི་རིགས་པར་དེས་གང་བཤད་པ་ལ་གཙོ་བོར་དཔྱོད་དགོས་པ་དང་། གང་བཤད་པ་དེ་ཡང་ཚད་མར་རིགས་མིན་ཚིག་གི་སྡེབ་སྦྱོར་ལེགས་པ་དང་སྨྲ་བ་བདེ་མིན་ཙམ་གྱིས་བཤད་བྱའི་དོན་དེ་འཐད་པར་མ་ངེས་པས་ཚིག་ལས་དོན་ལ་གཙོ་བོར་དཔྱོད་དགོས་པ་དང་། ཚིག་གི་དོན་ཡང་དགོས་དབང་གིས་གཞན་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ཙམ་ལ་ཆ་འཛོག་མི་རིགས་པས་ངེས་དོན་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཉིད་ལ་གཙོ་བོར་འཛིན་དགོས་པ་དང་།(ངེས་དོན་ལ་

སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཇོག་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད།) ངེས་པའི་དོན་དེ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་མྱོང་བས་མཐོང་བ་ཞིག་ལ་ཆ་འཇོག་དགོས་པ་ལས་ཚོད་དཔག་དང་ཐོས་བྱུང་གི་གོ་བ་ཙམ་གྱིས་ཆིམ་མི་རིགས་པར་གསུངས་པའི་ཆ་རྐྱེན་བཞི་པོ་འདི་ནི་དོན་ཅི་ཞིག་ལ་དཔྱད་ནའང་ངེས་པར་སྦྱར་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན།

དཔྱད་པའི་ཚུལ་ལ་རིགས་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་གསུངས་ཡོད་ཅིང་། རིགས་པ་བཞི་འདི་ནི་ནང་པས་འཇིག་རྟེན་ལ་ལྟ་ཚུལ་ཇི་ཡིན་མཚོན་བྱེད་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་ན་ནང་པའི་རྣམ་གཞག་ཡོངས་རྫོགས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཅིག་ཀྱང་ཡིན་ཞེས་སླ་ཚོག དེ་ཡང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པས་རྒྱ་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྩོམ་གཞི་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་པར་གསལ་བཤད་བྱེད་པར་མ་ཟད། གཟུགས་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བཟོ་བཀོད་དམ་རྣམ་འགྱུར་ལ་ཐོག་མཐའ་ཞིག་བཤད་ཚོག་ཀྱང་རྒྱ་བའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྩོམ་གཞི་ལ་ཐོག་མ་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་རྒྱུ་མེད་དང་ཡང་ན་བྱེད་པོ་ཞིག་གིས་བཀོད་དགོས་པ་དང་། མྱོང་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་ཡང་ཐོག་མ་ཞིག་བཤད་ན་མྱོང་བའི་བདག་ཉིད་ལས་འདས་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་འདུས་སྦྱོར་གྱི་རིམ་པ་ཞིག་གི་ནང་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་དགོས་པས་ཐོག་མའི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འགལ་ཟླའི་བློ་རིགས་གཉིས་ཡོང་དཀའ་བར་སྣང་ངོ་།།

དེས་ན་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་ཅིང་རྒྱུན་སྤེལ་བ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མྱོང་བའི་ངོ་བོར་གྲུབ་པའང་ཆོས་ཉིད་དུ་བཤད་པས་དངོས་པོ་སོ་སོས་རང་གི་རྒྱུན་བསྐྱེད་པ་དེ་ཙམ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་འདིར་

ཞི་བ་ལྷས་དབྱེ་འབྱེད་གསལ་པོ་ཞིག་གནང་ཡོད་པ་ནི། ཁོང་གིས་མཛད་པའི་སྤྱོད་འཇུག་ཏུ། གཞི་རྩའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་ཚུལ་ནི་རང་བྱུང་གི་འཕེལ་རིམ་ཞིག་ནས་གྲུབ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་སྐྱེས་བུའི་བདེ་སྡུག་གི་རྟེན་གཞི་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་ན་ད་གཟོད་ཆོས་ཉིད་ཙམ་གྱི་རྒྱ་ལས་བརྒལ་བའམ་ཡང་ན་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཞི་མར་བྱས་ཐོག་གློ་བུར་བའི་སྐྱེས་བུའི་བྱེད་རྟོལ་ཞིག་དང་འབྲེལ་དགོས་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན།

ལྟོས་པའི་རིགས་པ་ནི། འབྲས་བུའི་རྣམ་འགྱུར་ཇི་ལྟར་ཐོན་མིན་ནི་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་པ་སྟེ། འབྲས་བུའམ་རྒྱུན་ཕྱི་མའི་སྟེང་གི་སྣ་ཚོགས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་རྒྱུའི་སྟེང་གི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་པའི་འདུ་འཛོམས་ཤིག་ལ་ལྟོས་པ་སྟེ། གོ་བདེ་བའི་དཔེ་མཚོན་ཞུ་ན། སྐྱེས་བཟང་བ་དང་། འབུས་མ་ཐོས་པ་དང་། དུས་སུ་སྨིན་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་ཐོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེ་རྒྱུ་ས་བོན་ཡོད་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་རྐྱེན་གྱི་ཁྱད་པར་དྲོད་དང་། ཆུ་དང་། ལུད་དང་། སྐྱེས་བུའི་བྱེད་རྟོལ་ལ་སོགས་པ་འཕྲལ་རྐྱེན་དུ་མའི་འདུས་སྦྱོར་ལ་ལྟོས་པས་སྟོན་ཐོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བ་དེ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་མི་ནུས། ལྟོས་གྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་ལ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ལྟོས་གྲུབ་ཅིག་དང་། ཆ་ཅན་ཞིག་གི་ཚུགས་ཀ་མངོན་པར་རང་གི་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ཤིང་བློ་ངོར་ཆ་ཅན་དུ་ཤར་བའང་ཆ་ཤས་ལ་ལྟོས་ནས་ཤར་དགོས་པས་ཆ་ཆ་ཅན་གྱི་ལྟོས་གྲུབ་ཅིག་དང་། ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་ནི་ཆོས་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་བློས་བཏགས་ཙམ་དུ་གྲུབ་པས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་ལྟོས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་སྟེ་གསུམ་དུ་དབྱེ་དགོས།

བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི། དངོས་པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བས་ངོ་བོ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་ཡང་རེ་རེ་བྱེད་པ་སྟེ། རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ས་བོན་དང་རྐྱེན་ཆུ་ལུད་སོགས་ཀྱི་རང་རང་གི་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བས་དེ་དག་བསྡེབས་པ་ནའང་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་དམིགས་བསལ་ཞིག་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན། སྤྱིར་ས་ཡིས་འཛིན་པའམ་བརྟན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཆུས་སྡུད་པར་བྱེད། མེས་སྨིན་པར་བྱེད། རླུང་གིས་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་སོགས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ཞེས་འབོད།

འཐད་པའི་རིགས་པ་ནི་ད་ལྟའི་གནས་བབ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ན་མ་འོངས་པར་ཡང་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ཞེས་པ་དང་། འབྲས་བུ་གང་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་རྣམ་འགྱུར་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པས་ངེས་པར་འབྲས་བུ་དེའི་རྒྱུའི་སྟེང་དུའང་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་དགོས་སོ་ཞེས་པ་དང་། རེས་འགར་སྐྱེས་པའི་རྟགས་ལས་མི་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཡིན། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་སྐོར་ཅུང་ཞིབ་པར་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར།

ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་ལ་ཅུང་ཞིབ་པར་དབྱེ་ན། ༡ ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ༢ ཤེས་པར་བྱེད་པ་བློའི་རྣམ་གཞག ༣ ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ། ༤ ཤེས་བྱའི་ཡུལ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་སུ་འབྱེད་ནུས་པ་ལྟར། ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་འདིར་ཡང་སྤྱི་སྒྲོམ་འདི་ལྟར་བཀོད་ཡོད།

དང་པོ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལ། གཞལ་བྱ་མངོན་བྱེད་ཀྱི་བློས་དོན་དེ་རྟོགས་པ་ན་རྟགས་དང་ངག་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་སྟེ། ང་ཚོས་རྟགས་དང་ལུང་གང་ལ་ཡང་མ་བརྟེན་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཆོས་ཤིག་དང་། མངོན་དུ་མ་གྱུར་ཀྱང་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔོག་ནུས་པའི་ཆོས་ཤིག་དང་། སྔོང་བ་དང་རིགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་དཔོག་མི་ནུས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱི་ངག་ལས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཆོས་ཤིག་དང་བཅས་གསུམ་ཡོད།

དཔེར་ན་ང་ཚོས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ལུས་པོའི་ཐོག་གི་ནད་རྟགས་མདངས་ཤོར་བ་དང་། དབུགས་འཚང་བ་དང་། ལུས་སྐྲངས་པ་སོགས་རིམ་པ་དང་པོའི་ཤེས་བྱ་སྟེ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་ཅེས་བྱ་བ་དང་། ལུས་སྐྲངས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་མི་དེར་ནད་ཡོད་པ་དང་ནད་ཀྱི་འབྱུང་རྐྱེན་གཞན་ཡོད་པར་ཤེས་ནུས་པས་དེ་དག་ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་ཏེ། ཤེས་བྱའི་རིམ་པ་གཉིས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། འོན་ཀྱང་རིམ་པ་གཉིས་པ་འདི་ལ་ང་ཚོ་སྤྱིར་བཏང་གི་མི་ཀུན་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྡེ་ཚན་ཞིག་དང་གནས་དུས་ཀྱིས་བཞག་པའང་ཡོད། ད་དུང་ཤེས་བྱའི་རིམ་པ་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་དེ་ཡིན། དཔེར་ན་ང་རང་ཚོར་རང་གི་སྐྱེས་ཚེས་ཟླ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཕ་མའི་ངག་ཟླ་བ་ཁོ་ན་ལས་ཤེས་ནུས་པ་ལས་ཐབས་གཞན་མེད། དེ་བཞིན་ཧ་ཅང་ཕྲ་བའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་། འཇིག་རྟེན་འདིར་རིགས་མི་འདྲ་བའི་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཞིག་ཇི་ལྟར་ཡོང་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་སོགས་ཡིན།

ཤིན་ཏུ་སློག་སྒྱུར་གྱི་རིམ་པ་འདིའི་ནང་རྒྱབ་རྟེན་དུ་གསུང་རབ་ཀྱི་ལུང་འདྲེན་དགོས། འོན་ཀྱང་འདྲེན་རྒྱུའི་ལུང་དེར་དོན་ཚན་ཁ་ཤས་ཤིག་ངེས་པར་ཚང་དགོས། ལུང་གི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་དང་རིགས་པས་མི་གནོད་པ་དང་། ལུང་ཚིག་ལ་སྔ་ཕྱི་དངོས་ཤུགས་ནང་འགལ་མེད་པ་དང་། གསུང་བ་པོར་དགོས་དམིགས་གཞན་མེད་པ་བཅས་ཚང་དགོས། ང་ཚོས་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཉིན་རེའི་འཚོ་བའི་ཁྲིད་འཆར་ཅན་ལུང་གིས་དཔྱོད་ཚུལ་འདི་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན། གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་ཞིག་ནས་གནས་ཚུལ་ག་གེ་མོ་ཞིག་བསྒྲགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ང་ཚོས་ཁས་ལེན་པ་དང་། འདས་པའི་བྱུང་བ་མང་པོ་ལོ་རྒྱུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་བཅད་པ་སོགས་ཚུད་ཡོད། ཐ་ན་ཚན་རིག་པའི་ནང་དུའང་ཞིབ་འཇུག་པ་གཞན་ཚོས་ཚན་རིག་གི་དུས་དེབ་ཁག་ཏུ་བཀོད་པའི་མཇུག་འབྲས་དེ་རང་ཉིད་ནས་ཚོད་ལྟ་མ་བྱས་པར་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེད།

མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག ལུང་ཚད་མ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་བྱའི་གནས་གསུམ་ལ་དཔྱད་པའི་ཚུལ་དེ་སངས་རྒྱས་པར་དང་པོ་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཡང་། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་སྐོར་དེ་ཆ་ཚང་བའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་ཏུ་གཏན་འབེབས་བྱེད་མཁན་ནི་ཡོངས་གྲགས་སུ་དུས་རབས་ལྔ་པར་བྱོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་། དུས་རབས་བདུན་པའི་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་གཉིས་ཡིན། སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་དང་ལྷག་པར་དུས་རབས་དང་པོ་ཙམ་ནས་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་རིགས་པའི་དཔྱད་པ་གཙོ་བོར་བཀོལ་ཏེ་དབུ་མའི་ལྟ་གྲུབ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་བྱུང་ཡང་། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ལུགས་སུ་ཆ

ལག་ཆང་བའི་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དམིགས་བསལ་ཅིག་བྱུང་བ་ནི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་ཚོས་གྲགས་ནས་བཟུང་དགོས་པར་སེམས།

སྤྱིར་རྒྱ་གར་དུ་ཚད་མ་རིག་པ་ནི་ཕྱོགས་གླང་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་སྔོན་དུ་མུ་སྟེགས་རིགས་པ་ཅན་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་སུ་གཞི་ཚུགས་ཟིན་མོད། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཚུལ་གསུམ་གྱི་རིགས་པ་དང་། གཞན་སེལ་སོགས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱུ་ཚད་ཤིན་ཏུ་མཐོ་རུ་གཏོང་བར་མཛད། དེ་ཡང་ཕྱོགས་གླང་གིས་རིགས་པ་ཅན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ། གྲངས་ཅན་པ་སོགས་ཀྱི་འདོད་པ་ཞིབ་ཏུ་བཀག་པ་ལ། རིགས་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་ཨུད་ཏྱོ་ཏ་ཀ་ར་དང་། དཔྱོད་པ་བའི་མཁས་པ་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་སོགས་ཀྱིས་བརྩད་པ་དང་། དེ་དག་གི་འདོད་པ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཕྱོགས་སྔར་མཛད་པ་སོགས་ལ་བརྟགས་ན། རྒྱ་གར་དུ་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཚད་ཤིན་ཏུ་མཐོ་པོར་སོན་པར་རྟོགས་ནུས།

ཡང་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ཐ་དད་པས་ཕྱེ་བ་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔ་སྟེ། ༡ སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི་དང་། ༢ གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི་དང་། ༣ འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི་དང་། ༤ ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི་དང་། ༥ འདུས་མ་བྱས་པའི་གཞི་དང་ལྔའོ། །གཞན་ཡང་དགོས་པའི་དབང་གིས་གཞལ་བྱའི་ཡུལ་ལ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་སོགས་ནང་པའི་གཞུང་གི་སྐབས་སོ་སོར་ངོ་བོ་དང་། ཁྱད་པར་དང་། དགོས་པ་དང་། རིགས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཞལ་བྱའི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བསྡུ་བྱེད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད།

ཞེས་བྱ་གཞི་ལྔའི་དང་པོ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་ཅན་བཅུ་གཅིག ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆགས་ཚུལ། གཟུགས་ཅན་རྫོམ་བྱེད་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་རྣམ་གཞག ལྷག་པར་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་མཐར་གཏུགས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་ནས་རྫོམ་གཞི་རྡུལ་ཕྲན་བསགས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་པར་ནང་སེམས་ཀྱི་སྣང་ཆ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ། རྡུལ་ཕྲན་གྱི་སྐབས་འབྱུང་བ་གཞན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་མཁའ་ཡི་རྡུལ། ཕྲ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅིག་ལའང་རང་ངོས་ནས་འཛིན་པའི་གོ་ས་ལ་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་གྱི་གང་ཟག་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་ཁྱད་པར་གནམ་ས་ལྟ་བུ་ཡོང་ཚོག་པའི་གཞི་རྩའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། འབྱུང་བའི་སྐབས་ནམ་མཁའི་འབྱུང་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྔ་པ་ཞིག་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་། འབྱུང་བཞིའི་རྫས་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གོང་བུར་གྲུབ་པ་ཞིག་ལ་གོ་མི་དགོས་པར་ནུས་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ་ལ་ཡང་ངོས་འཛིན་པ་ཡོད། ཕྲ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱང་འབྱུང་གྱུར་དུ་གསུངས་པས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རང་ཉིད་གང་ལས་མཆེད་པའི་འབྱུང་བའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་ཀྱང་དོན་གྱིས་ཐོབ་པས། ད་ཆའི་མཐོང་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་ས་རྒྱུ་མི་རླུང་དག་ལ་འབྱུང་བར་བརྟགས་པ་ནི་རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་ཏུ་འཁུམས་སོ། །ཡང་ནང་པའི་གཞུང་དུ་ལུས་ལ་རགས་པ། ཕྲ་བ། ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་གསུམ་དང་། རླུང་ལ་རྩ་བ་དང་། ཡན་ལག་གི་རླུང་དང་། དེ་བཞིན་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་རླུང་ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་རྒྱུ་ཚུལ་སོགས་ལུས་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གི་བཤད་པའང་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་པར་ཐོན།

ཕྱི་ནང་གི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བྱུང་ཚུལ་ལ། དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཡོ་བ་མེད་པ་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། ནུས་པའི་རྐྱེན་གསུམ་གྱི་བཤད་པའི་སྟེང་ནས་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་ལས། བྱེད་པ་པོའི་བློའི་གཡོ་བ་སྔོན་སོང་ལས་གྲུབ་པ་མིན་ཚུལ་སྒྲུབ་པ་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་རྩ་བའི་ལངས་ཕྱོགས་དེ་ཡིན། དེ་ནི་ཚན་རིག་པའི་རྩ་བའི་ལངས་ཕྱོགས་དང་ཡང་ཤིན་ཏུ་མཐུན། དེ་ལྟ་ནའང་གོ་ལའི་དབྱིབས་དང་ཚད། ཉི་ཟླ་སོགས་ཀྱི་འཁོར་བགྲོད། ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་བཅས་གནད་བྱེ་བྲག་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ཆོས་མངོན་པ་ལྟ་བུར་རི་རབ་དཀྱིལ་དུ་བྲུས་ཤིང་། འཛམ་གླིང་ལེབ་མོ་དང་། ཉི་ཟླ་སོགས་རྒྱ་སྐར་རྣམས་འཛམ་གླིང་ལ་ཚུར་བསྐོར་བའི་བཤད་པ་ཐོན་པ་ནི། སྔོན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་བྱེད་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་གཞིར་བཞག་པར་མངོན། དེ་དག་ལས་བརྩམས་པའི་གནད་རྣམས་དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་གྲུབ་དོན་དང་དངོས་སུ་འགལ་བས་ཁོ་བོས་སྤྱིར་ཙམ་ནས་རང་ལུགས་སུ་བྱེད་ཀྱི་མེད།

གཞན་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐོག་མར་ཆགས་པ་དང་། དེ་ནས་གནས་པ་དང་། དེ་ནས་འཇིག་པ་དང་། དེ་ནས་སྟོང་པར་འདོད་ཅིང་། སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བར་སྣང་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བམ་སྟོང་པའི་རྡུལ་དེ་དག་ལས་སླར་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གསར་པ་ཞིག་འགྲུབ་པས་སྟོང་པ་ནས་ཆགས་པ་དང་། གནས་པ་དང་། འཇིག་པ་དང་། སླར་ཡང་སྟོང་པ་སྟེ་བརྒྱུད་རིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་འདིས་མཐའ་མེད་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུན་འཛིན་པར་བྱེད།

སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བར་སྣང་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་ལ་དུས་འཁོར་ནས་ནམ་མཁའི་རྡུལ་ཞེས་འབོད་ཅིང་། གཟུགས་ཅན་མཐའ་དག་གི་རྒྱུ་རྫུ་གནས་ཤིང་ཀ་ལམ་ནུས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་མངོན་པར་གསལ་བའི་གོང་བུའི་རང་ཚུགས་ཤིག་ཡོད་པར་མི་འདོད། མཁའི་རྡུལ་དེ་དག་གི་ཤུགས་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་ཕྲ་བའི་གནས་རིམ་ནས་རགས་པའི་གནས་རིམ་བར་དུ་འབྱུང་བ་དང་། སླར་ཡང་དེ་དག་རགས་པའི་གནས་རིམ་ནས་ཕྲ་བའི་གནས་རིམ་བར་དུ་རིམ་གྱིས་འཐོར་ཞིག་ཏུ་སོང་སྟེ་སླར་ཡང་མཁའི་རྡུལ་གྱི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དུ་ཐིམ་པས། མཁའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་ཚོ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་འཇིག་གི་བརྒྱུད་རིམ་ཧྲིལ་པོ་འདིའི་རྩ་བའི་རྒྱུ་རྫུ་གྱུར་ཡོད། མཁའ་རྡུལ་ཕྲ་མོ་དེ་དག་ཇི་ཙམ་ནས་འཇིག་རྟེན་ཆགས་པའི་རྒྱུ་རྫུ་འགྱུར་མིན་དུས་འཁོར་གྱི་བཤད་པ་ལྟར་ན། འཇིག་རྟེན་བྱེ་བྲག་པ་གང་ཞིག་ཡིན་རུང་མ་གྲུབ་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་བྱེ་བྲག་པ་དེའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྫས་གཞི་ཐམས་ཅད་མཁའ་རྡུལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་མཁའ་རྡུལ་དེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བྲག་པ་དེའི་རྩ་བའི་རྫས་གཞི་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བྲག་པ་དེར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་སེམས་ཅན་དག་གི་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་སྨིན་ཏེ་དེར་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་པ་ནས་རླུང་གི་རྡུལ་རྣམས་འདུ་འགོ་ཚུགས་ཏེ་རིམ་གྱིས་འཇིག་རྟེན་དེ་གྲུབ་པར་འདོད།

ཕྱིའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐོག་མའི་བྱུང་རིམ་སྐོར་ལ་ཚན་རིག་གི་ནང་། འབར་གས་ཆེན་པོ་ཐོག་མར་བྱུང་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་ཟབ་མོ་ཡོད་ནའང་། ད་དུང་

དྲི་བ་གལ་ཆེན་གང་མང་ཞིག་ལྷག་ཡོད་པ་ནི། འབར་གས་ཆེན་མོའི་སྔ་རོལ་ལ་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྲིད་དམ། འབར་གས་ཆེན་མོ་དེ་གང་ནས་བྱུང་ངམ། རྒྱུ་རྐྱེན་གང་ཞིག་གིས་འབར་གས་ཆེན་མོ་དེ་བསྐྲེད་དམ། རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ང་ཚོའི་སའི་གོ་ལ་འཕེལ་འགྱུར་བྱུང་ནས་ཚེ་སྲོག་གི་རྒྱུ་རྡུ་གྲུར་པ་ཡིན་ནམ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་དེའི་ནང་དུ་འཕེལ་འགྱུར་བྱུང་བའི་སེམས་ཅན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཅི་ཡིན་ནམ་ཞེས་པ་འདི་དག་རེད།

སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ན། ཕྱི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲུབ་རིམ་ནང་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དང་། བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ད་ལྟར་ང་ཚོར་མངོན་བཞིན་པའི་རགས་པའི་ལུས་འདི་ཕྲ་བའི་རིམ་པ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དང་། ཕྲ་བ་དེ་ཡང་མཐར་ཐུག་ན་རླུང་སེམས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཆེས་ཕྲ་རིམ་ཞིག་ནས་གྲུབ་ཚུལ་གསུངས་པས་ང་ཚོའི་ལུས་ཕུང་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆེན་པོ་འདི་ཆ་ཕྲ་མོའི་ལམ་ནས་མཚོན་ཡོད།

ཚན་རིག་གི་སྡེ་ཚན་ནང་དར་ཁྱབ་ཅན་གྱིས་འཕེལ་འགྱུར་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་དང་། ལྷག་པར་དུ་རང་བྱུང་འདེམས་སྒྲུག་གི་ཐོག་ནས་ཚེ་སྲོག་གི་རྣམ་པ་འདྲ་མིན་དང་ཚེ་སྲོག་གི་ཐོག་མ་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ། གཟུགས་ཅན་གྱི་རྫས་གཞིའི་རྫུལ་ཕྲན་གྱི་འདུ་འཛོམས་རྙོག་འཛིང་ཆེ་བ་ཞིག་གི་ནང་ནས་ཚེ་སྲོག་བྱུང་བ་དང་། རིགས་རྒྱུད་སྐྱེད་སྤེལ་སོགས་ཁྱད་ཆོས་ལྡ་སྲོག་ལྡན་ཞིག་ལ་ཚང་དགོས་པར་བཤད་ཅིང། ཚེ་སྲོག་གི་ཐོག་མར་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་སྐབས་ཕྲ་ཕུང་གི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་སྔ་བས་སྲོག་ལྡན་ཀུན་ཕྲ་ཕུང་ལས་བྱུང་བ་དང་། འོ་ན་ཕྲ་ཕུང་གི་ཐོག་མ་གང་ཡིན་

ཞེས་པའི་ལན་དུ་ཚོད་དཔག་གིས་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་གི་བྱུང་རིམ་ཁྲིད་བྱུང་བར་སྨྲོས།།

འཕེལ་འགྱུར་རིག་པས་ཚེ་སྲོག་གི་ཐོག་མར་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་ནང་། རིགས་རྒྱུན་གྱི་འགྱུར་ལྡོག་དེ་ཚོ་ཐོལ་བྱུང་ཡིན་པའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་ནང་པ་ཞིག་གིས་བལྟས་ན་སྟེས་དབང་ངམ་རྒྱུ་མེད་ལས་བྱུང་བར་སྨྲ་བ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་འགྱུར་བས་རྩོད་གཞི་ཅན་དུ་མཐོང་། ངོས་ནས་སྔར་རྒྱུ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་དེང་རབས་ཀྱི་སྐྱེ་དངོས་རིག་པས་སེམས་ལྡན་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་མིའི་རྩ་བའི་རང་གཤིས་སུ་ཡོད་པའི་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། གཞན་ཕན་གྱི་སེམས་དང་སྙིང་རྗེ་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་དག་གི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་རྩ་བའི་ཡོན་ཏན་ཞིག་ཏུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་མཐོང་བ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲི་བ་བཀོད་མྱོང་།

སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་རྣམས་ནས་དུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ན། གཟུགས་ཤེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་གཟུགས་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ལོགས་སུ་མེད་པ་དང་། འདས་པའམ་ཞིག་པས་བྱ་བ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་གོ་འབྱེད་པར་མ་ཟད་བྱ་བ་ཕྱི་མ་དེ་རྗོགས་པར་མངོན་པའི་གྲོགས་སུ་ཞིག་པ་ངེས་པར་དགོས་པར་འདོད། དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་ནི་རྟུལ་ཕྲ་རབ་ཟླ་འོག་བསྐྱུར་བའི་ཡུན་ལ་བཤད་ཅིང་། སེ་གོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་ཡུན་ལ་སྐད་ཅིག་མ་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྡ་དང་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལྔར་ཕྱེ་བ་བཅས་ནི་རགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་ལས། དེའི་ཡུན་ལ་སྐད་ཅིག་མ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་དབྱེ་རུང་བར་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཕལ་པོ་ཆེ་

མདོ་ཀུན་བཏུས་སུ་བྲངས་པར་གསལ་ལ། བསྐལ་པ་དང་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལྟ་བུ་ནང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པའི་བར་ཁྱད་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་། གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་བ་ལ་ལྟོས་ནས་མི་འགལ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐབས་སུ་གསལ།

གཉིས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་བློའི་རྣམ་གཞག་གམ་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་ནང་། བློའི་ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་བ། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་སོགས་རྒྱས་པར་བཤད་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་བློའི་དབྱེ་བའི་སྐབས། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་དགོས་མི་དགོས་དང་། ཡུལ་སྤྱོད་བ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ལ་རྟོག་གཞིག་ནུས་མིན་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབང་བློ་དང་ཡིད་བློ་གཉིས། ཡུལ་ལ་བསླུ་མི་བསླུའི་སྒོ་ནས་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གཉིས། འདི་དང་འདིར་ཞེས་ཡུལ་ལ་སྒྲ་བརྡ་སྦྱོར་བའི་བྱེད་ལས་ལྡན་མིན་དང་། སྒྲ་དོན་གྱི་སྣང་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས། གཙོ་འཁོར་དང་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས། སྣང་བ་ལྷར་དོན་ལ་གནས་མི་གནས་ཀྱིས་འཁྲུལ་པ་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་གཉིས། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རང་རིག་དང་གཞན་རིག་གཉིས། ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས། ལོག་ཤེས། ཐེ་ཚོམ། ཡིད་དཔྱོད། སྣང་ལ་མ་ངེས་པ། མངོན་སུམ། རྗེས་དཔག།བཅད་ཤེས་བཅས་བདུན་དུ་དབྱེ་ཚུལ་སོགས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱུང་།

དེ་བཞིན་སེམས་བྱུང་གི་ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་བྱེད་ལས། ནང་གསེས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས། སྐྱེ་བའི་རིམ་པ། ནང་ཕན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་པ་སོགས་ཏེ།

མི་ཤེས་པའི་རྨོངས་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པའི་རྨོངས་པ་ལས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་ཆགས་སྡང་སྐྱེ་ཚུལ། ཆགས་སྡང་ལས་ང་རྒྱལ་དང་ཕྲག་དོག་སོགས་སེམས་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བློའི་རིགས་རྣམས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་བཞིན་འདོད་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་ཁྲོད་པ་དང་། སེམས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་དབང་མེད་དུ་གཡེང་བའི་རྣམ་གཡེང་དང་། སེམས་ཀྱིས་ཡུལ་དམ་པོར་འཛིན་པའི་ནུས་པ་ཤོར་བའི་བྱིང་བ་དང་། ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བར་བྱེད་ཅིང་། སེམས་མུན་པར་ཞུགས་པ་ལྟ་བུའི་དམིགས་པ་མི་གསལ་བའི་རྨུགས་པ་སོགས་དང་། དེ་དག་གི་བཟློག་ཕྱོགས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་པའི་ནུས་པ་ཟབ་པའི་ཤེས་རབ་དང་། བྱམས་པ་དང་། བརྩེ་བ་དང་། བཟོད་པ་དང་། སྤོབས་པ་དང་། དྲན་ཤེས་བཞིན་རྣམས་སྐྱེད་སྤེལ་བྱས་ཏེ་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་དེ་ཡུལ་ལ་རྒྱུན་ཆགས་པར་གནས་པའི་ནུས་པ་གོང་མཐོར་འཕེལ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སོགས་སེམས་བྱུང་གི་རིགས་བརྒྱ་ལྷག་གི་ངོས་འཛིན་དང་། སེམས་བྱུང་ནང་ཕན་ཚུན་འགལ་ཟླའི་གནད་ལས་བློ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ་བློ་གཞན་དེའི་ནུས་པ་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་རིམ་པ་སོགས་གསལ་བར་བཤད་ཡོད་པས། སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་དེ་ནི་སའི་གོ་ལ་འདིའི་ཐོག་གི་མི་འབོར་དུང་ཕྱུར་བདུན་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་གཞུང་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

དེ་བཞིན་སེམས་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟེ། གཉིད་སད་དུས་ཀྱི་ཤེས་པ་རགས་པ་དང་། དེ་ལས་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཕྲ་བ་དང་། དེ་ལས་

གཉིད་མཐུག་པོའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཕྲ་བར་བཤད་ཅིང༌། ཡང་སེམས་ལ། རགས་པ། ཕྲ་བ། ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་གསུམ་ལས་དང་པོ། སྒོ་ལྔའི་ཤེས་པ་དང༌། གཉིས་པ། རྩ་ཉོན་དྲུག་དང་རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུའི་སེམས་དང༌། ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ནི་སྟོང་པ་བཞིའི་སེམས་རྣམས་སོ།།

སྟོང་པ་བཞིའི་སེམས་ལ་ནང་གསེས་ཀྱིས་ཕྲ་རགས་ཀྱང་དབྱེ་ཆོག་པ་ནི། སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་སེམས་གཙུག་སེམས་ལ་ལྟོས་ཏེ་རགས་པ་དང༌། གཙུག་སེམས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བར་འཇོག་གོ །ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་གཙུག་སེམས་དང་རང་གི་གཞོན་པའི་རླུང་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པས། གཙུག་སེམས་དེ་ཉིད་ཡུལ་ལ་གཡོ་བའི་ཆ་ནས་རླུང་དང༌། ཡུལ་རིག་པའི་ཆ་ནས་ཤེས་པར་གསུངས་སོ།།

ནང་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་གལ་གནད་ཆེ་བའི་དོན་ཚན་ཁག་གཞན་ཞིག་ནི། སློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་མེད་པས་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་འོད་གསལ་བ་དང༌། གསལ་རིག་གི་རིགས་རྒྱུན་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་པས་རྒྱུན་བརྟན་པ་དང༌། གོམས་ཟིན་འབད་བརྩོན་བསྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པས་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་དུ་རུང་བ་བཅས་ཡིན་པས། སུ་ཞིག་གིས་འདི་དག་ལ་གོ་བ་ཟབ་མོ་ཞིག་མ་ཐེབས་ཕྱིན་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་གི་གོ་རྟོགས་ཕྱོགས་རེ་བར་འགྱུར་ངེས། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་དུ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང། དབང་ཤེས་རྟོག་བྲལ་དུ་སྒྲུབ་ཚུལ། རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲ་དོན་བརྒྱུད་ནས་དོན་

རང་མཚན་ལ་འཇུག་ཚུལ། སྒྲ་དོན་གྱི་ངོས་འཛིན། སྤྱི་བློ་དང་སྤྱི་སྒྲ་གསལ་བ་ཐ་དད་པ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་འཇུག་པའི་ཚུལ། སྤྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་སོགས་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས། དེང་རབས་སེམས་ཁམས་རིག་པར་ཞིབ་འཇུག་པ་དག་ལ་རམ་འདེགས་ཀྱི་ནུས་པ་ཐོན་པར་ངེས།

གསུམ་པ་བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ལ། བློ་ལ་དོན་དེ་ཤར་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་དགག་སྒྲུབ་གཉིས་དང་། བློ་ལ་དངོས་པོས་རྣམ་པ་གཏད་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་མི་འཇུག་གཉིས་ཡོད་པས་སེལ་འཇུག་སྒྲུབ་འཇུག་གཉིས། རྟོག་པར་ཆོས་དེའི་དོན་སྤྱི་ཤར་བ་ན་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཚུལ་གཉིས་ལས་མ་འདས་པས་རྟོག་པར་དོན་དེ་སྣང་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས། ངོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་རྟོག་ངོར་གོ་བྱ་གོ་བྱེད་ཐ་དད་དུ་སོང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ལྡོག་པ་ཐ་དད། བློ་གཅིག་གིས་དོན་དེ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ན་སྣང་ཚུལ་དང་འཛིན་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པས་སྣང་བའི་ཡུལ་དང་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གཉིས་དང་། བློས་ཡུལ་དེས་དོན་གང་ཞིག་བྱེད་ནུས་པར་འཛིན་པ་ལྟར་ཡུལ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཡུལ་དེར་འཇུག་པ་ན་མི་བསླུ་བའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཡུལ་དང་། བློས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་གཞི་ཡིན་པས་དམིགས་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་དག་ཡོད།

དབང་པོའི་ཤེས་པས་ཡུལ་རིག་པ་ནའང་ཡུལ་གྱི་འདྲ་རྣམ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་རིག་པ་ལས་རྣམ་པས་བར་མ་ཆོད་པར་རིག་ན་ཡུལ་གཅིག་ལ་སྣང་བ་ཐ་དད་དུ་འཆར་བར་མི་རིགས་པ་དང་། ཡང་རྣམ་བཅས་སུ་རིག་ན་དོན་དངོས་སུ་མི་རིག་པས་མི་སྣང་བའི་དོན་ཡོད་པ་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པར་བཤད་པ་སོགས་ཤེས་

པ་རྣམ་བཅས་རྣམ་མེད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་བཅས་བྱུང་ཡོད།

བཞི་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ནི། བློས་བསྒྲུབ་བྱ་མཐའ་བའི་ཐབས་དང་གསང་བ་སྒོག་གྱུར་རྟོལ་བྱེད་ཀྱི་ལྡེ་མིག་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། གལ་འགངས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་ རྨང་གཞི་ནི་གོང་དུ་སྨོས་པའི་རིགས་པ་བཞི་དེ་ཡིན། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་ སྐབས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཚང་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་དང་། དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་གང་ཡིན་དང་། སྤྱིར་འབྲེལ་པ་ལས་ འབྲེལ་པ་ཅན་དཔོག་ནུས་ཀྱང་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་མཐའ་དག་དཔོག་མི་ ནུས་པ་དཔེར་ན། འབྲས་བུ་ལས་རྒྱུ་དང་། རང་བཞིན་ལས་རང་བཞིན་ཅན་དཔོག་ ནུས་ཀྱང་། རྒྱུ་དང་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་མཐའ་དག་དཔོག་མི་ནུས་པ་ལྟར་ ཡིན།

སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་རྟགས་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་གཉིས་འབྲེལ་བའི་ ཚུལ་ལས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ལས། འབྲས་བུའི་གཏན་ ཚིགས་ལ་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ཤེས་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལས་རྟགས་སྦྱོར་འགོད་ཚུལ་མི་ འདྲ་བས་ལྔར་དབྱེ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་རང་ཉིད་བརྗོད་པའི་ སྒྲས་རང་གི་བྱེད་ཆོས་འཕེན་མི་འཕེན་གྱིས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། འབྲེལ་ཟླ་མ་ མཐོང་བ་དང་འགལ་ཟླ་མཐོང་བའི་རྟགས་ལས་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་དམིགས་པའི་ རྟགས་ལའང་ནང་གསེས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བ་སོགས་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་སྤྱིར་ཡོད་ཀྱང་ ང་ཚོར་སྣང་དུ་མི་རུང་བའི་ཆོས་ཤིག་གཞི་དེར་མ་མཐོང་བའི་རྟགས་ཙམ་ལས་

མེད་པར་དཔོག་མི་ནུས་ཀྱང་གཞི་དེར་ཆོས་དེ་ཚད་མས་མེད་པར་མཐོང་ན་ད་གཟོད་མེད་པར་ཐག་གཅོད་རིགས་པའི་དོན་སྟོན་པའི་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་དང་། ཡོད་ན་ང་ཚོར་སྣང་དུ་རུང་བའི་ཆོས་གང་ཞིག་གཞི་དེར་མི་སྣང་བས་མེད་པར་དཔོག་པའི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སྦྱོར་བཅས་གཉིས་ཡོད།

སྣང་རུང་མ་དམིགས་པར་ནང་གསེས་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པས་ནི་རང་ཉིད་ཡོད་པ་ལ་ངེས་པར་གཞི་དེ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་ལྟོས་གཞི་དེ་མེད་ན་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་ལྟོས་ཆོས་ཡོད་མི་སྲིད་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན། དཔེར་ན། དུ་བའི་འབྲེལ་ཡུལ་མེ་མེད་པའི་རྟགས་ལས་དུ་བ་མེད་པར་དཔོག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པ་ལའང་། ཆོས་དེའི་འབྲེལ་ཡུལ་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་དང་རང་བཞིན་གསུམ་མ་དམིགས་པས་ཆོས་དེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། ཡང་ཆོས་དེའི་འགལ་ཟླ་མཐོང་བའི་རྟགས་ལས་ཆོས་དེ་ཡིན་པའམ་ཡོད་པར་མི་རིགས་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། ཆོས་དེ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་འགལ་ཟླ་སྟོབས་ལྡན་མཐོང་བས་འགོག་པ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟགས་དང་། གཉིས་ཡིན་གྱི་ཕུང་སུམ་མི་སྲིད་པའི་འགལ་ཟླ་མཐོང་བས་དོན་དེ་ཡིན་པ་འགོག་པ་བཅས་རིགས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། ནང་པའི་བདག་མེད་པའི་དོན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ནི་གཉིས་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ལའང། འགལ་བའི་རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུ་དང་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་གསུམ་དང་། དེ་དག་ནང་གསེས་ལའང་གནོད་བྱེད་རང་ཉིད་དང་དེའི་ཁྱད་པར་དང་དེའི་འབྲས་བུ་

སོགས་དམིགས་པས་གནོད་བྱ་དང་གནོད་བྱའི་ཁྱད་པར་དང་གནོད་བྱའི་འབྲས་བུ་སོགས་ཡོད་པ་འགོག་པའི་རྟགས་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་གྲངས་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་མང་བར་དབྱེ་ཚུལ་སོགས་ཡོད།

ཡང་ཕ་རོལ་པོའི་ཁས་བླངས་ལ་ནང་འགལ་དང་གནོད་བྱེད་བསྟན་ཏེ་གཞན་གྱི་ལོག་རྟོག་སུན་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ནི། གཙོ་བོར་ཕ་རོལ་པོས་དེ་ལྟར་ཁས་བླངས་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་ཏེ་བཟློག་པ་ཤས་ཆེ་ཡང་། དམ་བཅའ་ལ་གནོད་བྱེད་སྟོན་པ་དང་ཆབས་ཅིག་དམ་བཅའི་བཟློག་ཕྱོགས་ལ་རིགས་མཚུངས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཤུགས་ཀྱིས་འཕེན་པའང་ཡོད། མི་འཕེན་པ་ནི་གནོད་བྱེད་ཁོ་ན་བསྟན་ཏེ་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་དེ་ཟློག་པར་བྱེད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་གཞལ་བྱ་ངེས་པའི་ཐབས་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་སྐོར་འདིས་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པའི་སྒོ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་མཚོན་ཡོད་ཅིང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱོད་པའི་སྒོ་འདི་དག་བརྒྱུད་ནས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་རིག་ཐུབ་པ་དང་། དཔྱོད་པའི་སྒོ་འདི་དག་བརྒྱུད་ནས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་དཔྱད་ན་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་བློའི་ནུས་པ་གོང་མཐོར་ཕྱིན་ཏེ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་མཐར་ཐུག་ལ་ལྟ་ཚུལ་སྟོམས་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ།

༩ ནང་པའི་ལྷ་གྲུབ།

ལྟ་གྲུབ་ནི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱད་པའི་གྲུབ་དོན་ནམ་མཐའ་མའི་སྡོམ་ཚིག་ཅིག་ཡིན། ནང་པར་མཚོན་ན་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཙོར་འདོན་བྱས་པའི་གཞུང་རྩོམ་སྤྲོལ་ཆེས་སྔ་ཙམ་ནས་བྱུང་ཡོད་པ་ནི། ཕྱི་ལོའི་སྔོན་དུ་བྱུང་བའི་རྒྱལ་པོ་མི་ལིནྡྲས་ཞུས་པའི་བསྟན་བཅོས་དང་། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ཡས་མས་སུ་བྱུང་བའི་ཆོས་མངོན་པའི་གཞུང་རྣམས་དང་། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་གཞུང་སོགས་ལས་དཔོག་ནུས། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ་དཔྱོད་པའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་ཆེད་དུ་མཛད་པ་ཡང་། དཔེར་ན་དུས་རབས་ལྔ་པར་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱིས་རྟོག་གེ་འབར་བ་མཛད་པ་དང་། དུས་རབས་བརྒྱད་པར་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོས་ཚད་ཆེན་མཛད་པ་ལྟ་བུའང་བྱུང་ཡོད། ནང་པའི་རྟ་བའི་ལྟ་གྲུབ་ནི་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཕྱག་རྒྱ་བཞིར་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་དང་བཅས་བཞི་པོ་དེ་ཡིན།

མི་རྟག་པ་ནི་དངོས་པོའི་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་དུ་སྐྱེས་པས། རང་ཉིད་གྲུབ་ཙམ་ནས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པར་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཏེ་འདི་ནི་ཞིབ་ཏུ་བསམས་ན་འགྱུར་བ་རགས་པ་ང་ཚོས་མཐོང་དུ་ཡོད་པ་དེས་དཔོག

ཐུས། འདིར་ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བར་གསུངས་པ་ནི། ཟློ་མ་ཞི་བ་དང་དེ་དང་རྒྱུ་འབྲས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་བ་དང་ཡང་ན་དེའི་གཞན་དབང་དུ་ཚུད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་ནི་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་སེམས་སྙིང་གི་དྲི་མ་ཟད་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་། དེ་ཡང་རིགས་པས་རྗེས་སུ་དཔགས་ནས་བསྒྲུབས་པས་དད་པ་ཞིག་དང་འབྲེལ་ནས་འགྲེལ་བཤད་དགོས་པ་ཞིག་མིན།

བདག་མེད་པའི་རྣམ་གཞག་གིས་གཙོ་བོར་སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་སྤྱོད་ལུགས་ཤིག་མཚོན་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་཈ལ་མོ་ཆེས། བདག་གམ་གང་ཟག་ཅེས་པ་ཕུང་པོའི་སྙིང་དུ་ཡོད་དགོས་ཤག་བྱས་ཏེ། བདག་གི་མཚན་གཞིར་ཕུང་པོ་ལྔ་ཀ་འཛོག་པ་དང་། སེམས་འཛོག་པ་དང་། འཇུག་ཤེས་དྲུག་ཚུའི་ལྷུ་བ་ལྟར་མི་བརྟན་པས་བདག་གི་མཚན་གཞིར་མི་རུང་བསམས་ནས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་བྱས་ཏེ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་ནན་གྱིས་བཙལ་ནས་བདག་གམ་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག་པ་དང་། ལ་ལས་ཕུང་པོ་ཉིད་བདག་ཡིན་པ་ལའང་གནོད་བྱེད་མཐོང་ཞིང་ཕུང་པོ་ལས་གཞན་དུ་བདག་འཛོག་པ་ལའང་གནོད་བྱེད་མཐོང་ནས། དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་དུའང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བདག་འདོད་པ་སོགས་བྱུང་ཡོད། དེ་ལྟ་ནའང་ནང་པ་ཀུན་གྱིས་ཐུན་མོང་དུ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་བའི་བདག་མེད་པར་འདོད་ཀྱི་ཡོད།

དེ་ཡང་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོའི་སྐབས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཕྲ་རགས་མི་འདྲ་བར་ཡོད་མོད། འདིར་གཙོ་བོར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་

དགོངས་དོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་བཀྲལ་བ་ལ་བརྟེན་ན། བདག་མེད་པ་ནི་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ཏེ། ཁྱད་གཞིའི་གནད་ཀྱིས་བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ལས་དགག་བྱ་དང་དེ་བཀག་པའི་མེད་དགག་ལ་ཐ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པས་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་འགོག་རྒྱུའི་བདག་ནི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་དེ་མེད་པར་གྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན་འདོགས་བྱེད་དང་གདགས་བྱ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ། བྱ་བ་དང་བྱེད་པོ་སོགས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་གྲུབ་ཙམ་གྱིས་ད་གཟོད་འཇོག་ནུས་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་མདུན་དུ་ཡོད་པའི་ཅོག་ཙེ་གྲུ་བཞི་མ་འདི་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཅོག་ཙེ་རང་ངོས་ནས་ཅོག་ཙེ་ཡིན་མིན་གྱི་རང་ཚུགས་ཐུབ་ན། ཇི་ཙམ་ནས་ཅོག་ཙེ་རུ་འཛིག་པའི་ས་མཚམས་ངེས་ཅན་ཞིག་ཅོག་ཙེ་རང་ངོས་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་ན། དེ་མེད་པས་བློས་བཞག་ཙམ་དུ་འོས་མེད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སེམས།

དེའི་ཕྱིར་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་ལ་སྣང་ས་འཛིན་བྱེད་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་གྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ལ་སྣང་ས་འཛིན་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་ཡི་གེ་ཀ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན་དེའི་གཟུགས་རིས་དང་། འབྲི་སྨྱུག སྣག་ཚ། བྲི་ཤོག འབྲི་མཁན། ཡི་གེ་བྱེད་པོའི་འཆར་འགོད་ཀྱི་བསམ་བློ། ཀ་ཞེས་མིང་དུ་འདོགས་མཁན། ཡི་གེར་ངོས་འཛིན་བྱེད་མཁན། ལོངས་སྤྱོད་སའི་ཁོར་ཡུག་སོགས་མེད་པར་ཡི་གེ་དེ་ཡོད་མི་སྲིད་པ་ལྟར་ཡིན། ཆོས་ཀུན་གྱི་གནས་ལུགས་དེ་ལྟར་ཡིན་པས་དེ་དག་གི་རྒྱ་བའི་ངོ་བོ་ཡང་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གསུངས།

དེ་ལྟར་དབུ་མའི་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ལྟ་བུས་ཆོས་རྣམས་དཔྱད་མཐར་གང་ཡང་རྙེད་དུ་མེད་ཀྱང་བློས་བཏགས་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ། དེང་རབས་དངོས་ཁམས་རིག་པས་རྡུལ་ཕྲན་ལ་དཔྱད་པའི་མཐར་རྙེད་དུ་མེད་པར་བཤད་པ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པར་སྣང་།

བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ནི་ཕྱིར་སྤྱི་སྐྱེགས་པའི་གཞུང་དུའང་ཡོད་པར་སྣང་ལ། སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ཀས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་མཚུངས་མོད་འཇོག་ཚུལ་མི་མཐུན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གྲུབ་མཐའ་དབུ་སེམས་གཉིས་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཇོག་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པ་ཆེར་མེད་ཀྱང་། མཚན་གཞི་ལ་ཁྱད་པར་ཆེ། མདོར་བསྡུས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་གནས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་སྣང་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཅིག་ཡིན་ཞིང་། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀས་དོན་དམ་གནས་ལུགས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་བཤད་ཡོད། སེམས་ཙམ་པས་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞིར་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པས་སྟོང་པའམ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་དང་། དབུ་མ་པས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་རྡུལ་ཙམ་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པ་དེ་ལ་བཤད། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་ད་ལྟ་ང་ཚོར་སྣང་བཞིན་པ་འདི་དག་སྟེ། སྣོད་བཅུད་དང་། སྐྱེ་འགག་དང་། འཕེལ་འགྲིབ་དང་། རྒྱུ་འབྲས་དང་། བདེ་སྡུག་དང་། བཟང་ངན་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་འདི་དག་ཡིན། ང་ཚོར་སྣང་བཞིན་པའི་མེ་ཏོག་གི་ཛ་བུམ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་། ཛ་བུམ་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་རང་གི་ སྟེང་དུ་འཚོལ་དུ་འགྲོ་ན་རྙེད་དུ་མེད་པས་དོན་ལ་ངོ་བོས་སྟོང་པ་དང་། སྣང་དུས་ན་སྟོང་པ་དང་སྟོང་དུས་ན་སྣང་བ་ཡིན་པས་བདེན་གཉིས་

ངོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དུ་དབུ་མ་པས་བཤད་དོ། །མདོར་ན་སངས་རྒྱས་པས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་བཤད་པ་ན། སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་འདེབས་གཉིས་ཀ་དོར་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་ཇི་བཞིན་དུ་ངོས་འཛིན་དགོས་པར་བཞེད་དོ།།

༥ ནང་པའི་ཆོས།

སྤྱིར་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་རྣམས་ནི། དད་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད། ནང་ཆོས་ཀྱི་རྩ་བའི་སྒྲོམ་གཞི་བདེན་པ་བཞི་ལྟ་བུ་ནི་རྒྱུ་འབྲས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བྱུང་གི་གནས་ཚུལ་དེ་གཞིའི་འོག་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད། དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་ང་ཚོར་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པ་དང་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གཞི་ཡང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པས་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་དང་པོ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཡང་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་དགོས་པས་བདེན་པ་གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་སྟེ་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་དང་། རྒྱུ་དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་མི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་མི་ཤེས་པ་ཟད་རུང་དུ་གྲུབ་པས་བདེན་པ་གསུམ་པ་འགོག་པ་དང་། འགོག་པ་དེ་ཡང་རྒྱུ་མེད་པར་ཡོང་མི་སྲིད་པས་དེ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་གྱི་བདེན་པ་སྟེ་ཐར་པ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་སོ། །དེ་ལྟར་བདེན་བཞིའི་རྩ་བའི་རྟེན་གཞི་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྱུང་གི་གནས་བབ་དེ་ཀ་ཡིན། སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་འགོག་བདེན་ངོ་སྤྲོད་པ་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་མི་ཤེས་པ་ཟད་རུང་ཡིན་པའི་གནད་

གྱིས་སྒྲུབ་པ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་གསུངས་མེད། དེ་ཡང་ལུགས་འབྱུང་གི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་སྡུག་ཀུན་གཉིས་དང་། ལུགས་ལྡོག་གི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་འགོག་ལམ་གཉིས་ལ་ཟབ་བཤད་བྱས་ཡོད། བདེ་སྡུག་ཅེས་པ་སྨྱོང་ཚོར་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་སྨྱོང་ཚོར་དང་ཁ་བྲལ་ནས་བདེ་སྡུག་ལ་འགྲེལ་བཤད་མེད་སྟབས། སྨྱོང་བའི་སྟེང་གི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་ཞིབ་བཀོད་བྱས་ཡོད།

དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། ཆོས་ཞེས་པའི་གོ་བ་མཐར་ཐུག་འཐོབ་བྱ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་པས། དེ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལམ་དང་དེ་དག་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་དག་ལའང་ཆོས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པར་བཞེད་དོ།།

དེ་ལྟར་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་གཞིའི་གནས་ལུགས་དང་། ལྟ་གྲུབ་དང་། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུམ་དུ་ཕྱེ་སྟེ། སྤྱི་ཚན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་བཀོད་པ་རྣམས་གང་ལས་བཏུ་བའི་གཞུང་གི་ཁུངས་ངོས་བཟུང་ན། བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བའི་མདོ་སྔགས་གཉིས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་པཎ་གྲུབ་ལུང་གིས་ཟིན་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་དབུས་པཎ་གྲུབ་བཅུ་བདུན་སོགས་ཚད་ལྡན་གྱི་མཁས་གྲུབ་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་བསྟན་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཡིན། བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བའི་བཀའ་བསྟན་གཉིས་པོ་ནི་རྣམ་འདྲེན་བཞི་པའི་ལུང་གི་ཆོས་མདོ་རྒྱུད་གཉིས་དང་། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་བསྟན་བཅོས་ད་ལྟའི་ཆར་མིའི་འཛིག་རྟེན་དུ་ཡོད་པའི་གསུང་རབ་

གྲངས་འབོར་མང་ཤོས་དང་། འགྱུར་ལེགས་ཤོས། ཆ་ཚང་ཤོས་སུ་གྱུར་ཡོད་པ་གཟུར་གནས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སླ་བཞིན་པ་ལྟར་ལགས། ལེགས་སྦྱར་གྱིས་མཚོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་རིགས་ཁག་ཏུ་བཞུགས་པའི་མདོ་རྒྱུད་ཕལ་མོ་ཆེ་དུས་འགྱུར་དབང་གིས་རྩ་བརླག་ཏུ་སོང་སྟེ་གཞུང་ངོ་མ་ཆེས་ཉུང་ཤས་ལས་མ་ལྷག་ཅིང་། པཱ་ལིའི་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་གནས་བརྟན་སྡེ་པའི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་གྱི་ནང་དུའང་སྡེ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ཚང་བ་ལས་གཞན་མི་བཞུགས། རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ་མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་བསྒྱུར་ཡོད་ཀྱང་། སྐད་ཀྱི་རང་གཤིས་ཀྱི་དབང་གིས་དོན་གྱི་སྒྱོམ་འགྱུར་ཙམ་ལས། སྒྲ་དོན་གཉིས་ཟད་ནས་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་ལྟ་བུ་མེད་པར་དེང་རབས་ཀྱི་དཔྱད་ཞིབ་པ་དག་གིས་བཤད། དེར་བརྟེན་ད་ཆ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནི་སྟོན་མཆོག་རྣམ་འདྲེན་བཞི་པའི་ལུང་གི་བསྟན་པའི་སྣོད་གཅིག་པུར་གྱུར་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་ཕྱོགས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆ་ཚང་ལ་ཐོས་བསམ་བྱ་བའི་འཇུག་ངོགས་གཉིས་པ་མེད་པ་དེ་ཡིན།

༤ བཀའ་བསྡུ་རིམ་པ་གསུམ་ཇི་ལྟར་མཛད་པའི་སྐོར།

དེ་ཡང་ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཀློག་པ་པོ་རྣམས་ལ། བོད་ཀྱི་བཀའ་བསྟན་དུ་བཞུགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་འབྱུང་ཁུངས་རགས་ཙམ་ངོ་སྤྲོད་ན་ཕན་ངེས་པས། འདིར་མདོ་ཙམ་ཞིག་སྤྲོའོ། །དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཞག་

བདུན་ཕྲག་བདུན་གྱི་རྗེས། ཡུལ་ཝཱ་རཱ་ཎ་སཱིར་འཁོར་ལྔ་སྡེ་བཟང་པོ་ལ་བརྗོད་བྱ་བདེན་པ་བཞི་ལས་བརྩམས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ནས་བཟུང་། ཡུལ་རྩྭ་ཅན་དུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་བསྟན་པའི་བར་ལོ་ངོ་བཞི་བཅུ་ཙམ་གྱི་རིང་། འཕགས་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་ས་ཕྱོགས་དུ་མར་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་གྲངས་ལས་འདས་པར་རང་རང་གི་བློ་དང་འཚམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཀའ་སྩལ་བ་དག་ཕྱིས་བཀའ་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དུ་བསྡུས་པ་བྱུང་། དེ་ཡང་སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ལོའི་དབྱར་དེར་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་བདེ་ཅན་ཕུག་ཏུ་གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་འོད་སྲུངས་ཀྱི་བཀས་བསྐུལ་ཏེ་བཀའ་བསྡུ་དང་པོ་མཛད་པའི་སྐབས། འོད་སྲུངས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད། དགྲ་བཅོམ་པ་ཀུན་དགའ་བོས་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་བཅས་བསྐྱར་ཟློས་ཀྱིས་དབྱར་འདི་སྐད་བདག་ཐོས་སོགས་གླེང་གཞི་དང་། མཐར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མངོན་པར་བསྟོད་དོ་ཞེས་མཇུག་སྡུད་བཅས་སྒྲུར་ཏེ་བཀའ་བསྡུ་དང་པོ་མཛད་པ་ནས་བཟུང་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་ཉམས་མེད་རྒྱུན་འཛིན་བྱ་བའི་དབུ་ཚུགས།

དེ་ནས་ལོ་བརྒྱ་འདས་རྗེས་ཡངས་པ་ཅན་དུ་བཀའ་བསྡུ་གཉིས་པ་མཛད་ཚུལ་ད་ཡོད་སྡེ་པ་ཀུན་གྱི་བཞེད་པ་མཐུན་ཞིང་། འདུལ་བ་ལུང་དུའང་གསལ། དེ་ནས་བཀའ་བསྡུ་གསུམ་པའམ་དེ་ལས་མང་བ་མཛད་ཚུལ་ལུང་དུ་མི་གསལ་བར་མ་ཟད། སྡེ་པ་སོ་སོའི་བཞེད་པའང་མི་མཐུན་པ་ཡོད། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པ་ལྟར་ན། ཆོས་རྒྱལ་ཀ་ནི་ཥྐཱའི་སྐབས་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་ན་རྒྱན་ནགས་

ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གནས་བརྟན་རྩིབ་ལོགས་སོགས་དགྲ་བཅོམ་པ་ལྔ་བརྒྱ་དང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་བཤེས་དང་རྟ་དབྱངས་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྔ་བརྒྱ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་པཎྜི་ཏ་སོགས་ཆིག་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་འདུས་ཏེ་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་མཐའ་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པར་ངེས་འཛིན་ཐོབ་སྟེ། སྡེ་པ་སོ་ཚན་གྱི་རྩོད་པ་ཆོས་ཕྱོགས་སུ་ཞི་བར་བཞེད། ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་འགས་སྡེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་བརྟན་རྣམས་འདུས་པ་མི་འཐད་པར་བཞེད་པའང་ཡོད། སྐབས་དེར་སྔར་ཡིག་ཐོག་ཏུ་མ་འཁོད་པའི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་བཀོད་ཅིང་། ཟངས་ཀྱི་གླེགས་བུར་བཀོད་པར་གྲགས་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོའང་དེ་དུས་བརྩམས་པའམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་མཛད་པར་གྲགས། དེང་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་འགས་ཉ་རྒྱན་ནགས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་པ་ད་ལྟ་རང་རེའི་གནས་ཡུལ་ཀཱུ་གཱཏྟའི་རྫོང་ཁོངས་འདིའི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་སྲིད་པར་བཞེད་པའང་ཡོད།

འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པ་ལྟར་ན། སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་ ༢༡༨ ལ་ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་ཀྱི་ཁྲི་ལོ་བཅུ་བདུན་པའི་སྐབས་སྐྱ་ནར་བུའི་གྲོང་དུ་གནས་བརྟན་མོགྒལ་བུ་སྐར་རྒྱལ་གྱི་གཙོ་སྐྱོང་འོག་གནས་བརྟན་ཆིག་སྟོང་འདུས་ཏེ་ཟླ་བ་དགུའི་རིང་སྡེ་སྣོད་གསུམ་པོ་བསྡུས་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་པཱ་ལིའི་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་གནས་བརྟན་སྡེ་པ་ཁོ་ནའི་སྡེ་སྣོད་བསྡུས་པ་ལྟ་བུར་གསུངས། གཞན་ཡང་པཱ་ལིའི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དང་། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཕྱི་ལོའི་གོང་གི་ལོ་ ༢༥ བར་སིཾ་ཧ་ལའི་རྒྱལ་པོ་བཊྚ་གཱ་མི་ནྀའི་སྐབས་ཐོག་མར་ཡི་གེར་ཕབ་པར་བཞེད།

ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྡེ་སྣོད་རྣམས་ནི་གོང་གསལ་བཀའ་བསྡུ་རྣམས་སུ་མ་བསྡུས་པར་འཇམ་དཔལ་དང་། སྤྱན་རས་གཟིགས། གསང་བའི་བདག་པོ་སོགས་ནས་དག་པའི་སྣང་ངོར་གནས་ཡུལ་ངེས་མེད་དུ་བཀའ་བསྡུ་མཛད་པར་བཞེད་ཅིང་། གསང་སྔགས་ཀྱི་བཀའ་བསྡུ་མཛད་ཚུལ་རྒྱུད་སྡེ་སོ་སོའི་བཞེད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་ཁོ་ན་ལུང་གི་ཆོས་འཁོར་དང་། བཀའ་གཞན་དག་དེའི་འགྲེལ་དོན་ནམ་རྒྱས་བཤད་ལྟ་བུར་བཞེད་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རིར་བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་དང་། ཡངས་པ་ཅན་དུ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར་བཅས་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་ཅིང་། སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་གྲངས་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་རྗེས་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་མ་བྱོན་བར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་རྣམས་འཇིག་རྟེན་ཐུན་མོང་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་ཕལ་ཆེར་མི་བཞུགས། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་དུ་མ་སླར་ཡང་ཁྱབ་གདལ་མཛད་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་། དབུ་མའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་ཞིང་། རིགས་ཚོགས་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་བརྩམས་ནས་ཡུམ་གྱི་མདོའི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་མཛད།

སྐབས་དེར་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་ཕལ་མོ་ཆེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པས་དུས་ཡུན་གང་འཚམས་རྩོད་གཞིར་གནས་པ་ཀླུ་

སྒྲུབ་རང་ཉིད་དང་། རིམ་བཞིན་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་དུ་མ་བཀོད་ཅིང་། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་སྐྱ་དུས་སུའང་ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ད་དུང་ཡོད་པར་མངོན།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་རིག་པའི་ཤིང་རྟའི་སྲོལ་ཕྱེ་སྟེ་བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ་གདན་དྲངས་ཤིང་། ས་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཧ་ཅང་མང་པོ་བརྩམས་ཏེ་ཡུམ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་མཛད། རིམ་གྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་སྡེ་སྣོད་རྒྱལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བཀའ་ཡིན་པར་རྩོད་མེད་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་བྱུང་བའི་རྗེས། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་མཐའ་དབུས་ཀུན་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྔགས་དང་བཅས་པའི་བསྟན་པ་ཧ་ཅང་དར་རྒྱས་སུ་གྱུར། དེ་ཙམ་མ་ཟད་དབུས་ཨེ་ཤི་ཡའི་ཡུལ་ལུང་དུ་མ་དང་། རྒྱ་ནག་སོགས་སུའང་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་བསྟན་པས་ཁྱབ་ཅིང་། འབར་མ་དང་། ཤྲཱ་ལངྐ་སོགས་ད་ལྟ་གནས་བརྟན་སྡེ་པའི་རྒྱལ་ཁམས་དེ་དག་ཏུའང་བསྟན་པ་སྔ་དར་གྱི་སྐབས་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསྟན་པ་དར་བའི་དན་རྟགས་དུ་མ་བྱུང་རབས་སུ་གསལ།

༤ བཀའ་བསྟན་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཚུལ།

གངས་ལྗོངས་བུར་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་ནི་ས་ཁད་མཐོ་ཞིང་། འགྲུལ་ལམ་དཀའ་བས་རྒྱལ་ཁམས་གཞན་དང་འབྲེལ་མེད་གྱུད་དུ་ཡུན་རིང་གནས་པ་

དང་། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་ལྔ་པའི་ནང་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་གྱི་སྐབས་གསུང་རབ་ཀྱི་གླེགས་བམ་འཕྲོར་བ་ནས་བཟུང་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བརྙེས་པར་བརྩིས། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའི་སྐབས་སྔོན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་ཁྱབ་ཟིན་པའི་རྒྱ་ནག་དང་བལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོའི་སྲས་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཏེ་སྟོན་པའི་སྣང་བརྙན་ཁྱད་པར་ཅན་བོད་ཡུལ་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ་ལྷ་ལྡན་སྤྲུལ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། རྒྱས་བཏབ་ར་མོ་ཆེ་སོགས་བཞེངས་ཤིང་། ཕྱག་མཆོད་བྱ་བའི་སྲོལ་དར། ལྷག་པར་ཐུ་མི་ཨ་ནུ་སོགས་བོད་ཕྲུག་ཤེས་རབ་ཅན་དུ་མ་རྒྱ་གར་དུ་བརྫངས་ནས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་དང་། ཆོས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ་ཐུ་མི་སམ་བྷོ་ཊས་བོད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་དང་། བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ནས་དཔེ་བླངས་ཏེ་གསར་གཏོད་མཛད་པར་མ་ཟད། སྐད་ཡིག་དེ་ཉིད་ལེགས་སྦྱར་ལྷ་ཡི་སྐད་དང་དོ་མཉམ་པར་འཕེལ་རྒྱས་སུ་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་རྣམས་སྒྲ་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་འགྲེལ་བའི་དྲི་མ་ཐ་མོ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་བསྒྱུར་ཐུབ་པའི་སྐད་ཡིག་གི་སྒྱུ་རྩལ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་རྩེ་མོར་སོན་པར་མཛད། ཚུལ་འདི་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་བྱུང་རབས་ནང་གཟི་བརྗིད་ལྡན་པའི་འགྱུར་བ་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་ཡིན།

སྤུར་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་ལྗོངས་ལ་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་ཞེས་པའི་མིང་ཐོབ་ཅིང་། ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་ཡོངས་ལ་སྟོན་མཆོག་རྣམ་འདྲེན་བཞི་པའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པའི་བགོ་བཤའ་བྱེད་ནུས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཏུ་གནས་ཐུབ་པ་ནི་ཐུ་མིས་བོད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་དང་། བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་རིག་པའི་གཞུང་

ལུགས་ཁྲིད་འཕགས་སྐྱོལ་བརྗོད་པ་དང་ལོ་པཎ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན།

ཐུ་མི་སམ་བྷོ་ཊས་བོད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་དང་། བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསར་གཏོད་མཛད་པའི་རྗེས་ཐུ་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་རྒྱུད་ཇི་སྙེད་ཅིག་བསྒྱུར་བ་དང་། དེ་བཞིན་སྒྲ་སྒྱུར་མཁན་གཞན་རེ་ཟུང་ཡང་བྱུང་བར་མངོན་ཡང་། འཆར་གཞི་དང་སྒྲིག་འཛུགས་ལྡན་པའི་སྒྲ་སྒྱུར་གྱི་ལས་རིམ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བ་དུས་ཡུན་གང་འཚམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱུང་ཞིང་། ཐུ་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐོག་མར་བསྒྱུར་བའི་གསུང་རབ་ཁག་ནི་སྔོན་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་སྐབས་བྱུང་བའི་མདོ་སྡེ་སྤང་སྐོང་ཕྱག་བརྒྱ་པ་དང་། ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པའི་མདོ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་སོགས་དང་། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་རྒྱལ་པོས་བཀའ་ཕབ་པ་ལྟར་བསྒྱུར་བར་གྲགས་ཀྱང་། མདོ་རྒྱུད་དེ་དག་གང་དང་གང་ཡིན་མིན་ད་ཡོད་བཀའ་འགྱུར་ནས་ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་བྱ་དཀའ་བར་སྣང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་ཐུ་མི་རང་ཉིད་དང་། དྷརྨ་ཀོ་ཥ། ལྷ་ལུང་རྡོ་རྗེ་དཔལ་བཅས་ནས་མདོ་སྡེ་དཀོན་མཆོག་སྤྲིན་དང་། ལངྐར་གཤེགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་འགྱུར། དེ་བཞིན་རྒྱ་ཡི་ཧྭ་ཤང་དང་མཉམ་དུ་སྨན་རྩིས་ཀྱི་གཞུང་ཅི་རིགས་རྒྱ་སྐད་ནས་བསྒྱུར་བར་གྲགས།

ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བརྒྱད་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་ལྡེ་གཙུག་བརྟན་གྱི་སྐབས་མཆིམས་ཕུ་དང་། བྲག་དམར་མགྲིན་བཟང་། འཕང་ཐང་སོགས་གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་བཞེངས་ཏེ་བྲན་ཀ་མུལ་ཀོ་ཥ་དང་། གཉགས་ཛྙཱ་ན་ཀུ་མཱ་ར་བཅས་ནས་མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ་དང་། གསེར་འོད་དམ་པ་སོགས་བསྒྱུར། དེ་ནས་ཆོས་རྒྱལ་

ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན་གྱི་སྐབས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་གཞི་ལེགས་པར་ཚུགས་པ་ལ། བསྟན་པའི་འབྱུང་གནས་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་ནས་འགྲན་ཟླ་བྲལ་བའི་ནང་ཆོས་ཀྱི་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་གདན་དྲང་དགོས་པར་གཟིགས་ཏེ། སྐབས་དེའི་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་རྩོད་མེད་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་མཁས་དབང་ཟ་ཧོར་གྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་སྡེ་པའི་འདུལ་བ་འཛིན་པ། རང་དང་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་ཕ་རོལ་ཏུ་གཤེགས་པའི་སྨྲ་བའི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་དང་། སློབ་དཔོན་ཐུགས་རྗེ་ཅན་རྣམ་གཉིས་གདན་དྲངས། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེས་ཕྱི་ནང་གི་བར་ཆད་བཟློག་པར་མཛད་དེ་བསམ་ཡས་དཔལ་མི་འགྱུར་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་ཕྱག་བཏབ།

མཁན་ཆེན་ཐུགས་རྗེ་ཅན་དེས་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྡེའུ་བཙན་ལ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་གཞི་བརྟན་པོ་ཚུགས་པར་འདོད་ན་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་བོད་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་དགོས་པ་དང་། བོད་རིགས་རང་གི་ནང་ནས་བློ་གསལ་ན་གཞོན་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་བོད་རང་གི་ཡུལ་མིའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་ཚུགས་ཐུབ་པ་དགོས་རྒྱུ་གལ་གནད་ཆེ་ཞེས་བཀའ་སྩལ་པ་བཞིན། མཁན་ཆེན་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱི་ལམ་སྟོན་འོག་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་སྒྲ་སྒྱུར་རྒྱ་གར་གླིང་ཕྱག་བཏབ་སྟེ་རྒྱ་གར་གྱི་པཎྜི་ཏ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་བརྒྱ་ཕྲག་མང་པོ་མཉམ་འཛོམས་ཀྱིས་འཆར་གཞི་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་བཀའ་བསྟན་བསྒྱུར་བའི་འགོ་ཚུགས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་དགུ་པའི་ནང་གླང་དར་གྱིས་སངས་རྒྱས་

གྱི་བསྟན་པ་ལ་རྒོལ་བའི་བྱ་བ་མ་བརྩམས་བར་སྒྲ་སྒྱུར་གྱི་ལས་དོན་རྒྱུན་ཆགས་སུ་མཛད་འདུག་གོ།

སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་གྱི་པཎྜི་ཏ་ནི་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཙོར་མཛད་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པདྨ་སཾ་བྷ་བ་དང་། བི་མ་ལ་མི་ཏྲ་སོགས་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་སྒྲ་གསལ་སྣང་དང་། སྤ་གོར་བཻ་རོ་ཙ་ན་རཀྵི་ཏ། འཁོན་ཀླུའི་དབང་པོ་སྲུང་། རྨ་རིན་ཆེན་མཆོག ངན་ལམ་རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས། རིན་ཆེན་ལེགས་གྲུབ། སྒྲ་ཡེ་ཤེས་དབང་པོ་བཅས་སད་མི་བདུན་དང་། གཞན་ཡང་སྐ་བ་དཔལ་བརྩེགས། ཅོག་རོ་ཀླུའི་རྒྱལ་མཚན་སོགས་བརྒྱ་ལ་ཉེ་བ་བྱུང་། དེ་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་བསྟན་བསྒྱུར་བའི་ལས་རིམ་རྒྱུན་རིང་གནང་བའི་ཉམས་མྱོང་ལ་གཞི་བཅོལ། བོད་སྐད་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་ཁུང་བ་ཞིག་དུས་དང་བསྟུན་ཏེ་ལེགས་བཅོས་དགོས་པ་བཅས་དགག་དགོས་རྒྱུ་མཚན་དུ་མ་ལ་གཟིགས་ཏེ་མངའ་བདག་ཁྲི་ལྡེ་སྲོང་བཙན་གྱི་སྐབས་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་ཆེན་ཛི་ན་མི་ཏྲ་དང་། སུ་རེནྡྲ་བོ་དྷི། ཤཱི་ལེནྡྲ་བོ་དྷི། དཱ་ན་ཤཱི་ལ། བོ་དྷི་མི་ཏྲ་བཅས་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་རཏྣ་རཀྵི་ཏ་དང་། ཛྙཱ་ན་སེ་ན། ཛ་ཡ་རཀྵི་ཏ། མཉྫུ་ཤྲཱི་ཝརྨ། རཏྣེནྡྲ་ཤཱི་ལ་སོགས་ཚོགས་ཏེ་ཆོས་ཚིག་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་རྒྱ་སྐད་ནས་བོད་སྐད་དུ་ཇི་ལྟར་སྒྱུར་བའི་ཚུལ་ཚིག་མཛོད་དུ་བཀོད་པ་བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཆེན་མོ་དང་། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་འབྲིང་པོའམ་སྒྲ་སྦྱོར་བམ་གཉིས་བཅས་མཛད་དེ་སྐད་གསར་བཅད་དང་། སྒྲ་སྒྱུར་གྱི་ལམ་སྲོལ་ཐབས་ལམ་བཅས་པ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་པ་ནས་བཟུང་། ད་ལྟའི་བར་ལེགས་སྦྱར་གྱིས་མཚོན་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་རིགས་ཁག་ནས་བོད་སྐད་དུ་སྒྱུར་ཚུལ་སྐྱོན་དང

བྲལ་ཞིང་གཅིག་གྱུར་དེ་བྱུང་བ་ཡིན། བྱེ་བྲག་རྟོགས་བྱེད་ཚུང་ངུ་ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་མཛད་མོད་དེང་སང་དཔེ་རྒྱུན་མི་སྣང་།

སྒྲ་སྒྱུར་གྱི་སྐོར་དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་སྟོན་ནི་འཇིག་རྟེན་འདིའི་སྒྲ་སྒྱུར་གྱི་བྱུང་རབས་ནང་གཞན་སུ་ལའང་མཐོང་དཀོན་པའི་བོད་མིའི་དམིགས་བསལ་གྱི་རིག་རྩལ་དང་། སྒྲ་སྒྱུར་རིག་པར་ཞབས་འདེགས་རླབས་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་སྨོས་མ་དགོས།

དེ་ལྟར་སྒྲ་སྒྱུར་གྱི་ལས་རིམ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བཞིན་པ་དང་བསྟུན། སྐ་བ་དཔལ་བརྩེགས་དང་། བན་དེ་ཀླུའི་དབང་པོ་སོགས་ལོ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་གཟིགས་སྐྱོང་འོག་ཕོ་བྲང་ལྡན་དཀར་དུ་བཞུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་བསྒྱུར་ཟིན་པ་རྣམས་དཀར་ཆག་ཏུ་བཀོད་པར་དཀར་ཆག་ལྡན་དཀར་མ་ཞེས་གྲགས་ཤིང་། བཀའ་བསྟན་ཟུར་དུ་མ་ཕྱེ་བར་སྡེ་ཚན་ ༢༧ དང་། ཆོས་ཚན་ ༧༢༥ ཙམ་འགོད་གནང་། འདི་ནི་གསུང་རབ་སྡེ་ཚན་དབྱེ་འབྱེད་ (Classification) དང་། དཀར་ཆག་ཏུ་བཀོད་པའི་ (Cataloguing) ལས་གཞི་ཐོག་མ་ལྟ་བུར་སྣང་ཞིང་། བོད་མིའི་གནའ་རབས་ཀྱི་རྣམ་དཔྱོད་ངོ་མཚར་བའི་མཚོན་རྟགས་ལྟ་བུར་སྣང་།

སྔར་དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་ལོ་ཙཱ་བ་སྐ་བ་དཔལ་བརྩེགས་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྙིང་པོ་སོགས་ཀྱིས་ཕོ་བྲང་མཆིམས་ཕུ་ན་བཞུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དཀར་ཆག་བཀོད་སྒྲིག་མཛད་དེ་དཀར་ཆག་མཆིམས་ཕུ་མ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་གསལ་ཡང་། དེང་སྐབས་དཔེ་རྒྱུན་མི་སྣེད། རིང་པོར་མ་ལོན་པར་ཕོ་བྲང་འཕང་ཐང་ཀ་མེད་ནང་བཞུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་ཡོངས་ཀྱི་དཀར་ཆག

ཕྱོགས་སྒྲིག་མཛད་པ་ད་ལྟ་དཀར་ཆག་འཕང་ཐང་མ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དཀར་ཆག་འདི་གཉིས་སུ་བཀའ་བསྟན་གྱི་མཚན་དང་། བམ་པོ། ཤློ་ཀའི་གྲངས་སོགས་འཁོད་ཅིང་། སྡེ་ཚན་དབྱེ་ཕྱོགས་ནི་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་ཕྱོགས་མཐུན་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པ་ལྟ་བུར་སྣང་། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་དགུ་པའི་དཀྱིལ་སྟོད་ནས་གླང་དར་གྱིས་བསྟན་ལ་རྒོལ་བའི་བྱ་བ་བརྩམས་པ་ནས་བཟུང་བོད་སིལ་བུར་ཐོར་ཅིང་། སྒྲ་སྒྱུར་གྱི་སྒྲིག་འཛུགས་ཐོར་ཞིག་ཏུ་སོང་ཐོག། རྒྱ་བལ་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐོར་གྲུར་གྱིས་དུས་ཡུན་གང་འཚམས་སོང་བའི་སྐབས་སུའང་མངའ་རིས་སོགས་མཐའ་མཚམས་ཁག་ཏུ་སྒྲ་སྒྱུར་གྱི་བྱ་བ་ཅུང་ཞས་ནུ་མཐུད་དུ་གནས་པར་སྣང་།

ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་པའི་ནང་ལྷ་བླ་མ་ཁུ་དབོན་གྱིས་བོད་ཕྲུག་མང་པོ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་ཆོས་སློབ་ཏུ་བཏང་བ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཕྱུལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། རྔོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་སོགས་ལེགས་སྦྱར་དང་མདོ་སྔགས་ཡོངས་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས་ཏེ་བོད་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་པཎྜི་ཏ་ཤྲདྡྷཱ་ཀ་ར་ཝརྨ་སོགས་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་མདོ་རྒྱུད་མང་པོ་བསྒྱུར་ཅིང་། ལྷག་པར་དཔལ་མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་བོད་དུ་ཕེབས་ཇེས་རྒྱུན་སྣང་དང་རྔོག་གི་སྣང་བ་སོགས་གཞུང་མང་པོ་བསྒྱུར། ལྷག་པར་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་མཛད་བཟང་གཞན་ཞིག་ནི་བར་སྐབས་རྒྱལ་བསྟན་ཉམས་རྒུད་སོང་རིང་འགྱུར་དག་དང་མ་དག་ཅི་རིགས་བྱུང་ཡོད་པའི་དོགས་གཞིར་བརྟེན། སྔར་འགྱུར་ཟིན་པའི་བོད་དཔེ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བསྒྱུར་གཞི་རྒྱ་དཔེ་འཚོལ་སྒྲུབ་གནང་སྟེ་རྒྱ་དཔེ་མ་རྙེད་

པ་རྣམས་ཟུར་དཔེ་གནང་བར་གྲགས་ཤིང་། ཁོང་གི་སྐུ་དུས་ནས་སྔ་འགྱུར་གསར་འགྱུར་གྱི་དཔེ་མཚམས་ཀྱང་བཟུང་།

གཞན་ཡང་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གཅིག་པ་དང་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་གི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ལོ་ཙཱ་བ་གྲགས་ཆེ་བ་འབྲོག་མི་ཤཱཀྱ་ཡེ་ཤེས་དང་། སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བ་གཞོན་ནུ་བརྩོན་འགྲུས། མཁས་གྲུབ་ཁྱུང་པོ་རྣལ་འབྱོར། ནག་ཚོ་ལོ་ཙཱ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ། རོང་ཟོམ་ཆོས་བཟང་། འགོས་ཁུག་པ་ལྷས་བཙས། ལྷ་བླ་མ་ཞི་བ་འོད། གློག་སྐྱོ་ཤེས་རབ་བརྩེགས། པ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས་སོགས་བཅུ་ཕྲག་དྲུག་སྐོར་བྱུང་རབས་རྣམས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས།

ལྷག་པར་རྔོག་ལོ་ཆེན་པོ་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གཞུང་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་བྱམས་ཆོས་དང་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་གསར་དུ་བསྒྱུར་བ་དང་། སྔར་འགྱུར་ལ་ཞུས་བཅོས་དང་། བསྟན་བཅོས་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་བསྡུས་དོན་བཀོད་པ་སོགས་ཀྱིས། བོད་དུ་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཁང་ཚུགས་པར་མཛད། དུས་སྐབས་དེ་དག་ཏུ་བོད་དུ་བྱོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ་ཆེན་གྲགས་ཅན་དཔལ་མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་གོང་དུ་ཕུད། པཎྜིཏ་གཡཱ་དྷར། པཎྜིཏ་སྨྲྀ་ཏི་ཛྙཱན་ཀཱིརྟི་སོགས་ཡིན་ནོ།།

ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གསུམ་ནས་བཅུ་དགུ་པའི་བར་དཔང་ལོ་བློ་གྲོས་བརྟན་པ་དང་། ཤོང་སྟོན་རྡོ་རྗེ་རྒྱལ་མཚན། བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ། སྒྲ་ཚད་པ་རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ། འགོས་ལོ་གཞོན་ནུ་དཔལ། སྟག་ཚང་ལོ་ཙཱ་བ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན།

ཞ་ལུ་ལོ་ཙཱ་བ་ཆོས་སྐྱོང་བཟང་པོ། ཇོ་ནང་པ་ཏཱ་ར་ནཱ་ཐ་སོགས་ཧ་ཅང་མང་པོ་བྱོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མདོ་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་དང་། བརྡ་སྤྲོད། གསོ་བ་རིག་པ། ཚིག་རྒྱན་སོགས་བཀའ་བསྟན་དུ་མ་ཞིག་བསྒྱུར་བར་མཛད་འདུག

དེ་ལྟར་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་པ་ནས་བཟུང་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་བདུན་པའི་བར་མི་ལོ་ཆིག་སྟོང་བརྒལ་བའི་རིང་བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་བཀའ་དྲིན་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ནས་ཐེག་པ་གསུམ་དང་། རྒྱུད་སྡེ་བཞིས་བསྡུས་པའི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དང་། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཕལ་མོ་ཆེ། གཞན་ཡང་སྒྲ་ཚད་བཟོ་གསོ་སོགས་ཐུན་མོང་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་གལ་ཆེ་བ་ཕལ་མོ་ཆེ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་གནང་མཛད་པའི་བཀའ་དྲིན་ནི་བོད་མི་ཙམ་མ་ཟད། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་གནའ་བོའི་རིག་གཞུང་ལ་དོ་སྣང་ཡོད་པའི་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱིས་ནམ་ཡང་གཞིལ་བར་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ།།

གོང་གསལ་བཀའ་བསྟན་དེ་དག་ལས་ཡུལ་མི་རང་བཞིན་པའི་སྐད་ནས་བསྒྱུར་བའང་ཆོས་ཚན་རེ་ཟུང་ཡོད་པར་མངོན་ལ། རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ནས་མདོ་མྱང་འདས་སོགས་མདོ་ཚན་ ༢༩ བསྒྱུར་བར་སྣང་ཞིང་། བསྟན་འགྱུར་དུའང་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་ཆེན་སོགས་བསྟན་བཅོས་གྲངས་ ༡༣ ཙམ་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ནས་བསྒྱུར་བར་གསལ། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་བུ་སྟོན་གྱི་བླ་མ་ལོ་ཙཱ་བ་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སིངྒལའི་སློབ་དཔོན་ཨཱནནྡ་ཤྲཱིའི་དྲུང་ནས་སྐྱེས་པའི་རབས་ཀྱི་གླེང་གཞི་དང་། མདོ་སྡེ་ཚངས་པའི་དྲ་བ་སོགས་མདོ་ཚན་ ༡༣ པཱ་ལི་ནས་བསྒྱུར་བ་ད་ལྟ་བཀའ་འགྱུར་དུ་བཞུགས་ཤིང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉན་ཐོས་

སྡེ་པའི་མདོ་ད་ལྟ་པླ་ལིའི་སྡེ་སྣོད་དུ་བཞུགས་པ་དང་མཚན་མཐུན་པ་མང་རབས་ཤིག་ཡོད་ཀྱང་། ནང་དོན་བརྗོད་བྱ་མི་མཐུན་པ་འདུག་པས་པླ་ལི་ནས་བསྒྱུར་བ་མིན་པར་མངོན།

དེ་བཞིན་བཅོམ་ལྡན་རིགས་རལ་གྱི་དཀར་ཆག་ལྟར་ན་ལྷ་མོ་དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ཀྱིས་ཞུས་པ་དང་། ལི་ཡུལ་ལུང་བསྟན་སོགས་མདོ་ཚན་ ༧༡ དང་། བསྟན་འགྱུར་ཁོངས་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་དང་། ལང་གཤེགས་མདོ་འགྲེལ་བཅས་ལི་ཡུལ་གྱི་སྐད་ནས་བསྒྱུར་བར་གསལ། དེ་དག་ཕུད་པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་ཆོས་ཚན་སྤྱི་ཁྱིངས་ཏེ་གཞུང་གྲངས་སྟོམ་ ༥༡༩༢ ཙམ་ཆེ་བ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ནས་བོད་སྐད་དུ་ཐད་ཀར་བསྒྱུར་ཡོད།

༡ ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་གི་སྐོར།

སྟོན་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བས་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་གྲགས་ཤིང་། དེ་དག་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཆ་ནས་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང་། ཡན་ལག་དགུ བསྡུས་ན་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དུ་འདུས་པ་དེ་ལྟར་ཡང་། འཛིག་རྟེན་འདིའི་ཆོས་ལུགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་ལུང་ཆོས་ཀྱི་ཡིག་ཚོགས་ཧ་ཅང་ཆེ་བ་དང་། དེ་དག་ལས་ཆ་ཤས་ཙམ་བོད་དུ་བསྒྱུར་བ་ལ་མཚོན་ནའང་། ཆོས་ཚན་ ༥༠༠༠ ལྷག་དང་། པོད་གྲངས་ ༣༣༠ བརྒལ་བར་བཞུགས་སྐབས། གང་ཟག་གཅིག་གིས་མི་ཚེའི་ནང་ཡོངས་རྫོགས་

ཐེངས་གཅིག་གློག་པའང་དཀའ་བའི་གནས་སུ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་ཆེ་མུ་མཐའ་མེད་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་གལ་ཆེའི་དོན་གནད་རྣམས་ཕྱོགས་བསྡུས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་བློ་མོས་དང་འཚམ་པར་འཇུག་པ་བདེ་བའི་ཚུལ་དུ་ཕྱོགས་བཏུས་མཛད་པའི་ཚུལ་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དར་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་མཛད་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷས་ཀྱང་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་དང་། བསླབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་མཛད། དཔལ་མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཆེན་པོ། གཞན་ཡང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་གཞུང་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ཅུང་དུར་བརྩམས་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་སོགས་སྣ་ཚོགས་ཤིག་བཞུགས་པ་དེ་དག་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་ཕན་ཐབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ལྟར་ལགས།

ཚུལ་དེ་དང་མཐུན་པར་དེང་གི་དུས་སུའང་། སྟོན་མཆོག་རྣམ་འདྲེན་བཞི་པས་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ནང་པ་ཡིན་མིན་དང་། ཆོས་དད་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་མིའི་འགྲོ་བ་ཡོངས་ལ་འབྲེལ་དང་ཡུན་གྱི་ཕན་བདེ་སྐྲུན་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེ་དག་དེང་རབས་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་དང་མཚུངས་པར་རྩོམ་སྒྲིག་ཐུབ་ན་སྐྱེ་བོ་མང་པོར་ཕན་ཐོགས་མི་ཡོང་ངམ་སྙམ་པའི་རེ་འདུན་དང་ལྷག་བསམ་བཟང་པོས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། ལོ་ཤས་སྔོན་

རྟོམ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ཉིད་རྩོམ་སྒྲིག་གི་དམིགས་ཡུལ་ནི། འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་བླ་ན་མེད་པ་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་༸རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཐུགས་ཆེན་དགོངས་གཞི་དང་རྒྱ་ཆེའི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་སྔ་ཕྱི་རིམ་ཕེབས་ལྟར། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དང་དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་གཙོས་རྗེས་འཇུག་མཁས་པ་རིམ་བྱོན་གྱིས་མཛད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་དག་གི་བརྗོད་བྱ་རྣམས། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ལྟ་གྲུབ་དང་། ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་བཅས་སྡེ་ཚན་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་འདུ་ཞིང་། དེ་དག་ལས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་། ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྡེ་ཚན་གཉིས་ནི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཆོས་ལུགས་གཞན་ལ་ཞུགས་པ་དང་། ཆོས་ལུགས་ལ་དོ་སྣང་མེད་པའི་རིགས་དང་། ཐ་ན་ཆོས་ལུགས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ནའང་སྦྱོང་བརྩོན་བྱ་འོས་པའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྡེ་ཚན་ཁྱད་ཆོས་འབུར་དུ་ཐོན་པ་དུ་མས་ཕྱུག་ཅིང་། ད་ལྟའི་དུས་རབས་འདིའི་དགོས་མཁོ་དང་ཤིན་ཏུ་འཚམ་པ་ཞིག་ཡིན་པས་འཛམ་གླིང་སྤྱིའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྡེ་ཚན་ནང་

འཇུག་ཐབས་དང་། དེང་དུས་ཀྱི་ཚན་རིག་པས་དཔྱད་ཞིབ་བྱ་ཡུལ་གྱི་ཤེས་བྱའི་ཁོར་ཡུག་ནང་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་བྱ་རྒྱུ།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་རྗེས་འཇུག་གི་ཁྲོད་དུའང་། གནའ་སྔོལ་བཞིན་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་ཁག་ཏུ་སློབ་གཉེར་རྒྱུན་རིང་པོར་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་རིགས་ལ་བཀའ་བསྟན་གྱི་བརྗོད་བྱ་གཞི་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་ཁྲུངས་དང་འབྲེལ་བའི་གོ་བ་རགས་རིམ་སྟེར་ཐུབ་པ་དང་། ཚན་རིག་པ་དང་ཉམས་ཞིབ་པའི་ཁྲོད་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་སེམས་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་ལ་དོ་སྣང་གསར་པ་སླེབ་བཞིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ལྡེ་མིག་བྱས་ཏེ། གཏིང་ཟབ་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གི་སྒོ་མོ་ཡངས་པོར་འབྱེད་ཐུབ་པ་སོགས་མདོར་ན་འཛམ་གླིང་སྤྱི་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོང་ཐབས་སུ་དམིགས་ཏེ་གོང་གསལ་སྡེ་ཚན་གཉིས་པོ་ནང་པའི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལས་ཟུར་དུ་བཏོན་ཏེ་ཐུན་མོང་གི་བསླབ་བྱའི་བགོ་སྐལ་དུ་གསར་སྒྲིག་གི་ངལ་བ་དང་དུ་བླངས།

སྤྱིར་ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་ནང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་དེང་རབས་ཚན་རིག་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་སེམས་ཁམས་ཚན་རིག་གི་ཁྱབ་ཁོངས་རྒྱ་སྐྱེད་བཏང་སྟེ་དུས་རབས་འདི་དང་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་དུས་རབས་ནང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་རྣམས་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་དཔལ་ཡོན་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་མི་སྡེའི་སྤྱི་ཚོགས་གསར་པ་ཞིག་འཛུགས་སྐྲུན་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཞིང་། དེང་

འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་འཕྲད་བཞིན་པའི་སྤྱི་སྒྲེར་གྱི་གོད་ཆག་ཕལ་མོ་ཆེ་ནི་མིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་འབབ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་དག་གི་འབྱུང་རྐྱེན་ཡང་འདོད་ཛམ་དང་འགྲན་སེམས། ཞེན་འཛིན་དང་གནོད་སེམས། ང་རྒྱལ་དང་ཕྲག་དོག་སོགས་མདོར་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཆགས་སྡང་རྨོངས་གསུམ་གྱིས་རྩ་བ་བྱས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན།

དོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཁ་ཕྱིར་བལྟས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་གཅིག་ཕུས་མི་འགྲིག་པར་ནང་བསམ་བློའི་འཕྲེར་སོ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུར་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཚུལ་དང་། སྤྱི་སྒྲེར་གྱི་བྱ་བ་ཆེ་ཕྲ་གང་ལ་འཇུག་ཀྱང་ཐོག་མའི་ཀུན་སློང་བཟང་པོ་ཞིག་ནས་འགོ་འཛུགས་དགོས་ཚུལ། ཀུན་སྤྱོད་བཟང་པོ་ཞེས་པ་ངེས་པར་ཆོས་ལུགས་ཤིག་གི་ལྟ་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ནས་བཤད་དགོས་པ་ཞིག་མིན་པར། འགྲོ་བ་མི་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་སེམས་པ་བཟང་པོ་དང་བྱམས་བརྩེས་ཕྱུག་པ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་ཤིང་། དེ་ནི་མི་སྒེར་དང་། ཁྱིམ་ཚང་། སྤྱི་ཚོགས་བཅས་སུ་བདེ་སྐྱིད་འབྱུང་བའི་གཞི་རྩ་ཡིན་ལ། མདོར་ན། འགྲོ་བ་མི་རྣམས་ཀྱི་ངག་གི་སྨྲ་བརྗོད་དང་། ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་གྱིས་མཚོན་པའི་བྱ་བ་ཆུང་ཙག་ཡན་ཆད་ཀུན་སློང་གི་སྒོ་ནས་བཟང་ངན་འབྱེད་པ་ཡིན་པས། འཇིག་རྟེན་འདིའི་སྐྱེ་འགྲོ་ཀུན་གྱི་བདེ་ཐབས་སུ་རིགས་རུས་དང་། ལྟ་གྲུབ། ཆོས་ལུགས་སོགས་ཀྱི་མི་མཐུན་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱབ་ཏུ་བསྐྱུར་ཏེ་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་སུ་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཨང་དང་པོར་བཞག་ནས་ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་མིའི་རིགས་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་གོང་མཐོར་གཏོང་རྒྱུ་ནི་ད་

ལྷའི་སྤྱི་ཚོགས་འདིའི་ནང་གལ་འགངས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཚུལ་དང་། འཛམ་གླིང་འདིའི་ནང་ཆོས་ལ་དོ་སྣང་དང་དད་མོས་མེད་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་གྲངས་འབོར་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་། མི་སྡེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ནི་བཟའ་བཏུང་མཉམ་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱིམ་ཚང་ཞིག་དང་འདྲ་བར་ངེས་པར་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་འཚོ་དགོས་པས། རང་ཉིད་གང་ལ་བརྟེན་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཡོངས་ལ་སེམས་ཁུར་མཉམ་ལེན་གྱིས་བྱམས་པ་དང་བརྩེ་བས་འཚོ་བའི་མི་སྡེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་བསྐྲུན་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་ཟབ་མོ་དུས་ནས་དུས་སུ་གནང་ཡོད།

ནང་པའི་གཞུང་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་། ལམ་བསྒྲོད་པའི་རིམ་པ། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་ཞེས་སྡེ་ཚན་གསུམ་དུ་ཕྱེ་སྟེ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་འཆད་པ་ན། གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཞིག་གི་བློས་བཅོས་པ་དང་། ཡང་ན་བློ་མཐུ་བོ་ཆེ་ཞིག་གིས་བཅོས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར། རང་རང་གི་རང་བཞིན་ནམ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་རིགས་པ་བཞི་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་ནི་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཚན་རིག་ཅེས་བྱ་ལ། ནང་པའི་གཞུང་གི་ཆོས་སྐད་ལྟར་ན་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན ཞིང་། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་སྐབས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རྩ་བར་འཛིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་གྱི་བཤད་པ་མཐའ་དག་མཐར་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོང་བ་ལ་གཏུག་དགོས་པར་བཞེད་པ་སོགས་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་གོ་དོན་ཚང་

བའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་ཡོད།

སྤྱིར་ཚན་རིག་ཅེས་པ་ནི་ཐབས་ལམ་སྣ་ཚོགས་བརྒྱུད་ནས་ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་འཚོལ་བར་བྱེད་པའི་རིག་པའི་གནས་ཤིག་སྟེ། དེ་ཡང་ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་དཔྱད་པའི་གྲུབ་དོན་དང་། ཞིབ་འཇུག་གི་དཔྱད་ཐབས་གཉིས་ཀ་ལ་བརྗོད་ཚོག་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ནི་གང་ལ་དཔྱོད་པའི་ཡུལ་དང་། དཔྱད་པའི་གྲུབ་དོན་ཙམ་གྱི་སྟེང་ནས་མི་འཛོག་པར། ཇི་ལྟར་དཔྱོད་པའི་ལག་ལེན་ཞིབ་འཇུག་གི་དཔྱད་ཐབས་ཆ་ལག་ཚང་བའི་གནས་ཤིག་ལ་འཇོག་དགོས་པར་དེང་རབས་ཀྱི་འགྲེལ་བརྗོད་པ་ཕལ་ཆེ་བས་བཤད། དཔེར་ན། ཚན་རིག་པས་དོན་གང་ཞིག་ལ་བརྟག་པ་ན་ཐོག་མར་ཚོད་དཔག་དང་། ཚོད་དཔག་དེ་དོན་ལ་གནས་མིན་ཞིབ་འཇུག་ལག་ལེན་གྱིས་ཚོད་ལྟ་དང་། རང་ཉིད་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཚོད་ལྟ་དེའི་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ཉིད་གང་ཟག་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པས་ཀྱང་ཚོད་ལྟ་དེ་གའི་ལམ་ནས་གྲུབ་འབྲས་གཅིག་མཐུན་དུ་བྱུང་ན། ད་གཟོད་ཞིབ་འཇུག་ཚོད་ལྟ་དེའི་འབྲས་བུ་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་དང་། རྙེད་དོན་ཤེས་བྱ་དེའི་སྔོན་འགྲོའི་འཚོལ་ཞིབ་ཀྱི་རིག་པ་ལ་ཚན་རིག་ཟེར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན།

དེའི་ཁྱད་ཆོས་འགའ་ཞིག་བགྲང་ན། རྟོག་ཞིབ་ལ་བརྟེན་ནས་སྔོན་དཔག་བྱེད་པ། སྔོན་དཔག་གི་ཐོག་ལ་ཚོད་ལྟ་ཡང་ཡང་བྱེད་པ། ཚོད་ལྟའི་གྲུབ་འབྲས་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་གཞག་འཛོག་པ། རིགས་པ་དང་རྒྱུ་མཚན་ལ་གཞི་འཛིན་པ། རྟོག་ཞིབ་དང་ཉམས་མྱོང་དངོས་བྱུང་ལ་གཞི་བཅོལ་བ། བདེན་དཔང་གི་རྒྱབ་སྐྱོར་གཞིར་བཞག་གིས་གནས་ལུགས་འཚོལ་བ། གནས་ལུགས་རྙེད་དོན་ཐོག་གཞན་

དང་མཉམ་དུ་གོ་བསྒྱུར་ཡང་ཡང་བྱེད་པ། དེ་ལྟར་ཚོད་ལྟའི་ལམ་ནས་རྟེད་པའི་གྲུབ་དོན་དེ་དོན་ལ་གནས་མིན་ར་སྤྲོད་འཕེར་ངེས་ཀྱི་ཚད་འཇལ་བ་སོགས་སོ།།

ནང་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཚན་རིག་གི་སྟེ་ཚན་ནང་གཟུགས་ཕྲ་རགས་དང་། འབྱུང་བ་འབྱུང་གྱུར། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་རྩ་བའི་རྫས་གཞི་རྡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་དང་། ཕྲ་མོ་ནས་བརྩམས་ཏེ་རགས་པ་གྲུབ་ཚུལ། རྡུལ་ཕྲན་གྱི་རྣམ་གཞག་སོགས་ཕྱི་དངོས་ཁམས་རིག་པའི་སྐོར། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་དང་། དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས། ཚད་མ་དང་ཚད་མིན། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད། སེལ་འཇུག་དང་སྒྲུབ་འཇུག སེམས་ཕྲ་རགས་སོགས་ནང་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་དང་། གཞན་ཡང་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་རིམ་དང་། སྐར་དཔྱད་རིག་པ། སྨན་རྩའི་ཚན་རིག་སོགས་ཡོད། ཕྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་ནི་ནང་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཞར་བྱུང་དུ་གྱུར་པས། ནང་པའི་གཞུང་དུ་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་ལས་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན།

ནང་པ་དང་ཚན་རིག་པ་གཉིས་ཀས་གཙོ་བོ་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ཅིང་དཔྱད་པའི་གཞི་རྩ་སྦྱོང་བ་ལ་ཐུག་དགོས་པར་འདོད་པ་མཚུངས་པས། དཔྱད་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གྱི་ཐད་རྩ་བའི་འགྲོ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ཡིན་ནའང་། དེང་རབས་ཚན་རིག་པས་ཕྱི་གཟུགས་ཅན་དང་ནང་པས་ནང་ཤེས་པའི་ཐོག་གཙོ་བོར་དཔྱོད་ཅིང་། དེ་ལྟར་ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་བར་དཔྱད་བྱའི་ཡུལ་ལ་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་དང་། དཔྱོད་ཐབས་སོགས་ལ་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པས། ནང་པའི་

ཚན་རིག་ཅེས་པ་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་དང་འདྲ་བར་འཕྲུལ་ཆས་དང་རྩིས་རིག་གི་ལམ་ནས་ཕྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ལ་དཔྱོད་པའམ་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱལ་འདོན་བྱས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་མིན་ནོ།།

གཞིའི་གནས་ཚུལ་ལ་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་དང་། བདེ་བ་འདོད་པ་རང་གི་ངང་གིས་ཡོད་ལ། སྡུག་བསྔལ་ཞེས་པ་དེ་རྒྱུ་མེད་རྐྱེན་མེད་དུ་གྲུབ་པའམ་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་མིན་པར་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་པ་ཚོགས་པས་བྱས་པ་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་དག་ཀྱང་བསྒྱུར་དུ་མེད་པའི་གཏན་དུ་བ་ཞིག་མིན་པས་བདེ་སྡུག་གཉིས་པོ་དེ་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པའི་ཚུལ་སོགས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གཞི་ལ་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཅིག་ཡིན་ན་དེ་ནི་ལྟ་གྲུབ་ཡང་དག་པ་ཞིག་དང་། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཅིག་ཡིན་ན་དེ་ནི་ལྟ་གྲུབ་ཡང་དག་པ་ཞིག་མིན།

ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཅེས་པ་ནི་རྟ་བ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྱུང་ངམ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་གཞི་ལ་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལམ་བདེན་དོན་ལ་དཔྱོད་པའི་ཐབས་དང་དེས་རྙེད་པའི་གྲུབ་དོན་ཞིག་ལ་འཛོག་དགོས། དེ་ནི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱད་པའི་གྲུབ་དོན་ནམ་མཐའ་མའི་སྡོམ་ཚིག་ཅིག་ཀྱང་ཡིན།

ནང་པའི་རྩ་བའི་ལྟ་གྲུབ་ནི་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཕྱག་རྒྱ་བཞིར་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད

སྡུག་བསྔལ་བ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་དང་བཅས་བཞི་པོ་དེ་ཡིན། དེ་དག་ཀྱང་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྱུང་ངམ་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྱུང་གི་ལྟ་བ་དང་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་ལྟ་བ་ལ་ཐུག་པས། དེ་གཉིས་ནི་ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ་གཙོ་བོ་དང་། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །རྟེན་འབྱུང་གི་ལྟ་བ་འདིས་བདེ་སྡུག་རྣམས་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་བཟང་ངན་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་མིན་པར་ནང་སེམས་ཀྱི་འཁྲིར་སོ་བཟང་ངན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་དང་། རང་ཉིད་ཀྱི་བདེ་སྡུག་ནི་གཞན་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྟོས་པ་ཡིན་པས་གཞན་ལ་འཚེ་བ་བྱ་མི་རིགས་པའི་ཚུལ་དང་། ཆགས་སྡང་གི་རྩ་བ་བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་སོགས་ལ་ངེས་པ་སྐྱེར་བར་མ་ཟད། རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྱུང་གི་གོ་དོན་གཏིང་ཚུགས་པ་ཞིག་སྐྱེས་ན་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྨང་གཞིའི་གོ་བ་ཆགས་པ་ དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་ལ་གོ་དོན་གཏིང་ཟབ་སྐྱེས་ན་སྣང་ཚུལ་དང་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་བར་མི་མཐུན་པ་ཡོད་པར་ངེས་ཤེས་སྐྱེད་ཐུབ།

ལྟ་གྲུབ་རིག་པའི་ཐབས་ལམ་གཙོ་བོ་ནི། དངོས་མཐོང་གི་སྤྱོད་བ་རྩལ་འདོན་མི་བྱེད་པར། རིགས་པའི་ལམ་ནས་དགག་བཞག་སྤྱོང་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཁས་བླངས་སྔ་ཕྱིའི་འགལ་བ་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་། རིགས་པ་དྲི་མ་མེད་པའི་ལམ་ནས་ཤེས་བྱེད་བཙལ་ཏེ། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་མཐར་ཐུག་གི་བཤད་པ་བྱེད་པ་དེ་ཡིན་པར་མངོན། དེས་ན་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་རིག་པ་གཉིས་དཔྱོད་ཐབས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་མ་ཟད། སྙིང་དོན་ནམ་གྲུབ་དོན་གྱི་སྟེང་ནས་ཀྱང་ཁྱད་པར་འཛོག་དགོས་པ་ནི། ཚན་རིག་གི་སྙིང་དོན་ནི་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་དགོས་པས

ཡུལ་ཁྱབ་ཆེ་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ལྟ་གྲུབ་ཀྱིས་གདན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་ལས་མང་པོ་ཞིག་ནི་ལྟ་གྲུབ་དེ་ཁས་ལེན་པའི་སྐྱེས་བུ་འབའ་ཞིག་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ་པ་ལས། ལྟ་གྲུབ་དེ་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་ལྷག་པར་དེ་ལ་རྒོལ་བའི་སྐྱེས་བུ་གཞན་མང་པོ་ཞིག་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་མ་གྲུབ་པས་ཁྱབ་ཆུང་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་སྙམ།

སྤྱིར་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་དག་ལས་ཡུལ་དུས་གནས་སྐབས་མི་འདྲ་བའི་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་དང་བསྟུན་ཏེ་གསུངས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པས། འདིར་བཤད་པའི་གནས་དུ་མ་ཞིག་དེང་དུས་ཚན་རིག་པས་བཤད་པ་དང་མཐུན་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ལ། ནང་པ་སྤྱིའི་བཞེད་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་བས་ཀྱང་མེད་མོད། གཙོ་བོར་ཚན་རིག་པས་ཉམས་ཞིབ་བྱ་ཡུལ་དང་། གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གི་ཁྱད་པར་ཤེས་ཆེད་བཀོད་ཡོད། འདིར་བཤད་པའི་གནད་ཆེ་ཤོས་ནི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྐོར་ཡིན་ཞིང། དེ་ལ་ནི་ནང་པའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ཏུ་འགྲེལ་བཤད་མཐིལ་ཕྱིན་པ་གནང་ཡོད། ཕྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐོར་ལ་ནང་པའི་གཞུང་དུ་བཤད་པ་ལས་དེང་དུས་ཚན་རིག་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཞིབ་ཚགས་པ་དང་རྒྱས་པ་ལྟ་བུ་ཡོད།

༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྒྲིག་པར་བཞེད་པའི་ཐུགས་འདུན་སྔ་མོ་ནས་ཡོད་ཐོག་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལོའི་ཕྱི་ཟླ་དྲུག་པའི་ནང་རྟ་སྟེང་བོད་ཐུབ་ཁྱིམ་སྡེར་ན་གཞོན་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་གཙོས་དོན་གཉེར་ཅན་མང་པོར་གསུང་ཆོས་གནང་སྐབས། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་ཚན་རིག་དང་། ལྟ་གྲུབ། ཉམས་ལེན་བཅས་སྡེ་ཚན་

གསུམ་དུ་འདུ་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཀའ་སྩལ་ཅིང་། རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་མཁན་པོ་ཁྲིམས་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་བཙུགས་ཏེ་ཆོས་སྒྲིག་མི་སྣ་དྲག་བསྒྲུགས་ཀྱིས་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་ཞེས་པ་ཞིག་གསར་སྒྲིག་གི་ཐུགས་འགན་ཕང་བཞེས་གནང་དགོས་པའི་བཀའ་སློབ་གཟབ་ནན་ཕེབས་པར་བརྟེན། ཐོག་མར་ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་རྒྱས་པ་དེབ་ཕྲེང་དང་པོ་གཉིས་ཆོས་སྒྲིག་ཞུས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་རྣམས་དེབ་རྒྱས་པའི་ཆོས་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད་དུ་བཀོད་ཟིན་པ་ལྟར་ལགས།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཕྱི་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༨ ཉིན་ཆོས་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་དང་། དེབ་འདི་ཉིད་དབྱིན་ཡིག་ཐོག་སྒྱུར་མཁན་ལོ་ཙཱ་བ་གཉིས། ཀུས་ཅག་ཆོས་སྒྲིག་པ་བཅས་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་མཇལ་བཅར་སྐབས། དེབ་རྒྱས་པ་དེ་ཉིད་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་ཁུངས་མང་པོ་བསྡུས་ཏེ་སྤུས་དག་པོ་དང་ཞིབ་ཚགས་པོ་བྱུང་ཡོད་ལ། ད་དུང་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་འཇུག་པ་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་བཀའ་བསྟན་ལུང་ཁུངས་ཀྱི་སྤྲོས་པ་མེད་ཅིང་ད་ལྟའི་དེབ་འདིའི་ནང་ནས་སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ་འབྲིང་བ་ཞིག་དང་བསྡུས་པ་ཞིག་སྟེ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་བྱུང་ན་བློ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པས་ལེགས་ཞེས་༧བཀའ་སྩལ་སྤྱི་བོར་ཕེབས་པ་བཞིན། ནང་པའི་ཚན་རིག་སྐོར་གྱི་དེབ་འབྲིང་བ་འདི་ཉིད་གསར་སྒྲིག་ཞུ་སྐབས། སྐབས་ཀྱི་གྲངས་དང་གོ་རིམ། ནང་གསེས་ས་བཅད་བཅས་

ཀྱི་སྒྲོམ་གཞི་རྣམས་དེབ་རྒྱས་པ་གཞིར་བཞག་གིས་ལུང་འདྲེན་ཕལ་ཆེ་བ་དང་
དེ་ཙམ་ཉེ་བར་མི་མཁོ་བའི་ས་བཅད་ཁ་ཤས་དང་འཕྲོས་བཤད་ཀྱི་ཚིག་ཚོགས་
རིགས་བཅས་དོར་ཅིང་། ཀློ་དམན་པ་རྣམས་འཇུག་པ་བདེ་བའི་ཁྱད་ཆོས་གཙོར་
བཟུང་ཐོག སྐབས་བབ་ཀྱི་མཚན་གཞི་རྣམས་དང་། གཞུང་ཆེན་མོའི་མིང་ཚིག་གོ་
དཀའ་བ་ལྟ་བུའི་རིགས་རྣམས་ལ་གང་ཐུབ་ཀྱིས་ཁ་གསལ་གོ་བདེའི་ཐ་སྙད་བེད་
སྤྱོད་དང་། ཚིག་ཉུང་ལ་དོན་གསལ་བའི་ཁྱད་ཆོས་ཡོང་ཐབས་བྱས་ཏེ་བོད་གཅིག་ཏུ་
བསྒྲིགས་པའི་རགས་ཟིན་དེ་ཉིད་ཕྱི་ཟླ་༢༠༡༨ ཕྱི་ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༨ ཉིན་༧མགོན་
པོ་མཆོག་ལ་ནང་དོན་ས་བཅད་གཞིར་བཟུང་ཞིབ་ཕྲ་སྙན་སྒྲོན་ཞུས་པར། བོད་རྒྱས་
འབྲིང་གཉིས་ཀ་གདན་སའི་དགེ་བཤེས་དང་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་བཞུགས་པའི་རང་རེའི་
མཁས་པ་ཁག་ཅིག་ལ་གཟིགས་འབུལ་ཞུས་ཐོག་དགོངས་འཆར་བསྡུ་ལེན་གྱིས་
ད་དུང་བཟོད་གཞི་སྣོན་དགོས་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་ཚེ་དེབ་འབྲིང་བའི་ནང་བཙུག་ཚོག་པ་
དང་། དེབ་འབྲིང་བ་དེ་ཡང་མི་རིང་བར་འགྲེམས་སྤེལ་ཐུབ་ན་ལེགས་ཚུལ་གྱི་བཀའ་
གསལ་སྩྲི་བོར་ཕེབས་ཤིང་། ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གླེགས་བམ་རྒྱས་འབྲིང་འདི་དག་ནི།
དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་བཞེད་གཞུང་ལས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་ལ་བཤད་པ་ཟབ་
མོ་ཇི་ལྟར་མཛད་ཚུལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཤེས་རིག་གི་མདུན་སར་ལེགས་པར་སྟོན་ཐུབ་
པ་དང་། འཛམ་གླིང་སྤྱི་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོང་ཆེད་སྐད་ཡིག་ཆེ་ཁག་ཉི་ཤུ་ལྷག་གི་
ནང་ཕབ་སྒྱུར་ཞུ་གཏན་འཁེལ་ཡོད་པས། གལ་འགངས་ཆེན་པོས་གང་ཐུབ་ཀྱིས་
སྤྱུས་དག་པོ་བཟོ་དགོས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན། དེབ་འབྲིང་བའི་རགས་ཟིན་དེ་ཉིད་
ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་བཞུགས་པའི་མཁས་དབང་ཁག་ཅིག་དང་། གདན་ས་ཆེན་པོ་ཁག་གི་

མཁས་དབང་ཁག་ཅིག་ལ་དབྱེད་ཞིབ་ཏུ་ཕུལ་ཐོག ཕྱི་ཟླ་ ༢༠༡༩ ཕྱི་ཟླ་༡༠ ཚེས་༨ ནས་ཉིན་གསུམ་རིང་རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་མོན་སྒོ་འདོད་རྒུ་གླིང་སྟག་ཚང་ར་བ་སྡོད་པའི་གྲྭ་ཚང་དུ་རྫོམ་སྒྲིག་ཚོགས་གཙོ་རྣམ་གྲྭ་མཁན་པོ་ཁྲིམས་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་གཙོ་སྐྱོང་འོག ཚོགས་མི་སེར་སྨད་དགེ་བཤེས་ཡང་སྟེང་རིན་པོ་ཆེ་དང་། བློ་གླིང་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་། རྣམ་གྲྭ་དགེ་སློང་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ། དབྱེད་ཞིབ་པ་གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་ནས་ཕེབས་པའི་མཁས་དབང་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཀུས་རྫོམ་སྒྲིག་པ་རྣམས་བཅས་མཉམ་འཛོམས་ཀྱིས་བཛོད་གཞི་ཁག་ལ་གོ་བསྡུར་ལྷུག་པོར་གནང་བ་དང་།

གཞན་ཡང་རྫོམ་སྒྲིག་སློབ་སྟོན་པ་སྐུའི་གསུང་སྒྲུར་གླང་རི་བ་ཐུབ་བསྟན་སྒྲིན་པ་དང་། ཝཱ་ར་ཎ་སི་གཙུག་ལག་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་ངེས་སྟོན་པ་དགེ་བཤེས་ངག་དབང་བསམ་གཏན། བཞུགས་སྒར་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་དབུ་འཛིན་དགེ་བཤེས་ལྷག་རྡོར། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་དགེ་བཤེས་རོང་པོ་བློ་བཟང་སྟན་གྲགས། ཨ་རིའི་ཨེ་མོ་རི་གཙུག་ལག་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་སློབ་དཔོན་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དང་དགེ་བཤེས་དགྲ་འདུལ་རྣམ་རྒྱལ། སྭ་ར་བོད་ཀྱི་མཐོ་སློབ་ཀྱི་སློབ་སྤྱི་དགེ་བཤེས་འཇམ་དཔལ་གྲགས་པ་བཅས་གདན་སའི་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་བཞུགས་པའི་མཁས་དབང་ཁག་གིས་གཟིགས་ཞིབ་གནང་བའི་གྲུབ་དོན་ཁག་བཅས་ལ་ཞིབ་ཏུ་གཞིགས་ཏེ་སྣོན་འཕྲི་སྐྱོ་གསུམ་གང་དགོས་བགྱིས་ནས་དེབ་འབྲིང་བ་འདི་ཉིད་མཇུག་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ལགས།

སྤྱིར་བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པའི་གཞུང་ལའང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཚད་ལྡན་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མི་སྣང་ནའང་། འདིར་ནི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཕལ་མོ་ཆེས་ཚད་ལྡན་གྱི་ཁུངས་སུ་མཛད་པའི་ན་ལེནྡྲའི་པཎ་གྲུབ་བཅུ་བདུན་གྱིས་མཚོན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དག་གི་གཞུང་ཆེན་རྣམས་ལ་ཁུངས་བཙོལ་ཏེ། དེ་དག་གི་དཀའ་གནས་རྣམས་ལ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པའི་འགྲེལ་པ་འགྲེལ་བཤད་རྣམས་དང་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་གཞུང་ཆེན་ཁག་གི་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདར་ཤ་བཅད་དེ། དགག་གཞག་དང་ཚིག་སྦྱོར་གྱི་སྤྲོས་པ་བསྐྱུངས་ཞིང་། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་གསུང་རྩོམ་ཁག་ལས་ཀྱང་གང་འཚམས་རེའི་སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ་སྐབས་སྐབས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་ཁག་གི་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་བཤད་པར་བསྟན་ཡོད། འདིར་བཀོད་པའི་འཕགས་ཡུལ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ཚིག་དུ་མར་ཕྱོགས་ཕྱི་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ཁག་དང་། མུ་སྟེགས་ཀྱི་མཁས་པའི་འདོད་ཚུལ་ཁག་ལ་དགག་གཞག་སྐབས་དུ་མར་འབྱུང་ལ། མུ་སྟེགས་པའི་འདོད་ཚུལ་དེ་དག་ཕལ་ཆེ་བ་སྐབས་དེའི་མུ་སྟེགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་མཁས་པ་དག་གི་འདོད་ཚུལ་ཡིན་པ་ལས། དུས་ཕྱིས་ཀྱི་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འདོད་པའི་ངེས་པ་མི་སྣང་།

པོད་འབྲིང་བ་འདིར་རྒྱས་པའི་ནང་གི་བཀའ་བསྟན་གྱི་ལུང་འདྲེན་མང་ཆེ་བ་བསྡུས་ཏེ་དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱའི་སྙིང་པོ་ཕལ་མོ་ཆེ་ཚང་བར་བྱས་ཤོག་ལུང་ཚིག་རྣམས་པོད་རྒྱས་པར་ཁ་འཕངས་བྱས་ཡོད། ཡང་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་པོད་འདི་དག་གི་རྒྱབ་ལྗོངས་ཀྱི་ཚུལ་དུ། མཁས་དབང་ཐུབ་བསྟན་སྦྱིན་པས་མཛད་པའི་སྤྱིར་ཚན་

རིག་ཅེས་པའི་གོ་དོན་དང་། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་དང་། ཐབས་ཚུལ་གྱི་རིགས་ལམ། ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་རིག་པའི་ཁྱད་པར། ཚན་རིག་གི་སྙིང་དོན་དང་བདེན་པའི་གནས་དོན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ། ལྷག་པར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་གཞི་མའི་ལྟ་ཕྱོགས་དང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གཉིས་བར་གྱི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རིང་ལུགས་དེ་ལ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚན་རིག་གི་ཆ་ངེས་པར་ཡོད་ཚུལ། ནང་ཆོས་དང་ཚན་རིག་གི་བར་བགྲོ་གླེང་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་སོགས་ལས་བརྩམས་པའི་འབེལ་གཏམ་དེ་ཡང་པོད་དང་པོར་བཀོད་པ་ལས་ཤེས་དགོས་སོ།།

༡ གཞུང་ཁུངས་འདྲེན་སྐབས་རེ་ཟུང་མ་གཏོགས་ཕལ་ཆེ་བ་སྡེ་དགེའི་བཀའ་བསྟན་དཔར་མ་གཞིར་བཟུང་ཞུས་ཡོད་པས། འདིར་རྩོམ་སྒྲིག་པས་མཆན་དུ་བཀོད་པའི་པོད་ཀྱི་ཀ་ཏགས་དང་ཤོག་གྲངས་སོགས་ནི་སྡེ་དགེའི་བཀའ་བསྟན་དཔར་མ་གཞིར་བཟུང་ཡིན་ལ། སྐབས་འགར་ལུང་ཚིག་རྣམས་ལས་ཡིག་ནོར་ཡིན་ངེས་པ་རྣམས་སྣར་ཐང་དང་པེ་ཅིང་དཔར་མའི་བཀའ་བསྟན་གཉིས་དང་། ཞོལ་བཀའ་འགྱུར་བཅས་ལ་ཕན་ཚུན་ཞིབ་བསྡུར་གྱིས་བཟོ་བཅོས་ཞུས་ཡོད།

༢ གཞུང་དངོས་གཞིའི་ཐད་དུ་ལུང་དྲངས་པ་ཁག་གི་ཚིག་མཚམས་གསལ་པོར་ངེས་ཆེད། ལུང་ཚིག་ཚིགས་བཅད་རྣམས་ཤོག་ངོས་ཀྱི་དབུས་སུ་བཀོད་ཅིད། ཚིག་ལྷུག་ཡིག་ཕྲེང་ལྔ་ཡན་ལོངས་པ་རྣམས་ལ་ཤོག་ངོས་ཀྱི་གཡོན་དུ་ཆེག་བར་གཉིས་རེའི་ས་མལ་སྟོང་ཆར་བཞག་ཡོད་ལ། ལུང་ཚིག་ཡིག་ཕྲེང་ལྔར་མ་ལོངས་པ་རྣམས་དེང་དུས་

ཀྱི་ལུགས་དང་མཐུན་པར་ལུང་འདྲེན་གྱི་རྟགས་ “………” འདིའི་ནང་དུ་བཅུག་ཡོད།

༣ ལུང་ཁུངས་རྣམས་འཚོལ་བདེའི་སླད་ལུང་ཚིག་གི་མཇུག་ཏུ་མཚན་རྟགས་ཨང་གྲངས་བཀོད་དེ། གཉམ་མཚན་དུ་དང་པོར་བཀའ་འགྱུར་གང་ཡིན་ལ། བཀའ། བསྟན་འགྱུར་གང་ཡིན་ལ། བསྟན། ཞེས་དང་། དེ་རྗེས་དབུ་མ་དང་སེམས་ཙམ་སོགས་ཚན་པ་གང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་དང་། དེ་རྗེས་གླེགས་བམ་གྱི་ཀ་རྟགས་གང་ཡིན་དང་། དེ་རྗེས་ལེའུའམ་རབ་བྱེད་སོགས་ཡོད་པའི་རིགས་ཡིན་ཚེ་ལེའུ་སོགས་ཀྱི་གྲངས་དང་། དེ་མེད་པར་བམ་གྲངས་ཡོད་ཚེ་དེ་ཉིད་དང་། དེ་རྗེས་ཚིགས་བཅད་ཡིན་ཚེ་ཤློ་ཀའི་གྲངས་དང་། དེ་རྗེས་ཤོག་གྲངས་དང་། དེ་རྗེས་མདུན་གཟིགས་ལ་ན་ཡིག་དང་། རྒྱབ་གཟིགས་ལ་བ་ཡིག་བཅས་རིམ་བཞིན་བཀོད་ཡོད། ལུང་ཚིག་སྔ་ཕྱི་གཉིས་གཞུང་གཅིག་ལས་དྲངས་པ་ཡིན་ཚེ། ཚིག་ཚོགས་སྐྱུང་ཆེད་གོང་མཚུངས་ཞེས་བཀོད་ཡོད།

༤ དེང་དཔེ་མཛོད་ཁང་མང་པོ་ཞིག་ལ་བཀའ་བསྟན་དཔེ་བསྡུར་མ་བཞུགས་སྟབས། ཀློག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་འདིར་ཁུངས་སུ་དྲངས་པའི་རྒྱ་གཞུང་རྣམས་འཚོལ་བདེའི་སླད། བཀའ་བསྟན་དཔེ་བསྡུར་མའི་དེབ་ཨང་དང་ཤོག་གྲངས་བཅས་ཀྱང་བཀོད་ཡོད།

མཐའ་དོན་དུ། རང་ཅག་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་རིག་གཞུང་གི་ཉིང་བཅུད་དུ་གྱུར་པ་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ཉིད་ནི། སྤྱི་ནོར་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་༧རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཐུགས་རྒྱུད་རིང་པོའི་རླབས་ཆེན་དགོངས་གཞི་དང་དུས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཚམ་པའི་ལམ་སྟོན་དང་། ལྷག་པར་ཡང་༧མགོན་

པོ་མཆོག་ལ་དེབ་འདི་ཉིད་ཀྱི་རགས་ཟིན་སྤྱན་འབུལ་ཞུ་སྐབས་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་གང་ཅིའི་ཐད་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་གནང་སྨིན་གནང་ཞིང་། དེབ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྔོན་གླེང་དུ་མགོན་པོ་གང་གིས་འདི་ཉིད་ཆོས་སྒྲིག་དགོས་པའི་ཐོག་མའི་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་དགོངས་བཞེས་གང་ཡིན་དང་། ཐོག་མར་ཚན་རིག་དང་ཐྲད་ཚུལ། ནང་པའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་སྡེ་ཚན་གསུམ་དུ་འབྱེད་ཚུལ། བཀའ་བསྡུ་རིམ་པ་གསུམ་ཇི་ལྟར་མཛད་པའི་སྐོར། བཀའ་བསྟན་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཚུལ། དེབ་འདི་ཉིད་ཆོས་སྒྲིག་གི་སྐོར་སོགས་དགོངས་ཚུལ་དང་ཐུགས་རེ་ལྷུག་པོར་སྟོན་པའི་ཆེད་ཆོས་བརྩེ་བས་གནང་བས་མཚོན་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་བླ་ན་མེད་པའི་ཐུགས་ཁུར་ཆེར་གནང་བའི་འོག་ཆོས་སྒྲིག་ཞུས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། འདི་ལས་༸མགོན་པོ་མཆོག་ནས་ཀུན་བཏུས་ཆོས་སྒྲིག་གི་རྩ་ཆེའི་ལས་གཞི་འདི་ཉིད་སྐྱེ་འགྲོ་སྤྱི་ལ་སྨན་པའི་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་དགོངས་པའང་ཤེས་ནུས།

དེབ་འདི་ཉིད་ཆོས་སྒྲིག་སྐབས་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་གི་མཁན་པོ་སེར་བྱེས་ཁྲིམ་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་ཆོས་སྒྲིག་གི་ལས་རིམ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་གཟིགས་རྟོག་དང་། གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་མཁས་དབང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་དང་། ཆོས་སྒྲིག་སློབ་སྟོན་པ་སྐུའི་གསུང་སྒྱུར་གླིང་རི་བ་ཐུབ་བསྟན་སྨིན་པ་སོགས་ཕྱི་ཕྱོགས་སུ་བཞུགས་པའི་རང་རེའི་མཁས་དབང་ཁག་ཅིག་ནས་རགས་ཟིན་ལ་དཔྱད་ཞིབ་མཐིལ་ཕྱིན་གནང་བ་དང་། ཆོས་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་སེར་སྨད་དགེ་བཤེས་ཡང་སྙིང་རིན་པོ་ཆེ་དང་། བློ་གླིང་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་རྣམ་གཉིས་ནས་ཞུ་དག་

དང་སྐབས་བསྟུན་སྟོན་འཕྲི་གང་དགོས་ཀྱི་དགོངས་འཆར་ལྷུག་པོར་གནང་བ་དང་། རྣམ་གྲྭ་དགེ་སློང་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ་ལགས་ནས་༸གོང་ས་མཆོག་གི་གསུང་ཆོས་ཁག་མང་པོ་སྒྲིག་དང་། བགྲོ་གླེང་སྐབས་རགས་ཟིན་དེབ་གཟུགས་དང་མཐའ་མའི་དེབ་གཟུགས་བཀོད་སྒྲིག་གིས་མཚོན་རིགས་འདེགས་མི་དམན་པ་གནང་བ། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་འཛམ་གླིང་སྐད་ཡིག་གཞན་གྱི་ཐོག་ཕབ་སྒྱུར་དང་པར་སྐྲུན་མཐུན་འགྱུར་གནང་རྒྱུ་མཚོན་གང་ཅིར་ཐུགས་འགན་བཞེས་པ་དང་། སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ནས་ཆོས་སྒྲིག་ལས་ཁུངས་དང་གུས་ཅག་ཆོས་སྒྲིག་པ་རྣམས་ཀྱི་སྡོད་ཤག་གོ་སྒྲིག་དང་འཚོ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་སྦྱོར་བ་བཅས་འབྲེལ་ཡོད་རྣམ་པའི་ཕྱུར་གྲུ་མཉམ་འདེགས་ཀྱི་ཐུགས་ཁུར་ཚད་མེད་ཐོབ་པའི་བཀའ་དྲིན་ལས། ད་ལམ་ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས་པོད་འབྲིང་བའི་སྟོད་ཆ་འདི་ཉིད་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་པས། འདིར་ལས་རིམ་འདི་ཉིད་ལ་དངོས་ཤུགས་ཅི་རིགས་ནས་ཐུགས་ཁུར་དང་རམ་འདེགས་གནང་མཁན་ཡོངས་ལ་དགའ་གུས་ཟོལ་མེད་ཀྱིས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བ་དང་། གུས་ཚོའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་བུ་གར་མ་ཤོང་བའི་ཚད་ལྷག་ནོར་འཁྲུལ་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་སྲིད་པར་བརྟེན་རྒྱ་ཆེའི་དཔྱོད་ལྡན་རྣམ་པས་དགོངས་འཆར་ལྷུག་སྤེལ་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཞུ་ཞིང་། རང་གཞན་འབྲེལ་ཡོད་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་དཀར་གྱི་བྱ་བ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་རླབས་ཆེན་ཐུགས་ཀྱི་བཞེད་དགོངས་ཆ་ཚང་སྐྱོང་ཐུབ་པ་དང་། འཛམ་གླིང་ཁྱོན་གྱི་ཕྱོགས་དང་རིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་དོན་གཉེར་ཅན་དག་གི་བློ་གྲོས་ཀྱི་གན་མཛོད་བྱམས་བརྩེའི་སྙིང་པོ་ཅན་གྱི་གཟི་འོད་འབར་བའི་ཤེས་རིག་གི་ནོར་བུས་རབ་ཏུ་

ཕྱུག་ཅིང་། འཛིག་རྟེན་ཡངས་པའི་ཁྱོན་འདི་འཚེ་མེད་ཞི་བདེའི་འོད་སྣང་གིས་ཁྱབ་པའི་སྨོན་འདུན་བཅས། གུས་པ་རྩོམ་སྒྲིག་པ་དགའ་ལྡན་ཤར་རྩེ་དགེ་བཤེས་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་དང་། འབྲས་སྤུངས་བློ་གསལ་གླིང་དགེ་བཤེས་ངག་དབང་སངས་རྒྱས། དགའ་ལྡན་བྱང་རྩེ་དགེ་བཤེས་དཔྱི་ས་དྲུང་ཆེན་སྤྲུལ་སྐུ། འབྲས་སྤུངས་སྒོ་མང་དགེ་བཤེས་བློ་བཟང་མཁས་མཆོག་བཅས་སྤྱི་མགྲིན་ནས་བོད་རབ་བྱུང་ ༡༧ ཤིང་རྟ་ལོའི་སྨིན་དྲུག་ཟླ་བའི་དཀར་ཕྱོགས་རྫོགས་པ་གཉིས་པ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༨ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡ ལ།

སྐབས་དང་པོ། གཞུང་གི་སྤྱི་བཤད།

༡ གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྤྱི་སྒྲོམ་མི་འདྲ་བ།

དེ་ཡང་སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། དབྱེ་བའི་སྒོ་མི་འདྲ་བ་མཛད་ཡོད་པ་ནི། དཔེར་ན། མངོན་པ་སྡེ་བདུན་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུར། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། ཚོར་བའི་ཕུང་པོ། འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོ་བཅས་ལྔར་བསྡུས་ཏེ་ཕུང་པོ་ལྔའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད།

ཡང་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ན། ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུངས་ཏེ། ཡུལ་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ཆོས་བཅས་དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་དྲུག།མིག་གི་དབང་པོ་ནས་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་བར་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་དྲུག།མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་བརྟེན་པ་རྣམ་

ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དྲུག་བཅས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་ལ། ཡང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བར་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་སྟེ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་ཅིང། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བསྡུས་སོ།།

ཡང་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་གཞུང་མངོན་པ་མཛོད་ལྟ་བུར་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔའི་རྣམ་གཞག་གསུངས་ཏེ། ༡ སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི། ༢ གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། ༣ འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི། ༤ ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། ༥ འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་རྣམས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་ལ། དེ་ཡང་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་དང་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞིར་འདུ་ལ། ནང་ཤེས་པའི་ཆོས་རྣམས་གཙོ་བོ་སེམས་དང་། འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་སྡེ་ཚན་གཉིས་སུ་འདུ་ཞིང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་སོགས་དང་། དུས་གསུམ་སོགས་གཟུགས་ཤེས་གང་གིའང་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་མ་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞིར་བསྡུས་ཏེ་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་སྡེ་ཚན་ལྔར་ཕྱེ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྒྲོལ་མཛད།

ཡང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་དུ་ནི། ཤེས་བྱ་ཡུལ་

གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཤེས་བྱེད་བློའི་རྣམ་གཞག བློ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཅས་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད། རྣམ་རིག་པའི་གཞུང་དུ་གཞན་དབང་དང་། ཡོངས་གྲུབ། ཀུན་བཏགས་བཅས་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། དབུ་མའི་གཞུང་དུ་གཞི་བདེན་པ་གཉིས། ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས། འབྲས་བུ་ཆོས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུ་གཉིས་ཏེ་ཆོས་རྣམས་གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པར་གཞག་པའི་ཚུལ་མཛད་པ་དང་། གསང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་དུ་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ། ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་སོགས་མདོར་ན་སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་སུ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚེ་སྤྱིའི་སྒྲོམ་མི་འདྲ་བ་མཛད་ཡོད་དོ།།

འདིར་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་གཞིའི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་རྣམས། ༡ ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག ༢ ཤེས་བྱེད་བློའི་རྣམ་གཞག ༣ བློ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ། ༤ བློས་ཡུལ་འཇལ་བའི་ཐབས། ༥ ཡུལ་འཇལ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་བཅས་རྩ་བའི་དོན་ཚན་ལྔའི་ནང་དུ་བསྡུས་ནས་འཆད་ཅིང་། དེ་དག་ཀྱང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བཞུགས་པ་རྣམས་ལས་གཙོ་བོ་གང་དང་གང་ལས་བཏུས་ཤེ་ན། ༡ ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ལས་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་སྤྱི་དང་། འབྱུང་བ་འབྱུང་གྱུར་གྱི་ཁྱད་པར། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་རྫོམ་བྱེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི་གཙོ་བོར་ཆོས་མངོན་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ལས་བཏུས་ཏེ། དེའང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་

མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་པ་གོང་མའི་གཞུང་རྣམས་དང་། མངོན་པ་སྡེ་བདུན་དང་བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མངོན་པ་མཛོད་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་རྣམས་ཁུངས་སུ་བྱས་ཤིང་།[1] སྐབས་སྐབས་སུ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྟོག་གེ་འབར་བའི་གཞུང་རྩ་འགྲེལ་ལའང་གཏུགས་ལ། ལྷག་པར་ཚ་མེད་ཀྱི་རྟུལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དཔྱད་པའི་ཐད་དུ། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་དང་། འཕགས་པ་ལྷ། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱི་ཚ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཉི་ཤུ་པར་རྟུལ་ཚ་མེད་འགོག་ཚུལ་གྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་གཙོ་བོར་བཏུས།

སྔོན་བཙུན་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འབྱུང་འཇིག་གི་རིམ་པ་དང་། མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་པའི་རིམ་པ་རྣམས་དགའ་བོ་མངལ་འཇུག་གི་མདོ་དང་། མངོན་པ་གོང་འོག་གི་གཞུང་། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཆོས་སྐོར། སྨན་གཞུང་རྣམས་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན། རྩ་རླུང་ཐིག་ལེའི་སྐོར་རྣམས་ཕྱོགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་དང་སྨན་གཞུང་རྣམས་ལས་བཏུས། ཀླད་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་སྨན་གཞུང་ལ་བརྟེན་ཡོད།

༢ ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག་ནི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ས་སྡེ་སོགས་དང་། དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་རྣམས་དང་། སློབ་དཔོན་

---

1 མངོན་པ་གོང་མའི་རྩ་གཞུང་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་དང་། འོག་མའི་རྩ་གཞུང་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མངོན་པ་མཛོད་གཉིས་ལ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྔ་རྗེས་ཀྱིས་འགྲེལ་པ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བརྩམས་ཤིང་། གཞུང་ལུགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་འཆད་ཉན་ཡང་བོད་དུ་སྔ་མོ་ནས་ཤིན་ཏུ་དར་ཡོད།

དབྱིག་གཉེན་གྱི་མངོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ། ལྷག་པར་ཕྱོགས་གླང་ཆོས་གྲགས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་གཙོ་བོར་བཏུས། སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག་ནི། གཙོ་བོར་མངོན་པ་གོང་འོག་གི་གཞུང་རྣམས་ལས་བཏུས།

སེམས་ཁྲ་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལས། ཁམས་གོང་འོག་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་ཁྲ་རགས་ནི། གཙོ་བོར་མངོན་པ་གོང་འོག་གི་གཞུང་རྣམས་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་རྣམས་ལ་བརྟེན་ཅིང་། སྔགས་བླ་མེད་ནས་བྱུང་བའི་སེམས་ཁྲ་རགས་དང་། རླུང་སེམས་ཐིམ་རིམ་དང་། འཆི་བའི་རིམ་པ་སོགས་ནི། གཙོ་བོར་གསང་བ་འདུས་པའི་ཆོས་སྐོར་རྣམས་དང་། དུས་འཁོར་གྱི་ཆོས་སྐོར་སོགས་ལའང་བརྟེན་ནས་བཀོད་ཡོད།

༣ བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་རྣམས་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་རྩ་བར་བྱས་ཤིང་། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཀྱང་བཏུས།

༤ བློས་ཡུལ་འཛལ་བའི་ཐབས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ནི་མདོ་དང་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཉན་ས་སོགས་དང་། ཁྱད་པར་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན། བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་རྣམས་ནི། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་དང་། མངོན་པ་གོང་འོག་དང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་རྣམས་དང་། ལྷག་པར་རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག་དང་བསླབ་བཏུས་རྩ་འགྲེལ་དང་། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་བསྒོམ་རིམ་སོགས་

ལ་གཙོ་བོར་གཞི་བཅོལ། ༥ ཡུལ་འཛལ་བ་པོའི་གང་ཟག་ནི་དབུ་མའི་གཞུང་སོགས་ལ་བརྟེན་ཏེ་རྣམ་གཞག་བྱས་སོ།།

༣ གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཐབས་དང་དཔྱོད་པའི་སྒོ།

༡) རིགས་པས་དཔྱད་པ་གལ་ཆེ་ཚུལ་དང་རྟོན་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག

དེ་ལ་སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་སོགས་ཕྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་སྒོ་མང་པོ་ཞིག་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚེ། གསུང་རབ་ལས་གང་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་དུ་བཟུང་སྟེ་སྨྲ་བ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་རིགས་པ་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ལ་སྤྱིར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དཔྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ནི། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་ལས།

དགེ་སློང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས།།
བསྲེགས་བཅད་བདར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ།།
ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ།།

སླང་བར་བྱ་ཡི་གུས་ཕྱིར་མིན།།[2]

ཞེས་རྗེས་འཇུག་རྣམས་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ན། དཔེར་ན། གསེར་གྱི་མགར་བ་མཁས་པས་གསེར་ལ་བསྲེག་བཅད་བརྡར་གསུམ་གྱིས་ལྷད་ཡོད་མེད་བརྟག་པ་ལྟར། བརྗོད་བྱའི་དོན་དེར་དཔྱད་པ་ཞིབ་མོར་བྱས་ནས་གདེང་འཇོག་པ་བྱུང་ན་ད་གཟོད་ཡིད་ཆེས་བྱ་རིགས་པ་ལས། དཔྱད་པ་གང་ཡང་མ་བྱས་པར་རང་གི་སྟོན་པས་གསུངས་པ་ཙམ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་མི་རིགས་པར་གསུངས་ལ། འདིས་ནི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱད་པ་ན་ཡང་དག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་དགོས་པར་བསྟན།

དེ་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་གང་ཞིག་ལ་དཔྱོད་པ་ན་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲོང་བ་ནི་རིགས་པ་དང་ལུང་ལས་ཀྱང་གལ་གནད་ཆེ་བར་བརྩི་ཞིང་། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ལུང་ཙམ་ཁུངས་སུ་འཛིན་ན། ལུང་དེ་ཡང་ལུང་གཞན་ཞིག་གིས་ཚད་མར་སྒྲུབ་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ལུང་གཞན་ཞིག་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་སོགས་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་

2 ལུང་འདི་བཀའ་འགྱུར་མདོ་སྡེའི་ཁོངས་སུ་མ་རྙེད་མོད། འགྱུར་ཙུང་མི་འདྲ་བ། "བསྲེགས་བཅད་བདར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ཡོངས་སུ་བརྟགས་ནས་ང་ཡི་བཀའ། །བླང་བར་བྱ་ཡི་མོས་པ་འམ། །གཞན་གྱིས་མཁས་པ་འཇུག་མི་བྱ། །"ཞེས་པ། དཔལ་སྤྱོབས་པོ་ཆེའི་རྒྱུད། ལེའུ་དང་པོ། སྡེ་དགེ བཀའ། རྒྱུད། ག ཤོག ༢༡༨ དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༥ ཤོག ༨༢༧ གསལ། ལུང་འདི་དང་ཆ་འདྲ་བ་ཞིག་འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པའི་མདོ་ལུང་གཅིག་ལས་འགྲོས་པའམ་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་ལས་འགྲོས་པ་ཨངྒུ་ཏྟར་ནི་ཀཱ་ཡའི་ནང་ཚན་ཀཱལླམ་གྱི་མདོའམ་ཀསམུཏྟི་མདོའི་ནང་དུའང་འབྱུང་།

བས། མཐར་གཏུགས་ན་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་དྲི་མ་མེད་པའི་རིགས་པའང་མཐར་ཐུག་རང་གི་སྒྲོང་བ་ཚད་མ་ཞིག་ལ་གཏུག་དགོས་པར་བཞེད་དོ།།

ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་དཔྱོད་པ་པོ་ལ་མ་མཐའ་ཚང་དགོས་པའི་ཆ་རྐྱེན་ནི་རྟོན་པ་བཞི་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་གཞུང་གང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན། གཞུང་དེ་རྩོམ་པ་པོ་སྙན་གྲགས་ཆེ་ཆུང་དང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་སྙན་མི་སྙན་ཙམ་ལ་མི་ལྟ་བར། བརྩམས་པའི་གཞུང་དང་། གཞུང་དེའི་བརྗོད་བྱ་ལེགས་པོ་ཡོད་མེད་དང་། བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་མཚོན་ནའང་། ཚིག་ཟིན་གྱི་དོན་ལ་མི་ལྟ་བར་ངེས་དོན་ནམ་མཐར་ཐུག་གི་བརྗོད་དོན་ལ་ལྟ་དགོས་པ་དང་། དེའི་དོན་རྟོགས་པ་ནའང་། གནས་སྐབས་ཀྱི་ཐོས་བསམ་གྱི་བློས་ངེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཡིད་མི་ཆེས་པར། དོན་ལ་བསམ་པ་དང་སྒོམ་པ་ཟུང་འབྲེལ་དུ་བྱས་ཏེ་གཉིང་ཟབ་མོའི་གོ་རྟོགས་སྐྱེས་པ་ལ་བརྟེན་དགོས་ཤིང་། ཚུལ་འདི་ལ་སྟོན་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་རྟོན་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་ཅེས་གསུངས། རྟོན་པ་བཞི་ནི། ཁྱིམ་བདག་དྲག་ཤུལ་ཅན་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། "དོན་ལ་རྟོན་གྱི་ཡི་གེ་ལ་མི་རྟོན་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་མི་རྟོན་པ་དང་། ཆོས་ལ་རྟོན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པ་དང་། ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་རྟོན་གྱི་དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་མི་རྟོན་པ་དང་།"[3] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

3 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ང་། ལེའུ་བཅུ་དགུ་པ། ཤོག ༢༧༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༡༣༧

རྟོན་པ་ཞེས་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་གང་ལ་རྟོན་པ་བཞི་ནི། ཆོས། དོན། ངེས་དོན། ཡེ་ཤེས་བཞི་ཡིན་ལ། གང་ལ་མི་རྟོན་པ་བཞི་ནི། གང་ཟག ཚིག དྲང་དོན། རྣམ་ཤེས་བཞིའོ། །རྟོན་མི་རྟོན་གྱི་ཚུལ་ནི། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་ཞེས་པ་ནི། གང་ཟག་དེ་སྐད་གྲགས་ཆེ་ཆུང་སོགས་ལ་མི་ལྟ་བར་གང་ཟག་དེས་བཤད་པའི་ཆོས་ལ་ལྟ་དགོས་ཞེས་པ་སྟེ། གང་ཟག་དང་ཆོས་གཉིས་ལས་གཙོ་བོ་ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་དགོས་པའི་དོན་ནོ།།

ཚིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་ཞེས་པ་ནི། གང་བཤད་པའི་ཆོས་དེ་ཡང་ཚིག་གི་སྡེབ་སྦྱོར་ལེགས་པོ་ཡོད་མེད་སོགས་ལ་མི་ལྟ་བར་དོན་ལ་ལྟ་དགོས་ཞེས་པ་སྟེ། དོན་ལེགས་པར་བཤད་པ་ནི་བླང་བར་བྱ་ལ། ཉེས་པར་བཤད་པ་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཚིག་ལེགས་ཀྱང་དོར་བར་བྱ་དགོས་པས་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཚིག་ལ་ཡིད་མི་ཆེས་པར་དོན་ལ་ཡིད་ཆེས་པའོ།།

དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་ཞེས་པ་ནི། ཚིག་གི་དོན་ཡང་དགོས་དབང་གིས་གཞན་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ཙམ་ལ་མི་ལྟ་བར་ངེས་དོན་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཉིད་ལ་གཙོ་བོར་ལྟ་དགོས་ཞེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་མིན་ཡང་དགོས་པའི་དབང་གིས་བདེན་པར་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་རིགས་པའི་གནོད་པ་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་དགོངས་པ་གཞན་དུ་དྲང་དགོས་པར་ཤེས་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་བདེན་མེད་ཕྲ་མོ་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་རིགས་པའི་གནོད་པ་མི་འབབ་པ་རྣམས་

ནི་ངེས་པའི་དོན་དུ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།།

རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་ཞེས་པ་ནི། ངེས་པའི་དོན་དེ་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དང། ཡིད་ཤེས་རྟོག་པ་ལ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་ཙམ་ལ་ཡིད་ཆེས་མ་བྱས་པར། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་དགོས་ཞེས་པའོ།།

༣) གང་ལ་དཔྱོད་པའི་ཡུལ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ།

གང་ལ་དཔྱོད་པའི་ཡུལ་ལ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་དུ་ངེས་ཤིང་། དེ་གསུམ་ནི་གཞལ་བྱ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་བློས་དོན་དེ་རྟོགས་པ་ན་རྟགས་དང་ངག་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ལ། དེ་ཡང་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱོད་པའི་རིགས་གཅིག་དང་། ཡང་དངོས་སུ་སྤྱོད་བས་མ་གྲུབ་ནའང་། དུ་བ་མཐོང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་ལ་ཕར་རྒྱབ་ཏུ་མེ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའི་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའི་རིགས་ཤིག་དང་། ཡང་གནས་སྐབས་དེར་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤྱོད་པ་དང་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གང་གིས་ཀྱང་ངེས་མི་ནུས་ཀྱང་། སྐྱེས་བུའི་ངག་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་དང་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་དང་པོ་ལ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་དང་། གཉིས་པ་ལ་ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་དང་། གསུམ་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་

ཅེས་བྱ་ལ། ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་དགོས་པ་འདི་ནི་འཇིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནའང། རང་གི་ཕ་མའི་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་སྐྱེས་ཚེས་གང་ཡིན་ངེས་ཐུབ་པ་དང་། འདས་པའི་བྱུང་བ་མང་པོ་ལོ་རྒྱུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་དགོས་པ་ལྟར། གནས་སྐབས་དམིགས་བསལ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལུང་ཚད་མར་བཟུང་སྟེ་སྒྲུབ་དགོས་པའང་ཡོད་ལ། སྐབས་དེ་དག་ཏུ་ལུང་ཚད་མར་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཡང། དཔེར་ན། སྦྱིན་པ་བཏང་བ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་སྟེ། ལུང་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལུང་རང་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་དོན་མིན་གྱི། ལུང་གི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་དང་རིགས་པས་མི་གནོད་པ་དང་། ལུང་ཚིག་ལ་དངོས་ཤུགས་དང་སྔ་ཕྱི་འགལ་བ་མེད་པ་དང་། གསུང་བ་པོར་དགོས་དམིགས་གཞན་མེད་པ་སོགས་ཆ་རྐྱེན་མང་པོ་ཞིག་ཚང་དགོས་པའི་གནད་འདི་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་ཞིང་རྒྱུས་པར་འོག་ཏུ་འཆད།

གོང་དུ་སྨོས་པའི་ཚད་མའི་བརྒྱུད་ལམ་གསུམ་ལས་ངག་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་ལས་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གཙོ་ཆེ་ལ། ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ལས་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་བའི་ཚད་མ་གཙོ་ཆེའོ།།

༣) རིགས་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་དཔྱོད་ཚུལ།

དཔྱོད་པའི་ཚུལ་ལ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་དུ་རིགས་པ་བཞི་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་དེའི་སྟེང་ནས་ཆོས་རང་རང་གི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དང་། རང་བཞིན་དེའི་སྟེང་ནས་བྱ་བ་གང་དང་གང་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཅིག་ལ་གཅིག་ཇི་ལྟར་ལྟོས་ནས་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལྟར་ལྟོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཅས་རིགས་པ་བཞིར་འཇོག་གོ།

༡ ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། དཔེར་ན། མེ་ཚ་བ་ཡིན་པ་དང་། ཆུ་གཤེར་བ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པའི་རང་བཞིན་དེ་ལ་བྱ་ལ། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པའི་སྟེང་དུ་བབས་པའི་ཚེ། ཤེས་བྱེད་དམ་གསལ་བཤད་ཀྱི་མཐའ་རྫོགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། མེའི་རང་བཞིན་ཚ་བ་ཡིན་ཚུལ་དྲིས་པ་ན། ཚ་བ་མེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལས་རྒྱུ་མཚན་གཞན་མེད་དོ།།

ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པས་རྡུ་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྩོམ་གཞི་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་པར་གསལ་བཤད་བྱེད་པར་མ་ཟད། གཟུགས་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བཟོ་བཀོད་དམ་རྣམ་འགྱུར་ལ་ཐོག་མའི་མཐའ་ཞིག་བཤད་ཆོག་ཀྱང་། རྡུལ་བའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྩོམ་གཞི་ལ་ཐོག་མའི་མཐའ་ཞིག་ཡོད་ན། དེ་ཉིད་རྒྱུ་མེད་དང་ཡང་ན་བྱེད་པོ་ཞིག་གིས་བཀོད་དགོས་པ་དང་། སྔོན་ཅམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་ཡང་

ཐོག་མའི་མཐའ་ཞིག་བཤད་ན་སྔོན་བའི་བདག་ཉིད་ལས་འདས་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་འདུས་སྦྱོར་གྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལས་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་དགོས་སོ།།

དེས་ན་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་ཅིང་རྒྱུན་སྤེལ་བ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྔོན་བའི་ངོ་བོར་གྲུབ་པའང་ཆོས་ཉིད་དུ་བཤད་པས་དངོས་པོ་སོ་སོ་རང་གི་རྒྱུན་སྐྱེད་པ་དེ་ཙམ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་ནི་རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག་ཏུ། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་ཚུལ་ནི་རང་བྱུང་གི་འཕེལ་རིམ་ཞིག་ནས་གྲུབ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་སྐྱེས་བུའི་བདེ་སྡུག་གི་རྟེན་གཞི་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་ན་ཆོས་ཉིད་ཙམ་གྱི་རྒྱ་ལས་བརྒལ་བའམ་ཡང་ན་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཞི་མར་བྱས་ཐོག་གློ་བུར་བའི་སྐྱེས་བུའི་བྱེད་རྩོལ་ཞིག་དང་འབྲེལ་དགོས་པར་གསུངས་ཡོད།[4]

༢ བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི། དངོས་པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་ཡང་རེ་རེ་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ས་བོན་དང་རྐྱེན་ཆུ་ལུད་སོགས་ཀྱི་རང་རང་གི་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བས་དེ་དག་བསྡེབས་པ་ན་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་དམིགས་བསལ་ཞིག་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྤྱིར་ས་ཡིས་འཛིན་པའམ་བརྟན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཆུས་སྡུད་པར་བྱེད། མེས་སྨིན་པར་བྱེད། རླུང་གིས་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་དང་མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བར་

4 སྤྱོད་འཇུག་ལས། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་དགུ་པ། ཤློཀ ཤོག ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག རེ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་མངོན་སུམ་གྱིས། །རྒྱུ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་ཡིན། །པདྨའི་སྡོང་བུ་སོགས་དབྱེ་ནི། །རྒྱུ་ཡི་དབྱེ་བས་བསྐྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུ་འབྲས་སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་བཤད་ནས། ཐོག་མེད་བདེ་སྡུག་ལས་ལས་ཡིན། །ཞེས་པས་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡོགས་སུ་བཤད་པ་ལྟ་བུ།

བྱེད་པ་སོགས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ཞེས་བརྗོད།

༣ ལྟོས་པའི་རིགས་པ་ལ། སྐྱེ་བའི་ལྟོས་པ་དང༌། གདགས་པའི་ལྟོས་པ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི། འབྲས་བུའི་རྣམ་འགྱུར་ཇི་ལྟར་འབྱུང་མིན་ནི་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྐྱེས་བཟང་བ་དང༌། འབུས་མ་ཐོས་པ་དང༌། དུས་སུ་སྨིན་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་ཐོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེ་རྒྱུ་ས་བོན་ཡོད་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་པར་རྐྱེན་གྱི་ཁྱད་པར་དྲོད་དང༌། ཆུ་དང༌། ལུད་དང༌། སྐྱེས་བུའི་བྱེད་རྩོལ་ལ་སོགས་པ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་དུ་མ་འདུས་པ་ལ་ལྟོས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་གདགས་པའི་ལྟོས་པ་ནི། བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་པའི་ལྟོས་པ་ལྟ་བུ་གདགས་གཞི་དང་བཏགས་ཆོས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་རྣམས་སོ།།

༤ འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པས་ངེས་པར་འབྲས་བུ་དེའི་རྒྱུ་ལའང་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་དགོས་པར་སྒྲུབ་པ་དང༌། དུ་བ་ཡོད་པ་ལས་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུ་འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་དང༌། ད་ལྟའི་གནས་བབ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ན་མ་འོངས་པར་ཡང་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ཞེས་རྒྱུ་ཚོགས་པའི་རྟགས་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་རུང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་རྣམས་སོ། །འདི་དག་བློས་ཡུལ་འཇལ་བའི་ཐབས་བཤད་པའི་སྐབས་སུའང་ཅུང་ཟད་འཆད་དོ།།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་མཁས་པའི་བཞེད་སྲོལ་ནི་རིགས་པ་རྒྱལ་འདོན་གྱི་ལུགས་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡང་ཆོས་ཉིད་དང་། ལྟོས་པ། བྱ་བ་བྱེད་པ་སོགས་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་རྣམས་གཞིར་བྱས་ཏེ། འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་རྣམས་རྗེས་དཔག་གིས་དཔོག་ཚུལ་དང་། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པས་ཇི་ཙམ་ཞིག་འགོག་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་མཚམས་ངོས་ཟིན་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ། འདི་ལ་བསམས་ཏེ་ནང་པའི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་པ་དེས་ཡོད་པར་མ་བསྒྲུབས་པ་དང་། མེད་པར་བསྒྲུབས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚད་མ་དེས་དོན་དེ་མ་རྙེད་པ་དང་། དོན་དེ་མེད་པར་རྙེད་པ་གཉིས། རིགས་པ་དེས་དོན་དེ་ཡིན་པར་མ་བསྒྲུབས་པ་དང་། མིན་པར་བསྒྲུབས་པ་གཉིས། ཚད་མ་དེས་དོན་དེ་ཡིན་པར་མ་རྟོགས་པ་དང་། དེས་མིན་པར་རྟོགས་པ་གཉིས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་སོ་སོར་འབྱེད་དགོས་པར་གསུངས་སོ།།

༣ ཞར་བྱུང་བསྡུས་གྲྭའི་རིགས་ལམ་གྱི་སྐོར་མདོ་ཙམ་བཤད་པ།

ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་རིགས་ལམ་གྱི་གནད་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ། ལས་དང་པོ་པས་རིགས་ལམ་ལ་བློ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་གོ་རིམ་བཞིན་བསྒྲིགས་པ། རིགས་པའི་སྒོ་འབྱེད་བསྡུས་གྲྭ་ཞེས་བོད་ཀྱི་རིགས་པ་སྨྲ་

པ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་བ་འདི་ནི། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་བཀའ་གདམས་པའི་སློབ་དཔོན་ཚད་མ་རིག་པའི་གནས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱ་པ་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེས་ཐོག་མར་སྲོལ་བཏོད་ཅིང་། ཁོང་གི་ཚད་མ་བསྡུས་པ་སོགས་སུ། ཁ་དོག་དཀར་དམར་དང་། མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་བྱ། གཅིག་དང་ཐ་དད། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག རྫས་ཆོས་དང་ལྡོག་ཆོས། འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བ། དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པ་སོགས་བསྡུས་ཚན་བཅོ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་སྟེ། དེ་དག་དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ་གྱི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་སོ། །དུས་ཕྱིས་བསྡུས་ཚན་གྱི་གྲངས་བསྡེ་ཚུལ་ལ་ཉེར་གཅིག་དང་། ཉེར་ལྔ། ཉེར་བདུན་སོགས་གྲངས་མི་འདྲ་བ་འདྲེན་ཚུལ་ཡང་ཡོད་དོ།།

བསྡུས་ཚན་རྣམས་གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་ལུགས་བཞག་པ། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་སྟེ་དགག་གཞག་སྤོང་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་ཡོད་ཅིང་། ཚུལ་འདི་ནི་རིགས་པ་ལ་བློ་ཀྲུས་པའི་ཐབས་ལམ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་ཐོག་མར་དོན་གང་ཞིག་ལ་དཔྱད་པ་བྱེད་པའི་ཚེ། གཞན་གྱི་འདོད་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་བཀོད་ནས་དེ་དག་དགག་པ་དང་། དེ་རྗེས་རང་ལུགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་འགོད་པ་དང་། དེ་ལ་གཞན་གྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་བྱུང་ཚེ་སྐྱོན་སྤོང་བྱེད་པ་བཅས་སོ། །དེ་ལྟར་དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་དཔྱད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་སྐབས་བབ་ཀྱི་གནད་དོན་གང་དང་གང་ཡིན་རུང་། དེ་དག་གི་གོ་དོན་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་ཤེས་ནུས་པས། བསྡུས་གྲྭའི་རིགས་ལམ་གྱི་ཚུལ་འདི་ནི་དཔྱད་པ་ལ་འཇུག་པར་ཤིན་ཏུ་ཕན་ཆེ་བའི་ཐབས་ཚུལ་ཞིག་གོ།

དེ་ཡང་བསྡུས་གྲྭའི་རིགས་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ། དགག་དོན་ལ་ཆ་ཤས་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ། ༡ རྟགས་དང་། ༢ གསལ་བ་དང་། ༣ རྩོད་གཞི་བཅས་གསུམ་དུ་ཕྱེ་སྟེ་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་དགག་སྒྲུབ་བྱས་པས། སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་བར་གྱི་བགྲོ་གླེང་དེ་དོན་གྱི་གནད་ལ་ཁེལ་བ་ཞིག་འོང་། རྟགས་གསལ་རྩོད་གཞི་གསུམ་ཞེས་པ་ནི། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྒྲ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྩོད་གཞི་དང་། མ་བྱས་པ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་གསལ་བ། རྟག་པ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །རྩོད་གཞི་སྒྲ་གསལ་བ་མ་བྱས་པ་དང་ཚོགས་པ་སྟེ་སྒྲ་མ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་དམ་བཅའ་དང་། རྟག་པ་ཡིན་ན་མ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་དངོས་ཁྱབ་ཡིན་ལ། གསལ་བ་མ་བྱས་པ་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་བྱས་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཆོས་ལོག་དང་། རྟགས་རྟག་པའི་ལོག་ཕྱོགས་མི་རྟག་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་ལོག་ཡིན་ཚུལ་སོགས་གཞན་ལ་རིགས་བསྒྲེའོ།།

སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་
ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་གསལ་རྩོད་གཞི་སོགས་ཀྱི་རེའུ་མིག

རྩོད་གཞི།	གསལ་བ།	རྟགས།	དམ་བཅའ།	ཆོས་ལོག	རྟགས་ལོག

སྒྲ།	མ་བྱས་པ།	རྟག་པ།	སྒྲ་མ་བྱས་པ།	བྱས་པ།	མི་རྟག་པ།

རྟགས་གསལ་ལ་ལན་འདེབས་པ་ན། སྤྱིར་གསལ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ལན་ལ། འདོད། ཅེས་པ་དང་། ཅིའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་གཉིས་དང་། རྟགས་དང་འབྲེལ་བའི་ལན་ལ། རྟགས་མ་གྲུབ། ཅེས་པ་དང་། མ་ཁྱབ། ཅེས་པ་གཉིས་བཅས་བཞི་དང། གཞན་ཡང་འགལ་ཁྱབ། ཅེས་པ་དང། ཐེ་ཚོམ་ཟ། ཞེས་པ་སོགས་མང་དུ་ཡོད།

དེ་དག་ལས། འདོད་ཅེས་པ་ནི། ཆོས་ཅན་དེ་གསལ་བ་དེ་ཡིན་པར་འདོད་ཅེས་པ་སྟེ་དེ་ལྟར་ཁས་ལེན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལ། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་འདོད་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུ། ཡང་ཆོས་ཅན་མེད་པར་གསལ་བ་རྐྱང་པ་ཙམ་བཀོད་པ་ལ། གསལ་བ་དེ་ཡིན་པར་འདོད་ཅེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ཡོད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེས་པ་ལ། ཡོད་པ་ཡིན་པར་འདོད་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུ།

ཅིའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི། བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ཅིང། རང་གིས་ཀྱང་ཁས་མ་བླངས་ན། རེ་ཞིག་རྒྱུ་མཚན་འདྲི་བའི་ཚུལ་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨྲ་སྟེ། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེས་བཀོད་པ་ལ། སྒྲ་རྟག་པ་ཡིན་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

རྟགས་མ་གྲུབ། ཅེས་པ་ནི། ཆོས་ཅན་དེ་རྟགས་དེ་ཡིན་པར་མ་གྲུབ་ཅེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལ། སྒྲ་རྟག་པ་ཡིན་པར་རྟགས་མ་གྲུབ། ཅེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་

བྱ། ཡང་ཆོས་ཅན་མེད་པར་རྟགས་ཀྲུང་པ་ཙམ་བཀོད་པ་ལ། རྟགས་དེ་ཡིན་པར་མ་གྲུབ་ཅེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལ། བུམ་པ་ཡིན་པར་རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུ།

མ་ཁྱབ། ཅེས་པ་ནི། རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་ཡིན་དགོས་པས་ཁྱབ་པ་མེད་ཅེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལ། ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་རྟག་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུ།

འགལ་ཁྱབ། ཅེས་པ་ནི། རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཁས་ལེན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལ། མཉན་བྱ་ཡིན་ན་རྟག་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུ།

ཐེ་ཚོམ་ཟ། ཞེས་པ་ནི། རྩོད་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་གསལ་བ་དེ་ཡོད་མེད་སོགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཞེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། མདུན་གྱི་བྲིས་པ་ཆོས་ཅན། ལོ་བརྒྱད་ཅུའི་བར་དུ་སྡོད་པར་ཐལ། ཞེས་བཀོད་པ་ལ། གསལ་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཞེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུའོ།།

རྟགས་གསལ་གཏོང་སྐབས་དྲི་བར་ལན་འདེབས་ཚུལ་གྱི་རེའུ་མིག

<table>
<tr><td>༡ འདོད།</td><td>ཆོས་ཅན་དེ་གསལ་བ་དེ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་དོན།</td><td rowspan="2">ཆོས་ཅན་དང་གསལ་བའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ།</td></tr>
<tr><td>༢ ཅིའི་ཕྱིར།</td><td>རེ་ཞིག་ཁས་མ་བླངས་པར་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བའི་སྒོ་ནས་མི་འདོད་པའི་ལན།</td></tr>
<tr><td>༣ རྟགས་མ་གྲུབ།</td><td>ཆོས་ཅན་དེ་རྟགས་དེ་ཡིན་པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་དོན།</td><td>ཆོས་ཅན་དང་རྟགས་ཀྱི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ།</td></tr>
<tr><td>༤ མ་ཁྱབ།</td><td>རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་ཡིན་མི་དགོས་པའི་དོན།</td><td rowspan="2">རྟགས་དང་གསལ་བའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བ།</td></tr>
<tr><td>༥ འགལ་ཁྱབ།</td><td>རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་དོན།</td></tr>
<tr><td>༦ ཐེ་ཚོམ་ཟ།</td><td>གསལ་བ་དང་རྟགས་སོགས་ལ་དོགས་པའམ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་དོན།</td><td></td></tr>
</table>

སློབ་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་དུ་ནི་དྲི་བའི་ལན་ལ་སྤྱིར། ༡ མགོ་གཅིག་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ་དང་། ༢ རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་ལུང་བསྟན་པ་དང་། ༣ དྲིས་ནས་ལུང་བསྟན་པ་དང་། ༤ གཞག་པར་ལུང་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ལན་བཅས་བཞི་གསུངས་ཏེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

མགོ་གཅིག་དང་ནི་རྣམ་ཕྱེ་དང་།།
དྲི་དང་གཞག་པར་ལུང་བསྟན་པ། །[5] ཞེས་སོ།།

5 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། གུ གནས་ལྔ་པ། ཤློཀ ༢༢ ཤོག ༡༦ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༥ ཤོག ༣༥

དེ་དག་དཔེར་བརྗོད་ན། གཟུགས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲིས་པ་ན། ཡིན་ཞེས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང་། མི་རྟག་པ་ཐམས་ཅད་གཟུགས་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲིས་པ་ན། ཐོགས་རེག་ཅན་རྣམས་གཟུགས་ཡིན་གྱི་མྱོང་ཚོར་ཅན་རྣམས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་དང་། ཤིང་འདི་རིང་པོ་ཡིན་ནམ་ཐུང་ངུ་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བ་ན། གང་ལ་ལྟོས་ཏེ་འདྲི་ཞེས་དྲིས་ནས་ལན་འདེབས་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་དེ་ལས་ཐུང་བ་རྣམས་ལ་ལྟོས་ཏེའོ་ཞེས་ཟེར་ན་ནི་རིང་བ་ཡིན་ཞེས་དང་། འོན་ཏེ་དེ་ལས་རིང་བ་རྣམས་ལ་ལྟོས་ཏེའོ་ཞེས་ཟེར་ན་ནི་ཐུང་ངུ་ཡིན་ཞེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུ་གསུམ་པ་དང་། ཡང་སྐབས་རེར་དྲི་བ་འགའ་ཞིག་ལ་དགག་བྱ་དང་དགོས་པའི་དབང་གིས་གནས་སྐབས་ལན་མི་འདེབས་པ་ལྟ་བུའི་གཞག་པའི་ལན་འདེབས་ཚུལ་རྣམས་བཞི་པའོ།།

བསྡུས་གྲྭའི་རིགས་ལམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་མཐའ་གཅོད་པའི་ཐབས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་སུ་གསུམ་སུ་བཞིར་གྲགས་པའི་ཚུལ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སུ་གསུམ་དང་། སུ་བཞི། འགལ་བ། དོན་གཅིག་བཅས་བཞི་ཡོད། སུ་གསུམ་སུ་བཞིའི་ཚུལ་དེ་ནི་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ཁྱད་པར་གང་ཡོད་པ་མཐའ་གཅོད་པའི་ཐབས་སྐབས་བདེ་བ་ཞིག་སྟེ། དཔེར་ན། མི་དང་བོད་མིའི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་སུ་གསུམ་ཡོད་དེ། ༡ བོད་སྤྲུག་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་སུ་དང་། ༢ མི་ཡིན་ལ་བོད་མི་མ་ཡིན་པའི་སུ་ནི་རྒྱ་གར་བ་ལྟ་བུ། ༣ བུམ་པ་ལྟ་བུ་གཉིས་

ཀ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་མུ་ཡིན་ནོ།།

ཞིང་བཟོ་བ་དང་། བོད་མི་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་མུ་བཞི་ཡོད་དེ། ༡ བོད་པའི་ཞིང་བཟོ་བ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་མུ། ༢ རྒྱ་གར་ཞིང་བཟོ་བ་དེ་སྔ་མ་ཡིན་ལ་ཕྱི་མ་མ་ཡིན་པའི་མུ། ༣ བོད་ཕྲུག་བྱིས་པ་དེ་ཕྱི་མ་ཡིན་ལ་སྔ་མ་མ་ཡིན་པའི་མུ། ༤ ཀ་བ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་མུ་ཡིན་ནོ།།

འགལ་བ་ནི། རྟ་དང་བ་ལང་གཉིས་ལྟ་བུ་དང་། དཀར་པོ་དང་དམར་པོ་གཉིས་ལྟ་བུ་དང་། རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ལྟ་བུའི་ཐ་དད་ཅིང་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ལ་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་དཔེ་མཚོན་གཅིག་ཀྱང་འཛོག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དོན་གཅིག་ཅེས་པ་ནི། ཆོས་གཉིས་ཕན་ཚུན་གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་ངེས་པའི་རིགས་ཏེ། དཔེར་ན། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་དང་། མེ་དང་ཚ་ཞིང་སྲེག་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།།

ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་ནི། ཡིན་མཉམ་ཁྱབ་གཉིས། མིན་ཁྱབ་མཉམ་གཉིས། ཡོད་ཁྱབ་མཉམ་གཉིས། མེད་ཁྱབ་མཉམ་གཉིས་བཅས་བརྒྱད་དོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན། བྱས་པ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། བྱས་པ་མ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་ན་བྱས་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། བྱས་པ་ཡོད་ན་མི་རྟག་པ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དང་། མི་རྟག་པ་ཡོད་ན་བྱས་པ་ཡོད་པས་ཁྱབ་པ་དང་། བྱས་པ་མེད་ན་མི་རྟག་པ་མེད་པས་ཁྱབ་པ་དང་། མི་རྟག་པ་མེད་ན་བྱས་པ་མེད་པས་ཁྱབ་པ་ངེས་

སྐབས་གཉིས་པ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག

༡ གདན་ལ་དབབ་བྱ་གཞིའི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བཤད་པ།

ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། ༡ ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག ༢ ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག ༣ བློ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ། ༤ བློས་ཡུལ་འཇལ་བའི་ཐབས། ༥ ཡུལ་འཇལ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་བཅས་རྒྱ་བའི་སྒོ་ཚན་ལྔར་ཕྱེ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཏུ་གཟུགས་ཅན་བཅུ་གཅིག་དང་ཇུལ་ཕྲན་གྱི་རྣམ་གཞག། དུས་གསུམ་དང་མི་རྟག་པ་ཕྲ་མོ་འཛོག་ཚུལ། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འབྱུང་འཇིག་གི་རིམ་པ་དང་གོ་ལའི་འཁོར་བགྲོད། མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་རིམ་དང་རྩ་རླུང་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག་སོགས་དང་། ཤེས་བྱེད་བློའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་སྤྱོད་ཚོར་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། བློ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་དུ་སེལ་བ་དང་སྒྲུབ་པ་གང་གི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ། ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་ཡིན་མིན་སོགས། བློས་ཡུལ་འཇལ་བའི་ཐབས་བཤད་པར་རིགས་པ་བཞི་དང་། སུན་འབྱིན་དང་སྒྲུབ་ངག་དང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་ཞར་བྱུང་བློ་སྦྱོང་བའི་རིམ་པ་དང་། མཐར་ཡུལ་འཇལ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་ཏུ་ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བས་གང་ཟག་

ངོས་འཛིན་ཚུལ་རྣམས་འཆད་དོ།།

དང་པོ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་ཡོད་དང་མེད་ཟེར་བ་ནི། བློ་ཚད་མ་ཞིག་གིས་གྲུབ་ན་ཡོད་པ་དང། དེས་མ་གྲུབ་ན་མེད་པར་འཇོག་དགོས། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཚད་མས་གྲུབ་པས་ཡོད་པ་དང། རི་བོང་གི་རྭ་ལྟ་བུ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པས་མེད་པར་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ། །ཚད་མས་དམིགས་པ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད། ཡོད་པ། གཞི་གྲུབ། ཡུལ། ཤེས་བྱ། གཞལ་བྱ། ཆོས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། ཚད་མས་གྲུབ་པ་གཞི་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བློས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད། བློའི་ཡུལ་དུ་རུང་བ་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད། ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གཞལ་བྱའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པ་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག།

ཤེས་བྱ་ཡུལ་ལ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་སོགས་ནང་པའི་གཞུང་གི་སྐབས་སོ་སོར་ངོ་བོ་དང་། ཁྱད་པར། དགོས་པ། རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ཚུལ་སོགས། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བསྡུ་བྱེད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་ཅིང་། རིགས་སོ་སོར་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ན། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་པ་འགྱུར་ལྡོག་མེད་པའི་རིགས་ཤིག་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུས་བྱས་ཤིང་འགྱུར་ལྡོག་ཡོད་པའི་རིགས་བཅས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ཞིང་། དེའི་དང་པོ་རྣམས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དང། གཉིས་པ་རྣམས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་སུ་འཇོག་ལ། དེ་ཡང་རིགས་དང་པོར་གཏོགས་པ་རྣམས་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་དོན་མི་བྱེད་པས་དངོས་མེད་དང་། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་མ་སྐྱེས་པས་མ་བྱས་པ། སྐྱེ་འགག

གནས་གསུམ་མི་རྟུང་བས་འདུས་མ་བྱས། སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་རྟག་པར་འཇོག་གོ།

དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས། མ་བྱས་པའི་ཆོས། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས། རྟག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག།དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་དངོས་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། མ་སྐྱེས་པ་མ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད། སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་མི་རྟུང་བ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཆོས་དང་སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །རྟག་པ་ལ་དབྱེ་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་རྟག་པ་དང་། རེས་འགའ་བའི་རྟག་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་དུས་གཏན་དུ་གནས་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་རྟག་པ་དང་། བུམ་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་བུམ་པ་ཡོད་པའི་ཚེ་ཡོད་ཅིང་། དེ་མེད་པའི་ཚེ་མེད་པས་་རེས་འགའ་བའི་རྟག་པར་འཇོག

གཞན་ཡང་རྟོག་ངོ་འབའ་ཞིག་ལ་འཇོག་དགོས་པའི་ཆོས་དཔེར་ན། མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་བྱ། གཅིག་དང་ཐ་དད། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན། བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱིའི་ཆ་རྣམས་ཀྱང་རྟག་པར་འཇོག་གོ།

གཉིས་པ་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུས་བྱས་ཤིང་འགྱུར་ལྡོག་ཡོད་པའི་རིགས་རྣམས་ལ་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་པས་དངོས་པོ་དང་། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པས་བྱས་པ། རྒྱུ་རྐྱེན་རྣམས་འདུས་ནས་བྱས་པས་འདུས་བྱས། སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་གྱུར་པས་མི་རྟག་པ་ཞེས་བྱའོ།

།དངོས་པོ། བྱས་པ། འདུས་བྱས། མི་རྟག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག དོན་བྱེད་ནུས་པ་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད། སྐྱེས་པ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད། སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་རུང་བ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྐད་ཅིག་མ་མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ།།

མི་རྟག་པ་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས། ཤེས་པ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་གསུམ་ཡོད། དེ་ཡང་མིག་གིས་མཐོང་རྒྱུ་དང་ལག་པས་རེག་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལྷ་བུའི་ཐོགས་རེག་ཅན་རྣམས་གཟུགས་དང་། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ནང་སྣོང་བ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཤེས་པ་དང་། གཟུགས་ཤེས་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཡང་། དེ་གཉིས་གང་རུང་གི་ཆ་ལ་བཏགས་པ། དཔེར་ན། དུས་གསུམ་ལྟ་བུ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འཇོག་གོ།

༢ གཟུགས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་འཇོག་ཚུལ།

གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་བཤད་པ་ལ། གཟུགས་སུ་རུང་བ་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཟུགས་སུ་རུང་བ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། “གཟུགས་སུ་རུང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གནོད་པར་གྱུར་རུང་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་སྟེ།”[1] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། “གཟུགས་ཀྱི་གནོད་པ་གང་ཞེ་ན། ཡོངས་སུ་འགྱུར་བ་བསྐྱེད་པའོ། །”[2] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གཟུགས་ཅན་ནང་ཕན་ཚུན་ཐད་

1 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་དང་པོ། ཤོག ༣༢ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༧༩
2 གོང་མཚུངས། ཤོག ༣༢ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༧༩

པ་ལས་འགྱུར་བ་མི་འདྲ་བ་སྐྱེད་པས་གནོད་པ་བྱར་རུང་བ་ཟེར།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཛོག་པ་ན། གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལའང་ནང་གསེས་གཟུགས་སུ་ཡོད་ཚུལ་རིགས་གཉིས་ཏེ། ཐོགས་རེག་ཅན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་རིགས་གཅིག་དང་། ༄ློས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཡུལ་ཆ་དང་བཅས་པར་དཔྱད་དུ་རུང་བས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་རིགས་ཤིག་བཅས་གཉིས་གསུངས། དེ་ལྟར་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཞེ་ན། གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། རེག་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་དང་། ཡུལ་དཔྱད་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའོ། །"[3] ཞེས་འབྱུང་། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་རྣམས་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་རྣམས་ཡུལ་དཔྱད་པས་གཟུགས་སུ་རུང་བ་ཡིན་ཡང་། རེག་པས་གཟུགས་སུ་རུང་བ་མིན་པས། དེ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་ཁྱབ་ཆེའོ།།

དེ་ལྟར་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་དུ་གཟུགས་སུ་རུང་བའམ་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་དོན་འཛོག་ཚུལ་ལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་བྱུང་ཡང་། སྤྱིར་གཟུགས་ལ་ནང་གསེས་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་དང་། ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་གཉིས་ཡོད་པར་བཞེད་ཚུལ་

3 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ༩༥ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༡༨

མཐུན། དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ལ་ནི། གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་འཛོག ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ལ་ནི། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་རྣམས་འཛོག གཟུགས་ཞེས་པ་ནི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་སྤྱི་ལ་ཁྱབ་པའི་རིགས་ཀྱི་མིང་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་དེའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མིག་གི་ཤེས་པའི་གཟུང་བྱར་གྱུར་པའི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་གི་གཟུགས་རྣམས་ལ་གོ་དགོས་པས། སྒྲ་དང་། དྲི། རོ། རེག་བྱ་རྣམས་གཟུགས་ཡིན་ཀྱང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་མིན་པའི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་དགོས།

དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་འབྱུང་བ་ལྟར་ན། གཟུགས་སུ་རུང་བ་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་གཟུགས་དང་། ཐོགས་རེག་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་པར་མངོན་ཏེ། གཞུང་དེ་ལས་རེག་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་ཐོགས་རེག་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཅན་དུ་འཛོག་དགོས་ཤིང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ཡུལ་དཔྱད་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ནང་ཚན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་ཐོགས་རེག་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཡིན་མི་དགོས་པས། དེ་དག་གཟུགས་སུ་འཛོག་ཀྱང་ཐོགས་རེག་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་སུ་འཛོག་མི་དགོས་སོ།།

སྤྱིར་གཟུགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འཆད་པ་ན། གཞུང་ལས་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལྔ་ལྔ་བུ་ཕྱིའི་གཟུགས་དང་། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་ལྔ་བུ་ནང་གི་གཟུགས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའང་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་གཟུགས་ལ་སྡེ་ཚན་བཞིར་ཕྱེ་ན། ༡ ཕྱིའི་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་དང་། ༢ ནང་

གི་གཟུགས་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ། ༣ ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས། ༤ དེ་དག་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་འབྱུང་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་བཅས་བཞིའི་སྒོ་ནས་གཟུགས་ཀྱི་དབྱེ་ཚུལ་རྣམས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

༣ གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་བཤད་པ།

གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་ནི། སྒོ་ལྔའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་སྟེ། དེ་ཡང་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དང། རྣ་བའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དང། སྣའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དང། ལྗེའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དང། ལུས་ཀྱི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་རྣམས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་གཟུགས་དང་སྒྲ་དང་དྲི་དང་རོ་དང་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འཇོག།དེ་ཡང་རྟེན་མིག་དབང་ལ་གཟུགས་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ལྷག་མ་རྣམས་ལའང་འདྲའོ།།

༡) གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད།

གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཤད་པ་ལ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྔོན་པོ་དང་སེར་པོ་ལྟ་བུ། དབྱེ་ན། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་གཉིས། སྔོན་པོ་དང་སེར་པོ་ལ་སོགས་པའི་མདོག་ལ་ཁ་དོག་དང། རིང་ཐུང་དང་གྲུ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་བཟོ་ལྟ་ལ་དབྱིབས་སུ་འཇོག་པ་ནི། དཔེར་

ན། ཁང་པ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་དེའི་མདོག་དཀར་པོ་དང་སེར་པོ་ལ་ཁ་དོག་དང་། དེའི་ཆེ་ཆུང་དང་མཐོ་དམའ་ལ་དབྱིབས་སུ་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ། །ཁ་དོག་ལ་དབྱེ་ན། རྩ་བའི་ཁ་དོག་དང་། ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་གཉིས། རྩ་བའི་མདོག་ཏུ་རུང་བ། རྩ་བའི་ཁ་དོག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་སྔོ་སེར་དཀར་དམར་བཞི། འདི་བཞི་ལ་རྩ་བའི་ཁ་དོག་ཅེས་བརྗོད་པ་ནི། འདི་བཞི་ནང་ཕན་ཚུན་འདུས་པ་ལས་ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་རྣམས་འབྱུང་བས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད། དཔེར་ན། སེར་པོ་དང་འདུས་པའི་སྔོན་པོ་ཤས་ཆེ་བ་ལས་ཁ་དོག་ལྗང་གུ་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རྩ་བ་ཞེས་པ་སྐབས་འདིར་ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའམ་དེའི་རྒྱུ་ལ་གོ་དགོས། ཡང་ན་འབྲས་བུའི་གཟུགས་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་འབྱུང་བཞིའི་ཁ་དོག་བཞི་དང་མཐུན་པས་རྩ་བའི་ཁ་དོག་ཅེས་ཀྱང་བརྗོད།

ཡན་ལག་གི་མདོག་ཏུ་རུང་བ་ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་གཞུང་དུ། ༡ ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྣང་བ། ༢ མུན་པ། ༣ སྤྲིན། ༤ དུ་བ། ༥ རྡུལ། ༦ གྲིབ་མ། ༧ ཁུག་རྣ། ༨ ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་ཁ་དོག་དང་བརྒྱད་དུ་གསུངས། རྩ་བའི་ཁ་དོག་བཞི་པོ་ཤས་ཆེ་ཆུང་དུ་འདུས་པའི་བྱེ་བྲག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་རྣམས་འབྱུང་བས་ཡན་ལག་ཅེས་བྱ་ལ། ཡན་ལག་ནི་བྱེ་བྲག་གི་དོན་ཡིན་པ་སློབ་དཔོན་གང་སྤེལ་གྱི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། “རྩ་བའི་ཁ་དོག་བཞི་དང་། དེ་དག་ཤས་ཆེ་བ་དང་། ཤས་ཆུང་བ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་སྤྲིན་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་དོ།

།”[4] ཞེས་འབྱུང་།

ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་ལ་དེ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ཡིན་མི་དགོས་ཀྱང་མདོན་པའི་གཞུང་ལས་བརྒྱད་དུ་བཤད་པ་ནི། སྔོན་དང་། ངུ་བ་དང་། རྡུལ་དང་། ཁུག་རྣ་བཞི་པོ་ཐག་རིང་པོ་ནས་བལྟས་ན་རྟེག་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང་། འཁྲིས་ནས་བལྟས་ན་མི་མཐོང་བས་དེ་དག་མེད་དོ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་བཟློག་པའི་ཆེད་དང་། སྣང་བ་དང་། མུན་པ་དང་། གྲིབ་མ་དང་། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་ཁ་དོག་བཞི་ཡང་སྣང་བ་སོགས་རང་གང་དུ་ཡོད་པའི་གཞི་དེ་ལས་ལོགས་སུ་མེད་དོ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྲས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས་འབྱུང་ཚུལ་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོར་བཀོད་ཡོད།[5]

དབྱིབས་སུ་རུང་བ་དབྱིབས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ༡ རིང་པོ་དང་། ༢ ཐུང་ངུ། ༣ ལྷམ་པ། ༤ ཟླུམ་པོ། ༥ མཐོན་པོ། ༦ དམའ་བ། ༧ ཕྱ་ལེ་བ། ༨ ཕྱ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་བརྒྱད། དེ་དག་ལས་ལྷམ་པ་ནི་གྲུ་བཞི་དང་། ཟླུམ་པོ་ནི་གོར་གོར་རམ་རིལ་རིལ་པོའི་དབྱིབས་སོ། །ཕྱ་ལེ་བ་ནི་ངོས་མཉམ་པ་དང་། ཕྱ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་ངོས་མི་མཉམ་པའི་དབྱིབས་ལྟ་བུ་ལ་འཇོག།

དེ་ལྟར་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་དབྱེ་བའི་གྲངས་རྣམས་བསྡོམས་ན་ཉི་ཤུ་ཡོད་དེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

4 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོན་པ། ཁུ། གནས་དང་པོ། ཤོག ༢༧ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༦༦

5 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོན་པ། གུ གནས་དང་པོ། ཤོག ༢༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༥༡

ཡང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་ཉིད། རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སྔོན་པོ་དང་། སེར་པོ་དང་། དཀར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། རིང་པོ་དང་ཐུང་ངུ་དང་། ལྷམ་པ་དང་། ཟླུམ་པོ་དང་། མཐོན་པོ་དང་། དམའ་བ་དང། ཕྱ་ལེ་བ་དང་། ཕྱ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྤྲིན་དང་། དུ་བ་དང་། རྡུལ་དང་། ཁུག་རྣ་དང་། གྲིབ་མ་དང་། ཉི་མ་དང་། སྣང་བ་དང་། མུན་པའོ།།[6]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། ལྗང་གུ་དང་ནག་པོ་ལ་སོགས་པའང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་དེ་ཉི་ཤུ་པོ་གང་རུང་ཡིན་མི་དགོས་སོ།།

༢) སྒྲའི་སྐྱེ་མཆེད།

སྒྲའི་སྐྱེ་མཆེད་བཤད་པ་ལ། རྣ་ཤེས་ཀྱི་མཉན་བྱ་སྒྲའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། ཆུ་སྒྲ་དང་གླིང་བུའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། དབྱེ་ན། ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་བཞི། མ་ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད། ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་བཞི་ནི། ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་བྱུང་བ་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་སྙན་པའི་སྒྲ་དང་མི་སྙན་པའི་སྒྲ་གཉིས་དང་། ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་བྱུང་བ་སེམས་ཅན་དུ་མི་སྟོན་པ་སྙན་པའི་སྒྲ་དང་མི་སྙན་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཏེ་བཞིའོ། །དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་ཡང་རིམ་པ་བཞིན། སྐྱེས་བུས་གླུ་སྙན་པོ་ལེན་

6 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོན་པ། ཀུ གནས་དང་པོ། ཤོག ༣༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༧༨

པའི་སྒྲ་དང་། མིས་ཚིག་རྫུབ་སྨྲ་བའི་སྒྲ་དང་། བྱ་ཁྲ་བྱུག་གི་སྐད་དང་། ཁུར་ཚུར་རྟེག་པའི་སྒྲ་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །མ་ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་བཞི་ནི། མ་ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་བྱུང་བ་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་སྙན་པའི་སྒྲ་དང་མི་སྙན་པའི་སྒྲ་གཉིས་དང་། མ་ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་བྱུང་བ་སེམས་ཅན་དུ་མི་སྟོན་པ་སྙན་པའི་སྒྲ་དང་མི་སྙན་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཏེ་བཞིའོ། །དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་ཡང་རིམ་པ་བཞིན། བསྟན་འཁྲིན་གྱི་ཚིག་སྙན་པོ་དང་། བསྟན་འཁྲིན་གྱི་ཚིག་རྫུབ་པོ་དང་། པི་ཝང་གི་སྒྲ་དང་། བྲག་རལ་བའི་སྒྲ་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "དེ་ལ་ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ལག་པ་དང་ངག་གི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །མ་ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། རླུང་དང་། ནགས་ཚལ་དང་། ཆུའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་ནི་ངག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའོ། །གཞན་ནི་སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པའོ། །"[7] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་མི་སྟོན་ནི་བརྗོད་བྱའི་དོན་སྟོན་མི་སྟོན་ལ་བྱེད་ཅིང་། ཟིན་ མ་ཟིན་གྱི་དོན་ནི། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་གྱིས་ཟིན་མ་ཟིན་ལ་བྱ། དེ་ཡང་དེ་ལ་ཕན་གནོད་བྱས་པ་ལས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་ཕན་གནོད་དུ་འགྱུར་བ་ནི་དབང་པོས་ཟིན་པའི་དོན་དང་། དེ་ལ་ཕན་གནོད་བྱས་པ་ལས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་ཕན་གནོད་དུ་མི་འགྱུར་བ་ནི་དབང་པོས་མ་ཟིན་པའི་དོན་ཡིན། རྩ་བ་མ་གཏོགས་པའི་སྐྲ་དང་སེན་མོ་སོགས་མ་ཟིན་པ་ཡིན་པ་དེ་ཡང་།

---

7 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོན་པ། ཀུ གནས་དང་པོ། ཤོག ༣༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༧༥

མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། “གཞན་དག་ནི་མ་ཟིན་པ་རྣམས་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ་རྩ་བ་མ་གཏོགས་པའི་སྐྲ་དང་། བ་སྤུ་དང་། སེན་མོ་དང་། སོ་དག་ལ་ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་ས་དང་། གཅིན་དང་། མཆིལ་མ་དང་། སྣབས་དང་། ཁྲག་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ཡོད་པ་དང་། ས་དང་ཆུ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཟིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཅི་ཞེ་ན། ཕན་པ་དང་གནོད་པ་དག་གིས་ཕན་ཚུན་མཐུན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།”8 ཞེས་སོགས་འབྱུང་།

ཞར་བྱུང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་པ།

རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་པ་ལ། རང་གི་བརྗོད་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པའི་མཉན་བྱ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། དབྱེ་ན། མིང་ཚིག་ཡི་གེ་གསུམ་ཡོད།

དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་སྟོན་པའི་སྒྲ་དེ་མིང་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། དངོས་མིང་དང་། བཏགས་མིང་གཉིས། ཡང་ན་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་མིང་འདོད་རྒྱལ་བ་དང་། རྗེས་སུ་གྲུབ་པའི་མིང་གཉིས། དངོས་མིང་དང་མིང་གཙོ་བོ་དང་འདོད་རྒྱལ་གྱི་མིང་རྣམས་དོན་འདྲ་ལ། བཏགས་མིང་དང་མིང་ཕལ་པ་དང་རྗེས་གྲུབ་ཀྱི་མིང་

8 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་དང་པོ། ཤོག ༩༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༡༠༥

རྣམས་ཀྱང་དོན་འདྲའོ། །དོན་དེ་ལ་ཐོག་མར་བརྡ་སྦྱར་བའི་མིང་ནི་དངོས་མིང་སྟེ། དཔེར་ན། ཚ་ཞིང་སྲེག་པ་ལ་མེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་དོན་དེ་དང་འདྲ་བའམ་འབྲེལ་པ་གང་རུང་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་གཞི་དེ་ལ་ཕྱིས་བརྡ་སྦྱར་བའི་མིང་ལ་བཏགས་མིང་ཞེས་བྱ། དབྱེ་ན། འབྲེལ་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པའི་བཏགས་མིང་དང་། འདྲ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པའི་བཏགས་མིང་གཉིས། དང་པོ་ལ་དེ་བྱུང་འབྲེལ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་དང་། བདག་གཅིག་འབྲེལ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་གཉིས། དེ་བྱུང་འབྲེལ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་ནི། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལ་ཉི་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བདག་གཅིག་འབྲེལ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་ནི། ཚོགས་པའི་མིང་ཡ་གྱལ་ལ་བཏགས་པ་གདན་གྱི་ཟུར་གཅིག་ཚིག་པ་ལ་གདན་ཚིག་ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་འདྲ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་ནི། མི་ཁ་ཆེ་སྣ་ཉག་ལ་སེང་གེ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །

དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་ཆོས་སྦྱར་ནས་སྟོན་པའི་སྒྲ་དེ་ཚིག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། འདུས་བྱས་རྣམས་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། མིང་ཚིག་གཉིས་ཀྱི་རྩོམ་གཞིར་གྱུར་པའི་སྐད་ཀྱི་གདངས་དེ་ཡི་གེའི་མཚན་ཉིད། ཡི་གེའི་ངོ་བོ་སྐད་གདངས་ཉིད་ལ་འདོད་ཅིང་། བྲིས་པའི་ཡི་གེའི་གཟུགས་ནི་ཡི་གེ་དངོས་མ་ཡིན་ནོ། །ཡི་གེ་ལ་དབྱེ་ན། དབྱངས་དང་། གསལ་བྱེད་གཉིས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་སྟོན་པ་མིང་དང་། དེའི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ཚིག །དེ་གཉིས་གང་ཡང་མི་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཡི་གེ་སྟེ། དཔེར་ན། ཁང་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་སྟོན་པའི་མིང་དང་། ཁང་པ་དཀར་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དེའི་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་ཚིག་དང་། ཁང་

པ་ཞེས་པའི་མིང་གི་ཟུར་གྱི་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གང་ཡང་མི་སྟོན་པའི་ཡི་གེ་ཡིན་ནོ།།

གོང་དུ་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ་དག་ཀྱང་མིང་ཚིག་ཡི་གེ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བའི་མིང་དང་ཚིག་དང་ཡི་གེའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཛོག་པ་ལས་སྤྱིར་མིང་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མིན་ནོ།།

བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལ་བརྟེན་པའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ནི་རང་རང་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་དང་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི། རང་རང་གི་བརྗོད་བྱ་དེའི་རང་བཞིན་དང་རྒྱུ་འབྲས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པས་དེ་དང་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་ཅིང་། གལ་ཏེ་དེ་རང་གི་བརྗོད་བྱ་དང་འབྲེལ་པ་གྲུབ་ན་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཡོད་ན་དེའི་བརྗོད་བྱ་འང་ངེས་པར་ཡོད་དགོས་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་ངག་བརྗོད་པ་ཙམ་གྱིས་ཚིག་པས་སུའང་འདོད་དོན་གྱིས་ཕོངས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ངག་རྣམས་ནི་རང་རང་སྨྲ་བ་པོའི་རྒྱུད་ལ་བརྗོད་བྱའི་དོན་དེ་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་ཕྱོན་དུ་སོང་བར་སྒྲུབ་བྱེད་དང་། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་ཡུལ་བརྗོད་བྱ་དེའི་དོན་སྤྱི་དེ་ཉིད་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་བློ་ལ་སྣང་བ་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་གྱི། བརྗོད་བྱའི་དོན་དེ་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

སྨྲ་བ་པོ་ཡི་བྱེད་པའི་ཡུལ། །དོན་གང་བློ་ལ་རབ་གསལ་བ།།

དེ་ལ་སྒྲ་ནི་ཚད་མ་ཉིད། །དོན་གྱི་དེ་ཉིད་རྒྱུ་ཅན་མིན། །[9]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

9 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༠༧-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠

ཡང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལ་སྣང་བ་དེ་ཉིད་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལ་མི་སྣང་བ་བརྗོད་པ་མིན་ལ། དེས་ན་སྒྲས་དོན་སྟོན་པ་ནི་དབྱུག་པ་ལ་སོགས་པས་སྒྲ་བ་པོ་རང་མེད་པར་སྐུལ་བ་ལྟ་བུ་མིན་གྱི་སྨྲ་བ་པོའི་བརྗོད་འདོད་དང་། སྒྲ་དེ་ལ་དེ་སྟོན་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པ་གཉིས་ཚོགས་དགོས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ཚད་མ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། "སྒྲ་ནི་བརྗོད་འདོད་རྗེས་འབྲང་ཞིང་། །ཞེས་སྨོས་ཏེ། སྒྲ་ནི་ངག་གི་དོན་བསྟན་པར་འདོད་པའི་བསམ་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་པར་འདོད་པ་ལ་སྣང་བ་ཉིད་སྒྲས་བརྗོད་ཀྱི་མི་སྣང་བ་ནི་མ་ཡིན་ལ།"[10] ཞེས་དང་། དབུ་མ་རྩ་བའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ་བ་ལས། "སྒྲ་རྣམས་ནི་དབྱུག་པ་དང་ཞགས་པ་ཅན་བཞིན་དུ་སྨྲ་བ་པོ་རང་དབང་མེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན་ནུས་པ་ཡོད་ན་སྨྲ་བ་པོའི་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །"[11] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

མདོར་ན། བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རྣམས་རང་ཡུལ་ལ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་མི་འཇུག་པར་འདོད་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པས། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་བརྗོད་འདོད་ཀྱིས་ཐོག་མར་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལ་སྦྱར་བའི་དབང་གིས་ལྟོ་ལྡིར་བ་ཁོ་ནའི་དངོས་མིང་ཡིན་གྱི། གཞན་གྱི་དངོས་མིང་དུ་འགྱུར་མི་སྲིད་ཀྱང་། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་ལྟོ་ལྡིར་བ་ལས་གཞན་ལ་སྦྱར་དུ་མི་རུང་བ་མ་ཡིན་པར་

10 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཛེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༨༩-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༩ ཤོག ༡༣༠༩
11 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་པོའི་འགྲེལ་པ་པ། ཤོག ༨-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག

ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་དུ་རུང་ངོ་།།

འདིར་སྒྲའི་སྐྱེ་མཆེད་དང་འབྲེལ་བའི་དོགས་པའི་གནད་ཅིག་ནི། ནང་པའི་གཞུང་དུ་སྒྲ་ལ་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྤྱིར་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་རྒྱུན་གྱི་ཐོག་མ་འདིའོ་ཞེས་འཛོག་མི་ནུས་པས། སྒྲ་ལའང་རྗེས་རྒྱུན་ཞིག་ནི་འཛོག་དགོས་པ་གཟུགས་སོགས་གཞན་དང་འདྲ་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ནི་སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཚ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་སུ་ངེས་པས་རྒྱུན་ཅན་ཡང་ཡིན་དགོས། གལ་ཏེ་རྒྱུན་ཅན་མིན་ན་སྒྲ་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཙམ་ལས་མེད་པར་འགྱུར་བས་རྣ་ཤེས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མི་རྟོགས་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་རོ།།

དེ་ལྟ་ནའང་སྒྲ་ལ་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་མི་འཛོག་པར་གཞུང་དུ་མ་ནས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་པ་ལས། "སྒྲ་ནི་རྒྱུན་ཆད་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་གཞན་དག་ཏུ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འབྱུང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་མེད་ཀྱི་འདི་ལྟ་སྟེ་རང་གི་ཡུལ་ན་འདུག་ཅིང་ཐང་ཅིག་འབྱུང་སྟེ།"[12] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ལྟར་སྒྲ་ལ་རིགས་འདྲ་བའི་རྒྱུན་མེད་པར་གསུངས་པ་ལ་བརྟགས་ན། ཕལ་ཆེར་འདི་ལྟར་དགོངས་པར་སྣང་སྟེ། གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཞན་རྣམས་ནི་རང་གི་རིགས་མཐུན་གྱི་རྟུལ་ཕྲན་བསགས་ཏེ་རགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཚོགས་པ་འགྲུབ་ལ། དེ་དག་རང་གི་སྐད་ཅིག་སྔ་མ་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མའི་ཉེ་བོར་གྱུར་ཏེ་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་འཛོག་ནུས་པ་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་དེ་ཉིད་ཐ་མོ་

12 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ལི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༢ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༥༡༣

བསགས་ཏེ་རགས་པའི་གནས་སྐབས་བར་པོངས་ཚོད་ཆེ་རུ་འགྲོ་བའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་སྒྲའི་སྐྱེ་མཆེད་ནི། རང་ཉིད་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་མཐུན་གྱི་རྡུལ་བསགས་ཀྱང་། སྒྲ་རང་ཉིད་ཀྱི་པོངས་ཚོད་ཆེ་རུ་མི་འགྲོ་ཞིང་། སྒྲ་ཆེ་ཆུང་ཡང་རང་ཉིད་གང་ལ་བརྟེན་པའི་རླུང་གི་རླབས་ཆེ་ཆུང་ལས་གྲུབ་ཀྱི། སྒྲ་རང་ཉིད་ཀྱི་པོངས་ཚོད་ཆེ་ཆུང་གི་ཐ་སྙད་མེད་པར་དགོངས་སམ་བརྟག།

གང་ལྟར་ཡང་སྒྲ་ནི་རླབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས། དཔེར་ན། རྒྱ་མཚོའི་རླབས་རྣམས་རླབས་ཕྲ་མ་ཕྱི་མའི་ངོ་བོར་འཕོ་བ་ལྟ་བུར་སྣང་མོད། དོན་ལ་རླབས་ཕྲ་མའི་ཤུགས་ཀྱིས་རླབས་ཕྱི་མ་གསར་དུ་བསྐྱེད་པ་ལས་རླབས་ཕྲ་མ་དེ་ཉིད་ཕྱི་མའི་ངོ་བོར་སོང་སྟེ་མཐར་མཚོ་ཁར་སླེབས་པ་དེ་འདྲ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཁར་ཛ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་ཤུགས་ཆེ་བ་ཞིག་བྱུང་བ་ན། སྒྲ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཤུགས་ཆེ་ཆུང་ལས་སྒྲ་དེ་ཡུན་རིང་ཐུང་ཇི་ལྟར་གནས་པ་འོང་ཞིང་། སྒྲ་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་ནི་སྐད་ཅིག་ཕྲ་མ་ཕྲ་མའི་ཤུགས་ཀྱིས་རང་གི་བརྒྱུད་ལམ་གྱི་རླུང་གི་འདར་ཤུགས་ལས་སྐྱེ་བ་ནི། གོང་དུ་རླབས་ཀྱི་དཔེ་བཀོད་པ་ལས་དཔོག་ནུས་སོ་སྙམ་པས་བརྟག་པར་བྱའོ། །

༣) དྲིའི་སྐྱེ་མཆེད།

དྲིའི་སྐྱེ་མཆེད་བཤད་པ་ལ། སྣ་ཤེས་ཀྱི་བསྙམ་བྱ་དྲིའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། ཙན་དན་དང་གུར་གུམ་ལ་སོགས་པའི་དྲི་ལྟ་བུ། དབྱེ་ན། དྲི་ཞིམ་

པ་དང་། མི་ཞིམ་པ་གཉིས་དང་། དེ་རེ་རེ་ལའང་མཉམ་པ་དང་མི་མཉམ་པ་གཉིས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བས་བཞིའོ། །དེ་ལ་མཉམ་པ་ནི་དྲི་ཞིམ་པ་དང་མི་ཞིམ་པ་ཅི་རིགས་ཤས་ཆུང་བ་དང་། མི་མཉམ་པ་ནི་དེ་གཉིས་ཅི་རིགས་ཤས་ཆེ་བ་ལ་བཤད་དོ།།

༤) རོའི་སྐྱེ་མཆེད།

རོའི་སྐྱེ་མཆེད་བཤད་པ་ལ། ལྗེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་བྱ་རོའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། བུ་རམ་གྱི་རོ་ལྟ་བུའོ། །རོ་ལ་དབྱེ་ན་དྲུག་སྟེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "རོ་ནི་རྣམ་པ་དྲུག།མངར་བ་དང་། སྐྱུར་བ་དང་། ལན་ཚྭ་དང་། ཚ་བ་དང་། ཁ་བ་དང་། བསྐ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །"[13] ཞེས་དང་། དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་ཡང་། ཕུང་པོ་ལྔའི་བཤད་པ་ལས། "དེ་ལ་མངར་བ་ནི། ཀ་ར་དང་། བུ་རམ་དང་། སྦྲང་རྩི་ལ་སོགས་པའོ། །སྐྱུར་བ་ནི་ཚ་དང་སྐྱུར་རྩི་ལ་སོགས་པའོ། །ལན་ཚྭ་ནི་ཐྲོ་བ་སྟེ་ལན་ཚྭ་རྣམ་པ་ལྔའོ། །ཁ་བ་ནི་མཁྲིས་པ་དང་། ཏིག་ཏ་ལ་སོགས་པའོ། །ཚ་བ་ནི་པི་པི་ལིང་དང་། ན་ལེ་ཤམ་དང་སྒྲ་ལ་སོགས་པའོ། །བསྐ་བ་ནི་ཨ་རུ་ར་དང་བ་རུ་ར་ལ་སོགས་པའོ། །"[14] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

རོ་དྲུག་པོ་རེ་རེ་ལ་མངར་བའི་མངར་བ་སོགས་དྲུག་དྲུག་ཕྱེ་བས་སོ་དྲུག་ཡོད་པ་དང་། སོ་དྲུག་པོ་རེ་རེ་ལ་སྦྱངས་ཚེ་ལྗེ་ཤེས་ལ་ཕན་པའི་རོ་དང་། འཇུ་བར་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཚེ་ལུས་ཤེས་ལ་མི་གནོད་པའི་རོ་དང་། ཞུ་ཟིན་པའི་

13 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་དང་པོ། ཤོག ༣༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༧༥
14 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། སི། ཤོག ༩༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༧༧༠

ཚེ་ལུས་སེམས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་རོ་སྟེ་གསུམ་རེ་ཕྱེ་བས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཀྱང་བཤད་དོ།།[15]

༥) རིག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད།

རིག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་བཤད་པ་ལ། ལུས་ཤེས་ཀྱི་རིག་བྱ་རིག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། འབྱུང་བ་བཞི་ལྟ་བུའོ། །རིག་བྱ་ལ་ཇ་བའི་དབྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་བློ་བརྟན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས། "རིག་བྱ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འབྱུང་བ་རྣམས་དང་། དེ་དག་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་སོ། །"[16] ཞེས་རྒྱུའི་རིག་བྱ་འབྱུང་བ་དང་། འབྲས་བུའི་རིག་བྱ་འབྱུང་གྱུར་གཉིས་སུ་གསུངས། སྔ་མ་འོག་ཏུ་འཆད་ཅིང་། འབྱུང་གྱུར་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་འབྱུང་གྱུར་ཅེས་པ་རང་རྒྱུ་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའམ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་འབྱུང་གྱུར་ཅེས་བརྗོད།

འབྱུང་གྱུར་གྱི་རིག་བྱ་ལ་བདུན་ཡོད་པ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "འཇམ་པ་ཉིད་དང་། རྩུབ་པ་ཉིད་དང་། ལྕི་བ་ཉིད་དང་། ཡང་བ་ཉིད་དང་། གྲང་བ་དང་། བཀྲེས་པ་དང་། སྐོམ་པའོ། །"[17] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

འབྱུང་གྱུར་གྱི་རིག་བྱ་བདུན་རང་རྒྱུ་འབྱུང་བ་ལས་བྱུང་ཚུལ་ནི། ཕུང་པོ་

15 མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ། སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་དང་པོ། ཤོག ༢༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠ ཤོག ༥༥

16 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༢༠༢ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢ ཤོག ༥༩༠

17 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་དང་པོ། ཤོག ༣༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༢༦

ལྡིའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས།

འཛམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་གནས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་དེ། ཆུ་དང་མེའི་ཁམས་ཀྱི་ཤས་ཆེ་ན་ནི་འཛམ་པ་ཉིད་དེ། ས་དང་རླུང་གི་ཁམས་ཀྱི་ཤས་ཆེ་བ་ནི་རྩུབ་པ་ཉིད་དོ། །ས་དང་ཆུའི་ཁམས་ཀྱི་ཤས་ཆེ་བ་ནི་ལྕི་བ་ཉིད་དོ། །མེ་དང་རླུང་གི་ཁམས་ཀྱི་ཤས་ཆེ་བ་ནི་ཡང་བ་ཉིད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཤི་བའི་ལུས་ལ་ལྕི་བ་ཉིད་ཀྱི་ཤས་ཆེ་བའོ། །ཆུའི་ཁམས་ཀྱི་ཤས་ཆེ་བ་ནི་གྲང་བའོ། །རླུང་གི་ཁམས་ཀྱི་ཤས་ཆེ་བ་ནི་བཀྲེས་པའོ། །མེའི་ཁམས་ཀྱི་ཤས་ཆེ་བ་ནི་སྐོམ་པའོ།།[18]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དེ་ལྟར་མདོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཉི་ཤུ་དང་། སྒྲ་ལ་བརྒྱད། དྲི་ལ་བཞི། རོ་ལ་དྲུག རེག་བྱ་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་གྱུར་བདུན་ཏེ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་ལ། མདོན་པ་གོང་མའི་གཞུང་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཉེར་ལྔ་དང་། སྒྲ་ལ་བཅུ་གཅིག དྲི་ལ་དྲུག།རོ་ལ་བཅུ་གཉིས། རེག་བྱ་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་གྱུར་ཉེར་གཉིས་ཏེ་ཉེར་དྲུག་ཡོད་པར་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

༩ མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་བཤད་པ།

མིག་སོགས་དབང་པོ་རྣམས་ནི། འོད་ལྟར་ཤིན་ཏུ་དང་བས་དུམ་བུར་གཅོད་

18 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༢༠༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༥༩༣

པ་དང་སྣང་ལ་འཇལ་བ་སོགས་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་དང་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་ཅིང་། རང་རང་གི་དབང་རྟེན་ཁོག་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རང་འབྲས་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། མེ་ལོང་ལ་གཟུགས་བརྙན་ཤར་བ་བཞིན་དུ། མིག་གི་དབང་པོར་ཡང་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་ཤར་ཏེ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེའོ།།

རང་འབྲས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་བྱེད་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་དང་བ་དེ་མིག་གི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད། དེས་རྣ་བའི་དབང་པོ་སོགས་བཞིའི་མཚན་ཉིད་འཇོག་ཚུལ་ཡང་ཤེས་སོ། །དེ་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "མིག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་གཟུགས་དང་བའོ། །"[19] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དབང་པོ་ལྔ་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་ཀྱང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། "དེ་ལ་ཟད་པར་མ་གྱུར་གྱི་བར་དུ་གཟུགས་རྣམས་ལ་བལྟ་བའི་ཕྱིར། སྤྱོད་ཅིང་ཟད་པར་མ་གྱུར་གྱི་བར་དུ་གཟུགས་རྣམས་ལ་བལྟ་བའི་ཕྱིར་སྤྱོད་པས་ན་མིག་གོ །འདི་ལ་གྲག་པ་རྣམས་དམིགས་ཤིང་། འདི་ལ་གྲག་པ་རྣམས་དམིགས་པས་རྣ་བའོ། །དྲི་རྣམས་སྣོམ་ཞིང་དྲི་རྣམས་སྣོམ་པས་ན་སྣའོ། །བགྲེས་པའི་ཉམ་ཆུང་བ་སེལ་བ་དང་། བརྗོད་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ལ་འདྲིས་པས་འབོད་པར་བྱེད་པས་ན་ལྕེའོ།

19 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ༤༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག

།ལུས་འདི་ནི་དབང་པོ་ཟད་པར་གྱི་རྗེས་སུ་སོང་བས་ན་ལུས་སོ། །"[20] ཞེས་མ་ཟད་པར་དུ་གཟུགས་རྣམས་ལ་ལྟ་བས་ན་མིག་དང་། སྒྲ་གྲག་པ་རྣམས་སྣང་བས་ན་རྣ་བ་དང་། དྲི་སྣོམ་པས་ན་སྣ་དང་། བགྲེས་པ་སེལ་བ་དང་། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་སྣ་ཚོགས་རྗོད་པར་བྱེད་པས་ན་ལྕེ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་རྣམས་ལ་ཁྱབ་པར་གནས་པས་ན་ལུས་ཞེས་བྱ་བར་གསུངས་སོ།།

མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་པོ་རེ་རེ་ལའང་རྟེན་བཅས་དང་དེ་མཚུངས་གཉིས་རེ་ཡོད་ཅིང་། གཟུགས་ལ་ལྟ་བཞིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་མིག་དབང་དེ་རྟེན་བཅས་དང་། གཉིད་ལོག་པ་དང་མིག་བཙུམས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་མིག་དབང་དེ་དེ་མཚུངས་ཡིན་ནོ། །འདིས་དབང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་ལའང་རིགས་འགྲེའོ།།

དབང་པོ་ལྔའི་དབྱིབས་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་ཟར་མའི་མེ་ཏོག་དང་། གྲོ་ག་གཅུས་ཏེ་མདུད་པ་དང་། མིག་སྨན་གྱི་ཐུར་མ་གཤིབས་པ་དང་། ཟླ་བ་ཕྱེད་པ་དང་། པགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་སའི་རྒྱ་ལག་གི་ཕུང་པོ་ལྔའི་བཤད་པ་ལས་འབྱུང་ངོ་།།[21]

༥ ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་བཤད་པ།

ཕྱིར་གཟུགས་ལ་□□□་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དང་། ཡིད་ཤེས་འབའ་ཞིག་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་གཉིས་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་

20 སྡེ་དགེ བསྟན། ཆོ། ཡིད་ཀྱི་ས། ཤོག ༣༨-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༧༥༨

21 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། སི། ཤོག ༣༧ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༧༨༣

གཟུགས་རྣམས་ནི་ཕྱི་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དཔེར་ན། རྡུལ་གྱི་གོང་བུ་ལྟ་བུའི་རགས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ལ་ཆ་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་ཚེ་མཐར་ཕྲ་བར་གྱུར་ཏེ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་ཀྱང་དེ་དག་གཟུགས་མིན་པར་མི་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་རྣམས་ནི་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་དང་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་གང་ཡང་མིན་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་འཛོག་དགོས་སོ།།

དེས་ན། ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྣང་ཞིང་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་སུ་རུང་བ་དེ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ཞེས་པས་སྒོ་ལྔའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པ་གཅོད་ཅིང་། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྣང་བའི་གཟུགས་ཡིན་ཡང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་མ་ཡིན་པས་དེ་གཅོད་པའི་ཕྱིར་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་མ་ཡིན་པ་ཞེས་སྨོས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྣང་ཞིང་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་མ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། "ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ནི་ཡིད་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་ཡུལ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་རྟེན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །"[22] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་དེ་ལ་ལྔར་གསུངས་ཏེ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྔར་བལྟ་སྟེ། བསྡུས་པ་ལས་གྱུར་པ་དང་། མངོན་པར་སྐབས་

22 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༥༡

ཡོད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཀུན་བཏགས་པ་དང་། དབང་འབྱོར་བའོ། །"[23] ཞེས་སོ།།

དེ་རྣམས་ལས། ༡ བསྡུས་པ་ལས་གྱུར་པའི་གཟུགས་ནི། གཟུགས་རགས་པ་གསིལ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བོ། །དེ་ཡང་རགས་པའི་གཟུགས་ལ་ཆ་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་ཚེ་ཕྲ་བར་གྱུར་ཏེ་མཐར་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅིག་ལ་འཇོག།བསྡུས་པའི་གོང་བུ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པས་ཆ་དང་ཆར་ཕྱེ་བ་ལས་གཟུགས་ཀྱི་ཚུང་མཐར་གྱུར་པས་ན་བསྡུས་པ་ལས་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད།

༢ མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་པ་ནི། ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་བར་གྱི་སྣང་བ་སྐྱ་སེང་སེང་པོར་སྣང་བ་ལྟ་བུ། མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཕ་རིའི་གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་ངེས་པར་དགོས་པའི་བར་གྱི་སྣང་བ་སྐྱ་སེང་བ་དེ་ཕྱིར་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་འཇོག་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་ནི་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་བར་སྣང་སྐྱ་སེང་བ་སྣང་བ་དེ་ཡིན། མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་བར་གྱི་སྣང་བ་སྐྱ་སེང་བ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་ནོ།།

༣ ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་ནི། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པས་བསྡུས་པ་དང་། སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། བར་མས་བསྡུས་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་གིས་རང་ཀུན་ནས་སློང་བའི་ཀུན་སློང་གཞན་གྱི་བློ་

23 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ༩༧ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༡༢༢

ཡུལ་དུ་རིག་པར་མི་བྱེད་པས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་དེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དབུང་ནས་ཚོགས་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བས་ན་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་ཞེས་ཕྱོགས་གཅིག་གི་ཆ་ནས་བཏགས། ཡང་ན་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་སོགས་སྒྲ་སྦྱོར་དགོས་པར་གསུངས་སོ།།

༤ ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་ནི། མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་ཡིད་བྱེད་ལ་ས་གཞི་ཀེང་རུས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་གསལ་བར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་རྨི་ལམ་གྱི་རྟ་གླང་དང་ཁང་པ་སོགས་ཡུལ་ལྔ་གསལ་བར་སྣང་བ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་ཡིད་བྱེད་ལ་ས་གཞི་ཀེང་རུས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་སྣང་བ་ཙམ་ལས་དོན་ལ་ས་གཞིར་ཀེང་རུས་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་པ་དང་། རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ལ་རྟ་གླང་སོགས་སུ་སྣང་བ་ཙམ་ལས་རྨི་ལམ་ན་རྟ་གླང་སོགས་མ་གྲུབ་པས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་རྣམས་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད།

༥ དབང་འབྱོར་བའི་གཟུགས་ནི། ཟད་པར་མེ་དང་ཆུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སོགས་ལ་མེ་དང་ཆུ་སོགས་གསལ་བར་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མེ་དང་ཆུས་ཁྱབ་པ་དང་མེ་དང་ཆུ་སོགས་སུ་བསྒྱུར་བའི་གཟུགས་ཡིན་པས་དབང་འབྱོར་བའི་གཟུགས་ཞེས་བྱ། དེ་ལྟར་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས།

མངོན་པར་བསྡུས་པ་ཅན་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གཟུགས་སོ། །མངོན་པར་གསལ་བ་ཅན་ནི་དེ་ཉིད་དེ་དེ་ལས་གཞན་པ་ཐོགས་པར་བྱེད་པའི་རེག་བྱ་དང་བྲལ་བའོ། ། ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ཅན་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་སོ། །ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་ཅན་ནི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་གཟུགས་སོ། །དབང་འབྱོར་བ་ཅན་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལ་བསམ་གཏན་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་གང་ཡིན་པའོ། །[24] ཞེས་སོ།།

དེ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ལྟ་པོ་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྣང་ཞེས་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི། རྟོག་མེད་ཡིད་ཤེས་ལ་བྱ་ཞིང་། རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་ཆ་ནི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་འཇོག་དཀའོ།།

དེ་ལ་སྤྱིར་སྔོན་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་པ་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཤིག་ལ་འཇོག་པར་མཐུན་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་ལ་ནང་གསེས་ལྔ་འཇོག་མིན་དང་། ལྔ་པོ་དེ་དག་གཟུགས་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་མིན་ལ་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་ཚུལ་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

༨ རྒྱུ་འགྱུར་བ་བཤད་པ།

དེ་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་མང་པོར་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པ་ན། མངོན་པ་

24 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ལི། ཀུན་ནས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ༡༢༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༢༢༦

ཀུན་བཏུས་ལས། "གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་གང་ཡིན་པ་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་དང་། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པའོ། །"[25] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་གཟུགས་ལ་རྒྱུ་འབྱུང་བ་དང་། དེས་རྒྱུ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་འབྱུང་གྱུར་བཅས་རིགས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། གཟུགས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་གཉིས་སུ་འདུས་པར་བཞེད་པས། རྒྱུའི་གཟུགས་དེ་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་དང་། དེ་དག་འདུས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུའི་གཟུགས་སམ་འབྱུང་གྱུར་གྱི་གཟུགས་ལ་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་དང་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་སོགས་ཡོད་དོ།།

འབྱུང་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས། "འབྱུང་བ་ཉིད་ནི་གཟུགས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་ལ་དེ་དང་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་འབྱུང་བས་ན་འབྱུང་བ་དག་གོ །"[26] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་འབྲས་བུའི་གཟུགས་སྣ་ཚོགས་□་འགྲུབ་པ་ན་སྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་འབྱུང་བས་ན་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། རྡོ་ལྟ་བུ་རང་རྒྱུ་སའི་འབྱུང་བ་ཤས་ཆེ་བས་སྲ་བའི་རྣམ་པར་འབྱུང་བ་དང་། འོ་མ་ལྟ་བུ་རང་རྒྱུ་ཆུའི་འབྱུང་བ་ཤས་ཆེ་བས་གཤེར་བའི་རྣམ་པར་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞིའི་ནང་ནས་རིམ་བཞིན་

25 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ༩༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ཤོག ༡༣༠

26 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། བཅུ། གནས་དང་པོ། ཤོག ༣༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཤོག ༡༣

ས་སོགས་ཤས་ཆེ་བ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སྡུད་པ་དང་། སྨིན་པ་དང་། གཡོ་བའི་བྱ་བ་ཤས་ཆེ་བས་ན་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཕུང་པོ་ལྔའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ལས། "ཡང་ན་ས་དང་། ཆུ་དང་། མེ་དང་། རླུང་གི་ཕུང་པོ་དེ་དག་གི་ཤས་ཆེ་བ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སྡུད་པ་དང་། སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང་། གཡོ་བའི་སྐབས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་ཆེན་པོར་གནས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །"[27] ཞེས་འབྱུང་།

ཡང་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་དོན་གཞན་ཞིག་ནི། སློབ་དཔོན་བློ་བརྟན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས། "འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆེན་པོ་ནི་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པས་གཏོས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

ཡང་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྲ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རམ། གནས་པ་ཐ་གྲུ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ཆེན་པོའོ། །"[28] ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གང་ལྟར་ཡང་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རགས་པ་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་ལྟ་བུའི་རྫས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ཞེས་པ་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་བརྟེན་པ་དང་། སྡུད་པ་དང་། སྨིན་པ་དང་། གཡོ་བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་ཆ་ནས་འཛོག་དགོས་པར་མངོན།

འབྱུང་བ་ལ་ནང་གསེས་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པ་ཕྱིའི་འབྱུང་བ་དང་། སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ནང་གི་འབྱུང་བ་གཉིས། དེ་རེ་རེ་ལའང་འབྱུང་བཞི་

27 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། སི། ཤོག ༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢ ཤོག ༦༢༥

28 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༡༥༢ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢ ཤོག ༥༣༡

ཕྲ་རགས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ས་ཆུ་མེ་རླུང་དང་། གཞུང་ནས་བཤད་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་འབྱུང་བ་བཞི་ཞེས་སྤྱི་མ་ལ་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ཅམ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་སའི་ཁམས། ཆུའི་ཁམས་ཞེས་སོགས་ཁམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་ཏེ་གསུངས་པའང་ཡོད།[29]

འབྱུང་བ་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་འབྱུང་བ་བཞི་ཡོད་ཅིང་། འབྲས་བུའི་གཟུགས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བཞིར་ངེས་པས་འབྱུང་བ་བཞིར་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་བ་བཞི་པོ་འདི་ཙམ་གྱིས་འབྱུང་བའི་བྱ་བ་བརྟེན་པ་དང་། སྡུད་པ་དང་། སྨིན་པ་དང་། སྐྱོད་པ་བཅས་རྫོགས་པར་བྱེད་ནུས་པ་དང་། དེ་དག་ལས་གང་རུང་ཞིག་མ་ཚང་ན་འབྱུང་བཞིའི་བྱ་བ་མི་རྫོགས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས། “དེ་དག་ནི་བཞི་ཁོ་ན་སྟེ། མི་ནུས་པ་དང་མི་དགོས་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་མང་བའམ་ཉུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འབྱུང་བའི་བྱ་བ་ནི་བརྟེན་པ་དང་། སྡུད་པ་དང་། སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང་། སྐྱོད་པར་བྱེད་པ་ཅམ་དུ་ཟད་དེ། དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། བྱ་བ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་འབྱུང་བ་དག་ནི་བཞི་ཁོ་ནའོ། །”[30] ཞེས་འབྱུང་།

འབྱུང་བ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་ནི། སྲ་ཞིང་འཐས་པ་སའི་མཚན་ཉིད། བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་ཆུའི་མཚན་ཉིད། ཚ་ཞིང་སྲེག་པ་མེའི་མཚན་ཉིད། ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་རླུང་གི་མཚན་ཉིད་དོ།།

29 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཐུ། གནས་དང་པོ། ཤོག ༣༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཤོག ༡༢

30 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༡༥༧ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༥༣༡

འབྱུང་བཞི་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་ཀྱི་རེའུ་མིག

མིང་།	ངོ་བོ།	བྱེད་ལས།
༡ སའི་འབྱུང་བ།	སྲ་བ།	བརྟེན་པར་བྱེད་པ།
༢ ཆུའི་འབྱུང་བ།	གཤེར་བ།	སྡུད་པར་བྱེད་པ།
༣ མེའི་འབྱུང་བ།	དྲོ་བ།	སྨིན་པར་བྱེད་པ།
༤ རླུང་གི་འབྱུང་བ།	ཡང་ཞིང་གཡོ་བ།	འཕེལ་བར་བྱེད་པ།

མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་རྣམས་སུ་འབྱུང་བ་བཞི་རེ་རེའི་ཚོགས་པ་ན་འབྱུང་བ་གཞན་མ་ཚང་བ་མེད་པར་ཡོད་ཀྱང་གང་ཤས་ཆེ་བ་ནི་མངོན་དུ་འགྱུར་ལ་གཞན་རྣམས་ནི་མི་མངོན་པའི་ཚུལ་དུ་གནས་པར་བཤད་དེ།[31] དཔེར་ན། ས་རྡོ་ལྷ་བུ་གཅིག་ལ་འང་། འདུས་པ་དང་། སྐམ་པ་དང་། གཡོ་བ་ཡོད་པས་ཆུ་མེ་རླུང་གསུམ་ལྡན་ཅིག་ཏུ་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་ཆུ་ལ་འང་ཤིང་འདེགས་པ་དང་མེ་ཏོག་སྨིན་པ་དང་གཡོ་བ་ཡོད་པ་དང་། མེ་ལ་འང་མེ་ལྕེ་འདེགས་པ་དང་དེ་འདུས་པ་དང་གཡོ་བ་ཡོད་པ་དང་། རླུང་ལ་འང་འདེགས་པ་དང་གྲང་བ་དང་དྲོ་བའི་རེག་བྱ་ཡོད་པས་འབྱུང་བ་གཞན་གསུམ་གསུམ་ལྡན་ཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་འདོད། དེ་ལྟར་གཟུགས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་ཀའི་བྱེད་ལས་ཚང་བར་ཡོད་པས་འབྱུང་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་བྱེད་ལས་གང་ཤས་ཆེ་བ་དེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེའི་ཆ་ནས་འབྱུང་བ་དེ་དང་དེའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ནི། མེ་དམར་འབར་བའི་སྐབས་སུ་འབྱུང་

31 ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། བྲིས་མ། བམ་པོ་བརྒྱ་དང་སོ་གཅིག་པ། ཤོག ༡༥༨

བ་གཞན་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་མེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་མེ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་དག་ནི་བྱ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་བཞག་པའོ།།

དེ་ལྟར་མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་དུ་བཤད་པ་བཞིན། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་བསགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་ལའང་འབྱུང་བ་བཞི་དང་གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱའི་རྫས་བཞི་སྟེ་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་ཚང་དགོས་ལ་རྡུལ་རྫས་དེ་དག་ཀྱང་ས་དང་ཆུ་མཚན་ཉིད་པ་སོགས་ཡིན་ཟེར། མདོ་སྡེ་པས་བེམ་པོ་རྣམས་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་སུ་འདོད་ཀྱང་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་ཅེས་པའི་རྫས་དེ་ནུས་པའམ་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཞིག་སྟེ། གང་སྣང་བ་ན་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་མི་སྣང་བ་ན་ས་བོན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ཀྱི། ངེས་པར་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་མི་དགོས་པས། གཟུགས་ཅན་རྣམས་ལ་ས་ཆུ་སོགས་ཀྱི་ནུས་པའམ་ས་བོན་ཚང་བར་ཡོད་ཀྱང་ས་ཆུ་སོགས་མཚན་ཉིད་པ་ངེས་པར་ཡོད་མི་དགོས་ཟེར། དེ་ཡང་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས། “གཞན་དག་ན་རེ་དེ་དག་ལ་དེ་དག་ས་བོན་གྱི་སྒོ་ནས་ཡོད་ཀྱི་ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ཏེ། ས་བོན་གྱི་སྒོ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནུས་པའི་སྒོ་ནས་ཏེ། མཐུའི་སྒོ་ནས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །རང་གི་ངོ་བོར་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྫས་སུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །”[32] ཞེས་འབྱུང་།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་ནི། འབྱུང་བ་གང་ཤས་ཆེ་བའི་གནས་སྐབས་ལ་འབྱུང་བ་དེ་དང་དེ་ཞེས་དངོས་སུ་མིང་གིས་སྨོས་ལ། ཤས་ཆུང་ཞིང་མཐུ་ཆུང་བའི་གནས་སྐབས་ལ་ཁམས་ཞེས་འབྱུང་

32 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། གུ གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༡༡༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༣༧༠

བ་བཞི་དང་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ལ་ཁྱད་པར་བྱེ་ནས། བསགས་པའི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ཚང་བར་ཡོད་ནའང་འབྱུང་བ་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་མི་དགོས་པར་སའི་དངོས་གཞི་སོགས་ལས་བཤད་དོ།།[33]

གཞན་ཡང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་འདུས་པ་ལ་འབྱུང་བ་ས་སོགས་མཚན་ཉིད་པ་གཅིག་དང་ལྡན་པ་ནས་བཞི་དང་ལྡན་པའི་བར་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཅིག་པུ་དང་ལྡན་པ་ནས་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་བར་ཡོད་པར་བཤད་དེ། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས།

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་སེམས་པར་བྱེད་པ་དག་ནི་བསགས་པར་གནས་པ་དག་ལ་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་རྣམས་ངེས་པར་བརྗོད་དོ། ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། འདུས་པ་ལས་འབྱུང་བ་གཅིག་ལས་གྱུར་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ་བོང་རྡོག་སྐམས་པ་ལྟ་བུའོ། །འབྱུང་བ་གཉིས་ལས་གྱུར་པ་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་གཤེར་བ་ལྟ་བུའོ། །འབྱུང་བ་གསུམ་ལས་གྱུར་པ་ཡང་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་དྲོ་བ་ལྟ་བུའོ། །འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ལས་གྱུར་པའི་བར་ཡང་ཡོད་དེ། བོང་རྡོག་གཤེར་བ་དང་དྲོ་བ་དེ་ཉིད་འགྲོ་བའི་གནས་སྐབས་སོ། །རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་ལ་ཡང་འདུས་པ་གང་ལ་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་གང་ཞིག་དམིགས་པ་དེ་ནི་དེ་ལ་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། འདུས་པ་ལ་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་གཅིག་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡོད་དེ།

33 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཚི། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ༢༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༢ ཤོག ༧༣༨ དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལྔའི་བཤད་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། སི། ཤོག ༣༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༧༨༠

འདི་ལྟ་སྟེ་འོད་ལྟ་བུའོ། །རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ་རླུང་སྒྲ་དང་དྲི་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ་དུ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ནི་གཟུགས་དང་དྲི་དང་རེག་བྱའི་ཁྱད་པར་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལ་རེག་བྱའི་ཁྱད་པར་ནི་ཡང་བ་ཉིད་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་བཞི་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ་ཨ་ག་རུའི་སྡོང་བུ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་ལྔ་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ་དེ་ཉིད་སྒྲ་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །[34] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་འདུས་པ་རྣམས་ལ་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ཚང་བར་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་དང་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་སོགས་དབུ་མའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོར་བཀོད་ཡོད།

དེས་ན་མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་དུ་ནི་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། གཟུགས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་ཀའི་བྱེད་ལས་ཚང་བར་ཡོད་པས་འབྱུང་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་པར་བཤད་ལ། མངོན་པ་གོང་མ་དང་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་ནི། འབྱུང་བཞི་དང་འབྱུང་བཞིའི་ཁམས་ལ་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས། བསགས་པའི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བཞིའི་ཁམས་ཚང་བར་

34 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། གུ གནས་གཉིས་པ། ཤོག༡༡༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༢༧༨

ཡོད་ནའང་འབྱུང་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་མི་དགོས་པ་དང༌། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཚོགས་པའི་ཆུའི་རྫས་ལྟ་བུ་ཆུའི་ཁམས་སམ་ནུས་པ་ཡིན་གྱི་ཆུ་མ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།།

གཞན་ཡང་ནང་པའི་གསང་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ལྟ་བུར། ཕྱིའི་འབྱུང་བ་ཕྲ་རགས་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ནང་གི་འབྱུང་བ་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་བཅས་ལྔའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་གསུངས་ཤིང༌། ལྷག་པར་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་དུ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་ཆེས་གསལ་བར་ཕྱི་ནང་གི་འབྱུང་བའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་མཛད་པར་མ་ཟད། ཕྱིའི་ཉི་ཟླའི་འཁོར་བགྲོད་ལས་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ལ་འགྱུར་བ་སྐྱེ་དང་ལྷག་པར་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཚུལ་དང༌། དེ་བཞིན་དུ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ནང་གི་འབྱུང་བ་ལ་དབང་བསྒྱུར་བ་ལས་ཕྱིའི་འབྱུང་བ་ལའང་དབང་བསྒྱུར་བ་འོང་ཚུལ་སོགས་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔའི་དང་པོ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ། གཟུགས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང༌། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཅན་བཅུ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་རྣམས་ཇི་ལྟར་འཇོག་པའི་ཚུལ། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་ཁྱད་པར། འབྱུང་བཞིའི་རྫས་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གོང་བུར་གྲུབ་པ་ཞིག་ལ་གོ་མི་དགོས་པར་ནུས་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་ཚུལ་རྣམས་ཤེས་དགོས་སོ།།

༧ ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་བཤད་པ།

འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་དང་། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཤེས་པ་དང་། གཟུགས་ཤེས་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཡང་དེ་གཉིས་གང་རུང་གི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་པ་ལས། གསུམ་པ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་བཤད་པ་ནི། གཟུགས་ཤེས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་དེ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་པས་ན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཅེས་བརྗོད། མཚན་གཞི་ནི། བུམ་པའི་སྐྱེ་འཇིག་གནས་གསུམ་ལྟ་བུ་དང་། དུས་དང་། ལོ་དང་། ཟླ་བ་དང་། ཞག་དང་། གང་ཟག་དང་། སྲོག་དང། བུམ་པས་ཆུ་སྐྱོར་བ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་དང་། ཤར་ལྷོ་ནུབ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ།།

བུམ་པའི་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་ལྟ་བུ་ནི། དཔེར་ན། བུམ་པ་སྔར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དང་། བུམ་པ་རང་དུས་སུ་གནས་པ་དང་། བུམ་པ་རང་དུས་ལས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་རྣམས་བུམ་པ་དང་རྒྱུ་ཚོགས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་འདུས་བྱས་ནི་ཡིན་ལ། དེ་དག་གཟུགས་ཡིན་ན་བུམ་པའི་གཟུགས་ལས་གཞན་པའི་གཟུགས་ཡིན་ཚུལ་མེད་ལ། བུམ་པའི་གཟུགས་ནི་མིན་ཞིང་ཤེས་པ་ཡང་མིན་པས། བུམ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འཇོག་དགོས་སོ། །བྱས་པ་དང། མི་རྟག་པ། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་གཟུགས་ཤེས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་རེ་ཡོད་མོད། རང་ལྡོག་ནས་གཟུགས་ཤེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་ཡིན་པས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འཇོག་དགོས།

གཞན་ཡང་ཤིང་མཁན་གྱིས་ཤིང་གཙོད་པ། རྒྱུ་འབྲས་སྔ་ཕྱིར་འབྱུང་བའི་རིམ་པ། མི་ལ་ཡོན་ཏན་ལྡན་པའི་ཆ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་ཤེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པ་རྣམས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་ནོ།།

སྲོག་ནི་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་སྐྱེས་བུའམ་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ལ་བྱེད་ཅིད། དེ་ཡང་དྲོད་དང་རྣམ་ཤེས་ཅི་རིགས་ཀྱི་རྟེན་དུ་བཤད་དེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

ཚེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོས་དེ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མི་ཤེས་པས། དྲོད་དང་ནི། རྣམ་ཤེས་རྟེན་གང་ཡིན་པ་པོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ། ཚེ་དང་དྲོད་དང་རྣམ་ཤེས་འདིས། །གང་ཚེ་ལུས་ནི་འདོར་བྱེད་ཅིང་། །བོར་ནས་དེ་ཚེ་འདུག་པ་ནི། །སེམས་མེད་ཇི་ལྟར་ཤིང་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་དེ་བས་ན་དྲོད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་གནས་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཚེ་ཡིན་ནོ། །[35] ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

མདོ་སྡེ་པའི་འདོད་ཚུལ་ནི་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "འོ་ན་དེ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་པའི་ལས་ཀྱིས་རིས་མཐུན་པ་གནས་པའི་དུས་ཀྱིས་འཕེན་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་འདི་སྲིད་ཅིག་ཏུ་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་ཇི་སྲིད་དུ་ལས་ཀྱི་རིས་མཐུན་པ་འཕངས་པ་དེ་སྲིད་དུ་དེ་གནས་པ་དེ་ལ་ཚེ་ཞེས་བྱ་སྟེ།"[36] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་

35 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༧༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༩༥

36 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༧༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག

བྱེ་སྣུམ་རྫོད་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འདོད་པ་བཀག་ནས། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་རིས་མཐུན་པར་གནས་པ་ལ་སྲོག་གི་དབང་པོར་བཤད་དོ།།

ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "སྲོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་དང་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པའི་རླུང་ཡིན་ཏེ།" ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་སྲོག་རླུང་ལ་འདོད་པའི་ལུགས་ཀྱང་ཡོད་ལ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་། "སྲོག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། རིས་མཐུན་པར་སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་གནས་པའི་དུས་ངེས་པ་ལ། ཚེ་ཞེས་གདགས་སོ། །"[37] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་རིས་མཐུན་པར་གནས་པ་ལ་སྲོག་ཅེས་བཏགས་པར་གསུངས།

དེས་ན་གཞུང་དེ་དག་ཏུ་ཚེ་སྲོག་ནི་རྫོད་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དང་། ལུས་དང་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པའི་རླུང་ངམ་ཡང་ན་འཚོ་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་ནམ་རྣམ་ཤེས་རིས་མཐུན་གནས་པ་ལ་བཤད་པ་བཅས་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་ངོ་།།

ཡང་སྨན་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་བླ་སྲོག་ཚེ་གསུམ་ཞེས་པ། ལུས་མདངས་ཀྱི་མཆོག་དེ་བླ་དང་། ལུས་སེམས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཚོགས་པའི་យུན་ལ་ཚེ་དང་། རླུང་སེམས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཆ་ལ་སྲོག་སྟེ། དཔེར་ན། མར་མེ་ལྟ་བུ་ལ་སྦྱར་ན། བླ་ནི་སྣུམ་དང་། སྲོག་སྡོང་བུ། ཚེ་མར་མེའི་འོད་ལྟ་བུར་བཤད་དོ།།

༡༤༨

37 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ༥༢ ན།
 དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༡༣༥

༤ རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག

རྒྱུ་བཤད་པ།

གོང་དུ་བཤད་པའི་གཟུགས་ཤེས་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཏེ་འདུས་བྱས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་དགོས་པས། འདིར་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་ཙུང་ཟད་འཆད་པ་ལ། རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་བྱེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། དེ་ཡང་རྒྱུ་གང་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་གང་འབྱུང་སའི་གཞི་དེ་ལ་དེའི་རྒྱུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གང་ཡོད་ཉིད་ནའང་གང་སྐྱེ་བའམ། །གང་འགྱུར་ན་ཡང་རྣམ་འགྱུར་བ།།

དེ་ནི་དེ་རྒྱུ་རབ་ཏུ་བརྗོད།།[38] ཅེས་སོ།།

སྤྱིར་རྒྱུ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་ནི་གཞུང་ལས་དུ་མར་སྣང་སྟེ། དཔེར་ན། ༡ རྐྱེན་གསུམ་ཚོགས་ནས་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དང་། ༢ ཟས་བཞེས་ལུས་འཚོ་བ་ལྟ་བུ་གནས་པའི་རྒྱུ་དང་། ༣ སས་རྟེན་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་དང་། ༤ སྒྲོན་མེས་གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་། ༥ མེས་བུད་ཤིང་འགྱུར་བར་བྱེད་པ་དང་། མགར་བས་གསེར་རྡུང་བའི་སྒོ་ནས་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་སྒྱུར་བའི་རྒྱུ་དང་། ༦ སྨན་གྱིས་ནད་འགོག་པ་ལྟ་བུ་

38 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༡༥༣ ཤོག ༡༡༩ བ།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༦

འགོག་པའི་རྒྱུ་དང་། ༧ ཡང་དེས་ནད་མེད་པའི་བདེ་བ་འཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དང། ༨ དངོས་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཉེ་བའི་རྒྱུ་དང་། ༩ བརྒྱུད་རྒྱུ་ལྟ་བུ་རིང་བའི་རྒྱུ། ༡༠ དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་སོགས་སུ་ཡོད། དེ་ཡང་སྤྱིར་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་མོད། སྐབས་འགར་རྒྱུ་གཅིག་ཉིད་ཤེས་བྱེད་དང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གཉིས་ཀར་འཇོག་པའང་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་དུ་སྨྲས་ཟད་པ་མར་མེ་ཤི་བའི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གཉིས་ཀར་འཇོག་པ་ལྟ་བུའོ།།

གཞན་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གཉིས་གསུངས་པ་ལས། ཆོས་དེའི་རྒྱུ་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་དེའི་སྐྱེད་བྱེད་གཙོ་བོ་སྟེ་ཉེར་ལེན་དང་། རྐྱེན་ཞེས་པ་རྒྱུ་དེས་རང་འབྲས་དེ་སྐྱེད་པའི་གྲོགས་བྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ལ་གོ་དགོས་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་འཕགས་པ་སཱ་ལུའི་ལྗང་པའི་མདོ་སྡེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། "འདི་ལ་རྒྱུ་ནི་ལེན་པའི་རྒྱུ་སྟེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྐྱེན་རྣམས་ནི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུར་འདོད་དེ། ཐུན་མོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །"[39] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་གཞི་དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་དོན་མི་གཅིག་ཀྱང་། སྤྱིར་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ནོ།།

རྒྱུའི་དབྱེ་བ་ལ། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དངོས་རྒྱུ་དང་། བརྒྱུད་རྒྱུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། སྐྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེར་ལེན་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཉིས་ཡོད། རང་

39 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་སྡེ། ཇི། ཤོག ༡༥༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༧ ཤོག ༩༠༣

འབྲས་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་དེ་དངོས་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། མེ་དེ་རང་འབྲས་དུ་བའི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་དུ་བ་དང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱུ་གཞན་མ་བརྒྱུད་པར་རང་འབྲས་དུ་བ་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པས་སོ། །དེས་དངོས་པོ་གཞན་ལ་ཡང་རིགས་འགྲེའོ།།

རང་གི་འབྲས་བུ་བརྒྱུད་ནས་སྐྱེད་བྱེད་དེ་བརྒྱུད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། བུད་ཤིང་དེ་རང་འབྲས་དུ་བའི་བརྒྱུད་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། བུད་ཤིང་དེས་རང་འབྲས་དུ་བ་དངོས་སུ་སྐྱེད་མི་ནུས་པར་བར་དུ་མེ་བརྒྱུད་ནས་དུ་བ་བསྐྱེད་པས་སོ།།

རང་གི་ཉེར་འབྲས་རང་གི་རྫས་རྒྱུན་དུ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་དེ་ཉེར་ལེན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཡང་ན་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་ངོ་བོ་སྐྱེད་བྱེད་ལ་འཇོག དཔེར་ན། འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་དེ་རང་འབྲས་མྱུ་གུའི་ཉེར་ལེན་དང་། འཛིམ་པ་དེ་རང་འབྲས་རྫ་བུམ་གྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།

རང་གི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་རང་གི་རྫས་རྒྱུན་མ་ཡིན་པར་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་དེ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། ཡང་ན་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་ཁྱད་པར་སྐྱེད་བྱེད་ལ་འཇོག།དཔེར་ན། ཆུ་ལུད་དེ་མྱུ་གུའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ས་བོན་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མྱུ་གུའི་རྐྱེན་བྱེད་པས་མྱུ་གུའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཞེས་བྱའོ།།

དེ་ལྟར་ཉེར་ལེན་གྱིས་རང་འབྲས་དེ་སྐྱེད་པ་ལ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱིས་གྲོགས་བྱེད་ལ། དེ་གཉིས་ལ་རང་གི་འབྲས་བུ་རང་གི་རྫས་རྒྱུན་དུ་སྐྱེད་མི་སྐྱེད་ཀྱི་

ཁྱད་པར་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཉེར་ལེན་གྱིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱིས་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ནི། དཔེར་ན། ནས་ཀྱི་ས་བོན་གྱིས་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་མི་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་གྱིས་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་མི་བྱེད་པས་ས་བོན་དེ་དག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་དང་། ཆུ་ལུད་ནི་དེ་གཉིས་ཀའི་རྒྱུ་བྱེད་པས་ན་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུར་འཇོག་པ་ལྟ་བུ།

ཡང་ཉེར་ལེན་གྱིས་གཙོ་བོ་ངོ་བོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱིས་གཙོ་བོ་ཁྱད་པར་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་དང་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུ་སོགས་མྱུ་གུ་གང་ཞིག་སྐྱེ་མིན་གཙོ་བོ་ཉེར་ལེན་གྱིས་བྱེད་པ་དང་། མྱུ་གུ་དེ་ཆེ་ཆུང་དང་ཡག་ཉེས་རྣམས་གཙོ་བོ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱིས་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཉིས་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ལ་རང་གི་ཉེར་ལེན་ས་བོན་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཆུ་ལུད་སོགས་རྒྱུ་རྐྱེན་དུ་མ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་དགོས་ལ། ས་བོན་ཀྱང་པས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་མི་ནུས་ཤིང་། ས་བོན་མེད་པར་ཆུ་ལུད་ཀྱང་པས་ཀྱང་མྱུ་གུ་མི་སྐྱེད་པ་བཞིན་ནོ།།

འབྲས་བུ་བཤད་པ།

འབྲས་བུ་བཤད་པ་ནི། རང་རྒྱུས་བསྐྱེད་བྱ་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། ས་བོན་གྱི་འབྲས་བུར་སྨྱུ་གུ་དང་། མེའི་འབྲས་བུར་དུ་བ་འཛོག་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

མེ་ཡི་འབྲས་བུ་དུ་བ་སྟེ། །འབྲས་བུའི་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འཇུག་ཕྱིར། །
དེ་མེད་པར་ནི་དེ་ཡོད་ན། །རྒྱུ་དང་ལྡན་པ་ལས་འདས་འགྱུར། །[40]

ཞེས་དུ་བ་དེ་མེ་ལ་ལྟོས་ཤིང་མེ་ཟན་བྱེད་དུ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ན་མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་མེ་ཟན་བྱེད་དུ་མེད་པར་དུ་བ་བྱུང་ན་རྒྱུ་དང་ལྡན་པ་ལས་འདས་པར་འགྱུར་བས་འབྲས་བུ་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

འབྲས་བུ་ལ་དབྱེ་ན། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དངོས་འབྲས་དང་། བརྒྱུད་འབྲས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེར་འབྲས་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ལས། དང་པོ་དངོས་འབྲས་བཤད་པ་ལ། དངོས་སུ་བསྐྱེད་བྱ་དངོས་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། དུ་བ་དེ་མེའི་དངོས་འབྲས་ཡིན་ཏེ། མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་ན་བར་དུ་འབྲས་བུ་གཞན་གྱིས་མ་ཆོད་པར་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་དངོས་འབྲས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །

40 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཤློཀ ༣༨ ཤོག ༩༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༧༣

བརྒྱུད་ནས་བསྐྱེད་བྱ་བརྒྱུད་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། དུ་བ་དེ་བུད་ཤིང་གི་བརྒྱུད་འབྲས་ཡིན་ཏེ། བུད་ཤིང་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་ན་བར་དུ་འབྲས་བུ་གཞན་མེ་བརྒྱུད་ནས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་བརྒྱུད་འབྲས་ཞེས་བརྗོད་དོ།།

རང་གི་རྫས་རྒྱུན་དུ་གཙོ་བོར་བསྐྱེད་བྱ་དེ་ཉེར་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། རྫ་བུམ་དེ་རང་རྒྱུ་འཇིམ་པའི་ཉེར་འབྲས་ཡིན་ཏེ། ཉེར་ལེན་འཇིམ་པའི་ངོ་བོ་གྱུར་ནས་རྒྱུན་ཕྱི་མ་རྫ་བུམ་གྱི་ངོ་བོར་སོང་བས་ཉེར་འབྲས་ཞེས་བརྗོད་དོ།།

རང་གི་རྫས་རྒྱུན་མ་ཡིན་པར་གཙོ་བོར་བསྐྱེད་བྱ་དེ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། རྫ་བུམ་དེ་རང་རྒྱུ་རྫ་མཁན་གྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་ཡིན་ཏེ། རྫ་མཁན་གྱི་ངོ་བོ་གྱུར་ནས་རྫ་བུམ་གྱི་ངོ་བོར་མ་སོང་བར་རང་འབྲས་རྫ་བུམ་འབྱུང་བས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་ཞེས་བརྗོད།

མདོར་ན། བལ་དང་སྐུད་པ་ལས་སྣམ་བུ་དང་། འཇིམ་པ་ལས་རྫ་བུམ་སོགས་དང་། གསེར་ལས་གསེར་བུམ་སོགས་དང་། ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་རང་གི་ཉེར་ལེན་ལས་བྱུང་བའི་ཉེར་འབྲས་དང་། འཐག་མཁན་དང་རྫ་མཁན་དང་གསེར་མགར་དང་ས་བོན་འདེབས་པ་པོའམ་ཆུ་ལུད་སོགས་ལས་རིམ་བཞིན་དེ་རྣམས་འབྱུང་བ་ནི། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་ཡིན་ནོ།།

འོ་ན་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ལ་ཁྱད་པར་གང་ཡོད་ཅེ་ན། སྤྱིར་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འཇོག་སྟེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་དེ་རང་གི་རྒྱུའི་འབྲས་བུ་དང་། རང་གི་འབྲས་བུའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་སྔ་དྲོ་དེ་རང་གི་སྔ་ལོགས་ཀྱི་མཚན་མོའི་འབྲས་བུ་དང་། རང་གི་ཕྱི་ལོགས་ཀྱི་ཕྱི་དྲོའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་སོགས་འདུས་བྱས་ཀུན་ལ་འདྲ།

འོན་ཀྱང་གཞི་གཅིག་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེ་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། མེ་དེ་རང་འབྲས་དུ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་གྱི་འབྲས་བུ་མིན་པ་དང་། དུ་བ་དེ་རང་རྒྱུ་མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་གྱི་རྒྱུ་མིན་པ་སོགས་གཞན་ལའང་རིགས་འགྲེའོ།།

༤ བློའི་གཞལ་བྱ་དང་འབྲེལ་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་བཤད་པ།

༡) མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་བཤད་པ།

གཞལ་བྱའི་དབྱེ་བ་འཛོག་ཚུལ་ལ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བར་མ་ཟད་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་སོགས་ཡོད་པ་ལས་ཐོག་མར་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་བཤད་པ་ལ། དེ་གསུམ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་གང་མཚོན་པར་བྱ་བ་མཚོན་བྱ་དང་། གང་གིས་མཚོན་པར་བྱེད་པ་མཚན་ཉིད། གང་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་གཞི་མཚན་གཞི་སྟེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་མཚན་གཞི། ཤེས་བྱ་མཚོན་བྱ། བློའི་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་བ་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་བུམ་པ་བློའི་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བུམ་པ་ཤེས་བྱ་ཡིན་པར་ཤེས་ཐུབ་པ་སྟེ། མཚན་ཉིད་དེས་བུམ་པ་ཤེས་བྱ་ཡིན་པར་བློ་དེའི་ངོར་མཚོན་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།།

སྤྱིར་མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་ས་ལ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ལ་སྐྱོན་གསུམ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ༡ མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་དང་། ༢ ཁྱབ་ཆེས་པའི་སྐྱོན། ༣ མཚན་གཞི་ལ་མི་གནས་པའི་སྐྱོན་བཅས་སོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན། ཤུག་པའི་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པ་དེ་ལྗོན་ཤིང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་ན། དེ་ནི་ལྗོན་ཤིང་གི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་མ་ཁྱབ་པས་ཁྱབ་ཆུང་བ་སྟེ་མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་ཞུགས་ཤིང་། ཡང་ས་ལས་སྐྱེས་པ་དེ་ལྗོན་ཤིང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་ན། དེ་ནི་ལྗོན་ཤིང་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སྐྱེ་དངོས་གཞན་ལའང་ཁྱབ་པས་ན། དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་ཁྱབ་ཆེས་པའི་སྐྱོན་ཞུགས། ཡང་ལྷོ་ཕྱིར་ཞབས་ཞུམ་ཚུ་སྐྱོར་གྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དེ་ལྗོན་ཤིང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་ན། མཚན་ཉིད་དེ་ནི་ལྗོན་ཤིང་གི་མཚན་གཞི་ལྕུང་སྡོང་གི་སྟེང་དུ་མ་གྲུབ་པས། མཚན་གཞི་ལ་མི་གནས་པའི་སྐྱོན་ཞུགས་པས། དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་ལྗོན་ཤིང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་པ་ལྟ་བུའོ།།

སྤྱིར་མཚན་ཉིད་འཇོག་ཚུལ་ལ་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་ཚུལ་དང་། བྱེད་ལས་དང་ངོ་བོ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ནས་འཇོག་ཚུལ་སོགས་ཡོད་པ་ལས། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཆ་ནས་དོན་དེ་གོ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ནི། གདུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཀ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། རང་འབྲས་སྐྱེད་བྱེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །བྱེད་ལས་དང་ངོ་བོ་གཉི་གའི་ཆ་ནས་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ནི། ཚ་ཞིང་སྲེག་པ་མེའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་རླུང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་རིམ་བཞིན་ཚ་བ་མེའི་ངོ་བོ་དང་སྲེག་པ་མེའི་བྱེད་ལས་

ཡིན་ཞིང་། ཡང་བ་རླུང་གི་ངོ་བོ་དང་གཡོ་བ་རླུང་གི་བྱེད་ལས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།།

བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད། ཆོས་གསུམ་ནི། ༡ རང་ཉིད་མཚོན་བྱ་ཡིན་པ། ༢ རང་གི་མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ། ༣ རང་གི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་གཞན་གང་གིའང་མཚོན་བྱ་མི་བྱེད་པའོ། །དངོས་པོ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། དངོས་པོ་རང་ཉིད་མཚོན་བྱ་ཡིན་པ་དང་། རང་གི་མཚན་གཞི་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ། རང་གི་མཚན་ཉིད་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལས་གཞན་གྱི་མཚོན་བྱ་མི་བྱེད་པ་བཅས་ཆོས་གསུམ་ཚང་ངོ་། །རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ཆོས་གསུམ་ནི། ༡ རང་ཉིད་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ། ༢ རང་གི་མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ། ༣ རང་གི་མཚོན་བྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་གཞན་གང་གིའང་མཚན་ཉིད་མི་བྱེད་པའོ། །དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། རང་ཉིད་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། མཚན་གཞི་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ། རང་གི་མཚོན་བྱ་དངོས་པོ་ལས་གཞན་པའི་མཚན་ཉིད་མི་བྱེད་པ་བཅས་ཆོས་གསུམ་ཚང་ངོ་།།

མདོར་ན་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དེ་དངོས་པོའི་མཚོན་བྱེད་དམ་མཚན་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་དེ་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་པར་བྱ་བའམ་མཚོན་རྒྱུ་དང་། བུམ་པ་དེ་དོན་བྱེད་ནུས་པས་ཆོས་གང་ཞིག་དངོས་པོ་ཡིན་པར་མཚོན་སའི་གཞི་ཡིན་པས་མཚན་གཞི་ཡིན་ནོ། །དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་དངོས་པོ་གཉིས་ལ་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་གཉིས་དང་། མིན་ཁྱབ་མཉམ་གཉིས། ཡོད་ཁྱབ་མཉམ་གཉིས་དང་། མེད་ཁྱབ་མཉམ་གཉིས་ཏེ། ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་བརྩི་ཏུང་བ་བཞིན་དུ། མཚན་མཚོན་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་ཚང་

ངོ། །སྤྱིར་མཚོན་བྱ་དེ་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དེ་ཚད་མས་ངེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས། མཚན་མཚོན་གཉིས་ལ་ཚད་མས་ངེས་པའི་རིམ་པ་ཡོད་དོ།།

༣) གཅིག་དང་ཐ་དད་བཤད་པ།

གཅིག་དང་ཐ་དད་བཤད་པ་ནི། སྤྱིར་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་སུ་འདུ་ལ། སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དེ་གཅིག་གི་མཚན་ཉིད། སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ནི་རྟོག་པ་ལ་འཆར་ཚུལ་སོ་སོར་མེད་པ་དང་། སྒྲས་བརྗོད་ཚུལ་སོ་སོར་མེད་པ་ལ་བྱེད། དཔེར་ན། ཀ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཚིག་ཟིན་ལ་ཀ་བ་ལས་གཞན་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་མ་བརྗོད་པ་དང་། ཀ་བ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་ཀ་བ་ལས་གཞན་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་མི་འཆར་བས་ཀ་བ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པ་ཡིན། ས། ཆུ། མེ། རླུང་སོགས་སོ་སོ་ནས་གཅིག་ཡིན་ཚུལ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །རི་བོང་རྭ་ལྟ་བུ་སྒྲས་བརྗོད་ཚུལ་དང་རྟོག་པ་ལ་འཆར་ཚུལ་སོ་སོར་མེད་ཀྱང་ཆོས་མ་ཡིན་པས་གཅིག་མིན་ནོ།།

སོ་སོ་བའི་ཆོས་དེ་ཐ་དད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སོ་སོ་བ་ཡིན་ཚུལ་ཡང་རྟོག་པ་ལ་འཆར་ཚུལ་དང་སྒྲས་བརྗོད་ཚུལ་སོ་སོར་ཡོད་པ་ལ་བྱེད། དཔེར་ན། ས་དང་ཆུ་གཉིས་དང་། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཡང་། རྟོག་པའི་ངོར་དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་སྤྱི་སོ་སོར་འཆར་ཞིང་། དངོས་མིང་ཐ་དད་ཀྱིས་སོ་སོར་གོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་སོ་སོ་བའམ་

ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཅེས་ཟེར། དེས་ན་སྤྱིར་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཅེས་པ་ནི། སྒྲ་དང་རྟོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇོག་དགོས་པས། ལྡོག་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་བྱ་དགོས་སོ།།

ཚད་མའི་གཞུང་ལས་གཞན་ཡང་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་དང་། རྫས་གཅིག་དང་ཐ་དད། དེ་བཞིན་དུ་ལྡོག་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འབྱུང་བས། ངོ་བོ་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དེ་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། ཤེས་བྱ་དང་ཡོད་པ་གཉིས་དང་། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཀ་བ་དང་ཤེས་བྱ་གཉིས་ལྟ་བུ། ཆོས་དེ་དང་ངོ་བོ་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དེ་ཆོས་དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད། ངོ་བོ་གཅིག་པ། རང་བཞིན་གཅིག་པ། བདག་ཉིད་གཅིག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་གོ །ཀ་བ་དེ་ཉིད་ཤེས་བྱ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཀ་བ་རང་ཉིད་གྲུབ་ཙམ་ནས་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པས་ཡིན་ནོ། །དོན་གཅིག་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཡིན་དགོས་ལ། ཆོས་དེའི་བྱེ་བྲག་ལའང་ཆོས་དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཡིན་དགོས་སོ།།

ངོ་བོ་སོ་སོ་བའི་ཆོས་དེ་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། ས་དང་ཆུ་གཉིས་དང་། ཀ་བ་དང་བུམ་གཉིས་ལྟ་བུ། ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་ཀྱང་། ཐ་དད་ཡིན་ན་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་མི་དགོས་པ་ནི། དཔེར་ན། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ལྟ་བུའོ།།

ངོ་བོ་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པར་སྐྱེས་པའི་ཆོས་དེ་རྫས་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད། འདུས་བྱས་སུ་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་དང་རྫས་གཅིག་གཉིས་དོན་གཅིག།དཔེར་ན། ཀ་བ་དང་གསེར་གྱི་ཀ་བ་གཉིས་དང་། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ལྟ་བུ། དེ་

དག་རང་སྣང་བའི་མངོན་སུམ་ལ་སོ་སོར་མི་སྣང་བའི་འདུས་བྱས་ཡིན་པས་ན་རྫས་གཅིག་ཡིན་ནོ། །འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་འཇོག་ཀྱང་རྫས་གཅིག་གཞག་ཏུ་མེད་པས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན་རྫས་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་ཀྱང་། རྫས་གཅིག་ཡིན་ན་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་དགོས་སོ།།

སྤྱིར་རྫས་གཅིག་དང་། གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་དང་། གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫས་གཅིག་དང་། གྲུབ་བདེ་གཅིག་པ་རྣམས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། རྫས་གཅིག་གི་དོན་སྔར་ལྟར་ཡིན་ལ། གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་གི་དོན་ནི། རྫས་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་ལ། སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དུས་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་པའོ། །དཔེར་ན། ཀ་བ་དང་ཀ་བའི་ཚོགས་པའི་རྫུལ་རྫས་བརྒྱད་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། བུམ་པ་དང་དེ་རིང་གི་བུམ་པ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་ཡང་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དུས་མི་མཉམ་པས་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་མིན་ནོ།།

གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫས་གཅིག་གི་དོན་ནི། སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དུས་མཉམ་ཞིང་ཅིག་ཤོས་སྣང་བའི་མངོན་སུམ་ལ་ཅིག་ཤོས་སྣང་དགོས་པའང་ཡིན་ལ་རྫས་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་པའོ། །དཔེར་ན། ཀ་བ་དང་ཀ་བའི་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཀ་བ་སྣང་བའི་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལ་ཀ་བའི་མི་རྟག་པ་སྣང་དགོས་ལ། ཀ་བའི་མི་རྟག་པ་སྣང་བའི་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལའང་ཀ་བ་སྣང་དགོས་ཤིང་། དེ་གཉིས་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དུས་མཉམ་དང་རྫས་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་པས་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫས་གཅིག་ཡིན་ནོ།།

གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་ལ་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫས་གཅིག་མིན་པ་

ནི། དཔེར་ན། བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་ཚོགས་པའི་རླུང་རྡུལ་གཉིས་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་གཉིས་རྫས་སོ་སོར་མེད་ཀྱང་བུམ་པ་སྣང་བའི་མངོན་སུམ་ལ་བུམ་པའི་ཚོགས་པའི་རླུང་རྡུལ་སྣང་མི་དགོས་པས་གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫས་གཅིག་མིན་ནོ། །གྲུབ་བདེ་གཅིག་པ་ཞེས་པ་ནི། སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དུས་མཉམ་པ་ལ་བྱེད། གྲུབ་བདེ་གཅིག་ཡིན་ལ་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་མིན་པ་ནི། དཔེར་ན། བུམ་པའི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་དག་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་དུས་མཉམ་ཡིན་པས་གྲུབ་བདེ་གཅིག་པ་ཡིན་ཡང་རྫས་སོ་སོ་བ་ཡིན་པས་རྫས་གཅིག་མིན་ནོ།།

ངོ་བོ་སོ་སོ་བར་སྐྱེས་པའི་འདུས་བྱས་དེ་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། འདུས་བྱས་སུ་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་རྫས་ཐ་དད་གཉིས་དོན་གཅིག དཔེར་ན། ཀ་བ་དང་བུམ་པ་གཉིས་ལྟ་བུ། དེ་གཉིས་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་ཚེ་ངོ་བོ་སོ་སོར་སྣང་བའི་འདུས་བྱས་ཡིན་པས་རྫས་ཐ་དད་དུ་འཇོག་གོ།

༣) སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་བཤད་པ།

སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས་དེ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་གསལ་བ་ཞེས་པ་རང་གི་བྱེ་བྲག་ལ་གོ་དགོས། དཔེར་ན། ཀ་བ་ལྟ་བུ་རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ནི། ཙནྡན་གྱི་ཀ་བ། ཤུག་པའི་ཀ་བ། རྡོའི་ཀ་བ་རྣམས་ཀ་བའི་གསལ་བའམ་བྱེ་བྲག་

ཡིན་ལ། ཀ་བས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་ཡིན་པས་ན་ཀ་བ་དེ་ཉིད་རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱའོ།།

སྤྱི་ལ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། རིགས་སྤྱི། ཚོགས་སྤྱི། དོན་སྤྱི་དང་གསུམ། རང་གི་རིགས་ཅན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས་དེ་རིགས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། ཀ་བ་ལྟ་བུ། རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། རང་གི་རིགས་ཅན་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་གཉིས་དོན་འདྲ་བས་རིགས་སྤྱི་དང་སྤྱི་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ནོ།།

རང་གི་ཆ་ཤས་དུ་མ་འདུས་པའི་གཟུགས་རགས་པ་དེ་ཚོགས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། ཚོགས་སྤྱི་དང་གཟུགས་རགས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག།དཔེར་ན། བུམ་པ་ལྟ་བུ། བུམ་པ་དེ་ཉིད་རང་གི་ཆ་ཤས་མཆུ་ཞབས་ལྟོ་བ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་སོགས་དུ་མ་ཞིག་ཚོགས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་གོང་བུ་ཡིན་པས་ན་ཚོགས་སྤྱི་ཡིན་ནོ།།

དོན་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ནི། གཞི་ཤིང་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། ཤིང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་ཤིང་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་ཤིང་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྣང་ཆ་དེ་ཤིང་གི་དོན་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད། དེ་ཡང་ཤིང་གི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྤྱི་ཙམ་རྟོག་ངོར་ཤར་བའི་ཆ་ཡིན་པས་ན་དོན་སྤྱི་ཞེས་བྱ། དཔེར་ན། འདས་པའི་དོན་ཡིད་ལ་ཤར་བའི་ཆ་དང་། གནས་གཞན་ན་འདུག་བཞིན་དུ་རང་གི་སྡོད་གནས་ཀྱི་བཀོད་པ་ཡིད་ལ་ཤར་བའི་ཆ་ལྟ་བུ།

ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རང་གི་རིགས་ཡོད་པའི་ཆོས་དེ་བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། རྒྱ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་རྒྱ་ལ་དངོས་པོས་ཁྱབ་པས་ན་དངོས་པོ་ཁྱབ་བྱེད་དང་། རྒྱ་ཁྱབ་བྱ་ཡིན་པ་དང་། དངོས་པོ་དེ་རྒྱ་རང་གི་རིགས་དང་རྒྱ་རང་ཉིད་དངོས་

པོའི་རིགས་ཅན་ཡིན་ནོ།།

ཡང་ཚོས་དེའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་འགྲོ་བ་ལ་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ཚང་དགོས་ཏེ། ཤེས་བྱའི་བྱེ་བྲག་ཀ་བ་ལྟ་བུ་ལ་སྦྱར་ན། ཀ་བ་ཤེས་བྱ་ཡིན། ཀ་བ་ཤེས་བྱ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ། ཀ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དུ་མ་ཡོད་པས་ན་ཀ་བ་ཤེས་བྱའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་ཀུན་ལ་རིགས་འདྲའོ།།

སྤྱི་ཡིན་ལ་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ལྟ་བུ། བྱེ་བྲག་ཡིན་ལ་སྤྱི་མ་ཡིན་པ་ནི། ཀ་བུམ་གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་བུམ་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ་རི་བོང་རྭ་ལྟ་བུ། བུམ་པ་དེ་ཉིད་གསེར་བུམ་གྱི་སྤྱི་དང་། དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། ཡང་བུམ་པའི་སྤྱི་ལ་གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་ལ་དངོས་པོ། དངོས་པོའི་སྤྱི་ལ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་འཇོག་པ་སོགས་ཁྱབ་ཆེ་བ་སྤྱི་དང་ཁྱབ་ཆུང་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཇོག་གོ།

༤) འགལ་བ་དང་འབྲེལ་པའི་རྣམ་གཞག

སྦྱོར་འབྲས་བུ་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པ་ནི་དུས་མི་མཉམ་པའི་ལྟོས་ཚུལ་དང་། ཆ་དང་ཆ་ཅན་དང་། ཚོགས་པ་དང་དེའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་སོགས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་ནི་དུས་མཉམ་པའི་ལྟོས་པ་སྟེ། ལྟོས་ཚུལ་གྱི་རིགས་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དེ་ལ་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་སུ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པར་མཛད། འབྲེལ་པ་དེ་གཉིས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་

པ་དང་། བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དངོས་རྒྱུ་འབྲས་སྔ་ཕྱི་བའི་འབྲེལ་པ་དང། ཕྱི་མས་དུས་མཉམ་པའི་ལྟོས་གྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྟོན་ནོ། །ཕྱི་མ་དེ་ལའང་དཔེར་ན། བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་ཡན་ལག་ལྟ་བུའི་ཚོགས་པ་དང་ཆ་ཤས་བར་གྱི་འབྲེལ་པ་དང་། ཤུག་པ་དང་ཤིང་ལྟ་བུའི་ཁྱབ་བྱ་ཁྱབ་བྱེད་བར་གྱི་འབྲེལ་པ་དང། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་ཁྱབ་མཉམ་དོན་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་ལ། དེ་དག་ནི་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་ཡིན་ནོ། །དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་ལའི་སྟེང་དུ་མེ་ཡོད་པར་དཔོག་ནུས་པ་ནི། གཙོ་བོ་མེ་དུ་གཉིས་ལ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པས། འབྲེལ་པའི་ཚུལ་འདི་ནི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་གནས་ཤིག་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ཆོས་རྣམས་ལ། ནང་ཕན་ཚུན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པའི་རིགས་ཤིག་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ནང་ཕན་ཚུན་འགལ་བར་གྱུར་པའི་རིགས་ཤིག་ཀྱང་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ཚ་གྲང་གཉིས་དང་། སྣང་བ་དང་མུན་པ། བཟོད་པ་དང་ཞེ་སྡང་ལྟ་བུ་སོགས་སོ།།

འགལ་བ་བཤད་པ།

དེ་ལ་དང་པོ་འགལ་བ་བཤད་པ་ནི། ཐ་དད་ཅིང་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཆོས་དེ་འགལ་བའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གཉིས། དེ་ནི་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས།

"འདི་ལྟར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་འགལ་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་རྣམ་པར་གཞག་སྟེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །"[41] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

ནུས་པ་མཚུངས་པའི་སྒོ་ནས་ཕན་ཚུན་གནོད་མེད་དུ་ལྷན་ཅིག་འགྲོགས་མི་རུང་བའི་དངོས་པོ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། ཚ་གྲང་གཉིས་ལྟ་བུའོ།།

སྣང་མུན་གཉིས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཡིན་ཚུལ་དང་། ཚ་གྲང་གཉིས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཡིན་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། སྣང་མུན་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྣང་བ་སྐྱེས་པ་དང་མུན་པ་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པའི་སྒོ་ནས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། གཞི་དེར་སྣང་བ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང་། རང་གི་བསལ་བྱའི་མུན་པ་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ། གཞི་དེར་སྣང་བ་སྐྱེས་ཟིན་པ་དང་རང་གི་བསལ་བྱའི་མུན་པའི་རྒྱུན་འགགས་ཟིན་པ་དུས་མཉམ་པའི་སྒོ་ནས། དེ་གཉིས་རྒྱུན་ནུས་པ་མཚུངས་པ་ཅན་དུ་གཞི་གཅིག་ལ་གནོད་མེད་དུ་འགྲོགས་སུ་མི་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཚ་གྲང་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ཚ་རེག་གིས་གྲང་རེག་ལ་གནོད་པའི་གནོད་བྱ་ལྡོག་དུས་ནི་སྦྱར་ན་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་ལྡོག་སྟེ། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཚ་གྲང་གཉིས་ཕྲད། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་གྲང་རེག་ནུས་མེད་དུ་བྱས། སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་གྲང་རེག་གི་རྒྱུན་ལྡོག་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་སུ་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་

41 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༡༣༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༡༡༡༩

མི་གནས་འགལ་དང་། ཞེས་པར་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚ་གྲང་གཉིས་དང། སྣང་མུན་གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ཞེ་སྡང་དང་བྱམས་པ་གཉིས་ལྟ་བུའོ།།

ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་མི་སྲིད་ན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། ས་བོན་དང་དེའི་འབྲས་བུ་མྱུ་གུ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་མི་སྲིད་ཀྱང་། དེ་གཉིས་ཕན་གདགས་བྱ་འདོགས་བྱེད་ཡིན་གྱི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་མིན་པས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་མིན་ནོ། །དེས་ན་ཚ་གྲང་ལྟ་བུ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུན་ཕན་ཚུན་ལ་གནོད་པ་མེད་པར་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པ་ཡིན་ནོ།།

བློའི་ཡུལ་དུ་གཞི་དེ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་ན་ཅིག་ཤོས་དེ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་དགོས་པ་དེ་ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། ཡོད་པ་དང་མེད་པ། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ། བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པ། གཅིག་དང་དུ་མ། བུམ་པ་དང་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ། མེ་ཡོད་པ་དང་མེ་མེད་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཡོད་མེད་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། གཞི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་ཞེས་པའི་ཚེ་མེད་པ་ཡིན་པ་ཁེགས་ཤིང་། བུམ་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཞེས་པའི་ཚེ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་ཤུགས་ལ་གོ་བས། གཞི་བུམ་པའི་སྟེང་དུ་ཡོད་མེད་གཉིས་དངོས་འགལ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའམ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་བློ་དེས། ནམ་མཁའ་མི་རྟག་པ་

ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་པའམ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་ནུས་ལ། དེ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་པའམ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་བློ་དེས་རྟག་པ་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའམ་རྟོགས་ནུས་པ་ཡིན་པས་ན། རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འགལ་བ་ཞེས་བྱའོ།།

ཡང་འགལ་བ་ལ་དངོས་འགལ་དང་བརྒྱུད་འགལ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི། རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། རྟག་པ་དང་དངོས་པོ་གཉིས་ལྟ་བུ། རྟག་དངོས་གཉིས་དངོས་འགལ་མིན་ཏེ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་མེད་པས། དོན་སྟེང་ནས་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་སུམ་མེད་ཀྱང་། གཞི་འགའ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་གཅིག་རྣམ་བཅད་ལ་ཁེགས་པ་ན། ཅིག་ཤོས་ཡོངས་གཅོད་ལ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་བློ་ངོར་ཕུང་སུམ་གྱི་དོགས་པ་ཟློག་ནུས་པ་དེ་མ་ཡིན་པས། རྟག་པ་དང་དངོས་པོ་གཉིས་ལ་དངོས་འགལ་གྱི་དོན་མ་ཚང་ངོ་། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུ་ལ་བརྒྱུད་འགལ་ཞེས་བྱའོ།།

འབྲེལ་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་འབྲེལ་པ་བཤད་པ་ནི། ཁྱོད་ཆོས་དེ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག།ཆོས་དེ་ལྡོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལྡོག་དགོས་པ་དེ་འབྲེལ་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་དང་། དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་གཉིས། ཁྱོད་ཆོས་དེ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་དད། ཆོས་དེ་མེད་ན་ཁྱོད་མེད་དགོས་པ་དེ་ཆོས་དེ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། ཤུག་པ་དང་ཤིང་

གཉིས་ལྟ་བུའོ། །སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་དང་། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན། ཚོགས་པ་དང་ཚོགས་པ་ཅན། ཆ་དང་ཆ་ཅན་རྣམས་ལ་ནི་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་སོ།།

ཁྱོད་ཆོས་དེ་དང་བདག་ཉིད་ཐ་དད་པའི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་པ་གང་ཞིག།ཆོས་དེ་མེད་ན་ཁྱོད་མེད་དགོས་པ་དེ་ཆོས་དེ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྨྱུ་གུ་དང་ས་བོན་གཉིས་ལྟ་བུ། ཆོས་གང་དང་གང་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཡིན་ནོ།།

༥) དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག

དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པ་བཤད་པ་ནི། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་དང་བློའི་འཇུག་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་པ་ལ། གཞན་སེལ་དང་སེལ་བས་འཇུག་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་ཚེ། རིགས་པས་འགོག་པའི་དགག་མཚམས་ཤེས་དགོས་པ་སོགས་གནད་མང་པོ་ཞིག་དང་འབྲེལ་ཆེ་བས། དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་ཤེས་པ་གལ་ཆེའོ།།

དེ་ཡང་སྤྱིར་ཆོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་རང་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ཞིག་བཞག་ཕྱིན་ཆད། དེ་ལ་རང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པའི་ངོ་བོ་རེ་འཛོག་དགོས་ཤིང་། དཔང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་བྱེ་བྲག་པ་བུམ་པ་དང་། ཀ་བ། ཤིང་། མེ་ཏོག་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་གཙོ་ཆེར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་སུ་བྱ་དགོས། དེ་

ལྟ་བུའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་ཆ་དཔེར་ན་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང༌། ཀ་བ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལྟ་བུ་ནི། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ལྡོག་ཕྱོགས་བཀག་པའི་ཆ་ནས་འཇོག་པས་དགག་པའི་ཆོས་སུ་བྱ་དགོས། དེ་ཡང་དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་མ་གོ་ཞེས་པ་ལྟར། བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པ་དང༌། ཀ་བ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། རིམ་པ་བཞིན་དུ་བུམ་པ་དང༌། ཀ་བ་ལ་གོ་དགོས་ཀྱང༌། མ་ཡིན་པ་དེ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་ཀ་བ་མ་ཡིན་པ་བཀག་པའི་ཆ་ནས་དགག་པར་འཇོག་གོ།

དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ་དགག་བྱ་བུམ་པ་བཅད་ལྷག་ནས་འཇོག་པ་མ་གཏོགས་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་གཞག་ཏུ་མེད་ལ། ཡང་བུམ་པ་ལྟ་བུ་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་པ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་འཇོག་ནུས་པས། བུམ་པ་མེད་པ་དགག་པ་དང༌། བུམ་པ་སྒྲུབ་པར་འཇོག་པའི་གནད་ཀྱང་དེ་ཡིན་ནོ།།

རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་བློས་རང་གི་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་ཆོས་དེ་དགག་པའི་མཚན་ཉིད། དགག་པ་དང༌། སེལ་བ། གཞན་སེལ་རྣམས་དོན་གཅིག དཔེར་ན། བུམ་པ་མེད་པ། ཀ་བ་མ་ཡིན་པ། མི་མེད་པའི་ཁང་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་བློས་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་རྟོགས་ཚུལ་ཡང༌། བློ་ལ་རྣམ་པ་འཆར་བ་ན་དགག་བྱ་བཅད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བ་ལ་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་བུམ་མེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ན། དགག་བྱ་བུམ་པ་བློ་ཡུལ་དུ་ཤར་ནས་དེ་མེད་ཙམ་

མམ། དེ་ཁེགས་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།

རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་བློས་རང་གི་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དེ་སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། ཀ་བ། གཟུགས། ཤེས་པ། བུམ་པ་ལྟ་བུ།

དགག་པ་ལ་དབྱེ་ན། མེད་དགག་དང་། མ་ཡིན་དགག་གཉིས། དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་བློ་ངོར་མི་འཕེན་པ་དེ་མེད་དགག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། གནས་འདིར་གླང་ཆེན་མེད་པ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་གནས་འདིར་གླང་ཆེན་ཡོད་མེད་དྲིས་པ་ན། གླང་ཆེན་མེད་ཅེས་བརྗོད་པས་གནས་དེར། གླང་ཆེན་ཡོད་པ་བཀག་ཙམ་ལས། གླང་ཆེན་ལས་གཞན་སྣག་སོགས་ཡོད་མེད་གང་ཡང་བློ་ངོར་མི་འཕེན་པས་མེད་དགག་ཏུ་འཇོག་པའོ།།

དེ་བཞིན་དུ་ཐོགས་རེག་བཀག་ཙམ་གྱི་ནམ་མཁའ་ཡང་རང་གི་དངོས་མིང་ལ་དགག་ཚིག་སྦྱར་མེད་ཀྱང་། བློ་ངོར་འཆར་བའི་ཚེ་དགག་བྱ་ཐོགས་རེག་བཀག་པ་ཙམ་ལས་གཞན་མི་འཆར་བས་མེད་དགག་ཏུ་འཇོག་གོ །དེ་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "མེད་པར་དགག་པ་ནི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཙམ་ཞིག་འགོག་པར་ཟད་ཀྱི། དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་མ་ཡིན་པ་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། བྲམ་ཟེས་ཆང་བཏུང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཙམ་ཞིག་འགོག་པར་ཟད་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་བཏུང་བ་བཏུང་ངོ་ཞེའམ་མི་བཏུང་ངོ་ཞེས་མི་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ།།"[42]

42 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་གསུམ་པ། བམ་པོ་གསུམ་པ། ༣ ཤོག ༥༩ བ།

ཞེས་དཔེ་དང་བཅས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

མེད་དགག་ལ་དབྱེ་ན། ༡ རང་གི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པའི་མེད་དགག་དང་། ༢ རང་གི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་མེད་དགག་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཀ་བ་མེད་པ། ཁང་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དང་པོའི་དགག་བྱ་ཀ་བ་ཡོད་པ་དང་། གཉིས་པའི་དགག་བྱ་ཁང་པ་ཡོད་པ་གཉིས་སྲིད་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པས་སོ། །གཉིས་པ་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པའི་མེད་དགག་ནི། རི་བོང་རྭ་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེའི་དགག་བྱ་རི་བོང་རྭ་ཡོད་པ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པས་སོ།།

དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་དེ་མ་ཡིན་དགག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་བློས་དགག་བྱ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་དངོས་སུ་བཀག་པའི་ཤུལ་དུ་བུམ་པ་འཕེན་པའམ་རྟོགས་པས་ན་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་འཇོག་གོ །དེ་ལྟར་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བར། "མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ནི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དགག་པས་དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་འདི་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཀག་པས། བྲམ་ཟེ་དེ་འདྲ་བ་དེ་ལས་གཞན་པ་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་པ་དཀའ་ཐུབ་དང་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་དམན་པའི་དམངས་རིགས་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་

དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༥༠

བྱའོ། །"[43] ཞེས་དཔེ་དང་བཅས་པ་གསུངས་སོ།།

མ་ཡིན་དགག་ལ་ཆོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༡ ཆོས་གཞན་དངོས་སུ་འཕེན་པ་དང་། ༢ ཤུགས་ལ་འཕེན་པ། ༣ དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཕེན་པ། ༤ སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཕེན་པ་དང་བཞི་གསུངས། རི་མེད་པའི་ཐང་ཞེས་པས་ཆོས་གཞན་དངོས་སུ་འཕེན། ལྷས་སྦྱིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་ཞེས་པས་ཆོས་གཞན་ཤུགས་ལ་འཕེན། ལྷས་སྦྱིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་བ་རིད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་ཅེས་པས་དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀར་འཕེན། མི་ཞིག་རྒྱལ་རིགས་དང་བྲམ་ཟེའི་རིགས་གང་རུང་དུ་ངེས་པ་ལ་དེ་བྲམ་ཟེའི་རིགས་མིན་ཞེས་བརྗོད་པས་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཕེན་པ་ལྟ་བུ། དེའི་ཚུལ་ཡང་དང་པོ་རི་མེད་པའི་ཐང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས། རང་གི་དགག་བྱ་རི་ཡོད་པ་ཚིག་ཟིན་ལ་བཀག་ནས་ཐང་དངོས་སུ་སྟོན་པ་དང་། གཉིས་པ་ལྷས་སྦྱིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས། རང་གི་དགག་བྱ་ཉིན་པར་ཟས་ཟ་བ་ཚིག་ཟིན་ལ་བཀག་ནས་ཚོན་པོ་ཞེས་པས་ཟས་ཟ་བར་ཤེས་ལ། ཟས་ཟ་དུས་ལ་ཉིན་མཚན་གཉིས་སུ་ངེས་པས། ཉིན་པར་མི་ཟ་ཞེས་པས་མཚན་མོར་ཟ་བ་ཤུགས་ལ་སྟོན་པ་དང་། གསུམ་པ་ལྷས་སྦྱིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་བ་ལུས་རིད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས། ཉིན་པར་ཟ་བ་བཀག་ནས་མཚན་མོ་ཟ་བ་ཤུགས་ལ་སྟོན་པ་དང་། རིད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་དངོས་སུ་སྟོན་པ་དང་། བཞི་པ་མི་ཞིག་རྒྱལ་

43 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ༥༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༤༩

རིགས་དང་བྲམ་ཟེའི་རིགས་གང་རུང་དུ་ངེས་པ་ལ་དེ་བྲམ་ཟེའི་རིགས་མིན་ཞེས་བརྗོད་ན། སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱལ་རིགས་ཡིན་པར་གོ་བ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་དྲངས་པ་ལས།

དགག་པ་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་དང་། །ཚིག་གཅིག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་།།
དེ་ལྡན་རང་ཚིག་མི་སྟོན་པ། །མ་ཡིན་གཞན་པ་གཞན་ཡིན་ནོ།།[44]

ཞེས་འབྱུང་ལ། དོན་གྱིས་བསྟན་པ་ཞེས་པས། རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་པའི་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་སྒྲུབ་པ་ཤུགས་ལ་འཕེན་པའི་མ་ཡིན་དགག་དང་། ཚིག་གཅིག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅེས་པས། དེ་ལྟར་བཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་དངོས་སུ་འཕེན་པ་དང་། དེ་ལྡན་ཞེས་པས། དེ་ལྟར་བཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཕེན་པ་དང་། རང་ཚིག་མི་སྟོན་པ་ཞེས་པས། དེ་ལྟར་བཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་འཕེན་པ་བཅས་མ་ཡིན་དགག་གི་དབྱེ་བ་བཞི་བསྟན་ཏོ།།

(༨) གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ།

གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་བཤད་པ་ནི། གཞལ་བྱའི་གནས་ཐམས་ཅད་བསྡུ་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་ནུས་པའི་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་དང་། མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་མི་ནུས་ཤིང་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་དགོས་པའི་ལྐོག་གྱུར་གཉིས་སུ་

44 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཝ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་པོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། བམ་པོ། ༢ ཤོག ༦༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༡༠༡༨

ངེས་ལ། ཕྱི་མ་ལའང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་སྒྲུབ་ནུས་པའི་ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་དང་། ལུང་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་དགོས་པའི་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གཉིས་ཡོད་པས་གཞལ་བྱའི་གནས་ལ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་སོ།།

རྟགས་ཡང་དག་ལ་མ་བརྟེན་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཆོས་དེ་མངོན་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། བུམ་པ་དང་ཀ་བ་ལྟ་བུ།

དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དེ་ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། གཟུགས་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཁྱད་གཞི་གཟུགས་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ཀྱང་། དེ་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་ནི། རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པའི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པ་དང་། རང་ཉིད་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔོག་དགོས་ཀྱི། ཁྱད་གཞི་གཟུགས་འཛལ་བའི་མངོན་སུམ་དེས་འགྲུབ་མི་ནུས་སོ།།

མངོན་སུམ་དང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་མི་ནུས་ཤིང་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དེ། ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་ཅེས་པ་ནི། ལུང་དམ་དག་དེས་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་བསྟན་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པ་དང་། ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་བསྟན་པ་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གནོད་པ་མེད་པ་དང་། མ་མཐོང་བའི་དོན་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་བསྟན་པ་ལ་རང་ཚིག་སྔ་ཕྱི་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་མེད་པ་ལ་བྱ།

དེ་ཡང་ནང་པ་རང་གི་ལུགས་བཞིན་དཔེར་བརྗོད་ན། སྔིར་རྒྱུ་ལས་བསགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་རིགས་མཐུན་པ་འབྱུང་བ་ཙམ་ཞིག་ནི། རྒྱུ་རིགས་མཐུན་པ་ལས་འབྲས་བུ་རིགས་མཐུན་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་འབྲས་སྤྱིའི་འགྲོས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་ནུས་ཀྱང་། འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྲ་ཞིང་ཕྲ་བ་རྣམས་རྒྱུ་ལས་བྱེ་བྲག་པ་གང་དང་གང་གིས་བྱས་པ་སོགས་ནི། ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་ཡིན་པས། དེ་ནི་རེ་ཞིག་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པས་དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ལ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་པ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ། འཇིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དབང་དུ་བཏང་ནའང་། འདས་པའི་བྱུང་བ་མང་པོ་ལོ་རྒྱུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་དགོས་པ་དང་། རང་གི་སྐྱེས་ཚེས་གང་ཡིན་པ་མ་ལྟ་བུ་ཆ་འཛིན་ཐུབ་པའི་གང་ཟག་གཞན་ཞིག་གི་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་དགོས་པ་ལྟར། གནས་སྐབས་དམིགས་བསལ་འགའ་ཞིག་ལ་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལུང་ཚད་མར་བཟུང་སྟེ་སྒྲུབ་དགོས་པའང་ཡོད་དོ།།

ལུང་ཚད་མར་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཡང་། དཔེར་ན། སྦྱིན་པ་བཏང་བ་ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་སྟེ། ལུང་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལུང་རང་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་དོན་མིན་གྱི། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ལུང་གི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་དང་རིགས་པས་མི་གནོད་པ་དང་། ལུང་ཚིག་ལ་ནང་འགལ་མེད་པ་དང་། གསུང་བ་པོར་དགོས་དམིགས་གཞན་མེད་པ་སོགས་ཆ་རྐྱེན་མང་པོ་ཞིག

སྐབས་གསུམ་པ། གཟུགས་ཅན་རྫོམ་བྱེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་མོའི་རྣམ་གཞག

༡ སྤྱི་བཤད།

སྤྱིར་གཟུགས་ཕྲ་རགས་ནི། ཐོངས་ཚོད་ཆེ་ཆུང་དང་དབང་པོ་ལ་སྣང་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་ཀྱི། མི་རྟག་པ་ཕྲ་རགས་ལྟར་རྟོགས་དཀའ་སླའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་མིན། གཟུགས་རགས་པ་ལ། ཆེ་བ་སྟོང་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ས་གཞི་ལྟ་བུ་དང་ཆུང་བ་ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་སོགས་ཆེ་ཆུང་སྣ་ཚོགས་ཡོད། གཟུགས་ཕྲ་མོ་ལའང་ནང་གསེས་དུ་མ་ཡོད་པ་ལས་ཐམས་ཅད་ལས་ཕྲ་བ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བོ། །གཟུགས་རགས་པ་རྫོམ་བྱེད་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་གནས་ལུགས་གང་ཡིན་དང་། ཕྲ་མོ་བསགས་པ་ལས་རགས་པ་གྲུབ་ཚུལ། དེ་བཞིན་དུ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་དབང་པོའི་ཤེས་པར་སྣང་མི་སྣང་དང་། ཆ་དང་བཅས་མ་བཅས་སོགས་ལ་སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་། དེ་ཡང་རིགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཕྲ་མོ་བསགས་པའམ་འདུས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་འདི་ནི། སྤྱིར་སྔོན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཐུན་མོང་གིས་འདོད་ལ། དེ་ཡང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན། རྒྱ་གར་གྱི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བའི་ནང་ནས་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་སྐོར་ལ་ཆེས་སྔ་

མོ་ནས་བཤད་པ་རྒྱས་ཤོས་བྱེད་མཁན་ནི། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ མུ་སྟེགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ཆེ་གྲས་བྱེ་བྲག་པ་དང་རིག་པ་ཅན་པ་གཉིས་ཡིན་པར་གྲགས་སོ།།

༣ གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐའ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་འཛོག་ཚུལ།

མུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་དང་རིག་པ་ཅན་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ། འཇིག་རྟེན་ཕྱི་མ་སྟོང་པའི་ཚེ་འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་མི་འཇིག་པར་གནས་དགོས་ལ། གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ་རགས་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཀྱང་མེད་པར་གྱུར་ན། རགས་པ་རྣམས་སླར་ཡང་ཆགས་པའི་ཚེ་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེའི་ཚེ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱུ་དང་མི་ལྡན་པས་རྟག་པ་ཡིན་ལ། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་པོར་ཆགས་པའི་ཚེ། ནམ་མཁར་འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྟག་ཅིང་ཆ་ཤས་མེད་པ་ཕྱོགས་སོ་སོར་གནས་པ་ལས། དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོས་འགྲོ་བ་རྣམས་འཕྲིན་པར་འདོད་པའི་དབང་གིས་སྣོད་བཅུད་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བས། རྩ་བའི་རྒྱུ་མཐར་ཐུག་རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་རྟག་པ་ཞིག་ལ་འདོད་པའི་ཚུལ་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་དང་།[1] སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་སོགས་ལས་གསུངས་པའི་ཚུལ་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོར་བཀོད་ཡོད།[2]

1 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་དགུ་པ། ཤོག ༡༥༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༥༨

2 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཟེ། བཅོ་ལྔ་པ་རྫས་ཀྱི་ཚིག་གི་དོན་བརྟག་པ། ཤོག ༣༥༧ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༧ ཤོག ༨༨༩

ནང་པའི་གཞུང་དུ་ནི། མངོན་པ་སྡེ་བདུན་ལས་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་འབྱུང་བར་གསུངས་ཤིང་། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་གཉིས་པ་ཡས་མས་སུ་བྱོན་པའི་མངོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་ལམ་ཧྲཱ་ཤྲིའི་ཆོས་མངོན་པའི་སྙིང་པོ་དང་།[3] ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་ལུགས་ཀྱི་མངོན་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོར་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་རྒྱས་པར་མཛད། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོའི་གནད་རྣམས་བསྡུས་ཏེ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་བརྩམས་ཤིང་། མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་དེ་དག་ལས་རྡུལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། ས་ཆུ་མེ་རླུང་སྟེ་འབྱུང་བ་བཞི་དང་། གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་སྟེ་འབྱུང་འགྱུར་བཞི་བཅས། རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་པའི་སྟེང་ནས་གཟུགས་ཅན་རྣམས་གྲུབ་པ་དང་། དེའི་སྟེང་ནས་གཟུགས་ཅན་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་ཅིང་། ཆ་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཅན་རྣམས་རིམ་གྱིས་ཆ་སོ་སོར་ཕྱེ་ན་མཐར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་ཐུག་པ་དང་། ཡང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་གཟུགས་ཅན་རགས་པའི་བར་རིམ་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇོག་གོ།

རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་རྣམས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་ནས་གཟུགས་ཅན་རྣམས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡང་། དཔེར་ན། ཆུ་ལྷ་བུར་མཚོན་ན། ཤིང་ལ་སོགས་པ་ཆུའི་ཁར་ཡར་

3 མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆེས་སྔ་བ་འདི་བསྟན་འགྱུར་དུ་མི་བཞུགས་ཀྱང་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཡོད།

འདེགས་པ་དང་། རྩེ་ཞིང་སོགས་རྒྱས་པ། ཆུ་གཡོ་བར་བྱེད་པས་རིམ་པ་བཞིན་སའི་རྡུལ་དང་། མེའི་རྡུལ། རླུང་གི་རྡུལ་དང་། རང་ཉིད་ཆུ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཆུའི་རྡུལ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་དང་། མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཆུའི་མདོག་དང་། སྣ་ཤེས་ཀྱིས་ཆུའི་དྲི། ལྕེ་ཤེས་ཀྱིས་ཆུའི་རོ། ལུས་ཤེས་ཀྱིས་ཆུའི་རེག་བྱ་རྣམས་སྤྱོད་པ་ཡོད་པས་གཟུགས་ཀྱི་རྡུལ་དང་། དྲི་དང་། རོ་དང་། རེག་བྱའི་རྡུལ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་སོགས་གཟུགས་ཅན་གཞན་ལའང་འདྲའོ།།

རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་རྡུལ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཕྲ་ཤོས་དང་། གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མའི་ཆོས་གཞི་ཡིན་པར་མ་ཟད། ཆ་མེད་དང་། གཅིག་ལ་དུ་མས་བསྐོར་ཅིང་། ཕན་ཚུན་མ་རེག་པར་གནས་པར་གསུངས། དེ་ཡང་ ༡ རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱོགས་ཆ་དང་ཆ་ཤས་འབྱེད་རྒྱུ་མེད་པ་དང་། ༢ དབུས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་ལའང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཞན་གྱིས་མཐའ་བསྐོར་བ་དང་། ༣ རེག་ན་ནི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རེག་ན་ཕན་ཚུན་འདྲེས་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱོགས་རེས་རེག་ན་ཆ་བཅས་སུ་ཐལ་བར་འགྱུར་སྙམ་པའོ།།

སྤྱིར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་རྫས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་། བསགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཉིས་གསུངས་ཤིང་། དང་པོ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐའ་དང་། གཉིས་པ་ནི། འདུས་པའི་ཆུང་མཐར་འཇོག་ལ། རྫས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་དང། བསགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་བཅས་ཡིན། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གནས་ཤིང་། གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གནོམ་མི་ནུས་པར་མ་ཟད། བློས་ཀྱང་ཆ་ཤས་སོ་སོར་འབྱེད་མི་ནུས་ཤིང་གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐར་གྱུར་པའི་ཆ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་དེ།

རྫས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། བློས་ཆ་ཤས་སོ་སོར་འབྱེད་ནུས་ཀྱང་གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཞོམ་མི་ནུས་ལ། དེ་ལས་ཆ་ཕྲ་བའི་བསགས་པའི་གཟུགས་གཞན་མེད་པའི་རྡུལ་དེ་བསགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། ས་ཆུ་མེ་རླུང་སྐྱེ་འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཆ་མེད་བཞི་དང་། གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་སྐྱེ་འབྱུང་གྱུར་གྱི་རྡུལ་ཆ་མེད་བཞི་བཅས་རྫས་རྡུལ་ཆ་མེད་བརྒྱད་རེ་རེ་བ་ལྟ་བུ་རྫས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་། དེ་བརྒྱད་འདུས་པའི་ཆུང་མཐའི་རྡུལ་ལྟ་བུ་བསགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས།

> རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྫས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་། བསགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བོ། །དེ་ལ་རྫས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་ཐམས་ཅད་པས་ཕྲ་བ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟེ། གང་ཞིག་གཟུགས་གཞན་ནམ་བློས་ཀྱང་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་མི་ནུས་པའོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེ་ཆ་ཤས་མེད་པས་དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་ཕྱེད་མེད་པས་སྐད་ཅིག་མ་དུས་ཀྱི་མཐའ་ཉིད་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །འདུས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་གང་ལས་ཆེས་ཕྲ་བའི་འདུས་པ་གཞན་མེད་པ་ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་སྟེ། གཟུགས་གཞན་གྱིས་གཞོམ་པར་མི་ནུས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །[4] ཞེས་འབྱུང་།

མངོན་པ་གོང་མའི་གཞུང་དུ་རྡུལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་པ། ཇི་ཙམ་བཞིག་ཀྱང་ཐུག་པ་མེད་ཅིང་

4 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཐུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༡༣༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༣༢༩

རགས་པའི་གཟུགས་ལ་བློས་ཇི་ཙམ་དབྱེ་བར་ནུས་ཀྱི་བར་དུ་ཆ་ཤས་སུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆུང་མཐའ་ཡིད་ངོར་སྣང་བའི་ཆ་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཤིག་ལ་འདོད་དེ། ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་། “བཤིག་ན་སྒྲུབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བློས་མཐར་རབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་བཞག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། བློས་ཇི་ཙམ་དུ་ཆ་ཤས་ཀྱིས་བཤིག་པའི་མཐར་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་ནུས་པ་དེ་ཙམ་དུ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འཇོག་པར་བྱེད་པའོ། །”[5] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་དབྱིབས་ཡོད་མེད་ནི། བུམ་པ་ལྟ་བུའི་ཚོགས་པའི་ནང་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཕན་ཚུན་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ཡང་། ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབྱིབས་ཟླུམ་པོ་ཡིན་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་དམིགས་བརྟག་རང་འགྲེལ་ལས། “རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ནི་རྫས་གཞན་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཟླུམ་པོ་ལ་ནི་དབྱེ་བ་མེད་དོ། །”[6] ཞེས་སོ།།

རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། “མདོར་བསྡུ་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་རྣམ་པ་བཅོ་ལྔ་ཡོད་དེ་མིག་ལ་སོགས་པ་དབང་པོའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམ་པ་ལྔ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམ་པ་ལྔ་དང་ས་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམ་པ་བཞི་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་རྡུལ་

5 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ལི། བམ་པོ་བཞི་པ། ཤོག ༣༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༡༠༩༡

6 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཤོག ༡༦ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༩༣༣

ཕྲ་རབ་རྣམ་པ་གཅིག་གོ །”[7] ཞེས་མིག་གི་དབང་པོའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་སུ་གཏོགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་བར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཅོ་ལྔ་ཡོད་པར་བཤད་ལ། དེ་དག་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་སུ་འདུས་སོ།།

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ནི། གཟུགས་ཅན་རྣམས་ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་དང་། གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་བཞིའི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་པ་ལས་གྲུབ་པར་མ་ཟད། ཆོས་གཞིའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཀྱང་ཡན་གར་བར་མི་གནས་པར་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་དང་། རྫས་ཡོད་དུ་གསུངས་ཏེ། རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། “འདི་ལྟར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་རྫས་བརྒྱད་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས། དེ་ཡང་རྫས་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་ལ།”[8] ཞེས་གསུངས།

རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་རྡུལ་ཐམས་ཅད་ལས་ཕྲ་བར་བཤད་དེ། སློབ་དཔོན་སྤྱན་རས་གཟིགས་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། “རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྡུལ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་རབ་དག་སྟེ། གང་ལ་དེའི་ཕ་རོལ་ན་ཕྲ་རབ་གཞན་མེད་པ་དེ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དག་ཅེས་བྱའོ །”[9] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ་དང་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས། རང་གི་གོ་སར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཞན་འབྱུང་བ་ལ་གེགས་བྱེད་

7 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་དྲུག་པ། ཤོག ༥༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༡༡༧

8 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༣༠༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༥༧༠

9 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཁ། ཤོག ༩༣-བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༡༠༡༩

པས་ཐོགས་བཅས་དང་། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་ཆད། བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་རགས་པ་རྣམས་དང་འདྲ་བར་རྟག་པར་ནམ་ཡང་ཁས་ལེན་མི་རུང་བ་དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་བཏགས་ཡོད་དང་། རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་ཡིན་དགོས་པའི་ཚུལ་བཞི་བརྒྱ་པ་རྩ་འགྲེལ་ལས་འབྱུང་ངོ་༎[10]

༣ ཕྲ་རབ་བསགས་པ་ལས་རགས་པ་གྲུབ་ཚུལ།

མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་དུ་རགས་པའི་གཟུགས་རྣམས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པ་ལས་གྲུབ་པར་གསུངས་ཚུལ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐའ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་། མིང་གི་ཐུང་མཐའ་ཡི་གེ དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ནས་འགོ་རྩོམ་ལ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ནང་ནས་ཆུང་ཤོས་དང་། དེ་ལ་ཤར་ལྷོ་ནུབ་བྱང་དང་སྟེང་དང་འོག་གི་དབྱེ་བ་མེད་ཅིང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བདུན་ལ་རྡུལ་ཕྲན་སོགས་སུ་འཇོག་པ་ནི། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་གོང་ནས་གོང་དུ་བདུན་འགྱུར་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བདུན་ལ་ནི་རྡུལ་ཕྲན་ནོ། །རྡུལ་ཕྲན་བདུན་ལ་ནི་ལྕགས་རྡུལ་ལོ། །དེ་དག་བདུན་ལ་ནི་ཆུ་རྡུལ་ལོ། །དེ་དག་བདུན་ལ་ནི་རི་བོང་གི་རྡུལ་ལོ། །དེ་དག་བདུན་ལ་ནི་ལུག་རྡུལ་ལོ། །དེ་དག་བདུན་ལ་ནི་གླང་རྡུལ་ལོ། །དེ་དག་བདུན་ལ་ནི་ཉི་ཟེར་རྡུལ་ལོ། །དེ་དག་བདུན་ལ་ནི་སྲོ་མའོ། །སྲོ་མ་བདུན་ལ་ནི་དེ་ལས་བྱུང་

10 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་དགུ་པ། ཤོག ༡༥༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༡༣༥༨

བ་སྟེ། སྲོ་མ་ལས་བྱུང་བ་ནི་ཤིག་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཤིག་བདུན་ལ་ནི་ནས་སོ། །ནས་བདུན་ལ་ནི་སོར་མོའི་ཚིགས་སོ། །སོར་མོའི་ཚིགས་གསུམ་ལ་ནི་སོར་མོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲགས་པ་ཉིད་པས་མ་བཤད་དོ། །ངོས་སུ་བྱ་བ་ནི། སོར་ནི་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ཁྲུ། །ཁྲུ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་ངོ་། །[11] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་ཕྲན་དེ་མིག་གིས་མཐོང་ཐུབ་ཅིང་། དེའི་སྔ་རོལ་གྱི་རྡུལ་ཕྲན་རྣམས་མིག་གིས་ཐད་ཀར་མཐོང་མི་ཐུབ་པར་བཤད། གཞུང་གཞན་དག་ལས་མཛོད་ཀྱི་བཤད་པ་དེ་དང་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བའང་འབྱུང་སྟེ། འཕགས་པ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྨྲས་པ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཅིག་གོ །རྡུལ་ཕྲ་མོ་བདུན་ལ་ནི་རྡུལ་ཚུང་ངུ་གཅིག་གོ །རྡུལ་ཚུང་ངུ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་གཅིག་གོ །ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་རི་བོང་རྡུལ་གཅིག་གོ །རི་བོང་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་ལུག་རྡུལ་གཅིག་གོ །ལུག་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་གླང་རྡུལ་གཅིག་གོ །གླང་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་སྲོ་མ་གཅིག་གོ །སྲོ་མ་བདུན་ལ་ནི་ཡུངས་འབྲུ་གཅིག་གོ །ཡུངས་འབྲུ་བདུན་ལ་ནི་ནས་གཅིག་གོ །ནས་བདུན་ལ་ནི་སོར་གཅིག་གོ །སོར་བཅུ་གཉིས་ལ་ནི་མཐོ་གང་ངོ་། །མཐོ་དོ་ལ་ནི་ཁྲུ་གང་ངོ་། །ཁྲུ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་ངོ་། །[12] ཞེས་སོ།།

འཕགས་པ་མཽང་གལ་གྱི་བུའི་འཇིག་རྟེན་བཞག་པ་ལས་ནི།

11 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༥༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༤༡

12 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཁ། ལེའུ་བཅུ་གཉིས་པ། ཤོག ༧༧ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༦ ཤོག ༡༤༥

ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་བཞི་བཅུ་རྩ་དགུའི་ཆ་གཅིག་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡིན་ནོ།། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བདུན་ནི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཅིག་གོ །རྡུལ་ཕྲ་མོ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་གཅིག་གོ །ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་རི་བོང་གི་རྡུལ་གཅིག་གོ །རི་བོང་གི་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་ལུག་རྡུལ་གཅིག་གོ །ལུག་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་གླང་རྡུལ་གཅིག་གོ །གླང་རྡུལ་བདུན་ལ་ནི་སྒྲོ་མ་གཅིག་གོ། སྒྲོ་མ་བདུན་ལ་ནི་ཨ་བ་ག་ན་གཅིག་གོ །ཨ་བ་ག་ན་བདུན་ལ་ནི་བ་ཏི་ཀ་གཅིག་གོ །བ་ཏི་ཀ་བདུན་ལ་ནི་ནས་འབྲུ་གཅིག་གོ །ནས་འབྲུ་བདུན་ལ་ནི་སོར་གཅིག་གོ །སོར་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ལ་ཁྲུ་གང་ངོ་། །[13] ཞེས་འབྱུང་།

འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས།

རྡུལ་ཕྲ་རབ་དྲུག་ལ་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཅིག་གོ །རྡུལ་ཕྲ་མོ་དྲུག་ལ་ཆུ་རྡུལ་གཅིག་གོ །ཆུ་རྡུལ་དྲུག་ལ་ལྕགས་རྡུལ་གཅིག་གོ །ལྕགས་རྡུལ་དྲུག་ལ་རི་བོང་གི་རྡུལ་གཅིག་གོ །རི་བོང་གི་རྡུལ་དྲུག་ལ་ལུག་རྡུལ་གཅིག་གོ །ལུག་རྡུལ་དྲུག་ལ་གླང་རྡུལ་གཅིག་གོ །གླང་རྡུལ་དྲུག་ལ་ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་གཅིག་གོ །ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་དྲུག་ལ་སྒྲོ་མ་གཅིག་གོ །སྒྲོ་མ་དྲུག་ལ་ཤིག་གཅིག་གོ །ཤིག་དྲུག་ལ་ནས་གཅིག་གོ །ནས་དྲུག་ལ་སོར་གཅིག་གོ །སོར་དྲུག་ལ་ཁྲུ་གང་ངོ་། །[14] ཞེས་དང་།

འདུལ་བ་མདོ་རྩ་བ་ལས། "རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་། རྡུལ་ཕྲ་མོ་དང་། ཆུ་དང་།

13 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁི། ཚོགས་བཞི་པ། ཤོག ༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༡ ཤོག ༨༥༠

14 སྡེ་དགེ བཀའ། འདུལ་བ། ཏ། ཤོག ༢༣༩-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༥༨༣

ལྕགས་དང་། རི་བོང་དང་། ལུག་དང་། གླང་དང་། ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་དང་། སྒོ་མ་དང་། ཤིག་དང་། ནས་དང་། སོར་རྣམས་ནི་སྔ་མ་དྲུག་ལ་ཕྱི་མའོ། །"[15] ཞེས་གསུངས།

མངོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གྲངས་ ༡༢༣༥༩༣ དང་། འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལྟར་ན་དྲུག་བསྒྱུར་དུ་རྩི་བས་ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གྲངས་ ༢༧༨༨༣༦ ཡོད། དེ་བཞིན་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གྲངས་ ༣༩༣ དང་། འཇིག་རྟེན་བཞག་པ་ལས་བཤད་པའི་ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གྲངས་ ༩༨ ཡོད་པ་དེ་དག་འགལ་བར་མི་འགྱུར་བ་ནི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་སོགས་འདུས་པའི་གནས་སྐབས་དེ་དང་དེ་ལ་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི། སྒོག་ཆགས་ཀྱི་སྤུའི་རྩེ་མོ་ཁོ་ན་ལ་བརྩི་བ་སོགས་ནི་མིན་པས་དོན་ལ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཚུལ་ཡང་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་ལས་བཤད་དོ།།

ཡང་རི་བོང་གི་སྤུའི་རྩེ་མོར་འཁོས་པའི་ཐལ་བ་ལ་རི་བོང་གི་རྡུལ་དང་། ལུག་གི་སྤུའི་རྩེ་མོར་འཁོས་པའི་ཐལ་བ་ལ་ལུག་རྡུལ་དང་། བ་གླང་གི་སྤུའི་རྩེ་མོར་འཁོས་པའི་ཐལ་བ་ལ་གླང་རྡུལ་ཟེར་ཞིང་། རི་བོང་གི་སྤུ་དང་ལུག་གི་སྤུ་དང་གླང་གི་སྤུ་ལ་སྦོམ་ཕྲའི་དབྱེ་བ་ཡོད་པས་དེའི་རྩེ་མོར་གནས་པའི་རྡུལ་ལའང་ཆེ་ཆུང་ཡོད་ཅེས་འགྲེལ་ཚུལ་ཡང་འབྱུང་།

འདུས་པའི་གཟུགས་ཅན་རྣམས་རང་གི་རྫོམ་གཞི་རྡུལ་ཆ་མེད་བསགས་པ་ལས་གྲུབ་པར་བྱེ་སྨྲ་དང་མདོ་སྡེ་པའི་མཁས་པ་རྣམས་འདོད་དེ། སློབ་དཔོན་དགེ་

15 སྡེ་དགེ བསྟན། འདུལ་བ། ཁུ། ཤོག ༢༦ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༡༨༡

སྒྲུངས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པ་ལས།

ཕན་ཚུན་བདག་ཉིད་མ་རེག་པ། །ཆ་ཤས་མེད་པར་རྣམ་གནས་ཏེ།།

དེ་ཕྱིར་ས་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་སོགས། །བསགས་པ་ལས་ནི་བྱུང་བ་ཡིན།།[16]

ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

མངོན་པ་འོག་མ་ལས་སྦྱོར་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་བསགས་པའི་གཟུགས་ཤིག་འགྲུབ་པའི་ཚེ། ངེས་པར་ས་ཚུ་མེ་རླུང་དང་གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱའི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་དགོས་པས། དེ་གང་རུང་ཞིག་མ་ཚང་བར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་བཤད་དེ། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས། “འདི་སྐད་དུ་རྫས་བརྒྱད་སྐྱེའོ། །གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མ་ཚང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་ཏེ།”[17] ཞེས་འབྱུང་།

མངོན་པ་གོང་མའི་གཞུང་དུ་ནི། བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་འདོད་པ་ལྟར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་དང་། དེ་བསགས་པའི་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ནི་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དུ་མ་བསགས་པ་ནས་གཟུགས་འདུས་པའི་འགོ་རྩོམ་པས་བསགས་པ་དང་འདུས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པ་ནི། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། “རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པ་ནི་གཟུགས་འདུས་པའོ། །”[18] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

---

16 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤློཀ ༥༨ ཤོག ༡༩༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༥༡༩

17 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཏུ། གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༡༣༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༣༢༩

18 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། ཤོག ༢༢ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༩༨

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ནི། བསགས་པ་དང་འདུས་པ་གཉིས་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་བཞེད་དེ། རྫུལ་ཕྲ་རབ་རྫས་རིགས་མཐུན་པ་དུ་མ་གཞི་གཅིག་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོགས་པ་ལ་བསགས་པ་དང་། རྫས་རིགས་མི་མཐུན་པའི་རྫུལ་ཕྲ་རབ་རྟེན་གཞི་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་ལ་འདུས་པར་འཇོག་སྟེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལྟ་བུ་རང་གི་རྩོམ་གཞིར་གྱུར་པའི་རྫས་རིགས་མཐུན་པའི་རྫུལ་ཕྲ་རབ་དུ་མ་འདབ་འབྱར་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཚོགས་པས་ན་བསགས་པ་དང་། གླང་པོ་ཆེ་དང་རྟ་དང་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པའི་དམག་དང་། ཤིང་སྐྱེར་པ་དང་སེང་ལྡེང་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པའི་ནགས་ཚལ་ལྟ་བུ་རྟེན་གཞི་ཐ་དད་པའི་ཤིང་རིགས་དུ་མ་ཚོགས་པས་འདུས་པར་འཇོག་གོ །དེ་ལྟར་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "བསགས་པ་དང་འདུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རྫུལ་ཕྲ་རབ་རིགས་མཐུན་པ་དག་གཞི་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་ནི་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །གླང་པོ་ཆེ་དང་། རྟ་ལ་སོགས་པ་དང་། སྐྱེར་པ་དང་། སེང་ལྡེང་ལ་སོགས་པའི་རྫས་རིགས་མི་མཐུན་པ་གཞི་ཐ་དད་པ་འདུས་པ་ལ་དམག་དང་ནགས་ཚལ་ལ་སོགས་པར་གདགས་པ་ནི་འདུས་པ་ཞེས་བྱའོ། །"[19] ཞེས་གསུངས་སོ།།

གཞན་ཡང་གཟུགས་ཅན་རགས་པ་རྣམས་རྩ་བའི་རྩོམ་གཞི་རྫུལ་ཕྲ་རབ་ལས་གྲུབ་ཅིང་། རྩོམ་གཞིའི་རྫུལ་ཕྲ་རབ་དེ་དག་ཀྱང་རྒྱུ་མེད་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་མིན་པར། རང་གི་རྫས་རྒྱུན་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པས་ན། འབྲས་

19 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཛ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༡༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༡༢

བུ་གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་དེའི་ཐོག་མའི་རྒྱུ་ནི་འདིའོ་ཞེས་སུས་ཀྱང་ངོས་འཛིན་བྱེད་མི་ནུས་པ་ཞིག་སྟེ། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པར།

གང་ཚེ་འབྲས་བུ་གཅིག་གི་ཡང་། །
ཐོག་མའི་རྒྱུ་ནི་སྣང་མིན་པ། །[20] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མདོར་བསྡུས་ན། སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆ་བའི་ཆོས་གཞི་ཕྲ་མོ་བསགས་པ་ལས་རགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་གྲུབ་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཆ་བའི་ཆོས་གཞི་ཡང་འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་འཛོག་པ་དང་། དེ་ཡང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཚོགས་པ་ལས་རྡུལ་ཕྲན་གྲུབ་པ་དང་། རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་ཚོགས་པ་ལས་གཟུགས་ཅན་རགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་བར་བཞེད་ཚུལ་མཐུན་པར་སྣང་ངོ་། །

༩ ཆ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་ཡོད་མེད་ལ་དཔྱད་པ།

ཉི་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་། མི་འཇིག་པའི་རྟག་པ་དང་། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། དབྱིབས་ཟླུམ་པོ་ཡིན་པ་དང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་ཀྱིས་རགས་པ་ཆོས་པའི་ཚེ་ཕན་ཚུན་མ་རེག་པ་སོགས་འདོད་པའི་ཚུལ་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་སོགས་ལས་འབྱུང་ངོ་། །

རང་སྡེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་ནི། ཆོས་གཞིའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་དག་ལ་ཆ་ཤས་

20 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བདུན་པ། ཤློཀ ༡༠ ཤོག ༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༢༩༨

མེད་པའི་ཕྱིར་ཕན་ཚུན་རེག་པ་ནི་མེད་ཀྱི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་པ་གཅིག་ལ་དུ་མས་བསྐོར་བ་ན་ཕན་ཚུན་བར་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་རེག་ན་ནི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རེག་ན་ཕན་ཚུན་འདྲེས་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱོགས་རེ་རེས་རེག་ན་ཆ་བཅས་སུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འཇུག་པ་དང་། ཡང་གལ་ཏེ་བསགས་པའི་གཟུགས་འདི་དག་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཕན་ཚུན་མ་རེག་ན་ཞིག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་དུ། རླུང་གིས་བཟུང་བ་དང་། རྫས་ཀྱི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བས་མི་འཐོར་བར་གནས་པ་ཡིན་නོ་ཞེས་སྐྱོན་སྤོང་བྱས་པའི་ཚུལ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "ཅི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཕན་ཚུན་རེག་གམ་འོན་ཏེ་མི་རེག་ཅེ་ན། ཁ་ཆེ་བ་རྣམས་ན་རེ་མི་རེག་གོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རེ་ཞིག་གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རེག་པར་འགྱུར་ན་ནི་རྫས་རྣམས་འདྲེས་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་རེག་ན་ནི་ཆ་ཤས་དང་བཅས་པ་དག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ནི་ཆ་ཤས་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །" ཞེས་དང་། "ཇི་ལྟར་བསགས་པ་ལ་བརྒྱབ་ན་ཞིག་པར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། རླུང་གི་ཁམས་ཀྱིས་བཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །"[21] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་དགེ་སྡུངས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དོན་གྲུབ་ལས་ཀྱང་བཤད་དོ། །[22]

མདོ་སྡེ་པའི་སློབ་དཔོན་བཙུན་པས། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཕན་ཚུན་རེག་ན་ཆ་བཅས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། བར་ཡོད་ན་ཉིན་མོ་སྣང་བ་དང་མཚན་མོ་མུན་པའི་རྡུལ་བར་དུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བས། བར་མེད་ཀྱང་མ་རེག་པར་འདོད་ཚུལ་སློབ

21 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་དང་པོ། ཤོག ༨༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༢༢

22 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཤློ་ཀ ༥༤-༥༧ ཤོག ༡༩༡༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༦ ཤོག ༥༡༨

དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། “གཞན་དག་ན་རེ་རེག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་བར་དང་བཅས་པ་དག་ཀྱང་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འདབ་ཆགས་པ་ཁོ་ནར་གནས་སོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་བཙུན་པ་ན་རེ། རྡུལ་རྣམས་མི་རེག་ཀྱང་བར་མེད་པས་རེག་པར་འདུ་ཤེས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །”[23] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཕན་ཚུན་ཕྲད་པ་མེད་ན། ཚ་རེག་གིས་གྲང་རེག་དང་། སྣང་བས་མུན་པ་ལ་གནོད་པར་མི་འགྱུར་རོ་སྙམ་ན། ཚ་རེག་དང་སྣང་བའི་རྡུལ་རྣམས་ཉེ་བར་གནས་པ་ན་གྲང་རེག་དང་མུན་པ་ལ་སོགས་པའི་རྡུལ་གྱི་འགྲོས་འགག་པ་ལ། གྲང་རེག་དང་མུན་པ་ལ་གནོད་པའི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཙམ་ལས། དེ་དག་གི་ཚོགས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཕྲད་པར་མི་འདོད་དོ། །དེས་ན་བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཆ་མེད་ཡིན་པ་དང་། ཕན་ཚུན་མ་རེག་པར་འདོད་པར་འདྲ་ཡང་། བྱེ་སྨྲས་བར་དང་བཅས་པ་དང་མདོ་སྡེ་པས་བར་མེད་པར་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་སྣང་།

དེ་ལ་རྡུལ་ཆ་མེད་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ནི། རགས་པའི་གཟུགས་ས་རྫི་ལྟ་བུ་དུམ་བུ་དུམ་བུར་གསིལ་ཏེ་ཆ་དང་ཆར་ཕྱེ་བས་དེ་ལས་ཆུང་བ་མེད་པའི་མཐར་ཐུག་གི་རྡུལ་ཞིག་ལ་ཐུག་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་རྡུལ་དེ་ཉིད་ཆ་བཅས་ཡིན་ན་ད་དུང་ཆ་འབྱེད་རྒྱུ་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཆུང་བའི་མཐར་ཐུག་མིན་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བས། ཆ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པའམ་ཡང་ན་ཆ་ཐུག་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་གང་རུང་ལས་འོས་མེད་ལ། གལ་ཏེ་ཆ་ཐུག་མེད་དུ་ཁས་བླངས་ན་

23 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༩༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༠༠༣

ཆ་ཕྱོགས་ཕྲ་མོ་གཅིག་ཀྱང་ཆ་ཕྱེ་ནས་ནམ་ཡང་རྫོགས་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་བས་ཆ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལས་འོས་མེད་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ལྟ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་ནས་མདོ་སྡེ་པའི་བར་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་དེ་དག་གིས། གཟུགས་རགས་པ་རྣམས་ཆ་ཤས་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་ཚེ་རྫོམ་བྱེད་མཐར་ཐུག་པ་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་ཐུག་པར་འདོད་ཀྱང་། ལྟ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱིས་དེ་ཉིད་རྟག་པར་འདོད་ལ་རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་མི་རྟག་པར་འདོད་དོ།།

དབུ་སེམས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ནི་ཆ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་མི་བཞེད་ཅིང་། དེ་དག་གི་གཞུང་དུ་དེ་ལྟ་བུའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པའང་མང་དུ་འབྱུང་བ་ལས། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཉི་ཤུ་པར་རྡུལ་ཆ་མེད་འགོག་ཚུལ་ནི། ཆ་མེད་དུ་འདོད་པའི་རྡུལ་གྱི་ཚུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་དེ་ཡང་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་པ་ན། ཆ་བཅས་སུ་ཁས་བླང་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་རྡུལ་ཚུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཕྲ་རབ་གཅིག་ལ་ཕྱོགས་བཞི་དང་སྟེང་འོག་གཉིས་ཀྱི་རྡུལ་བཅས་དྲུག་གིས་བསྐོར་བའི་དབུས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་དེ་ཡང་ཆ་ཤས་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་མོའི་ཤར་ལ་བསྟན་པའི་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་ངོས་དེ་ལ་ལྷོ་ནུབ་སོགས་ལ་མ་བསྟན་པའི་ཆ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མིན་ན་ཤར་རྡུལ་ཕྲ་མོའི་གོ་སར་ཕྱོགས་གཞན་ལྔའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་འདྲའི་རྡུལ་ཕྲན་དྲུག་པོའི་གོ་ས་འདྲེས་པའི་སྐྱོན་དང་། གོ་ས་འདྲེས་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཇི་ཙམ་བསགས་ཀྱང་གཟུགས་རགས་པའི་གོང་བུ་མི་འགྲུབ་པར་རྡུལ་ཕྲ་

རབ་གཅིག་དང་ཚེ་ཚུང་མཉམ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་ཏེ། ཉི་ཤུ་པ་ལས།

དྲུག་གིས་ཅིག་ཅར་སྦྱར་བ་ན། །ཕྲ་རབ་རྟུལ་ཆ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར།།

དྲུག་པོ་དག་ནི་གོ་གཅིག་ན། །གོང་བུ་རྟུལ་ཕྲན་ཙམ་དུ་འགྱུར།།[24] ཞེས་འབྱུང་

ལ།

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་དུ་རྟུལ་ཆ་མེད་འགོག་ཚུལ་ནི། ཁ་ཅིག་གིས་རྟུལ་ཆ་མེད་རྣམས་བར་མེད་པར་འདོད་པའམ། ཁ་ཅིག་གིས་གཅིག་ལ་དུ་མས་བསྐོར་བའི་བར་དང་བཅས་པར་འདོད་པའམ། ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་མ་རེག་ཅིང་བར་མེད་ཀྱང་རེག་པར་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་ཟེར་བ་ཐམས་ཅད་སྔོ་འདོགས་འབའ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། གལ་ཏེ་བར་མེད་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་མ་ཐད་ཅེས་སྨྲས་ཀྱང་བར་མེད་ན་ཐད་དགོས་པས། ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཐད་ན་འདྲེས་ནས་དབྱེར་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་ཐད་ལ་ཕྱོགས་གཅིག་མ་ཐད་ན་ཆ་བཅས་སུ་འདོད་དགོས་པ་དང་། བར་དང་བཅས་པར་ཁས་ལེན་ཟེར་ནའང་བར་དུ་མཚན་མོ་སྨུན་པ་དང་ཉིན་མོ་སྣང་བའི་རྟུལ་ཕྲ་མོ་གཞན་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས། གནོད་བྱེད་བསྟན་ཏེ་ཆ་མེད་ཀྱི་རྟུལ་བཀག་ཅིང་། རྟུལ་ཕྲ་རབ་ཏུ་སྨྲས་པ་དེ་ལའང་ཤར་ལྷོ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཡོད་དགོས་པས་ཆ་བཅས་སུ་འདོད་དགོས་པའི་ཚུལ་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་དང་།[25] སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ལས་གསུངས་

24 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤློཀ ༡༣ ཤོག ༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༩

25 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༥༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༣ ཤོག ༩༡༣

པའི་ཚུལ་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོར་བཀོད་ཡོད།[26]

དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་བཞི་བརྒྱ་པར།[27] རྟུལ་ཕྲན་ཕྲད་ནས་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ན། རྟུལ་ཕྲན་གྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྲད་ན་བོངས་ཚོད་ཆེ་རུ་འགྲོ་མི་སྲིད་པ་དང་། ཆ་ཤས་འགའ་ཞིག་ཕྲད་ལ་འགའ་ཞིག་མ་ཕྲད་ན། ཕྲད་པའི་ཆ་དེ་རྒྱུར་འགྱུར་ལ་མ་ཕྲད་པའི་ཆ་དེ་རྒྱུར་མི་འགྱུར་བས་ཆ་བཅས་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྟུལ་ཕྲ་རབ་དེ་ཉི་རང་གི་ཆ་ཤས་སྣ་ཚོགས་ཅན་དུ་འགྱུར་བས་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་པ་དང་། གཞན་ཡང་རྟུལ་ཕྲ་རབ་ལ་ཕྱོགས་མེད་ན་དེའི་ཕྱོགས་བཞི་ན་རྟུལ་མི་གནས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ལ། ཕྱོགས་ཡོད་ན་རྟུལ་གང་ལ་ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཡོད་ན་ཕྱོགས་ཅན་ཤར་གྱི་ཆ་ཡང་ཡོད་དགོས་པས། རྟུལ་ཆ་མེད་འདོད་པ་མི་འཐད་པ་དང་། ཡང་རྟུལ་ཕྲ་རབ་ལ་ཆ་ཤས་མེད་ན་དེ་ལ་གོ་ས་གཞན་ནས་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་མེད་པས། རྟུལ་ཕྲ་རབ་གཞན་དང་སྦྱོར་བ་མེད་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་རྩོམ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་བགྲོད་པའི་འགྲོ་བ་པོ་ཡིན་ན་མདུན་གྱི་ཕྱོགས་གནོན་ཞིང་རྒྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཏོང་བའི་ཆ་གཉིས་དང་ལྡན་དགོས་པ་ལ། ཆ་མེད་ཀྱི་རྟུལ་ཕྲན་ལ་གཏོང་ལེན་གྱི་ཆ་གཉིས་འཛོག་ས་མེད་པར་ཐལ་བ་སོགས་རིགས་པ་དུ་མས་འགོག་པར་མཛད་དོ།།

---

26 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤོག ༢༡༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༢ ཤོག ༡༥༡༨

27 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་དགུ་པ། ཤློ་ཀ ༡༢-༡༨ ཤོག ༡༠ བ།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༠༣

མདོར་ན་པ་གོང་འོག་དང་དབུ་མའི་གཞུང་དུ། རགས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མའི་རྟོམ་གཞིར་གྱུར་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ། ཆ་མེད་ཡིན་མིན་དང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་རྣམས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ཙམ་ལས། སྤྱིར་གཟུགས་ཕྲ་རགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པ་ཆེར་མེད་ཅིང་། དོན་སྨྲ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐར་གྱུར་པའི་ཆ་མེད་དུ་འདོད་རྒྱུའི་རྡུལ་དེ་ཡང་། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་གཞལ་ན་ཆ་བཅས་སུ་སོང་བ་དང་། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་ངེས་པར་ཆ་དང་བཅས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང་། ཆ་ཅན་གྱི་རྡུལ་རྣམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་དང་དེའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཞེས་བསྙལ་པའི་བར་དུ་བཅལ་ཀྱང་། རྡུལ་གྱི་ངོ་བོར་བཞག་ཕྱིན་མཐར་ཐུག་རྒྱུ་དང་ཆ་མེད་དུ་འགྱུར་རྒྱུ་ཅི་ཡང་མེད་པས། ཆ་བཅས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་ལས་མ་འདས་ཤིང་། ཆ་དེ་ལྟར་ཕྱེ་བ་ཡང་ཡིད་ངོར་ཕྱེ་བ་ཙམ་ལས་རེག་ཐུག་གིས་ཕྱེ་བ་མིན་ནོ།།

མདོར་ན་དབུ་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལྟར་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་པ། ཇི་ཙམ་བཤིག་ཀྱང་ཐུག་པ་མེད་ཅིང་རགས་པའི་གཟུགས་ལ་བློས་ཇི་ཙམ་དབྱེ་བར་ནུས་ཀྱི་བར་དུ་ཆ་ཤས་སུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆུང་མཐའ་ཡིད་ངོར་སྣང་བའི་གཟུགས་ཤིག་ལ་འདོད་ཅིང་། དེ་ཉིད་ལ་དབྱིབས་ཡོད་པ་དང་། རང་གི་གོ་སར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཞན་འབྱུང་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པས་ཐོགས་བཅས་དང་། ཡན་གར་བར་མི་གནས་པར་མ་མཐར་འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་རྫས་ཚོགས་པའི་བདག་ཉིད་དང་། འབྱུང་གྱུར་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་ནང་ཚན་བསྡུས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་བཞེད་པར་མངོན།

དེ་ལྟར་དབུ་སེམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་རྡུལ་ཆ་མེད་མི་བཞེད་པར་འདྲ་ཡང་། དེ་ལྟར་མི་བཞེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་མཐར་གཏུགས་ས་ཐ་དད་དུ་གནས་ཏེ། སེམས་ཙམ་པ་ནི་རྡུལ་ཕྲན་ཞེས་པ་དང་པོ་ནས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྲུབ་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་པར། ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ལ་བློས་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་བའི་རྡུལ་ཕྲ་མོའི་གནས་སྐབས་ལ་འཇོག་ཅིང་། དེ་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ཅན་རགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པའི་སྣང་ཆ་ཙམ་ལས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད། ཚུལ་འདི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ལའང་མཚུངས།

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ལྟ་བུའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ནི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་རགས་པ་སོགས་ཆོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་། རང་གི་ཆ་ཤས་དང་གདགས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་བློས་ཕར་བཏགས་ཙམ་ལས། ཆོས་དེ་དང་དེ་ཞེས་དོན་སྟེང་ནས་གྲུབ་པ་དང་རྙེད་པ་ཞིག་གཏན་ནས་མི་བཞེད་པས། རྡུལ་ཕྲན་ཆ་མེད་དང་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་སོགས་ནམ་ཡང་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པར་མཁས་པ་དེ་དག་གི་གཞུང་ལས་གསལ་བར་འབྱུང་ངོ་།།

གཞན་ཡང་མུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་དང་རིག་པ་ཅན་དང་། རང་སྡེ་དོན་སྨྲ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྫོམ་གཞི་མཐར་ཐུག་པ་རྡུལ་ཆ་མེད་འཇོག་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པ་ནི་མྱོང་བ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་། དེའི་ཡོད་ཚུལ་རིགས་པས་བརྟགས་པ་ན། རགས་པའི་ཆོས་རྣམས་རང་ཉིད་རྫོམ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཕྲ་མོ་བསགས་ནས་འགྲུབ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་རགས་རིམ་ནས་ཆ་ཤས་བསལ་ཏེ་ཕྲ་རུ་བཏང་བ་ལས་མཐར་ཆ་གཏན་ནས་འབྱེད་དུ་མེད་པའི་མཐར་ཐུག་གི་རྫས

ཤིག་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་མཐར་ཐུག་གི་ཆོས་ཤིག་མེད་ན་ཕྲ་མོ་བསགས་པ་ལས་རགས་པ་འགྲུབ་ཚུལ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བསམས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་འདོད་པའང་། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཆོས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་ཆད། བཏགས་དོན་བཙལ་བའི་ཚེ་ན་གཞི་བདེན་པ་བ་ཞིག་རྙེད་དགོས་པར་ཁས་ལེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཟུང་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པས། དེ་ལྟ་བུའི་འདོད་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་དང་། སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་དང་། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷ་ལྟ་བུའི་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པར་མཛད་དོ།། །།

སྐབས་བཞི་པ། འགྲེལ་དོན་དུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

༡ དུས་གསུམ་འཇོག་ཚུལ།

དུས་བཤད་པ་ནི།[1] སྤྱིར་དུས་ཞེས་པ་གཟུགས་ཤེས་གང་རུང་གི་ཆ་ལ་བཏགས་ཤིང་། འདུས་བྱས་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པའི་འགྱུར་ལྡོག་གི་རང་བཞིན་ཅན་ལྔན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་འཇོག དེ་ཡང་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་མ་བྱུང་བ་དང་། བྱུང་ལ་མ་འགགས་པ་དང་། བྱུང་ནས་འགགས་པའི་གནས་སྐབས་གསུམ་ལ་བཏགས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པ་ཙམ་ཞིག་ལས། དུས་ཞེས་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡན་གར་བ་ཞིག་འཇོག་ཏུ་མེད་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་གནས་སྐབས་ལ་དུས་ཞེས་པ་ཡང་། དུས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་བྱུང་ཟིན་པ་དང་། འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་དང་། འབྱུང་བཞིན་པ་གསུམ་ལ་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ།

སྤྱིར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚེ། དུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་པ་དེ་གནད་ཆེན་པོར་བརྩི་བར་མཐུན་ཡང་། དུས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཇོག་ཚུལ་ལ་འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད། དཔེར་ན། སྔོན་གྱི་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་བྱེ་བྲག་པ་ལྟ་བུས། དུས་ཞེས་པ་དུས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ། བྱ་བ་ཀུན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་རྟག་པའི་རྫས་ཤིག་ཏུ་འདོད་དོ།།

1 དུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འདི་ནི་གོང་དུ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་བཤད་པའི་འགྲེལ་དོན་ནོ།།

ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སོ་སོས་དུས་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་དུས་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་སློབ་དཔོན་བཞིའི་འདོད་ཚུལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས། "རྣམ་བཞི་དངོས་དང་མཚན་ཉིད་དང་། །གནས་སྐབས་གཞན་གཞན་འགྱུར་ཞེས་བྱ།།"[2] ཞེས་ ༡ དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྨྲ་བ་དང། ༢ མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྨྲ་བ་དང། ༣ གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྨྲ་བ་དང་། ༤ གཞན་དང་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྨྲ་བ་བཅས་བཞིར་གསུངས་སོ།།

དང་པོ་དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྨྲ་བ་ནི་བཙུན་པ་ཆོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་ལ། དེའི་ལུགས་ལ་སྣུ་གུ་ལྟ་བུ་མ་འོངས་པ་ནས་ད་ལྟར་བ་དང་ད་ལྟར་བ་ནས་འདས་པར་འཇུག་པའི་ཚེ། སྣུ་གུའི་རྫས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་ཡང། མ་འོངས་པའི་དངོས་པོ་དོར་ནས་ད་ལྟར་གྱི་དངོས་པོ་འཐོབ་ལ། དེ་དོར་ནས་འདས་པའི་དངོས་པོ་འཐོབ་པས་དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་བཞེད་དེ། དཔེར་ན། གསེར་གྱི་སྣོད་བཅོམ་ནས་སྣོད་གཞན་དུ་བསྒྱུར་བའི་ཚེ། གསེར་གྱི་རང་བཞིན་དང་ཁ་དོག་ལ་འགྱུར་བ་མེད་ཀྱང་སྣོད་ཀྱི་དབྱིབས་ཙམ་ཞིག་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཡང་འོ་མ་ཞོར་འགྱུར་བ་ན་རོ་དང་ནུས་པ་ལ་སོགས་པ་ཙམ་ཞིག་གཞན་དུ་འགྱུར་གྱི་ཁ་དོག་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ།།

གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྨྲ་བ་ནི་བཙུན་པ་དབྱངས་སྒྲོགས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་ལ། དེའི་ལུགས་ལ་སྣུ་གུ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་ཡང་འདས་པ་དང་མ་

2 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་ལྔ་པ། ཤློཀ ༢༦ ཤོག ༡༦ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༡

འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ག་དང་ལྡན་ཡང་གང་གི་མཚན་ཉིད་ཤས་ཆེ་བའི་སྒོ་ནས་འདས་པ་ལ་སོགས་པར་འཇོག་སྟེ། དཔེར་ན། སྐྱེས་པ་གཅིག་བུད་མེད་གཅིག་ལ་ཆགས་སོ་ཞེས་པ་ཡང་དེ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་པ་ཡིན་གྱི། བུད་མེད་གཞན་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།

གསུམ་པ་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྨྲ་བ་ནི་བཙུན་པ་དབྱིག་བཤེས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་ལ། དེའི་ལུགས་ལ་སྐྱུ་གུ་ལྟ་བུ་མ་འོངས་པ་ནས་ད་ལྟར་བ་དང་ད་ལྟར་བ་ནས་འདས་པར་འཇུག་པའི་ཚེ་བྱ་བ་མི་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ལ་མ་འོངས་པ་དང་། བྱ་བ་བྱས་ལ་མ་འགགས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ད་ལྟར་བ། བྱ་བ་བྱས་ནས་འགགས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་འདས་པ་ཞེས་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས་འཇོག་སྟེ། དཔེར་ན་རྩིས་པའི་རི་ལུ་གཅིག་ཉིད་ངོ་བོ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མེད་ཀྱང་གཅིག་གི་ཤོ་མིག་ཏུ་བཞག་ན་གཅིག་དང་། བརྒྱའི་ཤོ་མིག་ཏུ་བཞག་ན་བརྒྱ་དང་། སྟོང་གི་ཤོ་མིག་ཏུ་བཞག་ན་སྟོང་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།

བཞི་པ་གཞན་དང་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྨྲ་བ་ནི་བཙུན་པ་སངས་རྒྱས་ལྷའི་ལུགས་ཡིན་ལ། དེའི་ལུགས་ལ་དུས་གསུམ་པོ་དེ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་དུས་རྣམས་སུ་འཇུག་པ་ན་སྔ་མ་འདས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་མ་འོངས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་འདས་པ་དང་སྔ་མ་འདས་པ་དང་ཕྱི་མ་མ་འོངས་པ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་ད་ལྟ་བར་འཇོག་སྟེ། དཔེར་ན། བུད་མེད་གཅིག་ཉིད་རང་གི་བུ་མོ་

ལ་ལྟོས་ནས་མ་དང་རང་གི་མ་ལ་ལྟོས་ནས་བུ་མོར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདོད་ཚུལ་བཞི་པོ་དེ་མཛོད་འགྲེལ་ལས་བཤད་ཅིང་།[3] དེ་དག་ལས་གཙོ་བོ་ནི་བཙུན་པ་དབྱིག་བཤེས་ཀྱི་ལུགས་དེ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།།

མདོ་སྡེ་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དུས་གསུམ་གྱི་འཇོག་ཚུལ་འདྲ་ལ། དེ་ཡང་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་རྟག་པ་དང་། ད་ལྟ་བ་དང་དངོས་པོ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད། སྨྱུ་གུ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་གཅིག་ཞིག་པ་ན། སྨྱུ་གུའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་ནི་འགགས་ལ། དངོས་པོ་གཞན་གང་ཡང་མ་ཐོབ་ཅིང་། དེ་འདྲའི་འདས་པ་ནི་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ཞིག་ཡིན་པས་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ལ། སྨྱུ་གུ་མ་འོངས་པའང་རྒྱུ་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་རེ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་དེ་མ་གཏོགས་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་མཚན་གཞིར་མི་རྙེད་པས། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་འདོད། དུས་ལ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་དགོས་པས། བུམ་པ་ལྟ་བུ་ད་ལྟ་བ་ཡིན་ཡང་ད་ལྟ་བའི་དུས་མ་ཡིན། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་རྟག་པ་ཡིན་ཡང་། འདས་པའི་དུས་དང་མ་འོངས་པའི་དུས་དངོས་པོ་དང་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འཇོག་པ་དང་། ཡང་བུམ་པའི་འདས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱིར་འདས་པ་ཡིན་ཡང་བུམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་འོངས་པ་ཡིན་པ་དང་། བུམ་པའི་མ་འོངས་པ་ལྟ་བུ་མ་འོངས་པ་ཡིན་ཡང་བུམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འདས་པ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་འབྱེད་དགོས།

3 མཛོད་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་ལྔ་པ། ཤོག ༢༣༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༥༡༡

ལུགས་དེ་དག་གི་ལྟར་ན། རང་གི་དགག་བྱའི་དངོས་པོ་དེ་ཞིག་པའི་ཆ་འདས་པའི་མཚན་ཉིད། འདས་པ་དང་། འགགས་པ། ཞིག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག།དཔེར་ན། བུམ་པའི་འབྲས་བུའི་དུས་སུ་བུམ་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ། སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་ད་ལྟ་བའི་མཚན་ཉིད། ད་ལྟ་བ་དང་། དངོས་པོ། འདུས་བྱས་རྣམས་དོན་གཅིག།དཔེར་ན། བུམ་པ་དང་ཀ་བ་ལྟ་བུ། དངོས་པོ་དེ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་རེ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་དེ་མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། བུམ་པའི་རྒྱུའི་དུས་སུ་བུམ་པ་མ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བས་ནི། སྤྱིར་དུས་ཞེས་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ལྟོས་ཤིང་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཤིག་ཏུ་འཇོག་པ་ལས། དུས་ཞེས་པ་དུས་ཅན་གྱི་ཆོས་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རང་མཚན་པ་ཞིག་ཡོད་པར་མི་འདོད། དེ་ལྟ་ནའང་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། གནས་སྐབས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཐུན་མོང་གི་དུས་ལྟ་བུ་འཇོག་ཐུས་པ་ནི། དཔེར་ན། ལོ་དང་། ཟླ་བ། ཞག་སོགས་ནི་དུས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་དུ་མ་བསྡུས་ཏེ་འཇོག་པ་ལས། རང་ངོས་ནས་ལོ་ཟླ་ཞག་སོགས་འཇོག་མི་ཐུས་པ་བཞིན་ནོ།།

ལུགས་འདིས་མདོ་སེམས་རང་རྒྱུད་པ་གསུམ་དང་མི་འདྲ་བར་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་གསུམ་ག་དངོས་པོ་དང་། འདས་མ་འོངས་གཉིས་མེད་དགག་ཏུ་མི་འདོད་པར་མ་ཡིན་དགག་གི་ཆོས་སུ་བཞེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་དུས་གསུམ་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་ནའང་། སྨྱུ་གུ་མ་འོངས་པ་དང་། སྨྱུ་གུ་འདས་པའི་དུས་ན་སྨྱུ་གུ

ཡོད་པར་ཁས་མི་ལེན་པས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་དང་ཡང་མི་འདྲའོ།།

ལུགས་འདི་ལྟར་ན། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་ཞིག་ཟིན་པའི་ཆ་དེ་འདས་པའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྨྱུ་གུ་ཞིག་པ་ལྟ་བུ། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་རང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་རྐྱེན་མ་ཚང་བས་མ་སྐྱེས་པའི་ཆ་དེ་མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྨྱུ་གུའི་རྒྱུའི་དུས་སུ་སྨྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་པའི་ཆ་དང་དངོས་པོ་གཞན་མ་འོངས་པའི་ཆ་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་ད་ལྟ་བའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྨྱུ་གུ་ལྟ་བུའོ། །སྨྱུ་གུ་ལ་མཚོན་ན། སྨྱུ་གུ་རང་ཉིད་ནི་ད་ལྟ་བ་དང་། དེ་ཞིག་པ་འདས་པ་དང་། སྤྱིར་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་འགར་རྒྱུ་རྐྱེན་མ་ཚང་བས་སྨྱུ་གུ་མ་སྐྱེས་པ་མ་འོངས་པར་འཇོག་གོ།

དེ་ལྟར་ན་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ནི། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་འགགས་པའི་ཆ་ནས་འདས་པ་དང་། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་རང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་རྐྱེན་མ་ཚང་བའི་ཆ་ནས་མ་འོངས་པར་འཇོག་ཅིང་། ད་ལྟ་བ་ནི། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་འགགས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་མི་དགོས་པར། དངོས་པོ་རང་ཉིད་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་ཞིག་ལ་འཇོག་པས་དུས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ད་ལྟ་བ་གཙོ་བོ་དང་། གཞན་གཉིས་ཕལ་པར་འཇོག

མདོར་ན། དུས་གསུམ་ནི་གཞི་ཆོས་ཅན་སྨྱུ་གུ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་སྟེང་ནས། སྨྱུ་གུ་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་ནི་སྨྱུ་གུ་དེའི་གནས་སྐབས་ཤིག་ཏུ་འཇོག་ལ། གནས་སྐབས་དེ་ལ་སྨྱུ་གུ་ད་ལྟ་བ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། སྨྱུ་གུ་དེ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གནས་སྐབས་ནི་ཆོས་ཅན་སྨྱུ་གུ་དེར་ལྟོས་པའི་དུས་མ་འོངས་པ་དང་། སྨྱུ་གུ་སྐྱེས་ལ་འགགས་པ་

ནི་སྔུ་གྱུ་དེར་ལྟོས་པའི་དུས་འདས་པ་ཞེས་གཞི་ཆོས་ཅན་གཅིག་གི་གནས་སྐབས་ཐ་དད་ཀྱི་ཆ་ནས་དུས་གསུམ་དུ་འཇོག་གོ །དེས་ན་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་བ་ཞེས་པ་ལྟོས་ས་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་ཤིང་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་ལས། དུས་གསུམ་རང་མཚན་པ་ཞིག་གཞག་ཏུ་མེད་ཅིང་། གཞི་གཅིག་ལ་ལྟོས་ཏེ་ལོ་དང་། ཟླ་བ། ཞག།ཆུ་ཚོད། སྐར་མ། སྐར་ཆ་བཅས་བརྩིས་པ་ན། འདི་ཐན་ཆད་འདས་པ་དང་། འདི་ཚུན་ཆད་མ་འོངས་པ་ཡིན་ཞེས་བསལ་བའི་ཤུལ་ན་ད་ལྟ་བ་ཟེར་བ་ཞིག་འཇོག་དགོས།།

༢ དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་ལས་བརྩམས་པའི་དཔྱད་པ།

སྤྱིར་སྐད་ཅིག་མ་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཅས་གཉིས་ནང་པའི་གཞུང་ལས་འབྱུང་ལ། དང་པོ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ནི། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དུས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་བྱ་ཞིང་། དེའི་ཡུན་ཚད་ལ་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་དུ་གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་བའི་མཐའ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་དང་། མིང་གི་ཆུང་བའི་མཐའ་ནི་ཡི་གེ་དང་། དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐའ་ཆ་མེད་ནི་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་འཇོག་ཅིང། དེའི་ཡུན་ཚད་ནི། སྐྱེས་བུ་སྟོབས་ལྡན་གཅིག་གིས་སེ་གོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་ཡུན་ལ་ཆ་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྡང་ཕྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་འཇོག་པར་མཛད། དེ་ལྟ་བུའི་དུས་

མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ལ་དེའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག།དེ་འདྲའི་སྐད་ཅིག་མ་དྲུག་ཅུ་ལ་ཐང་ཅིག་དང་། ཐང་ཅིག་སུམ་ཅུ་ལ་ཡུད་ཙམ་གཅིག།ཡུད་ཙམ་སུམ་ཅུ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག།ཉིན་ཞག་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པར་གསུངས་ཏེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

གཟུགས་འགྲིབ་པའི་མཐའ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡིན་ནོ། །དུས་ཀྱི་མཐའ་ནི་སྐད་ཅིག་མའོ། །མིང་གི་མཐའ་ནི་ཡི་གེ་སྟེ། དཔེར་ན་བ་ལང་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་སྐད་ཅིག་མའི་ཚད་ཇི་ཙམ་ཞེ་ན། རྐྱེན་རྣམས་ཚོགས་ན་ཇི་སྲིད་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཐོབ་པའམ། ཆོས་འགྲོ་བ་ན་ཇི་སྲིད་དུ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་མངོན་པ་བ་རྣམས་ན་རེ། སྐྱེས་བུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་སེ་གོལ་གཏོགས་པ་ཙམ་གྱིས་སྐད་ཅིག་མ་དྲུག་ཅུ་རྩ་ལྔ་འདའོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།[4]

ཞེས་གསུངས། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྡུལ་གཅིག་བསྒྲེས་དུས་ཆུང་བ་ཡི།།
མཐར་ཐུག་དུས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་འདོད། །"[5]

4 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༥༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༤༡

5 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཤློཀ ༩༥༥ ཤོག ༡༣༧ ན།

དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༠ དཔེ་བསྡུར་མར་ཆུད་པ་ཡི། །ཞེས་འབྱུང་ཡང་འགྲེལ་པ་ཁག་དང་བསྡུན་ ན་ཆུང་བ་ཞེས་པ་ཡིན་པར་སྣང་བས་བཅོས།

ཅེས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་གི་གོ་ས་འཕོས་པའམ་སྟེང་འོག་བསྒྱུར་བའི་ཡུན་ཚད་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་གསུངས་པ་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "སྐད་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དུས་འགྲིབ་པའི་མཐར་ཐུག་པར་གྱུར་པ་ལ་བྱ་ལ། སྐྱེས་བུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པས་སེ་གོལ་གཏོགས་པ་ཙམ་གྱིས་སྐད་ཅིག་མ་དྲུག་ཅུ་རྩ་ལྔ་འདའ་སྟེ། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་སྐད་ཅིག་གིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ནོ། །"[6] ཞེས་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་ཐུང་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཆ་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྡར་ཕྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ་ལས་ནི། "འདིར་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་འདི་ཇི་ལྟར་བལྟ་བར་བྱ། ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་མྱུར་དུ་འགྲོ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་སེ་གོལ་གཏོགས་པ་གཅིག་ལ་ཡང་དེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་འགག་ཅེས་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་བསྟན་ཏེ། དེའི་ཡུན་ལ་ཡང་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་སུམ་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་འགྲོ་བར་འདོད་དེ།"[7] ཞེས་སྐྱེས་བུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པས་སེ་གོལ་གཏོགས་པའི་ཡུན་ལ་ཆ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རེ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་ལུགས་ལས་གསུངས་པར་བཤད། ཡང་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་སེ་གོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་ཡུན་ལ་ཆ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྡར་ཕྱེ་བའང་ཡོད་ཚུལ་འབྱུང་།

6 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་དང་པོ། ཤོག ༣༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༧༠༣༥

7 སྡེ་དགེ བསྟན། ཤེར་ཕྱིན། ཉ། སྐབས་བདུན་པ། ཤོག ༡༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༣ ཤོག ༩༧༨

ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་སུམ་བཅུ་རེ་ལྷར་ཕྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་པོ་དེ་ལས་ཕྲ་བའི་དུས་མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། དཔེར་ན། ནམ་མཁའ་ལྡིང་གི་ཤུགས་ལས་ཀྱང་མགྱོགས་པའི་ཤིང་རྟའི་འཁོར་ལོ་གཅིག་འཁོར་བའི་ཡུན་ལ་སྟོབས་ལྡན་སྐྱེས་བུ་ཅན་གྱིས་བསྐོར་བ་བདུན་ཐུབ་པའི་སྐོར་བ་གཅིག་གི་སྐད་ཅིག་དེའི་ཡུན་ལ་འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོས་ཆོས་བཅུ་བཤད་ཅིང་དོན་གོ་བར་བྱེད་ཐུབ་པ་དང་། དེས་ཆོས་གཅིག་བཤད་པའི་སྐད་ཅིག་དེའི་ཡུན་ལ་ཤཱ་རིའི་བུས་ཆོས་སྟོང་བཤད་ཅིང་དོན་གོ་བར་བྱེད་ཐུབ་པ་དང་། སྐད་ཅིག་དེའི་ཡུན་ལ་མོོང་གལ་གྱི་བུས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཁྲི་འདབ་ནུས་པ་དང་། དེས་ཁམས་གཅིག་འདབ་པའི་སྐད་ཅིག་དེའི་ཡུན་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསང་གསུམ་གྱི་བཀོད་པ་མཐའ་ཡས་པ་སྟོན་ཐུབ་པར་མདོ་ཕལ་པོ་ཆེ་ལས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པར་མདོ་སྡེ་ཕལ་པོ་ཆེ་དྲངས་པ་ལས།

དེ་ལ་མི་ལ་ལ་ཞིག་ལྟུགས་ཀྱི་ཤིང་རྟ་འཕང་ལོ་རྩིབས་སྟོང་ཡོད་པ།
ནམ་མཁའ་ལྡིང་གི་ཤུགས་པས་དྲག་པའི་རྟ་མགྱོགས་པས། ཞེས་པ་
ནས། སྐད་ཅིག་གང་གིས་སྟོབས་ལྡུལ་གདུག་པས་ཤིང་རྟ་དེ་ལན་ཅིག་འཁོར་
བའི་སྐད་ཅིག་དེ་ལ། དགེ་སློང་ཀུན་དགའ་བོས་ཆོས་རྣམ་པ་བཅུ་
བཤད་དེ་དོན་ཀྱང་གོ་བར་བྱེད། སྐད་ཅིག་གང་གིས་ཀུན་དགའ་བོས་

ཆོས་རྣམ་པ་གཅིག་བཤད་པའི་སྐད་ཅིག་དེ་ལ། དགེ་སློང་ཤཱ་ར་དྭ་ཏིའི་བུས་ཆོས་རྣམ་པ་སྟོང་བཤད་དེ་དོན་ཀྱང་གོ་བར་བྱེད། སྐད་ཅིག་གང་གིས་ཤཱ་ར་དྭ་ཏིའི་བུས་ཆོས་རྣམ་པ་གཅིག་བཤད་པའི་སྐད་ཅིག་དེ་ལ། དགེ་སློང་མོང་གལ་གྱི་བུས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཁྲི་ཤིན་ཏུ་འདས།[8]

ཞེས་སོ།།

དེ་ལྟ་ན་སྤྱིར་ནང་པའི་གཞུང་དུ། སྐྱེས་བུས་སེ་གོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་དུས་ཡུན་ལྟ་བུ་ལ་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་ཐུང་མཐར་བྱས་ནས་དེ་ལ་ཆ་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྷུར་ཕྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་གམ། ཡང་ན་དེ་ལ་ཆ་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལྷུའམ་རེ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་གསུངས་པ་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་ལ་དེར་མ་ངེས་པ་ནི་གོང་དུ་མདོ་ཀུན་བཏུས་སུ་དྲངས་པའི་མདོ་སྡེ་ཕལ་པོ་ཆེར་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་ནུས་སོ། །དེས་ན་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་དེ་ལས་ཐུང་བའི་དུས་ཀྱི་ཆ་ཞིག་མེད་མི་དགོས་པ་དང་། དུས་ཀུན་གྱི་ཐུང་མཐའ་ཡང་ཡིན་མི་དགོས་པར་སྣང་ངོ་།།

དེ་ལྟ་ནའང་རང་སྡེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་རྣམས་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་རྫ་བའི་རྫོམ་གཞིར་གྱུར་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཆ་མེད་དུ་འདོད་པ་བཞིན་དུ། གཟུགས་ཅན་མིན་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་དུས་སྔ་ཕྱིའི་ཆར་ཕྱེ་བའི་དུས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་ཀྱང་། རང་ཉིད་ལ་ནང་གསེས་སྐད་ཅིག་སྔ་

8 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། གི བམ་པོ་ལྔ་པ། ཤོག ༢༧༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༩༥

ཕྱིའི་ཆ་གསིལ་དུ་མེད་པས་དུས་ཆ་མེད་དུ་སྨྲོ། །དབུ་སེམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཆ་མེད་མི་བཞེད་པས། དེ་དག་གི་ལུགས་ལའང་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་དང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐར་འཇོག་དགོས་ཀྱང། ཐུང་མཐའ་དང་ཆུང་མཐའ་ཟེར་དོན་ནི་དེ་ལས་ཕྲ་བའི་ཆ་འབྱེད་རྒྱུ་མེད་པ་ལ་བྱེད་ན་ཆ་མེད་དུ་ཇི་ལྟར་མི་འགྱུར་བ་དང་། ཆ་ཕྱེ་ནས་མཐར་ཐུག་རྒྱུ་མེད་ན་ཐུང་མཐའ་དང་ཆུང་མཐར་འཇོག་དོན་གང་ཡིན་ཞེས་པ་ལ། མཁས་པ་རྣམས་ལན་འདེབས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པར་མངོན།

མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར།

ཇི་ལྟར་སྐད་ཅིག་མཐའ་ཡོད་པ། །དེ་བཞིན་ཐོག་མ་དབུས་བརྟག་གོ།[9]

ཞེས་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ལྟ་བུའང་། ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གྱི་ཆ་དང་ལྡན་པས་ཆ་མེད་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུར་བརྟགས་ན། དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའི་ཚད་ཇི་ཙམ་ཞིག་ངོས་བཟུང་ནའང་། དེ་ལ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གི་ངོ་བོ་འཇོག་ཕྱིན་ཆད། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐད་ཅིག་ནི་གཞག་ཏུ་མེད་པས། དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དེར་རྟོག་པས་བརྟགས་པའི་ཚེ། དེ་ལ་ཐོག་མ་དང་ཕྱི་མ་དང་དབུས་ཀྱི་ཆ་གསུམ་ཡོད་པར་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པར་སྣང། དེས་ན་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ལ་རྫོམ་བྱེད་མཐར་ཐུག་པ་རྡུལ་ཆ་མེད་འཇོག་མི་ནུས་པ་བཞིན་དུ། དུས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་དུས་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཀྱང་མི་བཞེད་པར་དབུ་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་མཐུན་ནོ།།

གཉིས་པ་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ནི། བྱ་བ་ཞིག་བརྩམས་ནས་མ་རྫོགས་

9 སྡེ་དགེ བསྟན། སྐྱེས་རབས། གེ ལེའུ་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༤༩ ཤོག ༡༠༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༤ ཤོག ༣༩༨

བར་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་བྱ་ཞིང་། དེ་ལ་རིང་ཐུང་སྣ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ཟླ་བ་གཅིག་ལྟ་བུ་ཚེས་གཅིག་ནས་ཚེས་སུམ་ཅུ་མ་རྫོགས་བར་གྱི་ཡུན་ཚད་ཅན་དང་། ཡང་སྐྱེས་བུས་སེ་གོལ་གཏོགས་པ་ལྟ་བུ་དུས་ཡུན་ཐུང་དུ་ཙམ་ཞིག་ལས་མེད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞུང་རྣམས་ལས་གསུངས་ཚུལ་ཡང་དུ་མ་ཡོད་དེ། འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས།

མིག་ནི་འབྲེད་འཛུམ་བཅུ་ལ་ནི། །སྐད་ཅིག་ཙམ་དུ་རབ་ཏུ་བརྟགས།།[10]

ཞེས་མིག་འཛུམ་བཅུ་ལ་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོའི་རྒྱུད་ལས།

མིག་འཛུམ་མིག་ནི་བཙུམས་པ་སྟེ། །མིག་འཛུམ་དྲུག་ལ་ཆ་ཤས་ནི།།

གཅིག་ཅེས་བྱ་བར་བརྗོད་པ་ཡིན། །ཡུད་ཙམ་དྲུག་ནི་སྐད་ཅིག་སྟེ།།

སྐད་ཅིག་དྲུག་ནི་ཐང་ཅིག་ཡིན། །ཐང་ཅིག་དྲུག་ནི་ཆུང་ཟད་ཡིན།།[11]

ཞེས་མིག་འཛུམ་ཐེངས་དྲུག་ལ་ཆ་ཤས་གཅིག་ཅེས་བྱ་བར་བརྗོད་ལ། ཡུད་ཙམ་དྲུག་ལ་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དང་། དེ་དྲུག་ལ་ཐང་ཅིག་དང་། དེ་དྲུག་ལ་ཆུང་ཟད་དུ་བཞག་པ་དང་། ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིམ་ལྔ་ལས།

སྐད་ཅིག་སེ་གོལ་གཏོགས་པར་བཤད། །ཐང་ཅིག་ཡུངས་ཀར་བསྐོར་བ་དང་།།

ཡུད་ཙམ་དབུགས་རྔུབ་འབྱུང་བ་ཙམ།།[12]

10 སྡེ་དགེ བཀའ། རྒྱུད། ན། ལེའུ་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༠༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༨༢༨

11 སྡེ་དགེ བཀའ། རྒྱུད། ཁ། རིམ་པར་ཕྱེ་བ་ཉེར་དྲུག་པ། ཤོག ༨༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༡ ཤོག ༡༥༣

12 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ངི། རིམ་པ་གཉིས་པ། ཀློག ༢༥ ཤོག ༩༥ ན།

ཞེས་སྐྱེས་བུ་སྟོབས་ལྡན་གྱིས་སེ་གོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་དུས་ལ་བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དང་། ཡུངས་ཀར་བསྐོར་བའི་དུས་ལ་ཐང་ཅིག་དང་། དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་ཙམ་གྱི་ཡུན་ལ་ཡུད་ཙམ་དུ་བཤད་པ་སོགས་དུ་མ་གསུངས། བྱ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ལ། ཕྱིར་བྱ་བ་རིང་ཐུང་དུ་མའི་དབང་གིས་ཚད་མ་ངེས་ཀྱང་། ཐུང་མཐའ་ནི་སེ་གོལ་གཅིག་གཏོགས་པ་དང་། མིག་འབྲེད་འཛུམ་གཅིག་དང་། ཨ་ཐུང་གཅིག་བརྗོད་པའི་ཡུན་ཚད་སོགས་ལ་འཇོག་གོ།

༣ མི་རྟག་པ་ཕྲ་མོ་འཇོག་ཚུལ།

ཕྱིར་རྟག་མི་རྟག་ཅེས་པ་འགྱུར་ལྡོག་འགྲོ་མི་འགྲོའི་སྒོ་ནས་འཇོག་ཅིང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་འགྲོ་བ་ཡང་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་ཡིན་ལ། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཡོད་ན་འགྱུར་ལྡོག་འགྲོ་རྒྱུ་ཡོད་པ་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་མེད་ན་འགྱུར་ལྡོག་འགྲོ་རྒྱུ་མེད། འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་འདི་དག་ཀྱང་། གཙོ་བོར་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་པས། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པར་དུས་ཀུན་ཏུ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་སྟེ། དཔེར་ན། ལྗོན་ཤིང་གི་ལོ་མ་འགྱུར་བ་ཕྱིན་ནས་དགུན་དུས་སུ་ས་ལ་ལྷུངས་པ་འདི། དགུན་དུས་ཀྱི་གྲང་བའི་རེག་བྱ་སླེབས་ནས་གློ་བུར་དུ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་ཞིག་མིན་པར་ཞག་དང་བདུན་ཕྲག་རེ་རེའི་ནང་འགྱུར་བ་ཕྱིན་ནས་མཐར་ས་ལ་ལྷུངས་པ་ཞིག་ཡིན། ཉིན་མང་པོའི་ནང་གི་འགྱུར་ལྡོག་དེ་ཡང་། ཤིང་

དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༡༣༩

ལོ་དེ་ཉིད་གྲུབ་ཙམ་ཉིད་ནས་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གྲུབ་པས་ཡིན། དེས་ན་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་རྣམས་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མི་མཐོང་ཡང་དོན་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འགྱུར་བའི་འགྱུར་བ་ཕྲ་མོ་དེ་མེད་ན་འགྱུར་བ་རགས་པ་དེ་དག་ཡོང་མི་ཐུབ་བོ།།

སྐད་ཅིག་མ་མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད། མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ནི་རང་གྲུབ་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་ཡིན་གྱི། ཡུད་ཙམ་ཞིག་ལས་མི་སྡོད་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མའི་དོན་མིན་ནོ། །དེ་ལ་ཡུན་རིང་ཐུང་སྣ་ཚོགས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ལོ་གཅིག་ལ་མཚོན་ན། རང་གྲུབ་དུས་དེ་ལ་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་འདས་པའི་ཚེ་ལོ་དེ་མི་སྡོད་པ་ཡིན། ཡང་རང་གྲུབ་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་དེ་ཉིན་ཞག་གཅིག་དང་ཚོགས་ན་རང་གྲུབ་དུས་དེ་ཆུ་ཚོད་ཉེར་བཞིའི་ཡུན་ཚད་ཅན་དུ་འགྱུར་ལ། དུས་ཀྱི་ཐུང་བ་སྐར་ཆ་གཅིག་གི་ཡུན་ཚད་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་དང་ཚོགས་ན་སྐར་ཆ་གཅིག་གི་ཡུན་ཚད་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།

འོ་ན་དུས་རབས་གཅིག་ལྷ་བུ་མི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་གཅིག་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་སམ་མི་གནས། མི་གནས་ན་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་ལོ་གནས་པ་དང་འགལ་ལ། གནས་ན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལས་མི་གནས་པའི་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་དང་འགལ་ལོ་སྙམ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དཔེར་ན། ལོ་ལྟ་བུ་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཆ་ཅན་ཡིན་ཞིང་། ཆ་དང་ཆ་ཅན་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པས། དེའི་ཆ་ཤས་

ཟླ་བ་དང་པོ་འཇིག་པས་ཚ་ཅན་ལོ་འཇིག་པ་སོགས་འདུས་བྱས་ཀུན་ལ་འདྲ། འོན་ཀྱང་ལོའི་ཚ་ཤས་ཟླ་བ་གཅིག་འཇིག་པ་ན་ཚ་ཅན་ལོ་འཇིག་པ་ཡིན་ཡང་ཞིག་པ་མིན། མི་སྡོད་པ་ཡིན་ཡང་མ་བསྡད་པ་མིན་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་འབྱེད་དགོས་སོ།།

སྤྱིར་མི་རྟག་པ་ལ་རྒྱུན་གྱིས་མི་རྟག་པ་དང་། སྐད་ཅིག་གིས་མི་རྟག་པ་གཉིས་ཡོད་པར་ཡང་། སློབ་དཔོན་བྲཀྵོ་ཥཛྙའི་ཚོམས་ཀྱི་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ལས། “མི་རྟག་པ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྒྱུན་གྱིས་མི་རྟག་པ་དང་། སྐད་ཅིག་གིས་མི་རྟག་པ་སྟེ།”[13] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ།

དེ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ལ་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་དང་། གཉིས་པ་ལ་ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། ལྷས་བྱིན་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ལྷས་བྱིན་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་མི་སྡོད་པ་ནི་སུས་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་ནུས་པས་ཤིན་ཏུ་རགས་ལ། དེ་ལས་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་ཀྱི་ལྷས་བྱིན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་ཕྲ་ཞིང་། དེ་ལས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་ཉིད་ནས་འཇིག་པ་ཕྲ་བས། མི་རྟག་པ་ཕྲ་མོ་རྟོགས་པ་ལ་སྤྱིར་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་ལ་སྔོན་དུ་གོ་བ་ཆགས་པ་ཞིག་དགོས་སོ།།

སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་དེ་ཡང་། གློ་བུར་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ཞིག་གམ། ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་ཞིག་གིས་འཇིག་པ་མིན་པར། རང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

རྒྱུན་གྱིས་མི་རྟག་པ་ནི། ཕུང་པོ་ལྔའི་བཤད་པ་ལས།

13 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། བཅོ་བརྒྱད་པ་མེ་ཏོག་གི་ཚོམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༣༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༨༥༣

> རྒྱུན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་སྐྱེས་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ། མ་ཤི་བའི་བར་དུ་སྐད་ཅིག་མའི་མཚན་ཉིད་བྲེང་མ་ཆད་པ་ལ་རྒྱུན་ཞེས་བྱའོ། །འཇིག་པ་ནི་རིས་མཐུན་པའི་ཕུང་པོ་ལྔའི་སྐད་ཅིག་མའི་རྒྱུན་ཆད་ནས་སྐད་ཅིག་མ་སྔ་མའི་རྗེས་སུ་ཕྱི་མ་མི་འབྲང་བ་བྱུང་སྟེ། རིས་མི་མཐུན་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་གཞན་སྐྱེས་པ་ལ་འཇིག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལ་མི་རྟག་པ་ཞེས་གདགས་སོ།།[14]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལོ་དགུ་བཅུར་སླེབས་པའི་མི་རྒས་འཁོགས་དེ་གློ་བུར་དུ་རྒས་འཁོགས་ཆགས་པ་མིན་པར། ཐོག་མར་མངལ་ན་གནས། དེ་ནས་བཙས་པ་དང་། བྱིས་པའི་དུས་སོགས་ནས་རྒན་པོའི་བར་རིམ་བཞིན་འཕོ་འགྱུར་ཕྱིན་ཏེ་མཐར་རྒས་འཁོགས་ཆགས་པ་ལྟ་བུའོ།།

གཞན་ཡང་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའང་རྒྱུན་གྱིས་མི་རྟག་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚུལ་ནི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མང་དུ་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། སྔོན་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་དུས་སུ་ཀི་ས་གོ་ཏ་མི་ཞེས་པའི་བུད་མེད་ཅིག་རང་གི་སྙིང་ནས་གཅེས་པའི་བུ་གཅིག་པུ་དེ་གྲོངས་པའི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་ཞིང་མ་བཟོད་ནས་རང་གི་ཕྲུ་གུ་སླར་ཡང་གསོ་ཐབས་སུ་མི་རེ་རེའི་སར་སོང་ནས་སྨན་ཞིག་རྙེད་ཐབས་བྱས། སྐབས་དེར་སྟོན་པ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་དེ་འདྲའི་སྨན་ཞིག་ཡོད་པ་ཐོས་པས་སྟོན་པའི་དྲུང་དུ་སོང་ནས་སྟོན་པ་ཁྱེད་ཀྱིས་ངའི་ཕྲུ་གུ་སླར་ཡང་གསོན་པའི་སྨན་ཞིག་བཟོ་

14 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། སི། ཤོག ༡༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༡༥༧

ཐུབ་པམ་ཞེས་ཞུས་པར། སྟོན་པས་དེའི་ལན་དུ་ངས་དེ་འདྲའི་སྨན་ཞིག་བཟོ་ཐུབ་མོད་འོན་ཀྱང་དེ་ལ་ཆ་རྐྱེན་ཞིག་ངེས་པར་དུ་ཚང་དགོས་གསུངས་པས། དེ་མ་ཐག་མོའི་སྡུག་བསྔལ་ཞི་ནས་སྟོན་པར་ཁྱེད་ལ་དགོས་པའི་ཆ་རྐྱེན་དེ་གང་ཡིན་ཞེས་ཞུས་པར། སྟོན་པས་ང་ལ་པད་ཁའི་ས་བོན་སྤར་མོ་གང་ཁྱེར་ཡོང་དགོས་གསུངས། མོས་སྟོན་པ་ལ་པད་ཁའི་ས་བོན་སྤར་མོ་གང་འཁྱེར་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་བྱས་ནས་ཕྱིར་འགྲོ་གྲབས་བྱེད་སྐབས། སྟོན་པས་ང་ལ་དགོས་པའི་པད་ཁའི་ས་བོན་སྤར་མོ་གང་དེ་ངེས་པར་དུ་ཕྲུ་གུ་དང་བཟའ་ཟླ་ཕ་མ་གཡོག་པོ་སོགས་སུ་ཡང་གྲོངས་མ་མྱོང་བའི་མི་ཚང་ཞིག་ནས་ཁྱེར་ཡོང་དགོས་གསུངས། དེ་རྗེས་མོས་ཁྱིམ་ཚང་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་པད་ཁའི་ས་བོན་འཚོལ་དུ་བསྐྱོད། ཁྱིམ་ཚང་རྣམས་ནས་མོ་ལ་པད་ཁའི་ས་བོན་སྤྲད་རྒྱུ་བྱས་ནའང་ཁྱིམ་དེ་དང་དེའི་ནང་མི་གང་རུང་གྲོངས་མྱོང་ངམ་ཞེས་འདྲི་སྐབས་འགའ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བུ་མོ་གྲོངས་པ་དང་འགའ་ཞིག་གི་ནང་གཡོག་མོ། ཡང་འགའ་ཞིག་གི་ནང་བཟའ་ཟླ་འམ་ཕ་མ་གང་རུང་གྲོངས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་པས་འཆི་བདག་འོངས་མ་མྱོང་བའི་ཁྱིམ་གཅིག་ཀྱང་མི་རྙེད་པས་གཉེན་དང་བྲལ་བའི་སྡུག་བསྔལ་མྱོང་མཁན་ཡང་རང་ཉིད་གཅིག་པུ་མིན་པར་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་ནས། རང་གི་བུའི་རོ་བཞག་སྟེ་སྟོན་པའི་དྲུང་དུ་ཕྱིར་ལོག་པ་ན་སྟོན་པས་ཐུགས་བརྩེ་བ་ཆེན་པོའི་ངང་ནས་འདི་ལྟར། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་ཉིད་གཅིག་པུ་ཕྲུ་གུ་དང་བྲལ་བར་བསམས་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་འཆི་བའི་

རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་ནོ།།[15]

མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་བཞི་འདོད་ཚུལ་ལ། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་འཇིག་སོགས་ཀྱིས་གཟུགས་ཕུང་ལྟ་བུ་གཅིག་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པ་ན། རང་ཉིད་སྐྱེ་བ་སོགས་ཡིན་པས་མི་མཚོན་གྱི། རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་སོགས་དོན་གཞན་ཡོད་པས་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་རྒ་འཇིག་བཞི་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་སོགས་ལ་མི་འདོད་པར། འདུས་བྱས་དེ་དང་དེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་པོ་དབ། གནས་པར་བྱེད་པ་པོ་དང་། རྙིང་པར་བྱེད་པ་པོ་དང་། འཇིག་པར་བྱེད་པ་པོའི་རྫས་དོན་གཞན་ཞིག་ལ་འཇོག་ཅིང་། འདུས་བྱས་ཞེས་པ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་འདུས་པས་བྱས་པ་ཞེས་བྱེད་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་བ་ལ་བསམས་པའོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་མཚན་ཉིད་བཞི་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་གཞི་དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་དང་པོ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དང་། དེ་ནས་གནས་པའི་བྱ་བ་དང་། དེ་ནས་རྒ་བ་དང་། དེ་ནས་འཇིག་པའི་བྱ་བ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འཇུག་པར་འདོད་དོ།།

མདོ་སྡེ་པས་ནི་འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་དང་པོར་སྐྱེས། བར་དུ་གནས། དེ་ནས་འཇིག་རྒྱུ་དང་ཕྲད་ནས་འཇིག་པ་དེ་འདྲ་མིན་པར། སྐད་ཅིག་དང་པོ་གྲུབ་ཙམ་ཉིད་ནས་རང་ཉིད་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་ཟིན་པ་དང་། སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་མི་སྡོད་པ་ནི། སྐད་ཅིག་

15 ༧གོང་ས་མཆོག་གི་གསུང་རྩོམ་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་ཐབས་ཤུས་ (Art of Happiness) ཞེས་པར་གསལ།

དང་པོ་རང་དུས་སུ་མི་སྡོད་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པས། སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་མ་བསྡད་པ་དེ་བྱུང་བ་ཡིན། དེས་ན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་རང་དུས་སུ་མི་སྡོད་པའི་བདག་ཉིད་དེ་རང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་འདོད།

དེ་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དང་། འཇིག་པའི་བྱ་བ་དང་། གནས་པའི་བྱ་བ་ལ་འདོད་ཅིང་། དེ་ཡང་མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། མྱུ་གུ་ལྟ་བུ་སྔོན་མེད་གསར་དུ་འབྱུང་བ་སྐྱེ་བ་དང་། སྐད་ཅིག་སྔ་མའི་རྒྱུན་གནས་པ་ནི་གནས་པ་དང་། སྐད་ཅིག་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བ་ནི་འཇིག་པའམ་རྒ་བ་ཡིན་ལ། མྱུ་གུ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དུས་ནི། མྱུ་གུའི་རྒྱུ་དུས་དང་། མྱུ་གུ་སྐྱེ་དུས་ནི། མྱུ་གུ་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་དང་། མྱུ་གུ་གནས་དུས་ནི། མྱུ་གུ་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་གའི་དུས་དང་། མྱུ་གུ་འཇིག་དུས་ནི། མྱུ་གུའི་འབྲས་བུ་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་ལ་འཇོག་གོ།

མཚན་ཉིད་སྐྱེ་འཇིག་གནས་གསུམ་པོ་དེ་དུས་མཉམ་དུ་གྲུབ་ཅིང་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དེ་དང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་འདོད། དེ་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་གང་ཡིན་ན་ཡང་རང་ཉིད་གྲུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་ལས། "མི་རྟག་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་གང་ཕྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་

བ་གཞན་ནི་འགའ་ཡང་མེད་དེ། དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་མར་གནས་པའི་ཆོས་ཅན་དེ་ཡོ་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །"[16] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀྱང་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་བྱ་བ་ལ་འདོད་པ་དང་། དེ་དག་དུས་མཉམ་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་མདོ་སྡེ་པ་དང་མཐུངས་སོ།།

འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་ཅིང་། རང་གྲུབ་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ནི། ནམ་མཁའི་མདོག་གིས་འདུལ་བའི་བཟོད་པའི་མདོ་ལས། "ཆོས་འདི་དག་ནི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་སྐྱེས་ནས་སྐད་ཅིག་མ་འདི་ཉིད་ལ་འཇིག་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །"[17] ཞེས་དང་། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།

རྒྱུ་མེད་ཕྱིར་ན་འཇིག་པ་ནི། །རང་གི་ངོ་བོས་རྗེས་འབྲེལ་ཉིད།།[18]

ཅེས་བྱས་པ་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཆས་སུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ནི། བྱས་པ་འཇིག་པར་བསྐྱེད་པ་ནི་རང་ཡོད་ཙམ་དུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ལས་རྒྱུ་གཞན་མེད་པར་རང་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་འཇིག་པར་ཡང་བསྐྱེད་པར་གསུངས།

འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མ་དང་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་

16 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༤༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༤༥

17 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། པ། ཤོག ༡༥༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༧ ཤོག ༣༦༤

18 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། རང་དོན་ལེའུ། ཤློཀ ༡༩༥ ཤོག ༡༠༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༤༦

སྒྲུབ་པ་འདི། ནང་པའི་གཞུང་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་རྒྱས་པར་འབྱུང་བས། ཞིབ་ཏུ་ཤེས་འདོད་པ་རྣམས་གཙོ་བོར་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རང་དོན་ལེའུར། "རྒྱུ་མེད་ཕྱིར་ན་འཇིག་པ་ཉིད། །" ཅེས་པའི་ཐད་ཀྱི་རྒྱ་འགྲེལ་དང་། ལྷག་པར་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་རང་དོན་ལེའུར། "ཡང་ན་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ཉིད་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྐྱོན་མེད་དོ། །"[19] ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ། འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ། དེ་ལྟ་ནའང་འཇིག་པ་རྒྱུ་མེད་དུ་མི་ཐལ་བ་དང་། དེས་ན་འཇིག་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་སོགས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས་ཤེས་ནུས། གཞུང་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་དུ་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ་དང་། དེའི་དཀའ་འགྲེལ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལས་མཛད་པ་ལས་ལེའུ་བཅུ་གསུམ་པ་བརྟན་པའི་དངོས་པོ་བརྟག་པ་དང་། ཆོས་མཆོག་གི་སྐད་ཅིག་མ་གྲུབ་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་བྲམ་ཟེ་ཤུ་ཏིག་བུམ་པས་མཛད་པ་སོགས་ཀྱང་ཡོད་པས། གཞུང་དེ་རྣམས་ལས་འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པའི་གནད་ཐྲ་ཞིང་ཞིབ་པ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་དོ།། །།

19 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཤོག ༡༢༤ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༦༢༢

སྐབས་ལྔ་པ། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་འཇིག་གི་རིམ་པ་བཤད་པ།

༡ མངོན་པའི་གཞུང་སོགས་ནས་བཤད་པའི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་རིམ།

སྤྱིར་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་འཇིག་གི་ཚུལ་ལ། སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྷ་གྲུབ་སྨྲ་བ་རྣམས་འདོད་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཞིང་། དེ་དག་ལས་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་སུ་སྟེགས་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ད་ལྟའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་མ་ཆགས་གོང་ས་རྡུལ་ཕྲ་མོ་དང་། ཆུ་རྡུལ་ཕྲ་མོ། མེ་རྡུལ་ཕྲ་མོ། རླུང་རྡུལ་ཕྲ་མོ་སོགས་རྡུལ་ཕྲན་མང་པོ་ཞིག་བར་སྣང་སྟོང་པའི་ནང་སོ་སོར་མི་འཇིག་པར་གནས་ནས་ཡོད་པ་ལ། ལྷ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོས་ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་དེར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཤིག་བཟོ་དགོས་སྙམ་ནས་བློའི་འཕེན་པ་བཏང་བ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་དང་ཆོས་མིན་གྱི་ལས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་དབང་གིས་ཐོག་མར་རླུང་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཉིས་མཉམ་དུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ནས་རླུང་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གསུམ་སྦྱོར་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རིམ་པས་རླུང་རྡུལ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བུའི་རྫས་རྩོམ་པར་བྱས་ཏེ་རླུང་གི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཤིང་། དེའི་སྟེང་དུ་ཆུ་

རྡུལ་རྣམས་སྦྱར་ལྷར་སྤྲུར་བས་ཆུའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ཆགས་པ་དང༌། དེའི་སྟེང་དུ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་དང༌། དེའི་སྟེང་དུ་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་སྦྱར་གྱི་རིམ་པ་ལྟར་གྲུབ་པར་གྱུར་པ་སོགས་ལས་སྡོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་ཆགས་པར་འདོད་པར་བཤད།

མུ་སྟེགས་གྲངས་ཅན་པས་ནི། སྤྱི་གཙོ་བོའི་སྟེང་ནས་འཇིག་རྟེན་འདི་དག་རྩ་བའི་སྒྲུབ་གཞི་མཐར་ཐུག་ཅིག་གི་རྣམ་འགྱུར་དུ་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་ཅིང༌། གཞན་ཡང་ལྷ་ཚངས་པ་དང༌། ཁྱབ་འཇུག།སྲའི་ཚངས་པ། བདག་རྟག་པ་སོགས་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པོར་འདོད་པའི་མུ་སྟེགས་པའང་ཡོད་ལ། རྒྱང་འཕེན་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་འགྲུབ་ཚུལ་ནི་བེམ་རྫས་ལས་གློ་བུར་ཐོལ་བྱུང་དུ་གྲུབ་པར་བཤད།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། སྡོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འདི་བྱེད་པ་པོའི་བློའི་གཡོ་བ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས་གྲུབ་པ་དང༌། སྤྱི་གཙོ་བོ་ལས་གྲུབ་པ་དང༌། ཡང་རྒྱུ་མེད་ཐོལ་བྱུང་དུ་གྲུབ་པ་སོགས་གཏན་ནས་མི་འདོད་པར། རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཞེས་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཙམ་ལས་གྲུབ་པར་བཤད་དོ།།[1]

དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་

1 ༄གོང་ས་མཆོག་གི་གསུང་རྩོམ་དུ། ནང་པའི་ངོས་ནས་བཤད་ན། ཐོག་མ་དེས་ཅན་གཅིག་ཁོ་ན་ཡོད་པའི་ལྟ་སྟངས་འདི་ནི་རྟོག་དྲ་ཅན་ཞིག་ཡིན། འདི་འདྲའི་རང་རྐྱ་ཐུབ་པའི་ཐོག་མ་ཞིག་ཡོད་ཆེ་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་འགྲོ་ལུགས་ལྟར་ན་གདམ་ཀ་གཉིས་ལས་མེད། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་སྟེ་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལས་འདས་ཤིང་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཞིག་གིས་འཇིག་རྟེན་འདི་བསྐྲུན་པ་དང༌། ཡང་ན་རྒྱུ་རྐྱེན་གང་ཡང་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་འདི་ཐོལ་བྱུང་དུ་གྲུབ་པའི་ལྟ་ཚུལ་གཉིས་ཡིན། ནང་པས་འདོད་ཚུལ་འདི་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་མི་བྱེད། ཅེས་འབྱུང་།

ནང་པའི་གཞུང་ལ་མདོ་ཕལ་པོ་ཆེ། མདོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག །འཇིག་རྟེན་བཞག་པ། མངོན་པ་གོང་འོག་གི་གཞུང་དང་། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་སོགས་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་བོ་ནི། ཆོས་མངོན་པའི་གཞུང་རྣམས་དང་། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་རྣམས་ཡིན། དེ་དག་ཏུ་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་འཇིག་གི་ཚུལ་དང་། བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ཚེ་ཚད། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་བཀོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ཚད་སོགས་ལ་བཤད་ཚུལ་ཅུང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་གཞི་རྩའི་ལྟ་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པ་མེད། དེས་ན་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཐོག་མའི་རྫོམ་གཞིའི་ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུན་མོང་གི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་བྱུང་བ་དང་། སོ་སོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་སོ་སོའི་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་བྱུང་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་རང་རང་གི་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འཁོར་ལོ་འབའ་ཞིག་གི་ལམ་ནས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་ཅིང་། ད་ལྟ་རང་ཅག་གནས་སའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་། བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གཉིས་ལས། ཐོག་མར་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཆགས་པར་བཤད་དོ། །

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཡོ་བ་མེད་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་དང་། མི་རྟག་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་དང་། ནུས་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །"[2] ཞེས་རྐྱེན་གསུམ་གྱི་དབང་གིས་

2 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ༨༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༡༨༧

འཇིག་རྟེན་འདིའི་འགྲུབ་ཚུལ་ལ་སྟོམ་ཚིག་ཆེན་པོ་ཞིག་བཀོད་དེ། སྐྱེས་བུ་ཁྱད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་གིས་འཇིག་རྟེན་འདི་བཀོད་པ་མི་བཞེད་པར་གསུངས་ཡོད།

མདོན་པ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་འདིས་ནི་སཱ་ལུའི་ལྗང་པའི་མདོ་ལས། "རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་ལ། འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེ་བ་སྟེ། གང་འདི་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས།"[3] ཞེས་པའི་མདོའི་དོན་ཚན་པ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན། "འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་ལ།" ཞེས་པས་གཡོ་བ་མེད་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་དང་། "འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེ་བ་སྟེ།" ཞེས་པས་མི་རྟག་པའི་རྐྱེན་དང་། "གང་འདི་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས།" ཞེས་པས་ནུས་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བ་བསྟན་པ་དང་སྦྱར་ཏེ་གསུངས།

དེ་ལ་དང་པོ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་གཡོ་བ་མེད་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། སྟོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འདི་བྱེད་པ་པོ་ཞིག་གི་བློའི་གཡོ་བ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་གྲུབ་པ་མིན་པར། རང་རང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་འབའ་ཞིག་གི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་དོ། །མདོ་ལས་ཀྱང་། "འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་།" ཞེས་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཙམ་ལས་འབྱུང་གི རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གྱི་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་ཕྱི་རོལ་གཞན་ཞིག་གི་ནུས་མཐུ་ལས་གྲུབ་པ་མིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྟོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འདི་རྒྱུ་མེད་རྐྱེན་མེད་ལས་ཐོལ་བྱུང་དུ་གྲུབ་པའང་མིན་པར་བསྟན་ཏོ། །

3 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཚ། ཤོག ༡༡༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༢ ཤོག ༣༡༥

གཉིས་པ་མི་རྟག་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བར་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་གི་གང་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུ་དེའང་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ལ། རྟག་པའི་ཆོས་ལས་འབྲས་བུ་མི་རྟག་པའི་ཆོས་འབྱུང་བ་ནི་གནས་མ་ཡིན་པས། ཕྱི་ནང་གི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་གང་ལས་འབྱུང་སའི་རྒྱུ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན། ངེས་པར་དུ་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་ཡིན་དགོས་པར་རྐྱེན་གཉིས་པ་དེས་སྟོན། དེའི་ཕྱིར་མདོ་ལས། "འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེ།" ཞེས་གསུངས།

གསུམ་པ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ནུས་པའི་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། རང་ཉིད་གང་ལས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དེ་ཡང་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པའི་ཆོས་ཤིག་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་གི འབྲས་བུ་བྱེ་བྲག་པ་དེ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པའི་ཆོས་ཤིག་དགོས་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་མདོ་ལས། "གང་འདི་མ་རིག་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས།" ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ།།

མདོར་ན། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ལ། རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། འཇིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོའི་བློའི་གཡོ་བ་སྔོན་དུ་སོང་བ་ལས་གྲུབ་པ་དང་། རྒྱུ་རྟག་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་སོགས་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རིགས་མཐུན་པ་དགོས་པ་དང་། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་པ་ལས་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་འབའ་ཞིག་གི་ལམ་ནས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་དོ།།

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་དུ་དང་པོ་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར། དེ་ནས་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར། དེ་ནས་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་རིམ་བཞིན་ཆགས་པར་གསུངས། དེ་ཡང་འོག་གཞི་ནི་དང་པོར་བར་སྣང་སྟོང་པར་ཡོད་པ་ལ། འཇིག་རྟེན་འཆགས་པའི་སྔ་ལྟས་སུ་གྱུར་པའི་རླུང་འཇམ་བུ་ལྡང་བ་ལོ་གྲངས་དུ་མའི་བར་དུ་འཁྲིགས་པ་ལས་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆགས་ཤིང་། དེ་ནི་སྣོད་ཀྱི་འོག་གཞི་ཡིན་ལ། རླུང་དེའི་མིང་ལ་འཇམ་པོ་ཞེས་དང་། དབྱིབས་ནི་ཟླུམ་པོ། ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པ། ངོ་བོ་ནི་ས་ལ་སོགས་པ་རྫས་བརྒྱད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ཡང་རླུང་ཤས་ཆེ་བས་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་བརྗོད་དོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་རླུང་དེའི་སྟེང་དུ་ནམ་མཁའ་ལ་སྤྲིན་འཁྲིགས་པ་ལས་ཆར་གྱི་རྒྱུན་ལོ་མང་པོར་བབ་པ་ལས་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་། ཆུ་དེ་ཡུན་རིང་པོར་རླུང་གིས་དཀྲུགས་པ་ལས་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་རིམ་བཞིན་ཆགས། ཆུ་དང་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་ཆར་གྱི་རྒྱུན་སྔར་ལྟར་བབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཤིང་། དེའི་ཁམས་རབ་རླུང་གིས་དཀྲུགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་དང་། ཁམས་འབྲིང་རླུང་གིས་བསྐྱབས་པ་ལས་གཉའ་ཤིང་འཛིན་སོགས་རི་བདུན་དང་། ཁམས་ཐ་མ་རླུང་གིས་བསྐྱབས་པ་ལས་གླིང་བཞི་དང་གླིང་ཕྲན་རྣམས་ཆགས་པར་བཤད་དོ།།

དེ་ལྟར་རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ལྟེ་བར་བྱས་པའི་ཕྱོགས་བཞི་ན་གླིང་ཆེན་བཞི་

དང་། མཚམས་བཞིར་གླིང་ཕྲན་བརྒྱད་གྲུབ་པར་བཤད་ཅིང་། དེའི་མཐའ་འཁོར་དུ་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་དང་རྒྱུ་སྐར་རྣམས་ཀྱིས་བསྐོར་བ་དང་། ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གླིང་ཆེན་ནི་རང་ཅག་གནས་སའི་འཛམ་བུའི་གླིང་འདི་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། གླིང་དེ་དག་གི་བར་ན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོས་ཁེངས་ནས་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་བར་སྣང་སྟོང་པར་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོད་ཚུལ་སོགས་བཤད་དོ།།[4]

གླིང་བཞི་གླིང་ཕྲན་ཉི་ཟླ་རི་རབ་སོགས་སྟོང་ལ་སྟོང་སྤྱི་ཕུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་། སྟོང་སྤྱི་ཕུད་དེ་ལྟ་བུ་སྟོང་ལ་སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་། སྟོང་གཉིས་པ་དེ་ལྟ་བུ་སྟོང་ལ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱའོ། །མདོར་ན་གླིང་བཞི་རི་རབ་སོགས་ནས་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བར་བྱེ་བ་བརྒྱ་ལ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་དག་མཐར་མཉམ་དུ་འཇིག་ཅིང་དང་པོར་མཉམ་དུ་ཆགས་པའི་ཚུལ་སོགས་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་ལས་གསུངས་ཤིང་།[5] རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས་ནི་མཛོད་ལས་བཤད་པ་དང་ཅུང་མི་འདྲ་བར། གླིང་བཞི་

4 ༧གོང་ས་མཆོག་གི་གསུམ་རྩོམ་དྲ། གོ་ལའི་དབྱིབས་དང་ཚད། ཉི་ཟླ་སོགས་ཀྱི་འཁོར་བསྐྱོད། ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་བཅས་ གནད་བྱེ་བྲག་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ཆོས་མངོན་པ་ལྟ་བུར་རི་རབ་དཀྱིལ་དུ་བྱས་ཤིང་། འཛམ་གླིང་ལེབ་མོ་དང་། ཉི་ཟླ་སོགས་རྒྱུ་སྐར་རྣམས་འཛམ་གླིང་ལ་ཚུར་བསྐོར་བའི་བཤད་པ་ཐོན་པ་ནི། ཕྱིན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་བྱེད་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་གཞིར་བཞག་པར་མངོན། ཞེས་འབྱུང་།

5 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༢༣-༢༨ ཤོག ༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༣༡

པ་ནས་འོག་མིན་གྱི་བར་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ལ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་གསུངས་སོ།།[6]

སྤྱིར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་སོགས་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལ་འདོད་ཁམས་དང་། གཟུགས་ཁམས། གཟུགས་མེད་ཁམས་བཅས་གསུམ་སྟེ། དེ་གསུམ་ནི་རིམ་བཞིན་ཕྱི་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་པ་ཞིག་དང་། ནང་བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་པ་ཞིག་དང་། བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བས་ཀྱང་ཡིད་སུན་ནས་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་དང་འབྲེལ་བའི་ཞི་བའི་ཡོན་ཏན་འབའ་ཞིག་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་པའི་རིགས་ཐ་དད་པའི་འཇིག་རྟེན་གསུམ་ཡིན་པར་བཤད།

ཡང་ཁམས་གསུམ་པོ་དེ་ལུས་དང་ཚོར་བ་དང་ལོངས་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་ན། འདོད་ཁམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ལུས་རགས་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་བདེ་སྡུག་འདྲེས་མ་ཤས་ཆེ་བ་དང་། ཕལ་ཆེ་བ་ཁམ་ཟས་རགས་པ་ལ་བརྟེན་ཅིང་། གཟུགས་ཁམས་ནི་ལུས་འོད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། ཕལ་ཆེ་བ་རྟག་ཏུ་བདེ་ཚོར་གྱིས་ཁྱབ་ཅིང་། ཁམ་ཟས་རགས་པ་ལ་མི་བརྟེན་པ་དང་། གཟུགས་མེད་ཁམས་ནི་སེམས་ཅན་དུ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ལུས་ཕུང་རགས་པ་མེད་ཅིང་། ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་ལས་ཡོངས་སུ་འདས་ནས་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ལ་གནས་པ་དང་། ཟས་ལ་མི་བརྟེན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡང་བཀག་པ་ལྟ་བུའི་དམིགས་ཡུལ་ནམ་མཁའ་

6 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཁ། ལེའུ་བཅུ་གཉིས་པ། ཤོག།༢༧ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༡༤༨

སོགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འབའ་ཞིག་ལ་ཆེ་གང་པོར་གནས་པ་ཡིན་ལ། འདོད་ཁམས་ཀྱི་གནས་རིམ་མཐོ་པོར་གནས་པའི་སྐྱེས་བུ་དང་། གཟུགས་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་ཁམས་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ལྷ་ཡིན་པར་བཤད།

ཡང་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་དུ། ཉི་མ་དང་ཟླ་བའི་ཚད་དང་། སའི་གོ་ལ་འདི་དང་ཉི་ཟླ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཐག་རིང་ཐུང་། ཉི་མས་རི་རབ་ལ་བསྐོར་བ་ལས་ཉིན་མཚན་འབྱུང་ཚུལ། དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་མ་རིང་ཐུང་གི་བཤད་པ་སོགས་དངོས་མཐོང་གི་ཆོས་དུ་མའི་འགྲེལ་བཤད་འབྱུང་བ་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་བྱུང་བའི་སྐར་རྩིས་རིག་པའི་བཤད་པ་རྣམས་ཟུར་དུ་འབྲེལ་ཏེ། འཕགས་བོད་གཉིས་ཀར་སྔོན་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ནས་ལོ་ཐོ་འདོན་པ་དང་། ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་ནམ་འབྱུང་སོགས་སྐར་རྩིས་ཀྱི་ལམ་ནས་གསལ་བར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་དོ། །

བཅུད་ཀྱི་འགྲོ་བ་བྱུང་ཚུལ་ལ། མངོན་པ་མཛོད་དུ་བྱུང་བ་དང་ཚུལ་མཐུན་པ་འཇིག་རྟེན་བཞག་པ་དང་འདུལ་བ་ལུང་དུའང་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོར་བཀོད་ཡོད།[7] སྤྱིར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་དུ་ནི།[8] དེའི་

7 འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད། སྡེ་དགེ བཀའ། འདུལ་བ། ཅ། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ༤༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ ཤོག ༧༢༨

8 དེང་རབས་ཚན་རིག་པ་རྣམས་ནི། འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་མིའི་འགྲོ་བ་བྱུང་ཚུལ་སྐོར་བཤད་པ་དང་མི་འདྲ་བ་ནི། མིའི་འགྲོ་བ་རྣམས་སྤྲེལ་གྱི་རིགས་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཐོག་མར་རྐང་ལག་བཞི་པོ་ས་ལ་བཙུགས་ནས་འགྲོ་བ་དང་། སྔར་གྱི་མི་རྣམས་དུད་འགྲོ་ལྟར་ཤེས་རིག་གི་ཚད་མཐོ་བ་མེད་པ་དང་། གང་འཚམས་ནས་རྡོ་དང་ལྕགས་རིགས་ཀྱི་ལག་ཆ་རིམ་བཞིན་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཅིང་། རིམ་པས་མིའི་དཔལ་ཡོན་དར་བ་ལས་ད་ལྟའི་ཚན་རིག་དང་འཕྲུལ་ཆས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་རྩེ་མོར་སོན་པའི་བར་སླེབས་པར་འདོད།

དུས་ཀྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སྤྱིའི་སྲོལ་དང་མཐུན་པར། འཇིག་རྟེན་འདིར་མིའི་འགྲོ་བ་ཐོག་མར་ཆགས་སྐབས་བསྐལ་པ་རྫོགས་ལྡན་དང་། བསྐལ་པ་གསུམ་ལྡན། བསྐལ་པ་གཉིས་ལྡན། དེ་ནས་རྩོད་ལྡན་བཅས་རིམ་པར་བྱུང་བའི་བཤད་པ་བཀོད་ཅིང་། རྩོད་ལྡན་ནི་ཚེ་ལོ་བརྒྱ་པའི་སྐབས་འདི་ཡིན་པ་དང་། འདི་ལ་སྙིགས་མ་ལྔ་བདོ་བའི་དུས་ཞེས་དུས་ཚོད་དམན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བརྩི་ཞིང་། རྫོགས་ལྡན་གྱི་དུས་སུ་མི་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཆོས་ལ་སྤྱོད་པ་ལས་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་གང་ཡང་མི་བྱེད་ཅིང་། ཆོས་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་གཅིག་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱུང་སྐབས་བསྐལ་པ་དེ་རྫོགས་ལྡན་མིན་པར་གསུམ་ལྡན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཆོས་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་གཉིས་བྱུང་སྐབས་གཉིས་ལྡན། ཆོས་མ་ཡིན་པའི་སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་ལས་ཐམས་ཅད་བྱུང་སྐབས་རྩོད་ལྡན་གྱི་དུས་ཞེས་བརྗོད་པ་སོགས་ལ་ནི། འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་སྔོན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཕྱོགས་མཐུན་ནོ།།

༢ དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་ལས་བཤད་པའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་རིམ།

དུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་ནི། རང་ཅག་གནས་སའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཉིད་མ་ཆགས་གོང་སྟོང་སང་ཞིག་ཏུ་གནས་ཏེ། དེའི་གནས་སྐབས་སུ་བེམ་པོའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པའི་རྡུལ་ཞེས་པའི་རྣམ་པར་གནས་ཤིང་། དུས་ཡུན་གང་འཚམས་སོང་རྗེས་རླུང་རྡུལ་ཕན་ཚུན་འདུ་བའི་འགོ་བཙུགས་པ་ནས་འཇིག་རྟེན་འཆགས་པའི་འགོ་ཚུགས་པར་བཞེད།

དེ་ཡང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་མ་ཞིག་ནས་བར་སྣང་ཁམས་ལ་སྟོང་པའི་རྡུལ་གྱི་མིང་ཅན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་སིལ་བུར་གནས་པ་རྣམས་འདུས་པ་ལས་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་རིམ་གྱིས་ཆགས་ལ། སྟོང་པའི་མིང་ཅན་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། དང་པོར་རླུང་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་མ་འབྱུར་བར་ནམ་མཁའ་ལ་མི་སྣང་བའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་འབྱུར་ལ། དེ་རྣམས་སྤྱར་མ་འབྱུར་གོང་རང་ཉིད་ཡང་ཞིང་གཡོ་བའི་ངོ་བོར་ཡོད་ཀྱང་གཡོས་ནས་གོ་ས་གཞན་དུ་བགྲོད་པའི་ནུས་པ་མེད་ཅིང་། འབྱུར་ནས་ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་ཉིད་དུ་གོ་ས་གཞན་དུ་བགྲོད་ནུས་པ་དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་རྫོམ་པའི་རླུང་ཞེས་བརྗོད་ལ། དེ་ཉིད་འཇིག་རྟེན་ཆགས་པའི་གཞི་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཐོག་མའི་རྒྱུ་ཡིན་གྱི་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དངོས་མིན་པར་གསུངས།

དེའི་རྗེས་སུ་རླུང་དེ་དང་མེའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་སིལ་བུར་གནས་པ་རིམ་གྱིས་འབྱུར་བ་རྣམས་ཕྲད་པས། རླུང་དང་ལྡན་པའི་གློག་གི་མེའི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཐོག་མ་རྫོམ་པའི་མེ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེའི་རྗེས་སུ་མེ་དེ་དང་ཆུའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་རྣམས་འདུས་པ་ཀུན་ཏུ་འབྱུར་བར་གྱུར་པ་ཕྲད་པས། རླུང་དང་མེ་དང་ལྡན་པའི་ཆར་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་དེ་ལ་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྫོམ་པའི་ཐོག་མའི་ཆུ་ཞེས་བརྗོད། དེའི་རྗེས་སུ་ཆུ་དེ་དང་སའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རིམ་གྱིས་ཀུན་ཏུ་འབྱུར་བ་རྣམས་ཕྲད་པས། ནམ་མཁའ་ལ་འཇའ་ཚོན་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ལ་འཛིན་མ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྫོམ་པའི་ཐོག་མའི་ས་ཞེས་བརྗོད་དོ།།

དེ་ལྟ་བུའི་ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་པོ་རིམ་གྱིས་འཕེལ་བ་ལས། འོག་གཞིའི་རླུང་

མེ་ཆུ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཟླུམ་པོའི་དབྱིབས་ཅན་རྣམས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ནས་རི་རབ་ལྷུན་པོ་དབྱིབས་ཟླུམ་པོ་རྩ་བ་ཐྲ་ལ་རྩེ་མོ་སྦོམ་པ་དང་། དེའི་མཐའ་འཁོར་དུ་རི་བདུན་མཚོ་བདུན་གླིང་བདུན་རྣམས་དང་། སྟེང་གི་གཟའ་སྐར་སོགས་རིམ་གྱིས་གྲུབ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཤིན་ཏུ་དྭངས་པའི་ས་འཇའ་ཚོན་ལྟ་བུ་དེ་རིམ་གྱིས་རགས་པར་གྱུར་ཏེ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བམ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ནི་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གོ་ས་དག་ཏུ་ཁྱབ་པར་བཤད་དེ། རིགས་ལྡན་པདྨ་དཀར་པོའི་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ལས།

> རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་དང་པོར་རེ་ཞིག་རླུང་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཕན་ཚུན་འབྱར་བར་འགྱུར་རོ། །འབྱར་བ་དེ་ལས་ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་ཉིད་དུ་བསྒྲོད་པ་ནི་རླུང་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་མེའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཀུན་ཏུ་འབྱར་བར་གྱུར་པ་རླུང་དང་ལྡན་པའི་གློག་ནི་མེ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆུའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་འདུས་པ་ཀུན་ཏུ་འབྱར་བར་གྱུར་པ་རླུང་དང་མེ་དང་ལྡན་པའི་ཆར་ནི་ཆུ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་སའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀུན་ཏུ་འབྱར་བ་ནམ་མཁའ་ལ་དབང་པོའི་གཞུ་སྣང་བ་ནི་འཛིན་མ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ།[༩] ཞེས་སོ།།

རང་ཅག་རྣམས་གནས་སའི་མི་མཇེད་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་དབུས་སུ་

[༩] སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཤ། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་བདུན་པ། ཤོག ༧༥༨ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨ ཤོག ༣༨༧

བྱས་པའི་ཤར་ལྷོ་ནུབ་བྱང་དང་མཚམས་བཞི་སྟེང་འོག་བཅས་ཕྱོགས་བཅུ་པོ་རེ་རེར། གླིང་བཞི་པ་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་སྟོང་གནས་པ་ཚུན་ཆད་སྟོང་གཅིག་གི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་། དེ་རྣམས་བརྩི་གཞིར་བྱས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་གཉིས་གནས་པ་ཚུན་ཆད་ནི་སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཇིག་རྟེན་དང་། ཡང་དེ་རྣམས་བརྩི་གཞིར་བྱས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ཕྲག་གསུམ་གསུམ་ཚུན་ཆད་ནི་སྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་། དེ་བརྩི་གཞིར་བྱས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གྲངས་མེད་པ་ཆེན་པོ་ཚུན་ཆད་ལ་སྟོང་ཆེན་མོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་ལ། གྲངས་མེད་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ནི་སྤྱིར་གྲངས་ཀ་མེད་པ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་པར་གཅིག་བཅུ་བརྒྱ་སྟོང་ཁྲི་འབུམ་སོགས་གྲངས་ཀྱི་གནས་དྲུག་ཅུ་ཡོད་པའི་ཐ་མ་ལ་བྱའོ། །དེ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ལས། “སྟོང་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མི་མཇེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་དབུས་ནས་སྟེང་དང་འོག་ཏུ་སྟོང་ཕྲག་རེ་རེ་སྟེ་འོག་དང་སྟེང་བཞིན་དུ་ཤར་དང་ནུབ་དང་བྱང་དང་ལྷོ་དང་བདེན་བྲལ་དང་དབང་ལྡན་དང་རླུང་དང་མེར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ནས་སྟོང་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་གྲངས་མེད་པ་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ཏེ།”[10] ཞེས་སོ།།

ཆོས་མངོན་པ་ལས་བཤད་པ་དང་དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་ལས་བཤད་པ་མི་འདྲ་བའི་ཚུལ་ནི། རི་རབ་ཀྱི་དབྱིབས་མི་འདྲ་བ་མངོན་པ་ལས་གྲུ་བཞི་དང་དུས་འཁོར་

10 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ད། ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་མངོན་བསྡུས་གསུམ་པ། ཤོག ༢༥༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦ ཤོག ༡༢༧༥

ལས་ཟླུམ་པོར་བཤད། ཁ་དོག་མི་འདྲ་བ་ནི་མངོན་པའི་ལུགས་ལ། རི་རབ་ཤར་དངུལ། ལྷོ་བཻ་ཌཱུརྻ། ནུབ་ཤེལ་དམར་པོ། བྱང་གསེར་ཡིན་པས་དེ་དག་གི་ཁ་དོག་ཅན་ཡིན་ལ། དེའི་འོད་བར་སྣང་ལ་སོང་བས་གླིང་བཞི་སོ་སོའི་ཐད་ཀྱི་ནམ་མཁའི་ཁ་དོག་ཀྱང་དེ་དང་དེའི་ཁ་དོག་ཏུ་སྣང་བར་བཤད། དུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་ལ། རི་རབ་ཀྱི་ཤར་ནག ལྷོ་དམར། བྱང་དཀར། ནུབ་སེར་པོར་བཤད་ལ། ཚད་ཀྱང་མངོན་པ་ལས་ནི་དཔག་ཚད་བརྒྱད་ཁྲི་ཆུ་མཚམས་ཡན་ཆད་དུ་འཕགས་ཤིང་བརྒྱད་ཁྲི་ཆུའི་ནང་དུ་ནུབ་པར་བཤད་ལ། དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་ལས་སའི་སྟེང་དུ་རི་རབ་ཀྱི་དཔངས་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་ཏུ་བཤད་ཅིང་། དེར་བཤད་པའི་དཔག་ཚད་འབུམ་ཕྲག་གཅིག་ལ་མངོན་པ་བའི་འབུམ་ཕྲག་གཉིས་འོང་ངོ་། །དེ་བཞིན་དུ་མངོན་པ་ནས་རི་རབ་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་ལ་གསེར་གྱི་རི་བདུན་དང་རོལ་མཚོ་མདུན་སྤེལ་ནས་གནས་པར་བཤད་ཀྱི། དེ་དག་གི་བར་ན་གླིང་མེད་ལ། དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་ལས་གླིང་དྲུག ཚོ་དྲུག རི་དྲུག་གིས་བསྐོར་བའི་ཕྱི་རོལ་ན་གླིང་བདུན་པ་འཛམ་གླིང་ཆེན་པོ་དང་། རྒྱ་མཚོ་བདུན་པ་ཕྱིའི་རྒྱ་མཚོར་གྲགས་པ་བ་ལྦའི་རྒྱ་མཚོ་དང་། རི་བདུན་པ་ཁོར་ཡུག་གི་རིར་བཤད་པ་སོགས་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་ངོ་།།

ནང་པའི་གཞུང་དུ་རང་ཅག་གནས་སའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཕྱོགས་བཅུར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། མདོ་སྡེ་ཕལ་ཆེན་ལས། "ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་གྱུར་པ་ཇི་ཙམ་པར། །སེམས་ཅན་མ་ལུས་མཐའ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། །"[11] ཞེས་དང་། ལག་ན་རྡོ་རྗེ་དབང་བསྐུར་

11 སྡེ་དགེ བཀའ། ཕལ་ཆེན། ཨ། བམ་པོ་ཉེར་གཉིས་པ། ཤོག ༣༤༧ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༡ ཤོག ༢༩༥

བའི་རྒྱུད་ཆེན་པོ་ལས་ཀྱང་།

རིགས་ཀྱི་བུ་དག་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རྒྱུད་མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྙིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རབ་འབྱམས་དུ་མ་ངེས་པར་སྟོན་པ་དག་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རབ་འབྱམས་རེ་རེ་ངེས་པར་སྟོན་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་མཚམས་སྦྱོར་བ་ངེས་པར་སྟོན་པའི་བཀོད་པ་རབ་འབྱམས་དུ་མ་ཡོད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་དག་དེ་ལ་མཚམས་སྦྱོར་བ་བཀོད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཚད་ནི། གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང་། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང་། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང་། ཟླ་བ་དང་། ཉི་མ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དག་གང་གི་ཁོངས་སུ་འདུས་ཤིང་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་དེ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སོ། །སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་གང་གི་ཁོངས་སུ་འདུས་ཤིང་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་དེ། མི་ཏོག་གི་གཞིའི་སྙིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་མཚམས་སྦྱོར་བ་རྣམས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་ཤིང་རྗེས་སུ་ཞུགས་པར་གཅིག་གོ །མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྙིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་མཚམས་སྦྱོར་བ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་གང་གི་ཁོངས་སུ་འདུས་ཤིང་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་དེ། མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྙིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རྒྱུད་གཅིག་གོ །མེ་ཏོག་གི་

གཞིའི་སྙིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པའི་རྒྱུད་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་རྣམས་གང་གི་ཁོངས་སུ་འདུས་ཤིང་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་དེ། མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྙིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རྒྱུད་བར་མ་གཅིག་གོ །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རབ་འབྱམས་བར་མ་བཀོད་པའི་རྒྱུད་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་གང་གི་ཁོངས་སུ་འདུས་ཤིང་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ་དེ་མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྙིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བཀོད་པ་གཅིག་སྟེ།[12]

ཞེས་གླིང་བཞི་ནས་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་མན་ཆད་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ནི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ནི་གཞི་དང་སྙིང་པོ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའི་རབ་འབྱམས་རྒྱ་མཚོའི་མཚམས་སྦྱོར་གཅིག་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ནི་གཞི་དང་སྙིང་པོ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའི་རབ་འབྱམས་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་རྒྱུད་གཅིག་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ནི་གཞི་དང་སྙིང་པོ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའི་རབ་འབྱམས་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་རྒྱུད་བར་མ་གཅིག་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ནི་གཞི་དང་སྙིང་པོ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།

ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལ་རྣམ་པ་དང་དབྱིབས་མི་འདྲ་བ་དང་། ལ་ལར་འོད་ཡོད་པ་དང་ལ་ལར་འོད་མེད་པ་སོགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་གསུངས་ཏེ། མདོ་སྡེ་ཕལ་ཆེན་ལས།

12 སྡེ་དགེ བཀའ། རྒྱུད། ད། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཤོག ༧

ཀྱི་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག།དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་རྣམས་ཀྱི་དབྱིབས་ནི་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྲུམས་ཀླས་པ་ལ་ལ་ནི་ཀུན་ནས་ཟླུམ་པོའོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྲུམས་ཀླས་པ་ལ་ལ་ནི་ཀུན་ནས་གྲུ་བཞིའོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྲུམས་ཀླས་པ་ལ་ལ་ནི་ནམ་མཁའི་རྣམ་པ་དུ་མར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྲུམས་ཀླས་པ་ལ་ལ་ནི་ཀུན་ནས་འཁྱིལ་བའི་དབྱིབས་སུ་འདུག་གོ །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྲུམས་ཀླས་པ་ལ་ལ་ནི་འོད་འཕྲོ་བའི་རིའི་དབྱིབས་སུ་འདུག་གོ །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྲུམས་ཀླས་པ་ལ་ལ་ནི་ཤིང་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ལྗོན་གྱི་དབྱིབས་སུ་འདུག་གོ །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྲུམས་ཀླས་པ་ལ་ལ་ནི་མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་འདུག་གོ །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྲུམས་ཀླས་པ་ལ་ལ་ནི་ཁྱིམ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་འདུག་གོ །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྲུམས་ཀླས་པ་ལ་ལ་ནི་སེམས་ཅན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་འདུག་གོ །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྲུམས་ཀླས་པ་ལ་ལ་ནི་མཚན་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་འདུག་སྟེ། དེ་དག་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་དབྱིབས་ཤིན་ཏུ་བསྟན་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོའི་རྡུལ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་སྙེད་དོ།།[13] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

13 སྡེ་དགེ བཀའ། ཕལ་ཆེན། ཀ།ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༩༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༥ ཤོག ༢༠༡

ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བྲག་པ་གཅིག་ལ་མཚོན་ན་དེའི་ཐོག་མ་དང་། བར་དང་མཐའ་མ་བཅས་དུས་ཀྱི་རིམ་པ་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང་། དེ་ཡང་རང་ཅག་གནས་སའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཉིད་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་ནང་སྟོང་པ་དང་། ཆགས་པ། གནས་པ། མཐར་འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་ཞེས་པའི་དུས་ཀྱི་རིམ་པ་གཙོ་ཆེ་བ་བཞི་ཡོད་པར་གསུངས། རིམ་པ་འདི་དག་རེ་རེ་ནས་དུས་ཡུན་ཧ་ཅང་རིང་བ་སྟེ་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུ་རེ་ཡོད། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་རྟེན་གཞི་ནམ་མཁའི་ཁམས་དང་ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་རྒྱ་བའི་ཁམས་བཞི་བཅས་འབྱུང་བ་ལྔ་ལས་གྲུབ་ཅིང་། ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱིས་ཁམས་གཞན་རྣམས་འགྲུབ་པ་དང་བྱ་བ་བྱེད་པའི་གོ་འབྱེད་དོ། །འཇིག་པའི་རྐྱེན་ནི་ས་ཁམས་དང་། ནམ་མཁའི་ཁམས་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་འབྱུང་བ་མེ་ཆུ་རླུང་གསུམ་གྱིས་འཇིག་པར་བྱེད་པར་གསུངས་སོ།།

༣ སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འཇིག་པའི་ཚུལ།

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འཇིག་པའི་ཚུལ་ལ་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་གསུངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཞིག་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས།

> གང་འཇིག་རྟེན་འདི་འཇིག་པར་འགྱུར་བའི་དུས་དེ་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་

གྱི་ཁམས་འཇིག་པར་འགྱུར་བའི་ཚེ་ཉི་མ་གཉིས་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉི་མ་གཉིས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱུང་བས་ཆུ་མིག་དང་། ཆུ་ཕྲན་རྣམས་སྐམ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་ཉི་མ་གསུམ་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་སྟེ། ཉི་མ་གསུམ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱུང་བས་ཆུ་མིག་ཆེན་པོ་དང་། ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོ་རྣམས་སྐམ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་ཉི་མ་བཞི་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་སྟེ། ཉི་མ་བཞི་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱུང་བས་གང་ན་ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་འདི་དག་འབབ་པའི་མཚོ་ཆེན་པོ་མ་དྲོས་པ་དེ་ཡང་ཡོངས་སུ་སྐམ་པར་འགྱུར་རོ། །ཟིམ་པར་འགྱུར་ཏེ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་ཉི་མ་ལྔ་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་སྟེ། ཉི་མ་ལྔ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱུང་བས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཡང་དཔག་ཚད་གཅིག་ཙམ་གྱི་ཆུ་ཡོངས་སུ་ཟད་ཅིང་ཡོངས་སུ་འགྲིབ་པར་འགྱུར་རོ།།[14]

ཞེས་སོགས་གསུངས་ཤིང་། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་ནི།

སེམས་ཅན་གཅིག་ཀྱང་མེད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ། ཡོ་བྱད་འབྱུང་བ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ཚེ་ཡོ་བྱད་འབྱུང་བ་མེད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ཆར་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཆར་པ་མི་འབབ་པས་ས་ཆེན་པོ་འདི་ལ་རྩྭ་དང་སྨན་དང་། ཤིང་ཅི་ཡོད་དེ་དག་སྐམ་པར་འགྱུར་རོ། །ཐན་པ་བྱུང་ནས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་རབ་ཏུ་ཤས་ཆེར་

14 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ང་། ལེའུ་ཉེར་དྲུག་པ། ཤོག ༡༣༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༣ ཤོག ༣༡༣

སྲེག་པར་བྱེད་དོ། །བསྲེག་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་རྣམ་པ་དྲུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འདི་ལྟ་སྟེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འཇིག་པར་འགྱུར་བའི་ལས་ཀྱི་དབང་ཉིད་ཀྱིས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཞན་དྲུག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་དག་ཀྱང་། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་འདི་ལས་བཞི་འགྱུར་བཞི་འགྱུར་གྱི་མཐུས་སྲེག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་བདུན་དུ་གྱུར་ནས་བདུན་གྱུར་དུ་སྲེག་པར་བྱེད་དོ། །དངོས་པོ་རྣམ་པ་དྲུག་པོ་རྣམས་གང་ཞེ་ན། ལྟེང་ཀ་ཆུང་ངུ་དང་། ལྟེང་ཀ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ནི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་པས་སྐེམས་པར་བྱེད་དོ། །ཆུ་ཀླུང་ཆུང་ངུ་དང་། ཆུ་ཀླུང་ཆེན་པོ་དེ་དག་ནི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་པས་སྐེམས་པར་བྱེད་དོ། །མཚོ་ཆེན་པོ་མ་དྲོས་པ་དེ་ནི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་པས་སྐེམས་པར་བྱེད་དོ། །རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དེ་ནི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔ་པ་དང་། དྲུག་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་སྐེམས་པར་བྱེད་དོ། །རི་རབ་དང་ས་ཆེན་པོ་དེ་ནི་གཟུགས་ཆེས་སྲ་བའི་ཕྱིར་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དྲུག་པ་ཉིད་དང་། བདུན་པས་སྲེག་པར་བྱེད་དེ། དེ་ནས་དེ་ཉིད་ཀྱི་མེ་ལྕེ་རླུང་གིས་བདས་ནས་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་མན་ཆད་དུ་འགྲོ་ཞིང་སྲེག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་ཀྱང་དངོས་པོ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་གྱུར་ཏེ། ཆུ་ལས་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་རྫ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་དང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐེམས་པར་བྱེད་དོ། །ཆུའི་དངོས་པོ་དེ་དག་ཉིད་ནི་གཞན་ལྔ་པོ་དག་གིས་སྐེམས་པར་བྱེད་དོ། །བརྟན་ཞིང་སྲ་བའི་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་ནི་གཉིས་ཀྱིས་སྲེག་པར་བྱེད་དོ། །འཇིག་

རྟེན་གནས་པ་དེ་དེ་ལྟར་བསྒྲིགས་ཤིང་ཆགས་པ་ནི་མདོ་ཉིད་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་རྒྱས་པར་བྱ་སྟེ། དུད་པ་མེད་ལ་ཐལ་བའི་ལྷག་མ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཙམ་གྱིས་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། སྣོད་འཇིག་པས། འཇིག་རྟེན་ཞིག་ཅེས་བྱ་སྟེ། བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུ་འདས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་ཞིག་པ་ཡང་བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུར་གནས་སོ། །ཆུས་འཇིག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ཚུན་ཆད་མེས་འཇིག་པ་ལན་བདུན་འདས་པར་གྱུར་པ་དེའི་འོག་ཏུ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ཉིད་ལས་བྱུང་བའི་ཆུའི་ཁམས་འབྱུང་སྟེ། ཆུའི་ཁམས་ཀྱིས་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དེ་ལན་ཚྭ་བཞིན་དུ་བཞུས་ནས་ཆུའི་ཁམས་དེ་ཡང་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །མེད་པར་གྱུར་ནས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུར་གནས་སོ། །རླུང་གིས་འཇིག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ཚུན་ཆད་ཆུས་འཇིག་པ་ལན་བདུན་འདས་པར་གྱུར་པ་དེའི་འོག་ཏུ་ཡང་མེས་འཇིག་པ་ལན་ཅིག་འབྱུང་ངོ། །དེའི་འོག་ཏུ་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ཉིད་ལས་བྱུང་བའི་རླུང་གི་ཁམས་འབྱུང་སྟེ། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དེ་རླུང་གིས་ལུས་བསྐམས་པ་བཞིན་དུ་མེད་པར་བྱེད་དོ། །རླུང་དེ་ཡང་དེ་ཉིད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་འགའ་ཞིག་ལ་རླུང་གི་ཁམས་འཁྲུགས་པར་གྱུར་ན། རུས་པའི་བར་དུ་ཡང་འབྲི་བར་བྱེད་པ་སྣང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞིག་ནས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུར་གནས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་འཇིག

པ་ནི་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །[15] ཞེས་འབྱུང་།

མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་ལས་ཀྱང་རང་ཅག་གནས་སའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་འཇིག་པའི་ཚེ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཚ་དྲོད་རིམ་གྱིས་ཆེ་རུ་སོང་བའི་མེས་འཇིག་པ་ཡིན་ལ། སྤྱིར་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཤིག་འཇིག་པའི་ཚེ་འབྱུང་བ་མེ་ཆུ་རླུང་གསུམ་གང་རུང་ཞིག་གིས་འཇིག་དགོས་ལ། དེ་ཡང་བསྡུད་མར་མེས་འཇིག་པ་ལན་བདུན་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཆུས་འཇིག་པ་རེ་རེ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་ཆུས་འཇིག་པ་ལན་བདུན་གྱི་རྗེས་སུ་ཡང་མེས་འཇིག་པ་བདུན་དང་། དེ་ནས་རླུང་གིས་འཇིག་པ་འབྱུང་བར་གསུངས་ཏེ། ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས། "ཁ་ཅིག་ན་རེ། འཇིག་རྟེན་འཇིག་པར་འགྱུར་བའི་ཚེ། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་ལས་ཉི་མ་བདུན་དུ་ཕྱེ་སྟེ། དེ་དག་གི་མཐུས་འཇིག་རྟེན་ཞིག་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་པུ་ཉིད་བསྐལ་པ་ཐ་མའི་དུས་སུ་ཚ་བ་བདུན་གྱུར་དུ་འགྱུར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་སྲེག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ།།"[16] ཞེས་དང་། དེ་དང་མཐུན་པར་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

མེ་ཡིས་བདུན་ནོ་ཆུ་ཡིས་གཅིག །དེ་ལྟར་ཆུ་བདུན་ཐལ་ནས་ཀྱང་། །
མེ་ཡིས་བདུན་ནོ་དེ་ནས་ནི། །མཇུག་ཏུ་རླུང་གིས་འཇིག་པ་ཡིན། །[17]

---

15 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཚི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༧ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༧༠༩

16 ཁྲིས་མ། བམ་པོ་བརྒྱ་དང་སོ་གསུམ་པ། ཤོག ༣༣༥

17 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གསུམ་པ། ཤློཀ ༡༠༣ ཤོག ༡༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༨

ཞེས་འབྱུང་།

དེ་ལྟར་མངོན་པ་མཛོད་ལས་མེས་འཇིག་ང་དྲུག་ཆུས་འཇིག་བདུན་ཏེ་བསྡོམས་པས་མེ་ཆུས་འཇིག་པ་རེ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ། རླུང་གིས་འཇིག་པ་གཅིག་འབྱུང་བར་བཤད་ལ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་མེ་ཆུས་འཇིག་པ་ང་བདུན་གྱི་རྗེས་སུ་རླུང་གིས་འཇིག་པར་བཤད་དོ།།

དུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་ལས་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འཇིག་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དེ་ཉིད་ཐོག་མར་བར་སྣང་ཁམས་ཀྱི་རྡུལ་གྱིས་བསྐྱེད་ལ། འཇིག་པའི་ཚེ་ཡང་གཟུགས་རགས་པ་རྣམས་རྡེ་ཕྲ་རྡེ་ཕྲར་སོང་ནས་བར་སྣང་ཁམས་ཀྱི་སྟོང་པའི་རྡུལ་ཕྲ་མོའི་ངོ་བོར་གནས་ལ། འཁོར་ཞིག་གི་གོ་རིམ་ནི་ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་རིམ་པ་ལྟར་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། དང་པོར་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སའི་རྡུལ་ཕན་ཚུན་འབྱར་ནས་འདབས་ཆགས་སུ་གནས་པ་རྣམས་སོ་སོར་བྲེ་ནས་ཆུ་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཆུའི་རྡུལ་རྣམས་དེ་ལྟར་བྲེ་ནས་མེ་ལ་འཇུག་པ་དང་། མེའི་རྡུལ་རྣམས་དེ་ལྟར་བྲེ་ནས་རླུང་ལ་འཇུག་པ་དང་། རླུང་གི་རྡུལ་རྣམས་དེ་ལྟར་སོ་སོར་བྲེ་ནས་ཐོག་མར་འཇིག་རྟེན་འཆགས་པའི་འགོ་རྩོམ་པའི་སྦྲ་རོལ་གྱི་རྡུལ་ལྟར་དབང་པོའི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་རྡུལ་ཕྲན་སིལ་བུའི་རྣམ་པར་གནས་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པར་གསུངས། དེ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ལས།

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འཇིག་པའི་དུས་དེར་ས་ལས་ཞེས་པ་ནི་ས་ལས་

ཆུ་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གང་དག་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བར་གནས་པ་དེ་རྣམས་སའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཚོགས་ལས་ཕྱེ་སྟེ་སའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཐ་དད་དུ་བྱས་ནས་ཆུའི་ཁམས་ལ་སྟེ་ཆུའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཚོགས་ལས་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆུའི་ཁམས་ལས་ཕྱེ་ནས་མེ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་ཅིང་མེ་ལས་ཕྱེ་ནས་རླུང་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དེ་རླུང་ལས་ཕྱེ་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་སོ་སོར་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་དོ། །དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཉེ་བར་སྤྱད་པ་ཡིན་གྱི་ས་འོག་ན་དུས་ཀྱི་མེ་ཞེས་བྱ་བའི་ལྷ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་དེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྲེག་པར་བྱེད་པ་དང་ཐལ་བར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །[18]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

མདོར་ན་ནང་པའི་གཞུང་ནས་གནྡྷའི་གླིང་གི་བྱེ་མའི་རྡུལ་གྱི་གྲངས་ལས་མང་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཡོད་པ་དང༌། དེ་དག་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ཆགས་འཇིག་བྱེད་ཅིང། ཞིང་ལ་ལ་ཆགས་བཞིན་པ་དང། ཞིང་ལ་ལ་སྟོང་བཞིན་པ་དུས་མཉམ་པ། འཇོར་ཞིག་གི་ཚེ་མེ་ཆུ་རླུང་གསུམ་གྱིས་འཇིག་པའི་ཚུལ་དང། ས་ཆུ་མེ་རླུང་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཐིམ་སྟེ་མཐར་བར་སྣང་ཁམས་སུ་སྟོང་པའི་རྡུལ་གྱི་ངོ་བོར་གནས་པའི་ཚུལ་གསུངས་སོ།

དེ་ལྟ་ནའང་འཕགས་པ་ལྷའི་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པར།

18 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ད། ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་མདོར་བསྡུས་བཞི་པ། ཤོག ༢༧༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦ ཤོག ༡༣༣༨

ཇི་ལྟར་ས་བོན་མཐའ་མཐོང་ཞིང་། །དེ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མིན་ལྟར།།[19]

ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། "དངོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཉིད་ལ་ཡང་། །སྔོན་གྱི་མཐའ་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་འོག་ནས་སྟོན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཐོག་མ་མེད་པའི་རྒྱུ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པ་ལས་བྱུང་བ་དག་ལ་ཡང་ཐོག་མ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།"[20] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྨྱུ་གུའི་ས་བོན་དང་བུམ་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱུ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པས་རྒྱུའི་ཐོག་མ་ངོས་འཛིན་མི་ཐུབ་པ་ལྟར། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འཁོར་ལོ་འབའ་ཞིག་གི་དབང་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ཆགས་འཇིག་བརྒྱུད་མར་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། ད་དུང་ཡང་ཕྱི་མའི་མཐར་ཐུག་པ་མེད་པར་ཆགས་འཇིག་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་བ་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་སྤྱིར་འཇིག་རྟེན་ཆགས་འཇིག་གི་འགོ་འདི་ནས་བཙམས་ཤིང་འདི་ནས་མཇུག་སྡུད་ཅེས་འཛོག་མི་ནུས་པར་འདོད་དོ།།

༩ དུས་འཁོར་ནས་གསུངས་པའི་མཁའ་རྩལ་དང་གོ་ལའི་འཁོར་བགྲོད།

19 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བརྒྱད་པ། ཤློ་ཀ ༢༥ ཤོག ༡༠ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༤༠༢

20 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༡༣༩ བ།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༡༨༥

དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་རྣམས་ལས་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྔ་མ་ཞིག་རྗེས་བར་སྐབས་སྟོང་པར་གནས་ཤིང་། གང་ཟག་ཐ་མལ་པའི་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ། རྡུལ་ཕྲན་གཞན་དང་ཕན་ཚུན་འདབས་འབྱར་དུ་ཚོགས་ཏེ་བསགས་རྡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མ་གྱུར་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་སིལ་བུའི་རྣམ་པར་གནས་པ་དེ་དག་ལ་སྟོང་པའི་རྡུལ་ཞེས་བཤད་ཅིང་། སྟོང་པའི་རྡུལ་དེ་ལ། ས་དང་། ཆུ་དང་། མེ་དང་། རླུང་དང་། ནམ་མཁའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བཅས་ལྔ་ཡོད་པར་གསུངས་ལ། སྤྱིར་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོང་པའི་རྡུལ་དྲུག་གི་ཐ་སྙད་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོང་པའི་རྡུལ་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྡུལ་གྱི་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དངོས་མིན་ལ། དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་དགོས་པ་ཡང་འབྱུང་བ་ལྔའི་རྡུལ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གནས་པས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འབྱུང་བ་དང་། འཇིག་པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་རུང་ང་ལ། གལ་ཏེ་རྡུལ་དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་འབྱུང་འཇིག་དེ་དག་གང་ཡང་མི་རུང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པར་གསུངས། དེ་སྐད་དུ། རིགས་ལྡན་པདྨ་དཀར་པོའི་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མ་མེད་པའི་འོད་ལས། "དེས་ན་ཆགས་པ་ནི་འབྱུང་བའི་དུས་ཀྱི་དབང་གིས་སྟོང་པ་རྣམས་ལས་ཞེས་པ་ལ་སྟོང་པ་རྣམས་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ངོ་བོས་རྣམ་པར་གནས་པ། ཞེས་

དང་། ཡོན་ཏན་དྲུག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ནི་སྟོང་པ་རྣམས་སོ། །"[21] ཞེས་སོ།།

དུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་ལ་ནམ་མཁའི་རྡུལ་ཞེས་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྡུལ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་གཞི་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ལྟ་བུའི་ནམ་མཁའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་མཁའ་རྡུལ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། ནམ་མཁའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་པའི་ནམ་མཁའ་ནི། ཅང་མེད་ཀྱི་སྟོང་སང་ཞིག་མིན་པར་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ལྔའི་ནང་ཚན་མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པའི་གཟུགས་སུ་འཇོག་པ་དེ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡང་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་དང་བྲལ་ཞིང་། ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་བར་གྱི་སྣང་བ་སྐྱ་སེང་སེང་པོར་སྣང་བ་དེར་འཇོག་གོ །མངོན་པར་སྐབས་ཡོད་པའི་གཟུགས་དེ་ཉིད་བློས་ཇི་ཙམ་དབྱེ་བར་ནུས་ཀྱི་བར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆུང་མཐའ་ཡིད་ངོར་སྣང་བ་ལ་ནམ་མཁའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། ནམ་མཁའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་ལ་མིང་གཞན་རོའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་ཀྱང་ཟེར།

འཛམ་གླིང་འདི་རྟེན་གཞི་ནམ་མཁའི་ཁམས་དང་། ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་རྩ་བའི་ཁམས་བཞི་བཅས་ཁམས་ལྔ་ལས་གྲུབ་ཅིང་། ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱིས་ཁམས་གཞན་རྣམས་འགྲུབ་པ་དང་། བྱ་བ་བྱེད་པའི་གོ་འབྱེད་པས་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་འབྱུང་འཇིག་གི་གཞི་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་འདི་ཉིད་ ༡ ཐོག་མར་ཆགས་པའི་སྐབས་

21 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཐ། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་བདུན་པ། ཤོག ༡༥༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤ ཤོག ༣༤༧

དང་། ༢ དེ་ནས་གནས་པའི་སྐབས་དང་། ༣ དེ་ནས་འཇིག་པའི་སྐབས་དང་། ༤ དེ་རྗེས་འཇིག་རྟེན་གསར་པ་ཞིག་མ་ཆགས་བར་དུ་སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་བཅས་བཞི་ཡོད་ལ། སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ནམ་མཁའི་རྡུལ་དེས་རྟེན་གཞི་བྱས་ནས་གསར་དུ་ཆགས་པའི་འཇིག་རྟེན་དེའི་ནང་གི་ཐེམ་པོའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གྲུབ་ཅིང་། ནམ་མཁའི་རྡུལ་དེས་ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་རྡུལ་གོ་ས་གང་ན་གནས་པའི་གོ་ས་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པར་གསུངས་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ལས། "རྫོའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ།"[22] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སྟོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་མ་ཞིག་ནས་བར་སྣང་ཁམས་ལ་སྟོང་པའི་རྡུལ་གྱི་མིང་ཅན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་སིལ་བུར་གནས་པ་རྣམས་འདུས་པ་ལས་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་རིམ་གྱིས་ཆགས་ཤིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་པོ་རིམ་གྱིས་འཕེལ་བ་ལས། འོག་གཞིའི་རླུང་མེ་ཆུ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཟླུམ་པོའི་དབྱིབས་ཅན་རྣམས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ནས་རི་གླིང་རྣམས་རིམ་གྱིས་གྲུབ། དེའི་རྗེས་སའི་གོ་ལའི་སྟེང་གི་བར་སྣང་ལ་རླུང་གིས་བརྟེགས་པའི་བགྲོད་བྱ་ཁྱིམ་གྱི་གོ་ལ་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ཉིད་དབུས་མཐོ་ལ་མཐའ་དམའ་བ་གདུགས་ཕུབ་པ་བཞིན་ཆགས་པའི་སྟེང་རྒྱུ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད་རྣམས་གཡོན་སྐོར་གྱིས་ཆགས། དེའི་རྗེས་བགྲོད་བྱེད་རེས་གཟའ་བདུན་དང་སྒྲ་གཅན་དུས་མེ་དུ་བ་མཇུག་རིང་བཅས་གཟའ

22 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཐ། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་བདུན་པ། ཤོག ༧༥༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨ ཤོག ༣༨༧

བཅུ་པོ་རྣམས་སྐྱེས། ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ནི་སྐར་མ་གྲོ་བཞིན་དང་ཁྲི་བཞིན་གཉིས་ལ་སྐར་ཁྱིམ་གཅིག་ལས་མེད་པས་དེ་གཉིས་སྐར་ཁྱིམ་གཅིག་ཏུ་བརྩིས་པས་རྒྱུ་སྐར་ཉེར་བདུན་གྱི་སྐར་ཕྲེང་རེ་ལ་ཆ་བཞི་བཞིར་བྱས་པའི་ཆ་རེ་ལ་རྐང་པའི་ཐ་སྙད་བྱས་ཏེ། དེ་ལྟ་བུའི་རྐང་པ་དགུ་དགུའམ་རྒྱུ་སྐར་གཉིས་རེ་དང་། རྒྱུ་སྐར་གཅིག་གི་རྐང་པའི་བཞི་ཆ་གཅིག་རེའི་ཁྱོན་ལ་ཁྱིམ་རེའི་ཐ་སྙད་བྱས་ལ། ཁྱིམ་བཅུ་གཉིས་ནི། ༡ ལུག ༢ གླང་། ༣ འཁྲིག་པ། ༤ ཀར་ཀ་ཊ། ༥ སེང་གེ ༦ བུ་མོ། ༧ སྲང་། ༨ སྡིག་པ། ༩ གཞུ། ༡༠ ཆུ་སྲིན། ༡༡ བུམ་པ། ༡༢ ཉའི་ཁྱིམ་རྣམས་སོ།།

དེ་ཡང་ཐ་སྐར་བྲ་ཉེ་གཉིས་དང་སྨིན་དྲུག་གི་རྐང་པ་གཅིག་གི་བར་ལུག་གི་ཁྱིམ་དང་། དེ་ནས་སྨིན་དྲུག་གི་རྐང་པ་གསུམ་དང་སྣར་མ་དང་མགོའི་རྐང་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་གླང་ཁྱིམ་དང་། དེ་ནས་མགོའི་རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་དང་ལག་དང་ནབས་སོའི་རྐང་པ་གསུམ་གྱི་བར་འཁྲིག་པའི་ཁྱིམ་དང་། དེ་ནས་ནབས་སོའི་རྐང་པ་ཕྱི་མ་དང་རྒྱལ་དང་སྐག་གཉིས་ཀྱི་བར་ཀར་ཀ་ཊའི་ཁྱིམ་དང་། མཆུ་དང་གྲེ་གཉིས་དང་དབོའི་རྐང་པ་དང་པོའི་བར་སེང་གེའི་ཁྱིམ་དང་། དབོའི་རྐང་པ་ཕྱི་མ་གསུམ་དང་མེ་བཞི་དང་ནག་པའི་རྐང་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བར་བུ་མོའི་ཁྱིམ་དང་། ནག་པའི་རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་དང་ས་རི་དང་ས་གའི་རྐང་པ་སྔ་མ་གསུམ་གྱི་བར་སྲང་གི་ཁྱིམ་དང་། ས་གའི་རྐང་པ་ཕྱི་མ་དང་ལྷ་མཚམས་དང་སྣྲོན་གཉིས་ཀྱི་བར་སྡིག་པའི་ཁྱིམ་དང་། སྣྲུབས་དང་ཆུ་སྟོད་གཉིས་དང་ཆུ་སྨད་ཀྱི་རྐང་པ་དང་

པོའི་བར་གཞུའི་ཁྲིམ་དང། ཆུ་སྣོད་ཀྱི་རྐང་པ་ཕྱི་མ་གསུམ་དང། གྲོ་བཞིན་དང་ཁྲི་བཞིན་སྐར་ཁོངས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དང། མོན་གྲེའི་རྐང་པ་སྔ་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་ཆུ་སྲིན་གྱི་ཁྲིམ་དང། མོན་གྲེའི་རྐང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་དང་མོན་གྲུ་དང་ཁྲུམས་སྟོད་ཀྱི་རྐང་པ་སྔ་མ་གསུམ་གྱི་བར་ཉུམ་པའི་ཁྲིམ་དང། ཁྲུམས་སྟོད་ཀྱི་རྐང་པ་ཕྱི་མ་དང་ཁྲུམས་སྨད་དང་ནམ་གྲུ་རྣམས་ནི་ཉའི་ཁྲིམ་མོ། །དེ་སྐད་དུ། འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ལས། “ཐ་སྐར་དང་བྲ་ཉེ་དང་སྨིན་དྲུག་གི་རྐང་པ་གཅིག་ནི་ལུག་ལའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྐང་པ་དགུ་དགུ་ནི་ལུག་ལ་སོགས་པའི་ཁྲིམ་བཅུ་གཉིས་པོར་རིག་པར་བྱའོ། །”[23] ཞེས་སོགས་སོ།།

གཞན་ཡང་དུས་འཁོར་བསྡུས་རྒྱུད་དང་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་སོགས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་རྣམས་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྐར་རྩིས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་གཟའ་བདུན་སོ་སོས་ས་གཞི་འདི་ཉིད་ལ་སྐོར་བ་ལན་གཅིག་འཁོར་བའི་ཡུན་ཚད་ཀྱི་ཞག་གྲངས་ལ་གཟའ་རྣམས་ཀྱི་ཉིན་ཞག་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་འབྱུང་ཞིང། དེ་ལྟ་བུའི་ཡུན་ཚད་ལ་ཉིན་ཞག་ཇི་ཙམ་དགོས་པའི་གྲངས་ནི། ཉི་མ་ལྟེ་བར་བྱེད་པ་དང་ས་གཞི་ལྟེ་བར་བྱེད་པའི་ལུགས་ཐ་དད་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་དེང་དུས་ཀྱི་ཚན་རིག་པས་བཤད་པ་དང་ཐལ་ཆེར་གཅིག་མཚུངས་སུ་སྣང་ངོ་།།

རང་འགྲོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྒྲ་གཅན་དང་དུས་མེ་མ་གཏོགས་པའི་

23 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཤ། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་དགུ་པ། ཤོག ༡༨༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦ ཤོག ༩༢༥

གཟའ་ཐམས་ཅད་ཁྱིམ་རྒྱུ་སྐར་དང་བཅས་པ་ལ་གཡོན་སྐོར་གྱིས་འཁོར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱིམ་གྱི་གོ་ལ་དེ་ཉིད་ས་ཆེན་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་ལ་གཡས་སྐོར་ཉིད་བྱེད་ཅིང་། ཁྱིམ་གྱི་གཞི་ལ་གནས་པའི་ཉི་མ་སོགས་གཟའ་སྐར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གོ་ལ་རླུང་གིས་བསྐྱོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་ཆེན་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་ལ་གཡས་སྐོར་གྱིས་ཉིན་ཞག་རེར་སྐོར་བ་རེ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་བགྲོད་ཚུལ་དེ་ལ་རླུང་འགྲོས་ཞེས་བྱའོ། །གཟའ་དེ་དག་གི་རང་འགྲོས་ནི་སྦྲ་གཙན་མ་གཏོགས་གཡོན་དུ་སྐོར་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱུ་སྐར་རྣམས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་གོ་ལ་དང་གཟའ་རྣམས་འཁོར་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་ཉ་དང་གནམ་སྟོང་ལ་ཉི་ཟླ་སྒྲ་གཙན་གྱིས་སྒྲིབ་ཚུལ་དང་། སྐར་མ་དུ་བ་མཇུག་རིང་འཆར་ཚུལ་ཡང་མ་འཁྲུལ་བར་ངོས་འཛིན་པའི་ཚུལ་རྣམས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་ལས་འབྱུང་

ངོ། །དེ་ཡང་གཟའ་རྣམས་ནི་ལྷོ་བགྲོད་དང་བྱང་བགྲོད་སོ་སོར་བྱེད་ཅིང་། ཁྱིམ་སྐར་རྣམས་ནི་ལྷོ་བགྲོད་བྱང་བགྲོད་དང་རང་འགྲོས་སོགས་མེད་པར་ས་དུམ་བུ་གང་གི་ཐད་དུ་ སྡར་འགྲོ་བའི་ལམ་གཅིག་པུ་དེ་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རླུང་འགྲོས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་ན་ཉི་མ་ནི་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་སོགས་པ་སྟོན་བྱེད་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། དེའི་འགྲོས་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱོན་སོ་སོར་ཉི་མ་ཁྱིམ་གང་ཞིག་ན་གནས་པའི་ཚེ་ལྷོ་བྱང་གི་བགྲོད་པ་དང་ཉིན་མཚན་མཉམ་མི་མཉམ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་བ་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ལྟར་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ལས། "འདིར་ལུགས་ལ་སོགས་པའི་ཁྱིམ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ལ་ཉི་མ་གནས་པ་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་སུ་དུས་དྲུག་དང་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་དང་ཕྱོགས་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་བྱེད་དེ་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་འཁོར་བའི་དབང་གིས་སོ། །"[24] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། དུས་འཁོར་ལུགས་ཀྱི་གོ་ལའི་འཁོར་བསྐོད་ཀྱི་དཔེ་རིས་དེབ་འདིའི་མཇུག་ཏུ་བཀོད་ཡོད།

༥ ཨཱརྱ་ཛྙཱ་ནའི་རྩིས་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་གོ་ལའི་འཁོར་བསྐོད།

དུས་རབས་ལྔ་པའི་ནང་བྱོན་པའི་ན་ལེནྡྲའི་སྐར་རྩིས་རིག་པའི་མཁས་པ་

24 གོང་མཚུངས། ཤོག ༧༥༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦ ཤོག ༩༥༦

ཨཊླ་ནྟ་ཊ་ཞེས་པ་དེས།[25] ཆོས་མངོན་པ་དང་དུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་སོགས་ལས་བཤད་པའི་རྣམ་གཞག་དང་ཚུལ་མི་འདྲ་བར། སྐོར་དབྱིབས་ཅན་གྱི་སྐར་ཚོགས་ཀྱི་དབུས་སུ་གཟའ་སྐར་གྱི་འཁོར་ལམ་གྱིས་བསྐོར་བའི་ནམ་མཁའི་དབུས་སུ་འབྱུང་བ་བཞིའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་སའི་གོ་ལ་གནས་ཤིང་། དེ་ཡང་དབྱིབས་ཟླུམ་པོ་ཡིན་པར་བཤད་དེ། སློབ་དཔོན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་རྩོམ་གཞུང་ཨཊླ་ནྟ་ཊི་ཡམ་ཞེས་པ་ལས།

སྐར་ཚོགས་སྐོར་མོའི་དབུས་སུ་འཁོར་ལམ་གྱིས། །ཡོངས་སུ་བསྐོར་བའི་ནམ་མཁའི་དབུས་ལ་ནི། །ས་ཆུ་མེ་དང་རླུང་གི་རང་བཞིན་གྱི། །ས་ཡི་གོ་ལ་ཀུན་

25 སློབ་དཔོན་འདི་ཕྱི་ནང་གང་ཡིན་སྐོར་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་མཐུན་ཡང་། ན་ལེནྡྲར་སློབ་གཉེར་མཛད་པ་ལ་རྩོད་པ་མེད། ཨིན་ཇིའི་ཚིག་མཛོད་(Britannica Learning Library p 27) ལྟར་ན། སློབ་དཔོན་དེ་ནང་པ་ཡིན་པ་དང་། དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་གི་ཧིན་རྡུའི་སློབ་དཔོན་ཚངས་པ་སྒྲུབ་པའི་རྩོམ་གཞུང་ཚངས་པའི་དོན་གསལ་ཞེས་པའི་ནང་ཨཊླ་ནྟ་ཊ་ལ་དགག་པ་བརྗོད་པ་དང་། ཡང་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་གི་སྐར་རྩིས་རིག་པའི་མཁས་དབང་ཧིན་རྡུའི་སློབ་དཔོན་ཉིན་བྱེད་གཉིས་པའི་རྩོམ་གཞུང་གྲུབ་མཐའ་གཙུག་གི་ནོར་བུ་ཞེས་པའི་ནང་དུའང་། གོ་ལའི་ལེའུའི་ཚིགས་བཅད་བདུན་པ་དང་དགུ་པ་གཉིས་སུ་རིམ་བཞིན། "སྐར་ཚོགས་རྒྱུན་དུ་འཁོར་བར་མཐོང་བ་ལས། །ས་འདི་འཛིན་བྱེད་རྟེན་གྱིས་སྟོང་པ་ཡིན། །ལྟི་དངོས་མཁར་གནས་ཉུས་པ་མ་མཐོང་བས། །མཁའ་ནས་ཐུར་དུ་འགྲོ་ཞེས་ནང་པས་བཤད། །" ཅེས་ཨཊླ་ནྟ་ཊའི་འདོད་པ་དེ་ནང་པའི་འདོད་ཚུལ་དུ་སྨྲས་པ་དང་། ཡང་། "མཁའ་ལ་འཕེན་པའི་ལྟི་བའི་དངོས་པོ་ནི། །ས་ལ་ལྷུང་བར་མཐོང་བར་གྱུར་ཀྱང་ནི། །ས་གཞི་མཁའ་ནས་ཐུར་དུ་འགྲོ་ཞེས་པའི། །ནང་པའི་བློ་གྲོས་ངན་དེ་ཇི་ལྟར་ཡིན། །"ཞེས་ས་གཞི་ཟླུམ་པོ་རང་འཁོར་རྒྱག་པའི་འདོད་ཚུལ་ལ་དགག་པ་མཛད་སྐབས། ཕྱོགས་སྔ་མ་སློབ་དཔོན་ཨཊླ་ནྟ་ཊ་ནང་པ་ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་མཛད་པ་སོགས་འབྱུང་།

ནས་ཟླུམ་པ་ཉིད།།[26] ཅེས་འབྱུང་།

ཡང་དཔེར་ན། གྲུ་ལ་ཞུགས་ནས་མདུན་དུ་བསྐྱོད་པའི་ཚེ་བརྟན་པར་གནས་པའི་རི་བོ་རྣམས་ལྡོག་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བར་སྣང་བ་ལྟར། སའི་གོ་ལ་རང་ཉིད་ཤར་ནས་ཤར་དུ་འཁོར་བའི་དབང་གིས་བརྟན་སྐར་རྣམས་ནམ་མཁའི་ཚངས་ཐིག་ལས་ཤར་ནས་ནུབ་ཏུ་འགྲོ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང་། དོན་ལ་བརྟན་སྐར་རྣམས་འགྲོ་བ་མེད་པར་ཡང་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས།

གྲུ་ལ་ཞུགས་ནས་མདུན་དུ་འགྲོ་བ་ན།།
རི་བོ་ལྡོག་ནས་འགྲོ་བར་མཐོང་བ་ལྟར།།
བརྟན་སྐར་རྣམས་ནི་ལངྐའི་མཉམ་ཐིག་ལས།།
ནུབ་ཏུ་འགྲོ་བ་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་ནོ།།[27] ཞེས་སོ།།

འོ་ན་སྐར་མ་དེ་དག་འགྲོ་བ་མེད་ན་འཆར་བ་དང་ནུབ་པར་སྣང་བ་འདི་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་ལས།

འཆར་བ་དང་ནི་ནུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི།།
རྒྱུན་དུ་བཞོན་པའི་རླུང་ལ་བརྟེན་ནས་ནི།།
ས་གཞི་ཉིད་ནི་གཟའ་དང་བཅས་པ་ནི།།
ལངྐའི་ཚངས་ཐིག་ལ་ནི་འཁོར་བར་བྱེད།།[28]

26 ཨཱརྱ་བྷ་ཊི་ཡམ། གོ་ལའི་ལེའུ། ཚིགས་སུ་བཅད་པ། ༦

27 གོང་མཚུངས། ཚིགས་སུ་བཅད་པ། ༩

28 ཨཱརྱ་བྷ་ཊི་ཡམ། གོ་ལའི་ལེའུ། ཚིགས་སུ་བཅད་པ། ༡༠

ཅེས་བརྟན་སྐྱར་རྣམས་འཆར་ནུབ་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ས་གཞི་གཟའ་དང་བཅས་པ་རླུང་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷོ་བྱང་གི་སྣེ་གཉིས་ལྟེ་བར་བྱས་པའི་དབུས་ཀྱི་ཚངས་ཐིག་ལ་རང་འཁོར་རྒྱུག་བཞིན་འཁོར་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་གསུངས།

ཡང་ཉི་འཛིན་དང་ཟླ་འཛིན་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཚུལ་ཡང་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

སྒྲིབ་པར་བྱེད་དོ་ཟླ་བས་ཉི་མ་སྟེ།།

ས་གཞིའི་གྲིབ་ནག་ཆེན་པོས་ཟླ་བ་ཡང་།།[29]

ཞེས་གནམ་སྟོང་གི་ཚེ་ན་ཟླ་བས་ཉི་མ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་ཅིང་། ཉ་ལ་ས་གཞིའི་གྲིབ་ནག་ཆེན་པོས་ཉི་མ་སྒྲིབ་པར་བཤད་པ་སོགས་གོ་ལའི་འཁོར་བགྲོད་དང་། ཉིན་མཚན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་རིང་ཐུང་། ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་སོགས་སྐར་རྩིས་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་ལ་དེང་རབས་ཀྱི་རྒྱ་སྐར་རིག་པའི་ལྟ་ཕྱོགས་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པའི་གནས་མང་པོ་ཞིག་གསལ་བར་རྩིས་ཀྱི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པར་མཛད་དོ།།

༦ འཛུལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་དང་གྲངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

༧ སྦྱོར་བཤད་པ།

མངོན་པ་དང་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་སོགས་ལས་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་

29 ཨཙྪ་ཧྲ་ཏེ་ཡམ། གོ་ལའི་ལེའུ། ཚིགས་བཅད། ༣༨

གྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་པ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དང་སྟོང་པའི་ཡུན་ཚད་སོགས་གཏན་ལ་འབེབས་སྐབས། དེ་དག་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གསུངས་ཤིང་། འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཚད་དང་། དུས་ཀྱི་ཚད་གཉིས་ཡོད་ལ། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མངོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་ལས་གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡིན་པ་དང་། དེ་བསགས་པ་ལས་རྒྱང་གྲགས་དང་དཔག་ཚད་འགྲུབ། མིང་གི་མཐར་ཐུག་པ་ཡི་གེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་བསགས་པ་ལས་ཚིག་དང་རབ་བྱེད་དང་བསྟན་བཅོས་འགྲུབ། དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་བསགས་པ་ལས་ཞག་དང་ཟླ་བ་དང་ལོ་དང་བསྐལ་པ་རྣམས་འགྲུབ་པར་གསུངས་སོ།།

༢) གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚད་བཤད་པ།

དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཚད་བཤད་པ་ནི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བདུན་འདུས་པ་རྡུལ་ཕྲན་

གཅིག་གི་ཚད་དང་། རྡུལ་ཕྲན་བདུན་ལ་ལྕགས་རྡུལ་གཅིག ལྕགས་རྡུལ་བདུན་ལ་ཆུ་རྡུལ་གཅིག ཆུ་རྡུལ་བདུན་ལ་རི་བོང་གི་རྡུལ་གཅིག རི་བོང་གི་རྡུལ་བདུན་ལ་ལུག་རྡུལ་གཅིག ལུག་རྡུལ་བདུན་ལ་གླང་རྡུལ་གཅིག གླང་རྡུལ་བདུན་ལ་ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་གཅིག ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་བདུན་ལ་སྲོ་མ་གཅིག སྲོ་མ་བདུན་ལ་ནི་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཤིག་གཅིག ཤིག་བདུན་ལ་ནས་གཅིག ནས་བདུན་ལ་སོར་མོའི་ཚིགས་གཅིག སོར་བཙུ་གཉིས་ལ་མཐོ་གང་། སོར་ཉེར་བཞི་ལ་ཁྲུ་གང་། ཁྲུ་བཞི་ལ་འདོམ་གང་། གཞུ་འདོམ་ལྔ་བརྒྱ་ལ་རྒྱང་གྲགས་གཅིག རྒྱང་གྲགས་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག་ཏུ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་ལས་བཤད་ལ། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་དང་། འཇིག་རྟེན་བཞག་པ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་རྣམས་ལས་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པ་དེ་དང་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་རེ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གོང་དུ་རྡུལ་ཕྲན་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ།།

༣) དུས་ཀྱི་ཚད་བཤད་པ།

དུས་ཀྱི་ཚད་འཇལ་བྱེད་ལ་ལོ་དང་བསྐལ་པ་གཉིས་ལས་ལོ་བཤད་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་མཐུད་པའི་ཡུན་ལ་དེའི་

སྐད་ཅིག་མ་དང་། དེའི་སྐད་ཅིག་མ་དྲུག་ཅུ་ལ་ཐང་ཅིག་དང་། ཐང་ཅིག་སུམ་ཅུ་ལ་ཡུད་ཙམ་གཅིག་དང་། ཡུད་ཙམ་སུམ་ཅུ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་དང་། ཉིན་ཞག་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ་གཅིག ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པར་ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་དང་།[30] མཛོད་རྩ་འགྲེལ་ལས་བཤད་དོ།།[31]

དུས་འཁོར་བའི་རྩིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ནི། ཉི་མའི་རང་འགྲོས་གཡོན་སྐོར་གྱིས་ཁྱིམ་གྱི་གོ་ལར་སྐོར་བ་གཅིག་རྫོགས་པའི་ཡུན་ལ་ཆ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་ཕྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་གམ། ཁྱིམ་རེ་ལ་ཆ་སུམ་ཅུ་རེར་བགོས་པའི་ཆ་རེ་ལ་ཉི་མས་བགྲོད་པའི་ཡུན་ལ་ཁྱིམ་ཞག་ཅེས་བྱ་ལ། ཉི་མའི་རླུང་འགྲོས་གཡོན་སྐོར་གྱིས་སའི་གོ་ལར་སྐོར་བ་བྱེད་སྐབས་ས་གནས་སོ་སོར་ཞོགས་པ་སྐྱ་བོ་ལག་པའི་རི་མོ་མཐོང་བ་ནས་སང་ཉིན་ལག་པའི་རི་མོ་མཐོང་བའི་བར་ལ་ཉིན་ཞག་ཅེས་བྱ་ཞིང་། ཟླ་བའི་རང་འགྲོས་གཡོན་སྐོར་གྱིས་སའི་གོ་ལར་སྐོར་བ་གཅིག་འཁོར་བའི་ཡུན་ལ་འཕེལ་ཆ་བཅོ་ལྔ་དང་འགྲིབ་ཆ་བཅོ་ལྔ་ཡོད་པའི་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་ཆ་རེ་ལ་ཚེས་ཞག་ཅེས་བྱའོ།།

དེ་ཡང་སྐྱེས་བུ་ནད་མེད་གཅིག་གི་དབུགས་ཕྱིར་གཏོང་བ་དང་ནང་དུ་རྔུབ་པའི་ཁྲུགས་པ་གཅིག་ལ་དབུགས་གཅིག་དང་། དབུགས་དྲུག་ལ་ཆུ་སྲང་གཅིག ཆུ་སྲང་དྲུག་ཅུ་ལ་ཆུ་ཚོད་གཅིག ཆུ་ཚོད་དྲུག་ཅུ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག ཉིན་ཞག་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ་གཅིག ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོར་འཇོག་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟར་བརྩིས་

30 བྲིས་མ། བམ་པོ་བརྒྱ་དང་སོ་ལྔ་པ། ཤོག ༣༩༠

31 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གསུམ་པ། ཤློཀ ༡༡-༡༩ ཤོག ༧༠ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༣

པས་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་ནི་དབུགས་ཀྱི་ཁུགས་པ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ཡོད་པར་བཤད། ཁྱིམ་ཞག་ཉིན་ཞག་ཚེས་ཞག་གསུམ་པོ་རང་རང་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་རེ་རྫོགས་པ་ན་ཞག་གསུམ་པོ་རང་རང་གི་ལོ་རེར་འཛོག་དགོས་པས། ཚེས་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལ་ཚེས་ཞག་གི་ལོ་གཅིག་དང་། ཉིན་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལ་ཉིན་ཞག་གི་ལོ་གཅིག་དང་། ཁྱིམ་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལ་ཁྱིམ་ཞག་གི་ལོ་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཐུང་ཤོས་ཚེས་ཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལོ་ཡིན་ཞིང་། ཉིན་ཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལོ་ནི་ཚེས་ཞག་གི་ལོ་ལས་ཞག་དྲུག་གིས་རིང་ལ། ཁྱིམ་ཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལོ་ནི་ཉིན་ཞག་གི་ལོ་ལས་ཀྱང་ཞག་ལྔ་ལྷག་ཙམ་གྱིས་རིང་ལ། དེ་ལྟར་ན་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཚེས་ཞག་སུམ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་དོན་གཅིག་དང་། ཉིན་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྔ། ཁྱིམ་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཐམ་པ་རྣམས་ཡུན་ཚད་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ།།

བསྐལ་པའི་ཚད་བཤད་པ་ནི། གོང་དུ་སྨོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བྱུང་རིམ་

འཆད་སྐབས་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་བསྐལ་པ་ལ་འཇིག་པའི་བསྐལ་པ། སྟོང་པའི་བསྐལ་པ། འཆགས་པའི་བསྐལ་པ། གནས་པའི་བསྐལ་པ་དང། དེ་བཞི་བསྡོམས་པའི་བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་བཅས་མདོ་དང་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་དག་ལས་གསུངས་ལ། དེ་དག་ལས་འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་ནི་མནར་མེད་པའི་དམྱལ་བར་སེམས་ཅན་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནས་འགོ་བཙམས་ཏེ། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཟད་པའི་བར་ལ་འཇོག་ཅིང། དེ་ལ་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་འཇིག་པའི་ཡུན་ལ་བར་བསྐལ་བཅུ་དགུ་དང། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འཇིག་པའི་ཡུན་ལ་བར་བསྐལ་གཅིག་སྟེ་བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུའི་ཡུན་ཚད་ཡོད་དོ། །སྟོང་པའི་བསྐལ་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་སྔ་མ་ཞིག་ནས་ཕྱི་མ་འཆགས་པའི་འགོ་མ་བཙམས་པའི་བར་སྟོང་པར་སྡོད་པའི་ཡུན་ཚད་དེ་ལ་ཟེར་ཞིང། དེ་ལའང་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུ་ཡོད་དོ། །འཆགས་པའི་བསྐལ་པ་ནི། དང་པོ་འོག་གཞི་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་འཆགས་པའི་འགོ་ཚུགས་པ་ནས་བཙམས་ཏེ་དམྱལ་བར་སེམས་ཅན་གཅིག་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའི་བར་ལ་འཇོག་ཅིང། སྣོད་ཆགས་པ་ལ་བར་བསྐལ་གཅིག་དང། བཅུད་ཆགས་པ་ལ་བར་བསྐལ་བཅུ་དགུ་སྟེ་དེའི་ཡུན་ལའང་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུ་ཡོད་དོ། །གནས་པའི་བསྐལ་པ་ནི། ཡ་ཐོག་རིང་མོ་ལ་བར་བསྐལ་གཅིག་དང་མཐའི་མ་ཐོག་རིང་མོ་ལ་བར་བསྐལ་གཅིག །བར་གྱི་ཁུགས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་བར་བསྐལ་རེ་རེ་བཅས་བསྡོམས་པས་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུའི་ཡུན་ཚད་ཅན་ཡིན་ལ། ཡ་ཐོག་རིང་མོ་ནི་ཚེ་ལོ་དཔག་མེད་ལས་འབྲིབ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཚེ་ལོ་བཅུ་པ་ལ་ཐུག་གི་བར་གྱི་ཡུན་ཚད་ཅན་གྱི་བར་བསྐལ་གཅིག་པོ་དེ་ཡིན་ནོ།།

བར་གྱི་ལྟུགས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། ཚེ་ལོ་བཅུ་པ་ནས་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་དུ་ཡར་འཕེལ་བ་དང་བརྒྱད་ཁྲི་ནས་བཅུ་པའི་བར་དུ་མར་འགྲིབ་པའི་བར་ནི་ལྟུགས་པ་གཅིག་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡར་འཕེལ་མར་འགྲིབ་གཉིས་ལྟུགས་པ་རེར་བརྩིས་པའི་ལྟུགས་པ་བཅོ་བརྒྱད་འབྱུང་བ་དེ་ཡིན་ནོ། །མ་ཐོག་རིང་མོ་ནི་བར་གྱི་ལྟུགས་པ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་སོང་བའི་རྗེས་ལ་ཚེ་ལོ་བཅུ་པ་ནས་ཡར་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་འཕེལ་བའི་ཡུན་ཚད་ཅན་གྱི་བར་བསྐལ་གཅིག་པོ་དེ་ཡིན་ནོ། །གནས་པའི་བསྐལ་པའི་ཐོག་མཐའི་རྒྱང་པ་གཉིས་དལ་གྱིས་འགྲོ་ལ། བར་གྱི་ལྟུགས་པ་རྣམས་མགྱོགས་པོར་འགྲོ་བས་ཐོག་མཐའི་རྒྱང་པ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་དང་བར་གྱི་ལྟུགས་པ་རེ་རེ་ཡུན་ཚད་མཉམ་མོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གནས་པའི་བསྐལ་པ་དང་། འཆགས་པའི་བསྐལ་པ། འཇིག་པའི་བསྐལ་པ། ཞིག་ནས་སྟོང་པར་འདུག་པའི་བསྐལ་པ་བཞི་པོའི་ཡུན་ཚད་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུ་ཉི་ཤུར་མཉམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་བསྡོམས་པའི་བར་བསྐལ་བརྒྱད་ཅུ་ནི་བསྐལ་ཆེན་གཅིག་གི་ཚད་ཡིན་པར་མངོན་རྩ་འགྲེལ་ལས་བཤད་དོ།།[32]

དེ་ལྟ་བུའི་བསྐལ་པ་དེ་དག་གི་ཡུན་ཚད་ལ་མི་ལོའི་གྲངས་ཇི་ཙམ་ཡོད་ཅེ་ན། འདི་ལ་བར་བསྐལ་གཅིག་ལ་མི་ལོ་དགྲིགས་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་། དགྲིགས་གསུམ། གཏམས་ཆེན་པོ་དགུ། གཏམས་བདུན། རབ་བཀྲམ་ཆེན་པོ་གསུམ། རབ་བཀྲམ་

32 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གསུམ་པ། ཤློཀ ༩༠-༩༣ ཤོག ༡༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༣

བརྒྱད། ཁྲག་ཁྲིག་ཆེན་པོ་དྲུག ཁྲག་ཁྲིག་གཉིས། ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོ་བཞི་སྟེ། དེ་ཨང་ཀིར་ཕབ་ན། ༣༣༩༧༣༨༦༢༤༠༠༠༠༠༠༠༠༠༠། བཅས་གྲངས་ཀྱི་གནས་བཅུ་དགུ་ལོངས་པ་དང་། བསྐལ་ཆེན་གཅིག་ལ་མི་ལོ་མི་འཁྲུགས་ཆེན་པོ་གཉིས་དང་། མི་འཁྲུགས་བདུན། དགྲིགས་ཆེན་པོ་གཅིག དགྲིགས་བདུན། གཏམས་ཆེན་པོ་དགུ རབ་བཀྲམ་ཆེན་པོ་བརྒྱད། རབ་བཀྲམ་དགུ ཁྲག་ཁྲིག་ཆེན་པོ་དགུ ཁྲག་ཁྲིག་གཉིས་ཏེ། དེ་ཡང་ཨང་ཀིར་ཕབ་ན། ༢༧༡༧༩༠༨༩༩༢༠༠༠༠༠༠༠༠༠༠༠། བཅས་གྲངས་གནས་ཉེར་གཅིག་ལོངས་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། ཡང་བར་བསྐལ་གཅིག་ལ་མི་ལོ་དགྲིགས་ཐྲག་དགུ་དང་། བསྐལ་ཆེན་གཅིག་ལ་མི་ལོ་མི་འཁྲུགས་བདུན་དང་དགྲིགས་ཆེན་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བར་སྣང་།

པཎྜི་ཏ་སྟོབས་བཅུ་དཔལ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ནི། ལུགས་ཀྱི་ར་བ་གྲུ་བཞི་པ་མཐོ་ཚད་དང་ལོགས་བཞི་ལ་རྒྱང་གྲགས་རེ་ཡོད་པ་ཞིག་གི་ནང་དུ་ཏིལ་འབྲུའམ་ཡུངས་ཀར་གྱིས་བཀང་བ་ལས་ལོ་བརྒྱ་རེའི་མཚམས་སུ་འབྲུ་རེ་རེ་བཏོན་ཏེ་རྫོགས་པའི་ཡུན་ཚད་ནི་བར་བསྐལ་གཅིག་དང་། དེ་འདྲ་བ་བརྒྱད་ཅུ་བསྡོམས་པ་བསྐལ་ཆེན་གཅིག་གི་ཡུན་ཚད་དུ་གསུངས།

དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་སོགས་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཆོས་སྐོར་ལས་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུ་དང་། བསྐལ་པ་བར་མ། མཆོག་གི་བསྐལ་པ། བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་བཅས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འབྱུང་ཞིང་། དེ་དག་གི་ཡུན་ཚད་ནི་ངོས་བཞི་དང་ཟབས་སུ་དཔག་ཚད་རེ་རེ་ཡོད་པའི་དོང་གྲུ་བཞི་པ་གཅིག་སྐྲའི་རྩེ་མོ་ཕྲུམ་པོས་བཀང་བ

ལས་ལོ་བརྒྱ་རེ་སོང་བའི་མཚམས་སུ་སྐྲ་རྩེ་རེ་རེ་བཏོན་ནས་རྫོགས་པའི་ཡུན་ཚད་ནི་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུའི་ཞག་གཅིག་གི་ཚད་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལ་ལོ་གཅིག་ཏུ་བརྩིས་པའི་ལོ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ནི་བསྐལ་པ་ཆུང་ངུའི་ཡུན་ཚད་དང་། བསྐལ་པ་ཆུང་ངུའི་ལོ་དེ་ལྟ་བུ་བརྒྱ་རེ་སོང་བའི་མཚམས་སུ་སྔར་བཤད་པའི་དོང་སྐྲ་རྩེས་བཀང་བ་དེའི་ནང་ནས་སྐྲའི་རྩེ་མོ་རེ་རེ་བཏོན་ནས་རྫོགས་པའི་ཡུན་ཚད་ལ་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ལོ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ནི་བསྐལ་པ་བར་མའི་ཡུན་ཚད་དང་། བསྐལ་པ་བར་མའི་ལོ་དེ་ལྟ་བུ་བརྒྱ་བརྒྱ་ན་སྔར་བཤད་པའི་དོང་སྐྲ་རྩེས་བཀང་བ་དེའི་ནང་ནས་སྐྲའི་རྩེ་མོ་རེ་རེ་བཏོན་ནས་རྫོགས་པའི་ཡུན་ཚད་ལ་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ལོ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ནི་མཆོག་གི་བསྐལ་པའི་ཚད་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།[33]

༩) གྲངས་ཀྱི་གནས་བཤད་པ།

དེ་ལྟར་ལོ་དང་བསྐལ་པ་སོགས་ཀྱི་ཚད་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱང་གྲངས་ཀྱི་གནས་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་དགོས་པས། གྲངས་ཀྱི་གནས་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་སྙམ་ན། འདི་ལ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་དག་ལས་རྩི་ཚུལ་དུ་མ་འབྱུང་བ་ལས། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གྲངས་གནས་དྲུག་ཅུ་རྩི་ཚུལ་ལུང་སིལ་བུར་འབྱུང་བ་ལྟར་མཛོད་རང་འགྲེལ་དུ་ཞིབ་ཏུ་བཀོད་པ་འདིར་དྲངས་ན། དེ་ཉིད་ལས།

33 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཐ། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་བརྒྱད་པ། ཤོག ༧༨༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨ ཤོག ༣༩༩

མདོ་སིལ་བུ་ལས། གྲངས་ནི་གནས་གཞན་དྲུག་ཅུ་དག་གོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ། ། དྲུག་ཅུ་གང་ཞེ་ན། གཅིག་སྟེ་གཉིས་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་གནས་གཞན་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །གཅིག་བཅུ་ནི་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །བཅུ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་བརྒྱ་སྟེ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། །བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་སྟོང་ངོ༌། །སྟོང་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ཁྲིའོ། །ཁྲི་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་འབུམ་མོ། །འབུམ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ས་ཡའོ། །ས་ཡ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་བྱེ་བའོ། །བྱེ་བ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་དུང་ཕྱུར་རོ། །དུང་ཕྱུར་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ཐེར་འབུམ་མོ། །ཐེར་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོའོ། །ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ཁྲག་ཁྲིག་གོ །ཁྲག་ཁྲིག་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ཁྲག་ཁྲིག་ཆེན་པོའོ། །ཁྲག་ཁྲིག་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རབ་བཀྲམ་མོ། །རབ་བཀྲམ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རབ་བཀྲམ་ཆེན་པོའོ། །རབ་བཀྲམ་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་གཏམས་སོ། །གཏམས་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་གཏམས་ཆེན་ནོ། །གཏམས་ཆེན་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་དཀྲིགས་སོ། །དཀྲིགས་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་དཀྲིགས་ཆེན་ནོ། །དཀྲིགས་ཆེན་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་མི་འཁྲུགས་པའོ། །མི་འཁྲུགས་པ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་མི་འཁྲུགས་པ་ཆེན་པོའོ། །མི་འཁྲུགས་པ་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ཁྱད་ཕྱིན་ནོ། །ཁྱད་ཕྱིན་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ཁྱད་ཕྱིན་ཆེན་པོའོ། །ཁྱད་ཕྱིན་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་བང་སྟེང་ངོ༌། །བང་སྟེང་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་བང་སྟེང་ཆེན་པོའོ། །བང་སྟེང་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་དེད་འདྲེན་ནོ། །དེད་འདྲེན་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་དེད་འདྲེན་ཆེན་པོའོ། །དེད་འདྲེན་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་མཐའ་

སྣང་ངོ་། །མཐའ་སྣང་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་མཐའ་སྣང་ཆེན་པོའོ། །མཐའ་སྣང་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རྒྱུ་རིག་གོ །རྒྱུ་རིག་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རྒྱུ་རིག་ཆེན་པོའོ། །རྒྱུ་རིག་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་འོད་མཛེས་སོ། །འོད་མཛེས་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་འོད་མཛེས་ཆེན་པོའོ། །འོད་མཛེས་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་དབང་པོའོ། །དབང་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་དབང་ཆེན་ནོ། །དབང་ཆེན་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ལེགས་ཕྱིན་ནོ། །ལེགས་ཕྱིན་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ལེགས་ཕྱིན་ཆེན་པོའོ། །ལེགས་ཕྱིན་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རྟོགས་འགྲོའོ། །རྟོགས་འགྲོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རྟོགས་འགྲོ་ཆེན་པོའོ། །རྟོགས་འགྲོ་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་འབྲིང་རྟུལ་ལོ། །འབྲིང་རྟུལ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་འབྲིང་རྟུལ་ཆེན་པོའོ། །འབྲིང་རྟུལ་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རྒྱུ་རྟགས་སོ། །རྒྱུ་རྟགས་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རྒྱུ་རྟགས་ཆེན་པོའོ། །རྒྱུ་རྟགས་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་སྟོབས་འཁོར་རོ། །སྟོབས་འཁོར་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་སྟོབས་འཁོར་ཆེན་པོའོ། །སྟོབས་འཁོར་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་བརྡ་ཤེས་སོ། །བརྡ་ཤེས་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་བརྡ་ཤེས་ཆེན་པོའོ། །བརྡ་ཤེས་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རྣམ་འབྱུང་ངོ་། །རྣམ་འབྱུང་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རྣམ་འབྱུང་ཆེན་པོའོ། །རྣམ་འབྱུང་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་སྟོབས་མིག་གོ །སྟོབས་མིག་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་སྟོབས་མིག་ཆེན་པོའོ། །སྟོབས་མིག་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་གྲངས་མེད་པ་སྟེ། བར་གྱི་གནས་བརྒྱད་ནི་མ་རྙེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་གནས་གཞན་དྲུག་ཅུར་ཕྱིན་པ་

དེ་དག་ཏུ་ཕྱིན་པའི་བསྐལ་པ་ནི། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ།།[34]
ཞེས་འབྱུང་། འདིར་གྲངས་གནས་གསུངས་པ་གཅིག་ནས་འགོ་བཙམས་ཏེ་བཅུ་འགྱུར་རེ་ལ་གནས་རེར་བརྩིས་པའི་གྲངས་ལ་འཇོག་པས། གྲངས་ཀྱི་གནས་དྲུག་ཅུ་པ་གྲངས་མེད་ཅེས་པ་ནི། གདན་ནས་བརྩིར་མི་རུང་བ་ཞིག་ལ་མི་གོ་ལ། གཅིག་བཅུ་དང་། བཅུ་བཅུར་བསྒྱུར་བས་བརྒྱ། བརྒྱ་བཅུར་བསྒྱུར་བས་སྟོང་སོགས་བརྩིས་པའི་མཐར། གྲངས་ཀྱི་གནས་ང་དགུ་པ་དེ་བཅུར་བསྒྱུར་བའི་གྲངས་ལ་བྱའོ།།

དེ་དག་ལས་གཅིག་ནས་དྲུང་ཕྱུར་བར་གྲངས་གནས་དགུ་ལ་རྒྱང་པའི་གྲངས་ཀ་དང་། ཐེར་འབུམ་ནས་བཟུང་གྲངས་མེད་ཀྱི་སྔ་ལོགས་བར་ཆེན་པོའི་ༀ་དང་བཅས་པའི་གྲངས་ཀ་རྣམས་ལ་ཁྱུགས་པའི་གྲངས་ཀ་ཟེར་ལ། བར་གྱི་གྲངས་ཀ་བརྒྱད་ཀྱི་མིང་མ་རྙེད་པས་གྲངས་ཀའི་མིང་གང་ཡང་རུང་བ་བརྒྱད་སྣོན་དགོས་པར་གསུངས་པས། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་ལེན་ལ་གོང་གི་སྟོབས་མིག་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུའི་འཕྲོར་བྲམས་སོགས་ཚད་མེད་བཞིའི་མིང་བཅུག་སྟེ། སྟོབས་མིག་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་བྲམས་པ། བྲམས་པ་བཅུ་ལ་བྲམས་པ་ཆེན་པོ། བྲམས་པ་ཆེན་པོ་བཅུ་ལ་སྙིང་རྗེ། སྙིང་རྗེ་བཅུ་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་བཅུ་ལ་དགའ་བ། དགའ་བ་བཅུ་ལ་དགའ་བ་ཆེན་པོ། དགའ་བ་ཆེན་པོ་བཅུ་ལ་བཏང་སྙོམས། བཏང་སྙོམས་བཅུ་ལ་བཏང་སྙོམས་ཆེན་པོ། བཏང་སྙོམས་ཆེན་པོ་བཅུ་ལ་གྲངས་མེད་གཅིག་ཅེས་རྩི་བའམ། ཡང་ན། ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་འབྱུང་བ་བཞི་ལ་

34 སྡེ་དགེ བཀའ་འགྱུར། མདོ་སྡེ་པ། ཀུ གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༥༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༤༤

སྐབས་དྲུག་པ། མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་རིམ་དང་ རྩ་རླུང་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག

༡ སྐྱེ་བའི་གནས་བཤད་པ།

དེ་ལ་ནང་པའི་གཞུང་དག་ཏུ་སྐྱེ་གནས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཏེ་མངལ་དུ་མིའི་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་སྐོར་གསལ་བར་བཤད་ཡོད་ཅིང་། ནང་པ་རང་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན། སྔོན་གྱི་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་ཆེན་པོ་དག་དང་གཅིག་མཐུན་དུ། ཚེ་འདིའི་སྐྱེ་བ་ནི་ཐོལ་བྱུང་དུ་གསར་དུ་གྲུབ་པ་ཞིག་མིན་པར་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་ནས་འདིར་འོངས་པར་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་སྨྲ་བར་བརྗེན། སྲིད་པ་ལ། ༡ སྐྱེ་བའི་སྲིད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ༢ བར་གྱི་སྲིད་པ་སྟེ་ཚེ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་གནས་སྐབས་དང་།[1] ༣ སྐྱེ་བའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་མ་ཤིའི་བར་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་སྔོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་དང་། ༤ མཐར་འཆི་བའི་སྲིད་པ་བཅས་སྲིད་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་མཛད་ལ། དེ་དག་ཀྱང་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་གཞི་ལ་བཞག་ནས་འགྲེལ་

---

1 ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་གནས་བརྟན་སྡེ་པ་ལྟ་བུ་རེ་གཉིས་ཀྱིས་བར་དོའི་སྲིད་པ་མི་བཞེད་པའང་བྱུང་སྟེ། དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མངོན་པ་མཛོད་དུ། འབྲུ་ཡི་རྒྱུན་དང་ཆོས་མཐུན་ཕྱིར། །ཞེས་བར་དོ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་བཀོད་པ་ལས་རྟོགས་ནུས།
སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༠ ཤོག ༧-ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༨

བརྗོད་བྱ་དགོས། འདིར་ནི་ནང་པའི་མདོ་རྒྱུད་དང་དེ་བཞིན་དུ་སྨན་གྱི་གཞུང་ལས་ཇི་ལྟར་བྱུང་བ་ལྟར་གྱི་མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་པའི་རིམ་པ་རྣམས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

དེ་ལ་ཐོག་མར་གང་དུ་སྐྱེ་བའི་གནས་ལ་བཞིར་གསུངས་ཏེ། སྒོ་ང་ལས་སྐྱེ་བ། མངལ་ལས་སྐྱེ་བ། དྲོད་གཤེར་ལས་སྐྱེ་བ། རྫུས་ཏེ་སྐྱེ་བ་བཅས་སོ། །དེ་ཡང་ངང་པ་དང་། ཁྲུང་ཁྲུང་སོགས་སྒོང་སྐྱེས་དང་། གླང་པོ་ཆེ་དང་། རྟ་དང་། བ་ལང་སོགས་མངལ་སྐྱེས་དང་། སྦྲིན་བུ་དང་། ཕྱེ་མ་ལེབ་སོགས་དྲོད་གཤེར་སྐྱེས་དང་། ལྷ་དང་། དམྱལ་བ་དང་། སྲིད་པ་བར་མ་སོགས་རྫུས་སྐྱེས་ཡིན་པར་རྒྱུ་གདགས་པ་དང་།[2] མཛོད་རྩ་འགྲེལ་སོགས་ལས་གསུངས།

སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ཚེ་རྣམ་ཤེས་མངལ་དུ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་ལ། བར་དོ་བ་དེ་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ནི། ཕ་མ་གཉིས་ཕན་ཚུན་ཆགས་ཏེ་འཁྲིག་པའི་སྦྱོར་བ་བྱས་པ་དང་། མ་ལ་དུས་ཀྱི་ཟླ་མཚན་དང་ལྡན་པ་དང་། བར་དོ་བ་ཡང་ཉེ་བར་ཡོད་པ་དང་། མའི་མངལ་དང་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་ལ་སྐྱོན་མེད་ཅིང་ཕ་མ་གཉིས་དང་བར་དོ་བ་གསུམ་གྱིས་སྔོན་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་རྐྱེན་ཏེ་རྒྱུ་ཚོགས་དེ་དག་ཚང་ན་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བར་མངལ་དུ་འཇུག་པའི་མདོ་ལས་གསུངས།[3]

ཡང་མངལ་ཆགས་པ་ལ་ངེས་པར་དུ་ཕ་མ་གཉིས་འཁྲིག་པའི་སྦྱོར་བ་བྱེད་མི་དགོས་པ་ནི། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལས། "སྨིན་མས་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ན། དེ་ཀུན་ཏུ་ཆགས་ཤིང་དྲལ་བར་གྱུར་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཁུ་བ་དེ་རང་

2 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཨི། ཚིགས་བཅོ་ལྔ་པ། ཤོག ༡༥༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༡ ཤོག ༡༠༣༠

3 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ག བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༢༣༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༢༩༠

གི་མངལ་གྱི་སྒོར་ཞུགས་སོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས། དེ་ལ་སེམས་ཅན་ཞུགས་པར་གྱུར་ཏོ། །"[4] ཞེས་སྲིད་པ་ཞེས་པ་དེས་ཆགས་པའི་སེམས་ཀྱིས་རང་གི་སྔོན་གྱི་ཕྱོ་ག་འཆར་ཀའི་ཁུ་བ་གོས་ཀྱི་སྟེང་དུ་འབྱུང་བ་བླངས་ཏེ་མངལ་དུ་ཞུགས་པས་མངལ་ཆགས་ཏེ་ཕྲུ་གུ་སྐྱེས་པའི་གཏམ་རྒྱུད་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

ཡང་བུད་མེད་གཞན་གྱི་མངལ་ནས་ཁུ་ཁྲག་འདྲེས་པའི་གོང་བུ་བུད་མེད་གཞན་གྱི་མངལ་དུ་ཞུགས་ནའང་ཕྲུ་གུ་སྐྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "བུད་མེད་གཞན་ལས་ཤུར་ཤུར་པོ་ཟགས་ནས་བུད་མེད་གཞན་གྱི་མངལ་དུ་ཞུགས་ན་གང་ཞིག་བསད་ན་མཚམས་མེད་པར་འགྱུར་བ་དེའི་མ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གང་གི་ཞག་མཚན་ལས་བྱུང་མ། །སེམས་ཅན་དེ་གང་གི་ཞག་མཚན་ལས་བྱུང་བ་དེ་ནི་དེའི་མ་ཡིན་ནོ། །"[5] ཞེས་བུད་མེད་གཞན་གྱི་མངལ་ལས་ཤུར་ཤུར་པོ་བླངས་ནས་བུད་མེད་གཞན་གྱི་མངལ་དུ་ཞུགས་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྲུ་གུ་དེས་བུད་མེད་སྔ་མ་དེ་བསད་ན་མ་བསད་པའི་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་བསགས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

བར་དོ་བ་དེ་མངལ་དུ་འཇུག་ཚུལ་དངོས་ནི། བར་སྲིད་པ་དེས་སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་རང་དང་རིགས་མཐུན་པའི་སེམས་ཅན་མཐོང་ནས་དེ་དག་ལ་ལྟ་བ་དང་རྩེ་བ་སོགས་བྱ་བར་འདོད་ནས་སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་འགྲོ་འདོད་པར་འགྱུར་ལ། ཕ་མའི་ཁུ་

4 སྡེ་དགེ བཀའ། འདུལ་བ། ཆ། བམ་པོ་ཉེར་བརྒྱད་པ། ཤོག ༡༣-བ།དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༦ ཤོག ༡༩༥
5 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་བཞི་པ། ཤོག ༢༡༢ དཔེ་བསྡུར་མ དེབ། ༩༡ ཤོག ༦༥༡

ཁྲག་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མཐོང་སྟེ། དེའི་ཚེ་ཕ་མ་གཉིས་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་མེད་བཞིན་དུ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་མཐོང་ནས་དེ་ལ་ཆགས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཕོར་སྐྱེ་ན་མ་ལ་ཆགས་ཤིང་ཕ་ལ་སྡང་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། མོར་སྐྱེ་ན་ཕ་ལ་ཆགས་ཤིང་མ་ལ་སྡང་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་གསུངས།

དེ་ཡང་གང་ལ་ཆགས་པའི་སྐྱེས་པའམ་བུད་མེད་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་གི་ཅིག་ཤོས་མི་མཐོང་བ་དང་། དེ་ལ་འཁྱུད་པའི་བསམ་པས་ཉེ་བར་སྤྲོར་བ་ན། སྐྱེས་པའམ་བུད་མེད་དེའི་ལུས་གཞན་མི་སྣང་བར། ཕོ་མོ་གང་ཡིན་པ་དེའི་མཚན་མ་འབའ་ཞིག་སྣང་ནས་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ་ཞིང་། དེའི་རྐྱེན་གྱིས་བར་དོ་བ་དེ་ཤི་ནས་དེ་མ་ཐག་རྣམ་ཤེས་ཕ་མ་གཉིས་འདུས་པའི་ཁུ་ཁྲག་དཀར་དམར་དང་མཉམ་དུ་མའི་མངལ་གྱི་དབུས་སུ་འཇུག་པར་དགའ་བོ་མངལ་ན་གནས་པའི་མདོ་དང་།[6] རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་སོགས་ལས་གསུངས།[7]

བར་དོ་བ་དེ་མའི་མངལ་དུ་ཞུགས་རྗེས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་འདུག་སྟངས་ནི། མངལ་དུ་ཞུགས་པ་དེ་ཕོ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་མའི་ལྟོ་བ་གཡས་པར་ཁ་མའི་སྒལ་ཚིགས་ངོས་ལ་བསྟན་ནས་ཙོག་ཙོག་པོར་གནས་ལ། མོ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་མའི་ལྟོ་བ་གཡོན་པར་ཁ་མའི་མདུན་ཕྱོགས་སུ་བསྟན་ཏེ་ཙོག་ཙོག་པོར་གནས་ཤིང་། མ་ནིང་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་མངལ་དུ་ཞུགས་པ་རང་ཉིད་ལ་ཕོ་མོའི་འདོད་ཆགས་གང་ཤས་ཆེ་བ་དེ་བཞིན་

6 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཤོག ༣༡༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༤༥༡

7 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཚི། ཡིད་ཀྱི་ས། ཤོག ༡༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༤༩༥

དུ་གནས་པར་མངལ་དུ་འཇུག་པའི་མདོ་སོགས་ལས་གསུངས།[8]

བར་དོ་བ་དེའི་རྣམ་ཤེས་ཐོག་མར་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པའི་སྒོ་ལ་གསུམ་ཡོད་པར་བཤད་དེ། སློབ་དཔོན་ཀླུའི་བློའི་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ལས་ཕའི་སྤྱི་བོ་བརྒྱུད་ནས་མངལ་དུ་འཇུག་པ་དང་། རྒྱུད་སྦྱོར་འབྱུང་དང་རྡོར་ཕྲེང་ལས་ཕའི་ཁ་བརྒྱུད་ནས་འཇུག་པ་དང་། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཆན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་སོགས་ལས་མའི་མངལ་གྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་བཤད་ཚུལ་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོར་བཀོད་ཡོད།

བར་དོ་བ་དེ་རི་བྲག་དང་རྩིག་པ་སོགས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པས་འཇུག་པའི་སྒོ་ལ་བུ་ག་ངེས་པར་མི་དགོས་པ་ནི། བུ་ག་དང་གས་སྲུབས་གཏན་ནས་མེད་པའི་རྡོ་ཕ་བོང་གཤགས་པའི་ནང་ནས་སྲོག་ཆགས་སྦྲོམ་དང་སྦལ་པ་སོགས་འབྱུང་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་བཞིན་ཡིན་པར་བཤད།

མངལ་དུ་ཞུགས་པ་དེ་ཕོ་མོ་མ་ནིང་དུ་འགྱུར་ཚུལ་སྔགས་གཞུང་སོགས་ནས་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཀྱང་འབྱུང་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཕ་ཁོལ་གྱི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྙིང་པོ་བསྡུས་པ་ལྟར་ན།[9] ཕ་མ་གཉིས་ཉལ་པོ་བྱེད་པའི་ཚེ་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁུ་ཁྲག་དཀར་དམར་གྱི་ཐིགས་པ་ཐ་མའི་ཚེ་ཕའི་ཁུ་བ་མང་ན་ཕོར་འགྱུར་བ་དང་། མའི་ཁྲག་མང་ན་མོར་འགྱུར་བ་དང་། ཁུ་ཁྲག་གཉིས་ཆ་མཉམ་ན་མ་ནིང་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཡང་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་དཀར་དམར་གཉིས་རླུང་གིས་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་ཚེ། ཕའི་ཁུ་བ་ཤས་ཆེ་ན་བུ་དང་མའི་ཁྲག་ཤས་ཆེ་ན་མོ་དང་ཁུ་ཁྲག་གཉིས་ཆ་མཉམ་

8 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ག།བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༢༩༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༡༥༣

9 སྡེ་དགེ བསྟན། གསོ་རིག།ཏེ། ལུས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་ལེའུ་དང་པོ། ཋྀ་ཀ ༥-༦ ཤོག ༡༠༦ བ།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡༡ ཤོག ༢༥༩

ན་བུ་མཆེ་མའམ་བུ་མོ་མཆེ་མར་འགྱུར་བ་དང། རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་སྲིད་པས་ངེས་པ་མེད་པར་བཤད་དོ།།

ཡང་གསང་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་རྒྱུད་སྡོམ་འབྱུང་ལས་ཕའི་ཁུ་བའི་ཐིགས་པ་ཐ་མ་མའི་མངལ་དུ་ལྷུངས་པའི་ཚེ་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁུ་ཁྲག་དཀར་དམར་འདུས་པའི་གཡས་ནས་རླུང་རྒྱུ་ན་བུར་འགྱུར་བ་དང་། གཡོན་ནས་རླུང་རྒྱུ་ན་བུ་མོར་འགྱུར་བ་དང་། དབུས་ནས་རླུང་རྒྱུ་ན་མ་ནིང་དུ་འགྱུར་བར་ཡང་བཤད་ལ།[10] འདི་ཡང་རྐྱེན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་སྲིད་པས་ངེས་པ་མེད་དོ།།

༢ མངལ་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་ཚུལ།

མངལ་དུ་ཞུགས་ནས་སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟར་ལེན་ཚུལ་དང་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་དངོས་བཤད་པ་ལ། མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་ཚུལ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་ཚུལ། སྨན་གཞུང་ལས་གསུངས་ཚུལ་རྣམས་ཡོད་པ་ལས།

དང་པོ་མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། སྤྱིར་མངལ་གྱི་ནང་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་འདུས་པ་ལས་ཕྲ་རིམ་ནས་རགས་རིམ་དུ་འགྱུར་བའི་གནས་སྐབས་ལ། ༡ མེར་མེར་པོ་དང་། ༢ ནུར་ནུར་པོ་དང་། ༣ ལྟར་ལྟར་པོ་དང་། ༤ མཐྲང་འགྱུར་དང། ༥ རྐང་ལག་འགྱུས་པ་སྟེ་ལྔ་ཡོད་པ་ལས། བར་དོ་བ་དེ་མའི་མངལ་དུ་ཞུགས་པའི་བདུན་ཕྲག་དང་པོའི་ཚེ་མེར་མེར་པོ་ཞེས་བྱ་ལ། མེར་མེར་པོ་དེའི་དབྱིབས་ནི་

10 རྒྱུད་སྡོམ་འབྱུང། སྡེ་དགེ བཀའ། རྒྱུད། ཁ། རིམ་པར་དབྱེ་བ་གཉིས་པ། ཤློཀ ༢༧-༢༨ ཤོག ༢༤༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༧༧༨

འབྲས་བཙོས་པའི་ཁུ་བའམ་ཞོའི་ཁ་སྤྲིས་དང་འདྲ་བ་དང་། ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཁུ་ཁྲག་དཀར་དམར་གྱི་ནང་དུ་བཙོས་པ་ལྟར་གྱུར་པས་ན། མེར་མེར་པོ་བ་དེའི་ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་ཚོགས་པར་སའི་ཁམས་སྲ་བ་དང་། ཆུའི་ཁམས་གཤེར་བ་དང་། མེའི་ཁམས་དྲོ་བ་དང་། རླུང་གི་ཁམས་གཡོ་བ་རྣམས་གཞི་ནས་མངོན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་སོ། །མངལ་དུ་ལུས་ཇི་ལྟར་ཆགས་ཤིང་བདུན་ཕྲག་རེ་རེ་ནས་ལུས་དེ་ཇི་ལྟར་རྒྱས་པའི་ཚུལ་རྣམས་དགའ་བོ་མངལ་གནས་ཀྱི་མདོ་ལས་གསལ་བར་འབྱུང་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཆེས་སྔ་མོའི་བཤད་པ་དེ་ནི་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་པས་དངོས་མཐོང་གིས་གྲུབ་པའི་ལྟ་གྲོགས་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན།

དེ་ཡང་མདོ་དེ་ལས།

ཞག་བདུན་ཕྲག་དང་པོའི་ཚེ་མའི་མངལ་མི་གཙང་བ་ཐོག་མའི་གནས་སུ་ཉལ་བས་འདི་ལྟ་སྟེ།

དཔེར་ན་ཟངས་རབ་ཏུ་ཚ་བའི་ནང་དུ་བཙོས་ཤིང་བརྫེས་པ་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་མི་བཟད་པ་མྱོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མེར་མེར་པོ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་དཔེ་བས་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་འབྲས་ཀྱི་ཁུ་བའམ། ཞོའི་སྤྲིས་མ་དང་འདྲ་བས་ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་ནང་དུ་བཙོས་རབ་ཏུ་བཙོས་པས་ན། སའི་ཁམས་སྲ་བ་ཉིད་དང་།ཆུའི་ཁམས་གཤེར་བ་ཉིད་དང་། མེའི་ཁམས་དྲོ་བ་ཉིད་དང་། རླུང་གི་ཁམས་ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་ཉིད་གདོད་

མངོན་དུ་སྣང་བར་འགྱུར་རོ།།[11]

ཞེས་སོགས་ཞག་བདུན་ཕྲག་སུམ་ཅུ་སོ་བརྒྱད་བར་མངལ་དུ་ལུས་རིམ་གྱིས་འཕེལ་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར། བདུན་ཕྲག་དང་པོའི་ཚེ་མེར་མེར་པོར་འགྱུར་ཚུལ་མདོ་ཚིག་དྲངས་མ་ཐག་པ་ལྟར་རོ།།

བདུན་ཕྲག་གཉིས་པ་ལ་ནུར་ནུར་པོར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། དེ་ནས་ཞག་བདུན་ཕྲག་གཉིས་པའི་ཚེ། མའི་མངལ་ནས་ཀུན་ཏུ་རེག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པས་སྔར་གྱི་མེར་མེར་པོ་དེ་ཉིད་ནོ་ནུར་པོ་ལྟར་གྱུར་པས་ནུར་ནུར་པོ་ཞེས་བྱ་ལ། ནུར་ནུར་པོ་དེའི་དབྱིབས་ནི་ནོ་བསྐྱ་བའམ་མར་འཁྱགས་པ་དང་འདྲའོ།།

བདུན་ཕྲག་གསུམ་པ་ལ་ལྟར་ལྟར་པོར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། ཞག་བདུན་ཕྲག་གསུམ་པའི་ཚེ། མའི་མངལ་ནས་མཛོད་ཁ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པས་སྔར་གྱི་ནུར་ནུར་པོ་དེ་ཉིད་ནར་མོར་གྱུར་པས་ལྟར་ལྟར་པོ་ཞེས་བྱ་ལ། ལྟར་ལྟར་པོ་དེའི་དབྱིབས་ནི་ལྕགས་ཀྱི་ཐུར་མའམ་སྲིན་བུ་གྲོལ་མ་དང་འདྲ་བར་གསུངས།

བདུན་ཕྲག་བཞི་པ་ལ་མཁྲང་བར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། བདུན་ཕྲག་བཞི་པའི་ཚེ་མའི་མངལ་ནས་ནང་རབ་ཏུ་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པས་ཟླུག་རྫུ་རབ་ཏུ་འབར་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་སྔར་གྱི་ལྟར་ལྟར་པོ་དེ་ཉིད་མཁྲེགས་པོར་གྱུར་པས་མཁྲང་འགྱུར་ཞེས་བྱ་ཞིང་། མཁྲང་འགྱུར་དེའི་དབྱིབས་

11 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ག།བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༢༡༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༦༥༩

ཉེ་བོང་བའམ་མཆེ་གུ་དང་འདྲ་བར་གསུངས།

བདུན་ཕྲག་ལྔ་པ་ལ་རྐང་ལག་འགྲུས་པའི་ཚུལ་ནི། བདུན་ཕྲག་ལྔ་པའི་ཚེ། མའི་མངལ་ནས་ཡང་དག་པར་སྡུད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པས་སྔར་གྱི་མཁྲང་འགྱུར་དེ་ཉིད་ལ་དཔུང་པ་གཉིས་དང་བརླ་གཉིས་དང་མགོའི་མཚན་མའི་འབུར་པོ་བཅས་ཡན་ལག་དོད་པའི་མཚན་མ་ལྔ་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན། དབྱར་ཁར་ཆར་བབས་པས་ལྗོན་ཤིང་དང་ནགས་ཚལ་གྱི་ཡལ་ག་དང་ལོ་མའི་མགོ་འབུས་པ་བཞིན་ནོ།།

བདུན་ཕྲག་དྲུག་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པས་དཔུང་པ་གཉིས་ལ་ལག་ངར་གཉིས་དང་བརླ་གཉིས་ལ་རྗེ་ངར་གཉིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ། དཔེར་ན། ཆར་དུས་སུ་རྩྭ་དང་ཤིང་དང་ཡལ་ག་རྣམས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ།།

བདུན་ཕྲག་བདུན་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་འཁྱིལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པས། ལག་ངར་གཉིས་ལ་ལག་པའི་མཐིལ་གཉིས་དང་རྗེ་ངར་གཉིས་ལ་རྐང་པའི་མཐིལ་གཉིས་འབྱུང་བ་དཔེར་ན། ཆུ་ལ་ལྦུ་བ་འདུས་པའམ་ཉ་ལྤིབས་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ།།

བདུན་ཕྲག་བརྒྱད་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཀློག་ཅིང་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པ་ན་ལག་པའི་སོར་མོ་བཅུ་དང་རྐང་པའི་སོར་མོ་བཅུ་བཅས་སོར་མོ་ཉི་ཤུའི་མཚན་མ་ཐོག་མར་འབྱུང་བ། དཔེར་ན། ཆར་དུས་སུ་ལྗོན་ཤིང་གི་རྩ་བ་དང་པོར་སྐྱེས་པ་བཞིན་ནོ།།

བདུན་ཕྲག་དགུ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པ་ན་མིག་གཉིས་དང་རྣ་བ་གཉིས་དང་སྣ་གཉིས་དང་ཁ་དང་བཤང་བའི་བུ་ག་དང་གཅི་བའི་བུ་ག་སྟེ་དགུའི་མཚན་མ་འབྱུང་ངོ།།

བདུན་ཕྲག་བཅུ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་སྲ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་སྲ་ཞིང་བརྟན་པར་བྱེད་ཅིང་། གཞན་ཡང་ཀུན་ནས་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་སྟེ་རླུང་དེས་མངལ་གྱི་གནས་བུས་ནས་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་དཔེར་ན། རྐྱལ་པ་བུས་ནས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་བཞིན་ནོ།།

བདུན་ཕྲག་བཅུ་གཅིག་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་བུ་ག་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པས་མངལ་ན་གནས་པའི་ལུས་དེ་ཁོང་སྟོང་དུ་བྱེད་ཅིང་མིག་གཉིས་ཀྱི་བུ་ག་སོགས་བུ་ག་དགུ་པོ་འབྱིན་པར་འགྱུར་བ། དཔེར་ན། སྦུད་པ་བུས་པ་ན་རླུང་སྟེང་དང་འོག་ཏུ་རྒྱུ་ཞིང་རླུང་གི་བྱ་བ་བུ་ག་འབྱིན་པ་བཞིན་ནོ།།

བདུན་ཕྲག་བཅུ་གཉིས་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཡོན་པོའི་སྒོ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་བུས་པས། ནང་གྲོལ་རྒྱུ་མ་དང་གཉེ་མ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་། རྒྱུ་མ་དང་གཉེ་མ་པད་མའི་རྩ་བ་བཞིན་དུ་ཁོག་པའི་ནང་སྣོལ་མར་གནས་ཤིང་། གཞན་ཡང་སྤུ་བརྒྱུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ལྷག་ཆད་མེད་པར་ཚིགས་བརྒྱ་སུམ་ཅུ་དང་ལུས་གནད་བརྒྱ་རྩ་གཅིག་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ།།

བདུན་ཕྲག་བཅུ་གསུམ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་སྔར་གྱི་ཡོན་པོའི་སྒོ་ཞེས

བྱ་བའི་རླུང་དང་སྤྲུ་བཀྲུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས། མངལ་ན་གནས་པ་དེས་རང་ཉིད་བཀྲིས་པ་དང་སྐྱོམ་པ་ཤེས་པས། མས་ཟ་འཐུང་བྱས་པའི་བཅུད་ཇི་སྙེད་པས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལྟེ་བའི་རྩ་བརྒྱུད་ནས་དེའི་ལུས་ལ་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་དོ།།

བདུན་ཕྲག་བཅུ་བཞི་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་སྐྱུད་པའི་ཁ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་རྩ་རྒྱུས་སྟོང་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ཡང་དེའི་ལུས་ཀྱི་མདུན་ན་རྩ་རྒྱུས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་དང་ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་ན་རྩ་རྒྱུས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་དང་ལུས་ཀྱི་གཡས་ཕྱོགས་ན་རྩ་རྒྱུས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་དང་ལུས་ཀྱི་གཡོན་ཕྱོགས་ན་རྩ་རྒྱུས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་གནས་སོ།།

བདུན་ཕྲག་བཅོ་ལྔ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་བཏྲ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་རྩར་རྒྱུ་བ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བསྐྱེད་ནས་རོ་རྣམས་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཡང་ལུས་ཀྱི་མདུན་ན་རྩར་རྒྱུ་བ་རྣམ་པ་ལྔ་དང་། ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་ན་རྩར་རྒྱུ་བ་རྣམ་པ་ལྔ་དང་། ལུས་ཀྱི་གཡས་ན་རྩར་རྒྱུ་བ་རྣམ་པ་ལྔ་དང་། ལུས་ཀྱི་གཡོན་ན་རྩར་རྒྱུ་བ་རྣམ་པ་ལྔ་ཡོད་ཅིང་། རྩར་རྒྱུ་བ་དེའི་མིང་ལ་ས་ག་དང་། སྟོབས་དང་། བརྟན་པ་དང་། མཐུ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཡང་སྤྱར་གྱི་རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་རྩར་རྒྱུ་བ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་བསྐྱེད་ནས་རོ་རྣམས་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཡང་རྩར་རྒྱུ་བ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ནི་ལུས་ཀྱི་མདུན་ན་ཡོད་པ་དང་། རྩར་རྒྱུ་བ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ནི་ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་ན་ཡོད་པ་དང་། རྩར་རྒྱུ་བ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ནི་ལུས་ཀྱི་གཡས་ཕྱོགས་ན་ཡོད་པ་དང་

།རྩར་རྒྱུ་བ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ནི་ལུས་ཀྱི་གཡོན་ཕྱོགས་ན་ཡོད་ཅིང་། རྩར་རྒྱུ་བ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་པོ་དེ་དག་ལ་བུ་ག་གཅིག་དང་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ནས། བུ་ག་བདུན་གྱི་བར་དང་ལྡན་ཞིང་། བུ་ག་དེ་དག་ཀྱང་སྤུའི་ཁུང་བུ་རེ་རེ་དང་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་དཔེར་ན། པད་མའི་རྩ་བ་ལ་བུ་ག་མང་པོ་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ།།

བདུན་ཕྲག་བཅུ་དྲུག་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་བདུད་རྩི་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་དང་། རྣ་བའི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་དང་། སྣའི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་དང་། ཁའི་སྒོ་དང་། མིད་པའི་བུ་ག་དང་། སྙིང་གི་ཉེ་འཁྲིས་དང་། བཟའ་བ་དང་བཏུང་བ་དང་བཅའ་བ་དང་མྱངས་པ་རྣམས་འགྲོ་སའི་གནས་རྣམས་སྐྱེད་ཅིང་། དབུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱུ་བ་ཆད་པ་མེད་པར་བྱེད་པ། དཔེར་ན། རྫ་མཁན་ནམ་རྫ་མཁན་གྱི་སློབ་མས་འཛིམ་པའི་གོང་བུ་འཁོར་ལོའི་སྟེང་དུ་བཞག་ནས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་སྣོད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་མི་འདྲ་བ་དབྱིབས་སྣ་ཚོགས་པ་མང་པོ་བཟོ་བ་བཞིན་ནོ།།

བདུན་ཕྲག་བཅུ་བདུན་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་འབྲི་གདོང་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་མིག་དང་། རྣ་བ་དང་། སྣ་དང་། ཁའི་སྒོ་དང་། མིད་པ་དང་། སྙིང་གི་ཕྱོགས་དང་། ཟས་འགྲོ་སའི་གནས་རྣམས་རབ་ཏུ་དང་བར་བྱེད་ཅིང་། དབུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱུ་བའི་གནས་གཙང་མར་བྱེད་པ། དཔེར་ན། མེ་ལོང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རྡུལ་གྱིས་གཡོགས་པ་འབྱུ་མར་སོགས་ཀྱིས་བྱི་དོར་བྱས་ཏེ་གསལ་དུ་གཏོང་བ་བཞིན་ནོ།།

བདུན་ཕྲག་བཅོ་བརྒྱད་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་དྲི་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་

རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་པོ་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པ། དཔེར་ན། ཉི་ཟླའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྲིན་ཆེན་པོས་ཁེབས་པ་རླུང་དྲག་པོས་གཏོར་ན་རང་འོད་མངོན་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ།།

བདུན་ཕྲག་བཅུ་དགུ་པ་ལ། མངལ་དུ་གནས་པ་དེ་ཐོག་མར་མའི་མངལ་དུ་ཞུགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཐོབ་པའི་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་སྲོག་གི་དབང་པོ་དང་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་མངོན་པར་འགྲུབ་པོ།།

བདུན་ཕྲག་ཉི་ཤུ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་རྐང་པ་གཡོན་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སོར་མོའི་རུས་པ་ཉི་ཤུ་དང་། རྐང་པ་གཡས་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སོར་མོའི་རུས་པ་ཉི་ཤུ་དང་། རྐང་པའི་རྟིང་པའི་རུས་པ་བཞི་དང་། རྗེ་ངར་གྱི་རུས་པ་གཉིས་དང་། པུས་མོའི་རུས་པ་གཉིས་དང་། བརླའི་རུས་པ་གཉིས་དང་། རྐེད་པའི་རུས་པ་གསུམ་དང་། ཕོང་བུའི་རུས་པ་གསུམ་དང་། སྒལ་ཚིགས་ཀྱི་རུས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང་། རྩིབ་མའི་རུས་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་དང་། ཡང་ལག་པ་གཡོན་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སོར་མོའི་ཚིགས་ཀྱི་རུས་པ་ཉི་ཤུ་དང་། ལག་པ་གཡས་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སོར་མོའི་ཚིགས་ཀྱི་རུས་པ་ཉི་ཤུ་དང་། ཡང་ལག་ངར་གྱི་རུས་པ་བཞི་དང་། དཔུང་པའི་རུས་པ་གཉིས་དང་། བྲང་གི་རུས་པ་བདུན་དང་། ཕྲག་པའི་རུས་པ་བདུན་དང་། གཉའ་བའི་རུས་པ་བཞི་དང་། འགྲམ་པའི་རུས་པ་གཉིས་དང་། སོའི་རུས་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང་། མགོའི་རུས་པ་བཞི་

སྐྱེད་པ། དཔེར་ན། གཟུགས་མཁན་ནམ་གཟུགས་མཁན་གྱི་སློབ་མས་དང་པོར་ཤིང་མཁྲེགས་པོས་བཟོ་བྱའི་ལྷའམ་མིའི་དབྱིབས་བཟོས་རྗེས་སྲད་བུས་དཀྲིས་ཤིང་། དེའི་སྟེང་དུ་འཇིམ་པ་བྱུགས་ནས་གཟུགས་བརྙན་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་རུས་པ་ཕྲ་མོ་མ་གཏོགས་པའི་དེའི་ཚེ་བསྐྱེད་བྱའི་རུས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བའི་གྲངས་ཉིས་བརྒྱ་ཡོད་དོ།།

བདུན་ཕྲག་ཉེར་གཅིག་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཡང་དག་སྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཤ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ། དཔེར་ན། འཇིམ་པ་ལེགས་པར་སྦྱར་ནས་རྩིག་ངོས་ལ་ཞལ་ཞལ་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ།།

བདུན་ཕྲག་ཉེར་གཉིས་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཀུན་ཏུ་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཁྲག་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ།།

བདུན་ཕྲག་ཉེར་གསུམ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཡོངས་སུ་དག་པར་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་པགས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ།།

བདུན་ཕྲག་ཉེར་བཞི་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཀུན་ཏུ་འཕྱོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་པགས་པ་སྐྱོང་ཞིང་མདོག་དང་ལྡན་པར་བྱེད་དོ།།

བདུན་ཕྲག་ཉེར་ལྔ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་གྲོང་ཁྱེར་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་ཤ་དང་ཁྲག་རབ་ཏུ་དང་བར་བྱེད་དོ།།

བདུན་ཕྲག་ཉེར་དྲུག་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་སྐྱེ་བ་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་སྐྲ་དང་སྤུ་དང་སེན་མོ་རྣམས་སྐྱེད་ཅིང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྩ་རྒྱུས་རྣམས་དང་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་ལོ།།

བདུན་ཕྲག་ཉེར་བདུན་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་སླན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་སྐྲ་དང་སྤུ་དང་སེན་མོ་རྣམས་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་དོ།།

བདུན་ཕྲག་ཉེར་བརྒྱད་པ་ལ། མངལ་དུ་གནས་པ་དེར་འཛིན་སྣང་དོན་ལ་མི་གནས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་ཁྲིམ་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་བཤོན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་ཀུན་དགའ་ར་བའི་འདུ་ཤེས་སོགས་བརྒྱད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།།

བདུན་ཕྲག་ཉེར་དགུ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་མེ་ཏོག་ཕྲེང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མའི་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་པགས་པའི་མདོག་ཀུན་ཏུ་གསལ་ཞིང་ཡོངས་སུ་དཀར་བ་དང་ཡོངས་སུ་དག་ཅིང་དང་བ་སོགས་སུ་བྱེད་དོ།།

བདུན་ཕྲག་སུམ་ཅུ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ལྕགས་ཀྱི་སྒོ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་དུ་གནས་པ་དེ་བུས་པས་སྐྲ་དང་སྤུ་དང་སེན་མོ་རྣམས་སྐྱེ་ཞིང་འཕེལ་བར་བྱེད་ཅིང་། སྔོན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཁ་དོག་དཀར་གནག་ཅི་རིགས་པ་འབྱུང་ངོ་།།

བདུན་ཕྲག་སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག་པ་ནས་སོ་བཞི་པའི་བར་ལ། མའི་མངལ་དུ་གནས་པ་དེ་རིམ་གྱིས་ཆེར་སྐྱེ་བ་དང་རྒྱ་ཆེར་སྐྱེ་བར་བྱེད་དོ།།

བདུན་ཕྲག་སོ་ལྔ་པ་ལ། མངལ་དུ་གནས་པ་དེར་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་

ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ།།

བདུན་ཕྲག་སོ་དྲུག་པ་ལ། མངལ་དུ་གནས་པ་དེ་མའི་མངལ་དུ་འདུག་མི་འདོད་པར་འགྱུར་རོ།།

བདུན་ཕྲག་སོ་བདུན་པ་ལ། མངལ་དུ་གནས་པ་དེར་འཛིན་སྟངས་དོན་ལ་གནས་པའི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་བློ་མངལ་མི་གཙང་བའི་འདུ་ཤེས་སོགས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།།

བདུན་ཕྲག་སོ་བརྒྱད་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཡན་ལག་སྡུད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་དུ་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་འདུག་སྟངས་བསྒྱུར་ནས་མགོ་ཐུར་དུ་སྟོན་པ་དང་ལག་པ་གཉིས་བཙུམ་ནས་མའི་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་སྒོར་འཛོག་པར་བྱེད་པ་དང་ཡང་དེའི་ཚེ་ཁ་ཐུར་དུ་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་སྟེ་རླུང་དེས་མངལ་དུ་གནས་པ་དེ་བུས་པས་མགོ་ཐུར་དུ་ལྟ་ཞིང་རྐང་པ་གཉིས་གྱེན་དུ་བསྟན་ནས་མའི་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱིར་འབྱུང་བར་གསུངས།

དེ་ལྟར་དགའ་བོ་མངལ་ན་གནས་པའི་མདོ་ལས་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་གཟུགས་ཕྲ་རིམ་ནས་རིམ་གྱིས་རགས་པར་འགྱུར་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་གྲུབ་ཚུལ། དབང་པོ་དོད་ཚུལ་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

༣ དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་ཚུལ།

མངལ་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། ཕ་མ་གཉིས་ཉལ་པོ་བྱས་པའི་ཁུ་ཁྲག་དཀར་དམར་གྱི་དབུས་སུ་བར་དོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་དེ་ཞུགས་ནས། ཁུ་ཁྲག་རྣམ་ཤེས་གསུམ་མའི་མངལ་དུ་འདྲེས་པ་ལས། སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་རགས་པ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཁུ་ཁྲག་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདྲེས་པའི་ས་བོན་ནམ་ཁུ་བའི་གོང་བུ་དེ་མའི་མངལ་དུ་འབྱུང་བ་ལྔ་ལས་སའི་ཁམས་ཀྱིས་འཛིན་པར་བྱེད། ཆུའི་ཁམས་ཀྱིས་སྡུད་པར་བྱེད། མེའི་ཁམས་ཀྱིས་སྨིན་པར་བྱེད། རླུང་གི་ཁམས་ཀྱིས་འཕེལ་བར་བྱེད། ནམ་མཁའི་ཁམས་སམ་མངལ་གྱི་སྟོང་པའི་ཆ་དེས་འཕེལ་བའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པར་བྱེད་པར་དུས་འཁོར་བསྡུས་རྒྱུད་ལས་གསུངས།[12]

དེ་ལྟར་ཕ་མ་གཉིས་ཉལ་པོ་བྱས་པའི་མའི་མངལ་གྱི་ཁུ་ཁྲག་དཀར་དམར་གྱི་དབུས་སུ་བར་དོ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་པ་ནས། སྐྱེ་བའི་བར་གྱི་གནས་སྐབས་བཞི་ཉ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་བཞི་དང་སྦྱར་ནས་དུས་འཁོར་བསྡུས་རྒྱུད་ལས་གསུངས་ལ།[13] དེ་ཡང་མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་བར་ཉའི་གནས་སྐབས་དང་སྦྱར་བ་ནི། ཉ་རོ་ཧི་ཏའི་དབྱིབས་ནར་མོ་དང་ཁ་དོག་དམར་པོ་ཡིན་པ་ལྟར། ཟླ་བ་གཉིས་པོ་དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངལ་དུ་ཆགས་པ་དེའི་ལུས་

12 སྡེ་དགེ བཀའ། རྒྱུད། ཀ།ནང་ལེ། ཤློཀ ༩ ཤོག ༩༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༤༤

13 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཐ། ནང་ལེའི་མདོར་བསྡུས་དང་པོ། ཤོག ༢༢༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦ ཤོག ༥༣༠

གྱི་དབྱིབས་ཀྱང་ནར་མོ་དང་ཁུ་ཁྲག་གི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་ཅིང་། ཁ་དོག་དམར་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ།།

ཟླ་བ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་བར་རུས་སྦལ་གྱི་གནས་སྐབས་དང་སྦྱར་བ་ནི། རུས་སྦལ་ལ་རྐང་པ་གཉིས་དང་ལག་པ་གཉིས་མགོ་སྟེ་འབུར་པོ་ལྔ་ཡོད་པ་ལྟར། ཟླ་བ་གཉིས་པོ་དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངལ་དུ་ཆགས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཡང་རྐང་ལག་བཞི་དང་མགོ་བཅས་འབུར་པོ་ལྔ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ།།

ཟླ་བ་ལྔ་པ་ནས་སྐྱེ་བའི་སྤྱ་རོལ་གྱི་བར་ཕག་གི་གནས་སྐབས་དང་སྦྱར་བ་ནི། ཕག་མི་གཙང་བ་བཤང་བ་སོགས་ཀྱིས་འཚོ་བ་བཞིན་དུ། ཟླ་བ་ལྔ་པ་ནས་སྐྱེ་བའི་སྤྱ་རོལ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངལ་དུ་ཆགས་པ་དེ་ཡང་མའི་བཟའ་བཏུང་གི་དྭངས་མའི་མི་གཙང་བ་ཙམ་གྱིས་འཚོ་བའམ་དེའི་ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་སྦྲུར་པོ་ཕག་གི་རྣམ་པར་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པར་གསུངས། མངལ་དུ་ཆགས་པ་འགའ་ཞིག་ཟླ་བ་དགུ་པ་རྫོགས་མ་ཐག་ཏུ་དང་། ལ་ལ་བཅུ་པ་ལ་དང་ཁ་ཅིག་བཅུ་གཅིག་པ་ལ་དང་གཞན་དག་བཅུ་གཉིས་པ་ལ་མངལ་ནས་འབྱུང་ངོ་།།

ཟླ་བ་དགུ་པ་རྫོགས་མ་ཐག་པ་སོགས་སུ་སྐྱེ་བ་སེང་གེའི་གནས་སྐབས་ལ་སྦྱར་བ་ནི། ཁྱབ་འཇུག་རོ་སྨད་མི་དང་རོ་སྟོད་སེང་གེའི་རྣམ་པར་སྤྲུལ་པ་དེས་སྟེར་མོས་ལྷ་མིན་རྒྱལ་པོའི་ལྟོ་བ་དྲལ་བ་ལྟར། མངལ་དུ་ཆགས་པ་དེ་ཟླ་བ་དགུ་པ་རྫོགས་མ་ཐག་པ་སོགས་སུ་སྐྱེ་སྐབས། དེའི་ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་མའི་སྐྱེ་གནས་རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པར་བཤད་པ་སོགས་མདོར་ན་དུས་འཁོར་

གྱི་གཞུང་དུ་ནི། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཁུ་ཁྲག་འདུས་པའི་ས་བོན་ལྟ་བུ་དེ་རིམ་གྱིས་རྒྱས་ཏེ། རྩ་དང་རླུང་རྣམས་རིམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་གྲུབ་པ་དང་། དབང་པོ་དོད་པ་སོགས། ༡ ཟླ་བ་དང་པོ་ནས་གཉིས་པ་རྫོགས་པའི་དུས་དང་། ༢ གསུམ་པ་ནས་བཞི་པ་རྫོགས་པའི་བར་དང་། ༣ ལྔ་པ་ནས་སྐྱེ་བའི་སྔ་རོལ་གྱི་བར་དང་། ༤ མཐར་སྐྱེ་བའི་གནས་སྐབས་བཅས་བཞིར་ཕྱེ་ཞིང་། དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན། ཉ་དང་། རུས་སྦལ་དང་། ཕག་རྒོད་དང་། མིའི་སེང་གེ་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་ནས་གསུངས་ཤིང་།[14] ནང་གསེས་ཟླ་བ་སོ་སོའི་ནང་དུའང་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་འགྱུར་བ་ཇི་ལྟར་འགྲོ་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་སོ།།

༤ མངལ་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་སྨན་གྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་ཚུལ།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པས་མཛད་པའི་སྨན་གྱི་གཞུང་ནས་ཀྱང་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བཤད་པ་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕ་ཁོལ་གྱི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྙིང་པོ་བསྡུས་པ་ལས་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྦྱོར་བ་བྱས་པའི་ས་བོན་ནམ་ཁུ་བ་དཀར་དམར་དང་། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ནམ་མཁའ་སོགས་དང་། ཕལ་པའི་

14 འདིར་དུས་འཁོར་བསྡུས་རྒྱུད་དུ། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་ཉ་དང་། རུས་སྦལ། ཕག་རྒོད་དང་། མིའི་སེང་གེའི་ཐ་སྙད་སྦྱར་བ་ནི། ཕྱི་རོལ་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཁྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུའི་ཐ་སྙད་དང་འབྲེལ་ཞིང་། འདིའི་སྐོར་གྱི་བཤད་པ་མདོར་བསྡུས་གོ་བདེ་བ་ཞིག་མཁས་གྲུབ་ནོར་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས་དེབ། ཤོག ༡༣༨ ནང་དུ་བྱུང་བ་ལ་གཟིགས།

དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་འདས་པས་ཕྲ་ཞིང་རང་གི་ཉེར་ལེན་སེམས་སྔ་མའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞིང་འབྲང་བའི་རྣམ་ཤེས་དང་། མའི་ཁ་ཟས་ཀྱི་དྭངས་མའི་བཅུད་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས། མངལ་དུ་གནས་པ་དེ་རིམ་གྱིས་མངལ་དུ་འཕེལ་ནས་ནུར་ནུར་པོ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་རྣམས་འབྱུང་བར་གསུངས་སོ།།[15]

༡ དེ་དག་ལས་ནུར་ནུར་པོའི་གནས་སྐབས་ནི། མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་དང་པོའི་ཞག་བདུན་ཕྲག་དང་པོའི་རིང་མངལ་དུ་གནས་པ་དེ་ནུར་ནུར་པོ་སོགས་སུ་མངོན་པར་མི་གསལ་ཞིང་། ཞག་བདུན་ཕྲག་དང་པོ་དེ་འདས་ནས་བསྐྱ་སླ་འདྲེས་པའི་ཚུལ་དུ་ནུར་ནུར་པོ་རུ་ཟླ་བ་གཅིག་གི་བར་དུ་གནས་སོ།།

༢ དེ་ནས་གོར་གོར་པོ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། སྔར་གྱི་ནུར་ནུར་པོ་དེ་ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་གོར་གོར་པོའམ་མེར་མེར་པོའམ་ནར་ནར་པོར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ཡང་སྔར་གྱི་ནུར་ནུར་པོ་དེ་གོར་གོར་པོར་གྱུར་པ་ལས་ཕོ་དང་། མེར་མེར་པོར་གྱུར་པ་ལས་མོ་དང་། ནར་ནར་པོར་གྱུར་པ་ལས་མ་ནིང་དུ་འགྱུར་བར་བཤད།

༣ དེ་ནས་ཡན་ལག་རྫོགས་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ནང་དུ་མངལ་དུ་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་མགོ་བོ་དང་དཔྱི་གཉིས་དང་དཔུང་པ་གཉིས་ཏེ། ཡན་ལག་ལྔ་གསལ་བར་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་དང་ཉིང་ལག་རྣམས་ཀྱང་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། མགོ་བོ་སོགས་བྱུང་བ་དང་མཉམ་

15 ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྙིང་པོ་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ བསྟན། གསོ་རིག ཧེ། ལུས་གནས་ཀྱི་ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༢ ཤོག ༡༠༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡༡ ཤོག ༢༥༩

དུ། བདེ་བ་ཤེས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་པ་ཡང་འབྱུང་ལ། མངལ་དུ་གནས་པའི་ཕྲུ་གུའི་ལྟེ་བ་དང་མའི་སྙིང་གི་རྩ་གཉིས་འབྲེལ་བས། རྩའི་བརྒྱུད་ལམ་དེ་ནས་མས་ཟ་འཐུང་བྱས་པའི་ཟས་ཀྱི་བཅུད་རྣམས་དྲངས་ནས་མངལ་དུ་གནས་པ་དེའི་ལུས་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ། དཔེར་ན། ཡུར་བའི་ལམ་ནས་ཆུ་དྲངས་ཏེ་ཞིང་གི་ལོ་ཏོག་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡིན་པར་གསུངས།

༩ དེ་ནས་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་གསལ་བར་དོད་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་བཞི་པའི་ནང་དུ་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་སྔར་མི་གསལ་བ་ལས་གསལ་བར་དོད་པར་འགྱུར་བར་གསུངས།

༥ དེ་ནས་སེམས་ཚེས་གསལ་བར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་ལྔ་པའི་ནང་དུ་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་སེམས་སྔར་ཚེས་གསལ་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་སྔར་ལས་ཀྱང་ཚེས་གསལ་བར་འགྱུར་བར་གསུངས།

༦ དེ་ནས་ཉིང་ལག་སྐྱེས་ཤིང་འཕེལ་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་དྲུག་པའི་ནང་དུ་མངལ་དུ་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཚུ་བ་སྐེ་རྒྱུས་པ་དང་རྩ་དང་བ་སྤུ་དང་སེན་མོ་དང་པགས་པ་དང་མདོག་དང་སྐོབས་རྣམས་སྐྱེ་བར་གསུངས།

༧ དེ་ནས་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་རྫོགས་ཤིང་འཕེལ་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་བདུན་པའི་ནང་དུ་མངལ་དུ་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་གི་དབྱིབས་ཐམས་ཅད་ཀུན་ནས་རྫོགས་ཤིང་

འཕེལ་བར་གསུངས།

༦ དེ་ནས་ལུས་ཟུངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྭངས་མའི་བཅུད་ཕན་ཚུན་འཕོ་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་བརྒྱད་པའི་ནང་དུ་སྐབས་རེར་མ་དང་མངལ་གྱི་ཕྲུ་གུ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་ཟུངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྭངས་མའི་བཅུད་ཕན་ཚུན་འཕོ་ཞིང་། དེ་ཡང་བཅུད་དེ་མངལ་གྱི་ཕྲུ་གུ་ལ་འཕོས་ན་ཕྲུ་གུ་དགའ་ཞིང་ལུས་མདངས་ཅན་དུ་འགྱུར་ལ་མའི་ལུས་ཞུམ་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཡང་བཅུད་དེ་མ་ལ་འཕོས་ན་མ་དགའ་ཞིང་ལུས་ལ་མདངས་འབྱུང་ལ་ཕྲུ་གུའི་ལུས་ཞུམ་པར་འགྱུར་བར་བཤད། ཡང་བཅུད་མ་ལ་འཕོ་བ་དེའི་ཚེ་ཕྲུ་གུ་བཙས་ན་ཕྲུ་གུ་མི་འཚོ་ཞིང་། ཡང་ཕྲུ་གུ་ལ་བཅུད་འཕོ་བའི་ཚེ་ཕྲུ་གུ་བཙས་ན་མའི་སྲོག་འཚོ་མི་འཚོ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བར་ཡང་བཤད།[16]

༩ དེ་ནས་ཕྲུ་གུ་བཙས་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་དགུ་པའི་ངོ་ཤར་བ་ནས་བཟུང་། གཟའ་སྐར་འཕྲོད་སྦྱོར་བཟང་བའི་ཞག་གམ། ཉིན་ཞིག་ལ་སྨྲུམ་མ་དེ། ས་ཕྱོགས་བཀྲ་ཤིས་པ་དང་མཐུན་རྐྱེན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ཤིང་ཕྲུ་གུ་བཙའ་བའི་ཁྱིམ་དུ་འཇུག་དགོས་པ་སོགས་བཤད་དོ།།

མདོར་ན་སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་དུ་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་

16 དེང་རབས་ཚན་རིག་པ་རྣམས་ནི། འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་མིའི་འགྲོ་བ་བྱུང་ཚུལ་སྐོར་བཤད་པ་དང་མི་འདྲ་བ་ནི། མིའི་འགྲོ་བ་རྣམས་སྤྲེལ་གྱི་རིགས་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཐོག་མར་རྐང་ལག་བཞི་པོ་ས་ལ་བཙུགས་ནས་འགྲོ་བ་དང་། སྔར་གྱི་མི་རྣམས་དུད་འགྲོ་ལྟར་ཤེས་རིག་གི་ཚད་མཐོ་བ་མེད་པ་དང་། གང་འཚམས་ནས་རྗེ་དང་ལྟ་གས་རིགས་ཀྱི་ལག་ཆ་རིམ་བཞིན་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཅིང་། རིམ་པས་མིའི་དཔལ་ཡོན་དར་བ་ལས་ད་ལྟའི་ཚན་རིག་དང་འཕྲུལ་ཆས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་རྩེ་མོར་སོན་པའི་བར་སླེབས་པར་འདོད།

ཀྱི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་དག་ཀྱང་གཙོ་བོར་རིགས་གསུམ་ལྟ་བུར་འགྱུར་ཏེ། དགའ་བོ་མངལ་གནས་ཀྱི་མདོ་ལྟ་བུ་དང་། མདོ་དེ་དག་གཞིར་བྱས་པའི་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་དང་། སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་སྡེ་དང་ལྷག་པར་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་རྣམས་དང་། སྨན་གྱི་གཞུང་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྙིང་པོ་བསྡུས་པའི་བཤད་ཚུལ་གོང་དུ་བཀོད་པ་རྣམས་སོ།།

གཞུང་དེ་དག་ཏུ་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་སོ་སོར་འབྱེད་ཚུལ་ཡང་ཅུང་མི་འདྲ་སྟེ། དཔེར་ན། དགའ་བོ་མངལ་གནས་ཀྱི་མདོ་ལྟ་བུར་ནི་གཙོ་བོར་བདུན་ཕྲག་རེའི་དུས་ལ་ཚད་བཟུང་སྟེ། དེ་དག་གི་གནས་སྐབས་སུ་མངལ་དུ་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཚུལ་བཤད་ལ། དུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་དུ་ནི་སྤྱིར་ཟླ་བ་སོ་སོར་འགྱུར་བ་ཇི་ལྟར་འགྲོ་བའི་བཤད་པ་མཛད་མོད། གཙོ་བོར་ཟླ་བ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་གཉིས། གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་གཉིས། ལྔ་པ་ནས་སྐྱེ་བའི་སྔ་རོལ་བར་དང་། མཐར་སྐྱེ་བའི་གནས་སྐབས་བཅས་བཞིར་མཛད་དེ། དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན། ཉ་དང་། རུས་སྦལ། ཕག་རྒོད། མིའི་སེང་གེ་སོགས་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་ཏེ་གསུངས།

སྨན་གྱི་གཞུང་དུ་ནི། གཙོ་བོར་ཟླ་བ་རེ་ལ་གནས་སྐབས་རེར་བཞག་སྟེ་དེ་དག་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་མངལ་དུ་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་གོང་དུ་ཞིབ་པར་བཀོད་པ་ལས་ཤེས་ནུས། འོན་ཀྱང་མངལ་དུ་ཐོག་མར་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་འདྲེས་པའི་དྭངས་མ་ཙམ་ཞིག་ལས་མེད་པ་དེ། རིམ་གྱིས་རྒྱས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། དབང་པོ་དོད་པ་སོགས་བྱུང་བར་སྨྲ་བ

ལ་ལུགས་དེ་གསུམ་ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ།།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གསང་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་དང་། སྨན་གྱི་གཞུང་ལས་ཕྲ་བའི་ལུས་རྩ་རླུང་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་ཚུལ་མདོ་ཙམ་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོར་བཀོད་ཡོད་པས་དེ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༦ ཞར་བྱུང་ནང་པའི་སྨན་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཀླད་པའི་རྣམ་གཞག

༡) སྤྱི་བཤད།

དེ་ལ་སྤྱིར་སྔོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་བོད་དུ་འགྱུར་བ་དགའ་བོ་མངལ་འཇུག་ལྟ་བུའི་མདོ་དང་། གསང་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་པའི་རིམ་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་ཀྱང་། དེ་དག་ཏུ་ཀླད་པའི་རྣམ་གཞག་གསལ་བར་མཛད་པ་མི་སྣང་ལ། ཆོས་མངོན་པ་དང་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་སུའང་བློའི་རྣམ་གཞག་དང་བློ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཐད་དུ། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དབང་པོ་ཙམ་ལས་རྟེན་ཀླད་པའི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་གསལ་བར་མ་མཛད། རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་དུའང་

ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་ཐད་དུ་རྟེན་རྩ་རླུང་གསུང་བའི་སྐབས། སྤྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་སྤྱི་བོར་གནས་པའི་རྩ་རྣམས་བདེ་བ་སྐྱེད་པའི་རྟེན་དུ་གསུངས་པ་ཙམ་ལས། གླད་པའི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་གསལ་བར་མ་མཛད་པར་མདོན། དེ་ལྟ་ནའང་ སྔོན་གྱི་ནང་པའི་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་དུ་གླད་པའི་སྐོར་ལ་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གསུངས་འདུག་པས། འདིར་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་བཤད་རྒྱུད་དང་མན་ངག་རྒྱུད་དང་། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པ་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས་སུ་རྒྱའི་བཙུན་པ་ཏ་ཤང་མ་ཧཱ་ཡ་ན་དང་། ལོ་ཆེན་བཻ་རོ་ཙ་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བར་བཤད་པའི་གཞུང་སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་སྟེ་སོ་མ་རཱ་ཛ་ཞེས་པ་དེར་འབྱུང་བ་ལྟར་གླད་པའི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་འཆད་དོ།།

༢) མངལ་དུ་གླད་པའི་ཆགས་རིམ།

སྤྱིར་སྨན་གཞུང་དུ་ལུས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཕ་མ་ལས་ཐོབ་པའི་རྫས་རྣམས། དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་ཚུ་དང་འོ་མ་འདྲེས་པ་ལྟར་གནས་ཀྱང་སོ་སོར་འབྱེད་རྒྱུ་ཡོད་པར་བཤད་ལ། ཕ་ལས་ཐོབ་པའི་རྫས་ལས་རུས་པ་དང་། གླད་པ་དང་། གཞུངས་པ་དང་། མ་ལས་ཐོབ་པའི་རྫས་ལས་ཤ་དང་ཁྲག་དང་། གཞན་ཡང་སྙིང་། གློ་བ། མཆིན་པ། མཆེར་བ། མཁལ་མ་བཅས་དོན་ལྔ་དང་། ཕོ་བ། རྒྱུ་མ། ལོང་ག

མཁྲིས་ཐུམ། ལྷང་ཕུག བསམ་བསེའུ་བཅས་སྣོད་དྲུག་རྣམས་གྲུབ་པར་བསྟན་པས་གླད་པ་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཕའི་ཁུ་བ་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ལྟར་ཡང་བཤད་རྒྱུད་ལས།

ཕ་ཡི་ཁུ་བས་རུས་པ་གླད་གཞུངས་སྐྱེད།།

མ་ཡི་ཟླ་མཚན་ཤ་ཁྲག་དོན་སྣོད་སྐྱེད།།[17]

ཅེས་འབྱུང་། སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས་ནི།

མ་ཡི་མངལ་དུ་གནས་པ་ནི། །དང་པོ་ཞག་བདུན་ལས་ཀྱི་རླུང་།།

རྒྱུ་སྟེ་མེར་མེར་པོ་དེ་ནི། །དེས་ནི་ཀུན་གཞི་འཛིན་པའི་རླུང་།།

དང་པོའི་ཞག་ནི་གཅིག་ན་འོ། །ཞག་གཉིས་མངལ་ནི་འཇུག་པའི་རླུང་།།

འབྱུང་བས་མེར་མེར་པོར་གྱུར་ཏོ། །ཞག་གསུམ་མངལ་ནི་འཁྲུག་པའི་རླུང་།།

མཐྲང་འགྱུར་ཞེས་པར་གྱུར་པ་འོ། །ཞག་བཞི་ཀུན་ནས་སྡུད་པའི་རླུང་།།

འབྱུང་བས་གོར་གོར་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞག་ནི་ལྔ་ལ་ཐལ་བྱེད་ཅེས།།

རླུང་འབྱུང་ལྟར་ལྟར་པོར་གྱུར་ཏོ། །ཞག་དྲུག་པ་ན་སྡུད་བྱེད་ཅེས།།

རླུང་འབྱུང་ནར་ནར་པོར་གྱུར་ཏོ། །ཞག་བདུན་པ་ན་ཐོགས་མེད་ཅེས།།

རླུང་འབྱུང་བུ་ག་ཅན་དུ་གྱུར། །[18] ཅེས་མངལ་དུ་ཞུགས་པའི་ཞག་བདུན་ཕྲག་དང་པོའི་ནང་ཞག་རེར་རླུང་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་བའི་དབང་གིས་ལུས་དེ་ཉིད་མེར་མེར་པོ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་ཚུལ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

བདུན་ཕྲག་གཉིས་ན་འཁོར་བ་ཞེས། །རླུང་འབྱུང་ལྟེ་བར་གནས་པ་འོ།།

17 བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༣ ཤོག ༣༨
18 སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༨-༡༡ ཤོག ༡༠

རླུང་བསྙེན་པ་ཡི་རྩ་གནས་ཏེ། །ཉི་མའི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པ་ཆགས།།[19]

ཞེས་སོགས་ཞག་བདུན་ཕྲག་གཉིས་པ་ལ་འཁོར་བ་ཞེས་པའི་རླུང་འབྱུང་ཞིང་ལྟེ་བའི་རྩ་ཉི་མའི་འཁོར་ལོ་ཆགས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཞག་བདུན་ཕྲག་བཞི་བཅུ་ཞེ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་རླུང་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་དང་བཅས་ཏེ་ལུས་འཕེལ་ཚུལ་བཤད་ལ། བཤད་ཚུལ་དེ་དག་གོང་དུ་མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་འབྱུང་བའི་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་བཤད་པ་དང་ཅུང་མི་འདྲ་བ་ཡོད།

ཀླད་པ་ཆགས་ཚུལ་ནི་བཤད་རྒྱུད་ལས།

ཆགས་པའི་རྩ་ནི་ལྟེ་བ་ལས་གསུམ་གྱེས།།
རྩ་གཅིག་གྱེན་ལ་སོང་བས་ཀླད་པ་ཆགས།།
གཏི་མུག་ཀླད་པར་བརྟེན་ནས་གནས་པ་སྟེ།།
དེ་ལས་བད་ཀན་སྐྱེད་པས་སྟོད་ན་གནས།།[20]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལུས་འདི་ཉིད་མའི་མངལ་དུ་ཆགས་སྐབས་རྩ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་རྩ་ལྟེ་བའི་དབུས་ནས་རྩེ་མོ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་དུ་གྱེས་པ་ནི། ཁྲག་གམ་མེ་ཁམས་རྒྱུ་བའི་རྩ་དང་། ཆུའམ་ཀླུ་བའི་ཁམས་རྒྱུ་བའི་རྩ་དང་

19 སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག་ ༡༣ ཤོག ༡༠

20 རྒྱུད་བཞི། བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༤ ཤོག ༣༡ གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་ནི། ལེགས་སྦྱར་ལས་བསྒྱུར་བའམ་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མགོན་པོས་བརྩམས་པའི་བོད་སྐད་ཀྱི་རང་གཞུང་ཡིན་མིན་ལ། བོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་ཡོད།

། རླུང་ཁམས་རྒྱུ་བའི་རྩ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལས་ཟླ་བའི་ཁམས་རྒྱུ་བའི་རྩ་དཀར་པོ་དེ་ཉིད་ལུས་ཀྱི་གཡོན་ཕྱོགས་ནས་སྙིང་ག་དང་། མགྲིན་པ་དང་། སྤྱི་བོའི་འཁོར་ལོའི་ལྟེ་བ་རྣམས་བརྒྱུད་ནས་གཞན་དུ་གྱེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གྱེན་དུ་སོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀླད་པ་ཆགས་ཤིང་། ཀླད་པས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་བྱས་ནས་གཏི་མུག་དང་། ཉེར་ལེན་བྱས་ནས་བད་ཀན་འབྱུང་བས་ན། མགོ་བོ་རྫོངས་ཤིང་ལྕི་འཐིབས་སོགས་ཀྱང་ཀླད་པ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ།།

༣) ཀླད་པའི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ།

ཀླད་པ་ལ་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་ཕོ་ཀླད་དང་མོ་ཀླད་གཉིས་སུ་བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་གར་སླའི་དབང་གིས་ཀླད་པ་གར་བ་ཐམས་ཅད་ཕོ་ཀླད་དང་། སླ་བ་ཐམས་ཅད་མོ་ཀླད་དུ་འདུ་ལ། དེ་ལའང་རུས་པའི་སྦུབས་མང་ཉུང་དང་། མགོ་བོའི་དབྱིབས། མིའི་གཤིས་རྒྱུད་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་དབྱེ་ཚུལ་ཡང་བཤད་དེ། རུས་སྦུབས་མེད་པ་ནས་སྦུབས་བཅུ་དྲུག་པ་ཅན་ཡོད་ལ། སྤྱི་བོ་ཟླུམ་ཞིང་མཐོ་བ་ནི་ཐལ་ཆེར་སྦུབས་གཅིག་པ་དང་གཉིས་པ་ཅན་དང་། མཐོ་ཞིང་གྲུ་བཞི་པ་ནི་སྦུབས་བཞི་པ་ཅན་དང་། སྤྱི་བོ་འཕང་དམའ་བ་ནི་ཐལ་ཆེར་སྦུབས་དྲུག་པ་ཅན་དང་། ལྟག་པ་འབུར་ཞིང་མཆོགས་མ་དམའ་བ་ནི་ཐལ་ཆེར་སྦུབས་བརྒྱད་པ་བུང་ཚང་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་དག

ཐམས་ཅད་ཕོ་སྐད་དུ་འདུའོ། །ཡང་ཁམས་བཟང་ལ་མིག་གོང་བ། སྨྲ་བ་ཙུང་ཞིང་བརྟན་པར་སྨྲ་བ། མིག་ཤིན་ཏུ་རྣོ་བ་དག་ནི་ཕལ་ཆེར་སྐད་པ་བཟང་བ་དང་། སྤྱི་བོ་ལེབ་ཅིང་འཛོང་བ་ནི་ཕལ་ཆེར་སུམ་བཅུ་བ་ཅན་དང་། མཆོག་ས་མ་མཐོ་ཞིང་འཛོང་བ་ནི་སུམ་བཅུ་གཉིས་པ་དང་བཅུ་བཞི་པ་དང་བཅུ་དྲུག་པ་ཅན་ཡིན་ལ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་མོ་སྐད་དུ་འདུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

སྐད་པ་ཕོ་སྐད་མོ་སྐད་གཉིས། །ཕོ་སྐད་ཐམས་ཅད་གར་བ་སྟེ།།
མོ་སྐད་ཐམས་ཅད་སླ་བ་ཡིན། །སུམ་མེད་གཅིག་ཏུ་ལྷུམ་པ་དང་།།
གཉིས་པ་བཞི་པ་ལྔ་པ་དང་། །དྲུག་དང་བརྒྱད་དང་བཅུ་པ་དང་།།
བཅུ་གཉིས་བཅུ་བཞི་བཅུ་དྲུག་པ་འོ། །སྤྱི་བོ་ལྷུམ་ཞིང་མཐོ་བ་ནི།།
ཕལ་ཆེར་གཅིག་པ་གཉིས་པ་འོ། །ན་མཐོ་གྲུ་བཞི་བཞི་པ་འོ།།
སྤྱི་བོ་འཕང་དམའ་ཕལ་ཆེར་དྲུག །ལྟག་འབུར་མཆོག་ས་མ་དམའ་བ་ནི།།
བརྒྱད་པ་བུང་ཚང་ཅན་དུ་འོ། །དེ་རྣམས་སྐད་པ་ཕོ་སྐད་ཡིན།།
ཁམས་བཟང་མིག་གོང་བ་དག་ནི། །སྨྲ་བ་ཙུང་ཞིང་བརྟན་པར་སྨྲ།།
མིག་དག་ཤིན་ཏུ་རྣོ་བ་ནི། །ཕལ་ཆེར་སྐད་པ་བཟང་བ་འོ།།
སྤྱི་ལེབ་འཛོང་བ་བཅུ་པ་སྟེ། །མཆོག་ས་མ་མཐོ་ཞིང་འཛོང་བ་ནི།།
བཅུ་གཉིས་བཅུ་བཞི་བཅུ་དྲུག་པའོ། །སྐད་པ་མོ་སྐད་དག་ཏུ་འདོད།།[21]

ཅེས་འབྱུང་།

21 སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་ཞེ་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༢༨--༣༢ ཤོག ༡༢༠

གཞན་ཡང་གླད་པའི་དབྱེ་བ་བདུན་འཇོག་ཚུལ་ཡང་། མན་ངག་རྒྱུད་ལས།
གླད་པ་རྒྱ་མཚོའི་གནས་ལུགས་བསྟན་པ་ནི།།
ཤ་གླད་མར་གླད་བུང་ཚང་གླད་པ་དང་།།
ཐུམ་གླད་ཞོ་གླད་འོ་གླད་ཆུ་གླད་བདུན། །[22]

ཞེས་པ་ལྟར་བད་ཀན་ཤས་ཆེ་བའི་མི་ལ་ཤ་དང་སྦྲ་མཐྲིགས་མཚུངས་པའི་གླད་པ་དང་། མཁྲིས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་མི་ལ་མར་དང་སྦྲ་མཐྲིགས་མཚུངས་པའི་གླད་པ་དང་། འདུས་པ་ཤས་ཆེ་བ་ལ་སྦྲང་མའི་ཚང་ལྟར་སོབ་སོབ་ཏུ་ཆགས་པའི་གླད་པ་དང་། བད་མཁྲིས་དང་ལྡན་པ་ལ་འོ་མ་དང་དར་བ་བསྲེས་པའི་ཞོ་ཐུམ་མའི་གར་སླ་དང་མཚུངས་པའི་གླད་པ་དང་། བད་རླུང་གི་མི་ལ་ཞོའི་གར་སླ་དང་མཚུངས་པའི་གླད་པ་དང་། རླུང་མཁྲིས་ཀྱི་མི་ལ་འོ་མའི་གར་སླ་དང་མཚུངས་པའི་གླད་པ་དང་། རླུང་གི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་མི་ལ་ཆུ་ལྟར་སླ་བའི་གླད་པ་སྟེ་བདུན་ནོ། །འདི་དག་ནི་གླད་པའི་མཐྲང་སླ་དང་ཚ་ཐེན་མི་ཐེན་གྱི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།།

༩) གླད་རྩའི་རྣམ་གཞག

ཡང་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལས་གླད་རྩའི་རྣམ་གཞག་འཆད་སྐབས། ལུས་འདི་ལ་སྲིད་པའི་རྩ་བོ་ཆེ་ཞེས་མིང་བཏགས་པའི་རྩའི་གཙོ་བོ་སྡེ་ཚན་བཞི་དང་། སྡེ་ཚན་རེར་རྩ་ཉེར་བཞི་རེ་དང་རྩ་ཕྲན་ལྔ་བརྒྱ་རེ་ཡོད་པ་ལས། མིག་རྣ་བ་སྣ་ལྕེ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་ཡུལ་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལྔ་འཆར་

22 གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི། མན་ངག་རྒྱུད། ལེའུ་གྲ་གསུམ་པ། ཤོག་ ༣ ཤོག ༩༧༡

ཞིང་ཚོར་བར་བྱེད་པའི་རྩ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ཡན་ལག་གི་རླུང་ལྷའི་རྟེན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་གླད་པར་རྩ་ཡི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་འཁྱིལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྩ་ལ་གནས་ཤིང་། དེ་ཉིད་ལས་འཁོར་རྩ་ཕྲན་དང་། དེ་ལས་ཡང་ཕྲན། དེ་ལས་དྲ་བ་ལྟར་གྱི་རྩ་ཕྲན་ལྔ་བརྒྱས་བསྐོར་བར་བཤད་དེ། བཤད་རྒྱུད་ལས།

སྲིད་པའི་རྩ་བོ་ཆེ་ནི་རྣམ་བཞི་སྟེ། །དབང་པོ་ཡུལ་ལ་འཆར་བར་བྱེད་པའི་རྩ།།

གླད་པ་ལ་སྲིད་རྩ་ཕྲན་ལྔ་བརྒྱས་བསྐོར།།[23] ཅེས་པ་ལྟར་རོ།།

སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས་ཀྱང་།

དེ་ནི་གླད་པའི་སྙིང་དག་སྟེ། །དབང་པོ་ལྔ་དང་འབྲེལ་བ་འོ། །[24]

ཞེས་དབང་པོ་ལྔའི་རྩ་གླད་སྙིང་དང་འབྲེལ་ཚུལ་གསུངས་སོ།།

ཡང་སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

ཡན་ལག་ལྔ་ཡི་མགོ་བོ་ནི། །གླད་པ་དབང་པོ་ལྔ་ཡིས་ཁྱབ།།

གླད་པ་དང་ནི་གླད་པའི་སྙིང་། །ལུས་ཀྱི་དབང་རྟེན་ས་བོན་འཛག།

དེ་ལ་རྩ་བརྒྱད་མཆིན་པ་མིག །རྣ་བ་མཁལ་མའི་རྩ་དག་དང་།།

སྣ་དང་གློ་ཡི་རྩ་དག་དང་། །ལྕེ་དང་སྙིང་གི་རྩ་དག་གོ །[25] ཞེས་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

གླད་སྙིང་ཧ་མིག་ཕྱེད་པོ་འདྲ། །མིག་དང་རྣ་བ་སྣ་དང་ལྕེ།།

23 གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི། བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་བཞི་པ། ཤློཀ ༡༡ ཤོག ༣༢

24 སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་ཞེ་དགུ་པ། ཤློཀ ༣༦ ཤོག ༡༢༩

25 གོང་མཚུངས། ལེའུ་ཞེ་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༦--༩ ཤོག ༡༡༥

རྩ་རྒྱས་ཆུ་བ་དེ་དང་འབྲེལ། །འཕར་རྩ་བཞི་དང་འགྲོགས་བཞིའི་རྩ།།

རྒྱས་པ་བཞི་དང་ཆུ་བ་བཞིས། །གློད་པའི་སྙིང་དང་འབྲེལ་བ་སྟེ།།

ལ་ལ་གློད་པའི་རྒྱ་ཡང་ཟེར། །དབུས་ན་ས་བོན་བཅུད་ཀྱི་རྩ།།

ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་རྒྱས་པར་བྱེད། །སྙིང་ནས་གློད་པ་དག་དང་ནི།།

སྲོག་འགྲོ་ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་འཛིག།[26]

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར། གློད་པའི་རྒྱ་དར་གྱི་འོག་ན་གནས་པའི་གློད་པ་ལ་གློད་ཁྲིམ་གྱི་མདུན་ངོས་ཀྱི་ཆར་གནས་པའི་གློད་པ་དང་། གློད་ཁྲིམ་གྱི་རྒྱབ་ངོས་ཀྱི་ཆར་གནས་པའི་གློད་སྙིང་གཉིས་ཡོད་ལ། དབང་པོ་ལྔའི་རྩ་རྣམས་དེ་དང་འབྲེལ་བས་ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་རྟེན་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་། ཡང་མཆིན་རྩ་ལ་སོགས་པའི་རྩ་བརྒྱད་དང་། འཕར་རྩ་བཞི་དང་། འགྲོགས་པ་བཞིའི་རྩ་རྣམས་ཀྱང་གློད་སྙིང་དང་འབྲེལ་བ་དང་། གློད་སྙིང་གི་དབྱིབས་ཏ་མིག་ཕྱེད་ཀ་དང་འདྲ་ལ། གློད་པའི་དབུས་ན་ས་བོན་བཅུད་ཀྱི་རྩ་ལས་ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་འཕེལ་འགྲིབ་བྱེད་ཚུལ་སོགས་གསུངས།

ཡང་བཤད་རྒྱུད་ལས།

གློད་པ་རྩ་ཡི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས།།

རྩ་བ་ལྔ་བུར་ཐུར་དུ་ཟུག་པ་ཡི།།

བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཆུ་རྩ་བཅུ་དགུ་ཡོད།།

དེ་ཡང་དོན་སྣོད་ནང་དུ་འབྲེལ་བ་ཡི།།

དར་གྱི་དཔྱངས་ཐག་བཅུ་གསུམ་སྦྲས་པའི་རྩ།།

26 གོང་མཚུངས། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༣༡--༣༣ ཤོག ༡༩

ཡན་ལག་ཕྱིར་འབྲེལ་མངོན་པའི་རྩ་དྲུག་སྟེ།།
དེ་ལས་ཆུ་རྩ་ཕྲན་བུ་བཅུ་དྲུག་གྱེས།།[27]

ཞེས་གླད་པ་ནི་རྩ་དཀར་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པའི་གཞི་རྒྱ་མཚོ་དང་མཚུངས་ལ། དེ་ལས་རྩ་བ་ལྔ་བུར་ཐུར་དུ་ཟུག་པའི་རྩ་རྒྱུངས་པ་ནི་སྲོག་རྩ་དཀར་པོ་སྟེ་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཆུའི་ཁམས་གསོ་ཞིང་སྐྱེད་པའི་ཆུ་རྩ་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་བཅུ་དགུ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་གླད་པ་ནས་མགྲིན་པའི་ནང་བརྒྱུད་དེ་དོན་སྣོད་དང་ནང་ནས་འབྲེལ་བའི་དར་གྱི་དཔྱངས་ཐག་བཅུ་གསུམ་ཞེས་སྨྲས་པ་ལྔ་བུའི་རྩ་བཅུ་གསུམ་དང་། དེའི་སྟེང་ཡན་ལག་རྣམས་དང་ཕྱི་རོལ་ནས་འབྲེལ་བའི་རི་མོ་མངོན་པའི་རྩ་དྲུག་བཅས་བསྡོམས་པས་བཅུ་དགུ་སྟེ། དེ་དག་ནི་གཙོ་ཆེར་ལུས་འགུལ་བསྐྱོད་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། བཅུ་དགུ་པོ་དེ་ལས་ཀྱང་ཆུ་རྩ་ཕྲན་བུ་བཅུ་དྲུག་མགོ་དང་རྐང་ལག་སོགས་ལ་འབྲེལ་བར་གསུངས་སོ།།

༥) གླད་པའི་རྒྱུངས་པ་དང་། གླད་རྒྱ་དང་། ཚངས་དུང་གི་འཁོར་ལོ།

རྒྱུངས་པའམ་གཞུངས་པ་ནི། ཕྱི་ནང་གི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཐལ་ཆེ་བར་བཀོད་འདོམས་དང་ཚོད་འཛིན་བྱེད་པའི་སྲོག་རྩ་དཀར་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གླད་པ་ནས་གཞུག་ཚུང་བར་ཡོན་ཤིང་གི་རྩ་བ་བཞིན་སྐྱེ་དང་སྐལ་ཚིགས་ཀྱི་སྦུབས་བརྒྱུད་དེ་འབྲེལ་བ་ཞིག་ཡིན་པར་ཡང་། སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

27 རྒྱུད་བཞི། བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་བཞི་པ། ཤློཀ ༡༨-༡༩ ཤོག ༣༢

གཞུངས་པ་མགོ་བོ་དག་ལས་ཆགས། །སྙིལ་བའི་ནང་འཁྲིས་བཅུ་གསུམ་བར།།

བཅད་ནམ་བསྣད་ན་ས་བོན་འཚོར། །ཞེམ་པོ་འདྲ་སྟེ་འཆི་བར་འགྱུར།།[28]

ཞེས་གཞུངས་པ་གང་ལས་གྲེས་པ་དང་། གང་ནས་བརྒྱུད་པ་དང་། གང་དུ་འབྲེལ་ཞིང་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་དང་། ནད་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱོན་རྣམས་བསྟན་ཏོ།།

ཟླད་རྒྱའམ་རྒྱ་དར་ནི། ལུས་དབང་ཟླད་པ་དང་། ཟླད་སྙིང་དང་། རྒྱུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་བཏུམས་པའི་རྣམ་པས་ཀུན་ནས་གཡོགས་ཤིང་རྒྱ་དར་ལྟར་ཕྱི་ནང་མི་སྒྲིབ་པས་དྭངས་ཤིང་གསལ་བ། ཁྲག་སོགས་རྡུངས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་དང་ལྡན་པས་མདོག་སྨུག་མདངས་ཅན་སྲ་ལ་མཉེན་པ་རི་དྭགས་གླ་བའི་པགས་པའི་སྲབ་མཐུག་ཙམ་ཡོད་པ། བྱེད་ལས་མཆོན་དང་གནོད་འབུ་སོགས་སྲུང་བར་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ཡང་། སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

ལུས་ཀྱི་དབང་རྟེན་ཟླད་པ་ལ།།

རྒྱ་ནི་དར་དཀར་དྲིལ་བ་འདྲ།།[29] ཞེས་དང་།

མན་ངག་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་།

རྒྱ་དར་སྨུག་ལ་དྭངས་པ་གླ་ཧྲིལ་ཙམ།།

རྩ་ཡི་དྲ་བར་གཏུམས་ནས་གནས་པ་ཡིན།།[30] ཞེས་འབྱུང་།

28 སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༡ ཤོག ༡༥

29 སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག ༣༠ ཤོག ༢༡

30 རྒྱུད་བཞི། མན་ངག་རྒྱུད། ལེའུ་བྲེ་གསུམ་པ། ཤོག ༩ ཤོག ༩༧༡

ཚངས་དུང་གི་འཁོར་ལོ་ནི། སྲོག་རྩ་ལས་འོངས་པའི་ལྗོན་ཤིང་བཞིའི་རྩེ་མོ་གྲེན་དུ་སོང་བ་གླད་པར་འབྲེལ་བའི་རེ་ཐག་བཞི་དང་། གླད་པ་ལས་ཐུར་དུ་རྒྱུ་ཞིང་ནང་གི་དོན་སྣོད་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཆུ་རྩ་དང་དབང་རྩ་རྣམས་འདུས་པ། གླད་པའི་དབུས་སུ་སེམས་ཀྱི་བཞོན་པ་རླུང་གིས་ཐིག་ལེ་དང་རྩ་དང་རླུང་དང་སེམས་རྣམས་མ་ཚང་བ་མེད་པར་བཟུང་ཞིང་། གླད་དབུས་དེའི་རྩ་འགྲོ་ལམ་ལྟ་བུ་ལས་རླུང་རྒྱུ་བ་དང་ཐིག་ལེ་འཕོ་ལ་ད་དུང་ཐིག་ལེ་དང་རླུང་དེ་གཉིས་གནས་གཞན་དུ་འདྲེན་པའི་རྩའི་འཁོར་ལོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཚངས་དུང་གི་འཁོར་ལོ་ཡིན་པར་ཡང་། སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

སྤྱི་བོ་དག་ཏུ་ཐད་པ་ནི། །ཚངས་པ་དུང་གི་འཁོར་ལོ་འོ། །ཞེས་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ལས་སྤྱི་བོར་ཐད་པ་ནི། །ལུས་ཀྱི་དབང་རྟེན་གླད་པ་ལ།།
རྒྱ་ནི་དར་དཀར་དྲིལ་བ་འདྲ། །ཆུ་བ་རྒྱུས་པ་རྒྱ་སྦུབས་དང་།།
འབྲེལ་ཏེ་ཕྱི་ཡི་རེ་ཐག་ནི། །ནང་གི་ལྗོན་ཤིང་རྩ་བཞི་དང་།།
སྤྱི་བོ་དག་ཏུ་འདུས་པ་ནི། །རླུང་གིས་ལུས་ཀྱི་ས་བོན་བཟུང་།།
ཚངས་པ་དུང་གི་འཁོར་ལོ་སྟེ། །ལུས་བཟུངས་ས་བོན་རྩ་ཡིན་ནོ།།[31] ཞེས་འབྱུང་།

ཡང་གླད་པའི་རྩ་དང་ལུས་ཀྱི་དོན་ལྔ་སྣོད་དྲུག་གི་རྩ་རྣམས་འབྲེལ་ཚུལ་ཡང་། སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

31 སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤློཀ ༣༠--༣༣ ཤོག ༣༡

དོན་དང་སྔོད་ཀྱི་རྩ་དག་ནི། །ཚངས་པའི་བུ་གའི་རྩ་དང་འབྲེལ། །[32]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་།

ཡང་ཀླད་པའི་ཆ་ཤས་རྣམས་ལུས་ཀྱི་རྩ་དང་འབྲེལ་ཞིང་རྩ་ལ་བརྟེན་པའི་སྲོག་འཛིན་གྱི་རླུང་སོགས་རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རླུང་རྣམས་སོ་སོས་ཐུན་མིན་གྱི་བྱ་བ་གང་བྱེད་པའང་སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

སྤྱི་གཙུག་ཚངས་པ་དུང་གི་སྒོར། །བདུད་རྩ་ནག་པོ་སྙིང་གི་ཙ།།
འབྲེལ་ཏེ་རླུང་རྒྱུ་དེ་རྣམས་ལ། །གཞིན་དུ་རྒྱུ་བའི་རླུང་ཡིན་ཏེ།།
ཤེས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་འོ།།[33] ཞེས་དང་།

བཤད་རྒྱུད་ལས།

ཁྱད་པར་སྲོག་འཛིན་རླུང་དེ་སྤྱི་བོར་གནས།།
གྲེ་བ་བྲང་གཞུང་རྒྱུ་ཞིང་ཟས་སྐོམ་མིད།།
དབུགས་རྔུབ་མཆིལ་འདོར་སྦྲིད་པ་སྐྲེགས་པ་འབྱིན།།
བློ་དང་དབང་པོ་གསལ་ཞིང་སེམས་འཛིན་བྱེད། །[34]

ཅེས་སོགས་འབྱུང་ངོ་།།

མདོར་ན་ཀླད་པ་ནི་དབང་སྒྱུར་བ་པོ་དང་། དབང་པོ་དོན་སྔོད་སོགས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་ནི་དབང་བསྒྱུར་བྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། སྔོན་གྱི་གསོ་རིག་གི་གཞུང་

32 གོང་མཚུངས། ལེའུ་གོ་བདུན་པ། ཤོག་ ༢༩ ཤོག ༢༧༠
33 གོང་མཚུངས། ལེའུ་བཞི་པ། ཤོག་ ༩༠ ཤོག ༢༢
34 རྒྱུད་བཞི། བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག་ ༢༥ ཤོག ༣༦

དག་ལས་སླད་པ་ལ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ཞེས་བཤད་ལ། དབང་བསྒྱུར་ཚུལ་ནི། སྙིང་ལྟ་བུ་ཡང་སླད་པ་ལ་རག་ལས་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་ལས་བྱེད་ལ། དོན་སྣོད་དབང་པོ་སོགས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཀྱང་སླད་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྩ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐུལ་ཏེ་སོ་སོའི་ཐུན་མིན་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་བྱེད་དོ། །ཡང་སླད་པ་ནི་སླད་སྙིང་དང་དོན་སྣོད་དང་དབང་པོ་དང་དབང་རྩ་དང་ཆུ་རྩ་དང་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་རག་ལས་ཤིང་དེ་དག་ཀྱང་སླད་པ་ལ་རག་ལས་པའི་སྒོ་ནས་རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལས། ཕན་ཚུན་རག་མ་ལས་པར་སླད་རྟུལ་པོ་ནས་བྱ་བ་གང་ཡང་མི་བྱེད་པ་ནི་འདིར་དྲངས་པའི་གསོ་རིག་བཤད་རྒྱུད་དང་མན་ངག་རྒྱུད་དང་སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པར་གནས་སོ།།

༧ ལུས་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ལ་དཔྱད་པ།

དེ་ལ་སྤྱིར་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲུབ་རིམ་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དང་འབྲེལ་ཡོད་པ་དང་། བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ད་ལྟར་ང་ཚོར་མངོན་བཞིན་པ་འདི་ཕྲ་བའི་རིམ་པ་ཞིག་དང་འབྲེལ་ཡོད་པ་དང་། ཕྲ་བ་དེ་ཡང་མཐར་ཐུག་ན་རླུང་སེམས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཆེས་ཕྲ་རིམ་ཞིག་ནས་གྲུབ་ཡོད་པར་བཤད།

དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་མདོ་སྔགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་

ལས་འབྱུང་བ་མཚོན་ཙམ་འཆད་པ་ལ། ནང་པའི་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་མའི་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཚེ་འདིའི་གཟུགས་ཕུང་གསར་དུ་གྲུབ་ཅིང་། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཚེ་འདིའི་ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་ཏེ། མིང་བཞིའི་ཕུང་པོའང་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་ཚེ་ཇི་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་མདུང་ཁྱིམ་ལྟར་གཅིག་ལ་གཅིག་རྐྱེན་གྱི་ཚུལ་དུ་འབྲེལ་ཏེ་གནས་ཤིང་། ནམ་ཞིག་གང་ཟག་དེའི་ལུས་སེམས་གཉིས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་འབྲེལ་པ་ཆད་དེ་ཕུང་པོ་དོར་བ་དང་ཐོད་ཡལ་བ་དང་སྲོག་ཀྱང་འགགས་པས་གང་ཟག་དེ་ཤི་བ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་སེམས་སམ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ནང་གསེས་ཀྱིས་དབྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་ལྟོས་ཚབས་ཆེ་བས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཡོད་མེད་དང་གསལ་མི་གསལ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན་ལ། དེ་བས་ན་དེའི་བདག་རྐྱེན་ཁྱད་པར་བ་ལ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་འཇོག་པ་ཡིན་མོད། ཡིད་བློ་རྣམས་ནི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྒྱུད་ནས་བརྟེན་པ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་། ཡིད་བློའམ་ཤེས་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་མཐར་ཐུག་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དང་ཤྲད་པའི་རྣམ་འགྱུར་ལ་ངེས་པར་བརྟེན་མི་དགོས་པ་ནི། འཆི་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ཕྱི་དབུགས་ཆད་དེ་ཤྲད་པའི་ནང་ཁྲག་གི་འཁོར་རྒྱུག

མཚམས་ཆད་ནས་ཐླད་པའི་བྱ་བྱེད་མཐའ་དག་འགགས་ཀྱང་ད་དུང་ལུས་པ་ཕྲ་མོའི་འགྱུར་བ་མ་ལོག་པར་ཉིན་གྲངས་མང་པོར་བཞུགས་པ་དུ་མ་མཐོང་ཆོས་སུ་གྲུབ་པས་སོ། །དེས་ན་ལུས་ཀྱིས་རང་འབྲས་ཡིད་བློ་རྟོག་པའི་རྐྱེན་ཙམ་བྱེད་པ་ལས་ཡིད་བློ་རྟོག་པ་ལ་འགྱུར་བ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་བ་མི་བྱེད་ལ། ཡིད་བློ་རྟོག་པས་ནི་ལུས་ལ་འགྱུར་བ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་བ་བྱེད་དོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དབང་རྣམས་རེ་རེ་ལ་གནོད་ན། །ཡིད་བློ་ལ་གནོད་ཡོད་མ་ཡིན།།

འདི་འགྱུར་ན་ནི་དེ་དག་ཀྱང་། །འགྱུར་བ་དག་ཏུ་མཐོང་བ་ཡིན།།[35]

ཞེས་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ལ་རབ་རིབ་ཀྱི་ནད་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པའི་ཚེ་ཡིད་བློ་རྟོག་པ་ལ་གནོད་མི་དགོས་ལ། ཡིད་བློ་རྟོག་པ་མྱ་ངན་སོགས་ཀྱིས་འགྱུར་བའི་ཚེ་དབང་པོ་རྣམས་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཡང་དཔེར་ན་གཞན་ལ་ཕན་པར་འདོད་པའི་བྱམས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པས་ལུས་ཀྱི་ཁྲག་དྭངས་པ་དང་། བཞིན་གྱི་མདོག་གསལ་བ། བལྟ་ན་མཛེས་པ་སོགས་མཐོང་ཆོས་ལ་ལུས་ལ་འགྱུར་བ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་མདོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལས་འབྱུང་ངོ་།།[36]

---

35 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ཤློཀ ༩༠ ཤོག ༡༠༩ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༣

36 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཤ། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཉེར་གཉིས་པ། ཤོག ༧༣ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༡ ཤོག ༡༦༨

ཡང་སྨུ་གེས་སྡུག་བསྔལ་བྱུང་བ་འགའ་ཞིག་ཐལ་བའི་རྒྱལ་པ་ལ་ཕྱི་ཡིན་ནོ་སྙམ་པའི་བསམ་པ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་མ་ཞི་ལ། ནམ་ཞིག་གི་ཚེ་ཐལ་བའི་རྒྱལ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་ནས་རེ་བ་མེད་པར་གྱུར་ཚེ་ཞི་བ་དང་། རྒྱ་མཚོའི་འཁྲམ་གྱི་སྔོ་ང་མའི་སེམས་པས་མ་བརྗེད་བར་དུ་མི་རུལ་ལ་བརྗེད་པ་ན་རུལ་འགྲོ་བར་མཛོད་རང་འགྲེལ་སོགས་ལས་གསུངས་པ་ལས་ཀྱང་ལུས་སེམས་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ཤེས་ནུས་སོ།།[37]

གསང་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་ནི། སྤྱིར་འབྱུང་ལུས་ཤིན་ཏུ་རགས་པའང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་བཞེད་ཀྱང་། གཙོ་བོར་ཕྲ་བའི་རླུང་ལུས་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་ཅིང་། དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་རྣམས་རླུང་གི་བཞོན་པ་ཅན་དུ་གསུངས་ལ། དེའི་ཚུལ་ནི་རླུང་གི་སྒོ་ནས་ཡུལ་བགྲོད་པ་ནི་སེམས་ཀྱིས་རླུང་ལ་ཞོན་ནས་འགྲོ་བའི་དོན་དང་། རྣམ་ཤེས་ཡུལ་ལ་གཡོ་བ་དང་སྐད་ཅིག་སྟེ་མ་ནས་ཕྱི་མར་གཡོ་བའི་བྱ་བ་རླུང་གིས་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དཔེར་ན་ཞ་བོ་མིག་ཅན་དང་ལོང་བ་རྐང་ཅན་གཉིས་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་ཏེ་ཡུལ་གཞན་དུ་བགྲོད་ནུས་པ་ལྟར། རྣམ་ཤེས་ཡུལ་ལ་འཕོ་བའམ་བགྲོད་པ་ནི་རང་གི་བཞོན་པའི་རླུང་གིས་བྱེད་ལ། ཡུལ་མཐོང་བ་ནི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱེད་པས་དེ་གཉིས་ནམ་ཡང་འབྲལ་ཐབས་མེད་དོ། །ཡང་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ལུས་སྒྱུལ་སྐྱོད་སོགས་བྱེད་པའང་རླུང་དང་བཅས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་རླུང་དང་བྲལ་ན་དེ་ལྟར་བྱེད་མི་ནུས་སོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང་ཁ་ཆེའི་མཁས་

37 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༩༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༥ ཤོག ༣༩༧

པ་ལ་ཀླིའི་རིམ་པ་ལྔའི་འགྲེལ་པའི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལས།

འདི་ནི་རྣམ་ཤེས་བཞོན་པ་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་རླུང་འདི་ཉིད་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དྲུག་གི་བཞོན་པ་ནི་གཞིར་གྱུར་པའོ། །གང་གི་ཕྱིར་རྣམ་པར་ཤེས་པས་དེ་ལ་ཞོན་ནས་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དྲུག་པོ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལ་དེས་བསྐུལ་བ་ལ་རག་ལུས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དེས་ནི་ལོང་བ་བཞིན་དུ་ཅི་ཡང་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་འཕྱེ་བོ་དང་ལོང་བ་བཞིན་དུ་འདི་དག་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་ན་དོན་གྱི་བྱ་བ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །འདིས་ནི་འདི་ལྟར་བཤད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཇི་ལྟར་རྟ་དང་རྟ་པ་ལམ་དུ་ཞུགས་པས་ཁྱད་པར་གྱི་བྱ་བ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། རླུང་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དག་འབྲེལ་ན་ཡུལ་བཟུང་བའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་ལ་དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་སྟེ།[38]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་འཕྲེང་བ་ལས་མེས་བསྲེགས་པ་ན་ཤིང་གི་དངོས་པོ་མེད་པར་འགྲོ་བ་བཞིན་དུ། འཆི་བའི་ཚེ་ཡང་རླུང་རགས་པ་རྣམས་སྲོག་འཛིན་གྱི་རླུང་གི་ནང་དུ་རིམ་གྱིས་ཐིམ་ནས་འཆི་ཞིང་། ཡང་སྐྱེ་བའི་ཚེ་ཤི་བའི་འོད་གསལ་དེ་ལས་ལས་ཀྱི་རླུང་ཤར་ཏེ། དེ་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཛིག

38 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཆི། རིམ་པ་དང་པོ། ཤོག ༡༩༩ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༩ ཤོག ༥༣༠

རྟེན་གསུམ་དུ་གནས་པའི་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་དང་། ལས་ཀྱི་རླུང་དེ་ལས་ཀྱང་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་རྟོག་རྣམས་སྐྱེ་ལ། དེས་ལས་བཟང་ངན་གཉིས་བསགས་ནས་ཡང་འཆི་ཞིང་ཡང་སྐྱེ་བ་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་བཞིན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས།[39]

དེ་ལྟར་འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རླུང་སེམས་དབྱེར་མེད་དེ་ཉིད་ལ་རླུང་སེམས་རགས་པ་རྣམས་ཐིམ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཕྲ་བའི་རླུང་སེམས་དེ་གཉིས་ནི་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ནམ་ཡང་ཁ་འབྲལ་དུ་མེད་ལ་རྒྱུན་མི་ཆད་ཅིང་། རླུང་སེམས་འདུག་པ་གཅིག་པའི་གནད་ཀྱིས། ལུས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་རྣམས་སུ་ཐིག་ལེ་སོགས་ལ་སེམས་ཟིན་ན་རླུང་དབང་དུ་འདུ་བ་དང་། ཧ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱི་བཞོན་པའི་རླུང་དབང་དུ་མ་འདུས་ཀྱི་བར་དུ། མི་ལྟ་བུའི་སེམས་དབང་དུ་མི་འདུ་བ་དང་། ལུས་འཛིན་ན་རྩ་འཛིན་པ་དང་། རྩ་འཛིན་ན་རླུང་འཛིན་པ་དང་། རླུང་འཛིན་ན་སེམས་འཛིན་པར་གསུངས་པ་སོགས། སྔགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཕྲ་བའི་ལུས་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་གསུངས་སོ།། །།

39 བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་འཕྲེང་བ། སྡེ་དགེ བཀའ། རྒྱུད། ཙ། ལེའུ་རེ་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༧༡-༧༣ ཤོག ༣༧༦ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༦༡༥

སྐབས་བདུན་པ། ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

༡ ཡུལ་ཅན་བློའི་ངོ་བོ་སྤྱིར་བཤད་པ།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། སྣོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་འཇིག་གི་རིམ་པ་སོགས་བཤད་ཟིན་ནས། ད་ནི་ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་ཡུལ་ཅན་བློའམ་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནི། དཔེར་ན། ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ། སེམས་ཀྱི་དགའ་སྣང་དང་སྐྱོ་སྣང་། དེ་བཞིན་དུ་ཉེན་ཁ་ལ་སྐྲག་པའི་འཇིགས་སྣང་དང་། གནོད་བྱེད་ལ་སྡང་བའི་ཁོང་ཁྲོ། གཉེན་ཉེ་དུ་ལ་འཕྲེང་བའི་ཆགས་སེམས། སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་སོགས་སྤྱོད་ཚོར་གྱི་རིགས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མདུན་གྱི་མེ་ཏོག་མཛེས་པོ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་གང་བའི་བྲུམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་དང་། གཞན་དང་རོལ་མོའི་སྒྲ་སྙན་པོ་སོགས་ཐོས་པའི་རྣ་བའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དང་། ངས་འདི་བསམས་བྱུང་། འདི་དྲན་བྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་སྣར་གྱི་སྤྱོད་པ་དྲན་པའི་བློ་དང་། དེ་ཡིན་ན་དེའང་ཡིན་དགོས་སྙམ་དུ་རྒྱུ་མཚན་བསམ་པའི་བློ་སོགས་ནང་གི་སྤྱོད་པའི་ཆོས་རྣམས་ཡོད་པས། ཤེས་པའི་ངོ་བོ་གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་ཅན་མིན་པའི་ཕྱོགས་གང་བཟུང་རུང་། སྤྱིར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་སྤྱོད་པས་གྲུབ་པས་ངེས་པར་རིགས་པས་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་གནས་ཤིག་མིན། དེ་ལྟ་ནའང་བློ་ཕྲ་མོའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་རིགས་པས་སྒྲུབ་དགོས་པའང་ཡོད་དོ།།

འོ་ན་ཤེས་པ་དང་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྤྱིར་གཟུགས་ཤེས་གཉིས་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་ཐོགས་བཅས་ཡིན་མིན་དང་། གསལ་རིག་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ། སྟོང་བ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་མིན། ཡུལ་རིག་ནུས་མི་ནུས་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་ལ། སྔོན་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ན། ཐོགས་བཅས་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ལས་ལྡོག་སྟེ། ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཆོས་སུ་གྲུབ་པ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་ཡུལ་རྣམས་རང་ལ་འཆར་ནུས་ཀྱི་གསལ་བའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པ་དང་། ཡུལ་རིག་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པ་དང་། སྟོང་བའི་བདག་ཉིད་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ་སོགས་སུ་འཛོག་པར་མཐུན་ནོ།།

དེ་བཞིན་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ན། མདོ་ལས་སེམས་དེ་ངོས་གཟུང་དཀའ་བ་དང་། ཐོགས་རེག་ཅན་གྱི་ཆོས་མིན་པས་ཡང་བ་དང་། མགལ་མེ་བཞིན་དུ་འཁོར་བས་རྣལ་དུ་མི་སྡོད་པ་དང་། རྒྱ་མཚོའི་རླབས་བཞིན་རྟག་ཏུ་གཡོ་བས་མི་བརྟན་པ་དང་། ནགས་ཀྱི་མེ་བཞིན་དུ་ལུས་ངག་གི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་སྲེག་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་པ་དང་། ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་བཞིན་དུ་སེམས་ཀྱིས་ནང་གི་བློའི་འགྱུ་བ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཞིག་ཤུགས་ཀྱིས་འདྲེན་པ་སོགས་གསུངས་སོ།།

སྤྱིར་སྐྱེས་བུའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་འགྲུབ་པ་ལ་སེམས་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་དང་། སེམས་དེ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་དང་མི་འདྲ་བར་ངོས་གཟུང་དཀའ་བ་དང་། དྲན་ཤེས་བག་ཡོད་སོགས་བསྟེན་ཏེ་བློ་སྦྱངས་ན་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་བ་རྣམས་འཐོབ་པར་འགྱུར་བས། སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ནི། ཆེས་སྔ་མོ་ནས་སེམས་ཀྱི་སྐོར་ལ་རྟོག་དཔྱོད་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་མོ་

བྱེད་པའི་སྒྲོལ་དང་ཡོད་ལ། ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་ཞིན་ཏུ་རྒྱས་པ་འོང་བའི་གནད་ཀྱང་དེ་དག་ཡིན། དེ་ཡང་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས།

སྡིག་པ་ཅི་ཡང་མི་བྱ་ཞིང་། །དགེ་བ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་སྤྱོད།།

རང་གི་སེམས་ནི་ཡོངས་སུ་འདུལ། །འདི་ནི་སངས་རྒྱས་བསྟན་པ་ཡིན།།[1]

ཞེས་སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་བདེ་སྡུག་གཉིས་ནི་མཐར་གཏུགས་ན་སེམས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ལ་ལྟོས་པ་དང་། སེམས་དུལ་མ་དུལ་གྱི་དབང་གིས་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་སྡུག་རྣམས་འབྱུང་བས། སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྙིང་པོའང་སེམས་ཡོངས་སུ་འདུལ་བ་དེ་ཡིན་པར་གསུངས།

ནང་པའི་གཞུང་མང་པོར། བློ་སྟེ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དོད་བུདྡྷི་ཞེས་པ་དང་། ཤེས་པ་སྟེ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དོད་ལ་ཛྙཱ་ཞེས་པ་དང་། རིག་པ་སྟེ་སྐད་དོད་སམ་བིཏྟི་ཞེས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཁྱབ་མཉམ་དུ་མཛད་ཅིང་། རིག་པ་བློའི་མཚན་ཉིད་དང་། གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་འཇོག་ལ། འདིའི་གསལ་བ་ནི་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་དང་རིག་པ་ནི་ཤེས་པའི་བྱེད་ལས་སོ།།

དེ་ཡང་གསལ་བ་ཞེས་པ་ལ་ ༡ ཐོགས་རེག་ཅན་གྱི་བེམ་པོའི་རང་བཞིན་ལས་འདས་པས་ངོ་བོ་གསལ་བ། ༢ མེ་ལོང་དུ་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བ་བཞིན་ཤེས་པ་ལའང་ཡུལ་བཟང་ངན་དང་བདེ་སྡུག་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་ཡུལ་ཅི་ཡང་འཆར་

1 ཆོས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། ལེའུ་བཅུ་བཞི་པ། ཤློཀ ༥ ལུང་འདིའི་ཚིག་རྐང་དང་པོ་ལ། སྡིག་པ་ཐམས་ཅད་མི་བྱ་སྟེ། །ཞེས་པ་མ་གཏོགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་སོ་སོར་ཐར་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ བཀའ། འདུལ་བ། ཅ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༣༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ ཤོག ༨༥ ལས་ཀྱང་འབྱུང་།

དུ་རུང་བས་ཡུལ་གསལ་བ་དང་། ༣ ཡང་རང་གི་རང་བཞིན་ལ་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པའི་དྲི་མས་བསླད་པ་མ་ཞུགས་པས་རང་བཞིན་གསལ་བའམ་འོད་གསལ་བ་སྙེ་གོ་དོན་དུ་མ་གསུངས།

ཞེས་པ་རྣམས་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་ཡང་། མདོ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། དཀོན་བརྩེགས་ལས། “ཅི་སེམས་འདི་སྔོན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་གམ། སེར་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཞིག་གམ།”[2] ཞེས་སོགས་དང་། སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་ལེའུ་ལས། “སེམས་དེ་ཡང་གཟུགས་མེད་པ། བསྟན་དུ་མེད་པ། ཐོགས་པ་མེད་པ། རྣམ་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ།”[3] ཞེས་སེམས་ནི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སོགས་དང་བྲལ་བ། མིག་ལ་བསྟན་དུ་མེད་པ། ཐོགས་པ་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཞེས་པ་ལ་ཡུལ་བཟང་ངན་དང་བདེ་སྡུག་སོགས་ཕྱི་ནང་གི་ཡུལ་ཅི་ཡང་འཆར་དུ་རུང་བས་གསལ་བར་འཛོག་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། ཉི་མའི་འོད་དང་གློག་འོད་ཀྱིས་གཟུགས་རྣམས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར། ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་གང་ཡིན་རུང་ཞེས་པའི་ཡུལ་དུ་གསལ་རུང་དང་འཆར་རུང་བ་སྙེ་གོ་བ་དང་འཆར་བར་བྱེད་པའོ། །འོན་ཀྱང་ཉི་མའི་འོད་དང་གློག་འོད་ཀྱི་གསལ་བ་དང་། ཞེས་པའི་ངོ་བོ་གསལ་བ་གཉིས་གཏན་ནས་མི་འདྲ་སྟེ། ཉི་མའི་འོད་དང་གློག་འོད་ཀྱིས་རང་ཉིད་གང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱོགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཙམ་ལས་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་རྣམས་གསལ་བར་བྱེད་མི་ནུས་ལ། ཞེས་པས་ཡུལ་གསལ་བར་བྱེད་ཚུལ་ནི་དེ་ཙམ་མིན་ནོ།།

2 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ཁ ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༡༤༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༠ ཤོག ༣༥༡
3 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཛ། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༡༢༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༦༣ ཤོག ༣༤༥

ཞེས་པའི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བར་འཇོག་ཚུལ་ནི། འཕགས་པ་བྱམས་པའི་རྒྱུད་བླ་མ་ལས།

རིན་ཆེན་ནམ་མཁའ་ཆུ་དག་བཞིན། །རྟག་ཏུ་རང་བཞིན་ཉོན་མོངས་མེད།།[4]

ཅེས་གསེར་གྱི་རང་བཞིན་ལ་གཡའ་མ་ཞུགས་པ་དང་ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་ལ་སྤྲིན་མ་ཞུགས་པ་དང་ཆུའི་རང་བཞིན་ལ་རྙོག་པ་མ་ཞུགས་པ་བཞིན། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་དྲི་མ་མ་ཞུགས་ཤིང་། སེམས་སྟེང་ན་ཡོད་པའི་ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་རྣམས་གློ་བུར་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བར་གསུངས།

ཡང་རང་རིག་བཞེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་གསལ་བའི་གོ་དོན་ལ། ཤེས་པ་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་གསལ་བ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རང་གི་བདག་ཉིད་གསལ་བ་སྟེ་རང་བཞིན་གྱིས་རང་གསལ་བ་ལའང་ངོས་འཛིན་པར་མཛད་ཅིང་། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་པ་ལ་རང་ཉིད་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་གསལ་བའི་ཁྱད་པར་དང་། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་གསལ་བའི་ཁྱད་པར་བཅས་གསལ་བའི་ཁྱད་པར་གཉིས་དང་ལྡན་པར་གསུངས་སོ།།[5]

སྐབས་འགར་གོང་གི་གསལ་བ་དང་རིག་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པས་ན་སྟོང་པ་ཞེས་པ་བསྣན་ཏེ། སྟོང་པ་དང་། གསལ་བ་དང་། རིག་པ་ཞེས་ཁྱད་ཆོས་གསུམ་ལྡན་ཞིག་ཤེས་པའི་ངོ་བོར་ངོས་འཛིན་

4 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། སྐབས་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༣༠ ཤོག ༥༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༩༣༡

5 ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། མངོན་སུམལེའུ། ཤློ་ཀ ༤༡༡ ཤོག ༡༣༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༨༡

པ་ཡང་གཞུང་དག་ལས་འབྱུང་།

གོང་དུ་སྨོས་པའི་ཤེས་པའི་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་པ་རིག་པ་ཞེས་པ་ནི། ཤེས་པའི་བྱེད་ལས་ཏེ། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྣམ་ཤེས་ཡུལ་འཛིན་པ་ཡི་ཆོས། །ཇི་ལྟར་ཡོད་དེ་འཛིན་པ་དང་།།

ཡོད་པ་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་དེ། །འདི་ཡིས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའང་ཡིན།།[6]

ཞེས་ཤེས་པ་ནི་ཡུལ་འཛིན་པའམ་ཡུལ་རིག་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པར་གསུངས་པས། ཤེས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ཡུལ་འཛིན་པའམ་ཡུལ་རིག་པ་ལ་བྱ་དགོས་པར་གསུངས།

སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་ནི། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་རང་གི་བདག་ཉིད་རིག་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་བེམ་པོའམ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལས་བཟློག་པར་གསུངས་ཏེ། དབུ་མ་རྒྱན་ལས།

རྣམ་ཤེས་བེམ་པོའི་རང་བཞིན་ལས། །བཟློག་པ་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་སྟེ།།

བེམ་མིན་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ། །དེ་འདིའི་བདག་ཉིད་ཤེས་པ་ཡིན།།[7]

ཞེས་སོགས་དང་། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "མདོར་བསྡུས་པའི་དོན་ནི་རང་རིག་པའི་ལས་ནི་ཤིང་རྟ་དང་རྩིག་པ་ལ་སོགས་པ་བེམ་པོའི་རང་བཞིན་དག་ལས་ལོག་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ་གསལ་བ་གཞན་

6 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༢༠༡ ཤོག ༡༡༥ བ།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༡

7 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། ཤློ་ཀ ༡༨ ཤོག ༥༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༣ ཤོག ༡༩༨

ལ་མི་ལྟོས་པ་ཉིད་དུ་ཐ་སྙད་ཀྱི་ལམ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། །”[8] ཞེས་གསུངས་སོ།།

འདིར་དྲངས་པའི་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་གཞུང་དང་། ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་དཀའ་འགྲེལ་བཅས་ཀྱི་ཚིག་ཟིན་ལ། རང་རིག་འདོད་པའི་ཕྱོགས་བཟུང་སྟེ་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ལས་བཟློག་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད། འོན་ཀྱང་རང་རིག་མི་འདོད་པ་ལྟར་ནའང་། ཞི་འཚོའི་རིགས་པ་དེས་སྤྱིའི་ཆ་ནས་གཟུགས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཆེ་བ་ཞིག་སྟོན་ཏེ། དཔེར་ན་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་པདྨ་དམར་པོ་ལྟ་བུའམ། ཞི་བ་འཚོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཀོད་པའི་དཔེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆོས་ཤིང་རྟ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་རིག་པར་བྱེད་པ་ནི། ཆོས་གཞན་གཟུགས་ཅན་མིན་པའི་ཤེས་པ་ཞིག་ལ་ལྟོས་དགོས་པས། སྤྱིར་ཤེས་པས་ཤེས་པ་རིག་ནུས་ཀྱི། གཟུགས་ཅན་གྱིས་གཟུགས་ཅན་རིག་མི་ནུས་ལ། དེས་ན་གཟུགས་ཅན་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་ཆོས་ལ་ནི་ཡུལ་རིག་པའི་ཁྱད་པར་མི་ལྡན་ནོ།།

སྤྱིར་གཟུགས་ཤེས་གཉིས་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་ཐོགས་བཅས་ཡིན་མིན་དང་། གསལ་རིག་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་མ་གྲུབ། སྟོང་བ་ཙམ་གྱི་ཆོས་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་ན། གཞིའི་གནས་ཚུལ་ལ་གཟུགས་ཤེས་གཉིས་ལས་གང་ཞིག་རྩ་བར་འཛིན་དགོས་པ་དང་། གཟུགས་ཤེས་གཉིས་འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚུལ་ལ། སྤྱིར་སྔོན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྒྱང་ཕན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྩ་བར་འཛིན་ཅིང་། ནང་ཤེས་པའི་ཆོས་རྣམས་གཟུགས་དང་གྲིབ་མ་ལྟ་བུའམ། མར་མེ་དང་མར་མེའི་འོད་ལྟ་བུའམ། ཆང་དང་ཆང་གི་ནུས་པ་

8 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ས། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༥༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༠༠༧

ལྟར་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབའ་ཞིག་ཏུ་འདོད། དེ་ལྟ་ནའང་སྔོན་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་སྤྱིའི་བཞེད་ཚུལ་ལ། གཞིའི་གནས་ཚུལ་ལ་གཟུགས་ཤེས་གཉིས་ཀ་ཆ་མཉམ་དུ་རྩ་བའི་ཆོས་སུ་འཛིན་ཅིང་། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་རྣམས་མཐར་གཏུགས་ན་ཤེས་པའི་རྫས་སམ་རྣམ་འགྱུར་ལྟ་བུར་སྒྲུབ་ཏུ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཤེས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་མཐར་གཏུགས་ན་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྫས་དཔེར་ན་འབྱུང་བ་ཕྲ་མོ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་སྒྲུབ་ཏུ་མེད་པར་བཤད་དོ།།

ཤེས་པ་མིན་པ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་ཤེས་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་མི་ནུས་ཀྱང་། གཟུགས་ཤེས་གཉིས་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་ནི་ངེས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། དབང་ཤེས་རྣམས་རྟེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་མེད་ན་མི་སྐྱེ་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་རིགས་ཀྱང་མང་པོ་ཞིག་དབང་པོའི་ཤེས་པས་དྲངས་པས་བསྐྱེད་ནས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་ལྟོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ནང་པ་རང་གི་གྲུབ་མཐའ་གཞིར་བྱས་ནའང་། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་མང་པོ་ཞིག་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ལས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། ཁྱད་པར་གསང་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་རླུང་སེམས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པས། ཆེས་ཕྲ་བའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་མཚོན་ནའང་རླུང་དང་འབྲལ་མེད་དུ་གནས་པར་བཞེད་པས། གཟུགས་ཤེས་གཉིས་གཏན་དུ་ཁ་འབྲལ་དུ་མེད་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ནའང་ཤེས་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་མཐར་ཐུག་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དང་ཀླད་པའི་རྣམ་འགྱུར་ལ་ངེས་པར་བརྟེན་

མི་དགོས་ཚུལ་གོང་དུ་ལུས་སེམས་འབྲེལ་བ་བཤད་པའི་ སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

ཤེས་པ་ཞེས་པ་དེ་གཟུགས་ཅན་ལས་འདས་པའི་གསལ་རིག་གི་ཆ་ཞིག་ཡིན་མོད། ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་དང་རྩ་བའི་གནས་གང་ཞེ་ན། སྤྱིར་ཤེས་པ་ནི་གཙོ་བོར་རླུང་ཁམས་ལ་བརྟེན་ཅིང་ལུས་ཀྱི་སྤྱི་གཙུག་ནས་རྐང་མཐིལ་བར་གྱི་ལུས་ཀྱི་སྟོད་སྨད་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་ནས་གནས་ཡོད། ཅེ་བྲག་དབང་ཤེས་ལྔའི་ནང་གི་མིག་ཤེས་ནི་མིག་གི་དབང་རྟེན་ཇོག་པ་ལ་གནས་པ་དང་། དེ་བཞིན་རྣ་བའི་ཤེས་པ་རྣའི་དབང་རྟེན་ཇོག་པ་ལ་གནས་པ་ནས། ལུས་ཀྱི་ཤེས་པ་ལུས་ཀྱི་དབང་རྟེན་ཇོག་པ་ལ་གནས་པའི་བར་འདྲ་ཡང་། དབང་ཤེས་དང་པོ་བཞི་ལུས་ཀྱི་ཆ་སོ་སོ་དང་ལྔ་པ་ལུས་ཤེས་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་ལ། ཡིད་ཤེས་ལ་ཕྲ་རགས་གཉིས་ལས་རགས་པ་ནི་སྲོག་འཛིན་གྱི་རླུང་རགས་པ་ལ་བརྟེན་པ་དང་ཕྲ་མོ་ནི་སྲོག་འཛིན་གྱི་རླུང་ཕྲ་མོ་ལ་བརྟེན་ཅིང་སྙིང་གར་གནས་པར་གསང་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་གསུངས་སོ།།

ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་སྲོག་འཛིན་གྱི་རླུང་སྙིང་གར་གནས་པར་བཤད་པའི་སྙིང་ག་ནི་མི་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་ནུ་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་ཐད་དྲང་སྙལ་ཚིགས་དང་ཉེ་བ་ན། རྩ་དབུ་མར་རོ་མ་དང་རྐྱང་མའི་མདུད་པ་སྟེང་འོག་གཉིས་ཡོད་པའི་དབུས་སུ་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་གནས་པ་དེ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། སྙིང་གའི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་དེ། དབང་ཤེས་ལྔས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་སྤྱོད་བསྡུས་སྒྲོན་མར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ཀུན་བཏུས་བོད་དང་བོར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

༢ ཡུལ་ཅན་བློའི་དབྱེ་ཚུལ་བཤད་པ།

བློའི་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྔོན་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་དུ་བློ་ལ་དབྱེ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་བློ་རིག་བདུན་དུ་དབྱེ་བ། བློ་རིག་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ། བློ་རིག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་རྣམས་སོ། །དང་པོ་བློ་རིག་བདུན་དུ་དབྱེ་བ་ནི། ༡ མངོན་སུམ། ༢ རྗེས་དཔག ༣ བཅད་ཤེས། ༤ ཡིད་དཔྱོད། ༥ སྣང་ལ་མ་ངེས་པ། ༦ ཐེ་ཚོམ། ༧ ལོག་ཤེས་རྣམས་ཏེ་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ།།

གཉིས་པ་བློ་རིག་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ནི། ༡ དོན་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ། ༢ རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་མེད་མ་འཁྲུལ་པའི་ཤེས་པ། ༣ མེད་པ་གསལ་སྣང་ཅན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་མེད་འཁྲུལ་ཤེས་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི་གཟུགས་འཛིན་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི་གངས་རི་སེར་པོར་སྣང་བའི་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ལྟ་བུ། དབྱེ་ཚུལ་འདི་ནི་གཙོ་བོ་གཟུང་ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་ཞིང་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སོ།།

བློ་རིག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ལ་ནང་གསེས། ༡ དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། ༢ རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། ༣ ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། ༤ འཁྲུལ་ཤེས་དང་

མ་འབྲེལ་བའི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། ༥ སེལ་འཇུག་གི་བློ་དང་སྒྲུབ་འཇུག་གི་བློ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། ༦ སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བཅས་གཞུང་ལས་དབྱེ་བའི་སྒོ་དྲུག་ཏུ་གསུངས། དེ་ཡང་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབང་བློ་དང་ཡིད་བློ་གཉིས། སྒྲ་དོན་གྱི་སྣང་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས། གསར་རྟོགས་ཡིན་མིན་གྱི་སྒོ་ནས་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གཉིས། སྣང་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་མི་གནས་ཀྱིས་འཁྲུལ་པ་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་གཉིས། རང་ཡུལ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ནས་འཇུག་མིན་གྱིས་སེལ་འཇུག་དང་སྒྲུབ་འཇུག་གཉིས། གཙོ་འཁོར་རམ་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་སུ་འཇོག་གོ།

༣ དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།

ཤེས་པ་ལ་ནང་གསེས། མིག་ཤེས་དང་། རྣ་ཤེས། སྣ་ཤེས། ལྕེ་ཤེས། ལུས་ཤེས། ཡིད་ཤེས་བཅས་དྲུག་ཏུ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ལྔ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པས་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་བདག་རྐྱེན་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ། མིག་གི་ཤེས་པས་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་དང་། རྣ་བའི་ཤེས་པས་སྒྲ། སྣའི་ཤེས་པས་དྲི། ལྕེའི་ཤེས་པས་རོ། ལུས་ཀྱི་ཤེས་

པས་རིག་བྱ་ལ་དམིགས་ཤིང་། ཡུལ་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་པོ་དེས་དམིགས་རྐྱེན་དང་། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔས་བདག་རྐྱེན་བྱས་ནས་དབང་ཤེས་ལྔ་པོ་དེ་དག་སྐྱེས་པ་ཡིན། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ནི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ཡིན་གྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་མིན་ལ། དེས་ན་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་དེ། དཔེར་ན། ཛ་སྒྲ་དེ་ལག་པ་དང་དབྱུ་གུ་སོགས་ལས་བྱུང་ཡང་། དེ་དག་གི་སྒྲ་ཞེས་མི་ཟེར་བར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་ཛ་ཡིན་པས། ཛ་སྒྲ་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་བཞིན་ཡིན་པར་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་ལས་གསུངས།[9]

གཞན་ཡང་དཔེར་ན། མིག་གི་ཤེས་པས་མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་པའི་ལྡུམ་ར་ཞིག་ལ་ལྟ་བའི་ཚེ། མེ་ཏོག་གི་ལྡུམ་ར་དེའི་ནང་མེ་ཏོག་གི་རིགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཚོགས་ཡོད་ཀྱང་། མིག་གི་ཤེས་པ་ལ་དེ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་གོང་བུ་ཞིག་ཏུ་སྣང་ལ། གལ་ཏེ་དེའི་ཁྲོད་ཀྱི་མེ་ཏོག་གི་རིགས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་བསམ་བློ་ཞིབ་ཏུ་གཏོང་བའི་ཚེ། དབང་ཤེས་ལས་འདས་ཏེ་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་སོང་བ་ཡིན། ཡང་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་སྣང་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རྣ་ཤེས་ལ་སྒྲ་སྙན་པོ་ཞིག་སྣང་བ་ན། ལྟ་འདོད་དང་ཉན་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་ཡུལ་གང་ལ་འཕྲིས་ཤས་ཆེ་བའི་ཡུལ་དེ་ཉིད་དབང་ཤེས་ཀྱིས་འཛིན་ཅིང་ངེས་ལ། ཡུལ་གཞན་རྣམས་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་ཡང་མ་ངེས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ལྟ་འདོད་དང་ཉན་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་དེ་དག་ཀྱང་ཡིད་ཤེས་ཡིན་ནོ།།

9 ཚད་མ་ཀུན་བཏུས། སྡེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༤-༥ཤོག ༧ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༣

ཡང་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་འདས་མ་འོངས་དང་རྟོག་བཏགས་སོགས་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་འཆར་ནུས་ཀྱང་། དབང་པོའི་ཤེས་པ་ལ་དེ་ལྟར་འཆར་མི་ནུས། མིག་གི་ཤེས་པ་ལ་ད་ལྟ་བའི་ཡུལ་སྔོན་པོ་གསལ་བར་སྣང་བ་ན། སྔོན་པོ་ལ་ལྟ་འདོད་ཀྱི་ཡིད་བློ་རྟོག་པས་ཡུལ་དེ་ལ་སེམས་མ་གཏད་ན་མིག་ཤེས་དེས་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་ཡང་མ་རྟོགས་ལ། སེམས་གཏད་ན་མིག་ཤེས་དེས་འདི་སྔོན་པོའོ་སྙམ་པའི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་ནུས།

ཡང་མིག་གི་ཤེས་པས་གཟུགས་མཐོང་ཡང་ཡིད་ཡུལ་གཞན་དུ་གཡེངས་པ་དང་། མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་གཟུགས་དང་ཐད་སྐབས་ཡུལ་གཟུགས་དེ་རིག་ལ། རིག་པའི་རྗེས་སུ་དེ་བཟང་ངན་གང་ཡིན་ཤེས་པའི་བློ་རྣམས་ཀྱང་ཡིད་ཤེས་སུ་འཇོག་དགོས།

ཡང་དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དམིགས་པ་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྟོས་ཤིང་། རང་གི་གཟུང་དོན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་དེས་དམིགས་རྐྱེན་བྱས་ནས་སྐྱེ་དགོས་ལ། ཡིད་ཤེས་ནི་དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱིའི་གཟུང་དོན་ཉེ་བར་ཡོད་པ་ལ་ངེས་པར་ལྟོས་མི་དགོས། དེའི་ཕྱིར་མེ་ཏོག་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ནི་གཟུང་དོན་མེ་ཏོག་མེད་ན་མི་སྐྱེ་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་མེ་ཏོག་འཛིན་པའི་ཡིད་ཤེས་དྲན་པ་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ནི་གཟུང་དོན་མེ་ཏོག་ཉེ་བར་མེད་ནའང་སྐྱེ་ནུས་སོ།།

མདོར་ན་སྐྱོང་ཚོར་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་རྣམས་གཟུགས་སྒྲ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དག་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་གཙོ་བོ་ལུས་དང་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་དང་། གཙོ་

བོ་སེམས་དང་འབྲེལ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྔ་མ་ལ་དབང་ཤེས་
དང་ཕྱི་མ་ལ་ཡིད་ཤེས་ཞེས་བྱ་ཞིང་། མིག་གི་ཤེས་པས་གཟུགས་དང་། རྣ་བའི་
ཤེས་པས་སྒྲ་བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་བློས་འདི་ནི་འདིའོ། །འདི་ནི་འདི་ལྟར་
ཡིན་ཞེས་བཟང་ངན་འབྱེད་ལ། མིག་བཙུམས་པའི་དུས་སུ་མིག་ཤེས་ཀྱིས་བྱ་བ་
མི་བྱེད་ཀྱང་། ཡིད་བློ་སུ་མཐུད་དུ་གནས་ཏེ་ཡུལ་ལ་བྱ་བ་བྱེད། དེ་བཞིན་དུ་རྨི་
ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་དབང་པོའི་ཤེས་པས་བྱ་བ་མི་བྱེད་ཀྱང་། ཡིད་བློ་རྟོག་
པས་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུའང་བདེ་སྡུག་གི་ཚོར་བ་མྱོང་བ་སོགས་བྱ་བ་
སྣ་ཚོགས་བྱེད་པས་སྒོ་ལྔའི་ཤེས་པ་དང་། ཡིད་བློ་བཅས་ཤེས་པ་རིགས་གཉིས་
ཡོད་པ་མྱོང་བས་གྲུབ་ལ། དེས་ན་དེར་མི་རྟོག་འདུག་སྙམ་པ་དང་། འདི་རྣམས་མི་
རྟོག་གོ་སྙམ་དུ་ངོ་བོ་ཙམ་འཛིན་པའི་བློ་དང་། མི་རྟོག་འདི་དག་དྲི་མ་ཞིམ་མོ་སྙམ་
དུ་ཁྱད་པར་འཛིན་པའི་བློ་དང་། མི་རྟོག་མཛེས་པོ་རྨིས་པའི་རྨི་ལམ་གྱི་བློ་དང
། སྔར་མི་རྟོག་མཐོང་བ་ཕྱིས་དྲན་པའི་ཤེས་པ་དང་། མིག་བཙུམས་པའི་ཚེའང་
བློ་ལ་མི་རྟོག་སྣང་བའི་ཤེས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འཇིགས་སྣང་དང་། བརྩེ་བ་དང
། གདུང་སེམས་སོགས་མྱོང་ཚོར་དང་། འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྲོ་དང་། ང་རྒྱལ་
སོགས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བློ་དང་། གཞན་ཡང་ཞི་གནས་ལྷག་མཐོང་སོགས་བློའི་
རིགས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་ཞིག་གཙོ་བོ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་སྟེང་ནས་འཇོག་དགོས་སོ།།

དེ་ལྟར་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་ནས། དེ་གཉིས་སོ་
སོའི་ངོ་བོ་བཤད་པ་ལ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་
ཅན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ། དབང་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་

ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ།།

དབང་ཤེས་ལ་དབྱེ་ན། མིག་གི་ཤེས་པ། རྣ་བའི་ཤེས་པ། སྣའི་ཤེས་པ། ལྕེའི་ཤེས་པ། ལུས་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་ལྔ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་མིག་ཤེས་ཞེས་བྱ་ལ། དཔེར་ན། དཀར་པོ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་རྣ་བའི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་རྣ་བའི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དཔེར་ན། ཆུའི་སྒྲ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ལྟ་བུ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་སྣའི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྣ་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། ཙན་དན་གྱི་དྲི་སྣོམ་པའི་སྣ་ཤེས་ལྟ་བུ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ལྕེའི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྕེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། བུ་རམ་གྱི་རོ་མྱོང་བའི་ལྕེ་ཤེས་ལྟ་བུ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལུས་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། འཇམ་པའི་རེག་བྱ་མྱོང་བའི་ལུས་ཤེས་ལྟ་བུའོ།།

ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་རྟོག་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། དབང་ཤེས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བྱས་ཏེ་བྱུང་བའི་རྟོག་མེད་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་། དངོས་པོ་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་དཔེར་ན་མི་རྟག་པ་སོགས་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་རིམ་གྱིས་བྱས་པ་ལས་ཡུལ་ལ་གསལ་སྣང་ཇེ་ཆེར་འཕེལ་ཏེ་ནམ་ཞིག་མི་རྟག་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་སོགས་དུ་མ་ཡོད་དོ།།

སྔར་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་། དབང་ཤེས་བཞིན་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུང་དོན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་མེད་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཞིག་ཡོད་མེད་ལ། སྔོན་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་ཡོད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡིད་མངོན་ཡོད་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། མདོ་ལས། "དགེ་སློང་དག་གཟུགས་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མིག་དང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པའོ།།"[10] ཞེས་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་པར་མཛད། དེ་ཡང་རང་འབྲིན་བྱེད་ཀྱི་དབང་ཤེས་གཅིག་ཉིད་ཀྱིས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་། བདག་རྐྱེན་གཉིས་ཀ་བྱེད་པར་བཤད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་དབང་ཤེས་འདས་མ་ཐག་པས་དོན་རིག་ཡིད་མངོན་དེ་སྐྱེ་བའི་གོ་འབྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཆ་ནས་བདག་རྐྱེན་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་དབང་ཤེས་དེས་ཡིད་མངོན་དེ་ཉིད་སྔོང་བ་གསལ་རིག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་ཆ་ནས་དེའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དུ་འཇོག་དགོས་སོ།།

༩ དབང་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་བཤད་པ།

དབང་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་བཤད་པ་ནི། སྤྱིར་རྒྱུ་རང་འབྲས་རྣམས་སྐྱེ་བ་ལ་གྲོགས་བྱེད་པ་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། ས་བོན་གྱིས་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པར་

10 མདོ་ལུང་འདི་ཡོངས་སུ་གྲགས་མོད། མདོ་གང་ལས་ཡིན་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་སུ་ངོས་འཛིན་མཛད་པ་མ་མཐོང་། ལང་གཤེགས་འགྲེལ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོའི་རྒྱན་ལས། ཇི་སྐད་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་དག་གཟུགས་ཤེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་མིང་དང་དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་ཡིད་དོ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང་། ཞེས་འབྱུང་། སྡེ་དགེ བསྟན། མདོ་སྡེ། ལེའུ་གཉིས་པའི་བཤད་པ། ཤོག ༨༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༡༥༥

རྐྱེན་ཚུ་ལུད་ཀྱིས་གྲོགས་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་མིང་ཐ་དད་པ་ཙམ་ཡིན། རྐྱེན་ལ་དབྱེ་ན། རྒྱུ་རྐྱེན། དམིགས་རྐྱེན། བདག་རྐྱེན། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་བཞི་ཡོད་ཅིང་། རྒྱུ་རྐྱེན་དང་རྐྱེན་གཉིས་དོན་གཅིག་གོ།

ཤེས་པ་རྣམས་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་དང་མི་འདྲ་བར་རྒྱུ་རྐྱེན་ཁྱད་པར་བ་གང་ཞིག་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ཡང་ཤེས་པ་ལ་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་དབང་ཤེས་རྣམས་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་ཁྱད་པར་བ་ནི། དམིགས་རྐྱེན། བདག་རྐྱེན། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བཅས་རྐྱེན་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། ཡིད་ཤེས་རྣམས་ལ་རྐྱེན་གཉིས་དང་གསུམ་ཅི་རིགས་ཡོད།

དབང་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་དེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། དབང་ཤེས་རང་འདྲའི་རྣམ་ལྡན་དུ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་དེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད། དམིགས་རྐྱེན་དང་གཟུང་དོན་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་མིན་དཔྱད་བྱར་སྣང་།

དབང་ཤེས་ཡུལ་འཛིན་ནུས་སུ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་དེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། མིག་དབང་ལྟ་བུ་རང་འབྲས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དང་། ཡིད་དབང་ལྟ་བུ་རང་འབྲས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་བདག་རྐྱེན་དུ་འཇོག་གོ།

དབང་ཤེས་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་དེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། རྐྱེན་གསུམ་སོ་སོའི་མཚན་གཞི་ནི། དཔེར་ན། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། དེའི་དམིགས་རྐྱེན་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་

མཆེད་དང་། བདག་རྐྱེན་ལ་མིག་གི་དབང་པོ་དང། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལ་གཟུགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་སྔ་མ་ལྟ་བུ་འཇོག།དེ་བཞིན་དུ་རྣ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་ཡང། དམིགས་རྐྱེན་ལ་སྒྲ་དང་། བདག་རྐྱེན་ལ་རྣ་བའི་དབང་པོ་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལ་སྒྲ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་སྔ་མ་འཇོག་པ་ལྟར། སྣ་ཤེས་སོགས་ལྷག་མ་གཞན་ལའང་རྐྱེན་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་མཚུངས། དེ་ཡང་ཕྱི་རོལ་ནས་གཟུགས་སྒྲ་སོགས་དམིགས་རྐྱེན་ཉེ་བར་གནས་པ་དང། ནང་དུ་བདག་རྐྱེན་མིག་སོགས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་དང། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཤེས་པ་སྔ་མ་བཅས་རྐྱེན་གསུམ་པོ་དེ་ཚང་བ་ན་དབང་ཤེས་རྣམས་སྐྱེ་བ་ནི། དཔེར་ན། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་སྐྱེ་བ་ལ། དམིགས་རྐྱེན་སྔོན་པོ་དང། སྔོན་པོ་དེ་ཉིད་བདག་རྐྱེན་མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་འཆར་བ་རྣམས་ཚོགས་དགོས་ཤིང་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཡང་ལོང་བ་རྣམས་ལ་རང་གི་ཉེ་འགྲམ་དུ་ཕྱིའི་རྐྱེན་གཟུགས་ཡོད་ཀྱང་གཟུགས་སོགས་དེ་དག་བདག་རྐྱེན་མིག་དབང་ལ་འཆར་མི་ཐུབ་པས་མིག་ཤེས་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་པོ་སོ་སོའི་ལག་རྗེས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡང། དམིགས་རྐྱེན་གྱི་ལག་རྗེས་ལས་ནང་གི་ཤེས་པ་དེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པ་དང་། བདག་རྐྱེན་གྱི་ལག་རྗེས་ལས་དབང་ཤེས་དེ་ཡུལ་འཛིན་ནུས་སུ་སྐྱེས་པ་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་ལག་རྗེས་ལས་ཤེས་པ་དེ་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་སྐྱེས་ལ། དེ་ཡང་དཔེར་ན། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ཡུལ་སྔོན་པོའི་རྣམ

པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ནི་གཙོ་བོར་དམིགས་རྐྱེན་སྔོན་པོས་བྱེད་ཅིང་། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་སྔོན་པོ་འཛིན་ནུས་སུ་སྐྱེས་པ་ནི་གཙོ་བོར་བདག་རྐྱེན་མིག་དབང་གིས་བྱེད་ལ། སྔོ་སྣང་དབང་ཤེས་གསལ་རིག་གི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པ་ནི་གཙོ་བོར་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱིས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་བདག་རྐྱེན་གྱིས་ཤེས་པ་དེ་དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་གང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་མ་གཏོགས་ཀྱི་རིགས་འབྱེད་ལ། མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་འཛིན་ལ་སྒྲ་སོགས་མི་འཛིན་པ་དང་། རྣ་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་ཁོ་ནས་ཀྱི་གཟུགས་སོགས་མི་འཛིན་པའང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་གྱིས་བྱས་སོ།།

གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་དང་སྒྲ་འཛིན་ཡིད་མངོན་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་གསུམ་ནི། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་སྟེང་གི་རང་འབྲས་ཡིད་མངོན་རང་དབང་དུ་སྐྱེད་པའི་ཆ་ཡིད་མངོན་དེ་དག་གི་བདག་རྐྱེན་དང་། ཡང་དེའི་སྟེང་གི་རང་འབྲས་ཡིད་མངོན་གསལ་རིག་ཏུ་སྐྱེད་པའི་ཆ་ཡིད་མངོན་དེ་དག་གི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཡིན་པས་ཡིད་མངོན་དེ་དག་གི་བདག་རྐྱེན་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་སོ་སོ་བ་ཡིན། རང་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་ཐ་མའི་གཟུང་དོན་གྱི་རིགས་འདྲ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནི་ཡིད་མངོན་དེ་དག་གི་དམིགས་རྐྱེན་དུ་འཇོག་གོ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པའི་རྐྱེན་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེ་ནི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་བཞིན་བཤད་པ་སྟེ། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲའི་ཐུན་མོང་བའི་འདོད་ཚུལ་ཡང་དེ་

ལྟར་ཡིན།

སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྐྱེན་འཛོག་ཚུལ་ནི། སྣང་བའི་དམིགས་རྐྱེན་དང་ནུས་པ་འཛོག་པའི་དམིགས་རྐྱེན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་གཟུགས་དང་། གཉིས་པ་ནི་དབང་ཤེས་སྔ་མ་སྔ་མའི་སྟེང་གི་རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཕྱི་མ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ལ་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་དམིགས་རྐྱེན་དངོས་ཡིན་ལ། སྔ་མ་དམིགས་རྐྱེན་བཏགས་པ་བར་བཤད་དོ།།

དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་རྐྱེན་གསུམ་གྱི་ནང་ཚན་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལས་ད་ལྟའི་ཤེས་པ་གསལ་རིག་གི་ཆ་འདི་སྐྱེས་པ་དང་། ད་ལྟའི་གསལ་རིག་གི་ཤེས་པ་ལས་ཕྱི་མའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་སོགས་གསལ་རིག་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འགྲོ་བའི་ཤེས་པའི་རྒྱུན་སྔ་ཕྱི་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཚུལ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིའི་སྐོར་མདོ་ཙམ་འཆད་པ་ལ།

དེ་ཡང་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཉིས་ལས་སྐྱེ་དགོས་པ་བཞིན་དུ། རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ད་ལྟའི་རྣམ་ཤེས་འདིའང་རྒྱུ་མེད་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་མིན་པར་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ཞིག་ལས་བྱུང་ཞིང་། རྒྱུ་དེ་ལའང་ངོ་བོ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དང་། ངོ་བོ་སྐྱེད་བྱེད་མིན་ཡང་ཉེར་ལེན་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་རང་འབྲས་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་བྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཉིས་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་ཚེ་འདིའི་རྣམ་ཤེས་ཐོག་མའང་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གཉིས་ལས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཚུལ་ལ་བསམས་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་ཡོད་པར་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་གིས་འགྲུབ་བོ། །དེ་ཡང་ཞིབ་ཏུ་བསམས་ན། མི་ལྟ་བུ

ལ་མཚོན་ན་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོ་གཉིས་ལས། འབྱུང་ལུས་རགས་པའི་གཟུགས་ཕུང་འདི་ནི་རྡུལ་དུ་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྡུལ་དུ་གྲུབ་པའི་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་སོགས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཞིང་། རང་གི་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་ཀྱང་རང་རང་གི་ཕ་མ་གཞན་དང་གཞན་གྱི་ལུས་ཀྱི་ཁུ་ཁྲག་ལས་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་ལུས་འདི་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་རྒྱུན་སྔ་མ་གང་དང་གང་ནས་ཡོང་བ་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་ན་ཐོག་མའི་མཐའ་ཐུག་ས་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ནི། འཕགས་པ་ལྷའི་བཞི་བརྒྱ་པར།

གང་ཚེ་འབྲས་བུ་གཅིག་གི་ཡང་། །ཐོག་མའི་རྒྱུ་ནི་སྣང་མིན་པ། །[11]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟར་གཟུགས་ཅན་རགས་པའི་ཉེར་ལེན་ལ། རང་དང་རིགས་འདྲ་བའི་རྒྱུན་ཞིག་དགོས་པ་བཞིན། ཚེ་འདིའི་ཡིད་ཤེས་ཐོག་མའང་ངེས་པར་དུ་རང་གི་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་ཞིག་ལས་འབྱུང་དགོས་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་པ་རྡུལ་དུ་གྲུབ་པའི་གཟུགས་ལྟ་བུ་ཞིག་གིས་ཚེ་འདིའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱེད་ན། རང་བཞིན་ཆེས་མི་འདྲ་བའི་དངོས་པོ་གཉིས་པན་ཚུན་གཅིག་གཅིག་གི་ངོ་བོར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འཇུག་པའི་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྣམ་ཤེས་མིན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི། །
ཉེར་ལེན་མིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་འགྲུབ། །[12]

11 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བདུན་པ། ཤློཀ ༡༠ ཤོག ༤ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༢༩༤

12 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ཤློཀ ༡༨༨ ཤོག ༡༡༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༢ ཤོག ༥༡༥

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་རྣམས་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྔ་མའི་ཡིད་ལས་འབྱུང་མི་དགོས་པར་འབྱུང་ལུས་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་ན། བརྩེ་བ་དང་ཤེས་རབ་དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བློའི་ཁྱད་པར་དེ་དག་ཀྱང་། འབྱུང་ལུས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲིབ་ཁོ་ནའི་དབང་གིས་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པར་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་རྣམས་དེ་ལྟར་མིན་པར་རང་རང་གི་རིགས་འདྲའི་བློ་སྔ་མ་གོམས་པའི་ཁྱད་པར་ལས་འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པར་མཐོང་ངོ། །

གལ་ཏེ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་སྔ་མའི་སེམས་ཤིག་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་ཕ་མའི་སེམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཕ་མ་བཟོ་སོགས་ལ་མཁས་ན་བུ་ཡང་དེ་ལྟར་འགྱུར་དགོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མ་ངེས་པར་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་ལ། ཕ་མ་གཅིག་གི་བུ་རྒྱུད་ལའང་བསམ་སྤྱོད་མི་འདྲ་བ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བས་ཀྱང་གནོད་དོ། །

དེས་ན་ཚེ་འདིའི་སེམས་ལ་རྒྱུན་སྔ་མ་ཉེར་ལེན་ཞིག་ནི་ཡོད་ལ། དེ་ལ་གཟུགས་དང་གཞན་ཕ་མའི་སེམས་སོགས་ཀྱང་འཛོག་ཏུ་མི་རུང་བ་མཐའ་གཞན་ཁེགས་པའི་རིགས་པས། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རིག་པ་སྔ་མ་ཁོ་ནས་ཉེར་ལེན་བྱེད་པར་གྲུབ་ལ། དེ་ལས་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་སེམས་ཡོད་པར་འགྲུབ་བོ། །དེ་ལྟ་ན་སྐྱེ་བ་སྔ་མའི་སེམས་ལ་ཡང་རང་གི་རྒྱུན་སེམས་སྔ་མ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་མཚུངས་པས། རང་གཞན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཡ་མཐའ་ཐུག་མེད་དང་སྐྱེ་བ་ལ་ཐོག་མ་མེད་པར་

འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་ཚུལ་ནི། རང་གི་སྐྱེ་བ་སྔ་མ་སྔ་མའི་སེམས་དེ། ཚེ་འདིའི་བར་དུ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུན་ཕྱི་མ་ཕྱི་མར་མཚམས་སྦྱར་ནས་འོངས་པ་ལྟར། ཚེ་འདིའི་འཆི་ཁའི་སེམས་ཐ་མ་ལའང་རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ་རྒྱུ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་ཡོད་པས། འཆི་ཁའི་སེམས་ཀྱང་སེམས་ཕྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་བ་འགྲུབ་ལ། དེས་ན་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཡང་ཡོད་པར་འགྲུབ་བོ།།

ཚེ་འདིའི་བདག་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མར་འགྲོ་བའི་ཚུལ་དང་། ཚེ་འདིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མའི་རྣམ་ཤེས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་ཤེས་ན། འགྲོ་བ་རིགས་མི་འདྲ་བ་ནས་འགྲོ་བ་རིགས་མི་འདྲ་བར་སྐྱེ་བར་རིགས་པ་དང་། དེ་ལྟར་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ཤེས་ནུས་སོ། །དེའི་ཚུལ་ནི། ནང་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་ཚུལ་ལ། བདག་དེ་ཉིད་ཚེ་འདིའི་ཕུང་པོའི་ནང་དུ་རྟག་པའི་ངོ་བོར་གནས་ཏེ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་དེ་ཚེ་འདིའི་ཕུང་པོའི་ནང་ནས་འཕོས་ཏེ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མའི་ཕུང་པོའི་ནང་འཛུལ་ཞུགས་བྱས་པ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། ཡང་ཚེ་འདིའི་བདག་དེ་འགྱུར་བ་མེད་པར་ཕྱི་མར་འཕོ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོའི་བློའི་གཡོ་བ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་འགགས་ཏེ་རྒྱུན་ཡོངས་སུ་ཆད་ནས་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་འབྱུང་བ་ཡང་མ་ཡིན་པར་ཚེ་འདིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། རགས་པའི་ཕུང་པོ་སོ་སོར་ཁ་བྲལ་ཏེ་ཚེ་འདིའི་སྣང་བ་ཡོངས་སུ་ནུབ་ནས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྫས་

རྒྱུན་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མའི་རྣམ་ཤེས་དང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ན། བདག་དེས་སྐྱེ་བ་ལེན་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་རིགས་པ་དང་དཔེའི་སྒོ་ནས་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་རྣམས་ཞིབ་པར་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ།།

༥ རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་བློའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།

སྔེར་གོང་དུ་བཤད་པའི་དབང་ཤེས་རྣམས་རྟོག་མེད་དང་། ཡིད་ཤེས་ལ་རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་ཀའི་ཆ་ཡོད། ཤེས་པའི་རིགས་འགའ་ཞིག་རང་ཉིད་གང་ལ་འཇུག་པའི་ཡུལ་དེ་ཐད་ཀར་རིག་ཅིང་། དེ་ལ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཟེར། དཔེར་ན། མདུན་གྱི་བུམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ། ཡང་ཤེས་པའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཡུལ་དེ་ཐད་ཀར་སྣང་མི་ཐུབ་པར། ཡུལ་དེ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་སྣང་ཆ་ཞིག་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་དེ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན། དེ་འདྲའི་བློ་ལ་

རྟོག་པ་ཟེར། དཔེར་ན། ད་ལྟའི་དུས་སུ་ཁ་སང་གི་ཟས་དྲན་པའི་བློ་ལྟ་བུ། ད་ལྟའི་དུས་སུ་ཁ་སང་གི་ཟས་དེ་ཐད་ཀར་མི་སྣང་ཡང་། དྲན་ཤེས་དེ་ལ་ཁ་སང་གི་ཟས་དེ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་སྣང་བ་ཞིག་འཆར་ཞིང་དེ་བརྒྱུད་ནས་ཁ་སང་གི་ཟས་དེ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་དྲན་པ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་བུམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་གི་ཤེས་པ་དེ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་། མིག་ཤེས་དེས་བུམ་པ་མཐོང་ཟིན་པའི་རྗེས་སུ་མིག་བཙུམས་པའི་ཚེའང་བུམ་པ་ཡིད་ལ་འཆར་ཞིང་། དེ་འདྲའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི་རྟོག་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྣམ་པར་རྟོག་དང་རྗེས་འབྲེལ་ནི། །དོན་གསལ་སྣང་བ་ཅན་མ་ཡིན།།[13]

ཞེས་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

གསལ་བར་སྣང་བ་ཅན་བློ་གང་། །དེ་ནི་རྟོག་མེད།[14]

ཅེས་ལུང་སྔ་མས་ཡུལ་དེ་དང་དེ་སྣང་བ་ན་དོན་སྤྱི་དང་འབྲེས་ནས་སྣང་དགོས་པའི་བློ་ལ་རྟོག་པ་དང་། ལུང་ཕྱི་མས་དོན་སྤྱི་དང་མ་འབྲེས་པར་ཡུལ་ཐད་ཀར་སྣང་བའི་བློ་ལ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

སྤྱིར་རྟོག་པའི་ངོ་བོ་འཛོག་ཚུལ་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཤེས་གང་གང་ལ་སྒྲ་དོན་འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན།།[15]

13 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༢༡༣ ཤོག ༡༢༩ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡

14 གོང་མཚུངས། ཤློ་ཀ ༢༩༩ ཤོག ༡༣༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༢

15 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༢༡༧ ཤོག ༡༢༩ བ།

ཞེས་ཤེས་པ་གང་ཡུལ་གང་ལ་ལྟོས་ཏེ་དེའི་སྒྲ་དོན་ཏེ་སྤྱི་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དེ་ནི་ཡུལ་དེ་ལ་རྟོག་པར་གསུངས། དེས་ན་སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། འདྲེས་རུང་ཞེས་སྨོས་པའི་དོན་ནི། བརྡ་ལ་མ་བྱང་བའི་བྱིས་པ་ལྟ་བུའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོག་པས་སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་གང་རུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ཀྱང་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་ཡུལ་དུ་མི་བྱེད་པས། སྒྲ་དོན་འདྲེས་པར་མི་འཛིན་ཀྱང་འདྲེས་རུང་དུ་འཛིན་པ་ཡིན་པར་གསུངས། འོན་ཀྱང་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྒྲ་དོན་ཞེས་པ་ནི་བློ་ལ་ཤར་བའི་སྤྱི་ཉིད་ལ་འཇོག་གི་སྒྲ་སྤྱི་དང་དོན་སྤྱི་ཞེས་སོ་སོར་ཕྲལ་ནས་འཆད་རྒྱུ་མིན་པར་ཡང་གསུངས།

རྟོག་པ་ལ་དབྱེ་ན། རྟོག་པ་དོན་མཐུན་དང་དོན་མི་མཐུན་གཉིས། རང་གི་འཛུག་ཡུལ་ཡོད་པའི་རྟོག་པ་ལ་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་ཟེར། དཔེར་ན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། རང་གི་འཛུག་ཡུལ་མེད་པའི་རྟོག་པ་ལ་རྟོག་པ་དོན་མི་མཐུན་ཟེར། དཔེར་ན། རི་བོང་རྭ་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། བུམ་པ་དེ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་འཛུག་ཡུལ་དང། རི་བོང་གི་རྭ་དེ་རི་བོང་རྭ་འཛིན་རྟོག་པའི་འཛུག་ཡུལ་དུ་འཇོག་གོ།

ཡང་རྟོག་པ་ལ་དགོས་པའི་དབང་གིས་དབྱེ་ན། མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་དང་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་གཉིས་ལས། བརྡ་དུས་ཀྱི་མིང་དང་ཐ་སྙད་དུས་ཀྱི་དོན་སྦྱར་ནས་འཛིན་པའི་བློ་ལ། མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཟེར། དཔེར་ན། དཀར་ཟལ་འདི་བ་ལང་ངོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། བརྡ་དང་ཐ་སྙད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། ཡུལ་དེ་ལ་དང་པོར་

དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༡

བཏགས་པ་བརྗ་དང་བརྗ་དེ་ཕྱིས་སུ་འཇུགས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཐ་སྙད་ཅེས་བྱ།

ཁྱད་གཞིའི་དོན་དང་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་དོན་སྦྱར་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཟེར། དཔེར་ན། སྐྱེས་བུ་འདི་དབྱུག་པ་ཅན་ནོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་ཁྱད་གཞི་སྐྱེས་བུ་ལ་ཁྱད་ཆོས་དབྱུག་པ་སྦྱར་ནས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ།།

ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས་སྐྱེས་བུ་འདི་ནི་ལྷ་སྦྱིན་ནོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་དང་། ནོག་སོགས་འདུས་པའི་གོང་བུ་འདི་ནི་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་དང་། པདྨ་དཀར་པོའི་ཁ་དོག་འདི་ནི་དཀར་པོའོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ཡོན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་དང་། འབྲས་འཆད་པའོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པ་དང་། སྐྱེས་བུ་འདི་ནི་དབྱུག་པ་ཅན་ནོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་དང་གཡག་འདི་ནི་རྭ་ཅན་ནོ་སྙམ་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་རྫས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དོན་སྦྱོར་རྟོག་པར་གསུངས་སོ།།[16]

ཡང་རྟོག་པ་ལ་བརྡ་རྟེན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ། དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ། ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་དང་གསུམ་ཡོད་པའང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་བཤད་ཅིང་།[17] མིང་བརྡ་སྦྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་རྟོག་པ་ནི་བརྡ་རྟེན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་ཡིན། དཔེར་ན། ལྡོ་ལྡིར་བ་འདི་ནི་བུམ་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐབས་བརྡ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། དོན་དེ་གཞན་དུ་སྒྲོ་འདོགས་པའམ་གཞན་

16 ཚད་མ་ཀུན་བཏུས། སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༥ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༩

17 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཤློཀ ༢༩༠-༩༡ ཤོག ༡༢༩ བ།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༥༢

དུ་འཛིན་པ་ནི་དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་ཡིན། དཔེར་ན། ཡུལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ལྟ་བུ། རང་ཡུལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོས་ཤིག་ལ་དམིགས་པའི་རྟོག་པ་ནི་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་རྟོག་པ་ཡིན། དཔེར་ན། བུམ་པ་མི་རྟག་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུའོ།།

སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་པ། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་མཐུན་དང་དོན་མི་མཐུན་གཉིས། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ཡོད་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་མཐུན་ཟེར། དཔེར་ན། བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་ཀ་བ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་མེད་པའི་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་མི་མཐུན་ཟེར། དཔེར་ན། གངས་རི་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་དང་ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུའོ།།

མདོར་ན་རྟོག་པ་ཡིད་ཤེས་དང་རྟོག་མེད་དབང་ཤེས་གཉིས་ལ། རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་མི་སྣང་། སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་དུ་འཛིན་མི་འཛིན། བརྡ་ལ་བརྟེན་མ་བརྟེན། ཡུལ་དེ་དང་དེ་སྣང་བ་ན་དོན་སྤྱི་སོགས་དང་འདྲེས་ནས་སྣང་མི་སྣང་། ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་ཐ་དད་དུ་སྣང་མི་སྣང་། ཁྱད་གཞི་དང་ཁྱད་ཆོས་ཕན་ཚུན་སྦྱར་ནས་འཛིན་མི་འཛིན། རིགས་དང་ཡོན་ཏན་དང་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་སྦྱར་མ་སྦྱར། བརྡ་དྲན་པས་རྒྱུ་བྱས་མ་བྱས། དུས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་མ་བྱས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དུས་སྔ་ཕྱི་འདྲེས་པར་འཛིན་མི་འཛིན། གཟུང་དོན་གྱི་ཡུལ་ཉེ་བའི་སྟོབས་ལས་སྐྱེ་

མི་སྐྱེ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ།།

༦ ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་བློ་བཤད་པ།

གསུང་རབ་རྣམས་སུ་ཚད་མའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དགོས་པ་ནི། སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ཁམས་སུ་མི་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་པ་དེ་དག་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཇི་བཞིན་མ་ཤེས་པའི་དབང་གིས་བྱུང་ཞིང་། ཚད་མ་ཡང་དག་པ་ཞིག་རྙེད་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བླང་དོར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འབྱུང་བས་འདོད་པའི་དོན་རྣམས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ།།

ཚད་མའི་སྐད་དོད་པྲ་མ་ཎའི་པྲ་ཞེས་པ་དོན་དུ་མ་ལ་འཇུག་ཀྱང་། འདིར་པྲ་ཞེས་པ་དང་པོ་དང་། མ་ཎ་ཞེས་པ་འཇལ་བ་ལ་འཇུག་པས། སྔར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་དང་པོར་ཏེ་གསར་དུ་འཇལ་བར་བྱེད་པས་ཚད་མ་ཞེས་བྱ། ཡང་ན་པྲ་ནི་པ་ར་མ་ཐ་སྟེ་མཆོག་གམ་རབ། མ་ཎ་འཇལ་བྱེད་དེ། རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་བསླུ་བས་འཇལ་བྱེད་མཆོག་ཡིན་པས་ཚད་མ་ཞེས་བྱ།

གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་རིག་པ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་གསར་དུ་ཞེས་སྨོས་པས་བཅད་ཤེས་ཚད་མ་ཡིན་པ་གཅོད་ཅིང་། མི་བསླུ་བ་ཞེས་པས་ཡིད་དཔྱོད་དང་ཐེ་ཚོམ་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན་པ་གཅོད། རིག་པ་ཞེས་པས་མིག་དབང་གཟུགས་ཅན་པ་ཚད་མ་ཡིན་པ་གཅོད། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཚད་མ་བསླུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །དོན་བྱེད་ནུས་པར་གནས་པ་ནི།།

མི་བསླུ།[18] ཞེས་དང་། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་།།[19]

ཞེས་ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཤེས་པས་མི་བསླུ་བ་དང་། ཡུལ་དང་པོར་ཤེས་པའམ་རང་དབང་དུ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པས་གསར་རྟོགས་སུ་གསུངས། ཚུལ་འདི་མདོ་སྡེ་པ་ནས་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་བར་ཐམས་ཅད་དགོངས་པ་མཐུན་པར་གནས་སོ།།

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་དབུ་མ་ཚིག་གསལ་དུ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་

18 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ཤློ་ཀ།༡ ཤོག ༡༠༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠

19 གོང་མཚུངས། ཤློ་ཀ ༥ ཤོག ༡༠༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༠

གླང་གི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་མངོན་སུམ་འདོད་ཚུལ་སོགས་རང་མཚན་གྱི་ཆོས་གཞིར་བྱས་པའི་བཤད་པ་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱོན་བརྗོད་དེ་བཀག་ཅིང་། རང་ལུགས་ལ་འཇིག་རྟེན་དང་སྒོ་བསྟུན་ནས་མི་བསླུ་བའི་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཚད་མའི་དོན་རྫོགས་པ་དང་། ཚད་མ་ལ་གསར་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་མི་དགོས་པ་སོགས་ཚད་མའི་བཞེད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ།།

སྤྱིར་ཚད་མ་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་ཡུལ་ལ། ཤེས་པ་ཚད་མ། སྐྱེས་བུ་ཚད་མ། ལུང་ཚད་མ་སོགས་ཡོད་ཀྱང་ཕྱི་མ་གཉིས་ཚད་མ་དངོས་མིན་ཞིང་། ཤེས་པ་ཚད་མ་དང་ཚད་མ་དོན་གཅིག་ཡིན། ཚད་མའི་དབྱེ་བ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ནི་བློ་རིག་བདུན་གྱི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ།།

རང་ཡུལ་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བ་མ་ཡིན་པའི་རིག་པ། ཚད་མིན་གྱི་བློའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་བཅད་ཤེས་དང་། སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་སྒྲ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་བཅད་ཤེས་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་མི་བསླུ་བ་ཡིན་པས་མི་བསླུ་བའི་དོན་ཚང་ཡང་། སྒྲ་མི་རྟག་པ་གསར་དུ་རྟོགས་པ་མིན་པས་གསར་རྟོགས་ཀྱི་དོན་མ་ཚང་ལ། སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་ནི་སྒྲ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པའི་བློ་ཡིན་པས་མི་བསླུ་བ་དང་གསར་རྟོགས་གཉིས་ཀའི་དོན་མ་ཚང་ངོ་། །ལོག་ཤེས། ཐེ་ཚོམ། ཡིད་དཔྱོད། བཅད་ཤེས། སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློ་རྣམས་ཚད་མིན་གྱི་བློ་ཡིན་ནོ།།

༤ འཁྲུལ་ཤེས་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།

སྤྱིར་འཁྲུལ་ཤེས་ལ། སྣང་ཡུལ་ཙམ་ལ་འཁྲུལ་བ་དང་། སྣང་ཡུལ་དུ་མ་ཟད་འཛུག་ཡུལ་ལའང་འཁྲུལ་བ་སྟེ་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། བུམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་སྣང་ཡུལ་ཙམ་ལ་འཁྲུལ་བ་དང་། བུམ་པ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་སྣང་ཡུལ་དུ་མ་ཟད་འཛུག་ཡུལ་ལའང་འཁྲུལ་བ་ཡིན། དེ་ཡང་བུམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་རང་གི་སྣང་བ་བུམ་པ་མ་ཡིན་ཡང་བུམ་པ་ཡིན་པར་སྣང་བས་རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཞེས་བྱ། བུམ་པ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ་རྟག་པ་ཡིན་པར་སྣང་བར་མ་ཟད། བུམ་པ་རྟག་པ་ཡིན་པར་སྣང་བ་ལྟར་འཛིན་པས། དེ་ནི་རང་གི་སྣང་ཡུལ་དུ་མ་ཟད་འཛུག་ཡུལ་ལའང་འཁྲུལ་བ་ཞེས་བྱའོ།།

རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ། འཁྲུལ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། འཁྲུལ་ཤེས་ལ་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་ཅི་རིགས་ཡོད་ཀྱང་། རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་ཞིག་དགོས་སོ། །དབྱེ་ན། རྟོག་པ་འཁྲུལ་ཤེས་དང་། རྟོག་མེད་འཁྲུལ་ཤེས་གཉིས། དང་པོ་ནི། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། གངས་རི་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ། རྟོག་པ་རྣམས་དོན་སྤྱི་དོན་དུ་སྣང་བའི་ཆ་ནས་སྣང་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བ་དང་། ལོག་ཤེས་རྣམས་རང་གི་འཛུག་ཡུལ་དེ་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་དེར་འཛིན་པའི་ཆ་ནས་འཛུག་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་བར་འཇོག་གོ།

འཁྲུལ་ཤེས་རྣམས་འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་དང་ཕུགས་ཀྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་གང་རུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་ཞིང་། འཕྲལ་གྱི་འཁྲུལ་རྒྱུ་ལ། ༡ འཁྲུལ་རྒྱུ་རྟེན་

ལ་ཡོད་པ། ༢ འབྲེལ་རྒྱུ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པ། ༣ འབྲེལ་རྒྱུ་གནས་ལ་ཡོད་པ། ༤ འབྲེལ་རྒྱུ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལ་ཡོད་པ་བཅས་བཞི་ཡོད། དེ་ལ་དང་པོ་འབྲེལ་རྒྱུ་རྟེན་ལ་ཡོད་པ་ནི། མིག་རབ་རིབ་ཀྱིས་བསླད་པ་ལས་ཟླ་གཉིས་གསལ་བར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ། བློ་དེ་འབྲེལ་བར་བྱེད་པའི་རྐྱེན་གཙོ་བོ་ནི་རྟེན་མིག་དབང་གིས་བྱེད་པས། འབྲེལ་རྒྱུ་རྟེན་ལ་ཡོད་པ་ཟེར།

འབྲེལ་རྒྱུ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པ་ནི། ཀླུང་འཁོར་མྱུར་དུ་འཁོར་བ་ལས་འཁོར་ལོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ། འབྲེལ་རྒྱུ་གནས་ལ་ཡོད་པ་ནི། གྲུར་ཞུགས་པ་ལས་ལྗོན་ཤིང་འགྲོ་བར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ། འབྲེལ་རྒྱུ་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལ་ཡོད་པ་ནི། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཞེ་སྡང་གིས་ཡིད་དཀྲུགས་པ་ལས་ས་གཞི་དམར་པོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་རིགས་ཐིགས་ལས། "རབ་རིབ་དང་། མྱུར་དུ་བསྐོར་བ་དང་། གྲུར་ཞུགས་པ་དང་། འཁྲུག་པ་ལ་སོགས་པས་འཁྲུལ་པ་མ་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ནི་མངོན་སུམ་མོ། །"[20] ཞེས་གསུངས།

ཡང་འཁྲུལ་བའི་རྐྱེན་དེ་ལ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་གནོད་པའི་རྐྱེན་དང་། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་རྐྱེན་གཉིས། དང་པོ་ལ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་གནོད་པའི་རྐྱེན་ཕྱི་ན་ཡོད་པ་དང་། ནང་ན་ཡོད་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཐྲག་ཐུག་ལ་སོགས་པའི་ནང་ནས་སྨྲ་བརྗོད་པ་དང་། སོས་ཀའི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་བྱེ་མ་སྐྱ་བོའི་ཡུལ་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་རྐྱེན་ནང་ན་མེད་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཐྲག་ཆ་ལ་སྨྲ་དང་། སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུ་ལ་

20 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༣༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༡༢

སོགས་པར་འཛིན་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ།།

གཉིས་པ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་གནོད་པའི་རྐྱེན་ནང་ན་ཡོད་པ་ནི། རབ་རིབ་དང་མིག་སེར་དང་རིམས་ནད་ལ་སོགས་པ་སྟེ་དེ་དག་ནི་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་རྐྱེན་ཕྱི་ན་མེད་ཀྱང་དེ་དག་གིས་དབང་ཤེས་འཁྲུལ་བར་བྱེད་པས་སོ།།

གཞན་ཡང་དབྱིབས་སོགས་ལ་འཁྲུལ་བ་ནི། དཔེར་ན། ཀླུང་འཁོར་སྐྱུར་དུ་འཁོར་བ་ལས་འཁོར་ལོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་དབྱིབས་ལ་འཁྲུལ་བ་དང། དུང་དཀར་སེར་པོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ཁ་དོག་ལ་འཁྲུལ་བ་དང་། གྲུར་ཞུགས་སྟོབས་ཀྱིས་ལྗོན་ཤིང་འགྲོ་བར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་བྱ་བ་ལ་འཁྲུལ་བ་དང་། ཟླ་གཅིག་ཟླ་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་གྲངས་ལ་འཁྲུལ་བ་དང། སྒྲ་ཤད་འཛག་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་ངོ་བོ་ལ་འཁྲུལ་བ་དང། ནམ་ཕྱེད་ན་ཉི་མ་ཤར་བར་སྣང་བའི་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་དུས་ལ་འཁྲུལ་བ་དང་། རྒྱང་རིང་པོ་ནས་བལྟས་པའི་ཆེ་གོང་བུ་ཆེན་པོ་ཡང་ཆུང་ངུར་སྣང་བའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ཚད་ལ་འཁྲུལ་བ་ཡིན། འདི་དག་ལས་རྨི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ནི་ཡིད་ཤེས་ཡིན་ལ་གཞན་རྣམས་དབང་ཤེས་ཡིན།

གཞན་ཡང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། "རྣམ་པ་ལྔས་འཁྲུལ་པའོ། །རྣམ་པ་ལྔས་འཁྲུལ་པ་གང་ཞེ་ན། འདུ་ཤེས་འཁྲུལ་པ་དང་། གྲངས་འཁྲུལ་པ་དང་། དབྱིབས་འཁྲུལ་པ་དང་། ཁ་དོག་འཁྲུལ་པ་དང་། ལས་

འབྲེལ་པའོ། །”[21] ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་འདུ་ཤེས་འབྲེལ་པ་ནི། ལྷས་བྱིན་མཐོང་བ་ན་དེ་མཆེད་སྒྲིན་ནོ་སྙམ་པ་ལྟ་བུ། ལས་ལ་འབྲེལ་བ་དང་བྱ་བ་ལ་འབྲེལ་བ་གཉིས་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ། །

ཕྱུགས་ཀྱི་འབྲེལ་རྒྱུ་ཞེས་པ་ནི་གོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲེལ་པའི་རྒྱུ་བརྟན་པོ་དག་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། རང་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆོས་རྣམས་ལྷོས་མེད་ཚུགས་ཐུབ་ལྟ་བུར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་རིང་ནས་གོམས་པའི་དབང་གིས། མི་འདོད་པའི་ཡུལ་དགྲ་ལྟ་བུ་ལ་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ་བའི་ཚེ། དམིགས་ཡུལ་གྱི་གང་ཟག་དེ་ལྷོས་མེད་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་མི་སྡུག་པར་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་རྐྱེན་ནི། གཉིད་དང་ཆང་འཐུང་བ་དང་སྨན་ལ་སོགས་པ་སྟེ་དེ་དག་གིས་ཡིད་ཤེས་འབྲེལ་བར་བྱེད་དོ། །

ཚད་མའི་གཞུང་དུ་འབྲེལ་ཤེས་རྣམས་ལ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གི་ཐ་སྙད་ཀྱང་མཛད་ཡོད་པས། དེ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། འབྲེལ་ཤེས་དང་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་ལ་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་སུ།

འབྲེལ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། །རྗེས་དཔག་རྗེས་སུ་དཔག་ལས་བྱུང་། །

དྲན་དང་མངོན་འདོད་ཅེས་བྱ་བའོ། །མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་རབ་རིབ་བཅས། །[22]

ཞེས་ནང་གསེས་བདུན་དུ་གསུངས། དེ་དག་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན། ༡ སྨིག་རྒྱུ་ལ་ཆུར་

21 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཚི། བམ་པོ་བཅུ་བདུན་པ། ཤོག ༡༥༡ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༡༡༣༩

22 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༧ ཤོག ༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༩

འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་འབྲེལ་བའི་རྟོག་པ་དང་། ༢ རགས་པ་དང་རྒྱུན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྟོག་པ། ༣ རྟགས་འཛིན་སེམས་ལྟ་བུ་རྗེས་དཔག་གི་རྟོག་པ། ༤ རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་པ། ༥ འདས་པའི་དོན་དྲན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་དྲན་པའི་རྟོག་པ། ༦ མ་འོངས་པའི་དོན་མངོན་པར་འདོད་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་མངོན་འདོད་ཀྱི་རྟོག་པ། ༧ མིག་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྐྲ་ཤད་འཛག་པར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་དུ་འཇོག་ལ། རྟགས་འཛིན་སེམས་ལ་རྗེས་དཔག་ཅེས་པ་ནི། རྟགས་འཛིན་སེམས་དེ་རང་འབྲས་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་ཡིན་པས་འབྲས་མིང་རྒྱུ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ་ནི། མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བདུན་པོ་དེ་དག ༡ བརྡ་རྟེན་ཅན་གྱི་བློ་དང་། ༢ དོན་གཞན་ལ་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། ༣ ཤོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་བཅས་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་གསུམ་དང་། ༤ རྟེན་དབང་པོ་བསླད་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྣང་བཅས་བཞིར་བསྡུ་བར་མཛད་དོ། །

རང་གི་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ། མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྔོན་པོ་རྟོགས་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ། རྟོག་པ་རྣམས་ཡུལ་དེའི་དོན་སྤྱི་དོན་དུ་འཁྲུལ་པས་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཁྲུལ་མ་འཁྲུལ་ཇི་ལྟར་ཡང་འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་ལ། རྟོག་མེད་ཤེས་པ་ནི་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་ན་སྣང་ཡུལ་ལའང་མ་འཁྲུལ་བ་ཡིན་དགོས་པས། མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རྟོག་མེད་ཡིན་དགོས་སོ། །ཡང་མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་དང་། སྣང་ལ་མ

སྐབས་བརྒྱད་པ། སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

༡ སྤྱི་བཤད།

གོང་དུ་བློ་རིག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དེ་ལ་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་གཙོ་འཁོར་རམ་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བར་མཛད། སྤྱིར་སེམས་ཞེས་པ་ནི། མདོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་དང་ཡིད་གང་ཡིན་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །"[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྱིར་སེམས་ཏེ་ཙིཏྟ་དང་། ཡིད་དེ་མནྟ་དང་། རྣམ་ཤེས་ཏེ་བིཛྙཱ་ན་གསུམ་ཡང་ཁྱབ་མཉམ་དོན་གཅིག་ཏུ་གསུངས། དེ་ལྟ་ནའང་དེ་གསུམ་ལ་སྒྲ་བཤད་བྱེད་སྐབས། འཇུག་ཤེས་དྲུག་པོ་རྣམས་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ལ་སྤྱོད་བ་དང་གོམས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བག་ཆགས་གསོག་པས་ན་སེམས་དང་། ཡུལ་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པས་ཡིད་དང་། ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་ཤེས་པས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་སྒྲ་བཤད་སོ་སོ་ནས་ཡོད། ཡང་ན་བག་ཆགས་གསོག་པས་ན་སེམས་དང་། རྟེན་དུ་གྱུར་པས་ན་ཡིད། བརྟེན་པར་གྱུར་པས་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད།

---

[1] སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་པ་དང་པོ། ཤོག ༥༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༡༣༧

སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས།

དེ་ལ་དོན་མཐོང་རྣམ་པར་ཤེས། །དེ་ཡི་ཁྱད་པར་སེམས་ལས་བྱུང་།།[2]

ཞེས་འབྱུང་བ་བཞིན་སེམས་བྱུང་ཞེས་པ་གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རམ་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལས་འཇོག་པའམ། ཡང་ན་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་རིག་ཙམ་མིན་པར་ཡུལ་དེའི་ཁྱད་པར་རིག་པའི་ཆ་ནས་འཇོག་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད།

འཇོག་ཚུལ་དང་པོ་ནི། དཔེར་ན། གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཙོ་འཁོར་ལྔ་བུ་ལ་མཚོན་ན། གཙོ་བོ་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་རྫོགས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་འཁོར་སེམས་བྱུང་རྣམས་ནི་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་གཞིར་བྱས་ནས་དེ་ལ་སེམས་གཡོ་བར་བྱེད་པ་དང་། སྡུར་རྟོགས་ཟིན་གྱི་ཡུལ་མི་བརྗེད་པར་བྱེད་པ་སོགས་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་རེ་རེའི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་པ་ཡིན། དེས་ན་ཡུལ་ལ་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེ་ཞིང་། ཁྱད་པར་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་གཞག་དགོས་པ་མ་ཡིན་པའི་རིག་པ་ལ་གཙོ་སེམས་དང་། ཡུལ་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་གཞིར་བྱས་ནས་བྱེད་ལས་སོགས་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་རིག་པ་ལ་སེམས་བྱུང་དུ་འཇོག་གོ།

2 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༥ ཤོག ༩༠ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༥༠༣

སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཡིན་པས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀ་རིག་པར་ཁྱད་པར་མེད་པ་ནི། དཔེར་ན། གཙོ་སེམས་དེ་བུམ་པ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ན། དེའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། སེམས་པ་དང་། རེག་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་བྱུང་གཞན་ཡོད་ན་ཡང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བུམ་པའི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་བྱུང་ཚོར་བ་དེ་རང་ཡུལ་ཕན་གནོད་བར་མ་གང་རུང་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པ་བཞིན་དེ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་གཙོ་སེམས་དང་འདུ་ཤེས་དང་སེམས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་དད་པ་ལ་སོགས་སེམས་བྱུང་གང་ཡིན་ཡང་རང་ཡུལ་ཕན་གནོད་བར་མ་གང་རུང་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་དགོས་པ་བཞིན་ནོ།།

འོན་ཀྱང་ཚོར་བས་ཡུལ་མྱོང་བ་ནི་རང་སྟོབས་དང་། ཚོར་བ་ལས་གཞན་པའི་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་དང་གཙོ་སེམས་ཀྱིས་ཡུལ་མྱོང་བ་ནི་རང་རང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་མ་ཡིན་པར་ཚོར་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་པ་དང་། ཡང་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་གྱི་སྒྲ་རིས་འབྱེད་པ་རང་སྟོབས་དང་། འདུ་ཤེས་ལས་གཞན་པའི་སེམས་བྱུང་དང་གཙོ་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་ཡུལ་གྱི་སྒྲ་རིས་འབྱེད་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མ་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིན་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་བསྒྲེའོ།།

འཇོག་ཚུལ་གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་རིག་པར་བྱེད་པ་ལ་སེམས་དང་། དོན་གྱི་ཁྱད་པར་རིག་པར་བྱེད་པ་ལ་སེམས་བྱུང་དུ་བཤད།

དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ཞེས་པ་ནི། གཟུགས་ལྟ་བུ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། གཟུགས་རིང་ཐུང་དང་མཛེས་མི་མཛེས་ལ་སོགས་པ་དོན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ངོ་བོ་དང་། དེ་སྙན་མི་སྙན་སོགས་ཁྱད་པར་ཡིན་པས། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོའི་རྣམ་པ་འཛིན་པ་ན། དེའི་འཁོར་ཚོར་བས་ཕན་གནོད་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་འཛིན་ཅིང་། འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་སྣ་ཚོགས་སུ་གདགས་པར་བྱ་བའི་མཚན་མའི་རྣམ་པ་འཛིན་པ་དང་། རེག་པས་གཟུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྡུག་མི་སྡུག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་འཛིན་ལ། ཆགས་སྡང་གིས་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་བར་འཛིན་པ་སོགས་རྣམ་པ་གཞན་ལའང་རིགས་བསྒྲེའོ།།

དེ་ལྟར་འཛོག་ཚུལ་གཉིས་གང་ལྟར་ནའང་། སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་ཐ་དད་པ་ཡོད་ཚུལ་གཙོ་བོ་རྒྱལ་པོ་ཞིག་གི་འཁོར་དུ་བློན་པོ་ཐ་དད་པ་མང་པོ་འཛོམས་ནས་ཡོད་པ་ལྟ་བུར་གོ་རྒྱུ་མིན་ལ། དཔེར་ན། མེ་ཏོག་ཅིག་ལ་ལྟ་བཞིན་པའི་ཚེ་ཡིད་ཀྱི་སྨྲོང་བ་སྐྱི་ཙམ་པ་ཞིག་ཡོད་པར་འཛོག་དགོས་པས། དེ་ནི་གཙོ་སེམས་ཡིན་ལ། སྨྲོང་བ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འཇུག་པའི་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གང་རུང་གི་སྨྲོང་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ལྟ་བུ་ནི་ཚོར་བ་དང་། འདི་སྔོན་པོ་དང་འདི་སེར་པོའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རམ་སྤྱི་རིས་འབྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ལ་འདུ་ཤེས་དང་། རྗོ་ཁབ་ལེན་གྱིས་ལྕགས་གཡོ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་རང་ཡུལ་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ལ་སེམས་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་དམིགས་པའི་ཡུལ་དུ་ཆོས་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་མོད་སེམས་དམིགས་པ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་གཏོད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ། སེམས་དེ་ཡུལ་དང་

འཕྲོད་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ལ་རེག་པ་དང་། དམིགས་པ་དེ་མ་བརྗེད་པར་འཛིན་དུ་འཇུག་བྱེད་ལ་དྲན་པ་དང། དམིགས་པ་ལ་སེམས་གནས་པར་བྱེད་པ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དུ་འཛོག་པ་སོགས། མདོར་ན་བློའི་བྱེད་ལས་དང་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་གང་རུང་གི་སྒོ་ནས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་ངོས་འཛིན་དང་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས། ཡུལ་གཟུགས་ལྟ་བུ་ཞིག་ལ་དྲན་པ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་གཙོ་བོ་སེམས་དང་དེའི་འཁོར་དྲན་པ་གཉིས་ཡུལ་གཟུགས་ལ་དམིགས་པར་མཚུངས་ཀྱང་སོ་སོར་འཛོག་པ་ནི་ཡུལ་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཙམ་རིག་པ་སེམས་དང། སླར་མི་བརྗེད་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཆ་ནས་དྲན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ།།

རང་གི་འཁོར་སེམས་བྱུང་དང་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ། སེམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རང་གི་གཙོ་བོ་སེམས་དང་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔས་མཚུངས་པར་ལྡན་པ། སེམས་བྱུང་གི་མཚན་ཉིད། སེམས་ལ་དབྱེ་ན། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་བར་དྲུག་དང་། སེམས་བྱུང་ལ་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་དང་། ཡུལ་ངེས་ལྔ། དགེ་བ་བཅུ་གཅིག རྩ་ཉོན་དྲུག ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ། གཞན་འགྱུར་བཞི་བཅས་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་ཡོད། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་དང་ལྡན་ཚུལ་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་ནི། །དོན་གཅིག་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་དག།

རྟེན་དང་དམིགས་དང་རྣམ་བཅས་དང་། །མཚུངས་པར་ལྡན་པའང་རྣམ་པ་ལྔ།།[3]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ༡ རྟེན་མཚུངས་པ། ༢ དམིགས་པ་མཚུངས་པ། ༣ རྣམ་པ་མཚུངས་པ། ༤ དུས་མཚུངས་པ། ༥ རྫས་མཚུངས་པ་སྟེ་ལྔ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་རྟེན་མཚུངས་པ་ནི། གཙོ་འཁོར་གཉིས་ཀ་དབང་པོ་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་གཙོ་སེམས་གང་ལ་བརྟེན་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་དེ་ལ་འཁོར་སེམས་བྱུང་ཡང་བརྟེན་པའོ། །དམིགས་པ་མཚུངས་པ་ནི། ཡུལ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་སྟེ། སེམས་ཀྱིས་ཡུལ་གང་ལ་དམིགས་པ་དེ་ལ་འཁོར་སེམས་བྱུང་གིས་ཀྱང་དམིགས་པའོ། །རྣམ་པ་མཚུངས་པ་ནི། འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་གཅིག་པ་སྟེ། སེམས་དེ་ཉིད་ཡུལ་གང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་ཀྱང་འཁོར་སེམས་བྱུང་ཡང་ཡུལ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པའོ། །དུས་མཚུངས་པ་ནི། དུས་ཅིག་ཅར་དུ་འབྱུང་བ་སྟེ། སེམས་དང་དེའི་འཁོར་སེམས་བྱུང་གཉིས་སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་མཉམ་པའོ། །རྫས་མཚུངས་པ་ནི། སེམས་དང་དེའི་འཁོར་སེམས་བྱུང་གཉིས་རྫས་རེ་རེ་བ་ལས་མི་འབྱུང་བ་སྟེ། གཙོ་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་གཅིག་དང་། འདུ་ཤེས་གཅིག་ལས་མེད་པ་སོགས་གཙོ་འཁོར་ཐམས་ཅད་རྫས་རེ་རེ་བར་མཚུངས་པའོ།།

དེ་ཡང་དཔེར་ན། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དང་དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་བདག་རྐྱེན་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ན་དེའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་བའང་མིག་གི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་

3 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཤློ་ཀ ༣༤ ཤོག ༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༡

ཀྱིས་ཡུལ་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་ན་དེའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་བས་ཀྱང་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་དང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ན་དེའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་བའང་སྔོན་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་དང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ནམ་བྱུང་བ་ན་དེའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་བའང་བྱུང་བ་དང་། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་རྫས་རེ་རེ་བ་ཡིན་པས་ན་དེའི་འཁོར་གྱི་ཚོར་བའང་རྫས་རེ་རེ་ལས་མི་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་ནི་རྫས་མཚུངས་པ། དམིགས་པ་མཚུངས་པ། ངོ་བོ་མཚུངས་པ། དུས་མཚུངས་པ། ཁམས་དང་ས་མཚུངས་པའི་སྒོ་ནས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་མཚུངས་ལྡན་དུ་གསུངས་པས་མཚུངས་ལྡན་འཇོག་ཚུལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲའོ།།[4]

འདིའི་རྫས་མཚུངས་པ་དང་དུས་མཚུངས་པ་སྔར་དང་འདྲ་ལ། དམིགས་པ་གཟུགས་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་པས་དམིགས་པ་མཚུངས་པ་དང་། ངོ་བོ་མཚུངས་པ་ནི། གཙོ་བོ་སེམས་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་སོང་ན་དེའི་འཁོར་གྱི་སེམས་བྱུང་ཡང་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་འགྲོ་བ་དང་། གཙོ་བོ་སེམས་དགེ་བའི་ཕྱོར་སོང་ན་དེའི་འཁོར་གྱི་སེམས་བྱུང་ཡང་དགེ་བར་འགྲོ་བའི་དོན་ནོ། །ཁམས་དང་ས་མཚུངས་པ་ནི། འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་གཟུགས་ཁམས་པའི་སེམས་བྱུང་འབྱུང་བ་དང་། བསམ་གཏན་དང་པོའི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་བསམ་གཏན་གཉིས་

4 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ༧༢ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༡༨༣

པའི་སེམས་བྱུང་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར། གཙོ་བོ་སེམས་དེ་ཁམས་དང་ས་གང་ཡིན་པ་འཁོར་སེམས་བྱུང་ཡང་ཁམས་དང་ས་དེ་དང་དེ་ཡིན་པར་མཚུངས་པའོ། །འདིར་མཛོད་ལས་བཤད་པའི་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཀྱི་གྲངས་ལ་མེད་པ་ངོ་བོ་མཚུངས་པ་དང་ཁམས་དང་ས་མཚུངས་པ་རྣམས་བགྲངས་སོ།།

རང་སྡེ་མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ལུགས་ལ་གཙོ་སེམས་དང་དེའི་འཁོར་སེམས་བྱུང་རྣམས་རྫས་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་དང་། གཙོ་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་ཡོད་པའི་སེམས་བྱུང་ནང་ཕན་ཚུན་ཡང་རྫས་གཅིག་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་གྱི་སེམས་བྱུང་ནང་ཕན་ཚུན་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཡིན་ཡང་བྱེད་ལས་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། སེམས་བྱུང་དད་པ་ཤས་ཆེ་བའི་མི་ལ་དད་ལྡན་དང་། འདུན་པ་ཤས་ཆེ་བ་ལ་དོན་གཉེར་ཅན་དང་། དྲན་པ་ཤས་ཆེ་བ་ལ་དྲན་རིག་ཅན་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཤས་ཆེ་བ་ལ་བློ་བརྟན་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཤས་ཆེ་བ་ལ་དབང་རྣོན་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ།།

སེམས་བྱུང་གི་སྒྲ་བཤད་ནི། ཆུ་ལས་ཆུ་རླབས་འབྱུང་བ་ལྟར་སེམས་ལས་འཕྲོ་འཕྲོ་དུ་བྱུང་བའམ་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སེམས་བྱུང་ཞེས་བྱ།

སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་ཚོར་བ་མེད་ན་ཡུལ་མྱོང་བའི་བྱ་བ་བྱེད་མི་ནུས་ལ། སེམས་པ་མེད་ན་སེམས་ཡུལ་ལ་གཡོ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་མི་ནུས་

པ་སོགས་ཡིན་པས་སེམས་དེ་ཉིད་རང་གི་འཁོར་སེམས་བྱུང་ཅི་རིགས་དང་དེས་པར་ལྡན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེ་དགོས་ཤིང་འབྲལ་མི་རུང་བ་ཡིན་ནོ།།

༣ མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་གི་རྣམ་གཞག

སྔོན་གྱི་ཆོས་མངོན་པའི་གཞུང་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱེད་པ། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སོགས་མངོན་པ་སྡེ་བདུན་དུ་གྲགས་པའི་གསུང་རབ་དང་། དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་སོགས་ལས་ཀྱང་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག་འབྱུང་ལ། འདིར་ནི་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་གྲགས་ཆེ་བ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་དང་། གོང་གི་མངོན་པའི་གཞུང་རྣམས་གཞིར་མཛད་དེ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་གཉིས་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་ཕུང་

པོ་ལྔའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། ཚོར་བའི་ཕུང་པོ་དང་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་ལོགས་སུ་སྟོན་ཅིང་། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་མཚུངས་ལྡན་དང་མཚུངས་ལྡན་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། མཚུངས་ལྡན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་འཆད་སྐབས་སེམས་བྱུང་ལྷག་མ་རྣམས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་སྤྱིར་སེམས་བྱུང་གི་གྲངས་ང་གཅིག་ཏུ་གསུངས། སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་གསུངས་པ་དེའི་ནང་དུ་སེམས་བྱུང་ཐམས་ཅད་འདུས་སམ་ཞེ་ན། གཞི་ཕྲན་ཚེགས་ལས་བཤད་པའི་ཁྲོ་གཉེར་སོགས་ལུས་ངག་གི་གཡོ་བ་འབྱུང་བའི་ཉེས་རྩོམ། སེམས་ཤིན་ཏུ་དམའ་བའི་ཞུམ་པ། འཆི་བའི་འཇིགས་པས་མི་དོགས་པའི་མི་འཆི་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ། སེམས་རྙོག་པ་ལྟ་བུ་སོགས་སེམས་བྱུང་གི་རིགས་དུ་མ་ཞིག་དང་། གཞན་ཡང་གཞི་བསྡུ་བ་དང་། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་སོགས་གཞུང་གཞན་དུ་གསུངས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གྲངས་འདྲེན་དེའི་ནང་དུ་མ་འདུས་པར་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འགའ་ཞིག་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

༡) ཀུན་འགྲོ་ལྔ།

འདིར་ཐོག་མར་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་གསུངས་པའི་སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་གི་རྣམ་གཞག་འདི་གྲགས་ཆེ་བས། ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། གཞུང་དེར་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་རྣམས་སྡེ་ཚན་དུ་བསྡུས་ན། ཀུན་འགྲོ་ལྔ་དང་། ཡུལ་ངེས་ལྔ། དགེ་བ་བཅུ་གཅིག རྩ་ཉོན་དྲུག ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ། གཞན་འགྱུར་བཞི་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་ནི། ༡ ཚོར་བ་དང་། ༢ འདུ་ཤེས་དང་།

༣ སེམས་པ་དང་། ༤ ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། ༥ རེག་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། ཚོར་བས་ཡུལ་བདེ་སྡུག་བར་མ་གསུམ་གང་རུང་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱིས་འདི་སྔོན་པོ་དང་འདི་སེར་པོའོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རམ་སྣ་རིས་འབྱེད་པ་དང་། ཛ་ཁབ་ལེན་གྱིས་ལྕགས་གཡོ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་པས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་རང་ཡུལ་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་པ་དང་། རེག་པས་སེམས་དེ་ཡུལ་དང་འཕྲད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སེམས་དམིགས་པ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་གཏོད་པར་བྱེད་དོ།།

སྡོམ་ལ།[5] ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་སེམས་པ་དང་།།
རེག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་རྣམས་ལ།།
སེམས་བྱུང་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་ཞེས་བཤད། །ཅེས་སོ།།

དང་པོ་ཚོར་བའི་ངོ་བོ་ནི། སིམ་གདུང་བར་མ་ཅི་རིགས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དབྱེ་ན། ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། ལུས་ཚོར་དང་སེམས་ཚོར་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཚུལ་ཡོད། དང་པོ་ནི། མྱོང་ཚོར་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན། བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་དང་བདེ་སྡུག་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་བཏང་སྙོམས་དང་གསུམ་ཡོད་པས་ཡིན།

གཉིས་པ་ནི། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་

5 འདིར་སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་གི་ངོས་འཛིན་གྱི་ཟུར་དུ། སྡོམ་ལ། ཞེས་སོགས་དྲངས་པའི་ཚིགས་བཅད་རྣམས་ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་སྡོམ་ཚིག་ལས་བཀོད།

རྣམས་ལ་ལུས་ཚོར་ཞེས་བྱ་ལ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་རྣམས་ལ་སེམས་ཚོར་ཞེས་བྱ། ལུས་ཀྱི་དབང་པོས་ནི་སྤྱི་བོ་ནས་རྐང་མཐིལ་གྱི་བར་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པས་ན་མིག་ཤེས་སོགས་དབང་ཤེས་གཞན་བཞིའི་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་གང་སྐྱེས་ཀྱང་ལུས་ཚོར་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ཚོར་བ་ལ་ཚོར་བ་བདེ་བ། སྡུག་བསྔལ། ཡིད་བདེ། ཡིད་མི་བདེ། བཏང་སྙོམས་དང་ལྔར་ཡང་དབྱེ་ཚུལ་ཡོད་དོ།།

གཉིས་པ་འདུ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི། རང་ཡུལ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མཚན་མར་འཛིན་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །མཚན་མར་འཛིན་ཅེས་པ་ནི་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་རམ་སྤྱི་རིས་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་པའི་དོན་ཡིན། དབྱེ་ན། མཚན་མར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། བརྗོད་པར་འཛིན་པའི་འདུ་ཤེས་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། དབང་ཤེས་ལྔའི་འཁོར་གྱི་འདུ་ཤེས་ལྟ་བུས་སྔོ་སེར་སོགས་ཀྱི་དོན་མ་འདྲེས་པར་འཛིན་པས་ན་དང་པོ་དང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་གྱི་འདུ་ཤེས་ལྟ་བུས་འདི་ནི་སྔོན་པོའོ། །འདི་ནི་དཀར་པོའོ་ཞེས་སོགས་ཐ་སྙད་མ་འདྲེས་པར་འཛིན་པས་ན་གཉིས་པར་འཇོག་གོ།

གསུམ་པ་སེམས་པའི་ངོ་བོ་ནི། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ཡུལ་ལ་གཡོ་ཞིང་སྐུལ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དཔེར་ན། ཁབ་ལེན་གྱི་རྡོས་ལྕགས་གཡོ་བར་བྱེད་པ་ལྟར་སེམས་སེམས་བྱུང་གང་ཡིན་ཡང་ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་སེམས་བྱུང་འདིའི་མཐུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་རྟེན་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མིག་

གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་པའི་བར་དྲུག་ཡོད་དོ།།

བཞི་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ངོ་བོ་ནི། རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་དམིགས་པ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་གཏོད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །འདི་དང་སེམས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སེམས་པས་རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་ཡུལ་སྤྱི་ལ་གཡོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ནི་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་སེམས་ཕྱོགས་པར་བྱེད་པའོ།།

ལྔ་པ་རེག་པའི་ངོ་བོ་ནི། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་ནས་ཚོར་བ་བདེ་བ་སོགས་གང་སྤྱོད་འགྱུར་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཡུལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་དོན་ནི། ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་པ་ན་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་དེ་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་བྱའོ། །ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདུས་ཞེས་པ་ནི་དུས་མཉམ་དུ་འདུས་པ་ལ་བྱ་མི་རུང་སྟེ། བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་སྔ་ཕྱི་བ་ཡིན་པས་དུས་མི་མཉམ་མོ། །དེས་ན་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ཚང་བ་ལ་བྱེད་དོ། །དཔེར་ན། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་མིག་གི་འདུས་ཏེ་རེག་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་འདུས་ཏེ་རེག་པའི་བར་དྲུག་ཡོད་དོ།།

དེ་ལྟར་ཚོར་བ་སོགས་སེམས་བྱུང་ལྔ་པོ་དེ་ལ་ཀུན་འགྲོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་དག་སེམས་ཀུན་གྱི་འཁོར་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན། དེ་ཡང་སེམས་གང་ཡིན་ཡང་རང་གི་འཁོར་དུ་སེམས་བྱུང་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་

ཞིག་མ་ཚང་ན། ཡུལ་ལ་རྫོགས་པར་ལོངས་སྤྱོད་མི་ནུས་ཏེ། ཚོར་བ་མེད་ན་སྤྱོད་བ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། འདུ་ཤེས་མེད་ན་ཡུལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མཚན་མ་འཛིན་པའམ་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་མི་ནུས་ལ། སེམས་པ་མེད་ན་ཡུལ་ལ་གྱོགས་པ་མེད་ཅིང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མེད་ན་དམིགས་པ་བྱེ་བྲག་པ་ལ་ཡིད་གཏོད་པ་མེད་པར་འགྱུར་ལ། རེག་པ་མེད་ན་ཡུལ་དང་འཕྲད་པར་མི་ནུས་པས་སེམས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་ཀ་ཚང་དགོས་སོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ཛཱི་ན་མི་ཏྲས་མཛད་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས།

ཅིའི་ཕྱིར་ལྔ་པོ་ན་ཞེ་ན། དེ་དག་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མེད་ན་ཡུལ་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཉུང་བར་ཡང་མ་ཡིན་ལ་དྲན་པ་དང་། འདུན་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་འཁྲུལ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་མང་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མེད་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་འབྱུང་བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། ཚོགས་པ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཉེ་བར་གནས་ན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་གཅིག་ཏུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། སེམས་པ་མེད་ན་མ་བསྒྲུབས་ཤིང་མངོན་པར་འདུས་མ་བྱས་པར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་བར་འགྱུར། འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་མེད་ན་ཡུལ་མཚན་མར་འཛིན་པ་དང་། སྤྱོང་བ་མེད་པ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་

པར་ཤེས་པ་འབྱུང་བ་ནི་དོན་མེད་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །རིག་པ་མེད་ན་ཚོར་བ་དང་འདུ་ཤེས་དང་། སེམས་པ་དག་ཀྱང་མི་འབྱུང་བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། རྟེན་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །[6] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

༢) ཡུལ་ངེས་ལྔ།

གཉིས་པ་ཡུལ་ངེས་ལྔ་ནི། ༡ འདུན་པ་དང་། ༢ མོས་པ་དང་། ༣ དྲན་པ་དང་། ༤ ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ༥ ཤེས་རབ་དང་ལྔའོ།།

སྡོམ་ལ། ཡུལ་ངེས་ལྔ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། །འདུན་པ་མོས་པ་དྲན་པ་དང་།།
ཏིང་འཛིན་ཤེས་རབ་རྣམ་ལྔ་པོ། །ཞེས་སོ།།

དང་པོ་འདུན་པ་བཤད་པ་ལ། འདུན་པའི་རྒྱུ་ནི་ཡུལ་དེའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་སོགས་ལ་བྱ་ཞིང་། ངོ་བོ་ནི། འདོད་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་དེ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དཔེར་ན། རང་ལ་ཡོན་ཏན་མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་སྐྱེ་བའི་ཆེད་དུ་ཡོན་ཏན་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། རང་ཡུལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྒོ་ནས་རང་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སེམས་བྱུང་ཐམས་ཅད་རང་ཡུལ་ལ་འདུན་པར་བྱེད་པས་ན་འདུན་པ་ཞེས་བཤད། བྱེད་ལས་ནི། དངོས་སུ་བརྩོན་འགྲུས་སྐྱེད་ཅིང་། བརྒྱུད་ནས་ཤེས་བྱའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་བྱེད།

དབྱེ་ན། འཕྲད་པར་འདོད་པའི་འདུན་པ། མི་འབྲལ་བར་འདོད་པའི་འདུན་

6 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། འི། ཤོག ༢༢ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༥ ཤོག ༣༡༠

པ། དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདུན་པ་དང་གསུམ་མོ།།

གཉིས་པ་མོས་པ་བཤད་པ་ལ། མོས་པའི་རྒྱུ་ནི། ཡུལ་དེའི་ཡོན་ཏན་དང་སྐྱོན་སོགས་མཐོང་བ་དང་ཐོས་པ་དང་དྲན་པ་སོགས་སོ། །ངོ་བོ་ནི། སྔར་མཐོང་ཐོས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དཔེར་ན། རང་གིས་དོན་ཞིག་ལ་དཔྱད་ནས་ངེས་པ་རྙེད་པ་ལྟར་དེ་ཀ་རང་ཡིན་སྙམ་པའི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དོད་ཨ་དྷི་མོཀྵ་ཞེས་པ་རང་ཡུལ་ངེས་པས་ན་མོས་པ་ཞེས་པའོ།།

མོས་པ་དང་འདུ་ཤེས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། མོས་པས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་ཡུལ་ལས་མི་འཕྲོག་པ་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱིས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་ཐ་སྙད་འདོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། ཡང་མོས་པས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡུལ་དེ་ལ་དེར་འཛིན་པ་དང་། འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་དེའི་སྤྱི་རིས་ཙམ་འབྱེད་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། རང་གི་ཡུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་ནམ། སྐྱོན་ནམ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་གང་རུང་ལ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་མོས་ནས་གཞན་དུ་མི་འཕྲོག་པར་བྱེད་དོ།།

དབྱེ་ན། རང་གི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་དམིགས་པའི་མོས་པ་དང་། དེའི་སྐྱོན་ལ་དམིགས་པའི་མོས་པ་དང་། དེའི་སྐྱོན་ཡོན་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ་ལ་དམིགས་པའི་མོས་པ་དང་གསུམ་མོ།།

གསུམ་པ་དྲན་པ་བཤད་པ་ལ། དྲན་པའི་རྒྱུ་ནི། ཤིན་ཏུ་གོམས་པ་དང་། དྲན་པ་རང་ཉིད་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་སྔར་འདྲིས་པའི་ཡུལ་རྣམས་ཡིན་ལ། རྒྱུ་གཞན་

ཡང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་འགྲོགས་པ་དང་། དེས་གདམས་པ་དང་རྗེས་སུ་བསྟན་པ་ཉན་པ་དང་། ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་། བསླབ་པ་ལ་གུས་པར་བྱེད་པ་ལས་དྲན་པ་སྐྱེ་བར་སྤྱོད་འཇུག་ལས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ངོ་བོ་ནི། སྔར་འདྲིས་པའི་ཡུལ་ལ་དམིགས་ནས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་མི་བརྗེད་པའི་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དཔེར་ན། སྔར་ཆུང་ངུའི་དུས་ནས་འདྲིས་པའི་ཕ་མ་དང་སློབ་མཆེད་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །དྲན་པ་དེ་ཡང་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་ཏེ། ༡ ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་འདྲིས་པའི་དངོས་པོ། ༢ རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་ཡུལ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་བརྗེད་པ་མེད་པ། ༣ བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སེམས་ཡུལ་ལས་རྣམ་པར་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པ་དང་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྒྱུན་དུ་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་སྔར་མ་འདྲིས་པ་ལ་དྲན་པ་མི་སྐྱེ་བས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་འདྲིས་པའི་དངོས་པོ་དང་། སྔར་འདྲིས་ཀྱང་ད་ལྟ་བློ་ཡུལ་དུ་མ་ཤར་ན་དྲན་པར་མི་འགྱུར་བས་རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་སེམས་ཀྱི་བརྗེད་པ་མེད་པ་དང་། དྲན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་གནས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྱུར་བས་བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མི་གཡེང་བའི་ལས་ཅན་ནོ།།

སྒྲ་བཤད་ནི། རང་ཡུལ་བརྗེད་པ་མེད་པར་དྲན་པས་ན་དྲན་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །བྱེད་ལས་ནི། དམིགས་པ་ལས་སེམས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པ་སྟེ། སྔར་ཡུན་རིང་དུ་ཡང་ཡང་བསམས་པའི་དོན་དང་། སྔར་བྱ་བ་བྱས་པ་དག་དང་། སྨྲས་པའི་དོན་དེ་དག་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ།།

དབྱེ་ན། སེམས་ཀྱིས་བསམས་པ་དྲན་པ། ལུས་ཀྱིས་བྱས་པ་དྲན་པ། ངག་གིས་སྨྲས་པ་དྲན་པ་དང་གསུམ་མོ།།

བཞི་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཤད་པ་ལ། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་ནི། ལུས་འདུ་འཛིས་དབེན་པ་སྟེ་སྐྱེ་བོ་མང་པོའི་འདུ་ཚོགས་མེད་པ་དང་། སེམས་རྣམ་རྟོག་རགས་པས་དབེན་པ་སྟེ་རྟོག་པ་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བ་གཉིས་དང་། གཞན་ཡང་སེམས་དམིགས་པ་ལ་འཇོག་པ་དང་། རང་གི་དམིགས་པ་མི་བརྗེད་པར་དྲན་པ་དང་། དམིགས་པ་ལ་སེམས་ཡང་ཡང་འཇོག་པར་བྱེད་པའི་བརྩོན་འགྲུས་རྣམས་ཀྱང་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ།།

ངོ་བོ་ནི། དམིགས་པ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་ཤིང་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དཔེར་ན་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཡུལ་ཞིག་ལ་ལྷག་པར་དམིགས་པའི་ཚེ་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་དེ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྐད་དོད་ས་མཱ་དྷི་ཞེས་པ་ཡང་དག་པར་འཛིན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། ཡང་སེམས་དམིགས་པ་ལ་སྙིང་ཆགས་སུ་ཚུག་གེ་འཛིན་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅེས་བཤད། བྱེད་ལས་ནི། རང་འབྲས་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའོ།།

ལྔ་པ་ཤེས་རབ་བཤད་པ་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུ་ནི། ཐོས་པ་དང་རིགས་འདྲ

གོམས་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དང་འཕེལ་བ་སོགས་ཡིན། ངོ་བོ་ནི། བརྟག་པར་བྱ་བའི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དཔེར་ན། རྟུལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་དཔྱད་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ལེགས་པར་དཔྱོད་བྱེད་ཀྱི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ། བྱེད་ལས་ནི། རང་ཡུལ་ལ་ཐེ་ཚོམ་སོགས་ཟློག་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །ཤེས་རབ་ཅེས་པ་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་འཚོལ་བ་ལ་རབ་ཏུ་གྱུར་པའམ། ཡང་ན་ཤེས་པའི་རབ་ཏུ་གྱུར་པས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཅེས་སྒྲ་བཤད་དུ་རུང་ངོ་།།

དབྱེ་ན། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་སྐྱེས་ཐོབ་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་། སྦྱོར་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་གཉིས། ཕྱེ་མ་ལའང་ནང་གསེས་ཀྱིས་ཕྱེ་ན། ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ། བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ། སྒོམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ཐོས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པར་གང་ཟག་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ངང་གིས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། གཉིས་པ་ནི། གཞུང་གི་ཚིག་སྤྱར་མ་ཐོས་པ་ཉན་པ་དང། མི་བརྗེད་པར་བློ་ལ་འཛིན་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྒྲ་སྤྱི་ཙམ་གྱི་ངེས་པ་རྙེད་པའི་ཤེས་རབ་དང་། གསུམ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཐོས་པའི་དོན་ལ་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་པའི་མཐར་ཚད་མས་ངེས་པ་རྙེད་པའི་ཤེས་རབ་དང་། བཞི་པ་ནི། བསམ་བྱུང་གིས་ངེས་པ་རྙེད་པའི་དོན་ལ་ཡང་ཡང་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་ལུས་དང་སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་ཤིན་སྦྱངས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་གྲོགས་དང་ལྡན་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཤེས་རབ་བོ།།

གཞན་ཡང་ཤེས་རབ་ལ། ཤེས་རབ་ཆེ་བ་དང་། ཤེས་རབ་མྱུར་བ། ཤེས་རབ་ཟབ་པ། ཤེས་རབ་གསལ་བ་སོགས་ཀྱང་ཡོད་དོ།།

ཡང་ཤེས་རབ་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་དབྱེ་བ་གསུམ་ཡོད་པར་ཡང་། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། "ཤེས་རབ་གང་ཞེ་ན། ཡུལ་དེ་དང་དེ་ལ་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། ཆོས་རྣམས་རབ་ཏུ་འབྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རིགས་པས་བསྐྱེད་པ་དང་། རིགས་པ་མ་ཡིན་པས་བསྐྱེད་པ་དང་། རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས་བསྐྱེད་པའོ། །"[7]ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། ཚུལ་འདི་ཡུལ་ངེས་གཞན་ལའང་འདྲའོ།།

ཡུལ་ངེས་དེ་དག་ཀྱང་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་འདོད་པའི་ཡུལ་དང་། ངེས་པའི་ཡུལ་དང་། འདྲིས་པའི་ཡུལ་དང་། ཉེ་བར་བརྟགས་པའི་ཡུལ་ཏེ་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པས་ན་ཡུལ་ངེས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། "ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་མ་ཡིན་པ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་དངོས་པོ་སོ་སོར་ངེས་པ་གང་ལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། རྣམ་པ་བཞི་པོ་འདོད་པ་དང་། ངེས་པ་དང་། འདྲིས་པ་དང་། ཉེ་བར་བརྟགས་པ་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་སྟེ། དེ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་ནི་ཐ་མ་ལའོ། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་གོང་མ་གསུམ་ལའོ། །"[8] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

7 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ༥༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༡༣༩

8 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ༥༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༡༨༠

དེ་ལྟར་གོང་དུ་སྨོས་པའི་འདུན་པ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་བྱུང་ལྔ་པོ་དེ་དག། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་ཡུལ་ངེས་སུ་བཤད་ཅིང་ཀུན་འགྲོར་མི་འཇོག་པ་ཡང། དེ་དག་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ཏེ། འདུན་པ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བྱའི་ཡུལ་ལ་འབྱུང་ཡང་གཞན་ལ་མི་འབྱུང་བ་དང། མོས་པ་སྔར་ངེས་པ་བྲངས་པའི་ཡུལ་ལ་འབྱུང་ལ་གཞན་ལ་མི་འབྱུང་བ་དང། དྲན་པ་འདྲིས་པའི་ཡུལ་ཁོ་ན་ལ་འབྱུང་བ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་བརྟག་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཁོ་ན་ལ་འབྱུང་བས་སོ། །ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས་ལྔ་པོ་དེ་དག་ཀུན་འགྲོར་བཤད་པ་ནི། དཔེར་ན། ཟེ་ཆོམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ལའང་ཤེས་རབ་ཅུང་ཟད་ཡོད་མོད། ཤེས་རབ་ཤས་ཆུང་ཞིང་ཟེ་ཆོམ་ཤས་ཆེ་བ་སོགས་འོག་ཏུ་འཆད་དོ།།

༣) དགེ་བ་བཅུ་གཅིག

གསུམ་པ་དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་ནི། ༡ དད་པ་དང་། ༢ ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་། ༣ ཁྲེལ་ཡོད་པ་དང་། ༤ འདོད་ཆགས་མེད་པ་དང་། ༥ ཞེ་སྡང་མེད་པ་

དང་། ༦ གཏི་མུག་མེད་པ་དང་། ༧ བརྩོན་འགྲུས་དང་། ༨ ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་། ༩ བག་ཡོད་པ་དང་། ༡༠ བཏང་སྙོམས་དང་། ༡༡ རྣམ་པར་མི་འཚེ་བའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་སོ། །

སྨོས་ལ། དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་འདི་ལྟ་སྟེ། །དད་དང་ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་དང་། །
མ་ཆགས་མི་སྡང་གཏི་མུག་མེད། །བརྩོན་འགྲུས་ཤིན་སྦྱངས་བག་ཡོད་དང་། །
བཏང་སྙོམས་མི་འཚེ་བ་རྣམས་སོ། །ཞེས་སོ། །

དེ་རྣམས་ཀྱི་དང་པོ་དད་པ་ནི། རང་ཉིད་གང་ལ་དད་པའི་ཡུལ་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། དང་བ་དང་། འདོད་པ་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། ཡུལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདུན་པའི་རྟེན་བྱེད་པའོ། །བདེན་པའི་གནས་ཚུལ་དང་། བླང་དོར་གྱི་གནས་སོགས་ལ་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དེ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དད་པ་དང་། རང་ཉིད་གང་ལ་དད་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་ནས་ཆུའི་རྙོག་པ་དྭངས་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་རྙོག་པ་སངས་ནས། ཡོན་ཏན་གོང་མ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་རུང་དུ་སོང་བའི་དད་པ་དེ་དང་བའི་དད་པ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་སྤོང་ནུས་དང་། ཡོན་ཏན་གོང་མ་ཐོབ་ནུས་སུ་ཤེས་ནས་ངེས་པར་འཐོབ་པར་བྱའོ་སྙམ་པའི་དད་པ་དེ་མངོན་འདོད་ཀྱི་དད་པ་ཡིན་ལ། ཕྱིར་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ཡིན་ལ། བརྩོན་འགྲུས་སྐྱེ་བ་ལ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་དགོས་ཤིང་། འདུན་པ་སྐྱེ་བ་ལ་ཡོན་ཏན་མཐོང་ཞིང་ཡིད་ཆེས་པའི་དད་པ་དགོས་པས། དད་པ་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ངོ་ཚ་ཤེས་པའི་སེམས་བྱུང་ནི། རང་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ལ་འཛེམ་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། ཉེས་སྤྱོད་སྡོམ་པའི་རྟེན་བྱེད་པའོ།།

གསུམ་པ་ཁྲེལ་ཡོད་པའི་སེམས་བྱུང་ནི། གཞན་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ལ་འཛེམ་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། ཉེས་སྤྱོད་སྤོང་ཞིང་ལེགས་སྤྱོད་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ།།

ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་ཁྲེལ་ཡོད་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། གཉིས་ཀ་ཉེས་སྤྱོད་ལ་འཛེམ་པར་འདྲ་ཡང་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་ནི། གང་ཟག་རང་ཉིད་ཉེས་སྤྱོད་འདི་ལ་ཞུགས་ན་འཕྲལ་ཕུགས་གང་དུའང་མི་ཕན་པར་མ་ཟད། གནོད་པ་འོང་བས་འདི་ནི་བདག་གི་བྱ་བ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ལ་འཛེམ་པ་དང་། ཁྲེལ་ཡོད་པ་ནི། བདག་ཉེས་སྤྱོད་འདི་ལ་ཞུགས་ན་དམ་པ་རྣམས་ཐུགས་ཁྲེལ་བ་དང་། གཞན་གྱིས་སྨད་པ་སོགས་འབྱུང་བས་མི་རུང་ངོ་ཞེས་གཞན་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཉེས་སྤྱོད་ལ་འཛེམ་པའོ།།

བཞི་པ་འདོད་ཆགས་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་ནི། ཡོ་བྱད་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་དེ་ལ་ཞེན་པ་ལོག་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། ཉེས་པ་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་པའོ།།

ལྔ་པ་ཞེ་སྡང་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་ནི། ཞེ་སྡང་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་གསུམ་པོ་

གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་གནོད་པ་བྱ་འདོད་སོགས་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། ཉེས་པ་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་པའོ། །ཞེ་སྡང་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་གསུམ་ནི། སེམས་ཅན་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གང་ལས་འབྱུང་བའི་གནས་རྣམས་ཡིན་ནོ།།

དྲུག་པ་གཏི་མུག་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་ནི། ཡུལ་ལ་མ་རྨོངས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །གཏི་མུག་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་དང་ཤེས་རབ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། གཏི་མུག་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་ནི་རྣམ་པ་མ་རྨོངས་པ་ཙམ་གྱིས་ཚོག་ཅིང་། བྱེད་ལས་ནི། ཉེས་སྤྱོད་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་ཙམ་གྱི་ཆ་ནས་བཞག་པ་དང་། ཤེས་རབ་ནི་ཆོས་རྣམས་སོ་སོར་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། བྱེད་ལས་ཐེ་ཚོམ་ཟློག་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་ཆ་ནས་བཞག་པ་ཡིན། འདོད་ཆགས་མེད་པ་དང་ཞེ་སྡང་མེད་པ་གཏི་མུག་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་འདི་གསུམ་ནི་དགེ་བའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་དང་། ཉེས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་འགོག་པའི་ཐབས་ཡིན་ནོ།།

བདུན་པ་བརྩོན་འགྲུས་ནི། དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་མངོན་པར་སྤྲོ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། དགེ་བ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའོ།། བརྩོན་འགྲུས་ནི་དགེ་བ་ལ་སྤྲོ་བ་ཞིག་དགོས་པས་འཇིག་རྟེན་པའི་བྱ་བ་ཐལ་པར་འབད་པ་རྣམས་བརྩོན་འགྲུས་མ་ཡིན། བརྩོན་འགྲུས་ལ་དབྱེ་ན་ལྔ་བཤད་དེ། དགེ་བ་ལ་འཇུག་པའི་སྔ་རོལ་ནས་མངོན་པར་སྤྲོ་བ་ནི་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། དགེ་བར་སྦྱོར་བའི་ཚེ་རྟག་སྦྱོར་དང་གུས་སྦྱོར་གྱི་སྒོ་ནས་མངོན་པར་སྤྲོ་བ་ནི་སྦྱོར་

བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། དགེ་བ་སྐྱེས་པ་ན་སེམས་མི་ཞུམ་པར་སྤྲོ་བ་ནི་མི་འགོང་བའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། གང་ཟག་གཞན་ལ་སོགས་པའི་འགལ་རྐྱེན་གྱིས་དགེ་བ་ལས་མི་ལྡོག་པར་སྤྲོ་བ་ནི་མི་ལྡོག་པའི་བརྩོན་འགྲུས་དང་། དགེ་བ་ལ་ཆོག་མི་ཤེས་པར་སྤྲོ་བ་ནི་ཆོག་པར་མི་འཛིན་པའི་བརྩོན་འགྲུས་ཡིན་ནོ།།

བརྒྱད་པ་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་སེམས་བྱུང་ནི། སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་ཅིང་ལས་སུ་རུང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། ལུས་དང་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བ་རྒྱུན་གཅོད་པར་བྱེད་པའོ། །སྤྱིར་ཤིན་སྦྱངས་ལ་དབྱེ་ན། ལུས་ཤིན་སྦྱངས་དང་། སེམས་ཤིན་སྦྱངས་གཉིས་ལས་འདིར་བཤད་པའི་ཤིན་སྦྱངས་ནི་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ཡིན་ལ། ཤིན་སྦྱངས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ།།

དགུ་པ་བག་ཡོད་པའི་སེམས་བྱུང་ནི། སེམས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་སྲུང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། དགེ་བ་སྐྱེ་བ་གནས་པ་འཕེལ་བ་ཅི་རིགས་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་།།

བཅུ་པ་བཏང་སྙོམས་ནི། བྱིང་རྒོད་འགོག་པའི་རྩོལ་བ་ཆེན་པོས་བསྒྲིམ་མི་དགོས་པར་སེམས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་གནས་པ་ཐོབ་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། བྱིང་རྒོད་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་འབྱུང་བའི་སྐབས་མི་འབྱེད་པའོ། །སྤྱིར་བཏང་སྙོམས་ཙམ་ལ་འདུ་བྱེད་བཏང་སྙོམས། ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས། ཚད་མེད་བཏང་སྙོམས་བཅས་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་བཤད་པ་ནི་དང་པོ་དེ་ཡིན་ནོ།།

བཅུ་གཅིག་པ་རྣམ་པར་མི་འཚེ་བའི་སེམས་བྱུང་ནི། དམིགས་པ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན་སྙམ་དུ་མི་བཟོད་པའམ་བརྩེ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། སེམས་ཅན་གནོད་པ་དང་རྡེག་པ་སོགས་སྤོང་བར་བྱེད་པའོ།།

༨) འཕྲོས་དོན་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བཤད་པ།

ཀ) སྤྱི་བཤད།

སྐབས་འདིར་འཕྲོས་དོན་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བཤད་པ་ལ། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེའི་ཁེ་ཕན་ནི་ཐོག་མར་རང་ཉིད་ལ་འོང་ཞིང་། སོ་སོའི་རྒྱུད་ལ་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་བཟོད་བསྲན་སོགས་བཟང་པོའི་བློ་རྣམས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་འཇིགས་སྣང་ཅུང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། གདེང་ཚོད་གོང་མཐོར་འགྲོ་བ་སོགས་ནང་གི་སྟོབས་ཤུགས་སྐྱེན་གྱི་ཡོད་ལ། གཞན་དང་ལྷན་དུ་ཉེ་འབྲེལ་གྱི་ཚོར་བ་སྐྱེན་ཞིང་། མི་ཚེའི་ནང་དམིགས་ཡུལ་དང་དོན་སྙིང་ལྡན་པའི་ཚོར་བ་རྣམས་ཡོང་བར་མ་ཟད། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེས་རང་ཉིད་དཀའ་ཚེགས་ཆེ་བའི་སྐབས་ངལ་གསོའང་སྐྱེན་གྱི་ཡོད།

མི་སུ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ན་གཞན་ལ་བརྩེ་བའི་བསམ་པ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོད་ན་སོ་སོའི་མི་ཚེ་སྐྱིད་ལ། སོ་སོ་སྡོད་སའི་སྤྱི་ཚོགས་དེའི་ནང་ལའང་ཞི་བདེ་བག་ཕེབས་

ཡོང་ཐུབ། གལ་ཏེ་མི་རེ་ངོ་རེས་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་གལ་གནད་ལ་བརྩི་མཐོང་བྱེད་པ་དང་། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ། བཟོད་པ་ལྟ་བུའི་ནང་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སོ་སོའི་མི་ཚེའི་ནང་ཁ་འབྲལ་ཐབས་མེད་པའི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཏུ་སྒྱུར་ཐུབ་པ་ན། དེའི་འབྲས་བུ་གཡུར་དུ་ཟ་བ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ།

མི་རྣམས་ནི་ཕ་མའི་བརྩེ་བའི་འོག་ནས་སྐྱེས་ཤིང་འཚར་ལོངས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། གཞོན་ནུའི་སྐབས་ཀྱི་བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་ཤུགས་ཟུངས་ཁྲག་གི་ནང་དུ་སིམས་ནས་བསྡད་ཡོད། མི་ཚེའི་ནང་བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་ཤུགས་ཆེན་པོ་དང་སེམས་ལ་ཞི་བདེ་ཡོད་ཚེ་ལུས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ལ་ཕན་པ་དང་། སེམས་འཁྲུགས་ནས་བསྡད་ཚེ་ལུས་པོའི་འཕྲོད་བསྟེན་ལའང་གནོད་ཀྱི་ཡོད་པར་གསོ་རིག་སྨན་པས་ཉམས་ཞིབ་བྱས་པ་བརྒྱུད་དངོས་སུ་ར་འཕྲོད་བྱུང་ཡོད།

བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ནི་འགྲོ་བ་མི་རྣམས་གཞན་གྱིས་བསླུལ་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་ཡིད་སྨོན་བྱ་ཡུལ་ཞིག་དང་། ནང་སེམས་ཀྱི་རྩ་ཆེའི་ཁྱད་ནོར་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། འགྲོ་བ་མི་རྣམས་ཀྱི་བདེ་ཐབས་དང་མཛའ་མཐུན་སྤྱི་ཚོགས་བཅས་ཀྱི་གཞི་རྟེན་ཡང་ཡིན། དེར་བརྟེན་གལ་ཏེ་སོ་སོའི་ཆེད་དུ་བདེ་སྐྱིད་འཚོལ་བའམ། གཞན་གྱི་དོན་དུ་བདེ་སྐྱིད་འཚོལ་ནའང་ངེས་པར་དུ་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེའི་ཉམས་ལེན་དགོས། ནང་གི་ཀུན་སློང་བཟང་པོ་ནི་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་རྩ་བ་ཡིན་ལ། ཀུན་སློང་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གིས་གཞན་གྱི་ཁེ་ཕན་ལ་བློ་ཁ་ཕྱོགས་སྐབས། རང་བཞིན་གྱིས་སོ་སོའི་བྱ་སྤྱོད་རྣམས་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་ཆ་ནས་ལྷད་མེད་པ་ཞིག་ཆགས་ཐུབ། དེས་ན་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ནི་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་

ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཚུགས་སའི་གཞི་རྟེན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་ངེས། ཞི་བདེ་ཞེས་པའང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ལ་གནོད་འཚེ་མི་བྱེད་པ་ཙམ་མིན་པར་བྱམས་བརྩེའི་རྣམ་པ་གསལ་བར་མངོན་པ་ཞིག་ཡིན།

འགྲོ་བ་མིའི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་རྒྱ་བ་བྱམས་བརྩེ་ལ་ཐུག་ཡོད་པས་འཛམ་གླིང་སྟེང་གི་ཆོས་ལུགས་གཙོ་ཆེ་བ་མཐའ་དག་གིས་བྱམས་བརྩེའི་ཉམས་ལེན་རྒྱལ་འདོན་བྱས་ནས་གསུངས་ཡོད། བྱམས་བརྩེ་ལ་མི་རྣམས་ལྷ་ཅི་དུད་འགྲོས་ཀྱང་དགའ་མོས་བྱེད་ལ། མི་ལ་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་དངོས་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་སེམས་བཟང་པོ་འདི་ཡིན་ཞིང་། གཞན་ལ་ཕན་པ་སྒྲུབ་པ་དང་ཡ་རབས་དང་སེམས་བཟང་བྱེད་པ་དེ་དག་ནི། མི་ཚེའི་ནང་གི་སྙིང་པོ་ཡིན་པས་དེ་དག་མེད་པར་གྱུར་ན་མི་ཚེའི་སྙིང་པོ་བརླགས་པ་ཡིན།

བྱམས་བརྩེ་ཞེས་པ་འདི་ཡོང་ཐབས་མེད་པ་ཞིག་མིན་པར་མི་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ལུས་པོའི་གྲུབ་ཆ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་བྱམས་བརྩེའི་ནུས་པ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། ནུས་པ་དེ་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་ནས་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་དགོས། མི་ཙམ་དུ་མ་ཟད་སྲོག་ཆགས་གཞན་ལའང་བྱམས་བརྩེས་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་དང་། ཆོས་ལ་དད་པ་མེད་ནའང་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ཞེས་པ་ནི་མི་ཚེའི་ནང་གལ་ཆེན་པོ་དང་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ངོས་འཛིན་ཐུབ་དགོས། ཚུང་དུས་སུ་བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་བ་དང་མྱོང་བ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་ནའང་། རིམ་གྱིས་འཚར་ལོངས་བྱུང་བའི་དུས་རིམ་ནང་ཕྱིའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཤུགས་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བྱམས་བརྩེའི་ནུས་ཤུགས་ལ་འགོག་རྐྱེན་བཟོ་བཞིན་ཡོད། ཆོས་ཁས་ལེན་མིན་

ཇི་ལྟར་ཡང་རང་ཉིད་དང་ཁྱིམ་ཚང་། སྤྱི་ཚོགས་བཅས་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་བ་ལ་བྱམས་བརྩེ་དགོས་ཤིང་། བྱམས་བརྩེ་ནི་སེམས་ནང་བདེ་སྐྱིད་དང་ཞི་བདེ་སྐྲུན་བྱེད་ངོ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་དགོས།

སྤྱིར་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་ལ་རིམ་པ་གཉིས་འབྱེད་དགོས་ཤིང་། གཅིག་ནི་ལུས་པོའི་གྲུབ་སྟངས་ཀྱི་ཆ་ནས་འཚོངས་པ་ཨ་མ་ཞིག་གིས་རང་གི་ཕྲུ་གུར་བརྩེ་བ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི་བརྩེ་བ་དེ་ཉིད་རྒྱ་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་སྔེ་ཆེད་དུ་བསྒོམས་ནས་བསྐྱེད་དགོས་པའི་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེའོ།།

ཕྱི་མ་དེ་ཡོང་བ་ལ་ཕྱོགས་རིས་དང་བྲལ་བའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་དགོས། དེ་ཡང་དཔོན་པོ་དང་གཡོག་པོ། ཕྱུག་པོ་དང་དབུལ་པོ། མཁས་པ་དང་གླེན་པོ། གཟུགས་པོ་སྟོབས་ཆེ་ཆུང་དང་། ཤ་མདོག་དཀར་ནག་སོགས་གང་ཡིན་ལ་མ་ལྟོས་པར། འཛམ་གླིང་འདིའི་སྟེང་གི་མི་ཚང་མ་མི་ཡིན་པར་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་དང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་འདོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པར་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་རྣམས་དགོས་པ་ཞིན་ཏུ་གལ་ཆེ། དེ་ལྟ་བུའི་འདུ་ཤེས་དེ་ཡོད་ན་ང་ཚོ་དང་ཁོང་ཚོ་ཞེས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་ཆགས་སྡང་གི་བློ་རྣམས་ཤུགས་ཆུང་དུ་འགྲོ་ཐུབ།

འགྲོ་བ་མི་རྣམས་བདེ་བ་འདོད་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་གཅིག་པ་དང་མི་གཅིག་གྱུར་ཡིན་པའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་དང་། ཡང་རྒྱལ་ཁབ་དང་། ལུང་ཚན།

མི་རིགས། སྐད་ཡིག དབུལ་ཕྱུག ཤེས་ཡོན་ཡོད་མེད། ཆོས་ལུགས་སོགས་མི་འདྲ་བ་ཡིན་བསམ་པའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་སྟེ་གཉིས་ཡོད། ལྟ་ཚུལ་དང་པོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་སྡང་གི་བློ་ཆེར་མི་འབྱུང་ཡང་། ལྟ་ཚུལ་གཉིས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ང་ཚོ་དང་ཁོང་ཚོ་ཞེས་རིས་སུ་གཅོད་པ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགྲ་གཉེན་གྱི་འདུ་ཤེས་འབྱུང་། ང་དང་ཁྱོད་ཅེས་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་པའི་ཐོག་ནས་བརྩེ་བ་ཞིག་སྐྱེས་ཀྱང་། དེ་ནི་ཕྱོགས་རིས་ཅན་གྱི་བརྩེ་བ་ཡིན་ཞིང་། ཕྱོགས་རིས་ཅན་གྱི་བརྩེ་བ་ཡོད་ས་དེར་སྡང་སེམས་ཡང་འབྱུང་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་ཕྱོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་གཞན་ཕྱོགས་ལ་དོགས་པ་དང་། གནག་སེམས། གནོད་སེམས་རྣམས་འབྱུང་། མི་གཅིག་གྱུར་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་བཟུང་བ་ལས་སྐྱེས་པའི་བརྩེ་བ་དེ་ཕྱོགས་རིས་མེད་པའི་བྱམས་བརྩེ་ཡིན། དེས་ན་ང་ཚོར་དགོས་པའི་བྱམས་བརྩེ་ནི་མི་གཅིག་གྱུར་གྱི་འདུ་ཤེས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ཡོང་བའི་བརྩེ་བ་དེ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡང་། འཕགས་པ་བྱམས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ལས།

སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སེམས་མཉམ་ཉིད། །[9] ཅེས་དང་། སློབ་དཔོན་སེངྒེ་བཟང་པོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས། "སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སེམས་གཅིག་པ་ཉིད་དང་།"[10] ཞེས་གསུངས།

སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་།

གང་ཚེ་བདག་དང་གཞན་གཉི་ག། །བདེ་བ་འདོད་དུ་མཚུངས་པ་ལ།

9 སྡེ་དགེ བསྟན། ཤེར་ཕྱིན། ཀ སྐབས་དང་པོ། ཤོག ༣- བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༥ ཤོག ༡

10 སྡེ་དགེ བསྟན། ཤེར་ཕྱིན། ཇ། སྐབས་དང་པོ། ཤོག ༤༧- བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༢༣༧

བདག་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ན། །གང་ཕྱིར་བདག་གཅིག་བདེ་བར་བརྩོན།།
གང་ཚེ་བདག་དང་གཞན་གཉི་ག། །སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་མཚུངས་པ་ལ།།
བདག་དང་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ན། །གང་ཕྱིར་གཞན་མིན་བདག་སྲུང་བྱེད།།[11]

ཅེས་གང་གི་ཚེ་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀ་བདེ་བ་འདོད་པར་མཚུངས་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་བཞིན་དུ། བདག་གཅིག་པུ་བདེ་བར་འགྱུར་བའི་ཐབས་ལ་བརྩོན་པར་བྱེད་ཅིང་གཞན་གྱི་བདེ་བ་ལ་མི་བརྩོན་པ་མི་རིགས་པ་དང་། ཡང་གང་གི་ཚེ་བདག་དང་གཞན་གཉིས་ཀ་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པར་མཚུངས་པ་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡང་མེད་བཞིན་དུ། གཞན་གྱི་བདེ་བ་བསྲུང་བ་མིན་པར་བདག་གི་བདེ་བ་གཅིག་པུ་སྲུང་བ་མི་རིགས་པར་གསུངས།

ཡང་འགྲོ་བ་མི་རྣམས་ཕན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་ནས་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་དག་ཤེས་ནའང་།

ཕྱོགས་རིས་མེད་པའི་བྱམས་བརྩེ་དེ་ཡོང་ཐུབ་ཅིང་། མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནི་འདུས་སྡོད་ཀྱིས་འཚོ་དགོས་པ་ལས་ཁེར་རྐྱང་གིས་འཚོ་མི་ཐུབ་པ་ཡིན་ལ། འགྲོ་བ་མིའི་ཁྱད་ཆོས་ཐུན་མོང་བ་ལུས་པོའི་གྲུབ་ཆའི་རང་བཞིན་གྱི་ཆ་ནས་ཀྱང་རང་གི་བདེ་སྐྱིད་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོང་དགོས་པས། ཆེ་ས་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཆུང་ས་ཁྱིམ་ཚང་བར་གྱི་ཤེས་ཡོན་དང་འཕྲོད་བསྟེན། ཚོང་དང་དཔལ་འབྱོར། བཟའ་བཏུང་རྒྱུན་གོས་སོགས་དགོས་མཁོ་ཡོད་དོ་ཅོག་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་ལ། རང་བཞིན་གྱི་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་བཞིན་དུ་གཅིག་གིས་

11 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤློ་ཀ ༩༥ ཤོག ༢༧ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༠༡

གཅིག་ལ་མ་དགའ་བ་དང་དོགས་པ་བྱེད་ཅིང་། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་མགོ་སྐོར་དང་། གནོད་འཚེ་བྱེད་རེས་ཀྱིས་གནས་ན་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་ཐབས་མེད།

དེང་འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྲུ་ཀུན་ཏུ་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་པ་ཙམ་གྱིས་བདེ་སྐྱིད་འབྱུང་བ་དང་མི་ཚེ་གཅིག་གི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་རྩ་བ་ཚུགས་པར་འདོད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་། རང་རང་གི་སེམས་ནང་རང་གཅེས་འཛིན་དང་། འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ། གནོད་སེམས། ཕྲག་དོག འཁྲུག་སེམས། རེ་དོགས། ཕྱོགས་རིས་ཅན་གྱི་བསམ་བློ་སོགས་ཀྱིས་ཁེངས་ནས་ཡོད་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆ་རྐྱེན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཇི་ཙམ་བྱུང་རུང་མི་ཚེ་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོང་མི་ཐུབ་ལ། གཞན་གཅེས་འཛིན་དང་། ཕན་སེམས། ཆོག་ཤེས། བྱམས་བརྩེ། བཟོད་སེམས་སོགས་ཀྱི་བསམ་བློ་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་ཕྱི་དངོས་པོའི་ཆ་རྐྱེན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་མེད་རུང་མི་ཚེ་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པ་ཞིག་འབྱུང་བས། མི་ཚེའི་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་མིན་ནི་གཙོ་བོར་ནང་བསམ་བློའི་ཁྱད་པར་ལས་ཡིན་པར་བསྟོན་དུ་མེད། དེས་ན་ཁྱིམ་ཚང་རེ་རེའི་ནང་བསམ་བློའི་བདེ་སྐྱིད་མེད་ན་ཁྱིམ་ཚང་དང་སྤྱི་ཚོགས་བཅས་ལ་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་ཐབས་དཀའོ། །

དེང་འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་པའི་མིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་མང་དག་ཅིག་གི་འབྱུང་རྐྱེན་ནི་འདོད་ཛམ་དང་འཁྲུག་སེམས། འཁོན་འཛིན་

དང་གནོད་སེམས། ང་རྒྱལ་དང་ཕྲག་དོག ཆགས་པ་དང་སྡང་བ་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ཀྱང་ངར་འཛིན་དང་རང་གཅེས་འཛིན་གྱིས་རྩ་བ་བྱས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས། །བདག་གཞན་ཆ་ལས་འཛིན་དང་སྡང་། །
འདི་དག་དང་ནི་ཡོངས་འབྲེལ་ལས། །ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར། །[12]

ཞེས་བདག་འཛིན་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་འདུ་ཤེས་པ་འབྱུང་ལ། དེ་ལས་བདག་གཞན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རིགས་དང་ཆ་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་དབང་གིས་རང་ཕྱོགས་ལ་འཛིན་ཅིང་ཆགས་པ་དང་གཞན་ཕྱོགས་ལ་སྡང་བར་འགྱུར་ལ། ཆགས་སྡང་འདི་དག་དང་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་འབྲེལ་བ་ལས་རང་ཕྱོགས་བདེ་བའི་ཕྱིར་དང་གཞན་ཕྱོགས་སྡུག་བསྔལ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྲོག་གཅོད་པ་དང་མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་ལ་སོགས་པ་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་གསུངས།

སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་།

འཇིག་རྟེན་བདེ་བ་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་ཀུན་གཞན་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་། །
འཇིག་རྟེན་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་ཀུན་རང་བདེ་འདོད་ལས་བྱུང་། །[13]

ཞེས་འཇིག་རྟེན་ན་བདེ་བ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་གཞན་བདེ་བར་འདོད་པ་གཞན་དོན་བྱས་པ་ལས་བྱུང་ལ། འཇིག་རྟེན་ན་སྡུག་བསྔལ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་

12 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༢༢༡ ཤོག ༡༡༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༠

13 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤློ་ཀ ༡༢༩ ཤོག ༢༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༡༡

ཐམས་ཅད་བདག་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་རང་བདེ་འདོད་པ་ལས་བྱུང་བས་བདག་གཅེས་འཛིན་སྒོ་དུ་མ་ནས་དགག་དགོས་པར་གསུངས།

མདོར་ན། འགྲོ་བ་མི་རྣམས་ཀྱི་ངག་གི་སྨྲ་བརྗོད་དང་། ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར། ཐ་ན་བྱ་བ་ཆུང་ཅག་ཡན་ཆད་ཀུན་སློང་གི་སྒོ་ནས་བཟང་ངན་འབྱེད་པས། བྱ་བ་ཆེ་ཕྲ་གང་ལ་འཇུག་ཀྱང་ཐོག་མའི་ཀུན་སློང་བཟང་པོ་ཞིག་དགོས་པ་གལ་གནད་ཆེ་ལ། འཛིག་རྟེན་འདིའི་སྐྱེ་འགྲོ་ཀུན་གྱི་བདེ་ཐབས་སུ་རིགས་རུས་དང་། ལྷ་གྲུབ། ཆོས་ལུགས་སོགས་ཀྱི་མི་མཐུན་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱབ་ཏུ་བསྐྱུར་ཏེ་ཆོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་མིའི་རིགས་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་གོང་མཐོར་གཏོང་རྒྱུ་གལ་ཆེ་ཞིང་། བཟང་སྤྱོད་ཅེས་པ་ནི་སོ་སོའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་གཞན་ལ་གནོད་འཚེ་མི་བྱེད་པ་ལ་གོ་དགོས།

མི་སྡེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ནི་བཟའ་བཏུང་མཉམ་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱིམ་ཚང་ཞིག་དང་འདྲ་བར་ངེས་པར་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་འཚོ་དགོས་པས། རང་ཉིད་གང་ལ་བརྟེན་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་དེར་སྡང་སེམས་དང་གནོད་འཚེ་སྤངས་ཏེ་སེམས་ཁུར་མཉམ་ལེན་གྱིས། བྱམས་པ་དང་བརྩེ་བས་འཚོ་བའི་མི་སྡེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་བསྐྲུན་རྒྱུ་གལ་འགངས་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ།།

(ཁ) བྱམས་པ་བཤད་པ།

ཞེ་སྡང་གི་གཉེན་པོ་ལ་བྱམས་པ་དང་བཟོད་པ་གཉིས་སུ་གསུངས་པའི་བྱམས་པ་བཤད་པ་ལ། སྙིང་རྗེ་དང་བྱམས་པ་གཉིས་སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་གི་ནང་ཚན་སེམས་བྱུང་ཞེ་སྡང་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པར་འདྲ་ནའང་། སྙིང་རྗེ་ནི་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་བའི་ཆ་ལ་དམིགས་ནས་དེ་དང་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། བྱམས་པ་ནི་བདེ་བའི་ཆ་ནས་དམིགས་ཏེ་སེམས་ཅན་རྣམས་དེ་དང་ལྡན་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ།།

བྱམས་པའི་ངོ་བོ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་བདེ་བ་དང་ལྡན་ན་ཅི་མ་རུང་། ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་གོ །དེ་ཡང་འཕགས་པ་བསོད་ནམས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མདོ་ལས། “སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་བར་གྱུར་ཅིག།ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི། བྱམས་པ་དང་།”[14] ཞེས་གསུངས། བྱེད་ལས་ནི། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་གནོད་སེམས་དང་། ཁྲོ་བ་དང་། འཁོན་འཛིན་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། གཞན་ཡང་། ཞེ་སྡང་གི་གཉེན་པོ་དང་། ངན་སྤྱོད་ལ་མི་འཇུག་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ།།

ག) བཟོད་པ་བཤད་པ།

བཟོད་པ་བཤད་པ་ནི། འཛམ་དཔལ་རྣམ་པར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། “འཛམ་དཔལ་གྱིས་སྨྲས་པ། བུ་མོ། ཁོང་ཁྲོ་བ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན། བུ་མོས་སྨྲས་པ། འཛམ་དཔལ། གང་གིས་སེམས་ལ་ཞེ་འགྲས་པ་མ་མཆིས་ཤིང་ཡུལ་

14 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ན། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༡༡༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག༣༡༡

ཐམས་ཅད་ལ་གནོད་པ་མི་བགྱིད་པ་སྟེ། དེ་ནི་བཟོད་པ་ལགས་པར་རིག་པར་བགྱིའོ།།"[15] ཞེས་བཟོད་པ་ཞེས་པ་ཁྲོ་བ་མེད་པ་སྟེ་གནོད་བྱེད་དང་སྡུག་བསྔལ་ལ་ཡིད་མི་འཁྲུག་པ་ཞིག་ལ་གསུངས་སོ།།

བཟོད་པ་ལ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། ༡ སྡུག་བསྔལ་དང་ལེན་གྱི་བཟོད་པ་ནི། སོ་སོའི་འཚོ་གནས་དང་ཁ་འབྲལ་ཐབས་མེད་པའི་སྡུག་བསྔལ་དང་དཀའ་ངལ་ཆེ་བ་རྣམས་དང་ལེན་བྱེད་པ་ལྟ་བུ། གལ་ཏེ་སོ་སོར་དཀའ་ངལ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་བཟོད་བསྲན་བསྟེན་མི་ཐུབ་ན་དེ་ལ་སྐྱོད་འཇུག་ཏུ་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་ཡོད་ན་ནི། །དེ་ལ་མི་དགའ་ཅི་ཞིག་ཡོད།།
གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་མེད་ན་ནི། །དེ་ལ་མི་དགའ་བྱས་ཅི་ཕན།།[16]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་གང་ལ་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་དེ་གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་ཡོད་ན་ནི་དེ་ལ་མི་དགའ་བར་བྱ་བའི་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེ་མ་ཐག་བཅོས་པས་སྡུག་བསྔལ་མེད་པར་འགྱུར་བས་སོ། །གལ་ཏེ་བཅོས་སུ་མེད་ན་ཡང་དེ་ལ་མི་དགའ་བ་བྱས་པས་ཅི་ཕན་ཏེ་ནམ་མཁའ་ཐོགས་བཅས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ལ་མི་དགའ་བ་བྱས་ཀྱང་མི་ཕན་པ་བཞིན་ནོ།།

༢ ཆོས་ལ་ངེས་སེམས་ཀྱི་བཟོད་པ་ནི། བསྒོམ་བྱའི་དོན་ལ་དཔྱོད་པ་དང་བསམ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དཔེར་ན། མཚན་ཉིད་པས་རྟགས་གསལ་རྩོད་པའི་སྐབས་རྟགས་གསལ་གྱི་དོན་བསམ་པ་ལྟ་བུ།

15 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཁ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༢༣༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༨༢༥

16 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤློཀ ༡༠ ཤོག ༡༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༦༥༡

༣ གནོད་བྱེད་ལ་ཧི་མི་སྨྲམ་པའི་བཟོད་པ་ནི། དགྲ་སོགས་གཞན་གྱིས་རང་ལ་གནོད་པར་བྱེད་པའི་ཚེ་ན། དེ་ལ་མི་ཁྲོ་བར་བཟོད་པ་བསྒོམ་པའོ། །དེ་ཡང་ཁོང་ཁྲོས་ནི། རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ་དེ་མ་ཐག་གཏོར་བཤིག་གཏོང་བ་དང་སེམས་ཁམས་མི་བདེ་བ་བཟོ་བ། རང་གི་གཡས་གཡོན་གྱི་ཁོར་ཡུག་ལ་གནོད་སྐྱོན་གཏོང་བ་སོགས་བྱེད་པས། ཁོང་ཁྲོའི་ཉེས་དམིགས་རྣམས་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་བཟོད་པ་བསྟེན་དགོས་ཤིང་། ཁོང་ཁྲོ་མ་བྱུང་གོང་ནས་དང་། བྱུང་བའི་ཚེ་རྐྱེན་བཟོད་བསྲན་ཐུབ་པར་བྱས་ཏེ་ཉེས་དམིགས་བསམས་ནས་བཟོད་པ་བསྒོམ་དགོས།

བཟོད་པ་འདི་གསུམ་ལས། ཕྱི་མ་འདི་གནོད་བྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་དང་། གཞན་གཉིས་ནི་སྐབས་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་སྟེ། སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་དུས་སུ་འང་རྒྱུན་རིང་བ་སོགས་བཟོད་པར་བྱས་ཏེ། རྩེ་གཅིག་ཏུ་ཉན་ནས་དོན་སེམས་པ་དང་། ཐ་ན་ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་སྐབས། ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་ལམ་ལ་གཟབ་ཅིང་། བཀྲེས་སྐོམ་བཟོད་པ་ཚུན་ལ་ བཟོད་པ་དེ་གཉིས་ཚང་བར་བྱུར་ཡོད་དོ།།

བཟོད་པ་བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན་བསམ་པ་ནི། མདོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལས། "བཟོད་པ་དང་ལྡན་པ་ཁྲོ་བ་རྣམ་པར་སྤངས་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དང་མཐུན་པར་འགྱུར་རོ། །ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མཐོང་ན་དགའ་བར་ཡང་འགྱུར་རོ། །མཆོག་ཏུ་ཡིད་ཆེས་པའི་ས་དང་བཞིན་གྱི་མདངས་རབ་ཏུ་དང་བ་དང་། སེམས་རབ་ཏུ་དང་བར་ཡང་འགྱུར་རོ། །"[17] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

བཟོད་པའི་ཉམས་ལེན་ཡང་སེམས་ལ་རག་ལས་ཚུལ་སྤྱོད་འཇུག་ལས་

17 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཤ།ཤོག ༩༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༩

གསུངས་ཏེ།

སེམས་ཅན་མི་སྲུན་ནམ་མཁའ་བཞིན། །དེ་དག་གཞོམ་གྱིས་ཡོང་མི་ལང་།།
ཁྲོ་བའི་སེམས་འདི་གཅིག་བཅོམ་ན། །དགྲ་དེ་ཐམས་ཅད་ཆོམས་དང་འདྲ།།
ས་སྟེངས་འདི་དག་ཀོས་གཡོགས་སུ། །དེ་སྙེད་ཀོ་བས་ག་ལ་ལང་།།
ལྷམ་མཐིལ་ཙམ་གྱི་ཀོ་བས་ནི། །ས་སྟེངས་ཐམས་ཅད་གཡོགས་དང་འདྲ།།[18]

ཞེས་སེམས་ཅན་མི་སྲུན་པ་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་མཐའ་ཡས་པས་དེ་དག་ཀུན་གཞོམ་པས་མི་ལང་བས། ཁྲོ་བའི་སེམས་འདི་གཅིག་པུ་བཅོམ་ཞིང་བཏུལ་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དགྲ་དེ་ཐམས་ཅད་ཆོམས་པ་དང་འདྲ་བར་འགྱུར་བ་ནི། དཔེར་ན། རྐང་པ་ལ་ཚེར་མ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་བསྲུང་བའི་དོན་དུ་ས་སྟེང་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཀོ་བ་འཇམ་པོས་གཡོག་དགོས་ན་དེ་སྙེད་ཀྱི་ཀོ་བས་མི་འདང་ལ། དེ་ལྟར་ནའང་ལྷམ་མཐིལ་ཙམ་གྱི་ཀོ་བས་ནི་རང་རང་གི་རྐང་པ་གཡོགས་ན་ས་སྟེང་ཐམས་ཅད་གཡོགས་པ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་སོ།།

ཞེ་སྡང་གི་གཉེན་པོ་བཟོད་པ་བསྟེན་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་དགོས་པ་མེད་ཅིང་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བས་ཁྲོ་བར་མི་རིགས་པ་ནི། དཔེར་ན། གཞན་གྱིས་རང་ལ་གནོད་པ་བྱས་པ་ལས། རང་གིས་གནོད་བྱེད་དེ་ལ་ཁྲོས་ནས་ལན་བསློགས་ན། གནོད་པ་བྱས་ཟིན་པ་སླར་ཕྱོག་ཏུ་མེད་པས། དེ་ལ་གནོད་ལན་བྱས་པ་དོན་མེད་ཚུལ་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

གནོད་པ་བྱས་པས་གལ་ཏེ་དེར་བཀོན་ན།།

18 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤློཀ ༡༢-༡༣ ཤོག ༡༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༥༧༡

དེ་ལ་བཀོན་པས་བྱས་ཟིན་ལྡོག་གམ་ཅི།།
དེ་ཕྱིར་དེར་བཀོན་ངེས་པར་འདིར་དོན་མེད།།[19]

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

ཡང་ཕྱིས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་དང་གནོད་ལན་བྱེད་པ་གཉིས་འགལ་བ་ནི། གནོད་ལན་བྱས་པས་འཁྲུག་རྩོད་སོགས་ཆེ་རུ་སོང་ནས་རང་ཅམ་དུ་མ་ཟད་རང་གི་གཉེན་ཉེ་དུ་སོགས་ལའང་གནོད་པ་དང་། ཐ་ན་རང་གི་སྲོག་ཀྱང་འདོར་དགོས་པའི་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་ཉེས་དམིགས་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་ཡོད། དེས་ན་སྔོན་པས་ནད་གསོ་བའི་ཐབས་སུ་གཙགས་བུ་རྣོན་པོས་གཏར་བའི་སྡུག་བསྔལ་བཟོད་པ་ལྟར། ཕུགས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་མཐའ་ཡས་པ་ལྡོག་པའི་དོན་དུ། འཕྲལ་གྱི་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུ་ལ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་བཟོད་བསྲན་བསྟེན་དགོས་ཤིང་གནོད་ལན་བྱེད་པ་མི་རིགས་སོ་སྙམ་ནས་ཁོང་ཁྲོ་དགག་པའོ།།

ཡང་སྨྱོ་ནད་ཀྱིས་ཟིན་པ་འགའ་ཞིག་གིས་སྨན་བཅོས་བྱེད་མཁན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་ཀྱང་སྨན་པའི་ངོས་ནས་འདི་རང་དབང་མེད་པའོ་སྙམ་ནས་མི་ཁྲོ་བར་སྨྱོ་ནད་སེལ་ཐབས་ལ་བརྩོན་པ་ལྟར། གནོད་བྱེད་ཀྱིས་གནོད་པ་བྱེད་པའི་ཚེ་འདི་ནི་སེམས་ཉོན་མོངས་པས་དབང་མེད་དུ་བསྐྱལ་བས་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་སྙམ་ནས། ཉོན་མོངས་དང་དེ་རྒྱུད་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེ་སྟེ། གང་ཟག་དེ་ལ་མི་ཁྲོ་བར་འདི་ཉོན་མོངས་པ་དེ་དང་དབྲལ་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་བསམས་ནས་ཁྲོ་བ་དགག་ཚུལ་ནི། སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷའི་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།

19 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པ། ཤློ་ཀ ༩ ཤོག ༢༠༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༧༨

ཁྲོ་ཡང་འབྱུང་པོས་བཟུང་བ་ལ། །སྨན་པ་འཁྲུག་པ་མིན་པ་ལྟར།།
ཐུབ་པ་ཉོན་མོངས་དགྲར་གཟིགས་ཀྱི། །ཉོན་མོངས་དང་འབྲེལ་གང་ཟག་མིན།།[20]

ཞེས་འབྱུང་།

ཡང་གཞན་གྱིས་བརྡེག་པའི་ཚེ་དངོས་སུ་གནོད་བྱེད་ལ་ཁྲོ་ན་དབྱུག་པ་དང་མཚོན་ཆ་ལའང་ཁྲོ་རིགས་ལ། བརྒྱུད་ནས་གནོད་པ་སྐྱེལ་བ་ལ་ཁྲོ་ན་གནོད་བྱེད་དེ་ཞེ་སྡང་གིས་བསྐུལ་བས་དེ་ལ་ཁྲོ་བར་རིགས་ཀྱི་གནོད་བྱེད་ཀྱི་གང་ཟག་དེ་ལ་དངོས་བརྒྱུད་གང་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱང་ཁྲོ་མི་རིགས་ཚུལ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས།

དབྱུག་པ་ལ་སོགས་དངོས་བཀོལ་ཏེ། །གལ་ཏེ་འཕེན་པ་ལ་ཁྲོ་ན།།
དེ་ཡང་ཞེ་སྡང་གིས་སྐད་པས། །ཉིས་[21]ན་ཞེ་སྡང་ལ་ཁྲོ་རིགས།།[22] ཞེས་སོ།།

དེ་ལྟར་དགྲའི་མཆོག་ཁོང་ཁྲོ་འཇོམས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་འདི་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་འབྱུང་བས་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ལེགས་པར་དཔྱད་ནས་རིགས་པའི་སྒོ་དུ་མ་ནས་བཀག་ན་ཁོང་ཁྲོའི་ནང་ཚན་གྱི་རིགས་དུ་མ་ཁེགས་ཤིང་བཟོད་པ་སྒོ་དུ་མ་ནས་སྐྱེའོ། །དེ་ལྟར་ཞེ་སྡང་གི་ཉེས་དམིགས་དང་གཉེན་པོ་བཟོད་པ་བསྟེན་ཚུལ་སོགས་ནི། སྤྱོད་འཇུག་དང་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པ་སོགས་ལས་ཞིན་ཏུ་རྒྱས་པར་འབྱུང་བས་དེ་དག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

20 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལྔ་པ། ཤློ་ཀ ༩ ཤོག ༦ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༩༣

21 སྡེ་དགེར་ཉེས་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་ཅིན་དང་སྣར་ཐང་དཔར་མར་ཉིས་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཅོས།

22 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༤༡ ཤོག ༡༦ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༩༤༣

ང) སྙིང་རྗེ་བཤད་པ།

སྙིང་རྗེའི་ངོ་བོ་ནི། སེམས་ཅན་གཞན་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་དང་བྲལ་ན་ཅི་མ་རུང་། བྲལ་བར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དཔེར་ན། ཉམ་ཐག་པའི་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་མཐོང་ནས་དེ་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པའི་བརྩེ་བ་དང་། སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་ལ་སྤྱོད་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས་རྒྱུ་དེ་དང་བྲལ་བར་གྱུར་ཅིག་སྙམ་པའི་བརྩེ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་སྟེང་སེམས་ཅན་རྣམས་སྡུག་བསྔལ་དང་བྲལ་བར་བདག་གིས་བྱའོ་ཞེས་སྐྱོབ་འདོད་ཀྱི་སྙིང་རྗེ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡང་གཞུང་དག་ལས་གསུངས། དེ་ལྟར་ཡང་འཕགས་པ་བསོད་ནམས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མདོ་ལས། "སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་ཐམས་ཅད་ལས་ཡོངས་སུ་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའོ། །"[23] ཞེས་འབྱུང་།

23 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ན། ལེའུ་གཉིས་པ། བམ་པོ་བཞི་པ། ཤོག ༡༡༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༣༡༡

སྙིང་རྗེའི་སྐད་དོད་ཀ་རུ་ཎཱའི་ཀཾ་བདེ་བ་དང་། རུ་ཎ་འགོག་པ་ལ་འཇུག་པས། གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ཁྱད་པར་མཐོང་ན་མི་བཟོད་ཅིང་རང་གི་བདེ་བ་འགོག་ནུས་པས་སྙིང་རྗེ་ལ་ཀ་རུ་ཎཱ་སྟེ་བདེ་བ་འགོག་པ་ཞེས་གསུངས།

བྱེད་ལས་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་མི་འཚེ་བའི་ལས་ཅན་ནོ། །སྙིང་རྗེའི་རྒྱུ་ནི། རང་དང་སེམས་ཅན་རྣམས་བདེ་བ་འདོད་ཅིང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པས་སེམས་ཅན་བློས་གཏོང་མི་རུང་བ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་སྔོན་ཡུན་རིང་པོ་ནས་རང་གི་གཉེན་དུ་གྱུར་ཚུལ་དང་། དེ་དག་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་མནར་ཚུལ་སེམས་པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་ཕན་གནོད་བྱས་པས་འབྲས་བུ་བདེ་སྡུག་འབྱུང་ཚུལ་སོགས་ཞིབ་ཏུ་སེམས་པ་དང་། མདོ་ཉི་ཁྲི་ལས་ཀྱང་། "སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མའི་སེམས་དང་། ཕའི་སེམས་དང་། ཕུ་ནུའི་སེམས་དང་། སྲིང་མོའི་སེམས་དང་། གྲོགས་པོ་དང་། གཉེན་པ་དང་། རུས་གཅིག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །"[24] ཞེས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕ་མ་སོགས་གཉེན་གྱི་འདུ་ཤེས་བསྐྱེད་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་སྙིང་རྗེའི་རྒྱུ་མང་དུ་གསུངས་སོ།།

སྙིང་རྗེ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ལ་སེམས་ཅན་རང་གི་གཉེན་དུ་འདུ་ཤེས་དགོས་པར་གསུངས་པ་ནི། རང་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་བར་མའི་སེམས་ཅན་དང་། གཞན་ཡང་རང་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་དགྲ་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་ནས་སྙིང་

24 སྡེ་དགེ བཀའ། ཉི་ཁྲི། ཁ། ལེའུ་སོ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༣༥༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཤོག ༧༥༣

རྗེའི་བློ་སྦྱོང་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་རང་གི་གཅེས་པའི་གཉེན་དང་། མ་ཤི་བའི་མྱ་ངན་གྱིས་གདུངས་པའི་ཕྲུ་གུ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་སྙིང་རྗེ་སྦྱང་མི་དགོས་པར་ངང་གིས་སྐྱེ་འོང་བ་ནི་སྦྱོང་བས་གྲུབ་བོ། །དེ་ཡང་སྙིང་རྗེའི་བསམ་པ་སྦྱོང་བའི་སྐབས་བར་མའི་སེམས་ཅན་ལྟ་བུ་ལ་གཉེན་གྱི་བློ་སྐྱེད་དགོས་པའི་གནད་ནི། དེ་དག་ལ་དམིགས་ནས་སྡུག་བསྔལ་ལ་མི་བཟོད་པའི་བློ་སྐྱེ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལྟ་བུའི་མི་བཟོད་པའི་བློ་མེད་ཚེ་དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་སྙིང་རྗེ་མི་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལྟ་ནའང་རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་སྤྱོད་འཇུག་ཏུ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་གཉེན་གྱི་འདུ་ཤེས་བསྒོམ་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར། རང་གཞན་བདེ་བ་འདོད་པར་མཉམ་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པར་མཉམ་པའི་བཏང་སྙོམས་ཀྱི་བློ་སྦྱང་བ་རྩལ་དུ་བཏོན་ཏེ། དེ་ནས་བདག་གཞན་བརྗེ་བའི་བློ་བསྐྱེད་དེ་སྙིང་རྗེའི་བློ་སྦྱོང་བའི་མན་ངག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༥) རྩ་ཉོན་དྲུག

བཞི་པ་རྩ་ཉོན་དྲུག་ནི། ༡ འདོད་ཆགས་དང་། ༢ ཁོང་ཁྲོ་དང་། ༣ ང་རྒྱལ་དང་། ༤ ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། ༥ ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་དང་། ༦ ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་རྣམས་སོ།།

སྡོམ་ལ། རྩ་ཉོན་དྲུག་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། །འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ང་རྒྱལ་དང་།།

མ་རིག་པ་དང་ཐེ་ཚོམ་དང་། །ལྟ་བ་ཉོན་མོངས་ཅན་རྣམས་སོ། །ཞེས་སོ། །

དེ་ལ་ཉོན་མོངས་སྤྱིའི་ངོ་བོ་ནི། རང་ཉིད་རྒྱུད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གི་སེམས་རྒྱུད་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་སྟེ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཆོས་གང་འབྱུང་བ་ན་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བའི་མཚན་ཉིད་དུ་འབྱུང་སྟེ། དེ་བྱུང་བས་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་རབ་ཏུ་མ་ཞི་བར་འབྱུང་བ་དེ་ཉོན་མོངས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །"[25] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

རྩ་ཉོན་དྲུག་གི་དང་པོ་འདོད་ཆགས་ནི། ཟག་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་ཡིད་འོང་དུ་མཐོང་ནས་ལྷག་པར་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དེ་ཡང་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལུས་དང་ཟས་གོས་གནས་མལ་སོགས་མཐོང་བ་ན། དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཞེན་ཞིང་དེ་དང་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པ་ལྟ་བུ། ཉོན་མོངས་གཞན་རྣམས་རས་སྐམ་པ་ལ་རྡུལ་ཞུགས་པ་བཞིན་དབྱུང་སླ་ཡང་། འདོད་ཆགས་ནི་སྣུམ་གྱིས་བརླན་པའི་རས་ལ་རྡུལ་ཞུགས་པ་དབྱུང་དཀའ་བ་བཞིན་དུ། རང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཞེན་ཞིང་འབྲལ་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ། །བྱེད་ལས་ནི། རང་འབྲས་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །

འདོད་ཆགས་དང་སྲེད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། སྲེད་པ་ལ་འདོད་སྲེད། འཇིག་སྲེད། སྲིད་སྲེད་དང་གསུམ་ཡོད། དང་པོ་ནི། བདེ་བ་དང་འཕྲད་པར་འདོད་པ་དང་། དེ་དང་མི་འབྲལ་བར་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་དང་། གཉིས་པ་ནི། སྡུག་བསྔལ་གྱིས་འཇིགས་ནས་ཀྱི་མ་བདག་ཤི་ཡང་ཅི་མ་རུང་། མེད་པ་དང་མ་བྱུང་

25 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། ཤོག ༢༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༩༩

ཡང་ཅི་མ་རུང་སྨྲམ་པ་ལ་སོགས་པ་འཛེག་པ་ལ་སྦྱེད་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཕུང་པོ་ལ་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་ལྟ་བུ། སྦྱེད་པ་དེ་ཉིད་ལྷག་པར་འཕེལ་ཏེ་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སོང་བའི་གནས་སྐབས་ལ་ལེན་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། འདོད་ཆགས་ཀྱི་འཕྲུལ་གྱི་གཉེན་པོར་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་སྒོམ་ཚུལ་གྱི་ཐད་དུ་འཆད་དོ།།

གཉིས་པ་ཁོང་ཁྲོ་ནི། ཁོང་ཁྲོའི་དམིགས་ཡུལ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་མི་བཟོད་ཅིང་གནོད་པ་བྱ་བར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་སྟེ། །དེ་ཡང་དགྲ་སོགས་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་ཤིན་ཏུ་རྩུབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན། མི་ཞིག་གིས་ཚིག་རྩུབ་སྨྲས་པ་ན་དེ་མ་ཐག་སེམས་ལ་མི་བཟོད་པ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ། ཁོང་ཁྲོའི་དམིགས་ཡུལ་གསུམ་ནི། སེམས་ཅན་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང་། མཚོན་དང་ཚེར་མ་སོགས་སྡུག་བསྔལ་དེ་དག་གང་ལས་འབྱུང་བའི་གནས་རྣམས་སོ།།

ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་ལ་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཀུན་ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་གཞི་དགུ་ནི། སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར།

གནོད་སེམས་བདག་དང་གྲོགས་དང་དགྲའི།།
ཕྱོགས་ལ་དུས་གསུམ་དོན་མིན་པ།།
གནོད་བྱས་གནོད་པ་གནོད་དོགས་ཕྱོགས།།
དོགས་པའི་གཞན་ལ་གནོད་པའི་སེམས།།

རྒྱུ་དགུ་ལས་ནི་བྱུང་བ་ཡིན།།[26]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བདག་ལ་འདས་པའི་དུས་སུ་གནོད་པ་བྱས་སོ། །ད་ལྟ་བྱེད་དོ། །མ་འོངས་པ་ན་བྱེད་པར་འགྱུར་སྲིད་དོ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་དང་། བདག་གི་གཉེན་ལ་དེ་བཞིན་གསུམ་དང་། བདག་གི་དགྲ་ལ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ་བའི་དུས་སུ་རིམ་པ་བཞིན་ཕན་བཏགས་སོ། །འདོགས་སོ། །གདགས་པར་འགྱུར་སྲིད་སྙམ་དུ་དོགས་པ་གསུམ་བཅས་དགུ་ཡོད།

བྱེད་ལས་སམ་ཉེས་དམིགས་ནི། མདོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཁོང་ཁྲོའི་དབང་དུ་སོང་བའི་སྐྱེས་བུ་དེ་ཉིད་མཐོང་ཆོས་ལ་དགེ་བའི་རྟེན་དུ་མི་རུང་བར་བྱེད་པ་དང་། བཞིན་གྱི་མདོག་མི་མཛེས་པ་དང་། གཞན་གྱིས་རང་ཉིད་བག་མེད་པར་མཐོང་བ་དང་། སྐྱེ་བོ་ཀུན་དང་མི་མཐུན་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་། སྒོ་གསུམ་མི་གཙང་བར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་སོགས་ཉེས་དམིགས་ཤིན་ཏུ་མང་། སྤྱོད་འཇུག་ལས་ཀྱང་།

ཞེ་སྡང་ཟུག་རྔུའི་སེམས་འཆང་ན། །ཡིད་ནི་ཞི་བ་ཉམས་མི་མྱོང་།།

དགའ་དང་བདེ་བའང་མི་འཐོབ་ལ། །གཉིད་མི་འོང་ཞིང་བརྟན་མེད་འགྱུར།།[27]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ཞེ་སྡང་ནི་ཟུག་རྔུ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཞེ་སྡང་གི་སེམས་འཆང་ན་ཡིད་ལ་སྡུག་བསྔལ་ཞི་བའི་དགའ་བ་དང་། ལུས་བདེ་བའང་མི་འཐོབ་ལ། གཉིད་མི་འོང་ཞིང་སེམས་བག་ཡེབས་པའི་

26 སྡེ་དགེ བསྟན། སྐྱེས་རབས། གེ ལེའུ་ལྔ་པ། ཤློ་ཀ ༣༡ ཤོག ༡༢༣ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༣༢༧

27 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༣-༦ ཤོག ༡༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༥༡༠

བརྟན་པའང་མེད་པར་འགྱུར་ལ། ཁྲོ་བའི་དབང་དུ་སོང་ན་རང་ལ་ནོར་དང་བཀུར་སྟིས་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པ་རྣམས་ཀྱང་གསོད་པར་བྱེད་ཅིང་། མཛའ་བཤེས་རྣམས་ཀྱང་ཡིད་སུན་ནས་སྐྱོ་བར་འགྱུར་བ་སོགས་མདོར་ན་ཁྲོ་བའི་དབང་དུ་སོང་བའི་སྐྱེ་བོ་ལ་བདེ་བར་གནས་པའི་གོ་སྐབས་ནམ་ཡང་མེད་པས། ཅི་ནས་ཀྱང་ཁོང་ཁྲོ་བ་ལ་སྐབས་མི་སྦྱིན་སྙམ་པས་ཁྲོ་བ་དགག་པར་བྱ་བ་སྟེ་རྒྱས་པར་བཟོད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

གསུམ་པ་ང་རྒྱལ་ནི། རྒྱུ་ནོར་རམ་ཡོན་ཏན་སོགས་རང་གི་ཕུན་ཚོགས་ཅི་རིགས་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་ཁེངས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དེ་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱི་སྟོབས་འབྱོར་རིགས་རུས་ཡོན་ཏན་ཐ་ན་སྐད་བཟང་བ་དང་ཤེད་ཤུགས་ཆེ་བ་ཚུན་ཆད་ཀྱི་ཡུལ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་ཁེངས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། རི་མཐོན་པོའི་རྩེ་ནས་ལྟ་བ་ན་གཞན་རྣམས་དམའ་ཞུམ་ཞུམ་བྱེད་པ་བཞིན་རང་ཉིད་མཆོག་ཏུ་འཛིན་ཅིང་། ཕ་རོལ་པོ་དམའ་བར་བཟུང་ནས་མཐོ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཇུག་པ་ལྟ་བུའོ།།

བྱེད་ལས་ནི། གཞན་ལ་མ་གུས་པ་དང་ཡོན་ཏན་གོང་མ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་བྱེད་ཅིང་། སྡུག་བསྔལ་འབྱུང་བའི་རྟེན་བྱེད་པའོ། །ང་རྒྱལ་གྱི་གཉེན་པོར་ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བསྒོམ་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རང་གིས་མི་ཤེས་པའི་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་ཚུལ་དང་རང་ལས་ལྷག་པའི་གང་ཟག་ཁྱད་པར་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསམ་དགོས་སོ།།

དབྱེ་ན། བདུན་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། ང་རྒྱལ་དང་། ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ་

དང་། ང་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་ང་རྒྱལ་དང་། ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ཅུང་ཟད་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་དང་། ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་དང་བདུན་ནོ། །དང་པོ་ང་རྒྱལ་ནི། དམན་པ་འདི་ལྟ་བུ་ལས་བདག་མཆོག་གོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པའོ། །གཉིས་པ་ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ་ནི། རང་དང་མཉམ་པ་ལས་ལྷག་གོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པའོ། །གསུམ་པ་ང་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་ང་རྒྱལ་ནི། རང་ལས་ལྷག་པ་ལས་ཀྱང་བདག་མཆོག་གོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པའོ། །བཞི་པ་ངའོ་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་ནི། ཕུང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་ངའོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པའོ། །ལྔ་པ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ནི། ཡོན་ཏན་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་རློམ་ནས་སེམས་ཁེངས་པའོ། །དྲུག་པ་ཅུང་ཟད་སྙམ་པའི་ང་རྒྱལ་ནི། རང་ལས་ཆེས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལ་དམིགས་ནས་འདི་ལས་བདག་ཅུང་ཟད་དམན་པ་ཙམ་མོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཁེངས་པའོ། །བདུན་པ་ལོག་པའི་ང་རྒྱལ་ནི། ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་རློམ་ནས་སེམས་ཁེངས་པའོ། །གཞན་ཡང་བདག་གསོན་ཡང་དགོས་པ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བདག་ཉིད་ལ་སྨོད་པ་ལྟ་བུ་ནི་དམན་པའི་ང་རྒྱལ་ཡིན་པར་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་སོགས་ལས་བཤད་དོ།།

བཞི་པ་མ་རིག་པ་ནི། རང་ཡུལ་ལ་རྨོངས་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །སྤྱིར་མ་རིག་པ་ཞེས་པ་མ་མཐོང་མ་རིག་བྱེད་པ་ལྟར་རིག་པ་ལ་དགག་སྒྲ་སྦྱར་བས་མ་རིག་པ། མ་མཐོང་བ། མི་ཤེས་པ། མི་གསལ་བ་ལྟ་བུ་ལ་བྱ་སྟེ། དཔེར་

ན། མིག་བཙུམས་པ་ལྟ་བུའི་ནག་ཐོམ་མེ་བའམ་མུན་པས་ཁྱབ་པའི་ཚེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་སོགས་མི་མཐོང་བ་བཞིན་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་སོགས་མི་ཤེས་པའོ།།

མ་རིག་པ་འདི་ལ་སེམས་བྱུང་མི་ཤེས་པའི་རྨོངས་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་གཉིས་ལས། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་སེམས་བྱུང་མི་ཤེས་པ་ལ་བཞེད་ལ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྨོངས་པ་ལ་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཕྱོགས་དང་པོས་ནི་མ་རིག་པ་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་དང་མ་རྟོགས་པའི་བློ་གཉིས་ལས་མ་རྟོགས་པའི་བློར་བཞེད་ཅིང་། གཉིས་པས་ནི་ལོག་པར་རྟོག་པ་ལ་འདོད་དོ། །འོན་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཀས་མ་རིག་པའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོའི་གཙོ་བོ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་འཛིན་པ་ནི་འདྲའོ།།

བྱེད་ལས་ནི། མ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་སྡང་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་གཞན་རྣམས་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་དང་། ལས་ལ་བརྟེན་ནས་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་འབྱུང་བས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་རྟེན་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཉེས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག།།འཇིག་ཚོགས་ལྟ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན།།
དེ་མ་རིག་དེར་དེ་ལ་ཆགས། །དེ་ལས་ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་འབྱུང་།།
དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་ཉེས་རྣམས་ཀྱི། །རྒྱུ་ནི་གཏི་མུག་ཡིན་པར་གསུངས།།[28]

28 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཤློཀ ༢༢༨ ཤོག ༡༠༣ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༡༩

ཞེས་དང་། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་།

ཉོན་མོངས་སྐྱོན་རྣམས་མ་ལུས་འཇིག་ཚོགས་ལ།།

ལྟ་ལས་བྱུང་བར་བློ་ཡིས་མཐོང་གྱུར་ཅིང་།།[29]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ་ཞིབ་པར་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ།།

ལྔ་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་ནི། ལས་འབྲས་སོགས་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དཔེར་ན། བདག་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནམ་མིན་སྙམ་དུ་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པ་ལྟ་བུ། ལམ་དུ་འགྲོ་འདོད་པའི་ཚེ་ལམ་དངོས་གནས་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བས་ལམ་དུ་འགྲོ་བའི་གེགས་བྱེད་པ་ལྟར་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་གྱིས་ཀྱང་གནས་ལུགས་སོགས་མཐོང་བའི་གེགས་བྱེད་དོ། །བྱེད་ལས་ནི། ལྷག་དོར་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པ་སོགས་སོ། །སྤྱིར་ཐེ་ཚོམ་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། མི་འདི་བཀྲ་ཤིས་ཡིན་ནམ་མིན་སྙམ་པ་སོགས་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པས་སོ།།

དྲུག་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་ལ་ལྔ་ཡོད་དེ། འཇིག་ལྟ་དང་། མཐར་ལྟ་དང་། ལོག་ལྟ་དང་། ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག

29 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ། ཤློ་ཀ ༡༢༠ ཤོག ༢༡༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༣༢

འཛིན་རྣམས་སོ། །དང་པོ་འཇིག་ལྟ་ནི། དམིགས་པ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ང་དང་ང་ཡི་བ་གང་རུང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་རང་དབང་བའི་ང་དང་ང་ཡིར་སྙམ་དུ་སེམས་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཞིག་གོ །དཔེར་ན། རང་ཉིད་ལ་གཞན་གྱིས་བསྟོད་སྨད་སོགས་བྱེད་པའི་ཚེ་ང་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ཅི་ཡིན་སྙམ་དུ་བློ་ཕུགས་སུ་ང་ཡིང་ཡིང་བ་ཞིག་ཤར་ཡོང་བ་དེ་ལྟར་དུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྟེ། འཇིག་ཅིང་ཚོགས་པའི་ཕུང་པོ་ལ་བདག་དང་བདག་གིར་ལྟ་བས་ན་འཇིག་ལྟ་ཞེས་བྱའོ། །འཇིག་ལྟ་ལ་དབྱེ་ན། ངར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་དང་། ངཡི་བར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་གཉིས་སོ།།

གཉིས་པ་མཐར་ལྟ་ནི། འཇིག་ལྟའི་དམིགས་ཡུལ་དེ་རྟག་པའམ་ཆད་པ་གང་རུང་དུ་འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ། །འདིས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྟུང་བར་བྱེད་པས་ན་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དབུ་མའི་ལམ་དུ་འགྲོ་བ་ལ་བར་ཆད་ཀྱི་གཙོ་བོའོ། །མཐར་ལྟ་ལ་དབྱེ་ན། རྟག་པར་ལྟ་བ་དང་། ཆད་པར་ལྟ་བ་གཉིས་སོ།།

གསུམ་པ་ལོག་ལྟ་ནི། ལས་རྒྱུ་འབྲས་དང་། བྱ་བྱེད་སོགས་ཡོད་པའི་ཆོས་ཤིག་ལ་དམིགས་ནས་དེ་མེད་པར་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཞིག་གོ །འདིའི་བྱེད་ལས་ནི། དགེ་བ་ལ་མི་འཇུག་པ་དང་། དགེ་རྩ་གཅོད་པ་དང་། མི་དགེ་བ་ལ་འཇུག་ཅིང་སྡིག་སེམས་དམ་འཆའ་བ་སོགས་བླང་དོར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ཡིན་ནོ།།

བཞི་པ་ལྟ་བ་མཆོག་འཛིན་ནི། ལྟ་ངན་གཞན་རྣམས་དང་དེ་གང་ལ་བརྟེན་

ནས་འབྱུང་བའི་གནས་ཕུང་པོ་གཉིས་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་དམིགས་ནས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ཞིག་གོ།

ལྔ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་འཛིན་ནི། ལྟ་ངན་གྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ངན་པའམ་ཚུལ་འཆལ་གྱི་དམ་བཅའ་དང་། ལུས་ངག་གི་བརྟུལ་ཞུགས་ངན་པ་དང་། དེ་དག་གང་ལས་འབྱུང་བའི་ཕུང་པོ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་དག་གྲོལ་གྱི་རྒྱུའམ་མཆོག་ཏུ་ལྟ་བའི་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནོ།།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་སྨོས་པའི་ལྟ་བ་ལྔ་དང་། འདོད་ཆགས། ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ། མ་རིག་པ། ཐེ་ཚོམ་བཅས་ལྟ་མིན་ལྔ་ལ་རྩ་ཉོན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། འདི་བཅུ་པོ་གང་རུང་ལས་མ་སྐྱེས་པའི་ཉེ་ཉོན་མེད་ཅིང་། ཉེ་ཉོན་རྣམས་འདི་བཅུ་པོ་གང་རུང་དང་ཉེ་བ་ཤ་སྟག་ཡིན་པའམ། སེམས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ན་རྩ་ཉོན་ཞེས་བྱའོ།།

༦) ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ།

ལྔ་པ་ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་ནི། ༡ ཁྲོ་བ་དང་། ༢ ཁོན་འཛིན་དང་། ༣ འཆབ་པ་དང། ༤ འཚིག་པ་དང་། ༥ ཕྲག་དོག་དང་། ༦ སེར་སྣ་དང་། ༧ སྒྱུ་དང་། ༨ གཡོ་དང། ༩ རྒྱགས་པ་དང་། ༡༠ རྣམ་པར་འཚེ་བ་དང་། ༡༡ ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་། ༡༢ ཁྲེལ་མེད་པ་དང་། ༡༣ རྨུགས་པ་དང་། ༡༤ རྒོད་པ་དང་། ༡༥ མ་དད་

པ་དང་། ༡༦ ལེ་ལོ་དང་། ༡༧ བག་མེད་དང་། ༡༨ བརྗེད་ངས་དང་། ༡༩ ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང་། ༢༠ རྣམ་པར་གཡེང་བའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་སོ།། སྡོམ་ལ། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་འདི་ལྟ་སྟེ། །ཁྲོ་དང་ཁོན་འཛིན་འཆབ་པ་དང་།།

འཚིག་པ་ཕྲག་དོག་སེར་སྣ་སྒྱུ། །གཡོ་རྒྱགས་རྣམ་འཚེ་ངོ་ཚ་མེད།།

ཁྲེལ་མེད་རྨུགས་དང་རྒོད་པ་དང་། །མ་དད་ལེ་ལོ་བག་མེད་དང་།།

བརྗེད་ངས་ཤེས་བཞིན་མིན་པ་དང་། །རྣམ་གཡེང་དང་ནི་ཉི་ཤུ་འོ།།

ཞེས་སོ།།

དང་པོ་ཁྲོ་བ་ནི། ཀུན་ནས་མནར་སེམས་པའི་གཞི་དགུ་གང་རུང་ཉེ་བར་གནས་པ་ན་གནོད་པ་བྱ་བར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། མཚོན་ཆ་ལེན་པ་སོགས་གཞན་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའོ།།

ཁོང་ཁྲོ་དང་། ཁྲོ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། ཁོང་ཁྲོ་ནི་ཁྲོ་བའི་ཡུལ་ཉེ་བར་མི་གནས་ཀྱང་། སེམས་ལ་ཤར་བ་ཙམ་གྱིས་མི་བཟོད་པར་ཁོང་ནས་འཁྲུགས་པ་མེ་འབར་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཁྲོ་བ་ནི་ཁྲོ་བའི་གཞི་ཉེ་བར་གནས་པ་ན་ཁོང་ཁྲོ་ཆེར་འཕེལ་ཏེ་ལུས་ཀྱིས་རྡེག་པ་ལ་སོགས་པ་བྱ་འདོད་པ་མེ་ལ་མར་ཁུ་བླུགས་པ་ན་མེ་ལྕེ་ཆེར་འབར་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་བློ་གྲོས་ཀྱི་སྤྱོད་འཇུག་དཀའ་འགྲེལ་ལས། "སེམས་ཀྱི་རྒྱུབ་པའི་གནས་སྐབས[30] ནི་ཞེ་སྡང་ངོ་། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་འཇུག་པ་ནི་ཁྲོ་བ་སྟེ། གང་གི་དབང་གིས་དབྱུག་པ་

30 སྡེ་དགེར་གནས་ནི་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་སུ་གནས་སྐབས་ནི་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཅོས།

ལ་སོགས་པ་ལེན་པར་བྱེད་པའོ། །"[31] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

གཉིས་པ་ཁོན་འཛིན་ནི། གནོད་ལན་བྱེད་འདོད་པ་མི་གཏོང་བའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །ཁོན་པའི་རྒྱུན་དམ་དུ་འཛིན་པས་ན་ཁོན་འཛིན་ཅེས་བྱ། བྱེད་ལས་ནི། གནོད་པ་ལ་མི་བཟོད་པར་གནོད་ལན་བྱེད་པའོ།།

གསུམ་པ་འཚིག་པ་ནི། གཞན་གྱིས་ཕན་པར་འདོད་པའི་བསམ་པས་ཉེས་པ་གླེང་བ་ན་ཉེས་པ་སྨྲ་བར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། དངོས་སུ་འཁྲོད་པ་དང་། བརྒྱུད་ནས་ལུས་སེམས་མི་བདེ་བར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ།།

བཞི་པ་འཚིག་པ་ནི། གཞན་གྱིས་རང་གི་ཉེས་པ་གླེང་བ་ན་ཉེས་པ་ལ་འཁྲོད་པ་དང་མཐོལ་བཤགས་ཀྱི་བསམ་པ་མེད་པར་ཁྲོ་བ་དང་ཁོན་འཛིན་གྱི་དབང་གིས་ཞེ་འགྲས་པའི་བསམ་པས་ཚིག་རྩུབ་པོ་སྨྲ་བར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། ཚིག་རྩུབ་སོགས་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་དུ་མར་འཇུག་པས་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ།།

ལྔ་པ་ཕྲག་དོག་ནི། གཞན་གྱི་ཕུན་ཚོགས་ལ་མི་བཟོད་པར་སེམས་ཁོང་ནས་འཁྲུག་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །དབྱེ་ན། རང་དང་མཉམ་པའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་དམིགས་པའི་ཕྲག་དོག་དང་། རང་ལས་ལྷག་པའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་དམིགས་པའི་ཕྲག་དོག་གཉིས་ཏེ། སེམས་ཀྱི་ཕྲག་གམ་བར་དོག་པར་བྱེད་པས་ན་ཕྲག་དོག་གོ །བྱེད་ལས་ནི། །གཞན་ལ་ཕུན་ཚོགས་བྱུང་ན་ཡིད་མི་བདེ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ།།

དྲུག་པ་སེར་སྣ་ནི། རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་ནས་ཡོ་བྱད་གཏོང་མི་ནུས་པར་

31 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཡ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤོག ༡༡༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༡༣༡༨

འཛིན་པར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། ཡོ་བྱད་མི་མཐོ་བ་རྣམས་ཀྱང་གསོག་པར་བྱེད་པ་སོགས་སོ།།

བདུན་པ་སྒྱུ་ནི། རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་ནས་གཞན་བསླུ་བའི་བསམ་པས་རང་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་སྟོན་པར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། ལོག་འཚོ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའོ།།

བརྒྱད་པ་གཡོ་ནི། རྙེད་བཀུར་ལ་ཆགས་པའི་དབང་གིས་གཞན་མགོ་སྐོར་བར་བྱེད་འདོད་ཅིང་། རང་གི་ཉེས་པ་གཞན་གྱིས་མི་ཤེས་པར་བྱེད་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། ཡང་དག་པའི་གདམས་ངག་ཐོབ་པ་ལ་བར་དུ་གཅོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ།།

དགུ་པ་རྒྱགས་པ་ནི། ནད་མེད་པ་སོགས་རང་ཉིད་ལ་ཡོད་པའི་ཚེ་འདིའི་ཕུན་ཚོགས་ལ་དགའ་ཞིང་ཡིད་བདེ་བས་སེམས་ཁེངས་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། བག་མེད་པ་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའོ།།

བཅུ་པ་རྣམ་འཚེ་ནི། ཁོང་ཁྲོ་བའི་ཆར་གཏོགས་ཤིང་གཞན་ལ་སྙིང་བརྩེ་བ་སོགས་མེད་པར་གནོད་པར་འདོད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། གཞན་ལ་གནོད་པའི་ལས་བྱེད་པའོ།།

བཅུ་གཅིག་པ་ངོ་ཚ་མེད་པ་ནི། རང་ངམ་ཆོས་ནས་གསུངས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཉེས་པ་ལ་མི་འཛེམ་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །ངོ་ཚ་མེད་པ་འདི་ངོ་ཚ་ཤེས་པའི་ཕྱོགས་མཐུན་གྱི་སེམས་བྱུང་ཡིན་ནོ། །བྱེད་ལས་ནི། ཉོན་མོངས་པ་

དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲོགས་བྱེད་པའོ།།

བཅུ་གཉིས་པ་ཁྲེལ་མེད་པ་ནི། གཞན་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཉེས་པ་ལ་མི་འཛེམ་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །ཁྲེལ་མེད་པ་ནི་ཁྲེལ་ཡོད་པའི་ལྡོག་ཕྱོགས་ཀྱི་སེམས་བྱུང་ཡིན་ནོ། །བྱེད་ལས་ནི། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲོགས་བྱེད་པའོ།།

བཅུ་གསུམ་པ་རྨུགས་པ་ནི། དམིགས་པ་གང་ལ་རྣམ་པ་ཇི་ལྟར་བཟུང་ཡང་ལུས་སེམས་ལྗི་ཞིང་ལས་སུ་མི་རུང་བར་ཧོག་ཧོག་པོར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་།།བྱེད་ལས་ནི། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་ལས་ཅན་ནོ།།

བཅུ་བཞི་པ་རྒོད་པ་ནི། འདོད་ཡོན་སོགས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཆོས་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་མ་ཞི་བར་ཕྱིར་འཕྲོ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པའོ།།

བཅོ་ལྔ་པ་མ་དད་པ་ནི། དད་པའི་ཡུལ་ལ་ཡིད་མི་ཆེས་པ་དང་། མི་དང་བ་དང་། མི་འདོད་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། ལེ་ལོའི་རྟེན་བྱེད་པའོ།།

བཅུ་དྲུག་པ་ལེ་ལོ་ནི། དགེ་བ་ལ་སེམས་མི་སྤྲོ་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་པའི་བར་དུ་གཅོད་པའོ། །དབྱེ་ན། སྙིད་ལུག་པའི་ལེ་ལོ། བྱ་བ་ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོ། བདག་ཉིད་ལ་བརྙས་པའི་ལེ་ལོ་དང་གསུམ་ཡོད། སྙིད་ལུག་པའི་ལེ་ལོ་ནི། དགེ་བ་གང་ཡང་ཕྱི་བཤོལ་གྱི་དབང་དུ་ཤོར་ནས་ཉིན་འགྱངས་ཞག་འགྱངས་ལྟ་བུ་བྱས་ཏེ་འཐྲལ་འཐྲལ་དུ་བྱེད་སྙིང་མི་

འདོད་པའོ། །བྱ་བ་ངན་ཞེན་གྱི་ལེ་ལོ་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་ཕལ་པ་སོགས་ལ་ཞེན་ཏེ་དགེ་བ་ལ་མི་སྤྲོ་བའོ། །བདག་ཉིད་ལ་བརྙས་པའི་ལེ་ལོ་ནི། དགེ་བ་བསྒྲུབ་པ་ལ་སྙིང་ལུག་ནས་བདག་ལྟ་བུས་མི་ནུས་སྙམ་དུ་བདག་ཉིད་ལ་བརྙས་པའོ།།

བཅུ་བདུན་པ་བག་མེད་ནི། ཉོན་མོངས་དང་ཉེས་པའི་ཚོགས་རྣམས་ལས་སེམས་མི་སྲུང་བར་བག་ཡངས་སུ་གཏོང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། བྱེད་ལས་ནི། མི་དགེ་བ་འཕེལ་བ་དང་། དགེ་བ་འགྲིབ་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་នོ།།

བཅོ་བརྒྱད་པ་བརྗེད་ངས་ནི། ཉོན་མོངས་ཀྱི་དམིགས་པ་དྲན་པའི་སྒོ་ནས་དགེ་བ་ལ་སེམས་མི་གསལ་ཞིང་རྗེད་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་རྣམས་ལ་སེམས་གཡེང་བར་བྱེད་པའོ།།

བཅུ་དགུ་པ་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ནི། སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་གང་བྱུང་ལ་མི་ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། སྡིག་པ་དང་ལྟུང་བའི་རྟེན་བྱེད་པའོ།།

ཉི་ཤུ་པ་རྣམ་གཡེང་ནི། དམིགས་པ་ལས་སེམས་འཕྲོ་ཞིང་གཡེང་བར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །བྱེད་ལས་ནི། སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་བར་ཆད་བྱེད་པའོ།།

བྱིང་རྒོད་ཐྲ་རགས་དང་རྣམ་གཡེང་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་ཞིབ་ཏུ་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །དེ་ལྟར་ཁྲོ་བ་ནས་རྣམ་གཡེང་གི་བར་ཉི་ཤུ་པོ་འདི་རྣམས་ལ་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། རང་ཉིད་གང་གི་ཆར་གཏོགས་པའི་རྩ་ཉོན་དེ་དང་ཉེ་ཞིང་སེམས་ཉོན་མོངས་པར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད་དོ།།

ཉེ་ཉོན་དེ་དག་རྩ་ཉོན་གང་དང་གང་གི་ཆར་གཏོགས་ཚུལ་ནི། ཁྲོ་བ། ཁོན་འཛིན། འཚིག་པ། ཕྲག་དོག རྣམ་འཚེ་དང་ལྔ་ནི་ཁོང་ཁྲོའི་ཆར་གཏོགས། འཆབ་པ། རྨུགས་པ། མ་དད་པ། ལེ་ལོ། བརྗེད་ངས། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དྲུག་ནི་གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས། སེར་སྣ་དང་། རྒྱགས་པ། རྒོད་པ་གསུམ་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས། སྒྱུ་དང་གཡོ་གཉིས་ནི་འདོད་ཆགས་དང་གཏི་མུག་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས། ངོ་ཚ་མེད་པ། ཁྲེལ་མེད་པ། བག་མེད་པ། རྣམ་གཡེང་བཞི་ནི་དུག་གསུམ་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་སོ།།

༨) གཞན་འགྱུར་བཞི།

དྲུག་པ་གཞན་འགྱུར་བཞི་ནི། ༡ གཉིད་དང་། ༢ འགྱོད་པ་དང་། ༣ རྟོག་པ་དང་། ༤ དཔྱོད་པ་རྣམས་སོ།།

སྡོམ་ལ། གཞན་འགྱུར་བཞི་ནི་གཉིད་དང་ནི། །འགྱོད་པ་དང་ནི་རྟོག་དཔྱོད་དོ། །ཞེས་སོ།།

དང་པོ་གཉིད་ནི། ལུས་ལྕི་བ་དང་ཉམ་ཆུང་བ་དང་ངལ་བ་དང་མུན་པའི་མཚན་མ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་ཤེས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ནང་དུ་སྡུད་པར་བྱེད་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །འདི་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད།།བྱེད་ལས་ནི། བྱ་བ་ཤོར་བར་བྱེད་པའི་ལས་ཅན་ནོ།།

གཉིས་པ་འགྱོད་པ་ནི། བྱེད་རུང་བ་དང་མི་རུང་བ་གང་རུང་རང་གིས་བསམས་པའམ་གཞན་གྱིས་བྱེད་དུ་བཅུག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་གཅགས་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །ཡིད་ལ་གཅགས་པའི་དོན་ནི། བྱ་བ་དེ་བདག་གིས་མ་བྱས་ན་ཅི་མ་རུང་སྙམ་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། སེམས་གནས་པའི་བར་དུ་གནོད་པའི་ལས་ཅན་ནོ། །དབྱེ་ན། དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད། ཀུན་བཏུས་ལས་གཉིད་དང་འགྱོད་པ་གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་པར་བཤད་པ་ནི་དེ་གཉིས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་རྟོག་པ་དང་བཞི་པ་དཔྱོད་པ་ནི། དོན་གང་ཡང་རུང་བ་རགས་པའི་རྣམ་པ་ཙམ་འཚོལ་བའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་རྟོག་པ་དང་། ཡུལ་ལ་ཞིབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས་དཔྱོད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞིག་ལ་དཔྱོད་པར་འཇོག་གོ།

དེ་གཉིས་ལ་དབྱེ་ན། དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་རེ་ཡོད།

སེམས་བྱུང་འདི་བཞི་གྲོགས་སྟོབས་དང་ཀུན་སློང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་པོ་ཅི་རིགས་སུ་འགྱུར་བས་ན་གཞན་འགྱུར་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།

གོང་དུ་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་པོ་དེ་རྣམས། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞུང་གཞན་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་ཀྱང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་བྱུང་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་འབྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

གྲོགས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། རེག་པ་དང་། ཚོར་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང་། སེམས་པ་དང་། འདུན་པ་དང་། མོས་པ་དང་། དྲན་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་དང་། དད་པ་དང་། ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་། ཁྲེལ་ཡོད་པ་དང་། མ་ཆགས་པ་དང་། ཞེ་སྡང་མེད་པ་དང་། གཏི་མུག་མེད་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་། བག་ཡོད་པ་དང་། བཏང་སྙོམས་དང་། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་། མ་རིག་པ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། ལྟ་བ་དང་། ཐེ་ཚོམ་དང་། ཁྲོ་བ་དང་། ཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང་། འཆབ་པ་དང་། འཚིག་པ་དང་། ཕྲག་དོག་དང་། སེར་སྣ་དང་། སྒྱུ་དང་། གཡོ་དང་། རྒྱགས་པ་དང་། རྣམ་པར་འཚེ་བ་དང་། ངོ་ཚ་མེད་པ་དང་། ཁྲེལ་མེད་པ་དང་། རྨུགས་པ་དང་། རྒོད་པ་

དང་། མ་དད་པ་དང་། ལེ་ལོ་དང་། བག་མེད་པ་དང་། བརྗེད་ངས་པ་དང་། རྣམ་པར་གཡེང་བ་དང་། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང་། འགྱོད་པ་དང་། གཉིད་དང་། རྟོག་པ་དང་། དཔྱོད་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུ་དང་མཐུན་པ་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་ཞིང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་གྲོགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དམིགས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་དང་། ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་རེ་རེ་བྱུང་བ། རང་གི་ས་བོན་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ། མཚུངས་པར་ལྡན་པ། རྣམ་པ་དང་བཅས་པ། དམིགས་པ་དང་བཅས་པ། གནས་དང་བཅས་པ་དག་གོ །[32]

ཞེས་སོ།།

སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་ལས་ཀྱང་། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་དང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་གསུངས་པ་བཞིན། སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་པོ་རེ་རེ་ནས་བགྲངས་པའི་མཐར། འདི་ལྟར། "དེ་རྣམས་ལས་ལྔ་ནི་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའོ། །ལྔ་ནི་ཡུལ་སོ་སོར་ངེས་པའོ། །བཅུ་གཅིག་ནི་དགེ་བའོ། །དྲུག་ནི་ཉོན་མོངས་པའོ། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པའོ། །བཞི་ནི་གཞན་དུ་ཡང་འགྱུར་བའོ། །"[33] ཞེས་སྡོམ་དུ་མཛད་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་སྐུ་མཆེད་ཀྱི་གཞུང་དུ་མང་འབྱུང་ངོ།།

32 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཚི། གཉིས་པ་ཡིད་ཀྱི་ས། ཤོག ༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༣ ཤོག ༦༥༡

33 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི ཤོག ༡༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢ ཤོག ༣༥

༣ མངོན་པ་མཛོད་ལས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་ཞེ་དྲུག་གི་རྣམ་གཞག

སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མངོན་པ་མཛོད་ལས་གསུངས་པའི་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ།

མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། གཟུགས་དང་སེམས་དང་། སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་དང་། སེམས་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་དག་དང་། འདུས་མ་བྱས་དང་ལྔར་འགྱུར་རོ། །[34]ཞེས་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔ་གསུངས་པའི་ནང་ཚན་འཁོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི་ལ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

སེམས་བྱུང་རྣམ་ལྔ་སྟེ། །ས་མང་ལ་སོགས་ཐ་དད་ཕྱིར། །[35]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དངོས་སུ་བསྟན་པ་སེམས་ཀྱི་ས་མང་པོ་བ་དང་། དགེ་བའི་ས་མང་པོ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་པོ་བ་དང་། མི་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་པ་ཞེས་ངེས་པའི་སྐྱེ་ཚན་ལྔ་དང་། ཞར་ལ་མ་ངེས་པའི་སྐྱེ་ཚན་གཅིག་བཅས་སྐྱེ་ཚན་དྲུག་ཏུ་གསུངས།

34 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༦༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༥༧

35 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཤློཀ ༢༣ ཤོག ༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༠

༧) སེམས་ཀྱི་ས་མང་བཅུ།

དེ་ཡང་སྤྱི་ཚན་དང་པོ་སེམས་ཀྱི་ས་མང་དེ་ལ་བཅུ་ཡོད་དེ། ༡ ཚོར་བ། ༢ སེམས་པ། ༣ འདུ་ཤེས། ༤ འདུན་པ། ༥ རེག་པ། ༦ བློ་གྲོས་སམ་ཤེས་རབ། ༧ དྲན་པ། ༨ ཡིད་ལ་བྱེད་པ། ༩ མོས་པ། ༡༠ ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

ཚོར་དང་སེམས་པ་འདུ་ཤེས་དང་། །འདུན་དང་རེག་དང་བློ་གྲོས་དྲན།།

ཡིད་ལ་བྱེད་དང་མོས་པ་དང་། །ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་ཐམས་ཅད་ལ།།[36]

ཞེས་གསུངས།

ཀུན་བཏུས་རྒྱ་འགྲེལ་དང་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་ལྟར་ན། འདུན་པ་དང་། ཤེས་རབ་དང་། དྲན་པ་དང་། མོས་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་ཡུལ་ངེས་སུ་བཤད་པས་སེམས་ཀྱི་ས་མང་དུ་མི་འདོད་ལ། ལུགས་འདིར་དེ་དག་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་ཡོད་པར་འདོད་ལ། དེ་ཡང་ཟེ་ཆོམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ཀྱི་འཁོར་དུའང་ཤེས་རབ་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་རབ་ཟེ་ཆོམ་ཐློག་པའི་

36 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཤློཀ ༢༤ ཤོག ༤ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༠ མཛོད་ལས་སེམས་ཀྱི་ས་མང་སྟེ་ཀུན་འགྲོའི་སེམས་བྱུང་བཅུ་གསུངས་པ་མདོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་དང་མཐུན་ལ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་ནི་གོང་དུ་སྨོས་ཟིན་པ་ལྟར། ཀུན་འགྲོའི་སེམས་བྱུང་ལྔར་བཞེད། གནས་བརྟན་པའི་ཆོས་མངོན་པ་བསྡུས་པ་ལས་ནི། ཀུན་བཏུས་ཀྱི་སེམས་བྱུང་ཀུན་འགྲོ་ལྔའི་སྟེང་། འཚོ་བའི་དབང་པོ་དང་། དྲན་པ་བསྣན་ཏེ་ཀུན་འགྲོ་བདུན་དུ་གསུངས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད།

བྱེད་ལས་ཅན་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཐེ་ཚོམ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་ལའང་ཤེས་རབ་ཙུང་ཟད་ཡོད་མོད་ཀྱང་ཆུང་ཞིང་ཐེ་ཚོམ་ཀྱིས་ཆེ་བ་དབེར་ན། བ་ལྷ་ཅན་གྱི་རྒྱ་མཚོ་དང་འདྲེས་པའི་ཆུ་ཕྲན་བཞིན་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ཁྲོ་བ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ལ་འདུན་པ་དང་། རྣམ་གཡེང་དང་ལྡན་པ་ལ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། བརྗེད་ངས་དང་ལྡན་པ་ལ་དྲན་པ་དང་། མ་དད་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་མོས་པ་ཡོད་ཚུལ་ཡང་ཀྱང་ཆེ་ཆུང་གི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་པར་བཤད། དེ་རྣམས་ལ་སེམས་ཀྱི་ས་མང་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་དག་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འགྲོ་བས་སེམས་ཀྱི་ས་མང་དུ་འདོད།

༢) དགེ་བའི་ས་མང་བཅུ།

སྡེ་ཚན་གཉིས་པ་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་བ་ལ་བཅུ་ཡོད་དེ། ༡ དད་པ། ༢ བག་ཡོད། ༣ ཤིན་སྦྱངས། ༤ བཏང་སྙོམས། ༥ ངོ་ཚ་ཤེས་པ། ༦ ཁྲེལ་ཡོད་པ། ༧ འདོད་ཆགས་མེད་པ། ༨ ཞེ་སྡང་མེད་པ། ༩ རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ། ༡༠ བརྩོན་འགྲུས་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

དད་དང་བག་ཡོད་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས། །བཏང་སྙོམས་ངོ་ཚ་ཤེས་ཁྲེལ་ཡོད།།
རྩ་བ་གཉིས་རྣམ་མི་འཚེ་དང་། །བརྩོན་འགྲུས་རྟག་ཏུ་དགེ་ལ་འབྱུང་།།[37]

ཞེས་གསུངས།

37 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཤློཀ ༢༥ ཤོག ༥ ན དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༠

དེ་དག་ལས་གཞན་རྣམས་ཀུན་བཏུས་དང་འདྲ་ལ། ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་མ་གུས་པའི་ངོ་ཚ་མི་ཤེས་པ་དང་། སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་སྤྱོད་ལ་འཇིགས་པར་མི་ལྟ་བའི་ཁྲེལ་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་ལྡོག་ཕྱོགས་རིམ་བཞིན་ངོ་ཚ་ཤེས་པ་དང་། ཁྲེལ་ཡོད་པར་འཇོག་ལ། རྩ་བ་གཉིས་ནི་འདོད་ཆགས་མེད་པ་དང་། ཞེ་སྡང་མེད་པའོ། །བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་དེ་རྣམས་ལ་དགེ་བའི་ས་མང་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་དགེ་བའི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད།

༣) ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དྲུག

སྡེ་ཚན་གསུམ་པ་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་པོ་བ་ལ་དྲུག་ཡོད་དེ། ༡ རྨོངས་པ་དང་། ༢ བག་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་། ༣ ལེ་ལོ། ༤ མ་དད་པ། ༥ རྨུགས་པ། ༦ རྒོད་པ་རྣམས་སོ། །དྲུག་པོ་དེ་དག་ནི་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཆེན་པོའི་ས་མང་དུ་འདོད། དེ་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

རྨོངས་དང་བག་མེད་ལེ་ལོ་དང་། །མ་དད་པ་དང་རྨུགས་དང་རྒོད། །
ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་རྟག་ཏུ་འབྱུང་། །[38] ཞེས་སོ། །

38 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཤློཀ ༢༦ ཤོག ༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༠

༤) མི་དགེ་བའི་ས་མང་གཉིས།

སྡེ་ཚན་བཞི་པ་མི་དགེ་བའི་ས་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

མི་དགེ་ལ་ནི་ཁྲེལ་མེད་དང་། །ངོ་ཚ་མེད་པའོ། །[39]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ༡ ཁྲེལ་མེད་པ་དང་། ༢ ངོ་ཚ་མེད་པ་གཉིས་སོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཀུན་བཏུས་སུ་བྱུང་བ་དང་ཅུང་མི་འདྲ་སྟེ། ངོ་ཚ་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་ནི། ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་མ་གུས་པའི་སེམས་བྱུང་དང་། ཁྲེལ་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་ནི། སྡིག་གཅོད་པ་སོགས་ཉེས་སྤྱོད་ལ་འཇིགས་པར་མི་ལྟ་བའི་སེམས་བྱུང་དུ་གསུངས། དེ་གཉིས་ནི་མི་དགེ་བའི་སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ་འབྱུང་བས་མི་དགེ་བའི་ས་མང་དུ་འདོད།

༥) ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་པ་བཅུ།

སྡེ་ཚན་ལྔ་པ་ཉོན་མོངས་ཆུང་ངུའི་ས་པ་ལ་བཅུ་ཡོད་དེ། ༡ ཁྲོ་བ་དང་། ༢ ཁོན་དུ་འཛིན་པ། ༣ གཡོ། ༤ ཕྲག་དོག ༥ འཚིག་པ། ༦ འཆབ་པ། ༧ སེར་སྣ། ༨ སྒྱུ། ༩ རྒྱགས་པ། ༡༠ རྣམ་འཚེ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

39 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཤློ་ཀ ༢༨ ཤོག ༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༠

ཁྲོ་བ་དང་། །ཁོན་དུ་འཛིན་དང་གཡོ་དང་ནི།།
ཕྲག་དོག་འཚིག་འཆབ་སེར་སྣ་དང་། །སྒྱུ་དང་རྒྱགས་དང་རྣམ་འཚེ་ནི།།
ཉོན་མོངས་ཆུང་དུའི་ས་པ་རྣམས།། [40] ཞེས་གསུངས།

དེ་རྣམས་གྲོགས་མ་རིག་པ་མ་གཏོགས་རྩ་ཉོན་གཞན་དང་མཚུངས་པར་མི་ལྡན་པས། མཚུངས་ལྡན་གྲོགས་ཀྱིས་ཆུང་བ་དང་། བདེན་པ་ལ་ལོག་པར་མི་རྟོག་ཅིང་སྤང་བྱ་སྒོམ་སྤང་ཁོ་ན་ཡིན་པས། སྤང་བྱ་རིས་ཀྱིས་ཆུང་བ་དང་། ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་མ་གཏོགས་དབང་ཤེས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་མི་འབྱུང་བས། འབྱུང་ས་རྟེན་གྱིས་ཆུང་བ་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་ཆུང་དུའི་ས་པར་གསུངས།

(༦) མ་ངེས་པའི་སེམས་བྱུང་བརྒྱད།

སྔེ་ཚན་དྲུག་པ་ཞར་བྱུང་མ་ངེས་པ་དེ་ལ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། ༡ རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ཀྱི་ཡ་གྱལ་རྟོག་པ། ༢ དཔྱོད་པ། ༣ འགྱོད་པ། ༤ གཉིད། ༥ ཁོང་ཁྲོ། ༦ འདོད་ཆགས། ༧ ང་རྒྱལ། ༨ ཐེ་ཚོམ་རྣམས་སོ། །མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས།

རྟོག་དང་དཔྱོད་དང་འགྱོད་པ་དང་། །གཉིད་དང་ཁོང་ཁྲོ་ཆགས་རྣམས་དང་།།
ང་རྒྱལ་ཐེ་ཚོམ་ཞེས་བྱ་བ། །བརྒྱད་ནི་མ་ངེས་པར་བཤད་དོ།། [41]

---

40 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཤློ་ཀ ༢༧ ཤོག ༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༡༠
41 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཚུ། གནས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་བཤད། ཤོག ༡༩༡ བ།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༡ ཤོག ༣༥༥

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དེ་དག་ལས་རྟོག་པ་ནི་ཡུལ་ལ་རགས་པར་འཇུག་པ་དང་། དཔྱོད་པ་ནི་ཞིབ་པར་འཇུག་པ་ཡིན་པས། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་འདི་གཉིས་སེམས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་སོང་བའི་ཚེ། ཉི་འོད་ཐོག་པའི་ཆུ་གྲང་གི་ནང་དུ་མར་བཙུག་པ་ན་ཉི་འོད་ཀྱིས་ཏ་ཅང་ཆ་བར་བྱེད་མི་ནུས་ལ་ཆུ་གྲང་གིས་ཏ་ཅང་གྲང་བར་བྱེད་མི་ནུས་པ་བཞིན། རྟོག་པས་ཏ་ཅང་རགས་པར་མི་བྱེད་ལ་དཔྱོད་པས་ཏ་ཅང་ཞིབ་པར་མི་བྱེད་པར་འདོད་ལ། མདོ་སྡེ་པས་དོན་གྱི་ངོ་བོ་བརྗོད་པའི་ཚིག་ཀུན་ནས་སློང་བ་རྟོག་པ་དང་། ཁྱད་པར་བརྗོད་པའི་ཚིག་ཀུན་ནས་སློང་བ་དཔྱོད་པར་འདོག་ཅིང་། སེམས་ཙམ་པས་རྟོག་པ་ནི་དོན་འཚོལ་བར་བྱེད་པ་དང་། དཔྱོད་པ་ནི་དོན་ངེས་པར་བྱེད་པ་ལ་འདོད་པར་ཡང་བཤད་དོ།།

འདི་བརྒྱད་ལ་མཛོད་ལུགས་སུ། མ་ངེས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྡེ་ཚན་དང་པོ་ལྔ་པོ་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་པས་མ་ངེས་པ་ཞེས་བརྗོད། གོང་དུ་སྨོས་པའི་སེམས་བྱུང་བཞི་བཅུ་ཞེ་དྲུག་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་བྱེད་ལས་རྣམས་ཕལ་ཆེ་བ་ཀུན་བཏུས་ལས་གསུངས་པ་དང་འདྲ་བས་འདིར་དེ་ཙམ་ལས་མ་སྤྲོས་སོ།།

ཀུན་བཏུས་ལས་བཤད་པའི་ ༡ གཏི་མུག་མེད་པའི་དགེ་རྩ་དང་། ༢ རྩ་ཉོན་གྱི་ལྟ་བ། ༣ ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ། ༤ བརྗེད་ངས། ༥ རྣམ་གཡེང་བཅས་ལྔ་པོ་དེ་མཛོད་ཀྱི་གྲངས་འདྲེན་དུ་མ་བྱུང་ལ། མཛོད་ལས་སེམས་བྱུང་ཞེ་དྲུག་ཏུ་མཛད་པ་གཙོ་བོ་སེམས་བྱུང་སོ་སོའི་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཤིང་། གཏི་མུག

མེད་པའི་དགེ་རྩ་དང་། རྩ་ཉོན་གྱི་ལྟ་བ། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་བཅས་གསུམ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། བརྗེད་ངས་དང་། རྣམ་གཡེང་གཉིས་ནི་རིམ་པ་བཞིན། དྲན་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་དེ་དག་སེམས་བྱུང་ཞེ་དྲུག་ལས་ངོ་བོ་ལོགས་སུ་མེད་པ་ལ་དགོངས་པར་སྣང་། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་དགེ་བ་ལ་གཏི་མུག་མེད་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་ལྟ་བ། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ལ་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་དང་། དྲན་པ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་བརྗེད་ངས་དང་རྣམ་གཡེང་དུ་བཏགས་པར་བཤད་དོ།།

གཞན་ཡང་གཞི་ཕྲན་ཚེགས་དང་། མདོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག གནས་བརྟན་སྡེ་པའི་ཆོས་མངོན་པ་བསྡུས་པ། བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ། ཆོས་ཡང་དག་པར་བསྡུས་པ། གཞི་བསྡུ་བ། ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་རྣམས་ལས་ཀྱང་མངོན་པ་གོང་འོག་གི་སེམས་བྱུང་གི་གྲངས་འདྲེན་དུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་སེམས་བྱུང་ཅི་རིགས་ཤིག་འབྱུང་བ་དེ་དག་གི་གྲངས་དང་གོ་དོན་སོགས་ཀུན་བཏུས་ཡོད་གཉིས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

༥ སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་རྫས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར།

སྤྱིར་རྫས་བཏགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་གསུང་ཚུལ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། བསྡུ་བ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན། རང་ཉིད་ངོས་གཟུང་བ་ཆོས་གཞན་ངོས་གཟུང་

བ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་ཆོས་ལ་བཏགས་ཡོད་དང་། རང་ཉིད་ངོས་གཟུང་བ་ཆོས་གཞན་ངོས་གཟུང་བ་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པའི་ཆོས་ལ་རྫས་ཡོད་དུ་འཇོག།སྐབས་འདིར་སེམས་བྱུང་རྫས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། སེམས་བྱུང་གཞན་གྱི་ཆའམ་བྱེད་ལས་སོགས་ལ་བཏགས་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་པ་བཏགས་ཡོད་དང་། དེ་ལྟར་འཇོག་མི་དགོས་པའི་སེམས་བྱུང་རྣམས་རྫས་ཡོད་དུ་འཇོག་གོ །

མངོན་པ་གོང་མ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་བཤད་ཚུལ་ནི། སེམས་བྱུང་ལྔ་བཅུ་རྩ་གཅིག་ལས་ཀུན་འགྲོ་ལྔ་དང་། ཡུལ་ངེས་ལྔ། དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་དད་པ། ཤིན་སྦྱངས། ངོ་ཚ་ཤེས་པ། ཁྲེལ་ཡོད་པ། ཞེ་སྡང་མེད་པའི་དགེ་རྩ། འདོད་ཆགས་མེད་པའི་དགེ་རྩ། བརྩོན་འགྲུས་བཅས་དགེ་བ་བདུན་དང་། ལྟ་བ་མ་གཏོགས་པའི་རྩ་ཉོན་ལྔ་བཅས་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་རྫས་ཡོད་དང་། དགེ་བ་བཅུ་གཅིག་གི་གཏི་མུག་མེད་པ་དང་། བག་ཡོད། བཏང་སྙོམས། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་བཅས་བཞི་དང་། རྩ་ཉོན་གྱི་ལྟ་བ་དང་།ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུ་དང་། གཞན་འགྱུར་བཞི་བཅས་ཉི་ཤུ་རྩ་དགུ་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ནོ།།

དེ་དག་གང་དང་གང་ལ་བཏགས་ཚུལ་ནི། གཏི་མུག་མེད་པ་དང་། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་ལྟ་བ་དང་། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་གསུམ་ནི་ཤེས་རབ་ཁོ་ན་ལ་

བཏགས། བག་ཡོད་དང་། བཏང་སྙོམས་ནི་དགེ་རྩ་གསུམ་དང་བརྩོན་འགྲུས་ལ་བཏགས། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་ཞེ་སྡང་མེད་པ་ལ་བཏགས། ཁྲོ་བ་དང་། ཁོན་འཛིན་དང་། འཚིག་པ་དང་། ཕྲག་དོག་དང་། རྣམ་འཚེ་ལྔ་ནི་ཁོང་ཁྲོ་ལ་དང་། སེར་སྣ་དང་། རྒྱགས་པ་དང་། རྒོད་པ་གསུམ་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་དང་། འཆབ་པ་དང་། རྨུགས་པ་དང་། མ་དད་པ་དང་། ལེ་ལོ་བཞི་གཏི་མུག་ལ་དང་། གཡོ་སྒྱུ་གཉིས་ནི་འདོད་ཆགས་དང་གཏི་མུག་ལ་བཏགས་པ་དང་། ངོ་ཚ་མེད་པ། ཁྲེལ་མེད་པ། རྣམ་གཡེང་གསུམ་དུག་གསུམ་ག་ལ་དང་། བག་མེད་ནི་དུག་གསུམ་ལེ་ལོ་དང་བཅས་པ་ལ་བཏགས་པ་དང་། བརྗེད་ངས་ནི་དྲན་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ལ་བཏགས་པ་དང་། གཉིད་དང་འགྱོད་པ་ཉེ་ཉོན་གྱིས་བསྡུས་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་ནི་གཏི་མུག་ལ་བཏགས་པ་དང་། དགེ་བ་དང་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་ནི་ཤེས་རབ་ལ་བཏགས་པ་དང་། རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་ནི་སེམས་པ་དང་ཤེས་རབ་ལ་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ།།

མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་ལས་ཇི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ་ནི། ངེས་པའི་སྡེ་ཚན་ལྔ་དང་། མ་ངེས་པ་བརྒྱད་བཅས་བཞི་བཅུ་རྩ་དྲུག་དང་། དེའི་སྟེང་གཞུང་གཞན་གཞི་ཕྲན་ཚེགས་ནས་བཤད་པའི་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་སྟེ་བདུན་ཅུ་རྫས་ཡོད་དང་། གཏི་མུག་མེད་པའི་དགེ་རྩ། རྩ་ཉོན་གྱི་ལྟ་བ། ཆོས་མངོན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ས་མང་པོ་པ་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ། བརྗེད་ངས། རྣམ་པར་གཡེང་བ། ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ། ལོག་པར་མོས་པ་ལྔ་སྟེ་བདུན་བཏགས་ཡོད་དུ་བཤད། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་དགེ་བ་ཁོ་ན་གཏི་མུག་མེད་པ་དང་། ཤེས་རབ་ཉོན་

མོངས་ཅན་པོ་ན་ལྟ་བ་དང་། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་པོ་ན་ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ལ། དྲན་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་པོ་ན་བརྗེད་ངས་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཅན་པོ་ན་ལ་རྣམ་གཡེང་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་པོ་ན་ལ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། མོས་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་པོ་ན་ལོག་པར་མོས་པར་གསུངས།

འོན་ཀྱང་ཞིབ་ཏུ་དཔྱད་ན། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་དང་། རྣམ་པར་འཚེ་བ་གཉིས་བཏགས་ཡོད་དུ་འཛོག་དགོས་པར་མངོན་ཏེ། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་ཞེ་སྡང་མེད་པ་ལ་བཏགས་པ་དང་། རྣམ་འཚེ་ཞེ་སྡང་ལ་བཏགས་པ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

ཞེ་སྡང་མེད་བྱམས་སྙིང་རྗེ་ཡང་།།[42]

ཞེས་ཞེ་སྡང་མེད་པའང་སྙིང་རྗེར་བཤད་ཅིང་། རྣམ་པར་མི་འཚེ་བ་སྙིང་བརྩེ་བ་དང་། རྣམ་འཚེ་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་བར་འདོད་པ་ལ་བཤད་དོ།།

དེ་བཞིན་གཞི་ཐུན་ཚོགས་ལས་འབྱུང་བའི་མི་དགའ་བ་དང་། མྱ་ངན། སྡུག་བསྔལ་བ། ཡིད་མི་བདེ་བ་བཞི་ཚོར་བ་ལ་བཏགས་པ་དང་། སེམས་ཞུམ་པ་ལེ་ལོ་དང་། ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པ་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་ཅན་དང་། འཁྲུག་པ་ཁོང་ཁྲོ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཏགས་པར་བཤད་པས། སེམས་བྱུང་རྫས་ཡོད་དྲུག་ཅུ་རེ་གཅིག་དང་བཏགས་ཡོད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་འཇོག་དགོས་སམ་བརྟག་གོ།[43]

---

42 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་བརྒྱད་པ། ཤློ་ཀ ༣༩ ཤོག ༣༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༩ ཤོག ༥༢
43 སེམས་བྱུང་རྫས་བཏགས་སུ་འཛོག་ཚུལ་སྐོར་གྱི་དོགས་དཔྱོད་འདི། མཁེམས་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་མཛོད་འགྲེལ་མངོན་པའི་རྒྱན་དུ་འབྱུང་བ་ལྟར་བཀོད། མཛོད་འགྲེལ་མངོན་པའི་རྒྱན། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས། བོད་ཁྲིང་། ༢༣ ཤོག ༡༡༨

༥ སེམས་བྱུང་གི་གྲངས་འདྲེན་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་བསྡོམས་པ།

སྤྱིར་སེམས་བྱུང་གི་གྲངས་ལ་འདི་ཙམ་དུ་ངེས་སོ་ཞེས་མཐའ་ཆོད་པའི་ཚད་གཟུང་མི་ནུས་མོད། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་དང་། མངོན་པ་མཛོད་སོགས་ལས་གསུངས་པའི་སེམས་བྱུང་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡོམས་ན། མངོན་པ་མཛོད་དང་ཀུན་བཏུས་གཉིས་ཀས་ཐུན་མོང་དུ་བཤད་པ་ཚོར་བ་སོགས་སེམས་བྱུང་ ༩༨ དང་། དེའི་སྟེང་ཀུན་བཏུས་ལས་གསུངས་པའི་གཏི་མུག་མེད་པའི་དགེ་རྩ་དང་། རྩ་ཉོན་གྱི་ལྟ་བ། ཉེ་ཉོན་ཉི་ཤུའི་ནང་ཚན་གྱི་བརྗེད་ངས། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པ། རྣམ་གཡེང་སྟེ་ལྔ་བསྣན་པས་ ༥༧ དང་། དེའི་སྟེང་གཞི་སྦྲན་ཚིགས་ལས་གསུངས་པའི་མི་དགའ་བ་སོགས་ཉེ་ཉོན་ཉེར་བཞི་བསྣན་པས་ ༦༥ དང་། དེའི་སྟེང་མདོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལས་བཤད་པའི་སྡེ་ཚན་ངེས་པའི་གྲས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་ས་ཆེན་པོ་བ་བཅུའི་ནང་ཚན་གྱི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་

དང་། ལོག་པར་མོས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་ས་ཆུང་ངུ་པ་བཅུའི་ནང་ཚན་གྱི་སྟོན་པ་སྟེ་གསུམ་བསྟན་པས་ ༧༨ འབྱུང་ངོ་།།

དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་པླ་ཊོའི་གཞུང་ཆོས་མངོན་པ་བསྡུས་པ་ལས་བཤད་པའི་སེམས་ཐམས་ཅད་དང་ཐུན་མོང་བ་བདུན་གྱི་ནང་ཚན་གྱི་འཚོ་བའི་དབང་པོ་དང་། ཐོར་བུ་པ་དྲུག་གི་ནང་ཚན་གྱི་དགའ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་བཅུ་བཞིའི་ནང་ཚན་གྱི་བྱིང་བ་དང་། དགེ་བ་ཉེར་ལྔའི་ནང་ཚན་གྱི་ལུས་ཡང་བ་དང་། སེམས་ཡང་བ་དང་། སེམས་འཇམ་པ་དང་། ལུས་འཇམ་པ་དང་། ལུས་ལས་སུ་རུང་བ་དང་། སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་དང་། ལུས་རབ་ཏུ་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་། སེམས་རབ་ཏུ་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་། ལུས་དྲང་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་ངག་དང་། ཡང་དག་པའི་འཚོ་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། དགའ་བ་ཚད་མེད་དེ་བཅུ་དྲུག་བསྟན་པས་ ༩༤ དང་།

དེ་དག་གི་སྟེང་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ་ལས་བཤད་པའི་ཉེས་རྩོམ་དང་། ཐབ་ཀྱིས་འཇལ་བ་དང་། རྙེད་སོགས་ཐོབ་འདོད་ཀྱིས་དབང་པོའི་སྒོ་སྡོམ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་འཆོས་དང་། ཁ་གསག་དང་། རྙེད་པས་རྙེད་པ་འདོད་པ་དང་། གཞོགས་སློང་དང་། སྐྱོན་ཟློས་དང་། སྤྱངས་མེད་པ་དང་། ལྟ་བ་མེད་པ་དང་། བཀུར་སྟི་ཉམས་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་ངན་པ་དང་། རང་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པར་སྟོན་པའི་ཚུལ་འཆོས་དང་། མི་བཟོད་པ་དང་། བཀའ་གློ་མི་བདེ་བ་དང་། གནོད་སེམས་རིག་པ་དང་། བརྙོགས་པའི་ཡིད་དང་། ཁ་དོག་འགྱུར་བ་དང་། ཟས་མི་འདོད་པ་སྟེ་བཅོ་བརྒྱད་བསྟན་པས་ ༡༡༣ དང་། དེའི་སྟེང་གཞི་བསྡུ་བ

སྐབས་དགུ་པ། སེམས་ཕྲ་རགས་དང་
འཆི་རིམ་གྱི་རྣམ་གཞག

༡ ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་གཞུང་ལས་སེམས་ཕྲ་རགས་གསུངས་ཚུལ།

གོང་དུ་བཤད་པའི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གིས་བསྡུས་པའི་བློ་དེ་དག་ལ་ནང་གསེས་ཕྲ་རགས་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་། སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན་ཤེས་པ་སོ་སོའི་བརྟེན་པའི་རླུང་ཕྲ་རགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སེམས་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ལ། ཕར་ཕྱིན་ཐེག་པའི་གཞུང་ལྟར་ན་ནི། བློ་དེ་ངོས་འཛིན་བྱེད་དཀའ་སླ་དང་། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་མིན་གྱི་སྒོ་ནས་དང་། བློ་དེའི་ཡུལ་ཕྲ་རགས་དང་། བློ་དེའི་དམིགས་རྣམ་གསལ་མི་གསལ་སོགས་ལས་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་དོ།།

མིའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་གསོན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་རགས་པ་དང་། འཆི་བའི་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཕྲ་བ་ཡིན་ལ། གསོན་པའི་གནས་སྐབས་སུའང་ཉིན་ཞག་ཕྲུགས་གཅིག་ལ་མཚོན་ན། སད་དུས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་རགས་ལ། དེ་ལས་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཕྲ་ཞིང་། དེ་ལས་

ཀྱང་རྨི་ལམ་མེད་པའི་གཉིད་མཐུག་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཕྲ་བ་ཡིན་ལ། ཡང་སྐྱེ་བོ་ཕལ་པ་རྣམས་རླུང་མཁྲིས་བད་ཀན་ཅི་རིགས་ཀྱི་དབང་གིས་འཆི་བའི་ཚེ་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བཞིའི་ནུས་པ་ཉམས་ཤིང་། རྡོད་རིམ་གྱིས་བསྡུས་ཏེ་དབང་ཤེས་རྣམས་འགགས་ནས་མཐར་ཡིད་ཤེས་གཅིག་པུ་གནས་ཤིང་། ཡིད་ཤེས་ཀྱང་རགས་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འགགས་ཏེ་མཐར་འཆི་སེམས་ཕྲ་མོ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚེ་འཆི་བ་དངོས་ཡིན་ཞིང་། འཆི་སེམས་ཕྲ་མོ་ནི་གཞིའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཕྲ་ཤོས་སུ་འཇོག་གོ།

ཡང་ནང་པའི་གཞུང་དུ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྒྲུབས་ཏེ། སེམས་ཕྲ་རུ་བཏང་ནས་ས་གོང་མ་གོང་མའི་སེམས་ཐོབ་པའི་ཚུལ་དང་། སེམས་དེ་ལའང་འདོད་ཁམས་ཀྱི་སེམས་དང་། གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་སེམས། གཟུགས་མེད་ཁམས་ཀྱི་སེམས་བཅས་ཁམས་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་སེམས་གསུམ་ཡོད་ལ། དེ་གསུམ་ལས་སྔ་མ་སྔ་མ་རགས་ཤིང་། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ཕྲ་ལ། ཕྱི་མ་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ལའང་བཞི་ཡོད་པའི་ནང་ནས་ཀྱང་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ཕྲ་ཤོས་ཡིན་ལ། དེའི་ཚུལ་ནི་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གཡེང་བའི་སེམས་རགས་པ་རྣམས་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་དུ་བསྡུས་ཏེ་བྱིང་རྒོད་ཕྲ་རགས་ཀྱི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བ་ལས། སེམས་རིམ་གྱིས་ཕྲ་རུ་ཕྲ་རུ་འགྲོ་བར་བཤད་དོ།།

༣ སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་སེམས་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

༡) སྤྱིར་བཤད་པ།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་ཆོས་སྐོར་དཔེར་ན་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིམ་ལྔ་དང་། འཕགས་པ་ལྷའི་སྤྱོད་བསྡུས་སྒྲོན་མ། སློབ་དཔོན་ཀླུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རིམ་པ། དཔལ་ནཱ་རོ་པའི་རིམ་ལྔ་བསྡུས་པ་སོགས་ནས་གསུངས་པའི་ཚུལ་དེ་ཡིན་ཞིང་། གཞུང་དེ་དག་གི་ནང་དུ་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་བཤད་པ་ལས་མ་ཐོན་པའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན། རྣམ་ཤེས་རྣམས་བཞོན་པའི་རླུང་དང་ལྡན་པ་དང་། ཕྲ་མོའི་གནས་སྐབས་སུ་རླུང་སེམས་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བྱ་བ་མང་པོ་ཞིག་བཞོན་པའི་རླུང་གི་སྟེང་ནས་འགྲེལ་བརྗོད་མཛད་པ་དང་། ཕྱི་རོལ་ཡུལ་དང་ནང་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ནའང་། རླུང་གི་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱིའི་འབྱུང་བ་དང་ནང་གི་འབྱུང་བའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་བཤད་པ་སོགས་ཞིབ་ཏུ་གསུངས་པས། འདིར་ཡང་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བའི་སེམས་ཀྱི་

རྣམ་གཞག་སྙིང་མདོ་ཙམ་ཞིག་འཆད་པར་བྱའོ།།

སྤྱིར་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་ཤེས་པ་ལ་ནང་གསེས་༡ བློ་བུར་བའི་ཤེས་པ་དང་། ༢ གཉུག་མའི་ཤེས་པ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས། བློ་བུར་བའི་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ནི། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་མིག་གི་ཤེས་པ་དང་རྣ་བའི་ཤེས་པ་སོགས་དབང་ཤེས་རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་བའི་དོན་དྲན་པ་ལྟ་བུ་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་རགས་པ་རྣམས་དང་། རྩ་ཉོན་དང་ཉེ་ཉོན་རྣམས་དང་། སྣང་བ་གསུམ་གྱི་སེམས་རྣམས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་བློ་བུར་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་རྟེན་ལུས་རགས་པ་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་ཡོད་ཅིང་། རྟེན་ལུས་རགས་པ་དེ་འགགས་པར་གྱུར་པ་ན་བློ་བུར་བའི་ཤེས་པ་དེ་དག་ཀྱང་རིམ་གྱིས་འགག་པར་འགྱུར་ལ། ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་གཉུག་མ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་འོད་གསལ་དང་དེའི་བཞོན་པའི་རླུང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་གཉིས་ཆུ་དང་རླན་བཞིན་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་མི་འབྲལ་བར་གནས་པར་གསུངས།

དེ་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པའི་གཉུག་མ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་དེ་ལས་རགས་པ་བློ་བུར་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་འབྱུང་ཞིང་། འདི་དག་འཆི་སེམས་ཕྲ་མོ་མངོན་དུ་མ་གྱུར་བར་དུ་སྲོག་འཛིན་གྱི་རླུང་རགས་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་གནས་ལ། འཆི་བའི་གནས་སྐབས་སུ་སྲོག་འཛིན་གྱི་རླུང་རགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རགས་པ་བློ་བུར་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་ཕྲ་རུ་སོང་སྟེ། གཉུག་མ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་མོ་དེ་ཉིད་ལ་ཐིམ་ནས་གཉུག་སེམས་ཕྲ་མོ་ལ་གནས་པའི་ཚེ་འཆི་བ་འོད་གསལ་ཞེས་བརྗོད།

དེ་ཡང་འགྲོ་བ་མི་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། འཆི་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ཕྱི་དབུགས་ཆད་དེ་སྣང་བའི་ནང་ཁྲག་གི་རྒྱུ་བ་མཚམས་ཆད་ནས་སྣང་བའི་བྱ་བྱེད་ཀྱང་འགགས་པ་ན། སྤྱིར་བཏང་གསོ་རིག་གི་བཤད་ཚུལ་ལྟར་ན་ཤི་ཟིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་མོད། གསང་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་དེ་རྗེས་རིམ་གྱིས། སྣང་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་། མཆེད་པའི་ཡེ་ཤེས། ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བཅས་རིམ་བཞིན་ཐིམ་སྟེ། མཐར་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་ཤེས་པ་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་འཆར་བར་གསུངས། དེ་དག་གི་གནས་སྐབས་སུ་དབང་པོའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་འགགས་ཟིན་པ་ཡིན་ལ། ནམ་རྒྱུན་གྱི་ཡིད་བློ་རགས་པ་ལ་སྣང་བ་འདྲ་མིན་འཆར་བ་དེ་དག་ཀྱང་འགགས་ཟིན་པས་ཡུལ་སྣང་དེ་དག་ཀྱང་མེད་པར་འཇོག་དགོས།

དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་པ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རིམ་པ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ཡང་། དཔལ་ནཱ་རོ་པའི་རིམ་ལྔ་བསྡུས་པ་གསལ་བ་ལས།

དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཉིས་ཡིན་ཏེ། །སེམས་དང་ལུས་ཀྱི་གནས་ཐབས་ལས།།

རགས་དང་ཕྲ་དང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ། །ཐུན་མོང་དབྱེར་མེད་རིམ་ཞེས་བྱ།།[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ལུས་སེམས་སོ་སོ་བའི་གནས་ལུགས་དང་། དེ་གཉིས་ཐུན་མོང་གི་གནས་ལུགས་གཉིས་ལས། ལུས་སེམས་སོ་སོ་བའི་གནས་ལུགས་ནི། དེ་རེ་རེ་ལ་རགས་པ་དང་ཕྲ་བ་དང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་རེ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་རྐང་ལག་སོགས་ནི་ལུས་རགས་པ་དང་། ལུས་ལ་གནས་པའི་རྩ་

1 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི། ཤློཀ ༣ ཤོག ༢༧༦ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༦ ཤོག ༡༧ ༤༧

རླུང་ཐིག་ལེ་གསུམ་ནི་ལུས་ཕྲ་བ་དང་། སྟོང་པ་བཞིའི་སེམས་ཀྱི་བཞོན་པར་གྱུར་པའི་རླུང་རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་ལུས་ཡིན་ལ། སེམས་ལའང་སྒོ་ལྔའི་རྣམ་ཤེས་རྣམས་ནི་སེམས་རགས་པ་དང་། རྟོག་ཉོན་ཉེ་ཉོན་རྣམས་དང་། སྣང་བ་གསུམ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཀུན་རྟོག་བརྒྱད་ཅུ་དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་རྣམས་ནི་སེམས་ཕྲ་བ་དང་། སྟོང་པ་བཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སེམས་རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་སེམས་ཡིན་ལ། དེ་བཞིའི་ནང་ནས་ཀྱང་སྟོང་པ་བཞི་པ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ཡིན་ནོ། །ལུས་སེམས་ཐུན་མོང་གི་གནས་ལུགས་ནི། ནམ་ཡང་འབྲལ་དུ་མི་རུང་བའི་རླུང་སེམས་ཕྲ་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པ་དེ་ལ་བྱའོ།།

རྣམ་ཤེས་དེ་དག་ཕྲ་རགས་སུ་འགྱུར་ཚུལ་ཡང་། རྣམ་ཤེས་སོ་སོ་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པའི་རྟེན་རླུང་ཕྲ་རགས་སམ་གཡོ་བ་ཤས་ཆེ་ཆུང་གིས་འཇོག་ལ། རླུང་སེམས་ཕྲ་མོ་གཉིས་འདུག་པ་གཅིག་ཅིང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཡིན་ཞིང་ཡུལ་གསལ་བའི་ཆ་ཤེས་པ་དང་། གཡོ་བའི་ཆ་རླུང་དུ་འཇོག་ཅིང་། ཁ་ཆེའི་མཁས་པ་ལཀྵྨིའི་རིམ་པ་ལྔའི་འགྲེལ་པར་ཞ་བོ་མིག་ཅན་དང་ལོང་བ་རྐང་ཅན་གཉིས་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་ཏེ་ཡུལ་གཞན་དུ་བགྲོད་ནུས་པའི་དཔེ་དང་སྦྱར་ནས་རྣམ་ཤེས་ཡུལ་ལ་འཕོ་བའམ་བགྲོད་པ་ནི་རང་གི་བཞོན་པའི་རླུང་གིས་བྱེད་ལ་ཡུལ་མཐོང་བ་ནི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱེད་པས་དེ་གཉིས་ནམ་ཡང་འབྲལ་ཐབས་མེད་པར་བཤད། རྣམ་ཤེས་རླུང་གི་བཞོན་པ་ཅན་ཡིན་པ་ཡང་། སློབ་དཔོན་ཀླུ་

སྒྲུབ་ཀྱི་རིམ་ལྔ་ལས།

འདི་ནི་རྣམ་ཤེས་བཞོན་པ་སྟེ།།[2]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རླུང་གིས་རྣམ་ཤེས་གཡོ་བར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་རྣམ་ཤེས་རླུང་གིས་གཡོ་བའི་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྙམ་ན། རྣམ་ཤེས་ནི་རླུང་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཡུལ་ལ་འགྲོ་འོང་གི་ནུས་པ་མེད་ལ། རླུང་དང་མཉམ་དུ་ཞུགས་ན་ནི་ཡུལ་བགྲོད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་དོ།།

སྔགས་བླ་མེད་སྤྱིའི་ལུགས་ལྟར་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་ཐིམ་པ་ཕྱི་མ་ལ་ཐིམ་པའི་ཚེ། རླུང་གི་གཡོ་བ་ཇེ་ཆུང་ཇེ་ཆུང་དུ་སོང་བའི་མཐར། རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་གཡོ་བའི་རླུང་རྣམ་ཤེས་དང་བཅས་པ་སྣང་བ་དང་པོ་ལ་ཐིམ་པ་ན་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་ལོག་པས། སྟོང་པ་གསུམ་དང་སྟོང་པ་བཞི་པ་འོད་གསལ་རིམ་གྱིས་འཆར་ལ། དེ་རྣམས་ཀུང་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལས་རླུང་གི་གཡོ་བ་ཇེ་ཆུང་ཇེ་ཆུང་དུ་སོང་བའི་དབང་གིས་འཆར་རོ། །དེ་ནས་སྐྱེ་བའི་ཚེ་འོད་གསལ་གྱི་རླུང་ལས་རླུང་ཙམ་ཟད་གཡོས་པ་ན་ཉེར་ཐོབ་དང་། དེ་ནས་མཆེད་པ་དང་སྣང་བ་རྣམས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལས་རླུང་གཡོ་བ་ཆེར་སོང་བའི་དབང་གིས་འབྱུང་ཞིང་། སྣང་བའི་རླུང་ལས་གཡོ་ཚབས་ཆེར་སོང་བ་ན་རང་བཞིན་གྱི་ཀུན་རྟོག་རྣམས་སྐྱེ་བར་གསུངས་སོ། །སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། སྣང་གསུམ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཀུན་རྟོག་བརྒྱད་ཅུའི་ངོས་འཛིན་བཅས་ཀུན་བཏུས་པོད་གཉིས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

2 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ངི་། རིམ་པ་དང་པོ། ཤློཀ ༣ ཤོག ༤༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༨ ཤོག ༡༣༩

༣) རླུང་སེམས་ཐིམ་པའི་རིམ་པ་དང་འཆི་རིམ་བཤད་པ།

འོ་ན་སེམས་རགས་པ་ཕྲ་མོར་ཐིམ་ཚུལ་དང་། སེམས་ཕྲ་མོ་ལས་རགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དང་པོ་ནི། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ལུགས་ལྟར་ན། ཁམས་དྲུག་ལྡན་གྱི་མི་ལྟ་བུ་ཞིག་འབྱུང་ཁམས་རིམ་གྱིས་བསྡུས་ཏེ་འཆི་བའི་ཚེ་ཐོག་མར་ཆུའི་ཁམས་ཀྱིས་མེའི་ཁམས་ཉམས་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ནས་སའི་ཁམས་ཀྱང་ཆུ་ལ་ཞུགས་ཏེ་མི་སྣང་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ནས་ཆུའི་ཁམས་ཀྱང་རླུང་གིས་སྐེམ་པར་བྱེད། དེ་ནས་རླུང་ཡང་ནམ་མཁའ་ལ་རིམ་གྱིས་ཐིམ་སྟེ་མི་སྣང་བར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ། ཙ་དབུ་མའི་མདུད་པ་རང་གྲོལ་བྱུས་ནས་རོ་རྐྱང་གཉིས་ཀྱི་རླུང་གི་རྒྱུ་བ་འགགས་ཏེ་རླུང་དབུ་མར་ཞུགས་ཤིང་ཐིམ་པ་ན། གློ་བུར་ཡུལ་སྣང་གི་རྟོག་པ་མ་ལུས་པ་འགགས་པས། རང་བཞིན་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་སྤྲོས་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ་སྟོང་པ་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་རང་གི་ངང་གིས་འཆར་ཞིང་། འདི་ལ་འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱུས་པ་ཞེས་བཤད།

བླ་མེད་སྤྱིའི་ལུགས་ལྟར་ན། མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དྲུག་ལྡན་གྱི་མི་ཞིག་རིམ་གྱིས་འཆི་བ་ན། རྣམ་ཤེས་རགས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་འབྱུང་བ་སོགས་ཐིམ་པའི་

རིམ་པས་རྣམ་ཤེས་རགས་རིམ་ནས་ཐིམ་རིམ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་རྟགས་འཆར་ཚུལ་སོགས་ནི། ཐོག་མར་ས་ཆུ་ལ་ཐིམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སའི་ཁམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཞུགས་ཚུང་དུ་ཕྱིན་ཏེ་ས་ཁམས་ཀྱི་ནུས་པ་ཉམས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཆུའི་ཁམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་དེ་ཇེ་གསལ་ཇེ་གསལ་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཞིང་། རིམ་པ་འདི་ལ་ས་ཁམས་ཆུ་ཁམས་ལ་ཐིམ་པ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་གྱི། ས་ཁམས་ཆུ་ཁམས་ཀྱི་ངོ་བོར་སོང་བ་ནི་མ་ཡིན་ལ། མེ་རླུང་ལ་ཐིམ་པའི་བར་དུའང་དེ་བཞིན་ནོ། འདིའི་ཕྱི་རྟགས་ལ་ཀང་ལག་ཐྲ་རུ་འགྲོ་བ་དང་། ཀྱད་དུ་འགྲོ་བ། མདངས་ཤོར་བ་དང་། རང་གི་ལུས་ས་འོག་ཏུ་ཐིམ་པའི་སྣང་བ་འབྱུང་བ་དང་། མིག་མི་གསལ་བར་འགྱུར་བ་སོགས་འབྱུང་ཞིང་། ནང་རྟགས་ལ་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་འཆར་རོ།།

དེའི་རྗེས་ཆུ་མེ་ལ་ཐིམ་པ་ཡིན་ཞིང་། སྐབས་འདིར་ཆུའི་ཁམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཚུང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མེའི་ཁམས་ཀྱི་ནུས་པ་དེ་མངོན་གསལ་ཆེ་རུ་འགྲོ་ཞིང་། ཕྱིའི་རྟགས་ལ་ལུས་ཀྱི་རླན་གཤེར་སྐམ་འགྲོ་བར་བཤད་དེ། དཔེར་ན། ཁ་སྐམ་པ་དང་། མིག་ནང་གི་རླན་གཤེར་དེ་ཡང་ཐན་བུ་སྐམ་ཞིང་། མིག་འགུལ་ཤུགས་ཆུང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ནང་རྟགས་ལ་དུ་བ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་འཆར་རོ།།

དེའི་རྗེས་མེ་རླུང་ལ་ཐིམ་པ་ཡིན་ཞིང་། འདིའི་སྐབས་མེའི་ཁམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཆུང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། རླུང་ཁམས་ཀྱི་ནུས་པ་དེ་མངོན་གསལ་ཆེ་རུ་འགྲོ་ལ། ཕྱིའི་རྟགས་ལ་ལུས་ཀྱི་དྲོད་བསྡུས་པའི་སྒོ་ནས་ཀང་ལག

གྲང་མོར་འགྱུར་ཞིང་དྲོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཚོར་མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། སོ་སོར་ཉེ་བའི་མི་རྣམས་ཀྱང་དྲན་མི་ནུས་པར་དྲན་པ་ཉམས་པར་འགྱུར་ལ། ནང་རྟགས་ལ་མཁའ་སྣང་མེ་འཁྱེར་རམ་མེ་སྟག་འཐོར་བ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་འཆར་རོ།།

དེའི་རྗེས་རླུང་རྣམ་ཤེས་ལ་ཐིམ་པར་རྩོམ་པ་ཡིན་ལ། འདིའི་སྐབས་རླུང་ཁམས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཆུང་དུ་འགྲོ་ཞིང་། ཕྱི་རྟགས་ལ་དབུགས་འགགས་པ་དང་། ནང་རྟགས་ལ་མར་མེ་ཏ་ལ་ལ་འབར་བ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་འཆར་ཞིང་། སྔར་མེ་སྟག་འཐོར་བ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་ཡོད་པ་དེ་ཕྲ་རུ་སོང་ནས་དམར་ལྷང་ལྷང་གི་སྣང་བ་ཙམ་ལྷག་ལ། སྐབས་དེར་སྙིང་འགུལ་མཚམས་དང་དབུགས་ཀྱི་འགྲོ་འོང་ཆད་པས་ཡོངས་གྲགས་ལ་ཤི་བར་ངོས་འཛིན་བྱེད།

དེའི་རྗེས་སུ་རྣམ་ཤེས་རགས་པ་རྣམས་རྣམ་ཤེས་ཕྲ་བར་ཐིམ་ཚུལ་ཡང་། ཐོག་མར་རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུའི་ཀུན་རྟོག་བཞོན་པའི་རླུང་དང་བཅས་པ་སྣང་བ་ལ་ཐིམ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་སྟོང་པ་ཞེས་པ་སྣང་བ་དང་པོ་འཆར་ཞིང་། ནམ་མཁའ་སྤྲིན་མེད་པ་ལ་ཟླ་འོད་ཤར་བ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་འབྱུང་། དེ་ནས་སྣང་བ་དེ་བསྡུས་པའི་རྗེས་སུ་ཤིན་ཏུ་སྟོང་པ་ཞེས་པ་སྣང་བ་མཆེད་པ་འཆར་ཏེ། ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལ་ཉི་འོད་ཤར་བ་བཞིན་དུ་དམར་པོའམ་དམར་སེར་གྱི་སྣང་བ་འཆར། དེ་ནས་སྣང་བ་དེའང་བསྡུས་པའི་རྗེས་སུ་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་སྣང་བ་ཉེར་ཐོབ་འཆར་ཏེ། ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལ་མཚམས་ཀྱི་སྨག་གིས་ཁྱབ་པ་བཞིན་དུ་ནག་ལམ་པའི་སྣང་བ་འབྱུང་ཞིང་དྲན་པའང་ཉམས་ནས་འགྲོའོ།།

དེ་ནས་ནག་ཐོམ་གྱིས་སོང་བའི་དྲན་མེད་དེ་སངས་པ་ན་ཐམས་ཅད་སྟོང་

པ་ཞེས་པ་འོད་གསལ་འཆར་ཏེ། ནམ་མཁའ་སྣོད་བྱེད་ཟླ་ཉིའི་འོད་དང་ནག་པོའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་བྲལ་བའི་ཐོ་རངས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པ་ལྟ་བུའི་སྣང་བ་ཞིག་འཆར་ཞིང་དེ་ནི་འཆི་བ་འོད་གསལ་ཡིན་ནོ། །འཆི་བ་འོད་གསལ་འདི་ལ་མི་ཐ་མལ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཕལ་ཆེར་ཞག་གསུམ་གྱི་བར་དུ་གནས་པ་དང་། ནད་ཀྱིས་ཡུན་རིང་དུ་མནར་བས་ལུས་ཟུངས་ཟད་དྲགས་པ་རྣམས་ནི་ཞག་མ་སོང་ཙམ་དུ་གནས་པ་སོགས་ཡོད་ལ། རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ནི་ཞག་གྲངས་མང་ཙུང་མ་ངེས་པ་ལ་གནས་པའང་ཡོད་པར་བཤད་དོ།།

རླུང་སྣང་བ་ལ་ཐིམ་ཞེས་པའང་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་དངོས་སུ་གཡོ་བར་བྱེད་པའི་རླུང་གིས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བཞོན་པ་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ལོག་ནས་དེའི་ནུས་པ་སྣང་བའི་རླུང་ལ་འཕོས་པ་ལྟ་བུ་ལ་རླུང་སྣང་བ་ལ་ཐིམ་པར་བཤད་པ་ཡིན་གྱི་རླུང་ཐམས་ཅད་ཐིམ་པ་མིན་ནོ། །ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རླུང་ཕྲ་མོ་གཅིག་པུས་ཤེས་པའི་རྟེན་བྱེད་ཅིང་རླུང་རགས་པས་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་དུས་ནི། འབྱུང་བ་སྡུད་པའི་ཚེ་རླུང་སེམས་སྣང་བ་ལ་ཐིམ་པ་དང་། དེ་མཆེད་པ་ལ་ཐིམ་པ་དང་། དེ་ཉེར་ཐོབ་ལ་ཐིམ་པ་དང་། དེ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་འོད་གསལ་ལ་ཐིམ་པའི་དུས་རྣམས་ཡིན་ནོ།།

སེམས་ཕྲ་མོ་ལས་རགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་ཡང་། འོད་གསལ་ལས་རླུང་ཙུང་གཡོས་ཏེ་ལངས་པ་ན། དང་པོར་ཉེར་ཐོབ་དང་། དེ་ནས་མཆེད་པ་དང་། དེ་ནས་སྣང་བ་སྐྱེ་ལ། དེ་ནས་མར་མེ་ལྟར་འབར་བ་ནས་སྨིག་རྒྱུ་ལྟ་བུའི་བར་བཞི་ལུགས་ལྡོག་ཏུ་འབྱུང་བར་གསུངས། དེ་ཡང་མདལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བ་བཞི་ག་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་འབྱུང་བ་རགས་པས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་དབང་དུ་

བྱས་ནས། དང་པོར་རླུང་མེ་ཆུ་ས་རྣམས་རིམ་པ་ལྟར་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་གཟུགས་སོགས་ཕུང་པོ་རྣམས་དང་། མིག་སོགས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་འབྱུང་བར་གསུངས།

དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་ལྟར་ན། མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དྲུག་ལྡན་གྱི་མིའི་ལུས་འགྲུབ་ཚུལ་སོགས་ནི། ཕ་མ་གཉིས་ཉལ་པོ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཁུ་ཁྲག་གི་དབུས་སུ་བར་དོ་འགགས་པའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་དེ་ཞུགས་པའི་ཁུ་ཁྲག་རྣམ་ཤེས་གསུམ་མའི་མངལ་དུ་འདྲེས་པ་ལས། སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲའི་ཁུ་ཁྲག་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདྲེས་པའི་གོང་བུ་དེ་མའི་མངལ་གྱི་སའི་ཁམས་ཀྱིས་འཛིན་པར་བྱེད། ཆུའི་ཁམས་ཀྱིས་སྡུད་པར་བྱེད། མེའི་ཁམས་ཀྱིས་སྨིན་པར་བྱེད། རླུང་གི་ཁམས་ཀྱིས་འཕེལ་བར་བྱེད། ནམ་མཁའི་ཁམས་མངལ་གྱི་སྟོང་པའི་ཆ་དེས་འཕེལ་བའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པར་བྱེད་དོ། །མངལ་གྱི་ཁུ་ཁྲག་རྣམ་ཤེས་འདྲེས་པ་དེའི་ཚོགས་པའི་སའི་ཁམས་ཀྱིས་ལྟི་ཞིང་སྲ་བར་བྱེད། ཆུས་གཤེར་བ་ཉིད་དུ་བྱེད། མེས་སྨིན་པར་བྱེད། མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་རླུང་བཅུའི་ས་བོན་དུ་གྱུར་པའི་རླུང་གི་ཁམས་ཀྱིས་ལུས་དེ་འཕེལ་བར་བྱེད། ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱིས་ལུས་དེ་འཕེལ་བའི་གོ་སྐབས་འབྱེད་པར་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་གསང་བ་འདུས་པའི་ཆོས་སྐོར་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ། གཞི་ལ་འཆི་བའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཚུལ་དང་སྦྱར་ནས་རགས་རིམ་ནས་ཕྲ་རིམ་ལ་ཐིམ་ཚུལ་དང་། ཕྲ་རིམ་ནས་རགས་རིམ་འགྲུབ་ཚུལ་སོགས་བཤད་པའི་ཚུལ་

འདི། སྲིད་པར་སྐྱེ་འཆི་འབྱུང་ཚུལ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ཉིན་ཞག་ཐུགས་གཅིག་གི་ ༡ སད་པ་དང་། ༢ རྨི་ལམ་དང་། ༣ གཉིད་མཐུག་པོའི་གནས་སྐབས་གསུམ་ལའང་ཤེས་པ་རགས་པ་ནས་ཕྲ་རུ་འགྲོ་བ་ཡོད་ལ། གཞིའི་གནས་སྐབས་སུ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་གཉུག་མའི་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་ཤིག་ཡོད་པའི་ཚུལ། སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱི་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཉིད་བསྒོམ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཞལ་ལུང་དུ།

ཆོས་སྐུ་རབ་དགའ་མཁའ་མཉམ་པ།།
ཤི་དང་བརྒྱལ་དང་གཉིད་ལོག་དང་།།
གླལ་དང་འཁྲིག་དུས་སྐད་ཅིག་ཙམ།།
སྟོང་བར་འགྱུར་བས་རབ་བསྒོམས་ན།།[3]

ཞེས་ཐ་མལ་པའི་རྒྱུན་གྱི་སྤྱོད་པའི་གནས་སྐབས་སུའང་སྐབས་འགར་མཚོན་རྟགས་ཙམ་མངོན་ཐུབ་པ་ནི། ཤི་བ་དང་། བརྒྱལ་བ་དང་། གཉིད་མཐུག་པོའི་གནས་སྐབས་དང་། གླལ་བ་དང་། འཁྲིག་དུས་ཏེ་འཛག་བདེ་སྟོང་བའི་གནས་སྐབས་རྣམས་སུ་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ལའང་གཉུག་སེམས་ཆ་འདྲ་བ་ཞིག་སྐད་ཅིག་ཙམ་སྟེ་ཡུན་ཐུང་དུ་ཞིག་ལ་འཆར་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།། །།

3 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། དི། ཤོག ༡༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༡ ཤོག ༤༦༡

སྐབས་བཅུ་པ། བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།

༡ སྣང་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་སོགས་བློའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག

དེ་ལྟར་ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག་བཤད་ཟིན་ནས། ད་ནི་བློ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་བློས་རིག་པར་བྱ་བ། ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ༡ སྣང་ཡུལ། ༢ གཟུང་ཡུལ། ༣ ཞེན་ཡུལ། ༤ འཇུག་ཡུལ་དང་བཞི། སྣང་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་དོན་གཅིག་ཅིང་དེ་གཉིས་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་ནི། རྟོག་མེད་ཤེས་པ་གང་ལ་ཆོས་དེའི་རྣམ་པ་གསལ་བར་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་ཤེས་པ་དེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཡིན། རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་ནི། རྟོག་པ་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་ཡུལ་འཆར་བའི་ཚེ་རྟོག་པ་དེའི་དངོས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྣང་བ་སྤྱི་དོན་སྤྱི་རྣམས་ཡིན། དེ་ལྟ་ན་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་གྱི་རང་ལྡོག་དངོས་མེད་ཡིན་ཡང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀུང་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པས་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དང་དངོས་ཡུལ་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་སོ།།

ཞེན་ཡུལ་ནི། རང་འཛིན་རྟོག་པའམ་སྐྱེས་བུའི་ཞེན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ལ་འཇོག་ཅིང་། དེ་ནི་རྟོག་པ་དང་སྐྱེས་བུ་གཉིས་ལ་ཡོད། དཔེར་ན། བུམ་པ་ནི་

བུམ་པའོ་སྙམ་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་སྐྱེས་བུའི་ཞེན་སྣང་གི་ཡུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་མི་རྟག་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ཞེན་སྣང་དོན་དང་མཐུན་པ་རྣམས་ལ་ཞེན་ཡུལ་ཡོད་ལ། སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ཞེན་སྣང་དོན་དང་མི་མཐུན་པ་རྣམས་ལ་ཞེན་ཡུལ་མེད་དོ། །རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་དོན་གཅིག་ཅིང་། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣམས་ལ་འདི་དང་འདིའོ་སྙམ་དུ་ཞེན་པ་མེད་པས་ཞེན་ཡུལ་མི་འཇོག་གོ།

འཇུག་ཡུལ་ནི། བློ་དོན་མཐུན་དང་། གང་ཟག་རྣམས་ལ་ཡོད། བུམ་པ་དེ་བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་ཀའི་འཇུག་ཡུལ་དུ་འཇོག་གོ།

འོ་ན་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡུལ་བཞི་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཤེས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡུལ་བཞི་དང་། ལ་ལར་ཡུལ་གཉིས་དང་གསུམ་ཅི་རིགས་དང་ལྡན་པ་ཡོད། དེ་ཡང་དཔེར་ན་བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཡུལ་བཞི་ཡོད་ཅིང་། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པར་སྣང་བ་དེ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་སྣང་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ཡིན། བུམ་པ་དེ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞེན་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། སེར་པོ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་ཡུལ་གསུམ་ཙམ་ཡོད་དེ། སེར་པོ་དེ་སེར་པོ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྣང་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་འཇུག་ཡུལ་གསུམ་ཀ་ཡིན། རི་བོང་རྭ་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡུལ་གཉིས་ཙམ་ཡོད་དེ། རི་བོང་རྭ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་རི་བོང་གི་རྭ་སྣང་བ་དེ་རྟོག་པ་དེའི་སྣང་ཡུལ་དང་གཟུང་ཡུལ་གཉིས་ཀ་ཡིན། རི་བོང་གི་རྭ་དེ་རྟོག་པ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་

ཡང་དེ་ནི་ཐ་སྙད་དུའང་མེད་དོ། །

གཞན་ཡང་ཡུལ་ལ་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ། དངོས་ཡུལ། ཞུགས་ཡུལ། དམིགས་ཡུལ་སོགས་ཀྱང་ཡོད། བུམ་པ་དེ་བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་རྟག་པ་དེ་སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དང་། རི་བོང་གི་རྭ་དེ་རི་བོང་རྭ་འཛིན་རྟོག་པའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། བློ་དོན་མཐུན་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་གྲུབ་པས་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ཡོད་ལ། བློ་དོན་མི་མཐུན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་མ་གྲུབ་པས་རང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་མེད་དོ། །

དངོས་ཡུལ་དང་ཞུགས་ཡུལ་ཞེས་པ་ནི། [1] བློ་དེ་ལ་སྣང་བའི་ཡུལ་དེ་བློ་དེའི་དངོས་ཡུལ་དང་། བློ་དེ་ལ་མི་སྣང་ཡང་བློ་དེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དེ་བློ་དེའི་ཞུགས་ཡུལ་དུ་འཇོག་པ་ཡིན། དཔེར་ན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པས་བུམ་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་ཤིང་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཞུགས་ལ་རྟོགས་པས། བུམ་པ་དེ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་དང་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དེ་བུམ་འཛིན་རྟོག་པའི་ཞུགས་ཡུལ་དུ་འཇོག་པ་ལྟ་བུའོ། །

བློ་དེའི་དམིགས་ཡུལ་ཞེས་པ་ནི། བློ་དེས་སྒྲོ་འདོགས་གཅོད་པར་བྱ་བའི་གཞིའམ། བློ་དེས་སྒྲོ་འདོགས་སའི་གཞི་སོགས་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཇོག་ཚུལ་

1 བོད་ཀྱི་ཚད་མ་པའི་ཁྲིད་ནས་ས་པཎ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་བློ་ལ་ཞུགས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་མི་མཛད་ལ། སློབ་དཔོན་ཤྭ་པ་དང་། བཅོམ་ལྡན་རིག་རལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་སོགས་ཀྱིས་གཙོ་བོར་སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་དང་། ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་སོགས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚད་མ་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་བླངས་ཏེ་བློ་ལ་ཞུགས་རྟོགས་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། །

མི་འདྲ་བ་ཡོད། དཔེར་ན། སྒྲ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་སྒྲོ་འདོགས་གཅད་པར་བྱ་བའི་གཞི་དང་། སྒྲ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པས་སྒྲོ་འདོགས་སའི་གཞི་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་ཀའི་དམིགས་ཡུལ་དུ་འཛོག་ཅིང་། སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དང་། སྒྲ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་བློར་འཇོག་དགོས།

སྤྱིར་བློ་དེས་ཡུལ་ལ་བཅད་དོན་ཐོབ་མ་ཐོབ་ལས་ཡུལ་དེ་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འཇོག་ཅིང་། རྟོགས་ཚུལ་ཡང་། དཔེར་ན། མིག་ཤེས་ཀྱིས་མདུན་གྱི་བུམ་པ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་མངོན་སུམ་གྱིས་རྟོགས་ཚུལ་དང་། ཐག་རིང་ནས་ལའི་སྟེང་དུ་དུ་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་མེ་ཡོད་པར་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་རྟགས་སམ་རྗེས་དཔག་གིས་རྟོགས་ཚུལ་སོགས་ཡོད་དོ།།

༢ དབང་ཤེས་རྣམ་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་རྩོད་པ།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ནི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོ་སེར་སོགས་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཚེ་རྣམ་པ་མ་ཤར་བར་རྣམ་མེད་རྗེན་ཅེར་དུ་འཛིན་པར་འདོད། མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་མཐོང་བར་འདོད་ཅིང་། དེ་ལའང་ཤེས་པ་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་དེ་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་ཡང་ཤེས་པ་མིན་ཟེར་བ་དང་།

ཡང་ཤེས་པའི་གཟུང་རྣམ་ཡིན་པས་ཤེས་པ་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས་ཡོད།

དབང་ཤེས་རྣམ་བཅས་སུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབང་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ལ་གཟུང་རྣམ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་དཔེར་ན། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་ལ་ཕྱི་རོལ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཆ་དང་། རང་གི་ངོ་བོ་སྔོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པ་ཡིན་ལ། དང་པོ་ལ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། དེ་དང་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་དང་། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་རྣམས་ཁྱད་མེད་པས། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ནི་མིག་ཤེས་ཉིད་ཡིན་ལ། མིག་ཤེས་ལ་རྣམ་པ་ཤར་ཞེས་པའི་དོན། རང་རྒྱུ་ལས་རང་ཉིད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ལ་བྱའི། རང་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་པ་འཆར་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྔོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་ལ། མིག་ཤེས་ཀྱི་འཛིན་རྣམ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། རང་རིག་འདོད་པ་ལྟར་ན་དེ་དང་མིག་ཤེས་ཉམས་སུ་སྔོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ།།

སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་ཞེས་པའི་གཟུང་བ་ནི་སྔོན་པོ་དང་། རྣམ་པ་ཞེས་པ་ནི་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་དེ་གཟུང་བ་སྔོན་པོའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ལ་འདོད་པར་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་མཐུན་ཡང་། མདོ་སྡེ་པས་མིག་ཤེས་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་རང་རྒྱུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཟུགས་ལས་སྐྱེས་པར་འདོད་ལ། སེམས་ཙམ་པས་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རྣམ་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པར་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད། དེ་ཡང་ཕྱི་དོན་ཁས་ལེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་དཔེར་ན། ཤོག་བུའི་ངོས་ལ་

ཟེལ་ཅེའི་རི་མོ་འབེབས་པའི་ཚེ་རི་མོ་དེ་ཉིད་ཟེལ་ཅེའི་ངོས་ནས་ཕར་ཤོག་བུའི་ངོས་ལ་གཏད་པ་ལྟར། སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྔོན་པོ་ལ་ལྟ་བའི་ཚེ་དེ་ལ་ཤར་བའི་སྔོན་པོའི་འདྲ་རྣམ་དེ་ཉིད་སྔོན་པོས་ཚུར་གཏད་པར་འདོད་ལ། གལ་ཏེ་འདྲ་རྣམ་དེ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་གྱིས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་མིན་ན་སྔོན་པོ་མེད་པའི་སར་ཡང་སྔོན་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐྱེ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་འདོད། ཕྱི་དོན་མི་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་སྔོན་པོའི་འདྲ་རྣམ་དེ་ཉིད་སྔོན་པོས་ཚུར་གཏད་པ་མ་ཡིན་ཡང། རྨི་ལམ་དུ་སྔོན་པོ་སྣང་བ་བཞིན་ནང་སེམས་རྒྱུད་ཀྱི་བག་ཆགས་སྨིན་པའི་དབང་གིས་ཤར་བར་འདོད་དོ།།

བྱེ་བྲག་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་ནི་རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པས་རྗེན་པར་མཐོང་བ་ཡིན་གྱི། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་བར་ན་མཚམས་སྦྱོར་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཞེས་པ་ཞིག་མི་དགོས་པས། དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་མཐོང་བ་མ་ཡིན་ལ། བུམ་པ་ལྟ་བུ་མཐོང་བའི་ཚེ་གོ་ས་དེར་གནས་པའི་བུམ་པ་རང་མཚན་པ་རྟེན་བཅས་ཀྱི་དབང་པོས་རྗེན་པར་མཐོང་བ་དང། རྟེན་བཅས་ཀྱི་མིག་དབང་གིས་གཟུགས་མཐོང་བ་ན། མིག་ཤེས་ཀྱིས་ནི་གཟུགས་འཛིན་པའམ་རྣམ་པར་ཤེས་སོ་ཞེས་མཐོང་བ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད། མདོ་སྡེ་པས་མཐོང་བ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དེ། གང་གིས་གཟུགས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་མཐོང་བ་དང་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་འདོད། བྱེ་སྨྲས། གལ་ཏེ་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་མིག་ཤེས་ཁོ་ནས་གཟུགས་མཐོང་བ་ཡིན་ན། རྣམ་ཤེས་ནི

ཐོགས་མེད་ཡིན་པས། རྟེག་པ་ལ་སོགས་པས་བར་དུ་ཆོད་པའི་གཟུགས་ཀྱང་མཐོང་དགོས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་བརྗོད་དོ།།

རྣམ་བཅས་འདོད་མཁན་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པས་རྣམ་པ་དང་བཅས་ཏེ་ཡུལ་རིག་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། ཤེལ་དག་པ་ཚོན་གྱིས་ཁ་དོག་བསྒྱུར་ཏེ་བལྟས་པའི་ཚེ། ཚོན་དང་ཤེལ་གཉིས་ཀ་མཐོང་བར་འདྲ་ཡང་། ཤེལ་ནི་རང་ངོས་ནས་དང་། ཚོན་ནི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་རིག་པ་ལྟར། དབང་མངོན་ལ་ཡུལ་གྱི་འདྲ་རྣམ་བར་མ་ཆད་པར་འཆར་ལ། གཟུགས་སྔོ་སོགས་གཟུགས་བརྙན་གྱི་ཚུལ་དུ་སྣང་བར་མདོ་སྡེ་པ་སོགས་དབང་ཤེས་རྣམ་བཅས་སུ་ཁས་ལེན་མཁན་ཐུན་མོང་གིས་འདོད་ལ། དེ་དག་གིས་མིག་ཤེས་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་ཞེས་པ་ནི་མིག་ཤེས་ཡུལ་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པར་སྐྱེས་པ་ལ་བྱེད་ཅིང་། མིག་ཤེས་ལ་ཤར་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དེ་མིག་ཤེས་ལས་ལོགས་སུ་མེད་པར་འདོད་དོ།།

དབང་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཚེ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་རྟོགས་པར་འདོད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་གིས། འོ་ན་ཚོན་མདངས་སྣ་ཚོགས་ཅན་གྱི་རི་མོ་ཞིག་ལ་ལྟ་བའི་ཚེ། ཡུལ་ཚོན་མདངས་སྣ་ཚོགས་པ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་རྣམ་པ་འབྱུང་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ན་ཡུལ་དེ་དང་མཐུན་པའི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བས་ཡུལ་དེ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་མི་ནུས་ཤིང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་མི་རུང་བས། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པ་དེ་སྙེད་བྱུང་ན་རྣམ་ཤེས་ཀྱང་དེ་སྙེད་འབྱུང་དགོས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལ།

༡ ཤེས་པ་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཤར་བ་ན་ཤེས་པ་ཡང་དུ་མར་ཁས་ལེན་པ་གཟུང་འཛིན་གྲངས་མཉམ་པ་དང་། ༢ ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་ཡང་གཅིག་ཁོ་ན་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་སྒོ་ང་ཕྱེད་ཚལ་བ་དང་། ༣ ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་བར་ཁས་ལེན་པ་སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པ་བཅས་ལན་འདེབས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ལུགས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་བྱུང་བ་ཞིབ་པར་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྣ་ཚོགས་གཉིས་མེད་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཤེས་པ་གཅིག་ལ་རྣམ་པ་དུ་མ་འཆར་ཚུལ་དེ་དཔྱེ་སེམས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཕལ་ཆེ་བས་འཐད་ཕྱོགས་སུ་བཞེད་ཅིང་། འདི་ལྟར་ན་ཡུལ་ཁྲ་བོ་ལྟ་བུའི་སྟེང་གི་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་པ་འཛིན་པའི་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་གཉིས་སོགས་མི་དགོས་པར་ཁྲ་འཛིན་མིག་ཤེས་གཅིག་གིས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་འདོད་པ་སོགས་ཞིབ་པར་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །

༣ སེལ་འཇུག་དང་སྒྲུབ་འཇུག་གི་རྣམ་གཞག

བློ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ་བློ་ལ་ནང་གསེས་སེལ་བས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དང་། སྒྲུབ་པ་སྟེ་དངོས་པོའི་དབང་གིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་རིགས་གཉིས་ཡོད་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཤེས་དགོས་པ་གལ་ཆེ་བས་འདིར་དེ་དག་གི་ཚུལ་མདོ་ཙམ་འཆད་པ་ལ།

དེ་ཡང་ཡུལ་ལ་སེལ་བས་འཇུག་པའི་རྟོག་པའི་བློ་རྣམས་ནི། ༡ རྒྱུའི་ཁྱད་

པར་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་མདུན་ན་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་དམིགས་རྐྱེན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པར། ནང་གི་བློའི་གོམས་པའམ་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་བ་དང་། ༢ ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་དོན་རང་མཚན་བྱེ་བྲག་པ་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་དོན་སྤྱིའམ་རྟོག་པས་བཙོས་པའི་ཆོས་ཤིག་སྣང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་དང་། ༣ བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་འདྲེས་པར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་བློ་རྣམས་ལ་སེལ་བས་འཇུག་པ་ཞེས་བྱའོ།།

ཡང་སེལ་བས་འཇུག་ཚུལ་ལ། དཔེར་ན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུར་བུམ་པ་སྣང་བའི་ཚེ་བུམ་པ་དང་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ཆ་ཐམས་ཅད་སྣང་བ་མིན་ཞིང་དེ་དག་གི་ནང་ནས་ཆ་གཅིག་ཙམ་སྣང་བ་ཡིན། དེ་ཡང་ཡུལ་བུམ་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ། རང་གི་ཁྱད་ཆོས་བུམ་པ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་དང་། བྱས་པ་ཡིན་པ། རྫོལ་བྱུང་ཡིན་པ་སོགས་ཁྱད་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་ཀྱང་། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཡུལ་བུམ་པ་ལ་འཇུག་པ་ན་བུམ་པ་བུམ་པ་མིན་པ་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་ལས། བུམ་པ་རྟག་པ་ཡིན་པ་དང་བུམ་པ་མ་བྱས་པ་ཡིན་པ་སོགས་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་བུམ་པ་མི་རྟག་པ་དང་བུམ་པ་བྱས་པ་སོགས་ལ་འཇུག་པ་མིན་པས། བློ་དེ་རང་ཡུལ་ལ་སེལ་བས་འཇུག་པའམ་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ནས་འཇུག་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཚུལ་འདི་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ་ལས།

“ཡང་སྒྲ་དང་རྟགས་དག་གིས་རྣམ་པར་བཅད་པ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཀྱི། བསྒྲུབ་པས་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་ཤེས་ཤེ་ན། ཚད་མ་གཞན་དང་སྒྲ་གཞན་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ།”[2] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། དཔེར་ན། བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུས་བུམ་པ་མཐོང་བའི་ཚེ་བུམ་པ་དང་ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་བྱུས་མི་རྟག་སོགས་ཆ་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ལ་མཐོང་བར་འཇོག་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་མཐོང་བ་ཡང་། བུམ་པ་ཞེས་པའི་བརྡ་དང་། དེ་བུམ་པོར་སྣམ་པའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར། བློ་དེའི་དམིགས་རྐྱེན་ཡུལ་བུམ་པ་དེ་དང་ཐད་ཅིང་། དམིགས་རྐྱེན་དེས་བློ་ལ་ཚུར་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྒོ་ནས་དེའི་སྣང་བ་དེ་དབང་ཤེས་དེར་འཕོས་པ་ལྟ་བུའི་དབང་གིས་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྒྲུབ་པས་འཇུག་པའི་བློ་རྣམས་ནི། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་ཡུལ་རང་མཚན་བྱེ་བྲག་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་སྣང་བའི་སྒོ་ནས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ངེས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དོན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོ་གཅིག །བདག་ཉིད་མངོན་སུམ་ཡིན་པ་ལ།།
ཚད་མ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟག་བྱ་གང་། །མ་མཐོང་ཆ་གཞན་ཅི་ཞིག་ཡོད།།[3]

2 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོའི་བཤད་པ། ཤོག ༢༧༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༣༢

3 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཤློཀ ༡༣ ཤོག ༩༦ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༧༣

ཅེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ། དེ་དག་ཀྱང་གཙོ་ཆེར་མངོན་སུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་སོ།།

གཞན་ཡང་བློ་གང་དང་གང་ཡིན་རུང་། ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་རིགས་སམ་སྤྱི་དང་། ཡོན་ཏན་ནམ་ཁྱད་ཆོས། ཟ་དད་དང་ཟ་དད་མ་ཡིན་པ། ཡུལ་དང་དུས་སོགས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཇུག་པ་རྣམས་སེལ་བས་འཇུག་པར་འདོག་དགོས། དེས་ན་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་དབུ་མ་ཚིག་གསལ་ལས་ཀྱང་། "དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྔ་པོ་རྣམས་བླུན་པ་ཉིད་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།"[4] ཞེས་དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་བླུན་པ་དང་། དེ་ལ་ལྟོས་ཏེ་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་གྲུང་བའི་ཁྱད་པར་གསུངས་སོ།།

གཞན་ཡང་སེལ་བས་འཇུག་པ་དང་ཡུལ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ནས་འཇུག་པ་གོ་དོན་འདྲ་སྟེ། དཔེར་ན། ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་ཡུལ་ཤིང་ལ་འཇུག་པ་ན་ཤིང་གི་ཁྱད་ཆོས་ཤིང་མི་རྟག་པ་དང་། བྱས་པ་སོགས་ཆ་ཤས་གཞན་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་ལས་བསལ་ནས་ཡུལ་ཤིང་གི་ལྡོག་པ་གཅིག་པུ་ལ་འཇུག་པ་ལྟ་བུ་དང་། བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིད་ལ་བསམ་པ་ན་བློ་གཅིག་གིས་དུས་གཅིག་ཏུ་བུམ་པའི་མཆུ་དང་། ཞབས། ལྟོ་བ་སོགས་མཐོང་བ་དང་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིད་ལ་འཆར་ཡང་དེ་ནི་བློའི་འཇུག་པ་མྱུར་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པ་ལས། རང་གི་རྣམ་རྟོག་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ལ་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་པ་ན་བུམ་པའི་མཆུའོ་སྣམ་དུ་འཛིན་པའི་ཚེ་ཞབས་དང་ལྟོ་བའོ་སྣམ་དུ་མི་འཛིན་ལ། བུམ་པའི་ཞབས་སོ་སྣམ་དུ་འཛིན་པའི་ཚེ་ཞབས་གཅིག

4 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། རབ་བྱེད་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༢༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༥༩

བུ་ལས་གཞན་མི་འཛིན་ཅིང་། ཆ་ཤས་ཚོགས་པའི་བུམ་པ་སྤྱི་ཙམ་པ་ལ་འདིའོ་སྙམ་དུ་ཡིད་གཏོད་པའི་ཚེ་ཆ་ཤས་རེ་རེ་ནས་འདི་དང་འདིའོ་སྙམ་དུ་མི་འཛིན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལ། དེས་ན་རྟོག་པ་རྣམས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་ཡུལ་དངོས་པོའི་རྣམ་པ་གཏད་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག་པ་མིན་པར་ཡུལ་ཅན་རང་གི་ངོས་ནས་ཕར་བཅལ་ནས་འཇུག་ཅིང་། གང་བཅལ་བའམ་གང་ལ་སེམས་གཏད་པའི་ཆོས་དེ་ལ་འཇུག་གི་དེ་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་གོ། དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཆ་ཤས་སྒྲོ་འདོགས་ཇི་སྙེད་པ། །དེ་བསལ་ཕྱིར་ན་ངེས་པ་དང་།།
སྒྲ་ཡང་དེ་སྙེད་ཁོ་ན་དེས། །དེ་དག་སྤྱོད་ཡུལ་ཐ་དད་ཅན།།[5] ཞེས་སོ།།

རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣམས་ནི། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་རང་ཡུལ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་མ་ཕྱེ་བར་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། སྤྱིའི་ཆ་ནས་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་རྣམས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་མེ་ལོང་ལ་གཟུགས་བརྙན་འཆར་བ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་ཚུར་གཏད་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག་པ་ལས། ཡུལ་ཅན་རང་གི་ངོས་ནས་ཕར་ཞེན་པའམ་བརྟགས་ནས་འཇུག་པ་མིན་ནོ། །རང་ཡུལ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་མ་ཕྱེ་བར་འཇུག་ཅེས་པ་ཡང་། ཡུལ་གང་ལ་འཇུག་ཀྱང་ཡུལ་དེའི་མཐོང་རྒྱུད་གི་ཆ་ཤས་སམ་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་མ་ཕྱེ་བར་འཇུག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེ་ཕྱིར་དངོས་པོ་མཐོང་བ་ཡིས། །ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཉིད།།[6]

5 ཤེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཤློཀ་ ༥༠ ཤོག ༩༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༧༨
6 གོང་མཚུངས། ཤློཀ་ ༦༥ ཤོག ༩༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༦༧༣

ཅེས་སོགས་གསུངས་སོ།།

དེས་ན་རང་ཡུལ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ནས་འཇུག་པ། སེལ་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། རང་ཡུལ་ལ་ཆ་ཤས་སུ་མ་ཕྱེ་བར་འཇུག་པ། སྒྲུབ་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད། སྤྱིར་སེལ་འཇུག་ལ་སྒྲ་བློ་གཉིས། སེལ་འཇུག་གི་སྒྲ་ནི། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ཐམས་ཅད་དང་། སེལ་འཇུག་གི་བློ་ནི། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །སེལ་འཇུག་ལ་གང་ཟག་འཇོག་མི་འཇོག་གི་འདོད་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། སེལ་འཇུག་གི་བློ་དང་རྟོག་པ་དོན་གཅིག སྒྲུབ་འཇུག་གི་བློ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་གཅིག་ཡིན་នོ།།

མདོར་ན་སྒྲ་རྟོག་སེལ་བས་འཇུག་པ་དང་། གཞན་སེལ་བས་འཇུག་པ། འདོད་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པ། བརྡའི་དབང་གིས་འཇུག་པ། དོན་སྤྱིའི་དབང་གིས་འཇུག་པ། ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་ནས་འཇུག་པ་སོགས་དོན་འདྲ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རང་ཡུལ་ལ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་དང་། སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པ། དངོས་པོའི་དབང་གིས་འཇུག་པ། བརྡ་ལ་མ་ལྟོས་པར་འཇུག་པ། རང་ཡུལ་ལ་གསལ་སྣང་དང་བཅས་ཏེ་འཇུག་པ། ཆ་ཤས་སུ་མ་ཕྱེ་བར་འཇུག་པ་སོགས་ཀྱང་དོན་འདྲའོ།།

ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲ་དང་རྟོག་པ་རྣམས་ཡུལ་ལ་སེལ་བའི་དབང་གིས་འཇུག་པར་བཞེད་པ་འདིས། བརྡ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་ལ་འང་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་མཛད་ཚུལ་གོ་ནུས་ཏེ། དཔེར་ན། བ་ལང་དཀར་ཟལ་ཞིག་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ། ནོག་དང་ལྐོག་ཤལ་སོགས་འདུས་པའི་

གོང་བུ་འདི་བ་ལང་ངོ་ཞེས་བརྗོད་བྱས་པ་ལས། ཕྱིས་བ་ལང་ནག་སྒྲུར་མཐོང་བ་ན། འདི་བ་ལང་ངོ་ཞེས་སྤྱི་བློ་དང་གིས་སྐྱེ་བ་འོང་བ་འདི་ཡང་། ལྷུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་བ་ལང་དེ་གཉིས་ལ་ཁྱབ་པའི་བ་ལང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྤྱི་དོན་གཞན་བ་ལང་གི་བྱེ་བྲག་དེ་གཉིས་ལས་ལོགས་སུ་གྲུབ་པའི་རྟག་པའི་ཆོས་ཤིག་ཡོད་པ་དེའི་དབང་གིས་མིན་པར། དཀར་ཟལ་དང་ནག་སྒྲུར་གཉིས་ལ་དམིགས་ནས་འདྲ་བློ་དང་གིས་སྐྱེ་ནུས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དེ་གཉིས་ཀྱིས་བ་ལང་གི་དོན་བྱེད་པར་འདྲ་བ་སྟེ་འབྲས་བུ་འདྲ་བར་སྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་པ་ཞིག་གཞིར་བྱས་ཏེ་བརྗོད་སྦྱར་བ་ལས། ཕྱིས་ཅིག་ཤོས་ལ་དམིགས་ནས་འདི་བ་ལང་ངོ་སྙམ་པའི་བློ་སྐྱེ་ནུས་པར་བསྒྲུབས། དེ་ལྟ་ན་ནང་པའི་ཚད་མ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྟར་ན། སྤྱི་བློ་ཞེས་པ་ནི་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ན་འདྲ་བློ་ལ་འཇོག་ཅིང་། དེ་ཡང་རིགས་མཐུན་གྱི་ཆོས་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་འདྲ་བློ་སྐྱེ་བ་ནི་རང་ཅག་ལ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཡོད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་བརྗོད་དང་། དོན་བུམ་པ་གཉིས་ཏེ། སྒྲ་དང་དོན་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་དོན་སྟེང་ནས་གྲུབ་པའི་འབྲེལ་བ་གཏན་ནས་འཇོག་ཏུ་མེད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་འབྲེལ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིན་པས། སྒྲས་དོན་སྟོན་པ་སྨྲ་བ་པོའི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྟོས་ཚབས་ཆེ་བར་བཞེད་དོ།།

༩ ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་དང་སྦྱར་ནས་ བློ་རིག་བདུན་གྱི་རྣམ་གཞག

༡) སྤྱི་བཤད།

སྤྱིར་བློ་རིག་བདུན་དུ་དབྱེ་བ་ནི་གཙོ་བོར་བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་ཅིང་། དེ་ཡང་གང་ཟག་ཅྱེ་བྲག་པ་གཅིག་གི་བློ་ལ་ལྟོས་ཏེ། བློ་རྣམས་རིམ་གྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་ན། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་རྨོངས་པའི་མི་ཞིས་པའི་དབང་གིས་སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་འདེབས་ཀྱི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་རྣམས་ནི་ལོག་ཤེས་ཡིན་ལ། དེ་ནས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཤུགས་ཆེ་བ་དག་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བཅོམ་ནས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་བློ་སྐྱེད་

ཅེད། དེ་ནས་རྟགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་སོགས་རྒྱུ་མཚན་བསམས་པས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་བློ་དེ་ཡང་བཟློག་ནས་ཡིད་དཔྱོད་སྐྱེ་ལ། དེ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་མི་ཆོག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་ཡང་བསམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསླབ་བྱ་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པོ་རྙེད་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་སྐྱེའོ། །དེ་ལྟར་དོན་དེ་ལ་ངེས་པ་རྙེད་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་མི་འགྲིག་པར་གོམས་པ་རྒྱུན་བསྲིངས་ཏེ་རང་གི་བློའི་གོམས་གཤིས་ལྟ་བུར་འགྱུར་དགོས་པས། དེ་ལྟར་གོམས་པའི་བློའི་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་བཅད་ཤེས་འབྱུང་། རྟགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་འགྲུབ་པའང་མཐར་མངོན་སུམ་ལ་ཐུག་པ་དང་། ཡང་ཚད་མས་ངེས་པ་རྙེད་ནས་གོམས་པའི་བློ་དེ་ཡང་ཡང་གོམས་པས་མཐར་དོན་སྤྱི་དང་མ་འདྲེས་པར་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོར་འགྱུར་དགོས་ལ། མངོན་སུམ་དེ་ཡང་རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་ཡང་མ་ངེས་པའི་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་འགྲིག་པ་བཅས་འདིར་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གོ་རིམ་དེ་དང་བསྟུན་ནས་བློ་རིག་བདུན་གྱི་རྣམ་གཞག་འཆད་དོ།།[7]

༣) ལོག་ཤེས་བཤད་པ།

ལོག་ཤེས་བཤད་པ་ནི། སྤྱིར་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མི་ཤེས་པའི་རྨོངས་པའི་དབང་གིས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ལྟ་བའི་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་ཡིད་བྱེད་འབྱུང་ལ། དེས་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་སོགས་སུ་ལྷག་པར་སྒྲོ་བཏགས་

7 བློ་རིག་བདུན་གྱི་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་བཤད་ན་འཇུག་པ་བདེ་བར་ཤགོང་ས་མཆོག་གིས་བཀའ་སྩལ།

ནས་ཆགས་སྡང་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་། ཆགས་སྡང་སོགས་ཀྱི་དབང་གིས་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་བྱ་སྤྱོད་ངན་པ་ལ་ཞུགས་ནས་རང་གཞན་སྡུག་བསྔལ་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་པས། ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་བློ་རྣམས་ནི་མི་འདོད་པའི་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་སྐྱེད་པའི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་སྡུག་བསྔལ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་མའི་རྒྱུ་བྱེད་པའི་བློ་དེ་འགོག་པའི་ཐབས་སུ་དང་པོར་མི་ཤེས་པའམ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའི་བློ་ངོས་བཟུང་ནས་དེ་འགོག་པ་གལ་ཆེ་བས། དེ་ལ་བློ་ཡང་དག་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་པའམ་མི་ཤེས་པའི་བློ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་བློ་དེ་ལ་རྒྱབ་རྟེན་གྱི་ཚད་མ་ཡོད་མེད་དང་། བློ་དེས་ཡུལ་དེ་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་མི་གནས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད། དཔེར་ན། ཐག་རིང་པོ་ཞིག་ནས་འོད་ཆེན་པོ་ཞིག་མཐོང་སྟེ། འོད་དེ་དོན་ལ་འཁྲུག་པའི་འོད་ཡིན་ཡང་ཤེལ་སྒོའི་འོད་ཡིན་འདུག་སྙམ་པའི་བློ་ཞིག་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། བློ་དེ་ལོག་ཤེས་ཡིན་ལ། ཉེ་སར་སོང་ནས་བལྟས་པས་སྔར་གྱི་བློ་དེ་དེ་མ་ཐག་འགགས་ནས་འོད་དེ་འཁྲུག་པའི་འོད་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་བློ་སྐྱེས་པ་ན། བློ་དེ་བློ་ཡང་དག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲ་བའི་བློ་སྔ་མའི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་ལ། བློ་ཕྱི་མས་གནོད་པ་ཞུགས་པས་ན། ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་དོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེ་དག་གང་ལ་ཚད་མ་ཡོད། །དེ་ནི་གཞན་ལ་གནོད་བྱེད་འགྱུར།།[8]

ཞེས་འབྱུང་།

8 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། གཞན་དོན་ལེའུ། ཤློཀ ༤༤ ཤོག ༡༠༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༣

རང་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཞུགས་པའི་རིག་པ། ལོག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། ལོག་ཤེས་ནི་ཡོད་པ་ལ་མེད་པར་འཛིན་པ་དང་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་འཛིན་པ། མ་ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པར་འཛིན་པ་དང་ཡིན་པ་ལ་མ་ཡིན་པར་འཛིན་པའི་བློ་རྣམས་སོ། །དབྱེ་ན། རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་དང་། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་གཉིས། རི་བོང་རྭ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། སྒྲ་རྟག་འཛིན་རྟོག་པ་ལྟ་བུ་རྟོག་པ་ལོག་ཤེས་ཡིན་ལ། གངས་རི་སྔོན་པོར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་དང་། ལྗོན་ཤིང་འགྲོ་བར་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ཡིན་ནོ།།

༣) ཐེ་ཚོམ་བཤད་པ།

ཡུལ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་རིག་པ། ཐེ་ཚོམ་གྱི་མཚན་ཉིད། མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་ཞེས་པའི་མཐའ་གཉིས་ནི་དཔེར་ན་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་མཐའ་དང་། མི་རྟག་པ་མིན་པའི་མཐའ་གཉིས་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས། "དེ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཀྱི་ཡིད་གཉིས་དང་གཉིས་ཀྱི་དངོས་པོ་དང་མ་ངེས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །"[9] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ། དབྱེ་ན། ༡ དོན་མི་འགྱུར་གྱི་ཐེ་ཚོམ། ༢ ཆ་མཉམ་པའི་

9 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། བམ་པོ་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༡༡༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༢༨༩

ཟེ་ཚོམ། ༣ དོན་འགྱུར་གྱི་ཟེ་ཚོམ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་པལ་ཆེར་རྟག་གམ་སྙམ་པའི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་ཇི་འདྲ་ཞིག་སྙམ་པའི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུ་དང་། གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་པལ་ཆེར་མི་རྟག་སྙམ་པའི་སེམས་བྱུང་ལྟ་བུའོ།།

༤) ཡིད་དཔྱོད་བཤད་པ།

ཡིད་དཔྱོད་བཤད་པ་ནི། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོའི་ཆོས་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་ཡང་བཅད་དོན་མ་ཐོབ་པའི་ཞེན་རིག།ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཚད་མས་ངེས་པ་མ་རྙེད་ཀྱང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་སྙམ་པའི་ཐོས་བྱུང་གི་བློ་ལྟ་བུ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐུར་དུ་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོའི་ཆོས་ཞེས་པས་ལོག་ཤེས་དང་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་གཅོད། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེས་པས་ཟེ་ཚོམ་དང་དེའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་གཅོད། ཞེན་ཡང་ཞེས་པས་མངོན་སུམ་དང་དེའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་གཅོད། བཅད་དོན་མ་ཐོབ་ཅེས་པས་བཅད་ཤེས་དང་དེའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་དང་རྗེས་དཔག་དང་དེའི་གཞི་མཐུན་ཡོད་པ་རྣམས་གཅོད་དོ།།

ཡིད་དཔྱོད་ལ་དབྱེ་ན། ༡ རྒྱུ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་དཔྱོད། ༢ རྒྱུ་མཚན་དང་འགལ་བའི་ཡིད་དཔྱོད། ༣ རྒྱུ་མཚན་མ་ངེས་པའི་ཡིད་དཔྱོད། ༤ རྒྱུ་མཚན་མ་གྲུབ་པའི་ཡིད་དཔྱོད། ༥ རྒྱུ་མཚན་ཡོད་ཀྱང་གཏན་ལ་མ་ཕབ་པའི་ཡིད་དཔྱོད་དང་ལྔ་བཤད། དང་པོ་ནི། རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་མེད་པར་བུམ་པ་བྱས་པ་ཡིན་སྙམ་

པའི་ཡིད་དཔྱོད་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། མ་བྱས་པའི་རྟགས་ལས་བུམ་པ་བྱས་པ་ཡིན་སྙམ་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། གཞལ་བྱའི་རྟགས་ལས་བུམ་པ་བྱས་པ་ཡིན་སྙམ་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱའི་རྟགས་ལས་སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་སྙམ་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ལྟ་བུ། ལྔ་པ་ནི། བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཡང་སྒྲ་བྱས་པ་དང་བྱས་པ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་གཏན་ནས་མ་རྙེད་པར་བྱས་པའི་རྟགས་ལས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་འཛིན་པའི་ཡིད་དཔྱོད་ལྟ་བུའོ། །ཡང་ཡིད་དཔྱོད་ལ་རྒྱུ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་དཔྱོད། རྒྱུ་མཚན་མ་ངེས་པའི་ཡིད་དཔྱོད། རྒྱུ་མཚན་ལྟར་སྣང་ལ་བརྟེན་པའི་ཡིད་དཔྱོད་དང་གསུམ་དུ་འབྱེད་ཚུལ་ཡང་ཡོད།

མདོར་ན་ཕུང་སོགས་མི་རྟག་པ་སོགས་ལ་ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེས་ཤིང་། བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་མ་སྐྱེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་མི་རྟག་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དེས་རང་ཡུལ་བདེན་པ་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཞེན་ཡང་ཚད་མའི་ངེས་པ་མ་ཐོབ་པས། དེ་ལྟ་བུའི་བློའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཡིད་དཔྱོད་མ་གཏོགས་བློ་རིག་གཞན་དྲུག་གང་དུའང་འཇོག་ཏུ་མེད་དོ།།[10]

༥) རྗེས་དཔག་བཤད་པ།

10 ཐྭ་པས་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་བློ་བཞག་པ་ལ་ས་པཎ་གྱིས་ཚད་མ་རིགས་གཏེར་དུ་དགག་པ་མཛད་ཅིང་། རྗེ་ཏོག་ལུགས་ཚད་མ་པ་རྣམས་དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྲས་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས་ཡིད་དཔྱོད་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ།།

རྗེས་དཔག་བཤད་པ་ནི། རང་གི་རྟེན་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་ལ་མི་བསླུ་བའི་ཞེན་རིག་དེ་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

རང་དོན་ནི། །ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལས་དོན་མཐོང་བའོ། །[11] ཞེས་འབྱུང་ངོ་། ། རྟགས་མཐོང་ཞིང་འབྲེལ་པ་དྲན་པའི་རྗེས་སུ་བསྒྲུབ་བྱ་དཔག་པས་ན་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱ། དབྱེ་ན། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་དང་གསུམ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་ལ་མི་སླུ་བའི་ཞེན་རིག་དེ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ། གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ་མི་སླུ་བའི་ཞེན་རིག་དེ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ལ་མི་སླུ་བའི་ཞེན་རིག་དེ་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། དཔྱད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞལ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུའོ། །

11 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤློཀ ༡ ཤོག ༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡

༨) བཅད་ཤེས་བཤད་པ།

བཅད་ཤེས་བཤད་པ་ནི། རང་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་སྔ་མས་རྟོགས་ཟིན་གྱི་དོན་ཚད་མ་སྔ་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་སླར་ཡང་རྟོགས་པའི་རིག་པ། བཅད་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་དང་། རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་གཉིས། དང་པོ་ནི། བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་རྟོག་པ་བཅད་ཤེས། རྗེས་དཔག་གིས་དྲངས་པའི་རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི། སྔོ་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་དྲངས་པའི་སྔོན་པོ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། བུམ་པ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་དྲངས་པའི་བུམ་པ་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ལྟ་བུའོ།། གོང་དུ་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་བཅད་ཤེས་སུ་བཤད་པ་ནི། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་ཚད་མ་རྣམ་པར་ངེས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ལས། "དང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་བྱེད་པར་ནུས་པའི་དངོས་པོའི་རྒྱུན་ངེས་པས་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་བྱེད་པར་

ཉུས་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པ་གྲུབ་པ་དང་བདེ་བ་ཟ་མི་དད་པ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཚད་མ་ཡིན་པ་སྤྱངས་པ་ཡིན་ནོ། །"[12] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

༢) མངོན་སུམ་བཤད་པ།

མངོན་སུམ་བཤད་པ་ལ། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། བུམ་པ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རིགས་ཐིགས་ལས། "དེ་ལ་མངོན་སུམ་ནི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའོ། །"[13] ཞེས་འབྱུང་།

རྟོག་བྲལ་ཞེས་པ་ནི། རྟོག་པའི་རང་ལྡོག་དང་བྲལ་བ་དང་རྟོག་པའི་རྫས་དང་བྲལ་བ་སོགས་ལ་མི་བྱ་བར། སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་དང་བྲལ་བ་ལ་བྱ་ཞིང་། དེ་ཡང་བློ་རང་ཉིད་སྒྲ་དོན་འདྲེས་རུང་དུ་འཛིན་པའི་ཞེན་རིག་མ་ཡིན་པས་ན་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་འཇོག། མ་འཁྲུལ་བའི་དོན་ནི་སྣང་ཡུལ་ལ་

12 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཛེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༤ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༩ ཤོག ༢༢༤ བོད་ཀྱི་ཚད་མ་པའི་གྲྭ་ཁྲིད་ནས་ས་པཎ་གྱིས་མངོན་སུམ་ལ་ཚད་མས་ཁྱབ་པར་གསུངས་ཏེ། ཚད་མ་རིགས་གཏེར་མངོན་སུམ་ལེའུར། འཁྲུལ་པ་མེད་ཕྱིར་ཚད་མ་ཉིད། །ཅེས་མ་འཁྲུལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་མངོན་སུམ་ནི་ཚད་མར་སྒྲུབ་པ་དང་། བཅད་ཤེས་ལ་རྟོག་པ་དྲན་ཤེས་ཡིན་དགོས་པར་བཞེད་ཅིང་། མངོན་སུམ་ལ་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་མི་བཞེད། མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་གྱི་རྒྱན་ཡིད་ཀྱི་མུན་སེལ་དུའང་ཚུལ་དེ་ལྟར་འབྱུང་མོད། རྗོག་ལུགས་ཚད་མ་པ་རྣམས་དང་། དགེ་ལྡན་པའི་ཚད་མ་པ་རྒྱལ་ཚབ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པས་ནི་མངོན་སུམ་ལ་བཅད་ཤེས་དང་། སྣང་ལ་མ་ངེས་སོགས་ཡོད་པར་བཞེད།

13 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༣༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༢ ཤོག ༡༡༣

མ་འཁྲུལ་བ་ལ་བྱེད།།

མངོན་སུམ་ལ་དབྱེ་ན། དབང་མངོན། ཡིད་མངོན། རང་རིག་མངོན་སུམ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དང་བཞི། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་། རྟོག་བྲལ་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ། དབང་མངོན་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། གཟུགས་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ནས་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་གྱི་བར་ལྔ། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་མིག་དབང་དང་དམིགས་རྐྱེན་གཟུགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་པའི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚད་མ། བཅད་ཤེས། སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། ངས་གཟུགས་མཐོང་ངམ་མ་མཐོང་སྙམ་པའི་ཟེ་ཚོམ་དྲངས་སུ་འདྲེན་པའི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ལྟ་བུའོ། །དེས་དབང་མངོན་ལྷག་མ་བཞི་ལ་ཡང་རིགས་འགྲེ་བྱེད།།

རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་ཤིང་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་རིག་པ། ཡིད་མངོན་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། གཟུགས་འཛིན་པའི་ཡིད་མངོན་ལྟ་བུ།

འཛིན་རྣམ། རང་རིག་གི་མཚན་ཉིད་དང་། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་

བའི་འཛིན་རྣམ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། བུམ་འཛིན་མིག་ཤེས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་རང་རིག་ལྟ་བུ། རང་རིག་དང་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཉིས་དོན་གཅིག རང་རིག་ནི་ཁ་ནང་ཀོ་ནར་ཕྱོགས་པའི་ཤེས་པའོ། །ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ལས་མདོ་སེམས་གཉིས་དང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་རིག་འདོད་ཅིང༑ གཞན་རྣམས་ཀྱིས་མི་འདོད་དོ།།

རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ནི། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་ཞི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་ཞིང་། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་བདེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ལྟ་བུ།

གོང་དུ་བཤད་མ་ཐག་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ་དེ་དག་མདོ་སྡེ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། སེམས་ཙམ་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ནི། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་བག་ཆགས་བརྟན་པ་ལས་བྱུང་བའི་རིག་པ། མངོན་སུམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་། རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་རིག་པ། དབང་མངོན་གྱི་ངོ་བོར་འཛོག་པ་སོགས་མངོན་སུམ་གཞན་ལའང་འདྲའོ། །རང་རྒྱུ་རིགས་མཐུན་གྱི་བག་ཆགས་སོགས་སྔ་མ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པའི་བག་ཆགས་བརྟན་པོ་སད་པའི་སྟོབས་ལས་བྱུང་བས་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་

ཞེས་བྱ། མངོན་སུམ་ལ་དབྱེ་ན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སོགས་བཞི་དང་། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་དབྱེ་ན་གཟུགས་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ནས་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་གྱི་བར་ལྔ་ཡོད་པ་མདོ་སྡེ་པ་དང་འདྲའོ།།

༤) སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་བཤད་པ།

སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློ་བཤད་པ་ནི། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཚན་གསལ་བར་སྣང་ཡང་དེ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་མི་ནུས་པའི་རིག་པ། སྣང་ལ་མ་ངེས་པའི་བློའི་མཚན་ཉིད། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་གསལ་བར་སྣང་ཡང་མ་ངེས་པས་ན་སྣང་ལ་མ་ངེས་པ་ཞེས་བྱ། རྣ་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་སྙན་པ་ཐོས་པ་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་སྐབས་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ལྟ་བུ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྣམ་ཤེས་དོན་གཞན་ཆགས་པ་ཡིས།།
ནུས་མེད་དོན་གཞན་མི་འཛིན་ཕྱིར།།[14]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

བློ་རིག་བདུན་པོ་དེ་དག་མཚན་གཞི་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་དང་སྦྱར་ནས་ངོས་བཟུང་ན། དུ་ལྡན་གྱི་ལ་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་མེ་མེད་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་ལོག་ཤེས་དང་། ལ་དེའི་སྟེང་དུ་མེ་ཡོད་དམ་མེད་ཕལ་ཆེར་ཡོད་སྙམ་པ་ལྟ་བུ་ཐེ་ཚོམ། ལའི་སྟེང་དུ་མེ་

14 སྡེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ཤློཀ་༡༡༣ ཤོག་༡༡༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག་༥༡༠

སྐབས་བཅུ་གཅིག་པ། བློས་ཡུལ་འཇལ་བའི་ཐབས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ།

༡ སྤྱི་བཤད།

དེ་ལྟར་རྟོག་བཅས་རྟོག་མེད་ཀྱི་བློ་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་ཅིང་། དེ་ལ་ཡང་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པ་དང་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་ཚུལ་སོགས་བཤད་ཟིན་ནས། ད་ནི་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡུལ་ཅན་རྣམས་རང་གི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འཇལ་བའི་ཐབས་ཀྱི་རིམ་པ་གང་དག་ཡོད་ཅེ་ན། འདིར་བློས་ཡུལ་འཇལ་བའི་ཐབས་ལ། རིགས་པ་བཞི་དང་། མཐའ་གཅིག་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཐབས་ཐལ་འགྱུར་དང་། མཐའ་གཉིས་འཛིན་གྱི་ཐེ་ཚོམ་སེལ་བྱེད་སྒྲུབ་ངག་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་དེ་དག་བསལ་ནས་ཡུལ་དེ་དངོས་སུ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་ཁྲབ་ཁོངས་ཡིན། གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ཞེས་པ་རྒྱུ་མཚན་རིག་པ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་པར་གསུངས།

༢ ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་སོགས་རིགས་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག

དང་པོ་རིགས་པ་བཞི་བཤད་པ་ལ། དེ་ཡང་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་ལས།

བསྲེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ།།

ཞེས་སོགས་བཀའ་སྩལ་པ་ལྟར་དྲངས་ཟིན་པ་ལྟར། ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དཔྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ན་དད་པ་དང་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་འཇུག་པ་རྒྱལ་འདོན་མི་བྱེད་པར། ཡང་དག་པའི་རིགས་པས་བརྟག་པ་བྱས་ཏེ་ངེས་པ་རྙེད་པའི་སྒོ་ནས་འཇུག་དགོས་ལ། ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཐབས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་ནང་པའི་གཞུང་དུ་རིགས་པ་བཞིར་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་པར་དཔལ་ན་ལེནྡྲའི་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་ལ། དེའི་ཚུལ་ནི། དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་གང་ཡོད་པ་གཞིར་བཞག་ནས་ཆོས་རང་རང་གི་རང་བཞིན་ནམ་ཆོས་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་དེ་གཞིར་བྱས་ནས། རང་རང་གི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཤིས་དང་མཐུན་པའི་བྱ་བ་གང་དང་གང་བྱེད་པ་དང་། དེའི་སྟེང་ནས་གཅིག་ལ་གཅིག་ཇི་ལྟར་ལྟོས་པ་སྟེ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་འབྲེལ་བ་དང་། ཆ་དང་ཆ་ཅན། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་དུ་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའི་ལྟོས་པའི་གཤིས་ལུགས་རྣམས་གྲུབ་ལ། རིགས་པ་དེ་གསུམ་གཞིར་བྱས་ཏེ་དཔྱད་པ་བྱེད་སྐབས། འདི་ཡིན་པས་ན་འདི་ཡིན་དགོས། འདི་ཡོད་པས་ན་འདི་ཡོད་དགོས། འདི་

མ་ཡིན་པས་ན་འདི་མ་ཡིན་དགོས། འདི་མེད་པས་ན་འདི་ཡང་མེད་དགོས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་རྗེས་དཔག་གི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་རྣམས་བསྒྲུབ་ཏུ་རུང་བས། ཚུལ་དེ་ལ་འཐད་པའི་རིགས་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་དེའི་སྟེང་ནས། ༡ ཆོས་རང་རང་གི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དང་། ༢ རང་བཞིན་དེའི་སྟེང་ནས་བྱ་བ་གང་དང་གང་བྱེད་པ་དང་། ༣ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཅིག་ལ་གཅིག་ཇི་ལྟར་ལྟོས་ནས་ཡོད་པ་དང་། ༤ དེ་ལྟར་ལྟོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱི་རིགས་པ་ཏེ་རིགས་པ་བཞི་འཇོག་དོན་དེ་ལྟར་རོ། །

རིགས་པ་བཞི་པོ་དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། "རིགས་པ་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། ལྟོས་པའི་རིགས་པ་དང་། བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་དང་། འཐད་པས་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དང་། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པའོ། །"[1] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ཞེས་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་གནས་པའི་རང་བཞིན་དེ་ལ་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། མེ་ཚ་བ་ཡིན་པ་དང་། ཆུ་གཤེར་བ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པའི་སྟེང་དུ་བབས་པའི་ཚེ། ཤེས་བྱེད་དམ་གསལ་བཤད་ཀྱི་མཐའ་རྫོགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཅིའི་ཕྱིར་མེའི་རང་བཞིན་ཚ་བ་ཡིན་ཞེས་དྲིས་ན། ཚ་བ་དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལས་རྒྱུ་མཚན་གཞན་མེད་དོ། །

1 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བཅུ་པ། ཤོག ༥༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༩ ཤོག ༡༡༩

བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི། འདུས་བྱས་རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་ལ་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། མིག་གིས་གཟུགས་ལ་ལྟ་བར་བྱེད་པ་དང་། མེས་སྲེག་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།།

ལྟོས་པའི་རིགས་པ་ནི། འབྲས་བུའི་ཆོས་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་ལྟོས་པ་ནི་སྐྱེ་བའི་ལྟོས་པ་དང་། ཆ་དང་ཆ་ཅན་དང་། ཚོགས་པ་དང་ཚོགས་པའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་གཅིག་ལྟོས་པ་ནི་གདགས་པའི་ལྟོས་པ་སྟེ་གཉིས་ཡོད་ལ། དང་པོ་ནི། སྨྱུ་གུ་ལྟ་བུ་རང་ཉིད་སྐྱེ་བ་རྒྱུ་ས་བོན་སོགས་ལ་ལྟོས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་ཡན་ལག་རྣམས་སམ། དེ་བཞིན་དུ་ཡི་གེ་དང་། མིང་དང་། ཚིག་དང་། བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་པའི་ལྟོས་པ་ལྟ་བུའོ།།

འཐད་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་ནི། སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་གང་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱོགས་གྱུར་གྱི་དོན་རྒྱུ་འབྲས་ངོ་བོ་སོགས་ལ་དཔྱོད་པ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་མ་གསུམ་དང་མི་འགལ་བར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་སོ། །དཔེར་ན། བྱས་པ་ལས་མི་རྟག་པ་དང་། དུ་བ་ཡོད་པ་ལས་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟ་བུའོ།།

༣ མཐའ་གཅིག་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཐབས་ ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་གཞག

༡) སྤྱི་བཤད།

མཐའ་གཅིག་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་ཟློག་པའི་ཐབས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་ནི། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ཚད་མ་པ་རྣམས་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བརྒྱད་དུ་བཤད་པའི་ནང་ཚན་སུན་འབྱིན་ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་ཚད་མ་རིགས་པར་འཇུག་པའི་སྒོ་ལས།

སྒྲུབ་པ་དང་ནི་སུན་འབྱིན་ཉིད། །ལྟར་སྣང་བཅས་པ་གཞན་རྟོགས་ཕྱིར།།
མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག །ལྟར་སྣང་བཅས་པ་བདག་རིག་ཕྱིར།།[2]

2 བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་སྡེ་དགེ་དང་ཅོ་ནེ་བསྟན་འགྱུར་གཉིས་སུ་མི་བཞུགས་ཤིང་། པེ་ཅིན་དང་སྣར་ཐང་བསྟན་འགྱུར་གཉིས་སུ་བཞུགས་པས་འདིར་ཤོག་གྲངས་སོགས་སྣར་ཐང་དང་དཔེ་བསྡུར་མ་ལྟར་འགོད་པར། སྣར་ཐང་། བསྟན། མདོ། ཅེ། ཤོག།༡༨༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༩༣ བསྟན་འགྱུར་ཁག་ཏུ་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རིགས་པ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་པ་ཞིག་འབྱུང་བ་དེར། སྒྲུབ་ནུས་པ་དང་སུན་འབྱིན་ནུས། །ལྟར་སྣང་བཅས་པས་གཞན་གོ་བྱེད། །མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག །ལྟར་སྣང་བཅས་པས་བདག་རིག་བྱེད། །ཅེས་གོང་དུ་དྲངས་པ་དེ་དང་ཚིག་རིས་ཙུང་འདྲ་བ་འབྱུང་ལ། རྒྱ་ནག་སྐད་ལས་བསྒྱུར་བའི་རིགས་པ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་འདི་ཉིད་ཕྱོགས་གླང་གི་རིགས་སྒོར་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་པར་བཤད་འདུག་པ་འཐད་མིན་བརྟག་ཅིང་། གཞུང་དེའི་རྒྱའི་འགྲེལ་པ་ཞིག་ཏུ་དེ་ཕྱོགས་གླང་གི་སློབ་མ་བདེ་བྱེད་དགའ་བ་སྟེ། ཤངྐར་སྭཱམིན་བྲྀ་བས་མཛད་པར་ཡང་བཤད་པས་བརྟག་དགོས།

ཞེས་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་། སུན་འབྱིན་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་། མངོན་སུམ་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་། རྗེས་དཔག་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་བཅས་རྟོག་གེའི་ཚིག་དོན་བརྒྱད་ཀྱི་ངོས་འཛིན་མཛད་ཅིང་། དེ་དག་ལས་ཕྱི་མ་བཞི་རང་གིས་གཞལ་བྱ་ངེས་པའི་ཐབས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཞལ་བྱ་ལྐོག་གྱུར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་བློ་སྐྱོན་མེད་རྗེས་དཔག་དང་། མངོན་གྱུར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་བློ་སྐྱོན་མེད་མངོན་སུམ་ཚད་མ་ཡིན་པས་མངོན་རྗེས་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་དང་། བློ་གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ན་བསླུ་བར་འགྱུར་བས་གོལ་ས་གཙོད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་མངོན་རྗེས་ལྟར་སྣང་གཉིས་གསུངས་ཤིང་། སྔ་མ་བཞི་ངེས་ནས་གཞན་གྱིས་ངེས་སུ་འཇུག་པའི་ཐབས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་གཞོམ་པའི་ཕྱིར་དུ་སུན་འབྱིན་བསྟན་ལ། མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྒྲུབ་ངག་གསུངས་ཤིང་། དེ་དག་གི་གོལ་ས་གཙོད་པའི་ཕྱིར་ལྟར་སྣང་གཉིས་གསུངས་སོ།།

སྤྱིར་བློ་ལ་ཡུལ་རྟོགས་པའི་བློ་དང་མ་རྟོགས་པའི་བློ་གཉིས། ཕྱི་མ་ལའང་ཡུལ་མ་རྟོགས་པ་ཙམ་དང་། ལོག་པར་རྟོག་པ། ཐེ་ཚོམ་དང་གསུམ། ལོག་པར་རྟོག་པ་ལ། མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་ལྟ་བའི་སྒྲོ་འདོགས་དང་། ཡོད་པ་ལ་མེད་པར་ལྟ་བའི་སྐུར་འདེབས་གཉིས། སྒྲོ་འདོགས་ལ་རྒྱུ་མཚན་ནམ་གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་འཛིན་པའི་བློ་ཀུན་བཏགས་དང་། དེ་ལྟར་འཛིན་པ་མ་ཡིན་པའི་བློ་ལྷན་སྐྱེས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་བསལ་བྱའི་ལོག་རྟོག་ནི། གཙོ་བོ་སྒྲོ་འདོགས་ཀུན་བཏགས་དང་སྐུར་འདེབས་རྣམས་ཡིན་ནོ།།

༣) ཐལ་འགྱུར་གྱི་གོ་དོན་དང་དབྱེ་བ།

ཐལ་འགྱུར་ཞེས་པ་ནི། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་གིས་གང་ཟག་ཕ་རོལ་པོ་དེས་ཁས་བླངས་པ་ཞིག་རྟགས་སུ་བཀོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་པ་ལྟར་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་དགོས་པར་འགྱུར། ཞེས་མི་འདོད་པའི་ཐལ་བ་འཕངས་ནས་ཕ་རོལ་པོའི་དམ་བཅའ་ལྟར་སྣང་ལ་འགལ་བ་བརྗོད་པའི་ངག་ཅིག་ལ་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། ཕ་རོལ་པོས་སྒྲ་རྟག་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཁས་བླངས་པ་ལ། འོ་ན་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཕ་རོལ་པོས་སྒྲ་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་བྱས་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་ཤིང་། དེ་ལྟ་ནའང་སྒྲ་དེ་རྟག་པར་ཡང་ཁས་བླངས་པ་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྒྲ་དེ་མ་བྱས་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཕ་རོལ་པོས་ཁས་བླངས་པའི་དོན་རྟག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་དེ། མི་འདོད་པའི་དོན་སྒྲ་མ་བྱས་པར་འགྱུར་བའི་ཏ་ཅང་གི་ཐལ་བ་འཕངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཐལ་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་ཀྱང་། ཕ་རོལ་པོའི་ཁས་བླངས་ལ་མི་རིགས་པ་ཐལ་བར་བརྗོད་པའམ་དེ་ལྟར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཞེས་བརྗོད་པས་ཐལ་འགྱུར་ཞེས་བྱ།

ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་གསལ་རྗོད་གཞི་སོགས་ངོས་འཛིན་ཚུལ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་

བུ་ལ་མཚོན་ན། སྒྲ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྩོད་གཞི་དང་། མ་བྱས་པ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་གསལ་བའམ་ཐལ་ཆོས། རྟག་པ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་ཡིན་ནོ། །སྒྲ་མ་བྱས་པ་ཡིན་པ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་དམ་བཅའ་དང་། རྟག་པ་ཡིན་ན་མ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་དངོས་ཁྱབ་ཡིན་ལ། བྱས་པ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཆོས་ལོག་དང་། མི་རྟག་པ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་ལོག་ཡིན་ནོ།།

ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་འདེབས་ཚུལ་ལ། འདོད། ཅིའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ། ཁྱབ་པ་མ་བྱུང་ཞེས་པའི་ལན་འདེབས་ཚུལ་རྣམས་ཡོད་པར་གོང་དུ་བཤད་ཟིན།

ཐལ་འགྱུར་ལ་དབྱེ་ན། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་། ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་གཉིས། རྟགས་དང་ཁྱབ་པ་ཕ་རོལ་པོའི་བློ་ངོར་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ཕ་རོལ་པོ་ལ་མི་འདོད་པའི་ཐལ་བ་འཕེན་ཞིང་། རང་ཉིད་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་རྒོལ་བས་ལན་དོན་མཐུན་མི་ཐེབས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཡང་སློབ་དཔོན་ཐར་པའི་འབྱུང་གནས་སྦས་པའི་རྟོག་གེའི་སྐད་ལས། "ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞེ་ན། ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཁྱབ་པ་ཅན་གྱི་དོན་གྱིས་ཕ་རོལ་པོའི་མི་འདོད་པ་འབྱུང་བའི་ཆེད་དུ་ཐལ་བར་བྱེད་པ་ནི་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་སྟེ།"[3] ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན། ༡ སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་། ༢ སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གཉིས། བཟློག་དོན་ཚུལ་

3 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། གཞན་གྱི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཡོངས་སུ་བཅད་པ། ཤོག ༣༥༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༨ ཤོག ༩༡༨

གསུམ་ཚང་བའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྒྲ་རྟག་པར་ཁས་བླངས་ཤིང་། རྟག་པ་ཡིན་ན་མ་བྱས་པས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ། སྒྲ་བྱས་པར་རྟོགས་པའི་ཕྱི་རྒོལ་ལ་བཀོད་པའི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ། ཐལ་འགྱུར་དེས་ཐལ་ཆོས་ཀྱི་ལོག་ཕྱོགས་བྱས་པ་དེ་རྟགས་དང་། རྟགས་ཀྱི་ལོག་ཕྱོགས་མི་རྟག་པ་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་པའི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རྟགས་སྦྱོར་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་བློའི་ཡུལ་དུ་འཕེན་པས་ན་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ།།

སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན་ན། རྟགས་ཕ་རོལ་པོས་ཁས་བླངས་པ་དགོས་ཀྱང་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། རྟགས་ཚད་མས་གྲུབ་ན་དེས་འཕངས་པའི་རྟགས་སྦྱོར་གྱི་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་འབབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་དེས་འཕངས་པའི་རྟགས་སྦྱོར་གྱི་ལྡོག་ཁྱབ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་དེས་འཕངས་པའི་རྟགས་སྦྱོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།།

བཟློག་དོན་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྒྲ་བྱས་པར་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་རྟག་པར་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་ལ། བྱས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱབ་པ་ཚད་མས

གྲུབ་པའི་གང་ཟག་ལ་བཀོད་པའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ། ཐལ་འགྱུར་དེས་སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པ་ནི། ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཆོས་ལོག་རྟག་པ་རྟགས་དང། རྟགས་ལོག་མ་བྱས་པ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་བྱས་པའི་རྟགས་སྦྱོར་ཡང་དག་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ།།

མདོར་ན་སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་བྱེད་ལས་ནི། རྟགས་ཕ་རོལ་པོས་ཁས་བླངས་ཤིང་ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ། དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་འབབ་པའི་ལན་གྱིས་ཟློག་པར་མི་ནུས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡིན་པས་ན། དངོས་སུ་རང་གི་བསལ་བྱར་གྱུར་པའི་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་གཅིག་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་ཞིང། བརྒྱུད་ནས་སྒྲུབ་བྱེད་ཚུལ་གསུམ་འཕངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྐྱེ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གཞན་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་བྱེད་ལས་ནི། སྐབས་བབ་ཀྱི་གང་ཟག་ཕ་རོལ་པོ་ལ་ལན་གྱིས་ཟློག་པར་མི་ནུས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བའི་སྒོ་ནས། དངོས་སུ་རང་གི་བསལ་བྱར་གྱུར་པའི་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་མཐའ་གཅིག་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་སེལ་བ་ཡིན་ནོ།།

རང་གི་བསལ་བྱར་གྱུར་པའི་མཐའ་གཅིག་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་མངོན་གྱུར་པ་མགོ་གནོན་མི་ནུས་པའི་ཐལ་ངག ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ༡ སྤྱི་རྒོལ་ཐལ་འགྱུར་འགོད་པ་ལ་མི་མཁས་པའི་དབང་གིས་གསལ་བ་ཙམ་

བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། ༢ རྟགས་ཙམ་བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། ༣ རྟགས་དང་གསལ་བ་སོགས་ཐ་མི་དད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་རྣམས་ཡོད། དང་པོ་ནི། འདུས་བྱས་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། འདུས་བྱས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུའོ།།

འཁོར་གསུམ་དངོས་འགལ་བློའི་ཡུལ་དུ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་ལ། དེ་ཡང་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབ་པའི་གང་ཟག་གིས། ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་པས། རྟགས་མ་གྲུབ། ཅེས་པའི་ལན་འདེབས་མི་ནུས། ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་པས། མ་ཁྱབ། ཅེས་པའི་ལན་འདེབས་མི་ནུས། ཆོས་ཅན་དེ་ལོག་ཕྱོགས་སུ་དམ་བཅས་པས། འདོད། ཅེས་པའི་ལན་ཡང་འདེབས་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར། ལན་གྱིས་ཟློག་པར་མི་ནུས་ཤིང་། དེ་ལྟར་ལན་གསུམ་པོ་གང་ཡང་མི་ཐེབས་པའི་ཚེ། འཁོར་གསུམ་དངོས་འགལ་དུ་སོང་བ་ཞེས་བརྗོད། དེའི་ཚེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན། དེ་ལ་ཕ་རོལ་པོས་འཁོར་གསུམ་དངོས་སུ་འགལ་བར་མཐོང་སྟེ་དམ་བཅའ་དོར་བའི་ཚེ། བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེའི་ཚེ་བསལ་བྱའི་མཐའ་གཅིག་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་ཞིག་ཟིན་པས། སྔར་གྱི་ཐལ་འགྱུར་དེ་གང་ཟག་བྱེ་བྲག་པ་དེ་ལ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མིན་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་ཤེས་དགོས་སོ།།

༣) ཐལ་འགྱུར་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད།

ཡང་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཁྱབ་པ་ངེས་ཚུལ་ལ་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་བཤད་དེ། ༡ རྗེས་ཁྱབ་རྣལ་མ། ༢ རྗེས་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག ༣ ཐུར་ཁྱབ་རྣལ་མ། ༤ ཐུར་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག ༥ ལྡོག་ཁྱབ་རྣལ་མ། ༦ ལྡོག་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག ༧ འགལ་ཁྱབ་རྣལ་མ། ༨ འགལ་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཅས་རྣལ་མ་བཞི་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་སྟེ་ཐལ་འགྱུར་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་དོ།།

དེ་ཡང་རྗེས་ཁྱབ་རྣལ་མ་ནི། ༡ ཐལ་འགྱུར་དེའི་རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། ༢ རྗེས་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི། ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། ༣ ཐུར་ཁྱབ་རྣལ་མ་ནི། ཐལ་འགྱུར་གྱི་གསལ་བ་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། ༤ ཐུར་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི། ཐལ་འགྱུར་གྱི་གསལ་བ་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། ༥ ལྡོག་ཁྱབ་རྣལ་མ་ནི། ཐལ་འགྱུར་གྱི་གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། ༦ ལྡོག་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི། ཐལ་འགྱུར་གྱི་གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། ༧ འགལ་ཁྱབ་རྣལ་མ་ནི། ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་། ༨ འགལ་ཁྱབ་

ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི། ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བཅས་ཁྱབ་པ་རྣལ་མ་བཞི་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད།

ཐལ་འགྱུར་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་ངེས་ཚུལ་དཔེར་བརྗོད་དང་བཅས་པའི་རེའུ་མིག

༡ རྗེས་ཁྱབ་རྣལ་མ་ངེས་པ། རྟགས་དེ་ཡིན་ན། གསལ་བ་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།	༢ རྗེས་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ངེས་པ། རྟགས་དེ་ཡིན་ན། གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་ཡིན་པར་ཐལ། མ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
༣ ཐུར་ཁྱབ་རྣལ་མ་ངེས་པ། གསལ་བ་དེ་ཡིན་ན། རྟགས་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།	༤ ཐུར་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ངེས་པ། གསལ་བ་དེ་ཡིན་ན། རྟགས་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
༥ ལྡོག་ཁྱབ་རྣལ་མ་ངེས་པ། ཆོས་ལོག་དེ་ཡིན་ན། རྟགས་ལོག་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།	༦ ལྡོག་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ངེས་པ། ཆོས་ལོག་དེ་ཡིན་ན། རྟགས་ལོག་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༢ འགལ་ཁྱབ་རྣལ་མ་ངེས་པ།	༡ འགལ་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ངེས་པ།
རྟགས་དེ་ཡིན་ན། གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།	རྟགས་དེ་ཡིན་ན། གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན། མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མ་བྱས་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༩ མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་སེལ་བའི་ཐབས་སྒྲུབ་ངག་གི་རྣམ་གཞག

སྒྲུབ་ངག་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བསལ་ནས་མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་པའི་ཐེ་ཚོམ་ཅན་དུ་བྱས་པ་ན། སྒྲུབ་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་ཐེ་ཚོམ་སེལ་དགོས་སོ། །སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང་། རྟགས་ཚིག་རྣམ་དག གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། སྒྲུབ་བྱེད་ཡང་དག་བརྗོད་པའི་ངག་ཡིན་པས་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང་། རྟགས་ཡང་དག་གི་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་ཚིག་ཡིན་པས་རྟགས་ཚིག་རྣམ་དག་དང་། རང་ལས་གཞན་པའི་གང་ཟག་གིས་བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་དོན་བྱེད་ཅིང་རང་འབྲས་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱུ་ཡིན་པས་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ཅེས་བྱ།

ཕྱི་རྒོལ་རང་གི་ཚད་མས་མཐོང་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཕྱི་རྒོལ་ལ་སྒྲ

སློ་དོན་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བར་སྟོན་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་གྱི་ངག་རྣམ་དག་དེ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད། ཡན་ལག་གཉིས་ནི་ཁྱབ་པ་བརྗོད་པའི་ཡན་ལག་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་སོ།།

སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལ་ཁྱད་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་ ༡ རྒྱུའི་ཁྱད་པར་རང་གི་བསྟན་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྔོན་དུ་སོང་བ། ༢ བརྗོད་བྱའི་ཁྱད་པར་རང་གི་བསྟན་བྱར་གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཆད་ལྷག་མེད་པར་བརྗོད་པ། ༣ ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་སྒྲ་སློ་དོན་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བ། ༤ བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རང་འབྲས་རྗེས་དཔག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་རྣམས་སོ།།

སྒྲ་སློ་དོན་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་ནི། སྒྲུབ་ངག་གིས་ཚུལ་གསུམ་བསྟན་པ་ན་ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་གྲུབ་ཀྱང་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་སློ་སྐྱོན་དང་། ཚུལ་གསུམ་དོན་ལ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་དོན་སྐྱོན་དང་། ཚུལ་གསུམ་ལྷག་ཆད་དང་བཅས་ཏེ་བརྗོད་ན་སྒྲ་སྐྱོན་ཡིན། དེས་ན་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལས།

གཞན་དོན་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི། །རང་གིས་མཐོང་དོན་རབ་གསལ་བྱེད། །[4]

ཅེས་གསུངས་ལ།

དེ་ཡང་རང་གིས་མཐོང་། ཞེས་པས་སྒྲུབ་ངག་གིས་བསྟན་པའི་ཚུལ་གསུམ་དེ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཁས་བླངས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་སྔ་རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀའི་ཚད་མས་ངེས་པ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན། དོན། ཞེས་པས་སྒྲུབ་ངག་གིས་བསྟན་པའི་ཚུལ་གསུམ་དེ་ལུང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པས་མི་ཆོག་པར་དོན་ལ་ཚད་

4 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤློཀ ༡ ཤོག ༦ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༣

མའི་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན། རབ་གསལ་བྱེད། ཅེས་པས་ཚུལ་གསུམ་དྲན་པའི་དྲན་ཤེས་སྐྱེ་བའི་ཆེད་དུ་སྒྲུབ་ངག་གིས་ཚུལ་གསུམ་ཕྱི་རྒོལ་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ན་ཚུལ་གསུམ་ལས་ལྷག་པ་དང་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན།

སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན། ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་དང་། ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གཉིས། རྟགས་དེ་སྦྱོར་བ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་སྒྲ་བློ་དོན་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་གྱི་ངག་རྣམ་དག་དེ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། གང་བྱས་པ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། སྒྲ་ཡང་བྱས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དཔེ་དང་རྟགས་གཉིས་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་འགྲོ་རྒྱུ་དེ་དང་རིགས་མཐུན་པར་དཔེ་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བས་ན། ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཅེས་ཟེར།

རྟགས་དེ་སྦྱོར་བ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཁོ་ནར་སྒྲ་བློ་དོན་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་དང་བྲལ་བར་དངོས་སུ་སྟོན་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་གྱི་ངག་རྣམ་དག་དེ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། གང་རྟག་པ་ཡིན་ན་མ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ། དཔེར་ན་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་བཞིན། སྒྲ་ནི་བྱས་སོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དཔེ་དང་རྟགས་གཉིས་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་འགྲོ་རྒྱུ་དེ་དང་རིགས་མི་མཐུན་པར་དཔེ་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་སྦྱོར་བས་ན། ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཅེས་ཟེར་རོ།།

བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལྟ་བུ་བཀོད་པའི་དགོས་པ་ནི། བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་འགལ་རྟགས་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། ཡང་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཆོས་མི་མཐུན་སྦྱོར་གྱི་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལྟ་བུ་བཀོད་པའི་དགོས་པ་ནི། བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཡིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན།

སྦྱོར་སྒྲུབ་ངག་འགོད་པའི་ཡུལ་དང་དགོས་པ་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཕྱིར་ངེས་ཟིན་མ་བརྗེད་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཁྱབ་པ་བརྗོད་པ་དང་། རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ངེས་ཟིན་མ་བརྗེད་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་བརྗོད་པ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་དང་ཁྱབ་པ་གཉིས་ཀ་ཤེས་ཟིན་མ་བརྗེད་པ་ལ་གཉིས་ཀ་བརྗོད་པ་དང་། སྒྲུབ་ངག་དང་པོར་བཀོད་ནས་ཚུལ་གསུམ་གཞི་ནས་སྒྲུབ་དགོས་པ་རྣམས་ཡོད་ལ། ནམ་ཞིག་ཚུལ་གསུམ་སོ་སོར་ཤེས་པ་དེ་དག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་དྲན་པར་ནུས་པ་དེའི་ཚེ་སྦྱོར་བཀོད་པའི་སྒྲུབ་ངག་དེ་ཉིད་གང་ཟག་དེ་ལ་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་ཡིན་ཞིང་། སྒྲུབ་ངག་གི་བྱེད་ལས་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །སྒྲ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་སྒྲུབ་ངག་དང་སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་གྱི་སྐོར་ཀུན་བཏུས་པོད་གཉིས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

༥ སྒྲུབ་ངག་གི་ཤུགས་བསྟན་བསྒྲུབ་བྱའི་རྣམ་གཞག

དེ་ལྟར་སྒྲུབ་ངག་གི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་བཤད་ནས། སྒྲུབ་ངག་གི་ཤུགས་བསྟན་བསྒྲུབ་བྱའི་རང་བཞིན་འཆད་པ་ལ། སྤྱིར་བསྒྲུབ་བྱ་ཞེས་པ་ནི་སྐྱེས་བུ་གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་གིས་དོན་དུ་གཉེར་བྱའམ་དེའི་བྱ་བ་འཇུག་སའི་གཞིའམ་དམིགས་ཡུལ་ལ་བསྒྲུབ་བྱར་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཞེས་པ་ནི། དཔེར་ན་དུ་བ་ཡོད་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཟུང་ནས་ཁྱད་གཞི་དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལའི་སྟེང་དུ་ཁྱད་ཆོས་མེ་ཡོད་པ་གོ་བར་བྱེད་པའམ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཚེ། དུ་བ་དེ་སྒྲུབ་བྱེད་དང་། དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པ་དེ་རྟགས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བས་ན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན། དེ་ལྟ་བུའི་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ནི། རྒྱུ་མཚན་གྱིས་གོ་བར་བྱ་བས་ན་གོ་བྱ་དང་། རྟགས་ཀྱིས་དཔག་པར་བྱ་བས་ན་རྟགས་ཀྱི་དཔག་བྱ་དང་། ཚུལ་གསུམ་ངེས་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་

བས་ན་རྗེས་སུ་དཔག་བྱ་དང་། རྒོལ་བས་དམ་བཅས་པས་ན་དམ་བཅའ་ཞེས་བྱ་ཞིང་དེ་དག་དོན་གཅིག་གོ །དུ་བ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལྟ་བུ་ནི། སྔ་རྒོལ་དང་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀྱིས་དེའི་སྟེང་མེ་ཡོད་མེད་རྩོད་པའི་གཞིར་གྱུར་པས་རྩོད་གཞི་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་དུ་ལྡན་ལ་ལ་མེ་ཡོད་པར་དཔག་སའི་གཞིར་གྱུར་པས་དཔག་གཞི་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག

བསྒྲུབ་བྱ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་དང་། སྒྲ་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལྟར་སྣང་གཉིས་ཡོད། རྒྱུ་མཚན་ནམ་རིགས་པ་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་དགོས་པ་ཞིག་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ལའང་སྔ་རྒོལ་གཞན་གྱིས་རྟགས་བཀོད་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱུ་མཚན་ཡང་དག་བསམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་། སྔ་རྒོལ་གཞན་གྱིས་རྟགས་བཀོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་བསྒྲུབ་བྱ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། སྐབས་འདིར་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་བཤད་པར་བྱ་བ་ལ། ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས།

རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བསྟན། །རང་དང་འདོད་འགྱུར་མ་བསལ་བ།།[5]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ངོ་བོའི་དོན་སོགས་ཆོས་ལྔ་ཚང་བ་དེ་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཆོས་ལྔ་ནི། ༡ ངོ་བོ། ༢ ཁོ་ན། ༣ འདོད་པ། ༤ རང་ཉིད། ༥ མ་བསལ་བ་རྣམས་ཡིན། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་སྐབས་ཀྱི་

5 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༦ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༡༣

ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་གིས་གྲུབ་ཟིན་པ་རྣམས་སྒྲོར་བ་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པ་བཅད་ནས། སྒྲོར་བ་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཚད་མས་མ་ངེས་པ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན། ཁོ་ན་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་སྒྲོར་བ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགོད་བཞིན་པའི་རྟགས་དང་དཔེ་མ་གྲུབ་པ་རྣམས་སྒྲོར་བ་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པ་བཅད་ནས། སྒྲོར་བ་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ལ་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགོད་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན། འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་སྒྲོར་བ་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་ན་སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་གིས་དངོས་སུ་བརྗོད་དགོས་པ་བཅད་ནས། སྒྲོར་བ་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ལ་རྒོལ་བས་དཔག་བྱར་འདོད་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་པར་བསྟན། རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཚིག་གིས་རྒོལ་བས་ཁས་བླངས་པ་མཐའ་དག་སྒྲོར་བ་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པ་བཅད་ནས། སྒྲོར་བ་དེའི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ལ་སྔ་རྒོལ་གྱིས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན། མ་བསལ་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་ཚད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་ན་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པ་བཅད་ནས། བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་པར་བསྟན།

མདོར་ན་གཞན་དོན་བསྒྲུབ་བྱ་ཡང་དག་ཡིན་པ་ལ། ༡ སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་ཡང་དག་གི་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པ་དང་། ༢ སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགོད་བཞིན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ༣ རྒོལ་བས་དཔག་འདོད་ཡོད་པ་དང་། ༤ རྒོལ་བས་བསྒྲུབ་བྱར་ཁས་བླངས་པ་དང་། ༥ ཚད་མས་མ་བསལ་བ་ཞིག་དགོས་སོ།།

བསྒྲུབ་བྱ་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་། ཤུགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་གཉིས་སུ་ཡོད། དེ་ཡང་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སྦྱོར་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པ་དེ་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དང་། སྒྲ་རྟག་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ཤུགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ།།

༦ སྒྲུབ་ངག་གི་དངོས་བསྟན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

༡) སྤྱི་བཤད།

སྒྲུབ་ངག་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་དངོས་ནི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ལྐོག་གྱུར་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་གཅིག་པུ་དེ་ཡིན་པས་གལ་འགངས་ཤིན་ཏུ་ཆེ། དེ་ཡང་མིག་གི་ཤེས་པས་གཟུགས་མཐོང་བ་དང་རྣ་བའི་ཤེས་པས་སྒྲ་ཐོས་པ་ལྟ་བུ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་རྣམས་རྟོགས་པ་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་ཀྱང་། གཟུགས་མི་རྟག་པ་དང་སྐད་ཅིག་མ་ལྟ་བུ་ལྐོག་གྱུར་གྱི་ཆོས་རྣམས་རྟོགས་པ་

ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་སྐྱོན་མེད་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་དགོས། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གསུམ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཕྱོགས་ཆོས་དེ་ཆས་ཁྱབ་པ་ཡི། །གཏན་ཚིགས་དེ་ནི་རྣམ་གསུམ་ཉིད།།
མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་ཕྱིར་རོ། །གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་དེ་ལས་གཞན།།[6]

ཞེས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་དང་། དབྱེ་བ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་དུ་ངེས་པ་དང་། དེ་ལྟར་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་དང་། དེའི་ལོག་ཕྱོགས་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་ཡིན་ཚུལ་སོགས་གཏན་ལ་ཕབ་བོ།།

སྤྱིར་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གཞི་གཅིག་ལ་སྦྱར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། རྒྱུ་མཚན་དུ་བཀོད་པ་ལ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཟེར། དཔེར་ན། ལའི་སྟེང་དུ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དུ་བ་ཡོད་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བཀོད་པ་ལྟ་བུ། སྒྲུབ་བྱེད་དང་། རྟགས་དང་། རྒྱུ་མཚན་དང་། གཏན་ཚིགས་དང་། ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། རྟགས་ལ་དབྱེ་ན། རྟགས་ཡང་དག་དང་། རྟགས་ལྟར་སྣང་གཉིས། རིགས་པ་ཡང་དག་དང་། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག རྟགས་ཡང་དག་རྣམས་དོན་གཅིག། ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་ཡང་གཞི་ལ་སྦྱར་ན། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་

6 སྡེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༡ ཤོག ༩༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༣༨༩

པ། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་བྱས་པ་ལྟ་བུ།

༢) ཚུལ་གསུམ་གྱི་སྐོར།

གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་སྐབས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་ནུས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་དགོས་པས། ཚུལ་གསུམ་ནི། ཚད་མ་རིགས་པར་འཇུག་པའི་སྐོར། "གཏན་ཚིགས་ནི་ཚུལ་གསུམ་མོ། །ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་ཡང་གང་ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དང་། མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཉིད་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པ་ཡང་ངོ་། །"[7] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ༡ ཕྱོགས་ཆོས། ༢ རྗེས་ཁྱབ། ༣ ལྡོག་ཁྱབ་དང་གསུམ་མོ། །སྐབས་འགར་དེ་གསུམ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཚུལ་དང་པོ་དང་། ཚུལ་གཉིས་པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་འདོགས། དེ་ཡང་བྱས་པ་ལྟ་བུ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་དང་རྗེས་ཁྱབ་ལྡོག་ཁྱབ་གསུམ་ག་ཡིན་ཞིང་། གཞི་ལ་སྦྱར་ནས་ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་འཆད་པ་ལ། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྒྲ་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་ངེས་པ་དེ། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྒྲ་དེ་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་ཞིང་། གང་ཟག

7 སྣར་ཐང་། བསྟན། མདོ་སྡེ། ཙེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༡༤༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༩༣

དེས་སྒྲ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཚད་མས་ངེས་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་དང་བཅས་ན་གང་ཟག་དེ་ལ་རྟགས་དེའི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པོ།།

ཁྱོད་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་དང་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་ངེས་པ་དེ། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་དང་འབྲེལ་སྟོབས་ཀྱིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་མེད་པ་ཉིད་དུ་ཚད་མས་ངེས་པ་དེ། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྱབ་གྲུབ་པ་ལ་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་དེས་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པ་དང་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ངེས་པ་ཞིག་དགོས། དེ་བཞིན་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྡོག་ཁྱབ་གྲུབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟག་པ་ལ་མེད་པ་དང་བྱས་མི་རྟག་གི་འབྲེལ་པ་ཚད་མས་ངེས་པ་ཞིག་དགོས་སོ།།

རྟགས་དེ་ཉིད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ན་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་རྗེས་ཁྱབ་དང་ལྡོག་ཁྱབ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅེད། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་དེ་གཉིས་བློ་གཅིག་གིས་དངོས་ཤུགས་ཅི་རིགས་པར་རྟོགས་ནུས་པར་གསུངས། རྗེས་ཁྱབ་དང་ལྡོག་ཁྱབ་གཉིས་གྲུབ་པ་ལ་ཚད་མ་གསུམ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པར་མ་ཟད། རྟགས་ཆོས་ཀྱི་

འབྲེལ་པ་ཡང་ངེས་དགོས།

དེ་ཡང་ཚད་མ་གསུམ་ནི། ༡ དགག་ཆོས་དང་བསྒྲུབ་ཆོས་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང་། ༢ རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང་། ༣ དགག་བྱའི་ཆོས་ལ་རྟགས་འགོག་པའི་ཚད་མ་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ཡང་མཚན་གཞི་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། ཞེས་བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཀྱི་རྗེས་ཁྱབ་གྲུབ་པ་ལ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཚད་མ་གསུམ་ནི། རྟགས་དེའི་དགག་བྱའི་ཆོས་རྟག་པ་དང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་གཉིས་དངོས་འགལ་དུ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང་། རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་བྱས་པ་ངེས་པའི་ཚད་མ་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་རྟག་པ་ལ་རྟགས་བྱས་པ་འགོག་པའི་ཚད་མ་རྣམས་ཏེ་གཞན་ལའང་རིགས་བསྒྲེའོ།།

སྤྱིར་འབྲེལ་པ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྐྱོན་མེད་དུ་འཇོག་ཐུབ་པ་ནི། ཁྱབ་བྱ་འདི་ཡོད་ན། ཁྱབ་བྱེད་འདི་ཡོད་དགོས་པ་དང་། ཁྱབ་བྱེད་འདི་མེད་ན། ཁྱབ་བྱ་འདི་མེད་དགོས་པའི་གནད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུ་འདི་འབྱུང་ཞིང་། རྒྱུ་འདི་མེད་ན་འབྲས་བུ་འདི་མེད་དགོས་ལ། འབྲས་བུ་འདི་ཡོད་ན་རྒྱུ་འདི་ཡོད་དགོས་པ་སོགས། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན། དཔེར་ན། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་དུ་ལྡན་གྱི་ལའི་སྟེང་དུ། དུ་བ་ཡོད་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་མེ་ཡོད་པར་དཔོག་ཐུབ་པ་ནི། དུ་བ་མེ་དང་དེ་བྱུང་དུ་འབྲེལ་བའི་དབང་

གིས་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ། དཔེར་ན། མེ་མེད་མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོར་མེ་མེད་པའི་ རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་དུ་བ་མེད་པར་དཔོག་ཐུབ་པ་ནི། མེ་དུ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན།

དེ་བཞིན་དུ་ཤུག་པ་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། ཤིང་ མེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤུག་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་ནུས་པའང་། ཤིང་དང་ཤུག་པ་གཉིས་ བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན། འབྲེལ་བ་མེད་པར་ རྗེས་ཁྱབ་དང་ལྡོག་ཁྱབ་འགྲུབ་མི་ནུས་པ་ནི། དཔེར་ན། མི་དེ་ལ་བ་ལྦུགས་ཡོད་ པའི་རྟགས་ལས་རྟ་ཡང་ཡོད་པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་དང་། ཡང་མི་དེ་ལ་རྟ་མེད་པའི་ རྟགས་ལས་བ་ལྦུགས་ཀྱང་མེད་པར་སྒྲུབ་མི་ནུས་པ་ནི། བ་ལྦུགས་དང་རྟ་གཉིས་ ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་པར་ཚད་མ་རྣམ་ འགྲེལ་ལས་གསུངས་སོ།། 8

སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་རྟགས་ སྦྱོར་དེའི་ཆོས་ཅན་སོགས་ཀྱི་རེའུ་མིག།

ཆོས་ཅན།	བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས།	དགག་བྱའི་ཆོས།	རྟགས།	བསྒྲུབ་བྱ།	དགག་བྱ།
སྒྲ།	མི་རྟག་པ།	རྟག་པ།	བྱས་པ།	སྒྲ་མི་རྟག་པ།	སྒྲ་རྟག་པ།

8 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། རང་དོན་ལེའུ། ཞོགས ༢༤-༢༥ ཤོག ༦༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༧ ཤོག ༤༧༡

༣) རྟགས་ཡང་དག་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ།

སྤྱིར་རྟགས་ཡང་དག་ལ། ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གསུམ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དགག་རྟགས་ཡང་དག་དང་སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། བསྒྲུབ་བྱའི་སྒོ་ནས་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག གྲགས་རྟགས་ཡང་དག ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་གསུམ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། རྒོལ་བའི་སྒོ་ནས་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་བཅས་དབྱེ་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡོད་ནའང་། རྟགས་དེ་ཐམས་ཅད་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་འདོུ།།

དེ་ཡང་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་དབང་གིས་རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གསུམ་དུ་ངེས་པ་ནི། སྤྱིར་རྟགས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་རྟགས་དང་དགག་རྟགས་གཉིས་སུ་འདུས་ཤིང་། དགག་རྟགས་ལ་རྟགས་

ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གང་གྲུབ་ཀྱང་དགག་རྟགས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སུ་འདུ་ལ། སྒྲུབ་རྟགས་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ། དེ་བྱུང་འབྲེལ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་གཉིས་སུ་ངེས་པས། འབྲེལ་པ་དང་པོ་གྲུབ་པའི་རྟགས་རྣམས་འབྲས་རྟགས་དང་། གཉིས་པ་གྲུབ་པའི་རྟགས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སུ་འདུ་བ་ཡིན་ནོ།།

ཀ) འབྲས་རྟགས་ཡང་དག

འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ་ནི། འབྲས་བུའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གཞི་གཅིག་ལ་སྦྱར་ན། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡང་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དུ་བ་ལྟ་བུ། དུ་བ་དེ་

བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཞིང་གཞི་ལའི་སྟེང་དུ་མེ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པས་ན། འབྲས་བུའི་རྟགས་ཡང་དག་ཅེས་བྱའོ།།

དབྱེ་ན། ༡ རྒྱུ་དངོས་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག།༢ རྒྱུ་སྔོན་སོང་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག ༣ རྒྱུ་སྤྱི་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག ༣ རྒྱུའི་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག ༥ རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་དང་ལྔ་ཡོད།

དེ་དག་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན་རྒྱུ་དངོས་དང་། རྒྱུ་སྔོན་དུ་སོང་བ་དང་། རྒྱུ་ཡོད་ཙམ་དང་། རྒྱུ་གཞན་ཡོད་པ་དང་། རྒྱུའི་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་རྟགས་སོ།།

དང་པོ་རྒྱུ་དངོས་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ནི། དཔེར་ན་ཆོས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས།

དུ་བ་ལས་ནི་མེར་ཤེས་ཤིང་། །ཆུ་སྐྱར་ལས་ནི་ཆུར་ཤེས་ལྟར།།[9]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དུ་ལྡན་ལ་ལ་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་དང་། ཆུ་སྐྱར་དང་ལྡན་པའི་ཤར་ཕྱོགས་ན་ཆོས་ཅན། ཆུ་ཡོད་དེ། ཆུ་སྐྱར་ཡུན་རིང་དུ་ལྡིང་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།

རྒྱུ་ལ་རང་བཞིན་ཇི་སྙེད་ཅིག།མེད་ན་མི་འབྱུང་འབྲས་བུ་ནི།།

9 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ཁ། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༡༦༧ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༠ ཤོག ༤༦༥

གཏན་ཚིགས། ”[10] ཞེས་གསུངས།

གཉིས་པ་རྒྱུ་སྔོན་སོང་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ནི། དཔེར་ན། བར་སྣང་གི་དུ་བ་སྔོ་ལོང་བ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་མེ་སྔོན་དུ་སོང་སྟེ། དུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་ལེན་པ་ན། །འབྱུང་རྟེན་དབང་པོ་བློ་དག་ནི། །

རང་གི་རིགས་ལ་ལྟོས་མེད་ཅན། །ལུས་ཉིད་འབའ་ཞིག་ལས་སྐྱེ་མིན། །[11]

ཞེས་པས་བསྟན།

གསུམ་པ་རྒྱུ་སྤྱི་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ནི། དཔེར་ན། དུ་བ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། རེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རེས་འགའ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་ན། །སྡུག་བསྔལ་ཉིད་རྒྱུ་བཅས་ཉིད་གྲུབ། །[12]

ཅེས་སོ། །

བཞི་པ་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་སྒྲུབ་ཀྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ནི། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ལས་གཞན་པའི་རང་གི་རྐྱེན་ཡོད་དེ། རང་གི་བདག་རྐྱེན་དང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་ཚང་བ་ཙམ་གྱིས་མི་སྐྱེ་ཞིང་རེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

10 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཤློཀ ༣ ཤོག ༩༤ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༨༩

11 གོང་མཚུངས། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ཤློཀ ༣༨ ཤོག ༡༠༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༣

12 གོང་མཚུངས། ཤློཀ ༡༤༡ ཤོག ༡༡༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༨

རྒྱུ་གཞན་དག་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །དབང་པོའི་བློ་རྣམས་མེད་པའི་ཕྱིར།།
ཐ་དད་རྒྱུ་ནི་རྗེས་དཔོག་འགྱུར།།”[13] ཞེས་གསུངས།

ལྡུ་བ་རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ནི། ཁ་ནང་བུ་རམ་གྱི་གོང་བུའི་སྟེང་ན་ཆོས་ཅན། བུ་རམ་གྱི་རོ་སྔ་མས་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ད་ལྟ་བ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་དེ། བུ་རམ་གྱི་རོ་ད་ལྟ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་པའི། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རོས་རྟོགས་པ།།
རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་སུ་དཔག་པ་སྟེ། །དུ་བས་བུད་ཤིང་འགྱུར་བ་བཞིན།།[14]

ཞེས་གསུངས། འདིར་རྒྱུ་ནི་རོའི་ཉེར་ལེན་རོ་སྔ་མ་ཡིན་ལ། ཆོས་ནི་རོ་སྔ་མ་དེས་གཟུགས་ཕྱི་མ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲའི་ནུས་པ་དེ་ཁ་ནང་བུ་རམ་གོང་བུའི་སྟེང་དུ་ཡོད་པར་སྒྲུབ་པས་རྒྱུ་ཆོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྟགས་ཞེས་བྱ།

སྤྱིར་ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་འབྲས་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཤེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་མེ་དུའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ནི། མེ་དུ་ཙམ་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན་པ་མ་ཡིན་གྱི། མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་དཔེར་བྱས་ནས་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུ་འབྲས་མཐའ་དག་གི་རིམ་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

(ཁ) རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག།

13 གོང་མཚུངས། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཤློཀ ༣༩༡-༩༢ ཤོག ༡༣༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༦༠
14 གོང་མཚུངས། རང་དོན་ལེའུ། ཤློཀ ༩ ཤོག ༩༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༨༧༠

རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གཞི་གཅིག་ལ་སྦྱར་ན། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡིན་ན། ཁྱོད་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཞེས་པ་ནི་རྟགས་ཆོས་གཉིས་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་སྒྲུབ་རྟགས་ཤིག་ལ་ཟེར་ཅིང། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་གསེར་མདོག་གི་སྔོན་གྱི་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་ལས། "གང་ཅུང་ཟད་སྐྱེ་བའི་ཆོས་དེ་ཐམས་ཅད་ནི། ཡུན་མི་རིང་བ་ཉིད་དུ་འགག་པའི་ཆོས་ཡིན་ནོ། །"[15] ཞེས་དང་། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རང་བཞིན་ཡོད་ཙམ་དང་། །འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཡང་། །"[16] ཞེས་སོགས་གསུངས།

རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན། ཁྱད་པར་ལྟོས་པ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ཁྱད་པར་དག་པ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་རང་ཉིད་བྱེད་པ་པོ་འཕེན་པ་ལ་ལྟོས་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལྟོས་པ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། རྩོལ་བྱུང་ཡིན་པའི་

15 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཨཿ། ཤོག ༩༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༡༥༡

16 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། རང་དོན་ལེའུ། ཤློཀ ༣ ཤོག ༩༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༠

ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ།

ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་རང་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་འཕེན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་དག་པ་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། ཁྱད་པར་བྱེད་ཆོས་འཕེན་མི་འཕེན་ནི་དཔེར་ན། རྩོལ་བྱུང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་བློ་ངོར་བྱེད་པ་པོ་སྐྱེས་བུ་འཕེན་ཞིང་། དངོས་པོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་བློ་ངོར་བྱེད་པ་པོ་གང་ཡང་མི་འཕེན་པ་ལྟ་བུའོ། ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རང་བཞིན་ཁྱད་པར་བྱེ་བྲག་ལ། །ལྟོས་པའམ་འོན་ཏེ་འབའ་ཞིག་པ།།

བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་བརྗོད་དེ། །འཇིག་ལ་འབྲས་དང་ཡོད་ཉིད་བཞིན།།[17]

ཞེས་རང་གི་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བརྗོད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ། སྒྲ་འཇིག་པར་བསྒྲུབ་པ་ལ་འབྲས་བུ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བཞིན་དུ། རྟགས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་འཕེན་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཁྱད་པར་ལྟོས་པ་བ་དང་། དངོས་པོར་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་བཞིན་དུ། དེ་ལྟར་འཕེན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་འབའ་ཞིག་པ་རྣམས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

ཚད་མའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་བྱས་པ་རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་པ་རང་

17 སྡེ་དགེ་ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཤླཽ་ཀ་ ༡༦༨ ཤོག ༡༠༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༡༨

གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཆས་སུ་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་ནི། བྱས་པ་འཇིག་པར་སྐྱེད་པ་ལ་རང་ཉིད་ཡོད་ཙམ་དུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ལས་རྒྱུ་གཞན་མེད་པར། རང་ཉིད་ཡོད་ཙམ་དུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཉིད་འཇིག་པའི་ལག་རྗེས་བཞག་པ་ཡིན་པའི་ཚུལ་སོགས་འདུས་བྱས་རྣམས་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་དང་། བདག་གཅིག་འབྲེལ་གྱི་རང་ལྡོག་དོན་ལྡོག་ངོས་གཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ།།

ག) མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག

མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་བཤད་པ་ནི། མ་དམིགས་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གཞི་གཅིག་ལ་སྦྱར་ན། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བྱ་ཡང་ཡིན། དགག་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་

མཐུན་སྤྱོད་པ་དེ། ཁྱོད་དེ་སྣྲུབ་ཀྱི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། མེ་མེད་མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོ་ན་ཆོས་ཅན། དུ་བ་མེད་དེ། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་འཕགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་མེད་པར་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། “དོན་གྱི་དབང་དེ་གཟིགས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་འདི་སྐད་དུ་ཆོས་སྟོན་ཏེ། གང་ཟག་གིས་གང་ཟག་གི་ཚོད་གཟུང་བར་མི་བྱའོ། །གང་ཟག་གིས་གང་ཟག་ལ་ཚོད་བཟུང་ན་ཉམ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ངའམ་གཞན་ཡང་ང་དང་འདྲ་བ་དག་གིས་གང་ཟག་ལ་ཚོད་གཟུང་ངོ་། །”[18] ཞེས་དང་། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དགག་པ་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། །མི་དམིགས་པ་ལས་འགྲུབ་པ་ཡིན།།
ཚད་མས་གྲུབ་པར་སྣ་རྣམས་ཀྱི། །དོན་གྱི་བཟློག་པ་ཉིད་ལས་ཡིན།།[19]

ཞེས་སོགས་གསུངས།

མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན། མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་ཡོད། དེ་ཡང་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་དེ་ཡོད་ཀྱང་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་ལ་སྣང་དུ་མི་རུང་བས་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་དང་། དེ་ཡོད་ན་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་ལ་སྣང་དུ་རུང་བས་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་སུ་འཇོག་ཅིང་། དེ་གཉིས་རེ་རེ་ལ་ཡང་། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡུལ་བཀག་པ་རྟགས་སུ་སྦྱོར་

18 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། མ། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༢༧༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༣༩
19 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཤློཀ ༡༥ ཤོག ༡༢༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༣

བ་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་སྦྱར་བ་འགལ་དམིགས་ཀྱི་རྟགས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་དོ།།

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཀྱང་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་དེ་ སྤྱིར་ཡོད་ཀྱང་། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་ལ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་བསྐལ་དོན་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་སྲོག་ལྡན་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་དེ་འདྲའི་སྲོག་ལྡན་དེ་ཡོད་ཅེས་དམ་བཅའ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་འདྲའི་སྲོག་ལྡན་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་དེ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཚད་མ་རྣམས་ནི་མི་འཇུག་པ། །མེད་ལ་མི་འཇུག་འབྲས་བུ་ཅན།།[20] ཞེས་གསུངས།

སྤྱིར་བསྐལ་དོན་ལ་ཡུལ་གྱིས་བསྐལ་བ་དང་། དུས་ཀྱིས་བསྐལ་བ། ངོ་བོས་བསྐལ་བ་སོགས་ཡོད་པ་ལས། འདིར་ནི་དེ་འདྲའི་སྲོག་ལྡན་དེའི་ངོ་བོ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བས་གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་སྟེ་ཚད་མས་མ་ངེས་ཤིང་། དེ་འདྲ་བའི་གང་ཟག་དེས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་སྲོག་ལྡན་ཡོད་ཅེས་དམ་བཅའ་མི་རིགས་པ་དེ་

20 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༣ ཤོག ༩༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༧༠

བཞིན་དུ། སྐྱེ་བོ་རང་འགའ་བ་དག་གིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་ལུགས་འདི་དང་འདི་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རང་གིས་ཚད་མས་མ་ངེས་བཞིན་དུ་དམ་བཅའ་བ་མི་རིགས་པ་དང་། གང་ཟག་ཕ་རོལ་པོ་དག་ལ་སྐྱོན་ཡོད་པར་རང་གིས་ཚད་མས་མ་ངེས་བཞིན་དུ་སྐྱོན་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུ་དང་བཅས་སོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་རང་གིས་ཚད་མས་མ་མཐོང་བཞིན་དུ་སྒྲོ་སྐུར་བྱ་བར་མི་རིགས་པར་བསྟན་ཏོ།།

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཀྱང་ཡིན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་དེ་དགག་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་ཡོད་ན་སྐབས་ཀྱི་ཕྱི་རྒོལ་ལ་སྣང་དུ་རུང་བ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ༡ སྣང་རུང་གི་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ༢ སྣང་རུང་གི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་ཡོད། དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གཏན་ཚིགས་ཐེ་ཚོམ་ལ་ལྟོས་ནས། །འགའ་ཞིག་མེད་ཤེས་འབྲས་བུ་ཅན།།
འགལ་དང་འབྲས་བུ་དག་གྲུབ་དང་། །རྒྱུ་དང་ངོ་བོ་བལྟར་རུང་བའི།།
བདག་ཉིད་དག་ནི་མ་གྲུབ་པ། །མེད་དོན་ཅན་མི་དམིགས་རྣམ་བཞི།།[21]

ཞེས་སོགས་གསུངས།

སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་ཟླ་བཀག་པ་རྟགས་སུ་སྦྱར་བ། སྣང་རུང་གི་འབྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་

21 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཤློཀ ༣-༩ ཤོག ༥༩ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༩༧༠

པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ༡ སྣང་རུང་གི་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ། ༢ ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ། ༣ རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ། ༤ དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་དང་བཞི། དེ་དག་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་། ཁྱབ་བྱེད་དང་། རང་བཞིན་དང་། དངོས་འབྲས་བཀག་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་སྒོ་ནས་བཞག

དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་རིམ་པ་བཞིན། དང་པོ་ནི། མེ་མེད་མཚན་མོའི་རྒྱ་མཚོ་ན་ཆོས་ཅན། དུ་བ་མེད་དེ། མེ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་མེ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ནི། དགག་བྱའི་ཆོས་དུ་བའི་རྒྱུ་མེ་བཀག་པ་རྟགས་སུ་སྦྱར་བའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པས་སྣང་རུང་གི་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཅེས་ཟེར།

གཉིས་པ་ནི། ཤིང་མེད་པའི་བྲག་རྫོང་ན་ཆོས་ཅན། ཤ་པ་མེད་དེ། ཤིང་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་ཤིང་མེད་པ་ལྟ་བུ་ནི། དགག་བྱའི་ཆོས་ཤ་པའི་ཁྱབ་བྱེད་ཤིང་བཀག་པ་རྟགས་སུ་སྦྱར་བའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པས་སྣང་རུང་གི་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཅེས་ཟེར།

གསུམ་པ་ནི། བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ས་ཕྱོགས་ན་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་མེད་དེ། བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་བུམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་ལྟ་བུ་ནི། དགག་བྱའི་ཆོས་བུམ་པ་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་བུམ་པ་ཚད་མས་དམིགས་པ་བཀག་པ་རྟགས་སུ་སྦྱར་བའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པས་སྣང་རུང་གི་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཅེས་ཟེར།

བཞི་པ་ནི། དུ་བ་མེད་པའི་ར་སྐྱོར་ བླ་གབ་མེད་པ་ན་ཆོས་ཅན། དུ་བའི་དངོས་

རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་མེད་དེ། དངོས་འབྲས་དུ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དངོས་འབྲས་དུ་བ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ནི། དགག་བྱའི་ཆོས་དུ་བའི་དངོས་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་དངོས་འབྲས་དུ་བ་བཀག་པ་རྟགས་སུ་སྦྱོར་བའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པས་སྣང་རུང་གི་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཅེས་བྱེར།

སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་སྦྱོར་བ། སྣང་རུང་གི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ༡ ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ༢ ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

འགལ་དེ་ཆོས་ནི་ཐ་དད་དམ། །ཐ་དད་མེད་ལ་རབ་སྦྱོར་ཏེ།།

ཁ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ། །མེ་དང་སྐྱེ་ལ་ཡོད་གནོད་བཞིན།།[22]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། ཁ་བ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་མེ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟར། རྟགས་དང་དགག་བྱའི་ཆོས་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་ཤིང་། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། སྒྱུ་གྲུ་ལྟ་བུ་སླར་ཡང་སྐྱེ་བ་དགོས་པ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ སྤྱར་ནས་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལྟར། རྟགས་

22 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཤློཀ ༩༥ ཤོག ༡༢༢ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༣༩

དང་དགག་བྱའི་ཆོས་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་མ་ཡིན་པ་དགོས་པར་གསུངས།

འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག དེ་སྐབས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པར་གནས་པ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་སྐབས་ཀྱི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག དེ་སྐབས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་དང་ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོ་ནས་མི་མཐུན་པར་གནས་པ། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན། ༡ རྒྱུ་འགལ་དམིགས། ༢ ཁྱབ་བྱེད་འགལ་དམིགས། ༣ རང་བཞིན་འགལ་དམིགས། ༤ འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། ༥ འབྲས་བུ་འགལ་དམིགས། ༦ རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་དྲུག་ཡོད། དཔེར་ན། མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་གནོན་པའི་ཤར་གྱི་གཞི་ན་ཆོས་ཅན། གྲང་འབྲས་སྤུ་ལོང་བྱེད་རྒྱུན་ཆགས་པ་མེད་དེ། མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་གནོན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་མེ་སྟོབས་ཆེན་པོས་ཁྱབ་པར་གནོན་པ་ལྟ་བུ་ནི་རྒྱུ་འགལ་དམིགས་ཡིན་ལ། མེ་དང་གྲང་རེག་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་བསྟན་པ་ན། མེའི་གནོད་བྱ་ལ་གྲང་རེག་གི་རང་བཞིན་དང་། གྲང་རེག་གི་ཁྱབ་བྱ། གྲང་རེག་གི་འབྲས་བུ། གྲང་རེག་གི་རྒྱུ་དང་། གྲང་རེག་གི་གནོད་བྱེད་ལ་མེ་དང་། མེའི་ཁྱབ་བྱ། མེའི་འབྲས་བུ་རྣམས་འཇོག་ལ། གྲང་རེག་གི་རང་བཞིན་

ནི་བསིལ་རེག་དང་། ཁྱབ་བྱེ་ནི་ཁ་བའི་རེག་པ། འབྲས་བུ་ནི་གྲང་འབྲས་སྤུ་ལྡང་བྱེད། རྒྱུ་ནི་གྲང་རེག་གི་དངོས་རྒྱུ་ནུས་པ་ཐོགས་མེད་དོ། །མེའི་ཁྱབ་བྱེ་ནི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མེ་དང་། འབྲས་བུ་ནི་དུ་བ་དྲག་འཕྱུར་བ་ལྟ་བུ་འཛོག་པས་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་འགོད་ཚུལ་ཤེས་སོ།།

གཉིས་པ་ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་ན། ༡ ངེས་པས་ལྟོས་པ་འགོག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ༢ ལྟོས་པས་ངེས་པ་འགོག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། དང་པོ་ནི་དཔེར་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་འཇིག་པ་རང་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་ཏེ། རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་འཇིག་པར་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི་དཔེར་ན། གོས་དམར་པོ་ཆོས་ཅན། རང་གྲུབ་ཙམ་ནས་ཚོན་ཅན་དུ་མ་ངེས་ཏེ། རང་ཉིད་ཚོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་རང་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ལྟར་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གིས། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་དེ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་འགོག་པ་ཙམ་ལས། དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་དེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་མིན་ལ། གཞི་དགག་གཞིའི་སྟེང་དུ་དགག་བྱའི་ཆོས་སུ་བཏགས་པའི་དོན་དེ་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་ཤེས་དགོས་སོ། །སྣང་རུང་གི་རྟགས་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་མེས་གྲང་རེག་ལ་གནོད་ཚུལ་བསྟན་པ་ནི། བཟོད་པ་བསྒོམས་པས་ཁྲོང་ཁྲོ་ལ་གནོད་པ

དང་། མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་བློས་རྟག་འཛིན་ལ་གནོད་ཚུལ་སོགས་བློ་ཡང་དག་པས་རང་དང་འཛིན་སྟངས་འགལ་བའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བློ་ལ་གནོད་ཚུལ་སོགས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།

༤) རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ།

རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༡ དགག་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ༢ སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་དགག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགག་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པས་སྟོང་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ།

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་ཡིན་ཏེ། དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །མ་དམིགས་པའི་རྟགས་དང་དགག་རྟགས་དོན་གཅིག་ཅིང་། འབྲས་རྟགས་དང་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ལ་སྒྲུབ་རྟགས་ཡིན་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ་ལས། "དེ་ལས་གཉིས་ནི་དངོས་པོ་སྒྲུབ་པ་

ཡིན་ལ། གཅིག་ནི་དགག་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ།”[23] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

༥) རྟགས་ཡང་དག་ལ་སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ།

རྟགས་ཡང་དག་ལ་སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༡ ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ༢ དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་མཚོན་བྱ་ཡིན་པ་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ།

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་ཡིན་ན་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་དང་པོས་ནི་རྩོད་གཞི་སྒྲའི་སྟེང་དུ་སྐད་ཅིག་མའི་མཚོན་བྱའམ་ཐ་སྙད་མི་རྟག་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་ཐ་སྙད་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་དང་། གཉིས་པས་རྩོད་གཞི་སྒྲའི་སྟེང་དུ་མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད་དམ་དོན་སྐད་ཅིག་མ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པས་དོན་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཞེས་བྱ། སྐབས་འདིའི་དོན་དང་ཐ་སྙད་ཅེས་པ་མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་བྱ་ལ་བྱའོ།།

23 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༢༦༢ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༩༠༢

༦) རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ།

རྟགས་ཡང་དག་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༡ དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག ༢ ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག ༣ གྲགས་རྟགས་ཡང་དག་དང་གསུམ་ཡོད། དེ་ཡང་སྤྱིར་བློའི་ཡུལ་ལ། སྟོང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་། རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་མངོན་གྱུར་རྣམས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ། ཚོས་དེ་རྟོགས་པ་ངེས་པར་ལུང་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་དང་ལྟོས་མི་དགོས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཡིད་ཆེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལའང་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་གཞག་ནུས་པ་དང་མི་ནུས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གྲགས་པའི་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་རྣམས་དང་། གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་རྣམས་ཡིན། དེ་ཡང་མེ་ཚ་ཞིང་སྲེག་པ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་ནི་འདོད་པས་བརྡ་གང་སྦྱར་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པས་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་བཞག་མི་ནུས་པ་ཡིན་ལ། རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་ལྟ་བུ་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་གཞག་ནུས་པ་སྟེ། བརྡ་ནི་འདོད་པའི་དབང་གིས་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། ཟླ་བའི་སྒྲའང་འདོད་པས་གང་ལ་བརྡ་སྦྱར་བ་དེ་ལ་འཇུག་པས་རི་བོང་ཅན་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པ་འདོད་པས་བཞག་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འདོད་པས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་ཡུལ་ལ་སྒྲ་བྱུང་གྲགས་པའམ་གྲགས་པའི་དབང་གིས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ།།

གྲགས་པ་དངོས་ནི་ཡུལ་ཅན་ལ་བྱ་ཞིང་། དེ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་

སྒྲ་གཉིས་ཡོད། དེ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་བརྗོད་སྦྱོར་འདོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་རྟོག་པ་དང་། དེས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། གྲགས་ལུགས་ནི། ཟ་སྣང་གདགས་པའི་ཕྱིར་དུ་ སྔར་མིང་མེད་པ་ལ་ཐོག་མར་སྐྱེས་བུས་གང་འདོད་འདོད་དུ་མིང་ཞིག་སྦྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་ལ་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ལྷོ་ལྷིར་ཞབས་ཞུམ་པའི་གོང་བུ་ལ་འདི་ནི་བུམ་པའོ་ཞེས་ཐོག་མར་བརྡ་སྦྱར་བ་བཞིན་ནོ།།

བསྒྲུབ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ནི་ལུང་དམ་སྐྱེས་བུའི་དག་ཚད་མ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བྱས་ནས་བསྒྲུབ་དགོས། དེ་ཡང་ཡུལ་དེ་རང་ལ་ལྐོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཚེ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པས་བསྒྲུབ་མི་ནུས་ན་ལུང་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུབ་དགོས་ཤིང་། ལུང་རྟགས་སུ་འགྲོ་ཚུལ་ཡང་ལུང་ཡིན་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཞིག་དགོས་ལ། དེ་ཡང་གསེར་གྱི་སྐྱོན་མདོན་གྱུར་མེ་ལ་བསྲེགས་ནས་ཁ་དོག་སོགས་ལ་བརྟག་པ་ལྟར། ལུང་གང་ཞིག་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་དཔྱད་ན་གནོད་པ་མེད་པ་དང་། གསེར་གྱི་སྐྱོན་ཙང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་བཅད་ཅིང་གཏུབས་ནས་ནང་གི་སྐྱོན་ལ་བརྟག་པ་ལྟར། ལུང་གང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་དངོས་སྟོབས་ཚད་མས་དཔྱད་ན་གནོད་པ་མེད་པ་དང་། གསེར་གྱི་སྐྱོན་ཡོན་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བ་བདར་ནས་བཟང་ངན་བརྟག་པ་ལྟར། ལུང་གང་གི་ཚིག་ལ་སྔ་ཕྱི་དང་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་མེད་པ་སྟེ་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པ་ན། ལུང་དེ་ཁས་ལེན་པར་འོས་པས་ལུང་ཚད་མར་འགྲོ་ཚུལ་དེར་ཆ་རྐྱེན་མང་པོ་ཞིག་ཚང་དགོས་སོ།།

མདོར་ན་སྐབས་བབ་ཀྱི་ལུང་དེ། ༡ མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་བསྟན་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པ་དང། ༢ ཅུང་ཟད་ལྐོག་གྱུར་གྱི་དོན་བསྟན་པ་ལ་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པ་དང་། ༣ མ་མཐོང་བ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་བསྟན་པ་ལ་ཁས་བླངས་སྔ་ཕྱི་འགལ་བ་དང་དངོས་ཤུགས་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་མེད་པ་ཞིག་ལ་དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པ་ཞེས་བྱའོ།།

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བུམ་པ་བཞིན། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ།

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཡིན་ན་འདོད་པས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་ཆོས་ཡིན་པ། གྲགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། རི་བོང་ཅན་ཆོས་ཅན། ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་དུ་རུང་སྟེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་འདོད་རྒྱལ་དུ་རི་བོང་ཅན་ལ་ཟླ་བའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་དང་། དྲིའི་བསྟན་བཅོས་ལས་ག་བུར་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་དང་། སྨན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་དངུལ་ཆུ་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་དང་། སྙན་ངགས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་གཞོན་ནུ་མའི་གདོང་ལ་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྦྱོར་བ་ལྟར་ཤེས་བྱ་གང་དང་གང་ཡིན་རུང་། དེ་ཆོས་ཅན་དུ་བཟུང

ནས་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲས་བརྗོད་རུང་ངོ་།།

དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་གྲགས་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས་ལ་བསྒྲུབ་བྱ་དངོས་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང༌། བསྒྲུབ་བྱ་བརྡའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་བཤད་དེ། ཆོས་མཆོག་གི་རྣམ་ངེས་ཊཱི་ཀ་འཐད་ལྡན་ལས། “གྲགས་པའི་ཡུལ་ནི་བརྡ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་ཡིན་ལ། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཡུལ་ནི་དངོས་པོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བའོ། །”[24] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྒྲུབ་བྱ་ཤིན་ཏུ་ལྐོག་གྱུར་ཡིན་པ། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྦྱིན་པས་ལོངས་སྤྱོད་ཁྲིམས་ཀྱིས་བདེ་ཞེས་པའི་ལུང་ཆོས་ཅན། རང་གི་བསྟན་བྱའི་དོན་ལ་མི་བསླུ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔྱད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ།།

24 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཆེ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༦༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠༩ ཤོག ༡༩༣

༧) རྟགས་ཡང་དག་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ།

རྟགས་ཡང་དག་ལ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༡ མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ༢ མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག།དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ལ་འཇུག་པ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ།

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག།དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། རྩོལ་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡོད་མེད་ལས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་ནི། དཔེར་ན། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པས་ན། བྱས་པ་དེ་སྦྱོར་བ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རྟགས་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་མི་རྟག་པ་ལ་རྩོལ་བྱུང་ཡིན་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་པས། རྩོལ་བྱུང་དེ་སྦྱོར་བ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྟགས་སུ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ།།

༨) རྟགས་ཡང་དག་ལ་རྒོལ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ།

རྟགས་ཡང་དག་ལ་རྒོལ་བའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ༡ རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་དང་། ༢ གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གཉིས། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར་མ་བཀོད་པ་རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་ཡང་སྔ་རྒོལ་གཞན་གྱིས་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་མ་བཀོད་པར། རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་བསམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་ལྟ་བུ།

དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་གང་ཞིག ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར་བཀོད་པ། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། དེ་ཡང་སྔ་རྒོལ་གཞན་གྱིས་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་རྟགས་བཀོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བ་ལྟ་བུ། མདོར་ན་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་གྱི་རྟགས་དེ་གཉིས་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བར་འདྲ་བ་ལ། རྟགས་འགོད་པ་པོ་སྔ་རྒོལ་ཡང་དག་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཁྱད་པར་ཕྱེ་བའོ།།

(༤) རྟགས་ཡང་དག་གི་ལྟོག་ཕྱོགས་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བཤད་པ།

ཀ) སྤྱི་བཤད།

རྟགས་ཡང་དག་གི་གོལ་ས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྣང་བཤད་པ་ལ། གོང་དུ་ཚུལ་གསུམ་ཡིན་པ་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་བསྟན་པས། ཚུལ་གསུམ་མིན་པ་རྟགས་ལྟར་སྣང་ཡིན་པར་གོ་ནུས་ལ། དེ་ཡང་སྤྱིར་རྟགས་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་སུ་ངེས་ཤིང༌། གྲུབ་པ་དེ་ལ་ཡང་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་རྣལ་མར་ངེས་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ལས། དང་པོ་རྟགས་ཡང་དག་དང༌། གཉིས་པ་དེ་ནི་འགལ་རྟགས་སུ་འགྱུར་ཞིང༌། ཁྱབ་པ་རྣལ་མ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གང་ཡང་མ་ངེས་པ་ནི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་དང༌། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ནི་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།།

དེ་སྐབ་ཀྱི་རྟགས་ལྟར་སྣང་གི་ངོ་བོ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག།ཚུལ་གསུམ་མ་ཡིན་པའོ། །དབྱེ་ན། ༡ འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས། ༢ མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས། ༣ མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་གསུམ་ཡོད།

ཁ) འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས།

དང་པོ། འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་གཙོ་བོར་རྗེས་ཁྱབ་མ་གྲུབ་པའི་སྒོ་ནས། རྟགས་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དང་འགལ་བ་ཞིག་ལ་འགལ་རྟགས་ཞེས་བྱ། དེ་ལྟ་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གང་ཞིག རང་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་འགལ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དེའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ཕྱོགས་ཆོས། ཞེས་པས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡིན་པ་གཅོད། རང་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་པ། ཞེས་པས་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཡིན་པ་གཅོད་དོ།།

ག) མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས།

གཉིས་པ། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་ནི། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་གཙོ་བོར་ལྡོག་ཁྱབ་མ་གྲུབ་པའམ་མ་ངེས་པས་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཞེས་བྱ། དེ་ལྟ་ན། རང་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གི་ཁྱབ་པ་རྣལ་མར་ཡང་མ་ངེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་ཡང་མ་ངེས་པ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ༡ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། ༢ ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཡོད།

ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་

ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་ཡོད་པར་མ་ངེས། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་ཡོད་པར་མ་ངེས་པ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ལ་རྟགས་མཉན་བྱ་དེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟག་པ་ལ་ཡོད་པར་མ་ངེས་མོད། མཐུན་ཕྱོགས་མི་རྟག་པ་ལ་ཡོད་པར་མ་ངེས་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། མཉན་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་དེས། སྒྲ་དང་མཉན་བྱའི་མིང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ངེས་ཟིན་པས། རྟགས་མཉན་བྱ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་རྟག་པ་ལ་ཡོད་པར་ངེས་ན། གང་ཟག་དེས་སྒྲ་ཡང་མཐུན་ཕྱོགས་མི་རྟག་པ་ལ་ཡོད་པར་ངེས་དགོས་པས། དེས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ།།

མདོར་ན་རྟགས་མཉན་བྱ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་རྩོད་གཞི་གསུམ་གྱི་ནང་ནས། རྩོད་གཞི་སྒྲ་ལ་ཡོད་པར་ཤེས་ཤིང་། གཞན་གཉིས་ལ་ཡོད་པར་མ་ངེས་པའི་ཆ་ནས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་བྱའོ།།

ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པའམ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ་གང་རུང་ཡིན་པ།

ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། ཤེས་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་ཞིང་ཤེས་བྱ་དེ། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་རྟག་པ་ལ་ཡོད་པར་ངེས་ནས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟག་པ་ལ་ཡོད་པར་མ་ངེས་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྒོལ་བའི་ངོར་མཐུན་ཕྱོགས་མི་རྟག་པ་དང་སྟོང་གཞི་སྒྲ་གཉིས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པར་ངེས་པའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས་ཡིན་པས་ན། དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་ཟེར།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་། ༢ ལྷག་ལྡན་གྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པར་ངེས་པ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན། གཞལ་བྱ་དེ་སྒྲ་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་ཞིང་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཀར་ཡོད་པར་ངེས་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ།

ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་ངེས་ནས། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་

དང་། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་ངེས་ནས། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་གང་རུང་ཡིན་པ། ཁྱོད་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལྷག་ལྡན་གྱི་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དེ་སྒྲུབ་པ་ལ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གིས་རྟགས་དེ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་གང་རུང་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ལྷག་མ་དང་ལྡན་པས་ན་ལྷག་ལྡན་ཞེས་བྱེར་རོ། །དེ་ཡང་ཤེས་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་ཞིང་། ཤེས་བྱ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མི་རྟག་པ་ཙམ་ལ་ཡོད་པར་ངེས་ཤིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟག་པ་ལ་ཡོད་པར་མ་ངེས་པའི་གྲོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་ཤེས་བྱ་ལྟ་བུ་ཡང་དག་ལྷག་ལྡན་དང་། ཡང་ཤེས་བྱ་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དུ་སོང་ཞིང་། ཤེས་བྱ་དེ་དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་རྟག་པ་ཙམ་ལ་ཡོད་པར་ངེས་ཤིང་མཐུན་ཕྱོགས་མི་རྟག་པ་ལ་ཡོད་པར་མ་ངེས་པའི་གྲོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་ཤེས་བྱ་ལྟ་བུ་འགལ་བ་ལྷག་ལྡན་ཡིན་ནོ།།

ང) མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས།

གསུམ་པ། མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་བཤད་པ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པའི་རྟགས་ཡིན་པས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཞེས་བྱ། དེ་ལྟ་ན། དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་གང་ཞིག དེ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པ། མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན། ༡ ངོ་བོ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ། ༢ བློ་ལ་

ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ། ༣ རྒོལ་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་གསུམ།

དང་པོ་དོན་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་དབྱེ་ན་བདུན་ཡོད་དེ། ༡ རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ། ༢ ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ། ༣ རྟགས་ཆོས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ། ༤ གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ། ༥ གཞི་ཆོས་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ། ༦ རྟགས་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ། ༧ ཆོས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཅིག་རྟགས་ལ་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་བདུན།

དང་པོ་ནི། སྐྱེས་བུ་འདི་ཆོས་ཅན། སྡུག་བསྔལ་བ་ཡིན་ཏེ། རི་བོང་གི་རྭས་ཐུག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། རི་བོང་གི་རྭ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། སྒྲ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། ལྔ་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། དྲུག་པ་ནི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། བདུན་པ་ནི། ལྗོན་ཤིང་ཆོས་ཅན། སེམས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། མཚན་མོ་ལོ་མ་འཁུམས་ནས་ཉལ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ།།

གཉིས་པ་བློ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ རྟགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་མ་གྲུབ་པ། ༢ ཆོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་མ་གྲུབ་པ། ༣ གཞི་

རྟགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་མ་གྲུབ་པ། ༤ ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་སྐྱོན་མེད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་ནི། སྲོག་ཆགས་ཕྲ་མོ་ཚད་མས་མ་ངེས་པའི་གང་ཟག་གི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། སྲོག་ཆགས་ཕྲ་མོའི་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སྲོག་ཆགས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་བསྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་རྒོལ་བའི་ངོར། སྲོག་ཆགས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། རྨ་བྱ་གང་ན་ཡོད་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་ངོར། རི་སུལ་གསུམ་གྱི་དབུས་མ་ན་ཆོས་ཅན། རྨ་བྱ་ཡོད་དེ། རྨ་བྱས་སྒྲ་སྒྲོག་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། བཞི་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པར་གྲུབ་ཟིན་མ་བརྗེད་པའི་རྒོལ་བའི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ།

གསུམ་པ་རྒོལ་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་ལ་དབྱེ་ན། ༡ སྔ་རྒོལ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ། ༢ ཕྱི་རྒོལ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ། ༣ རྒོལ་ཕྱི་རྒོལ་གཉིས་ཀ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་སྔ་རྒོལ་གྱིས་ཕྱི་རྒོལ་ཞིག་ལ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སྔ་རྒོལ་ཡང་དག་གིས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཤེས་འདོད་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་མི་རྟག་པ་ཚད་མས

མ་གྲུབ་པའི་སྔ་རྒོལ་གྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་ཤེས་འདོད་མ་ཞུགས་པའི་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་ངོར། སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་དེ་ལྟ་བུའོ།།

༡༠) གཏན་ཚིགས་འཁོར་ལོ།

དེ་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་བློ་ལ་བདེ་བླག་ཏུ་ཤར་བའི་ཆེད་དུ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དགུ་ལོགས་སུ་ཕྱེ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གཞུང་གཏན་ཚིགས་འཁོར་ལོ་མཛད་ཡོད་ལ། གཞུང་དེར་བཀོད་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དགུ་ནི། སྐབས་བབ་ཀྱི་རྟགས་དེ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱིས་རིགས་གསུམ་སྟེ། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་དང་། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རྟགས་གསུམ་དུ་འདུ་ཞིང་། དེ་རེ་རེ་ལའང་ནང་གསེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དང་། དེ་ལ་གཏན་མེད། དེ་ལ་རྣམ་གཉིས་བཅས་གསུམ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་སྟེ་དགུར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་དགུ་པོ་དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་བརྗོད་ན། ༡ མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ། ༢ མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་ཅིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་པ། ༣ མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་ཅིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་

སུ་འདུག་པ། ༤ མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་ཅིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ། ༥ མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་གཏན་མེད་པ། ༦ མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་ཅིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འདུག་པ།

༧ མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འདུག་ཅིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་ཡོད་པ། ༨ མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འདུག་ཅིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་པ། ༩ མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འདུག་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་གཏན་ཚིགས་འཁོར་ལོ་ལས།

མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། །མེད་པ་དེ་བཞིན་གཉིས་ཀ་དང་།།
མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་དེ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་ལ་རྣམ་པ་གསུམ་གསུམ་སྟེ།།[25]

ཞེས་སོ།།

དེ་ཡང་བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་དང་། བསྒྲུབ་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་མ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་པ་ནི། མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འདུག་ཚུལ་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལའང་དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ནི། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་གཏན་མེད་དང་། དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་ཡིན་པས་ཀྱང་མ་ཁྱབ་མ་ཡིན་པས་

25 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཤློ་ཀ ༣-༤ ཤོག ༩༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༤༦༥

ཀྱང་མ་ཁྱབ་པ་ནི། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འཇུག་ཚུལ་ཡིན་ནོ།།

གཏན་ཚིགས་འཁོར་ལོའི་རྟགས་སྦྱོར་རྣམས་ཀྱི་རེའུ་མིག།

༡ དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དཔེ་ནམ་མཁའ། མི་མཐུན་དཔེ་བུམ་པ།	༢ རྟགས་ཡང་དག སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དཔེ་བུམ་པ། མི་མཐུན་དཔེ་ནམ་མཁའ།	༣ དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ། དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྩོལ་བྱུང་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དཔེ་བུམ་པ་དང་། མི་མཐུན་དཔེ་གློག་དང་ནམ་མཁའ།
༤ འགལ་རྟགས། དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། བྱས་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དཔེ་ནམ་མཁའ། མི་མཐུན་དཔེ་བུམ་པ།	༥ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ། སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དཔེ་ནམ་མཁའ། མི་མཐུན་དཔེ་བུམ་པ།	༦ འགལ་རྟགས། དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། རྩོལ་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དཔེ་ནམ་མཁའ། མི་མཐུན་དཔེ་བུམ་པ་དང་གློག
༧ དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ། དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྩོལ་བྱུང་མ་ཡིན་ཏེ། མི་རྟག་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དཔེ་གློག་དང་ནམ་མཁའ། མི་མཐུན་དཔེ་བུམ་པ།	༨ རྟགས་ཡང་དག དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། རྩོལ་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དཔེ་བུམ་པ་དང་གློག།མི་མཐུན་དཔེ་ནམ་མཁའ།	༩ དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ། དུང་སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྟེ། རེག་བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐུན་དཔེ་ནམ་མཁའ་དང་རྡུལ་ཕྲན། མི་མཐུན་དཔེ་ལས་དང་བུམ་པ།

གཏན་ཚིགས་དགུ་པོ་དེ་དག་ལས་གཉིས་པ་དང་བརྒྱད་པ་རྟགས་ཡང་དག་

དང་། བཞི་པ་དང་དྲུག་པ་འགལ་རྟགས། དང་པོ་གསུམ་པ་བདུན་པ་དགུ་པ་རྣམས་ཐུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའི་རྟགས། ལྔ་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྟགས་ཡིན། དེ་ཡང་གཏན་ཚིགས་འཁོར་ལོ་ལས།

སྟེང་འོག་གཉིས་ལ་ཡང་དག་གོ །ཡོགས་ལ་འགལ་བ་གཉིས་ཡིན་ཏེ།།

ཟུར་བཞི་ཐུན་མོང་མ་ངེས་ཡིན། །[26] དབུས་ན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ།།[27]

ཞེས་གསུངས།

མདོར་ན་རྩོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་སྐབས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་མཐའ་དག་བཅད་པ་བསྒྲུབ་བྱ་དང་། དེ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་ཚུལ་གསུམ་དུ་ངེས་པ་དང་། མཚན་ཉིད་དེ་དང་ལྡན་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པ་གསུམ་དུ་གྲངས་ངེས་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས། རྟགས་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གི་སྦྱོར་བའི་དབྱེ་བ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་དགུའི་རབ་དབྱེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།། །།

26 སྡེ་དགེར་བཞིན་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ཀར་ཡིན་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཅོས།

27 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཤློཀ ༩-༥ ཤོག ༤༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༧ ཤོག ༩༦༥

སྐབས་བཅུ་གཉིས་པ། བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་དཔྱད་འཇོག་གི་སྒོམ་བཤད་པ།

༡ ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་བཤད་པ།

འཇལ་བྱེད་བློའི་རྣམ་གཞག་དང་། བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ། བློས་ཡུལ་འཇལ་བའི་ཐབས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སོགས་བཤད་ཟིན་ནས། ད་ནི་ཡུལ་འཇལ་བའི་བློའི་ནུས་པ་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་བ་དང་། བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་རྣམས་བཤད་པར་བྱའོ།།

དེ་ལ་བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་རྣམས་བསྡུས་ན། ཆགས་སོགས་ཉོན་མོངས་པ་ལྟ་བུའི་བློ་ངན་པའི་རིགས་རྣམས་རིམ་གྱིས་ནུས་ཆུང་དུ་བྱས་ཏེ་སྤྱོང་བ་དང་། བྱམས་སྙིང་རྗེ་དང་ཤེས་རབ་ལྟ་བུའི་བློ་བཟང་པོའི་རིགས་རྣམས་རིམ་གྱིས་གོང་དུ་སྤེལ་ཏེ་གོམས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་སུ་གནས། དེ་ཡང་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་བློ་རྣམས་གཉེན་པོས་རིམ་གྱིས་བཟློག་པ་ལ། ཉོན་མོངས་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་པར། དེ་དག་སོ་སོའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཡང་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བར་བརྟེན། དེའི་ཚུལ་མདོ་ཙམ་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་རྣམས་

ལས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་མང་དུ་གསུངས་ཀྱང་། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས། "ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་ནི་རྣམ་པ་དྲུག་སྟེ། རྟེན་དང་། དམིགས་པ་དང་། འདུ་འཛི་དང་། བཤད་པ་དང་། གོམས་པ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་སྐྱེའོ། །"[1] ཞེས་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་དྲུག་ཏུ་གསུངས་པ་ལས། དང་པོ་རྟེན་ནི། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ཏེ། དཔེར་ན་ནད་ཀྱི་ས་བོན་རྩ་བ་ནས་འབྱིན་མ་ཐུབ་ན་ཟས་སྤྱོད་སོགས་ཅུང་ཟད་ཙམ་གྱིས་ནད་སློང་བ་བཞིན། རྐྱེན་དང་ཕྲད་ན་རང་རྒྱུད་ལ་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་ཚོག་ཚོག་གི་རྟེན་ནམ་ས་བོན་ཡོད་པ་དེ་ཡིན། གཉིས་པ་དམིགས་པའམ་ཡུལ་ནི། ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་སོགས་ཏེ། གང་དང་ཕྲད་ན་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པའོ། །གསུམ་པ་འདུ་འཛི་ནི། གྲོགས་ངན་པའི་རྗེས་སུ་སློབ་པའོ། །བཞི་པ་བཤད་པ་ནི། ཆགས་སྡང་འཕེལ་བའི་གཏམ་སོགས་ཉན་པའོ། །ལྔ་པ་གོམས་པ་ནི། སྔོན་ཉོན་མོངས་ལ་ཡང་ཡང་འདྲིས་པར་བྱས་པའོ། །དྲུག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཡུལ་དང་། ཞེ་སྡང་གི་ཡུལ་སོགས་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་སྒྲོ་བཏགས་ཏེ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གོས་ལྷ་བུར་མདོག་ལེགས་པ། དབྱིབས་མཛེས་པ། ཐགས་བཟང་བ་སོགས་བསམ་པ་དང་། ཞེ་སྡང་གི་ཡུལ་དགྲ་ལྷ་བུས་རང་ལ་སྡོན་ཆད་གནོད་པ་དེ་དང་འདི་བྱས། རྗེས་སུ་ཡང་དེ་དང་འདི་འདྲ་བྱེད་ངེས་སྙམ་པ་སོགས་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་མི་འོང་བ་ལ་ཡང་ཡང་སེམས་པ་ལྟ་བུའོ། །

---

1 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཚི། བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ༡༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༢ ཤོག ༡༧༠

ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "སྐྱེ་བ་ནི་རྒྱུ་གསུམ་གྱིས་སྐྱེ་སྟེ། ཕྲ་རྒྱས་སྤངས་པ་མ་ཡིན་དང་། །ཡུལ་ནི་ཉེ་བར་གནས་པ་དང་། །ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་ཡིད་བྱེད་ལས། །ཉོན་མོངས་སྐྱེ་སྟེ།"[2] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་ལས། རྒྱུའི་སྟོབས་ཕྲ་རྒྱས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་མ་སྤངས་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་སྟོབས་ཉོན་མོངས་སྐྱེ་བའི་ཡུལ་ཉེ་བར་གནས་པ་དང་། སྦྱོར་བའི་སྟོབས་དེ་མ་ཐག་པའི་རྐྱེན་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྐྱེའོ། །

དེ་ལ་སྤྱིར་ཉོན་མོངས་སོགས་ཉེས་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་མ་རིག་པ་ལ་ཐུག་པའི་ཚུལ་ནི། དབུ་མ་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

ལས་དང་ཉོན་མོངས་རྣམ་རྟོག་ལས། །དེ་དག་སྤྲོས་ལས།[3]

ཞེས་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་འདྲེན་པའི་ལས་ནི་ཉོན་མོངས་ལས་འབྱུང་ལ། ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱང་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ལས་འབྱུང་ཞིང་། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་དེ་དག་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པའི་སྤྲོས་པ་ཡུན་རིང་པོར་གོམས་པ་ལས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དང་པོར་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་རྨོངས་པའི་བདེན་འཛིན་མ་རིག་

2 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་ལྔ་པ། ཤོག ༢༥༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༨༠༣

3 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཙ། རབ་བྱེད་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤློཀ ༥ ཤོག ༡༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༨

པ་སྐྱེ། མ་རིག་པ་དེས་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་བསྒྲིབས་ཤིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གིས་དགྲ་གཉེན་སོགས་སུ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་ཆགས་སྡང་འབྱུང་ངོ་། །ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་ཅེས་པ་ནི། རང་གི་ཡུལ་ལ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་ལྷག་པར་སྒྲོ་འདོགས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། མི་ཞིག་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེས་པ་ན་ཆགས་པ་སྐྱེ་ཡུལ་གྱི་མི་དེ་གནས་ཚོད་ལས་ལྷག་པར་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་བཟང་པོར་མཐོང་བ་དང་། ཡང་མི་ཞིག་ལ་ཞེ་སྡང་སྐྱེས་པ་ན་ཞེ་སྡང་སྐྱེ་ཡུལ་གྱི་མི་དེ་གནས་ཚོད་ལས་ལྷག་པར་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ངན་པར་མཐོང་བ་ནི་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་གིས་སྒྲོ་བཏགས་པས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །

སྤྱིར་མ་རིག་པ་ཙམ་ལ་འགྲོ་ལམ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་རགས་པ་ལ་རྨོངས་པའི་མ་རིག་པ་དང་། ལས་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་རྨོངས་པ་ལྟ་བུའི་ལྐོག་དོར་གྱི་གནས་ལ་རྨོངས་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྨོངས་པ་སོགས་ཡོད་ཅིང་། རྨོངས་པ་དེ་དག་གི་གཉེན་པོའང་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་གནས་ཚུལ་རིག་པའི་ཤེས་རབ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཤིང་གི་རྩ་བ་བཅད་ན་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་རྣམས་སྐམ་པར་འགྱུར་བ་ལྟར། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མ་རིག་པ་ཟད་ན་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་འགག་པར་འགྱུར་བ་ཡང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། “ཞི་བའི་བློ་གྲོས་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། ཤིང་གི་རྩ་བ་བཅད་ན། ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་དང་། ཡལ་ག་ཕྲ་འུ་ཐམས་ཅད་སྐམ་

པར་འགྱུར་རོ། །ཞི་བའི་བློ་གྲོས་དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ཉེ་བར་ཞི་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བར་འགྱུར་རོ། །”[4] ཞེས་དང་།

དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།

ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཇི་བཞིན་དུ།།
གཏི་མུག་ཀུན་ལ་གནས་གྱུར་ཏེ།།
དེ་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་།།
གཏི་མུག་བཅོམ་པས་བཅོམ་པར་འགྱུར།།[5]

ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིར་གཏི་མུག་ཅེས་གསུངས་པ་བདག་འཛིན་མ་རིག་པ་ལ་གོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ནི་ང་ལ་སྨན་པར་སྨྲ་བ་སོགས་ཀྱི་ཚེ་ང་ལ་ལེགས་པར་སྨྲས་སོ་སྙམ་པ་སོགས་ང་ཞེས་པའི་ལིང་ལིང་པོ་ཞིག་བློ་ཤུགས་སུ་འཆར་བ་དེ་ཉིད་ལ་ཚུགས་ཐུབ་ཀྱི་བདག་ཏུ་བཟུང་སྟེ་ལོངས་སྤྱོད་པ་པོར་འཛིན། དེ་ཡོད་པས་རང་གཞན་རིས་སུ་བཅད་དེ་རང་ལ་ཆགས་པ་དང་། གཞན་ལ་སྡང་བ་སྐྱེས་ཏེ་ཕན་བཏགས་པ་ལ་འདོད་ཆགས། གནོད་པ་བྱེད་མཁན་ལ་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ་ཞིང་། དེའི་དབང་གིས་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཉེས་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་འབྱུང་ཚུལ་ཡང་། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

བདག་ཡོད་ན་ནི་གཞན་དུ་ཤེས།།
བདག་གཞན་ཆ་ལས་འཛིན་དང་སྡང་།།
འདི་དག་དང་ནི་ཡོངས་འབྲེལ་ལས།།

4 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ཀ ལེའུ་བཅོ་ལྔ་པ། ཤོག ༡༦༡ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༩ ཤོག ༨༣༩
5 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དྲུག་པ། ཤོག ༡༠ ཤོག ༢ བ།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༢༩༦

ཉེས་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་འགྱུར།།[6]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཆགས་པས་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་དམིགས་ནས་གནས་ཚོད་ལས་བརྒལ་ཏེ་ཡིད་དུ་འོང་བར་ཞེན་པ་དང་། ཞེ་སྡང་གིས་ཡུལ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ལ་དམིགས་ནས་གནས་ཚོད་ལས་བརྒལ་ཏེ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་ཞེན་པ་ཡིན་ལ། ཆགས་སོགས་སྐྱེ་བ་ན་ཡོངས་སྤྱོད་པ་པོའི་བདག་དང་། ཡོངས་སྤྱད་བྱའི་ཕུང་པོ་དང་། ཟས་གོས་གནས་མལ་དང་། གཉེན་ཉེ་དུ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེའོ།།

སྤྱིར་འདོད་པའམ་འདུན་པ་ལ་གཞན་ཕན་གྱི་བྱ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་འདུན་པ་ལྟ་བུའི་བློ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་གཅིག་དང་། ཆགས་ཡུལ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་འདོད་པ་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པ་བཅས་གཉིས་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་མི་འདོད་པ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པའི་བློ་ལའང་ཞེ་སྡང་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པ་གཅིག་དང་། སྡུག་བསྔལ་དང་ཉོན་མོངས་ལ་ཉེས་དམིགས་སུ་མཐོང་ནས་དེ་དག་ལ་མི་འདོད་པའི་བློ་ལྟ་བུ་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པ་བཅས་གཉིས་ཡོད་པ་སོགས་ཤེས་པ་གལ་ཆེའོ།།

6 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ཤློཀ ༢༢༡ ཤོག ༡༡༨ ན
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༢༠

༣ སེམས་བྱུང་རིགས་ཁག་ཅིག་ནང་ཕན་ཚུན་འགལ་ཟླར་གྱུར་པའི་ཚུལ།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་སེམས་བྱུང་ལ་ནང་གསེས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཚུལ་དང་། དེ་དག་སོ་སོའི་བྱེད་ལས། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་བྱུང་ཉོན་མོངས་ཅན་རྣམས་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གང་ལས་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་སོགས་བཤད་ནས། ད་ནི་ཁོང་ཁྲོ་དང་བཟོད་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བྱུང་གི་རིགས་འགའ་ཤས་ཕན་ཚུན་འགལ་ཟླར་ཇི་ལྟར་གྱུར་པའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་འཆད་པ་ལ། སྤྱིར་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བློ་ནང་ཕན་ཚུན་འགལ་ཟླར་གྱུར་ཚུལ་འཆད་པའི་ཚེ། གནོད་སེམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་སྙིང་རྗེ། ཁོང་ཁྲོའི་གཉེན་པོར་བཟོད་པ། ཕྲག་དོག་གི་གཉེན་པོར་དགའ་བ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་གཉེན་པོར་མི་སྡུག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ། རྣམ་རྟོག་གི་གཉེན་པོར་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་སྒོམ་པ། ང་རྒྱལ་གྱི་གཉེན་པོར་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བསམ་པ། མི་ཤེས་པའི་གཉེན་པོར་ཐོས་པ་བསྟེན་པ། བྱིང་བའི་གཉེན་པོར་སེམས་གཟེངས་བསྟོད་པ། རྒོད་པའི་གཉེན་པོར་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་སོགས་སྐྱོ་ཤས་དང་ཡིད་འབྱུང་

བའི་རྒྱུ་རྣམས་བསམ་པ་སོགས་གཉེན་པོའི་རིགས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་གསུངས་སོ།།

དེ་ལ་སེམས་བྱུང་ནང་ཕན་ཚུན་འགལ་ཟླའམ་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་འདི་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ལ་དཔེར་བྱས་ནས་བཤད་ན། གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ལ་ནང་གསེས་ཀྱིས་སྣང་བ་དང་མུན་པ་ལྟ་བུ་དང་། ཚ་རེག་དང་གྲང་རེག་ལྟ་བུ་དངོས་སུ་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་རིགས་ཤིག་དང་། ཡང་ཚ་རེག་དང་གྲང་རེག་གི་འབྲས་བུ་སྤུ་ལོང་བར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་བརྒྱུད་ནས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་རིགས་ཤིག་བཅས་གཉིས་ཡོད། བློའི་རིགས་ལའང་དཔེར་ན་སྙིང་རྗེ་དང་ཞེ་སྡང་ལྟ་བུ་འདུན་པའི་རིགས་ཀྱི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དང་། ཤེས་རབ་དང་མ་རིག་པ་ལྟ་བུའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་གཉིས་དབྱེ་དགོས།

དེ་ལ་ཐོག་མར་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་ནི། གནོད་བྱེད་ཀྱི་བློ་དེས་གང་ལ་དངོས་སུ་གནོད་པའི་ལོག་ཕྱོགས་ཀྱི་བློ་དེའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གནོད་པར་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་ཕུང་པོ་མི་རྟག་པ་ངེས་པའི་བློས་ཕུང་པོ་རྟག་འཛིན་གྱི་བློའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་ཕྱུང་བའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གནོད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཐག་ཁྲ་སྦྲུལ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་བློས་ཐག་ཁྲ་སྦྲུལ་འཛིན་གྱི་བློའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་གནོད་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།།

དེ་ལྟ་ནའང་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བ་ཙམ་གྱིས་བློ་དེ་གཉིས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན་ཡུལ་བྱེ་བྲག་པ་སྐྱེས་བུ་གཅིག་ལ་དམིགས་པའི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་

སྡང་གཉིས་ཡུལ་དེ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པས་འཛིན་སྟངས་འགལ་བར་གྱུར་མོད། བློ་དེ་གཉིས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་མི་འགྱུར་བ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

འདོད་ཆགས་ཁོང་ཁྲོ་ཕན་ཚུན་དུ། །ཐ་དད་ན་ཡང་གནོད་མ་ཡིན།།[7]

ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་ལ། དེས་ན་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་གཉིས་ལྟ་བུ་གཅིག་མངོན་དུ་གྱུར་པས་ཅིག་ཤོས་མངོན་དུ་འགྱུར་མི་ཐུབ་པ་ཡང་དེ་གཉིས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་གྱུར་པའི་སྒོ་ནས་མ་ཡིན་པར། གཅིག་མངོན་དུ་གྱུར་པས་ཅིག་ཤོས་སྐྱེ་བའི་རྐྱེན་མ་ཚང་བ་ཙམ་གྱིས་ཡིན་ནོ།།

བློའི་ནང་གསེས་འདུན་པའི་རིགས་དཔེར་ན་བྱམས་པ་དང་ཞེ་སྡང་ལྟ་བུ་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ནི། དེ་གཉིས་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་གཅིག་ནི་གཞན་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པ་ཅན་དང་ཅིག་ཤོས་ནི་གཞན་ལ་གནོད་པའི་བསམ་པ་ཅན་ཡིན་པས་རྣམ་པ་དངོས་སུ་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་ཡིན་གྱི། གནོད་བྱེད་དེས་གནོད་བྱའི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་མིན་ནོ།།

ཞེ་སྡང་གི་གཉེན་པོ་བཟོད་པ་བསྒོམ་པ་ལྟ་བུ་ལ། དང་པོ་ཉིད་ནས་དངོས་སུ་ཞེ་སྡང་གི་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ལོག་ཕྱོགས་སྡུག་པའི་བློ་སྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཐད་ཀར་དེའི་འགལ་ཟླ་མི་བྱེད་ཀྱི། ཐོག་མར་ཞེ་སྡང་གང་ལས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་མི་འབྱུང་བའམ། བྱུང་ཡང་དེའི་རྒྱུན་མི་གནས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་བསྟེན་པའི་སྒོ་ནས

7 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཙེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ཤློ་ཀ ༢༡༣ ཤོག ༡༡༥ བ།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༧༩

དེའི་གཉེན་པོ་བསྟེན་དགོས་པར་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ་སྤྲིན་པ་དང་སེར་སྣ། ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཚུལ་འཆལ། བཟོད་པ་དང་ཁོང་ཁྲོ། བརྩོན་འགྲུས་དང་ལེ་ལོ་སོགས་འདུན་པའི་རིགས་ཀྱི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་དགོས་སོ།།

དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་དང་འདུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་ལ། ཚ་རེག་ཇི་ཙམ་འཕེལ་བ་ན་དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་ལྡོག་ཕྱོགས་གྲང་རེག་ཤུགས་ཆུང་དུ་འགྲོ་བ་ལྟར། གཞན་ལ་ཕན་པའི་བསམ་པ་ཇི་ཙམ་འཕེལ་བ་ན་དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་གཞན་ལ་གནོད་པའི་བསམ་པ་འཁྲིབ་པའམ་ཆུང་དུ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཡང་སྣང་བ་ཤར་བ་དང་དེའི་བསལ་བྱའི་མུན་པ་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པ་ལྟ་བུའི་གནོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གནོད་བྱ་གནོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་ཡོད།

དེ་ལྟ་ནའང་སྔོན་གྱི་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱིས་ནི། གོང་དུ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་དུ་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་གི་བློ་རྣམས། མཐར་གཏུགས་ན་ཡུལ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་ནམ་ང་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟས་གཞི་བྱས་པར་བཏེན། ཞེ་སྡང་དང་ཕྲག་དོག་ལྟ་བུའི་བློ་རྣམས་ཀྱི་གཉེན་པོར་བྱམས་པ་དང་གཞན་བདེར་དགའ་བའི་བློ་བསྐྱེད་པ་ལས། གང་གི་གཉེན་པོར་བསྒོམས་པའི་ཞེ་སྡང་དང་ཕྲག་དོག་ལྟ་བུ་ཡང་གནས་སྐབས་མགོ་གནོན་པར་བྱེད་ནུས་ཀྱི། གཏན་དུ་སྤོང་མི་ནུས་ལ། ཉོན་མོངས་མཐའ་དག་སྤོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོར་འགྲོ་བ་ལ་ནི། ངེས་པར་དུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དགོས་པར་བཞེད་དོ།།

༣ ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྲོས།

རིགས་པ་ཡང་དག་གི་སྒོ་ནས་ཡུལ་ལ་དཔྱད་པས་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཤེས་རབ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་གོང་འཕེལ་དུ་སོང་བའི་སྒོ་ནས་བློ་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་དགོས་ལ། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་གསུངས་ཚུལ་ཡང་། བཤེས་གཉེན་ནམ་ལུང་ཚད་མ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཆོས་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་བློ་ལ་ཐོས་བྱུང་ཟེར། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པ་སྟོན་པའི་ལུང་ཐོས་པའམ་བཀླགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་མི་རྟག་པ་ལ་སྒྲ་སྤྱིའི་གོ་བ་སྐྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ལྟ་བུ། ཐོས་པའི་དོན་ལ་རིགས་པས་དཔྱད་པ་ལས་ངེས་པ་སྐྱེད་པའི་བློ་ལ་བསམ་བྱུང་ཟེར། དཔེར་ན། སྒྲ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལྟ་བུ། ཐོས་བསམ་གྱིས་མྱོང་བ་ཐོན་པའི་དོན་ལ་དཔྱད་འཇོག་ཅི་རིགས་ཀྱིས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་ཡང་ཡང་འདྲིས་པར་བྱེད་པའམ་གོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤིན་སྦྱངས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་བློ་ལ་སྒོམ་བྱུང་ཟེར། དཔེར་ན། ཞི་ལྷག་གཉིས་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། “ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ནི་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་ཚད་མ་ཉིད་ལས་སྐྱེས་པའི་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །བསམ་པ་ལས་བྱུང་བ་ནི་རིགས་པས་ངེས་པར་བརྟགས་པ་ལས་སྐྱེས་

པ་ཡིན་ནོ། །བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་འདི་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་སྣང་ངོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[8] ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

སྤྱིར་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་ཙམ་གྱིས་ལུས་ངག་གི་བྱ་སྤྱོད་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བའི་ངེས་པ་མེད་ཅིང་། གཙོ་བོར་བསམ་བྱུང་དང་སྒོམ་བྱུང་གཉིས་དང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་སྒོམ་བྱུང་གི་སྦྱོང་བ་ཐོན་པ་ཞིག་བྱུང་ན། རྒྱུན་གྱི་བསམ་པའི་འཁྲིར་སོ་དང་གོམས་གཤིས། ཕྱིའི་ལུས་ངག་གི་བྱ་སྤྱོད་རྣམས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་ཆེན་པོ་འགྲོ་ཐུབ། དེས་ན་བསམ་སྒོམ་གཉིས་ནི། ཐོས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དོན་རྣམས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་བློ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་རྣམས་གང་ཟག་དེའི་ཤེས་རྒྱུད་དང་འདྲེས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ཡིན་ལ། སྐྱེས་བུའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ལེགས་ཕྱོགས་སུ་སྒྱུར་བ་ལ་བསམ་སྒོམ་གཉིས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་བརྟེན། ནང་པའི་གཞུང་དུ་རིགས་པ་རྒྱལ་དུ་འདོན་པའི་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྒོམ་བྱུང་གི་བློ་སྐྱེད་པའི་ཐབས་སྒོམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་ཏུ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་དོ།།

༩ ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་ཚུལ།

སྤྱིར་བློའི་རིགས་རྣམས་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུས་བྱས་པའི་ཆོས་ཡིན་པས། རང་

8 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོན་པ། ཁྲུ། གནས་དྲུག་པ། ཤོག ༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༤༩༧

ཉིད་གང་ལས་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལ་འཕེལ་འགྲིབ་སོང་ན་དེའི་འབྲས་བུ་ལའང་འཕེལ་འགྲིབ་འགྲོ་བ་དང་། ཇི་ཙམ་གྱིས་གོམས་པ་བསྟེན་ན་དེའི་ཚོད་ཀྱིས་བློ་དེ་སྐྱེ་སླ་བ་དང་རིམ་གྱིས་བློ་དེའི་རྣམ་པ་དེ་རང་ཉིད་ཀྱི་གོམས་གཤིས་ལྟ་བུར་འགྱུར་ལ། ཁྱད་པར་ནང་པའི་གཞུང་དུ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་དང་ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་བློ་ལ་རིམ་གྱིས་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཚུལ་གསུངས་པ་ལས། ཆེད་དུ་བློ་སྦྱངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནང་གི་སེམས་དང་ཕྱིའི་ལུས་ངག་གི་རྣམ་འགྱུར་རམ་སྤྱོད་པ་ལ་འགྱུར་བ་ཇི་ལྟར་འགྲོ་བའི་ཚུལ་རྣམས་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ཐུབ། དེས་ན་ནང་སེམས་ཀྱི་འགྱུར་བ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱི་ལུས་ངག་གི་ཀུན་སྤྱོད་ལ་འགྱུར་བ་ཇི་ལྟར་ཐེབས་ཚུལ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། ནང་པའི་གཞུང་དུ་ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་པ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་ཐོག་མར་རང་གི་ལྟ་ཕྱོགས་སྐྱོན་ཅན་རྣམས་ལ་བསླུར་བཅོས་ཀྱིས། དཔྱད་འཇོག་གི་སྒོམ་ལྟ་བུའི་ཐབས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་དག་པའི་ལྟ་ཕྱོགས་སུ་ཆེད་དུ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས། ལུས་ངག་གི་ཀུན་སྤྱོད་རྣམས་ལེགས་ཕྱོགས་སུ་འགྱུར་ཐབས་བྱ་དགོས་པར་གསུངས།

ལྟ་སྒོམ་སྤྱོད་གསུམ་ལས། སྤྱིར་སྒོམ་ཞེས་པ་ནི་བསྒོམ་བྱའི་དོན་དེ་ལ་སེམས་ཡང་དང་ཡང་དུ་འདྲིས་པར་བྱེད་པ་ཞིག་ལ་ཟེར། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ་ལས། "སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཡིད་དེའི་སྐལ་བ་ཅན་དུ་བྱེད་པའམ་དེའི་དངོས་པོར་བྱེད་པའོ། །"[9] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །སྒོམ་ལ་ནང་གསེས་རིགས་ཀྱིས་ཕྱེ་ན། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་

9 སྡེ་དགེ བསྟན། ཤེར་ཕྱིན། ཤ། ཀླབས་དྲུག་པ། ཤོག ༡༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༤༠༧

དཔྱད་ནས་སྒོམ་པའི་དཔྱད་སྒོམ་དང་། མི་དཔྱོད་པར་དམིགས་པ་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པའི་འཇོག་སྒོམ་གཉིས་ཡོད། སྤྱིར་ཞི་གནས་འཇོག་སྒོམ་དང་། ལྷག་མཐོང་དཔྱད་སྒོམ་གྱི་རིགས་ཡིན་མོད། འོན་ཀྱང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་སྒོམ་ལ་ཞི་གནས་དང་། དཔྱད་སྒོམ་ལ་ལྷག་མཐོང་ཡིན་མི་དགོས་སོ། །སྒོམ་གྱི་དམིགས་རྟེན་གཅིག་ལ་སེམས་མ་གཡེངས་པར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཞག་ནས་བསྒོམ་པ་ལ་འཇོག་སྒོམ་དང་། བསྒོམ་བྱའི་དོན་དེ་ཉིད་ལུང་དང་རིགས་པ་དཔེ་སོགས་མང་པོ་བསམས་ནས་སྒོམ་པ་ལ་དཔྱད་སྒོམ་དུ་བྱ་སྟེ་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འཆད་དོ།།

གཞན་ཡང་སྒོམ་ལ། མི་རྟག་པ་དང་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པ་ལྟ་བུ་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒོམ་པ་དང་། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེ་སྒོམ་པ་ལྟ་བུ་ཡུལ་ཅན་གྱི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་སྒོམ་པ་དང་། རང་ཉིད་ལ་མ་ཐོབ་པའི་གོང་མའི་ཡོན་ཏན་སྒོམ་པ་ལྟ་བུ་རྗེས་མཐུན་གྱི་རྣམ་པས་སམ་མཚན་ཉིད་རྗེས་དཔྱོད་ཀྱིས་སྒོམ་པ་དང་། ཡང་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པར་སྒོམ་པ་ལྟ་བུ་དོན་དེ་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་སྒོམ་པ་ནི་དོན་རྣམ་སྒོམ་པ་དང་། སྙིང་རྗེ་སྒོམ་པ་ལྟ་བུ་གང་གིས་སྒོམ་པའི་བློ་དེ་ཉིད་སྙིང་རྗེའི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་ནས་སྒོམ་པ་ནི་ཤེས་རྣམ་སྒོམ་པ་ལྟ་བུ་སོགས་མང་དུ་ཡོད་དོ།།

ཉན་ས་ལས་སྒོམ་པ་པོའི་གང་ཟག་ལ་དབང་པོའི་སྒོ་ནས་དབང་པོ་རྣོ་རྟུལ་དང་། སྤོན་ཉོན་མོངས་ལ་སྤྱད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས། ༡ འདོད་ཆགས་ལ་ཤས་ཆེར་སྤྱད་པ། ༢ ཞེ་སྡང་ལ་ཤས་ཆེར་སྤྱད་པ། ༣ གཏི་མུག་ལ་ཤས་ཆེར་སྤྱད་པ། ༤ ང་རྒྱལ་ལ་ཤས་ཆེར་སྤྱད་པ། ༥ རྣམ་རྟོག་ལ་ཤས་ཆེར་སྤྱད་པ། ༦ ཆ་མཉམ་པར་སྤྱད་པ། ༧ ཉོན་མོངས་ཆུང་བའི་རང་བཞིན་ཅན་བཅས་རིགས་བདུན་ཡོད་པ་དང་།[10]

ཡང་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་དབང་རྟུལ་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དང་། དབང་རྣོན་རིགས་པའི་རྗེས་འབྲང་ངམ་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་གཉིས་དང་། གང་ཟག་གི་རིགས་མི་འདྲ་བ་དེ་དག་སོ་སོར་སྒོམ་གྱི་དམིགས་པ་མི་འདྲ་བ་ལ་བརྟེན་ན་བློ་ལ་འགྱུར་ཁྱད་ཆེ་བར་འགྲོ་ཚུལ་སོགས་གསུངས་སོ།།

༥ སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།

༡) སྤྱི་བཤད།

10 དེང་རབས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་རིག་པ་བས་ནི། ཆེན་པོ་ལྔ་ཞེས། མིའི་རྒྱུན་གྱི་གཤིས་ཀ་ལ་རིགས་ལྔའི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་དེ། ༡ གཤིས་ཀ་ཡངས་པའི་རང་བཞིན་ཅན། (openness) ༢ བག་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་ཅན། (conscientiousness) ༣ གཤིས་ཀ་ལྷུག་པའི་རང་བཞིན་ཅན། (extraversion) ༤ གཞན་ལ་མཐུན་པའི་རང་བཞིན་ཅན། (agreeableness) ༥ འཚབ་འཚུབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་ (neuroticism) བཅས་སོ་སོའི་ཁྱད་པར་གང་ཡིན་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ཅིང་། དེ་རྣམས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གང་ཟག་རེ་རེའི་གཤིས་ལ་འཇོག་མི་དགོས་པ་དང་། མི་གཅིག་ལའང་རང་བཞིན་དུ་མ་འཛོམས་རུང་བ་སོགས་བཤད།

གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་སེམས་ལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མང་དུ་ཕྱེ་སྟེ། འདོད་ཁམས་ཀྱི་སེམས་རགས་པའི་གནས་སྐབས་ལས་འདས་ནས་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཏེ་གོང་མའི་སེམས་སྒྲུབ་ཏུ་ཡོད་པར་གསུངས་ལ། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའང་གཙོ་བོ་དྲན་ཤེས་གཉིས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་པ་ལ་ཆེད་དུ་གཏད་པའི་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་བསྒྲུབས་པ་ལས་འབྱུང་ལ། དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་ཞི་གནས་སྒྲུབ་པ་ལ་རག་ལས་པས་འདིར་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཐབས་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐོར་མདོ་ཙམ་བཤད་པ་ལ། སྤྱིར་ཞི་གནས་སྒྲུབ་པའི་དགོས་པ་ནི། སེམས་རྒྱ་ཡན་དུ་འཕྲོས་པའི་དབང་གིས་ཆགས་སྡང་སོགས་བསྐྱེད་ནས་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་པ་འདྲེན་པ་ཡིན་པས། སེམས་གང་སར་རྒྱ་ཡན་དུ་འཕྲོས་ནས་ཡོད་པ་འདི་ནང་དུ་བསྡུ་བ་དང། སེམས་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་བཀོལ་དུ་རུང་བའི་ལས་རུང་སྒྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འཕྲོ་བས་སེམས་གསལ་རིག་གི་ནུས་པ་རྣམས་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་སུ་བྲམ་ནས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གྲིམ་རྒྱུར་འགོག་རྐྱེན་བཟོ་ཞིང། ཞི་གནས་གྲུབ་ན་སེམས་ཀྱི་ནུས་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་དང་ཡོན་ཏན་གང་ལ་འཇུག་ཀྱང། ས་ཚོད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཐོག་མར་འདི་བརྟན་པོ་ཞིག་སྒྲུབ་པ་གལ་ཆེ་བར་གསུངས།

སེམས་ཀྱི་ནུས་པ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་སྒྲིལ་ནུས་ན་སྐབས་བབ་ཀྱི་དམིགས་པའི་ཡུལ་གང་ཡིན་རུང། དམིགས་པ་དེར་གཏོད་པའི་སེམས་དེ་ནུས་པ་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར། སྤྱིར་སེམས་ནང་དུ་བསྡུ་བ་ཙམ་གཉིད་མཐུག་པོའི་གནས་

སྐབས་སུ་ཡང་འབྱུང་བས། དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་སེམས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མ་གཡེངས་པ་ཙམ་ལས་སེམས་ལ་གསལ་ཆ་དང་ངར་ཆ་གཉིས་ཀ་མེད། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ཞི་གནས་བསྒོམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་ནང་དུ་བསྡུས་པ་ལ་ནི། སེམས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་བརྟན་པོར་གནས་པའི་གནས་ཆ་དང་། ཡུལ་གསལ་བར་སྣང་བའི་གསལ་ཆ་ཆེ་བ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དྭངས་ཤིང་གྲུང་པའི་ངར་ཆ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་པས། གཉིད་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་ལས་སེམས་ནང་དུ་བསྡུས་པར་འདྲ་ན་ཡང་དོན་ལ་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ།།

༣) ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་བསྟེན་པ།

སྦྱོར་གཞུང་དུ་མ་ལས་ཞི་གནས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཚོགས་མང་དུ་གསུངས་ཀྱང་། རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ནི་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་བསྒོམ་རིམ་བར་པ་ལས། “དེ་ལ་ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་གང་ཞེ་ན། མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ་དང་། འདོད་པ་ཆུང་བ་དང་། ཆོག་ཤེས་པ་དང་། བྱ་བ་མང་པོ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པའོ།།”[11] ཞེས་ཞི་གནས་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པ་དང་། སྐྱེས་ཟིན་མི་ཉམས་པ་དང་གོང་དུ་

11 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཀི ཤོག ༩༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༩ ཤོག ༧༢༨

འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཚོགས་ཀྱི་གནད་རྣམས་བསྡུས་ནས་དྲུག་ཏུ་གསུངས་སོ།།

དེ་དག་ལས་ ༡ མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པ་ནི། ཟས་གོས་སོགས་རྙེད་སླ་བ་དང་། གཅན་གཟན་དང་རྐུན་པོ་སོགས་སྐྱེ་བོ་གཞན་གྱིས་འཚེ་བ་མེད་པས་གནས་བཟང་བ་དང་། ས་ཆུ་འཕྲོད་ཅིང་ནད་མི་བསྐྱེད་པས་ས་བཟང་བ་དང་། དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་སྤྱོད་པ་མཐུན་པའི་གྲོགས་བཟང་བ་དང་། ཉིན་མོ་སྐྱེ་བོ་མང་པོ་མེད་ཅིང་མཚན་མོ་སྒྲ་ཆུང་བས་རྣལ་འབྱོར་བདེ་བ་བཅས་ཁྱད་ཆོས་ལྔ་དང་ལྡན་པའི་ཡུལ་ལ་བྱའོ།།

༢ འདོད་པ་ཆུང་བ་ནི། ཟས་གོས་སོགས་ཕྱིའི་འདོད་ཡོན་བཟང་པོ་དང་མང་པོ་ལ་ཆགས་པ་མེད་པ་དང་། ༣ ཆོག་ཤེས་པ་ནི། ཟས་གོས་ངན་ངོན་ཙམ་རྙེད་པས་ཆོག་ཤེས་པ་སྟེ། འདོད་ཆུང་ཆོག་ཤེས་བྱེད་པ་ཞིག་མ་བྱུང་ན། འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་ཏེ་ནོར་རྫས་གསོག་སྡུད་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ་གཡེངས་ན་ཏིང་འཛིན་མི་སྐྱེའོ།།

༤ བྱ་བ་མང་པོ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་ནི། འདུ་འཛི་མ་སྤངས་ན་དོན་མེད་ཀྱི་བྱ་བྱེད་དང་། གཏམ་སོགས་ཀྱིས་དུས་འདའ་བར་འགྱུར་བས་དགོས་མེད་ཀྱི་བྱ་བ་མང་པོ་སྤོང་བའོ།།

༥ ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམ་པར་དག་པ་ནི། ནང་གི་གཡེང་བ་ཕྲ་མོ་ཞི་བ་ཕྱི་རོལ་གྱི་གཡེང་བ་རགས་པ་སྤོང་བ་ལ་ལྟོས་ཤིང་། རྣམ་རྟོག་རགས་པ་ཤས་ཆེ་ན་སེམས་རྣལ་དུ་མི་གནས་པས་དེ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་ལུས་ངག་གི་ཉེས་སྤྱོད་བསྡམས་ནས་ཞི་བར་བྱེད་པའོ།།

༦ འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་ནི། ཕྱིའི་

དངོས་པོ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ཐམས་ཅད་ནི་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ཡིན་པས་མི་རིང་བར་བདག་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དང་ངེས་པར་འབྲལ་བར་འགྱུར་ན་བདག་དེ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ལྷག་པར་ཆགས་སྙམ་དུ་བསམ་པ་སོགས་སོ།།

དེ་ལྟར་གནས་མཚན་ཉིད་ལྔ་ལྡན་སོགས་སུ་ཞི་གནས་ཀྱི་ཚོགས་རྣམས་ཚང་བར་བྱས་ཏེ། སྟན་བདེ་བ་ལ་ལུས་རྣམ་སྣང་གི་ཆོས་བདུན་ལྡན་ནམ་བརྒྱད་ལྡན་གྱིས་འདུག་པར་བྱ། ༡ དེ་ཡང་རྒྱབ་ངོས་ཙུང་མཐོ་བ་ཡོད་པའི་གདན་ཞིག་གི་སྟེང་རྐང་པ་ནི་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའམ་སྐྱིལ་ཀྲུང་ཕྱེད་པ་གང་རུང་བྱ་ལ། དེའི་དགོས་པ་ནི། སྐྱིལ་ཀྲུང་གི་སྦྱོད་ལམ་ལ་ལུས་བསྒྲིམ་དགོས་པས་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་པ་དང་། དུས་ཡུན་རིང་པོ་འདའ་བར་བྱེད་ནུས་ཤིང་ལུས་མི་ངལ་བ་འོང་། ལག་གཡས་པའི་རྒྱབ་ངོས་གཡོན་མའི་ལག་མཐིལ་དུ་བཞག་སྟེ། གྲུ་མོ་གཉིས་ལུས་པོའི་ཕྱོགས་ནས་ཙུང་ཟད་ཕྱིར་ཐོན་པ་ལྟར་བདེ་བར་བཞག་པ་ན། སྟོང་ཆ་ཞིག་ཐོན་ནས་རླུང་ཡར་མར་འགྲོ་བ་ལ་ཕན།

༢ མིག་ནི་ཧ་ཅང་མི་ཅེར་ཧ་ཅང་མི་འཛུམ་པར་སྣའི་རྩེ་མོར་གཏད། དེ་ཡང་མིག་གིས་སྣ་གཞོག་ཕན་ཚུན་མཐོང་ཙམ་གྱི་ཚོད་དུ་བྱས་ན་བྱིང་རྒོད་གཅོད་སླ་བ་ལ་ཕན་པར་གསུངས། ཡང་མིག་ཧ་ཅང་ཅེར་ན་སེམས་མིག་ཤེས་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་སྟེ་གཡེང་བའི་ཉེན་ཆེ་བ་དང་། མིག་བཙུམས་ན་སྣང་བ་དམར་པོ་འཆར་བས་དམིགས་པ་གསལ་བའི་གེགས་བྱེད་ཅིང་གཉིད་དང་རྨུགས་པ་ཡང་འབྱུང་བའི་ཉེན་ཆེ་བར་གསུངས།

༣ ལུས་ནི་ཧ་ཅང་རྒྱབ་ཏུ་མི་དགྱེ་ཧ་ཅང་མདུན་དུ་མི་སྒུར་བར་དྲང་པོར

བསྲུངས། དེ་ཡང་ལུས་དགྲེ་སྐྲུར་འཚམ་པར་དྲང་བོར་བསྲུངས་པས་གཉིད་རྨུགས་མི་འབྱུང་བ་ལ་ཕན། ཡང་ལུས་དྲང་ན་རྩ་དྲང་ཞིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྩར་རྒྱུ་བའི་རླུང་ཡང་དྲང་བས་དེས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བ་ལ་ཕན།

༤ ཐྲག་པ་ནི་ཐད་ཀར་མཉམ་པར་འཛོག ༥ མགོ་ནི་མི་མཐོ་མི་དམའ་ཞིང་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་མ་ཡོ་བར་གཞག ༦ སོ་དང་མཆུ་ནི་རྒྱུན་ལྡན་ལྟར་རང་བབས་སུ་འཛོག།༧ ལྕེ་ནི་ཡ་སོའི་དྲུང་དུ་སྦྱར། དེ་ཡང་ལྕེ་རྩེ་ཡ་སོའི་དྲུང་དུ་སྦྱར་ན་ཁ་མི་སྐོམ་ཞིང་མཉམ་གཞག་འཐུག་པོའི་སྐབས་ཁ་ཆུ་མི་འཛག་པ་ལ་ཕན།

༨ དབུགས་བགྲང་བ་ནི། དེ་ལྟར་ལུས་རྣམ་སྣང་གི་ཆོས་བརྒྱད་ལྡན་ལྟ་བུ་བསམ་གཏན་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་སྤྱོད་ལམ་གྱིས་འཕོད་དེ་རང་རྒྱུད་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་པ་ན། ཀུན་སློང་ཆགས་སྡང་ལྟ་བུའི་ནོ་ངན་པའི་ཕྱོགས་སུ་སོང་འདུག་ན། སྒོམ་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡོང་དཀའ་བས། རེ་ཞིག་ལུང་མ་བསྟན་གྱི་སེམས་སུ་འགྱུར་བར་བྱ་དགོས། དེ་ཡང་སེམས་ལུང་མ་བསྟན་ཞེས་པ་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་གང་དུ་ཡང་མ་སོང་བ་སྣམ་བུ་དཀར་པོ་དྲི་མ་མེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན། དེས་ན་དབུགས་བགྲངས་ནས་སེམས་ལུང་མ་བསྟན་དུ་བསྒྱུར་ལུགས་ནི། དབུགས་སྣ་བུག་ནས་སྣྲ་ཅན་དང་། ཤུགས་ཅན་དང་། རྒོད་བག་ཅན་སོགས་མ་ཡིན་པར་དལ་བུས་ཕྱིར་གཏོང་ཞིང་ཕར་སོང་ངོ་སྙམ་པ་བྱེད། དེ་བཞིན་དུ་ནང་དུ་བརྡུབས་ཤིང་ཚུར་འོངས་སོ་སྙམ་པ་བྱེད། དེས་ལན་གཅིག་སོང་སྙམ་པ་བྱེད། དེ་བཞིན་དུ་གཉིས་ནས་བདུན། དགུ བཅུ་གཅིག བཅོ་ལྔ། ཉེར་གཅིག་སོགས་བགྲང་ཐེང་ལ་མི་བགྲང་བར་འགྲོ་འོང་སོགས་སེམས་མ་ཡེངས་པར་བགྲངས་པས། ཆགས་

སོགས་ཞི་ནས་སེམས་ལྷུང་མ་བསྟན་དུ་འགྱུར་བར་བཤད།

ཡང་རླུང་རོ་དགུ་ཟློག་པས་སུ་བསལ་བ་ནི། སྣ་བུག་གཉིས་ནས་རླུང་ཕྱིར་བུས་པ་དང་མཉམ་དུ་ཆགས་སྡང་དང་གནོད་སེམས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་བློ་ངན་ཐམས་ཅད་དུ་བ་ནག་པོའི་རྣམ་པར་ཐོན་ནས་མཁའ་དབྱིངས་སུ་ཡལ་སོང་སྙམ་པ་བྱ། སྣ་བུག་གཡས་པ་ནས་རླུང་ནང་དུ་རྔུབ་པའི་ཚེ་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེས་མཚོན་པའི་བློ་བཟང་པོའི་རིགས་ཐམས་ཅད་འོད་དཀར་པོའི་རྣམ་པར་རང་གི་སྙིང་གར་ཐིམ་པས་དགེ་སེམས་ཁྱད་པར་ཅན་མངོན་དུ་གྱུར་སོང་སྙམ་པ་དང་། སྣ་བུག་གཡོན་པ་ནས་རླུང་ཕྱིར་གཏོང་བའི་སྐབས་ཀྱི་དམིགས་པ་སྔར་བཞིན་བྱ། དེ་ལྟར་གཡས་ནས་བརྔུབས་ཏེ་གཡོན་ནས་འབུད་པ་གསུམ། གཡོན་ནས་བརྔུབས་ཏེ་གཡས་ནས་འབུད་པ་གསུམ། གཉིས་ཀ་ནས་བརྔུབས་ཏེ་གཉིས་ཀ་ནས་འབུད་པ་གསུམ་སྟེ་རླུང་རོ་དགུ་ཟློག་པས་སུ་བསལ་བའི་སོས་པ་བྱ་བར་གསུངས་པ་ནི་ཐོགས་འདོན་ཙམ་ལས་ངེས་པར་དགོས་པ་མིན།

སེམས་ཆགས་སོགས་དང་མཚུངས་ལྡན་དུ་མ་སོང་བར་དགེ་སེམས་གསལ་འདེབས་སླ་ན་དབུགས་བགྲང་བ་ངེས་པར་མི་དགོས་པས་ཚོས་བདུན་ནམ་བརྒྱད་ཅེས་གསུངས་པའི་གནད་ཀྱང་དེ་ཡིན།

དེ་ལྟར་ཡང་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེའི་འཕྲེང་བ་ལས།

སྐྱབ་པོ་བདེ་བའི་སྟན་འདུག་ནས། །མིག་གཉིས་སྣ་རྩེར་གཏད་བྱས་ནས།།

སྣ་ནི་ལྟེ་ཡི་ཚད་དུ་བཞག །ཕྲག་གོང་བསྙམས་ལ་ལྕེ་ཀན་སྦྱར།།
སོ་དང་མཆུ་ནི་བདེ་བར་བཞག།[12] ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་རྣམས་སུ་རླུང་དབུ་མར་སྡུད་པའི་དམིགས་པ་སྐྱོང་སྐབས། ༡ སྒལ་ཚིགས་དྲང་པོར་བསྲང་བ་དང་། ༢ ཀང་པ་རྡོ་རྗེ་སྐྱིལ་ཀྲུང་དང་། ༣ ལག་པ་གཉིས་རྡོ་རྗེ་ཁུ་ཚུར་བསྡམས་ཏེ་ཕན་ཚུན་བསྣོལ་བ་གསུམ་པ་ལ་སྦྱར་བའམ། ཡང་ན་ལག་པ་གཡོན་པ་གན་རྐྱལ་དུ་བྱས་པའི་སྟེང་དུ་གཡས་པ་བཞག་ནས་མཐེ་བོང་ལྟོ་སྦྲད་པ་མཉམ་གཞག་གི་ཕྱག་རྒྱ་འམ། ཡང་ན་རྡོ་རྗེ་ཁུ་ཚུར་བསྡམས་པ་བརླའི་སྟེང་དུ་བཞག་པའི་ཕྱག་རྒྱ་རྣམས་གང་རུང་བྱ་བ་དང་། ༤ ལྕེ་ཀན་ལ་སྦྱར་བ་དང་། ༥ མིག་གཉིས་གྲེན་ལ་བཟློག་པ་བཅས་ལུས་ཀྱི་འདུག་སྟངས་ལྔ་གསུངས་པ་རྣམས་གོང་གི་དེ་དང་ཅུང་མི་འདྲ་བས། གནས་སྐབས་སོ་སོར་འདུག་སྟངས་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་ངོ་།།

སྤྱིར་བཏང་ཉིན་ཞག་གཅིག་གི་ནང་ནས་ཞོགས་པ་སྔ་པོར་སེམས་ཏ་ཅང་གྲུང་པོ་དང་གསལ་པོ་ཡོད་པས་དུས་དེར་སྒོམ་རྒྱག་རྒྱུ་གལ་ཆེ། གལ་ཏེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཞོགས་པ་སྔ་པོར་ཉམས་ལེན་ཡག་པོ་ཞིག་བྱེད་དགོས་ན། མཚན་མོ་དུས་ཐོག་ཉལ་རྒྱུ་དང་དགོང་དྲོར་ཟས་ཏ་ཅང་མང་པོ་ཟ་མི་རུང་། ཐོག་མའི་སྐབས་ཐུན་གྲངས་མང་ལ་ཡུན་ཐུང་བ། ཐུན་རེ་རེར་སྐར་མ་བཅུ་ནས་བཅོ་ལྔ་བར་ལྟ་བུ

12 སྡེ་དགེ བཀའ། རྒྱུད། ཅ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཤློཀ ༥༣-༥༤ཤོག ༢༡༨ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༩ ཤོག ༤༣༩

བྱས་ཀྱང་ཆོག་གོ།

༣) ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ།

སྤྱིར་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་མེ་ཏོག་དང་ལྗོན་ཤིང་སོགས་གང་ཡིན་ཡང་རུང་བས་སོ་སོའི་མོས་པ་དང་བསྟུན་ཏེ་གང་བདེ་བྱ་རུང་། དམིགས་རྟེན་ལྷའི་སྐུ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་ན་རང་གང་ལ་མོས་པའི་ལྷའི་སྐུ་བོངས་ཚོད་མཐེབ་སོར་གྱི་ཚད་ཙམ་པ་ཤིན་ཏུ་ལྡི་བ་འོད་འཁྲོ་ཞིང་གཟི་བརྗིད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་རང་གི་མདུན་ནས་འདོམ་གང་ཙམ་གྱི་སར། མཐོ་དམན་སོ་སོའི་སྨིན་མཚམས་དང་ཐད་ཀར་ཁེལ་སར་བསྒོམ། ཡང་ན་སྒོམ་པ་པོ་རང་གི་ཁམས་དང་བསྟུན་ནས་མཐོ་དམན་སོ་སོའི་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་ཐད་དམ། སྙིང་གའམ། ལྟེ་བའི་ཐད་སོགས་གང་བདེ་བྱ། སྐུ་དེ་གསལ་བར་དམིགས་ཐུབ་ཚེ་ཕྲན་བུ་ཆུང་ན་སེམས་ཀྱི་འཕང་དམའ་རུ་གཏོང་བ་དང་ནང་དུ་བསྡུ་སླ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད། དེ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ལྡི་བ་ཞིག་ཏུ་བསྒོམས་པས་སེམས་མི་འཕྲོ་བ་ལ་ཕན་ཞིང་རྒོད་པ་འགོག་ཐུབ་ལ། འོད་ཟེར་རབ་ཏུ་འཕྲོ་བ་ཞིག་ཏུ་བསྒོམས་པས་བྱིང་བ་འགོག་ནུས་པར་བཤད། སྒོམ་པའི་ཚེ་དང་པོ་ནས་དམིགས་པ་གསལ་བོ་ཞིག་ཡོང་དཀའ་བས་དམིགས་རྟེན་དེའི་དབུ་དང་ཕྱག་ཞབས་སོགས་ཆ་ཤས་རགས་པ་ཙམ་ཡིད་ངོར་ཤར་བ་ན། དེ་ཉིད་མི་འཆོར་བར་དྲན་པས་འཛིན་དགོས་ཤིང་དྲན་པས་ཡུལ་མི་འཆོར་བ་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བྱེད་དགོས།

དེ་ལྟར་ཐུན་གྲངས་མང་ལ་ཡུན་ཐུང་བའི་སྒོ་ནས་དམིགས་པའི་རྒྱུན་བསྐྱངས་

ན་ནམ་ཞིག་དམིགས་པ་ཇེ་གསལ་ཇེ་གསལ་དུ་འགྲོ་བར་བཤད། འཛིན་སྟངས་དམ་པས་བྱིང་བ་གཅོད། མ་གཡེངས་པས་རྒོད་པ་གཅོད། གྲངས་མང་བས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྐྱེད་སྟེར། ཡུན་ཐུང་བས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཡང་ཡང་འཇུག་འདོད་པར་བཤད། ཞི་གནས་མ་གྲུབ་བར་དུ་དམིགས་རྟེན་མ་བརྗེས་པར་བསྒོམ་དགོས་པ་ལས་དམིགས་རྟེན་བརྗེས་ན་ཞི་གནས་འགྲུབ་པའི་གེགས་སུ་འགྱུར་བས། དང་པོར་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་སྒྲུབ་དགོས་ལ། ཕྱིས་ནི་མང་པོ་ལ་ཡང་དམིགས་རུང་ངོ༎

ཐོག་མར་སེམས་གང་ལ་འཛིན་པའི་དམིགས་རྟེན་རྙེད་པའི་ཚད་ནི། དཔེར་ན་ལྷའི་སྐུ་དམིགས་རྟེན་དུ་བྱས་ཡོད་ན། དབུ་དང་ཕྱག་གཉིས་དང་སྐུའི་ཕོག་གཞན་དང་ཞབས་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལན་འགའ་ཟུང་གསལ་གདབ་ལ། དེའི་མཐར་སྐུའི་སྤྱི་ཡིད་ལ་བྱས་པ་ན་ཡིད་ངོར་ཡན་ལག་རགས་པ་རྣམས་ཆ་ཕྱེད་ཙམ་ཞིག་འཆར་ཐུབ་པ་བྱུང་ན་འོད་དང་བཅས་པའི་གསལ་པོ་མ་བྱུང་ཡང་དེ་ཙམ་ཞིག་གིས་ཚོག་ཤེས་བྱས་ནས་དེ་ལ་སེམས་གཟུང་དགོས། དེ་ཙམ་གྱིས་ཚོག་ཤེས་བྱས་ནས་སེམས་མི་འཛིན་པར་དེ་ལས་ཀྱང་གསལ་བ་ཞིག་འདོད་ནས་ཡང་ཡང་གསལ་བཏབ་ན་དམིགས་པ་ཅུང་ཟད་གསལ་དུ་འགྲོ་ཡང་སེམས་གནས་ཆའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་མི་རྙེད་པར་མ་ཟད་རྙེད་པའི་གེགས་སུ་འགྱུར་ལ། དམིགས་པ་ཆེར་མི་གསལ་ཡང་ཆ་ཕྱེད་ཙམ་གྱི་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་སེམས་བཟུང་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་མྱུར་དུ་རྙེད་ཅིང་། དེ་ནས་གསལ་བ་ལ་བོགས་བཏོན་པས་གསལ་ཆ་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་བོ༎

སྐྱུ་དེའི་ཚ་ཤས་འགའ་ཞིག་ཆེས་གསལ་བར་སྣང་ན་དེ་ལ་གཟུང་། དེ་མི་གསལ་བར་སོང་ན་ཡང་སྤྱི་ལ་གཟུང་ངོ་། །དེའི་ཚེ་སེར་པོ་སྒོམ་འདོད་པ་ལ་དམར་པོ་ཤར་བ་དང་། བཞུགས་པར་སྒོམ་འདོད་པ་ལ་བཞེངས་པར་ཤར་བ་དང་། གཅིག་སྒོམ་འདོད་པ་ལ་གཉིས་ཤར་བ་དང་། ཆེ་བ་སྒོམ་འདོད་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བ་ཤར་བ་སོགས་བྱུང་ན་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་གཏན་ནས་འབྲང་མི་རུང་བས་རྩ་བའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཁོ་ན་ལ་དམིགས་རྟེན་བྱ་དགོས་པར་གསུངས་སོ།།

སྤྱིར་ཞི་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་ཉན་ས་ལས། "དེ་ལ་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། དམིགས་པའི་དངོས་པོ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། བཞི་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཁྱབ་པའི་དམིགས་པ་དང་། སྤྱད་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་དམིགས་པ་དང་། མཁས་པའི་དམིགས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པར་སྦྱོང་བའི་དམིགས་པའོ། །"[13] ཞེས་དམིགས་པའི་རིགས་མི་འདྲ་བ་བཞིར་གསུངས་ཏེ་ཞིབ་པར་གཞུང་ཆེན་མོ་དག་ལས་ཤེས་དགོས།

༩) ཉེས་པ་ལྔའི་གཉེན་པོར་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྟེན་ཚུལ།

འཕགས་པ་བྱམས་པའི་དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས།

ཉེས་པ་ལྔ་སྤོང་འདུ་བྱེད་བརྒྱད། །བསྟེན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་འོ།།
ལེ་ལོ་དང་ནི་གདམས་ངག་རྣམས། །བརྗེད་དང་བྱིང་དང་རྒོད་པ་དང་།།

13 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཛི་ བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ༢༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༡༤༣

འདུ་མི་བྱེད་དང་འདུ་བྱེད་དེ། །འདི་དག་ཉེས་པ་ལྔར་འདོད་དོ།།[14]

ཞེས་ཞི་གནས་སྒྲུབ་པའི་མན་ངག་ཏུ་ཉེས་པ་ལྔའི་གཉེན་པོར་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྟེན་པའི་སྒོ་ནས་སྒོམ་ཚུལ་གསུངས་པ་ལས། ཉེས་པ་ལྔ་ནི། ༡ ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་ཐོག་མར་སྦྱོར་བའི་དུས་སུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པ་ལ་འཇུག་མི་འདོད་པ་དང་། ཞུགས་ཀྱང་རྒྱུན་མཐུད་མི་ནུས་པའི་ལེ་ལོ་དང་། ༢ ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་དམིགས་རྟེན་དྲན་པས་ཤོར་བའི་གདམས་ངག་བརྗེད་པ་དང་། ༣ དངོས་གཞིའི་དུས་སུ་དམིགས་རྟེན་དྲན་པས་ཟིན་པ་ན་བྱིང་རྒོད་བྱུང་བ་དང་། ༤ བྱིང་རྒོད་གང་རུང་བྱུང་བའི་ཚེ་གཉེན་པོ་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད་པ་དང་། ༥ བྱིང་རྒོད་མ་བྱུང་བའི་ཚེ་གཉེན་པོ་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་སོ།།

ཉེས་པ་དེ་དག་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་ནི། ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་བཞི་དང་། ཉེས་པ་ལྷག་མ་བཞིའི་གཉེན་པོ་བཞིའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་བཞི་ནི། ༡ ལེ་ལོའི་གཉེན་པོ་དངོས་བརྩོན་འགྲུས་དང་། ༢ དེའི་རྒྱུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདུན་པ་དང་། ༣ དེའི་རྒྱུ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བའི་དད་པ་དང་། ༤ བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཤིན་སྦྱངས་རྣམས་སོ། །ཉེས་པ་ལྷག་མ་བཞིའི་གཉེན་པོ་བཞི་ནི། ༡ གདམས་ངག་བརྗེད་པའི་གཉེན་པོར་དམིགས་རྣམ་མི་བརྗེད་པའི་དྲན་པ། ༢ བྱིང་རྒོད་ཀྱི་གཉེན་པོར་བྱིང་རྒོད་བྱུང་བ་ལ་བྱུང་བར་ཤེས་པའི་ཤེས་བཞིན། ༣ བྱིང་རྒོད་བྱུང་བའི་ཚེ་གཉེན་པོ་འདུ་མི་བྱེད་པའི་ཉེས་པའི་གཉེན་པོར་བྱིང་རྒོད་

14 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཧི། ལེའུ་བཞི་པ། ཤློཀ ༣-༤ ཤོག ༤༣ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ ཤོག ༥༠༩

སྤྱོང་བའི་སེམས་པ། ༥ བྱིང་རྒོད་མ་བྱུང་བའི་ཚེ་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་པའི་ཉེས་པའི་གཉེན་པོར་འབད་མེད་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པའི་བཏང་སྙོམས་སྒོམ་པ་རྣམས་སོ།།

དེ་ལ་བྱིང་རྒོད་གཉིས་བྱུང་བའི་ཚེ་དེའི་གཉེན་པོར་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པའི་འདུ་བྱེད་སེམས་པ་བསྟེན་དགོས་པ་ནི། དཔེར་ན། དགྲ་འོང་ངམ་བསམས་པས་ལན་བརྒྱ་བྱུང་བ་ན་འཐབ་པའི་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་པ་ལྟར། བྱིང་རྒོད་འོང་བ་ཤེས་བཞིན་གྱིས་རིག་པའི་ཚེ་ཇི་མི་སྙམ་པར་མི་འཇོག་པར། དེ་ལ་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་སེམས་པ་བསྟེན་པའོ། །ཡང་བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་བའི་ཚེ་ན་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་པའི་ཉེས་པའི་གཉེན་པོར་འདུ་བྱེད་བཏང་སྙོམས་བསྟེན་དགོས་པ་ནི། བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་བར་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་དེའི་ཚེ་བྱིང་རྒོད་འོང་མི་འོང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བལྟ་རྟོག་བྱེད་པ་དེས་གནས་ཆ་ལ་གནོད་པས་དེ་མི་བྱེད་པར། དེའི་གཉེན་པོར་འདུ་བྱེད་བཏང་སྙོམས་བསྟེན་པའོ།།

བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་གསལ་ཆའི་ངར་དང་ལྡན་པ་དང་། དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་སྟེ་ཁྱད་པར་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་པས། དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལ་ནི་རྩ་བའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་གཡེང་བར་མི་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤིག་དང་། གཡེངས་མ་གཡེངས་ཤེས་པ་གཉིས་དགོས་པས། དང་པོ་ལ་ནི་དྲན་པ་དང་། གཉིས་པ་ལ་ནི་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་བྱིང་རྒོད་གཉིས་ཤེས་བཞིན་གྱིས་ངོས་ཟིན་པར་བྱས་ནས། དྲན་པས་

དམིགས་རྟེན་ཐུ་རེ་བཟུང་སྟེ་བྱིང་རྒོད་འོང་མི་འོང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བྱ་ར་བྱེད། ཤེས་བཞིན་འདི་སྐབས་སྐབས་ལས་རྟག་ཏུ་མི་དགོས། རྟག་ཏུ་དགོས་པ་ནི་དྲན་པ་ཡིན་ནོ། །དྲན་པས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་དངོས་སུ་སྦྱོར་ཚུལ་ནི་དམིགས་རྟེན་གསལ་བཏབ་རྗེས་དེ་མ་བརྗེད་པར་སེམས་ཀྱིས་མ་གཡེངས་པར་བཟུང་བའི་འཛིན་སྟངས་ཤུགས་ཅན་ཞིག་བསྐྱེད་ཅིང་། དམིགས་པ་གསར་པ་གང་ལ་ཡང་མི་དཔྱོད་པར་སྔར་གསལ་བཏབ་པའི་དམིགས་རྟེན་དེ་ག་རང་ལ་སེམས་ལྷན་ནེར་འཛོག་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས།

ཀུན་ནས་དྲན་པའི་ཐག་པ་ཡིས། །སེམས་ཀྱི་གླང་པོ་དམ་བཏགས་ན།།

འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་མེད་འགྱུར་ཞིང་། །དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ལག་ཏུ་འོང་།།[15]

ཞེས་ཀུན་ནས་དྲན་པའི་ཐག་པ་ཡིས་སེམས་ཀྱི་གླང་ཆེན་སྨྱོས་པ་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་དམ་དུ་བཏགས་ན་འཇིགས་པ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། རང་དང་གཞན་ལ་ཕན་པར་འགྱུར་བའི་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ལག་ཏུ་གཏད་པ་བཞིན་འོང་བར་གསུངས་སོ།།

སྣང་འཛིན་པའི་ཡུལ་ལ་དམིགས་ནས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དེ་མི་བརྗེད་པའི་ལས་ཅན་གྱི་སེམས་བྱུང་དྲན་པའི་ངོ་བོ་དང་། ༡ ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་འཛིན་པའི་དངོས་པོ། ༢ རྣམ་པའི་ཁྱད་པར་ཡུལ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་བརྗེད་པ་མེད་པ། ༣ བྱེད་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སེམས་ཡུལ་ལས་རྣམ་པར་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པ་དང་སེམས་

15 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤློཀ ༣ ཤོག ༡༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༥༧༠

དམིགས་པ་ལ་རྒྱུན་དུ་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་སྟེ། ཁྱད་ཆོས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་དང་། དམིགས་པ་ལས་སེམས་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་བྱེད་པ་དྲན་པའི་བྱེད་ལས་ཡིན་ཚུལ་སོགས་སྔར་སེམས་བྱུང་ཡུལ་ངེས་ཀྱི་ཐད་དུ་བཤད་ཟིན་ལ།

ཤེས་བཞིན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། རང་རྒྱུད་ཀྱི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་གང་དུ་འཇུག་པ་སོགས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱ་ར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་བོ། །བྱེད་ལས་ནི། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་པོ་དེ་བྱ་བ་དང་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་ལ་འཇུག་མི་འཇུག་བྱ་ར་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་མདོ་སྡུད་འདས་ལས། "ཁྱིམ་བདག་གལ་ཏེ་སེམས་མ་བསྲུངས་ན་ལུས་དང་ངག་ཀྱང་བསྲུངས་པར་མི་འགྱུར་གྱི། སེམས་བསྲུངས་ན་ལུས་དང་ངག་ཀྱང་བསྲུངས་པར་འགྱུར་རོ། །"[16] ཞེས་གསུངས། ཤེས་བཞིན་ལ་བྱིང་རྒོད་མ་བྱུང་གོང་ནས་བྱ་ར་བྱེད་མཁན་གྱི་ཤེས་བཞིན་དང་བྱིང་རྒོད་བྱུང་རྗེས་བྱ་ར་བྱེད་མཁན་གྱི་ཤེས་བཞིན་སོགས་ཡོད།

དྲན་ཤེས་བཞིན་གཉིས་ནི་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གའི་གནས་སྐབས་སུ་གལ་ཆེ་བར་མ་ཟད། རྒྱུན་དུ་སྒོ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་གང་གི་སྐབས་སུའང་། བླང་དོར་གྱི་གནས་དེ་དག་ལས་གང་ལ་འཇུག་པ་དང་གང་ལས་ལྡོག་དགོས་པ་ཤེས་ནས་འདི་དང་འདི་བྱེད་དོ་ཞེས་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བྱ་ར་བྱས་ཏེ། དྲན་ཤེས་གཉིས་

16 སྡེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཉ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤོག ༢༧༢ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༢ ཤོག ༨༢༢

ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་ཞུགས་ན་ལྟང་དོར་མ་ནོར་བ་ཞིག་འབྱུང་ངོ་།།

དྲན་ཤེས་བཞིན་གཉིས་ཇི་ལྟར་བསྟེན་པའི་ཚུལ་ཡང་སྤྱོད་འཇུག་ལས།

ཡུངས་མར་བཀང་བའི་སྣོད་བཀུར་ལ།།

རལ་གྲི་ཐོགས་པས་དྲུང་བསྡད་དེ།།

བོ་ན་གསོད་བསྡིགས་འཇིགས་པ་ལྟར།།

བརྟུལ་ཞུགས་ཅན་གྱིས་དེ་བཞིན་བསྒྲིམ།།[17]

ཞེས་ཡུངས་མར་གྱིས་བཀང་བའི་སྣོད་ལག་ཏུ་གཏད་ནས་ལམ་ལ་འགྲོར་བཅུག་སྟེ། རལ་གྲི་ཐོགས་པའི་མི་ཞིག་དྲུང་དུ་བསྡད་ནས་ཡུངས་མར་ཐིགས་པ་གཅིག་ཙམ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་བོ་ནའང་གསོད་དོ་ཞེས་བསྡིགས་པ་ན། གསོད་པའི་འཇིགས་པས་འབད་རྩོལ་ཤུགས་ཆེན་པོས་སྒྲིམ་པ་ལྟར། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་གང་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ནའང་རུང་མི་རུང་གི་ཚུལ་རྣམས་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་གྱིས་བཟུང་ནས་བསྒྲིམ་དགོས་པ་དཔེ་དང་བཅས་གསུངས་སོ།།

༥) འགལ་རྐྱེན་བྱིང་རྒོད་གཉིས་བཤད་པ།

ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་འགལ་རྐྱེན་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་བྱིང་རྒོད་

17 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་བདུན་པ། ཤློཀ ༢༧ ཤོག།༢༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༥༥༥

གཉིས་སུ་གསུངས་པས། དེ་གཉིས་ངོས་ཟིན་པ་གལ་ཆེ་ཞིང་། སེམས་ཀྱི་གནས་ཆ་ལ་སྒྲིར་འཕྲོ་བས་ཀྱང་བར་དུ་གཅོད་མོད། རྒྱུན་དུ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཕྲོ་བ་ཤས་ཆེ་བའི་དབང་གིས་རྒོད་པ་གཙོ་བོར་བཤད་ལ། སེམས་ཀྱི་གསལ་ཆ་ལ་བྱིང་བས་བར་དུ་གཅོད། གསལ་ཆ་མི་འབྱུང་བའི་ཚེ་སྒྲིབ་བྱེད་ཀྱིས་བསྒྲིབས་པ་ལྟར་འགྱུར་བར་གསུངས།

དེ་ལ་བྱིང་བའི་ངོ་བོ་ནི། རྒྱུ་རྨུགས་པ་དང་གཉིད་སོགས་ལུས་སེམས་ལྕི་བ་ལས་བྱུང་ཞིང་། སེམས་ལ་གནས་ཆ་ཡོད་ཀྱང་གསལ་ཆའི་ངར་ཤོར་བའི་མ་བསྒྲིབས་ལུང་མ་བསྟན་དང་དགེ་བ་ཅི་རིགས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་བྱུང་ངོ་། །རྨུགས་པ་ནི་མི་དགེ་བ་དང་སྒྲིབ་ལ་ལུང་མ་བསྟན་གང་རུང་དང་གཏི་མུག་གི་ཆར་གཏོགས་ཤིང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པ་ལུས་སེམས་ལྕི་ཞིང་ལས་སུ་མི་རུང་བར་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་པས། བྱིང་རྨུགས་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་རྒྱུ་དང་བྱེད་ལས་སོགས་མི་འདྲའོ། །

བྱིང་བ་ལ་ཕྲ་རགས་གཉིས་ལས། བྱིང་བ་རགས་པ་ནི། དམིགས་རྟེན་ལ་སེམས་གནས་ཀྱང་དྭངས་ཆ་མེད་པ་སྟེ། སེམས་ལ་མུན་པ་བབས་པ་ལྟར་དམིགས་པ་ཆེར་མི་གསལ་བ་ཞིག་ཡིན། དེའི་སྐབས་དྭངས་ཆ་དང་ངར་ཆ་གཉིས་ཀ་མེད། བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་ནི། གསལ་ཆ་དྭངས་ཆ་གནས་ཆ་རྣམས་ཡོད་ཀྱང་གསལ་ཆའི་ངར་མེད་པ་ཞིག་ལ་འཇོག་ཅིང་། དེའི་དབང་དུ་སོང་ན་རིག་པ་གླེན་དུ་འགྲོ་བར་གསུངས་སོ། །

ཡང་བྱིང་བ་ལ་ཕྲ་རགས་འབྲིང་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ན། དམིགས་རྟེན་དྭན་པས་

ཟིན་པ་ན་གནས་ཆ་ཡོད་ཀྱང་དྭངས་ཆ་དང་ངར་ཆ་མེད་པ་ནི་བྱིང་བ་རགས་པ་ཡིན། སེམས་ལ་གནས་ཆ་དང་དྭངས་ཆ་ཡོད་ཀྱང་ངར་ཆ་མེད་པའི་གནས་སྐབས་བྱིང་བ་འབྲིང་ཡིན། གནས་ཆ་དང་དྭངས་ཆ་ཡོད་ཀྱང་ངར་ཆ་ཙུང་ཟད་ཞོར་བ་ནི་བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་ཡིན། སྒོམ་རྣམ་དག་སྐྱེ་བའི་གེགས་ཀྱི་གཙོ་བོའང་འདི་ཡིན་པར་གསུངས། ངར་ཆ་མེད་པ་ཞེས་པ་ནི་གནས་ཆ་ཡོད་པ་ལ་སེམས་གློད་ཆེ་དྲགས་པས་བྱིང་བའི་དབང་དུ་སོང་བ་ལ་བྱ། འདིའི་སྐབས་སུ་གནས་ཆ་བརྟན་དུ་སོང་ན་བྱིང་བ་ཕྲ་མོར་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པར་གསུངས།

གསལ་ཆའི་ངར་དང་ལྡན་པ་ནི་དམིགས་རྟེན་ལ་སེམས་གྲིམ་སེང་ངེར་གནས་པ་དེ་ཡིན། གསལ་ཆའི་ངར་མེད་པ་ནི་རང་གི་ཡིད་རྩེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པ་ལ་སྒྲིམ་པ་ལྟར་བྱས་ཀྱང་ཉབ་བེ་ཉོབ་བེ་ལྟ་བུ་ལ་གསུངས། གསལ་ཆ་འདི་ཡུལ་གྱི་གསལ་ཆ་མིན་པར་ཡུལ་ཅན་རང་གི་བློའི་གསལ་ཆ་ལ་བྱེད་དགོས།

བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་མི་འབྱུང་བའི་ཐབས་སུ་འཛིན་སྟངས་གྲིམ་པོ་ཞིག་དགོས། འཛིན་སྟངས་ལྷོད་དུ་སོང་ནས་སེམས་ལྷོད་ཤིག་ཙམ་བྱུང་བ་དང་བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་སླེབས་པ་ཡིན། བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་དང་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་གཉིས་ལ་དྭངས་ཆ་དང་ངར་ཆ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པར་འདྲ་ནའང་། དམིགས་པའི་ངར་ཤོར་མ་ཤོར་ཙམ་ལས་ཁྱད་མེད་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དབྱེ་དཀའ་བར་གསུངས།

ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་འགལ་རྐྱེན་གཉིས་པ་རྒོད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཡུལ་ལ་འཕྲོ་བ་སྟེ། དཔེར་ན། ཟས་ལ་ཆགས་ཏེ་ཟས་ཟ་སྐབས་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་འཕྲོ་བ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་འཕྲོ་རྒོད་གཉིས་ཀ་ཡིན། རྒོད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་

ཤིག་ཡིན་པས། ཉོན་མོངས་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་འཕྲོ་བ་དང་དགེ་བའི་དམིགས་པ་ལ་འཕྲོ་བ་ནི་འཕྲོ་བ་ཡིན་ཡང་རྒོད་པ་མིན། དེས་ན་རྒོད་པ་ལ་འཕྲོ་བ་ཡིན་དགོས་ཀྱང་འཕྲོ་བ་ལ་རྒོད་པ་ཡིན་མི་དགོས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་གཡེང་དང་རྒོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་། རྒོད་པ་ནི་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་འཕྲོ་ཞིང་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་པོ་ན་ཡིན་ལ། རྣམ་གཡེང་ནི་ཡུལ་སྣ་ཚོགས་ལ་འཕྲོ་ཞིང་དུག་གསུམ་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཆར་གཏོགས་སོ། །འཕྲོ་བ་དང་རྣམ་གཡེང་གི་ཁྱད་པར་ཡང་། འཕྲོ་བ་ནི་སེམས་རྒྱ་ཡན་དུ་འཕྱན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང་དེ་ལ་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ་ཡོད། ཉེ་ཉོན་གྱི་རྣམ་གཡེང་ནི་མི་དགེ་བ་པོ་ན་ལས་མེད་དོ།།

རྒོད་པ་ལ་ཕྲ་རགས་གཉིས་ཡོད་དེ། དམིགས་རྟེན་ཤོར་ནས་འཕྲོ་བ་ནི་རྒོད་པ་རགས་པ་དང་། དམིགས་པ་མ་ཤོར་བའི་ངང་ནས་འཕྲོ་བ་ནི་རྒོད་པ་ཕྲ་མོ་ཡིན། དེ་ནི་དཔེར་ན། འཁྱགས་འོག་ནས་ཆུ་རྒྱུག་པ་ལྟར་དམིགས་རྟེན་ཡིད་ཀྱིས་མ་ཤོར་བར་བཟུང་ཡོད་ཀྱང་། སེམས་ཀྱི་ཟུར་གཅིག་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཚོས་ལ་ཡིད་དུ་འོང་བའི་རྣམ་པ་འཆར་ལ་ཁད་ཀྱི་སེམས་བྱུང་གཡེང་བ་ཞིག་སྟེ། དེས་བློ་བུར་དུ་དམིགས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་མི་གཡོ་ཡང་བརྒྱུད་ནས་གཡོ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་དོ།།

རྒོད་པའི་དམིགས་པ་ནི། ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་ཞིང་སྡུག་པའོ། །རྣམ་པ་ནི། སེམས་རྣམ་པར་མ་ཞི་ཞིང་ཕྱིར་འཕྲོ་བ་སྟེ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་པས་ཡུལ་ལ་སྲེད་པའི་རྣམ་པས་འཇུག་པའོ། །བྱེད་ལས་ནི། སེམས་དམིགས་པ་ལ་གནས་པའི་བར་གཅོད་བྱེད་པའོ།།

ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་འགལ་རྐྱེན་བྱིང་རྒོད་གཉིས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས།

བྱིང་བའི་མཚན་མ་གང་ཞེ་ན། དབང་པོའི་སྒོ་མ་བསྲུངས་པ་དང་། ཁ་ཟས་ཀྱི་ཚོད་མ་ཟིན་པ་དང་། ནམ་གྱི་ཆ་སྟོད་དང་། ནམ་གྱི་ཆ་སྨད་ལ་མི་ཉལ་བའི་སྦྱོར་བ་ལ་མི་བརྩོན་པ་དང་། ཤེས་བཞིན་མ་ཡིན་པར་གནས་པ་དང་། གཏི་མུག་སྤྱོད་པ་དང་། གཉིད་ཆེ་བ་དང་། ཐབས་མི་ཤེས་པ་དང་། ལེ་ལོ་དང་ལྡན་པའི་འདུན་པ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་དང་། སེམས་དང་། དཔྱོད་པ་དང་། ཞི་གནས་ལ་མ་གོམས་པ་དང་། ཞི་གནས་ཡོངས་སུ་བྱང་བར་མ་བྱས་པའི་ཞི་གནས་ཕྱོགས་གཅིག་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། སེམས་མུན་པ་ལྟ་བུར་འདུག་པ་དང་། དམིགས་པ་ལ་གཏོད་པར་མི་དགའ་བའོ།།[18]

ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདིར་བྱིང་བའི་མཚན་མ་གསུངས་པ་བྱིང་བའི་རྒྱུ་ལ་གོ་བར་བྱའོ། །ཡང་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས།

རྒོད་པའི་མཚན་མ་གང་ཞེ་ན། སྔ་མ་བཞིན་དུ་དབང་པོའི་སྒོ་མ་བསྲུངས་པ་ལ་སོགས་པ་བཞི་དང་། འདོད་ཆགས་སྤྱོད་པ་དང་། ཉེ་བར་མ་ཞི་བའི་ཚུལ་ཅན་དང་། སེམས་སྐྱོ་བ་མེད་པ་དང་། ཐབས་མི་ཤེས་པ་དང་། སྔ་མ་བཞིན་ཏེ་ཅང་རབ་ཏུ་འཛིན་པ་དང་ལྡན་པའི་འདུན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། བརྩོན་པ་ལ་མ་གོམས་པ་དང་། རབ་ཏུ་འཛིན་

18 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཚི། ཤོག ༡༣༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༢ ཤོག ༥༥༠

པ་ལ་ཡོངས་སུ་བྱང་བར་མ་བྱས་པ་དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་བསྒོམ་པ་དང་། ཉེ་དུ་ལ་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་རྒོད་པ་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་གང་ཡང་རུང་བས་སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པའོ། །[19] ཞེས་གསུངས།

འདིར་ཡང་རྒོད་པའི་མཚན་མ་གསུངས་པ་སྔར་བྱིང་བའི་སྐབས་ལྟར་རྒོད་པའི་རྒྱུ་ལ་གོ་དགོས།

བྱིང་བ་གཅོད་ཐབས་ལ། སྤྱིར་སེམས་འཕང་མཐོ་བས་རྒོད་པ་དང་། དམའ་བས་བྱིང་བ་འོང་བས་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྦྱོར་བའི་ཚེ་བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་ཞུགས་ན་དེ་གྲིམ་དུ་བཏང་ནས་བསྒོམ། དེས་མ་སེལ་ན། སེམས་འཕང་མཐོ་རུ་གཏོང་ཐབས་ཞི་གནས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སོགས་སེམས་དགའ་བོ་ཡོང་བའི་ཡུལ་ལ་བསམས་ནས་སློར་འཇུག་དགོས། དེས་ཀྱང་མ་སེལ་ན་ཐུན་གྲོལ་ནས་ས་ཁད་ཡངས་པོའམ་སྣང་བ་དཀར་སར་འགྲོ་བ་དང་། དེ་བཞིན་རི་ངོགས་སོགས་ལ་བསྐྱོད་དེ་མིག་གིས་ཐག་རིང་ལ་བལྟ་བ་དང་། མཁའ་རླུང་གཙང་མ་རྔུབ་པ། ཆུ་གྲང་མོས་གདོང་བཀྲུ་བ་སོགས་བྱ་དགོས་པར་གསུངས།

རྒོད་པ་གཅོད་ཐབས་ནི། དམིགས་རྟེན་མ་ཤོར་བའི་ངང་ནས་སེམས་ཡེངས་ན་རྒོད་པ་ཕྲ་མོ་ཡིན་ཞིང་། དེ་འཛིན་སྟངས་དམ་པའི་སྐྱོན་ཡིན་པས་ཅུང་ཟད་ལྷོད་དགོས། ད་དུང་མ་ཆོད་ན་རྒོད་པ་འབྲིང་ཡིན་པས་དམིགས་པ་དེ་བཞག་ནས། རྒོད་པ་ནི་འཕང་མཐོ་བ་དང་གྲིམས་པ་ལས་བྱུང་བས་ན་སེམས་འཕང་དམའ་རུ་གཏོང་ཐབས་མི་རྟག་པ་དང་། སྡུག་བསྔལ་རྣམས་བསམས་པས་སེམས་ཞུམ་པར་བྱས་

19 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཚི། ཤོག ༡༣༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༥༥༠

ནས་སླར་འཛོག་དགོས། དེས་ཀྱང་མ་ཚོད་ན་རྒོད་པ་རགས་པ་ཡིན་པས་རྒོད་པ་བཅན་ཐབས་སུ་གཙོད་པའི་གདམས་ངག་དབུགས་འགྲོ་འོང་ལ་བརྟེན་དགོས་པས། དེ་ལ་དབུགས་ཕར་འགྲོ་བའི་ཚེ་དབུགས་དང་པོ་དེ་ཕར་འགྲོའི་སྙམ་པ་དང་། ཚུར་རྒྱབ་པའི་ཚེ་ཚུར་རྒྱབ་པོ་སྙམ་པ་དང་། དེས་ཚར་གཅིག་སོང་སྙམ་པ་སོགས་ཕྲེང་བ་ལ་མ་བགྲངས་པར་སེམས་ཀྱིས་བགྲངས་ན་རྒོད་པ་ཚོད་པ་འོང་། དེས་ཀྱང་མ་ཚོད་ན་རྒོད་པ་ཤིན་ཏུ་རགས་པ་ཞིག་སླེབས་པ་ཡིན་པས་རེ་ཞིག་ཐུན་གྲོལ་ནས་ངལ་བསོས་ཏེ་སླར་འཛུག་དགོས།

སེམས་འཕང་མཐོ་རུ་ཕྱིན་པ་དང་། འཛིན་སྟངས་གྲིམས་ཏེ་གསལ་ཆའི་ངར་ཐོན་པས་བྱིང་བའི་ཉེས་པ་དང་བྲལ་ཡང་། རྒོད་པའི་ཉེན་ཆེ་རུ་འགྲོ། དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཧ་ཅང་ཞུམ་པ་དང་འཕང་དམའ་རུ་ཕྱིན་པ་དེའི་ཚོད་ཀྱིས་འཕྲོ་རྒོད་ཙུང་དུ་འགྲོ་ཡང་། བྱིང་བའི་ཉེན་ཆེ། སེམས་མ་གཡེངས་པར་འཛིན་སྟངས་གང་གྲིམས་གྲིམས་ཤིག་བྱས་ན། མ་གཡེངས་པས་རྒོད་པ་གཙོད། གྲིམས་པས་བྱིང་བ་གཙོད་པས་འདི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །དེས་ན་སེམས་འདི་ཙམ་གྲིམས་ན་རྒོད་པ་སྐྱེ་བ་འདུག་སྙམ་པ་ལས་ཙུང་ཟད་གློད། འདི་ཙམ་གློད་ན་བྱིང་བ་ལ་འགྲོ་བར་འདུག་སྙམ་པ་དེ་ལས་ཙུང་ཟད་བསྒྲིམས་ཏེ་སྐྱོང་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཞིག་བྱ་དགོས་པར་གསུངས། དེ་ཡང་གསལ་ཆ་བྱུང་རེས་ཀྱིས་རྒོད་ཟིན་བྱས་ནས་གནས་ཆ་བཅལ། གནས་ཆ་བྱུང་རེས་ཀྱིས་བྱིང་ཟིན་བྱས་ཏེ་གསལ་ཆའི་ངར་བཏོན་ནས་སྐྱོང་མཁས་པ་བྱེད་དགོས། སེམས་འཕང་མཐོ་བ་དང་། གྲིམས་པ། དམ་པ་གསུམ་དོན་གཅིག།དམའ་བ་དང། ལྷོད་པ། ཞུམ་པ་གསུམ་དོན་གཅིག་ཡིན། དེ་ལྟར་བྱིང་རྒོད

བྱུང་བའི་སྐབས་ལ་བྱིང་རྒོད་ངོ་ཞེས་པ་དང་། གཉེན་པོ་བསྟེན་ཚུལ་རྣམས་ཤེས་དགོས་ལ། བྱིང་རྒོད་མ་བྱུང་བའི་སྐབས་ལ་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་དྲགས་ན་དམིགས་རྟེན་འཚོར་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པས། བྱིང་རྒོད་ཀྱི་སྐྱོན་མེད་པའི་སྐབས་ལ་ལྷན་ནེར་སྡོད་པའི་ཐབས་འདི་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། འཇོག་སྒོམ་དུ་མ་ཟད་དཔྱད་སྒོམ་རྣམས་ལའང་བྱིང་རྒོད་གཉིས་དང་བྲལ་བར་བྱས་ལ་བསྐྱང་དགོས་སོ།།

(༨) སེམས་གནས་དགུ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ།

དེ་ལྟར་དྲན་ཤེས་ལེགས་པར་བསྟེན་ནས་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་རིམ་གྱིས་སྒྲུངས་ཏེ་ཞི་གནས་སྒྲུབ་པའི་ཚེ། སེམས་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་གཡེང་བ་ལས་རིམ་གྱིས་འགྲུངས་ཏེ་སེམས་ཀྱི་གནས་པ་ཇེ་ཆེར་འགྲོ་ཚུལ་ལ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་དང་། ཉན་ས་དང་། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སོགས་ལས་སེམས་གནས་དགུ་རིམ་གྱིས་འགྲུབ་པར་གསུངས།

དེ་ལས་དང་པོ་སེམས་ནང་ཉིད་ལ་འཇོག་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་འདོད་ཡོན་སོགས་ལས་སེམས་ཡང་དག་པར་བསྡུས་ཏེ་སྐབས་ཀྱི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་འཇོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དང་པོ་སེམས་དེ་དམིགས་པའི་སྟེང་དུ་བཞག་ཙམ་ཞིག་སྟེ། དཔེར་ན། མེ་ཏོག་གི་སྟེང་དུ་སྦྲང་བུ་འབབ་པ་ལྟར་འབབ་ཙམ་འབབ་ཙམ་བྱས་པ་ལས་རྒྱུན་རིང་སྡོད་མི་ཐུབ་པ་ལྟར། འདིའི་སྐབས་སུ

སེམས་དམིགས་པ་ལ་བཞག་ཙམ་བཞག་ཙམ་ལས་ཤས་ཆེར་མི་གནས་པས་རྒྱུན་མཐུད་མི་ཐུབ། འདིའི་སྐབས་རྣམ་རྟོག་མང་དུ་འགྲོ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང་། རྣམ་རྟོག་མང་དུ་སོང་བ་མིན་པར། རྣམ་རྟོག་ངོས་ཟིན་པའི་ཉམས་ཡིན། སེམས་གནས་དང་པོ་འདི་ནི་སྟོབས་དྲུག་གི་དང་པོ་གཞན་ལས་གདམས་ངག་གི་དོན་ཐོས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ།

གཉིས་པ་རྒྱུན་དུ་འཇོག་པ་ནི། དང་པོར་གཏད་པའི་སེམས་དེ་ཉིད་གཞན་དུ་མི་གཡེང་བར་དམིགས་པ་དེ་ལ་རྒྱུན་ཙམ་ཟད་མཐུད་ནུས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་སྟེ། དེ་ནི་སེམས་དེ་མེ་ཏོག་གི་སྟེང་དུ་སྦྲང་བུ་འབབ་ཙམ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་མིན་པར་སེམས་དེ་དམིགས་པ་ལ་རྒྱུན་ཙམ་ཟད་མཐུད་ནུས་པས་རྒྱུན་དུ་འཇོག་པ་ཟེར། འདི་སྟོབས་དྲུག་ལས་བསམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ།

གསུམ་པ་གླན་ཏེ་འཇོག་པ་ནི། དམིགས་པ་ལ་སེམས་ཙམ་ཟད་གོམས་པས་བརྗེད་ངས་ཀྱིས་ཡེངས་ཏེ་ཕྱི་རོལ་དུ་གཡེངས་ན་དེ་ཤེས་པར་བྱས་ནས་སླར་ཡང་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་འཇོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་ལ་བྱ། དེ་ནི་སེམས་དེ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གཡེང་བ་ན་དེ་ལྟར་གཡེང་བར་འཕྲལ་དུ་ཤེས་ནས་སེམས་དེ་དམིགས་པའི་སྟེང་དུ་ཚུར་འགྱུགས་ཐུབ་པ་ལ་ཟེར། དཔེར་ན། ཧ་ཁ་ཤོར་སྐབས་ཧ་ཁ་ཚུར་འགྱུགས་ཐུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིའི་སྐབས་སུ་གནས་ཆ་དང་གཡེང་བ་གཉིས་ལས་གཡེང་བ་ཙུང་ཞིང་། གནས་ཆ་མང་བར་འགྱུར་ཏེ་སེམས་དམིགས་པའི་སྟེང་དུ་ཕལ་ཆེར་གནས་ཀྱང་། སྐབས་རེ་སེམས་དམིགས་པ་ལ་མི་གནས་པར་ཕྱིར་འཕྲོ་ན། དེ་མ

ཐག་སླར་དམིགས་རྟེན་དེ་ལ་གླན་ཏེ་འཇོག་པས་དེ་ལྟར་བཛོད།

བཞི་པ་ཉེ་བར་འཇོག་པ་ནི། དྲན་པ་ཤུགས་ཅན་དུ་བསྐྱེད་ནས་སེམས་དེ་དམིགས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྡུས་ཏེ་ཕྲ་བར་བྱས་ནས་རྗེ་བཟང་དུ་གཏོང་བ་སྟེ། དྲན་པ་སྟོབས་ལྡན་བསྐྱེད་ནས་བྱིང་རྒོད་ཅུང་ཟད་ཡོད་ཀྱང་དྲན་པས་དམིགས་རྟེན་ཤོར་དུ་མི་འཇུག་པར་ནང་དུ་བསྡུ་གང་ཐུབ་བྱེད་པའོ། །འདི་ནས་དམིགས་རྟེན་ཤོར་མི་སྲིད་པས་སྔ་མ་གསུམ་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་དམིགས་རྟེན་མ་ཤོར་བཞིན་དུ་བྱིང་རྒོད་ཤུགས་ཆེན་པོ་འབྱུང་བས་བྱིང་རྒོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་བསྟེན་དགོས། སེམས་གནས་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་འདི་གཉིས་དྲན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ། འདི་ནས་ནར་སོན་པའི་མི་ལྟར་དྲན་པ་ནར་སོན་པའམ། དྲན་པའི་སྟོབས་རྫོགས་པར་གསུངས།

ལྔ་པ་དུལ་བར་བྱེད་པ་ནི། ཤེས་བཞིན་སྟོབས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་སྒྲོང་བས་མཐོང་ནས་སེམས་གཟེངས་བསྟོད་པའི་དགའ་བས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་དེ་འབྱུང་མི་འབྱུང་ཤེས་བཞིན་སྟོབས་ལྡན་གྱི་བྱ་ར་དང་བཅས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་སྟེ། དེ་ཡང་བཞི་པའི་སྐབས་སེམས་ནང་དུ་བསྡུས་དྲགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འདིར་བྱིང་བ་ཕྲ་མོའི་ཉེན་ཡོད་པས་དེ་རིག་པར་བྱེད་པའོ། །འདི་ནས་བྱིང་བ་ཕྲ་མོའི་ཉེན་མ་གཏོགས་རགས་པའི་ཉེན་མེད་པས། འདི་དང་སྔ་མ་གཉིས་ལ་བྱིང་རྒོད་རགས་པ་འབྱུང་མི་འབྱུང་གི་ཁྱད་ཡོད།

དྲུག་པ་ཞི་བར་བྱེད་པ་ནི། ཤེས་བཞིན་སྟོབས་ཅན་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་གཡེང་

གི་ཉེས་དམིགས་སྔོང་བས་མཐོང་ནས་འགོག་པ་སྟེ། འདི་ནི་ལྷ་བའི་སྐབས་བྱིང་བ་ཕྲ་མོའི་ཐོན་བྱས་པས་ན་འདིར་རྒོད་པ་ཕྲ་མོའི་ཉེན་ཡོད་པས་དེ་ཡང་ཤེས་པར་བྱས་ནས་སྒྲོང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་གོ །ལྷ་པ་དང་དྲུག་པ་གཉིས་སྟོབས་དྲུག་ལས་ཤེས་བཞིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ། འདི་ནས་ཤེས་བཞིན་གྱི་སྟོབས་རྫོགས་པར་གསུངས། འདི་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། ལྷ་པར་བྱིང་བ་དང་། དྲུག་པར་རྒོད་པ་ཕྲ་མོའི་ཉེན་ཡོད་མེད་ཀྱིས་བྱེད་པ་ཡིན།

བདུན་པ་རྣམ་པར་ཞི་བར་བྱེད་པ་ནི། སྔར་གྱི་ཞི་བར་བྱེད་པའི་སྐབས་ཀྱི་དམིགས་པའི་འཕྲོ་སྐྱོང་ཆེ་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་དང་རྨུགས་པ་དང་གཉིད་སོགས་བྱུང་བ། རིམ་བཞིན་མི་སྡུག་པ་དང་བྱམས་པ་དང་སྣང་བ་བསྒོམས་པས་ཞི་བར་བྱེད་ཅིང་། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱུན་རིང་དུ་བཏང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་སྟེ། སེམས་གནས་ལྔ་པ་དང་དྲུག་པའི་སྐབས་སུ། བྱིང་རྒོད་ཀྱིས་ཚུར་གནོད་པའི་དོགས་པ་ཡོད་ལ། བདུན་པའི་སྐབས་འདིར་བྱིང་རྒོད་བྱུང་ཡང་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་འགོག་ཐུབ་པས། བྱིང་རྒོད་ཀྱིས་ཚུར་བར་དུ་ཆེར་གཅོད་མི་ནུས་པར་གསུངས།

བརྒྱད་པ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་ནི། དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་རྩོལ་བས་བསྟེན་ན་བྱིང་རྒོད་སོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་བར་གཅོད་མི་ནུས་པར་ཐུན་རིང་པོ་འཁྱོང་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་སྟེ། འདི་དང་སེམས་གནས་དགུ་པ་གཉིས་བྱིང་རྒོད་ལ་སོགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱིས་བར་གཅོད་མི་ནུས་

པར་འདྲ་ཡང་། སེམས་གནས་བརྒྱད་པར་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞི་བར་མ་ཆད་དུ་བསྟེན་དགོས་ལ་དགུ་པ་ལ་དེ་ལྟར་མི་དགོས་སོ།།

སེམས་གནས་འདི་དག་གི་སྐབས་སུ། རིམ་བཞིན་དཔེར་ན། དགྲ་བོ་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་དང་། སྟོབས་འགའ་ཞིག་ཉམས་པ་དང་། སྟོབས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཉམས་པ་ལྟར། བྱིང་རྒོད་ཀྱི་སྟོབས་རིམ་བཞིན་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་གནས་བདུན་པ་དང་བརྒྱད་པ་སྟོབས་དྲུག་ལས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ།

དགུ་པ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་ནི། སྔར་གྱི་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་དམིགས་པ་ལ་ཡང་ཡང་འདྲིས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབད་རྩོལ་རགས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་མཉམ་པར་འཇོག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཅིག་སྟེ། དགུ་པ་འདི་སྟོབས་དྲུག་ལས་ཡོངས་སུ་འདྲིས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་གསུངས། འདིའི་སྐབས་སུ་བྱིང་རྒོད་དང་བྲལ་བར་མ་ཟད། བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་རྩོལ་བ་ཡང་བྱེད་མི་དགོས་པར་རྒྱུན་འཁྱོངས་ཐུབ་པ་དང་། རང་གི་སེམས་ལ་རང་དབང་ལྟ་བུ་ཐོབ་པ། རང་གི་སེམས་དེ་དམིགས་པའི་སྟེང་དུ་རྒྱུན་རིང་ཐུབ་ཇི་ཙམ་བཞག་ནའང་སྐྱོད་ཐུབ་ནུས་པའོ།།

དེ་དག་ཀྱང་ཉན་ས་ལས།

འདི་ལྟ་སྟེ། སེམས་གནས་པར་བྱེད་པ་རྣམ་པ་དགུས་སེམས་ནང་ཁོ་ནར་འཇོག་པར་བྱེད། ཡང་དག་པར་འཇོག་པར་བྱེད། བསྡུས་ཏེ་འཇོག་

ཞི་གནས་ཀྱི་དཔེ་རིས།

20 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཛི བམ་པོ་བདུན་པ། ཤོག ༧༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༡༩༨

ཞི་གནས་དཔེ་རིས་ཀྱི་མཚོན་དོན།

འདི་ལ་ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་དྲུག་ལ་གནས་པའི་སློམ་པ་པོས། ལེ་ལོ་དང་། གདམས་ངག་བརྗེད་པ། བྱིང་རྒོད། འདུ་མི་བྱེད་པ། འདུ་བྱེད་པ་སྟེ་ཉེས་པ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ནས་ཉེས་པ་དང་པོའི་གཉེན་པོ་དད་པ། འདུན་པ། ཤིན་སྦྱངས། རྩོལ་བ་བཞི། གཉིས་པའི་གཉེན་པོར་དྲན་པ། གསུམ་པའི་གཉེན་པོར་ཤེས་བཞིན། བཞི་པའི་གཉེན་པོར་འདུ་བྱེད་པ། ལྔ་པའི་གཉེན་པོར་བཏང་སྙོམས་ཏེ་གཉེན་པོ་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བསྟེན་ནས་སྒྲུབ་དགོས་ལ། དེ་དག་ཀྱང་སེམས་གནས་དགུར་ཕྱེ་བ་དང་། དེ་རྣམས་སྟོབས་དྲུག་གིས་འགྲུབ་ལུགས་དང་། ཡིད་བྱེད་བཞིར་སྡུད་ཚུལ་རྣམས་ཤེས་ན་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་བདེ་བླག་ཏུ་འགྲུབ་པར་གསུངས་པས་གླང་པོ་ཆེ་མ་དུལ་བ་འདུལ་བའི་དཔེ་དང་སྦྱར་ཏེ་གོང་དུ་རི་མོ་བཀོད་པ་རྣམས་ཀྱི་མཚོན་དོན་རགས་རིམ་འགོད་པ་ལ། ལམ་གྱི་ཁུགས་པ་དྲུག་གིས་སྟོབས་དྲུག་མཚོན་པ་དང་། ཞགས་པས་དྲན་པ་དང་། ལྕགས་ཀྱུས་ཤེས་བཞིན་མཚོན། སེམས་གནས་དང་པོ་ནས་བདུན་པའི་བར་མེ་ལྕེ་ཡོད་མེད་དང་། ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་བཀོད་པས་ནི། དྲན་ཤེས་ཀྱི་འབད་རྩོལ་ཆེ་ཆུང་གི་ཁྱད་པར་མཚོན། གླང་པོས་སེམས་དང་། ཁ་དོག་ནག་པས་བྱིང་བ་དང་། སྤྲེའུས་འཕྲོ་བ་དང་། མདོག་ནག་པས་རྒོད་པ་དང་། འདོད་ཡོན་ལྔས་ནི་རྒོད་པའི་ཡུལ་མཚོན། ཁུགས་པ་གཉིས་པ་ནས་བཟུང་གླང་པོའི་མགོ་ནས་དཀར་ཆ་རིམ་གྱིས་འཕེལ་བ་དེས་གསལ་ཆ་དང་། གནས་ཆ་ཇེ་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བ་མཚོན། ཁུགས་པ་གསུམ་པར་རི་བོང་ཁ་དོག་ནག་པས་བྱིང་བ་ཕྲ་མོ་མཚོན་པས། འདིར་བྱིང་བ་ཕྲ་རགས་སོ་སོར་ངོས་ཟིན་པ་མཚོན། ཕྱི་མིག་བལྟ་བ་ནི། སེམས་གཡེང་བའོ། །ཁུགས་པ་བཞི་པར་སྤྲེའུ་རྗེས་ལ་ལུས་པས་རྒོད་པ་སྔོན་ལ་སྐྱེ་བའི་ནུས་པ་ཉམས་པ་མཚོན། སྤྲེའུས་ལྗོན་ཤིང་ལས་འབྲས་བུ་ལེན་པ་ནི་ཞི་གནས་སྒྲུབ་སྐབས་སེམས་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་འཕྲོ་བ་བར་གཅོད་ཡིན་པས་འགོག་དགོས་ཀྱང་སྐབས་གཞན་དུ་མི་དགོས་པར་དོན་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལེན་པ་མཚོན། ཁུགས་པ་ལྔ་པར་གླང་པོའི་ནག་ཆ་ཟད་ཅིང་སྤྲེའུ་དང་བྲལ་བས་ནི་ཐོག་མར་དྲན་ཤེས་ཅུང་ཟད་

བསྡེབ་ན་བྱིང་རྒོད་དང་འབྲོ་བས་བར་དུ་གཅོད་མི་ནུས་པར་ཏིང་འཛིན་ཆད་མེད་དུ་འཇུག་པ་མཚོན་ནོ། །

༨) བསྒོམས་པས་ཞི་གནས་གྲུབ་ཚུལ།

དེ་ལྟར་སེམས་གནས་པའི་རིམ་པ་དགུ་ལས་ཞི་གནས་དངོས་གྲུབ་ཚུལ་ནི། སྔར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོང་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་བསྒྲུངས་པས་སེམས་གནས་དགུ་རིམ་པ་བཞིན་སྐྱེས་ཏེ་སེམས་གནས་དགུ་པར་བྱིང་རྒོད་ཕྲ་མོ་དང་བྲལ་བར་ཐུན་རིང་པོར་སྐྱོང་ནུས་ཤིང་། དེ་ཡང་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་རྒྱུན་ལྡན་དུ་བསྟེན་པའི་འབད་རྩོལ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ལྷུན་གྲུབ་ཏུ་འཇུག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཐོབ་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་མ་ཐོབ་ན། ཞི་གནས་རྗེས་མཐུན་པ་ཡིན་ལ། ཞི་གནས་དངོས་ཐོབ་པ་ལ་ཤིན་སྦྱངས་ཐོབ་དགོས་པའི་ཚུལ་ནི། བསྒོམ་རིམ་བར་པ་ལས། "དེ་ལྟར་ཞི་གནས་གོམས་པར་བྱས་པ་དེའི་ལུས་ལ་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པར་གྱུར་པ་དང་། ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་དམིགས་པ་ལ་སེམས་དབང་དུ་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་དེའི་ཞི་གནས་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །"[21] ཞེས་དམིགས་པ་ལ་གནས་པ་ལ་རང་དབང་ཐོབ་པ་དང་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་གཉིས་དགོས་པར་གསུངས་པ་སོགས་གཞུང་དུ་མ་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

དེས་ན་ཤིན་སྦྱངས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་འཇུག་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ནམ་ཐོབ་པ་ན་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་ཡིན། དེས་ཞི་གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཤེས་སོ། །ཞི་གནས་ཞེས་

21 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཀི ཤོག ༩༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༩ ཤོག ༡༣༩

པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། སེམས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གཡེང་བ་ཞི་ནས་ནང་དུ་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པས་ན་ཞི་གནས་ཞེས་བྱ།

ཤིན་སྦྱངས་ལ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཐུས་ལུས་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་ནས་ལུས་ཤིང་བལ་ལྟར་ཡང་ཞིང་དགེ་བའི་བྱ་བ་ལ་ཅི་འདོད་དུ་བཀོལ་དུ་རུང་བ་ཞིག་ལ་འཇོག། སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཐུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་ནས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་ལས་སུ་རུང་བ་ཞིག་ལ་འཇོག། ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ནི། ལུས་ཀྱི་ནང་གི་རེག་བྱ་ཆེས་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ཡིན་གྱི་སེམས་བྱུང་མིན་ལ། སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ནི། དགེ་བ་བཅུའི་ནང་ཚན་གྱི་སེམས་བྱུང་ཤིན་སྦྱངས་ལ་བྱའོ།།

ཤིན་སྦྱངས་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེ་བའི་སྔ་ལྟས་ནི། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་པ་ལ་བརྩོན་བཞིན་པའི་གང་ཟག་དེའི་ཀླད་པ་ལྕི་ཅེམ་པ་སྣུམ་བྱེད་པ་སྐྱེ་སྟེ། མི་བདེ་བའི་ལྕི་བ་ནི་མ་ཡིན་གྱི། དཔེར་ན། སྐྲ་བཞར་མ་ཐག་པའི་མགོ་དཀྱིལ་དུ་ལག་པ་ཆ་བོས་རེག་པ་ལྟ་བུའི་ལྕི་ཅེམ་པའི་བདེ་ཉམས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན། དེ་སྐྱེས་མ་ཐག་ཏུ་ཉོན་མོངས་སྤོང་བ་ལ་དགའ་བའི་བར་གཅོད་བྱེད་པའི་སེམས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེའི་གཉེན་པོ་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་སྔོན་ལ་སྐྱེའོ།།

དེ་ནས་སེམས་ལས་སུ་རུང་བའི་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་དེ་སྐྱེས་པའི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་རླུང་དེས་ལུས་ལ་ཁྱབ་པ་ན། དེས་ལུས་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་སྐྱོན་དང་བྲལ་ནས་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་སྐྱེ་ཞིང་། ལུས་ཐམས་ཅད

རྒྱས་ནས་ལས་སུ་རུང་བའི་རླུང་གི་མཐུས་གང་བ་བཞིན་དུ་སྣང་བར་འགྱུར་རོ།།

དེ་ལྟར་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཐོབ་ནས་རླུང་གི་མཐུས་ལུས་ལ་བདེ་ཉམས་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པ་ལ་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་། ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཐོབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ལའང་དགའ་བདེའི་ཉམས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་འབྱུང་བ་ལ་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ཟེར། དེས་ན་ཤིན་སྦྱངས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་སྔོན་ལ་སྐྱེ། བདེ་བ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་སྔོན་ལ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས། ལུས་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་དང་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ལ་ཁྱད་འབྱེད་དགོས་སོ།།

དེ་ལྟར་ལུས་ཤིན་སྦྱངས་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ན་རླུང་གི་མཐུས་ལུས་ལ་བདེ་བའི་ཉམས་ཆེན་པོ་སྐྱེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ལ་ཡང་དགའ་བདེའི་ཉམས་ཆེས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཤིན་སྦྱངས་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའི་ཤུགས་དེ་རིམ་གྱིས་ཆུང་དུ་འགྲོ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤིན་སྦྱངས་ཟད་ནས་འགྲོ་བ་མིན་གྱི། ཤིན་སྦྱངས་རགས་པ་དེས་སེམས་ཧ་ཅང་གཡོ་བས་དེ་ལོག་ནས་གྲིབ་མ་ལྟར་སྲབ་པའི་ཤིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་མི་གཡོ་བ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་མཐུན་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་སེམས་དགའ་ཡལ་ཡལ་བ་དེ་ཡང་ལོག་ནས་སེམས་དམིགས་པ་ལ་བརྟན་པར་གནས་ཤིང་དགའ་བ་ཆེན་པོས་བསྐྱོད་པའི་མ་ཞི་བ་དང་བྲལ་བའི་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་ན་སྔར་བཤད་པའི་ཚོགས་ལ་གནས་པར་བྱས་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒྲུབ་པའི་བརྩོན་འགྲུས་རྒྱུན་ལྡན་དུ་བསྐྱེན་ན་ཞི་གནས་འགྲུབ་ཀྱི། ལན་རེ་རེ་གཉིས་

གཉིས་ཙམ་བསྒྲུབས་ནས་སླར་ཡང་སྦྱོར་བ་དོར་ན་མི་འགྲུབ་པར་གསུངས་སོ།།

སྦྱོར་ཧྲིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་བསྒྲུབ་པའི་དམིགས་རྟེན་ལ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་ཀྱང་སེམས་ལ་དམིགས་ནས་ཞི་གནས་བསྒྲུབ་པའི་ཚེ། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཞི་གནས་ཀྱི་རྒྱུ་ཚོགས་རྣམས་ཚང་བར་བྱས་ཏེ། ཐོག་མར་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་རགས་རིམ་ཙམ་ཞིག་ཤར་བ་ན། དེ་ཙམ་གྱིས་ཚོག་ཤེས་པར་བྱས་ཏེ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒོམས་ན་གསལ་ཆ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བས་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་ཀྱི། དང་པོ་ནས་གསལ་ཆ་ཅན་ཞིག་ལ་གཙོར་འདོན་བྱས་ན་དམིགས་རྟེན་མི་རྙེད་དོ། །དེས་ན་ཐོག་མར་མངོན་སུམ་དུ་མི་འཆར་བས། སེམས་ཀྱི་རྣམ་པ་བློ་ལ་ཤར་བའི་གཟུགས་བརྙན་ལ་དམིགས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་རང་སེམས་གསལ་ཞིང་རིག་པ། གཟུགས་ཅན་གང་དུའང་མ་གྲུབ་པས་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ངོས་གཟུང་གང་ཡང་མེད་པ། ཕར་བཏགས་ན་སྟོང་སང་ངེ་བ་ཞིག་ལས་མེད་པ། མ་བརྟགས་ན་མི་ཤེས་ཀྱང་བརྟགས་ན་རྣམ་པ་ཅིར་ཡང་འཆར་བ། བདེ་སྡུག་ལེགས་ཉེས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ། གསལ་ཧྲིག་གེ་བ་དེ་ངོས་ཟིན་པར་བྱས་ལ། དམིགས་པ་འདི་ལ་སེམས་གཟུང་བར་བྱའོ་སྙམ་དུ་འདུན་པ་ཤུགས་ཅན་བསྐྱེད་ནས་དམིགས་རྟེན་དེ་ཉིད་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཛིན། མདོར་ན་དམིགས་པ་ངོ་སྤྲོད་པ་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་རང་མ་བྱུང་ཡང་། ཆ་ཕྱེད་ཙམ་མམ་འོལ་སྤྱི་ཙམ་ཤར་ན་དེས་ཚོག་ཤེས་པར་བྱས་ནས་དམིགས་པ་དེ་འདིའོ་སྙམ་དུ་སེམས་འཛིན་དགོས་སོ།།

དེའི་ཚེ་དམིགས་རྟེན་དེ་ཉིད་བློ་ཡུལ་དུ་འཛིན་པ་མ་གཏོགས་གནས་སྐབས་

དང་མཐར་ཐུག་གི་དོན་འདི་འདྲ་ཞིག་གྲུབ་ན་སྙམ་པའི་རེ་བ་དང་། འཕྲལ་ཕུགས་སུ་མི་འདོད་པ་འདི་ལྟ་བུ་མི་ཡོང་ངམ་སྙམ་དུ་དོགས་པ་ལ་སོགས་པ་དུས་གསུམ་གྱི་བྱ་བྱེད་ལ་དམིགས་པའི་རེ་དོགས་སོགས་རྣམ་རྟོག་གཞན་གང་གིའང་དབང་དུ་མི་གཏོང་བར། ད་ལྟར་གྱི་ཤེས་པ་མ་བཅོས་པ་གསལ་ཞིང་རིག་པ་དེ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཛོག་ཅིང་། དེ་ཡང་ཡུན་ཧ་ཅང་རིང་བ་མིན་པར་ཅུང་ཟད་རེ་གནས་ཅི་ཐུབ་བྱེད། དེ་ལྟར་དམིགས་རྟེན་ལ་སེམས་འཛིན་པའི་ཚེ་བརྒྱལ་བ་དང་གཉིད་ལོག་པ་ལྟ་བུའི་འཆར་རྒྱུ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་ནག་ཐོམ་མེ་བ་ཡིད་བྱེད་ཐམས་ཅད་བཀག་ཙམ་ལ་གནས་ནས་སྡོད་པ་མིན་གྱི། སེམས་དེ་ཉིད་གཡོ་མེད་དུ་གནས་པ། ཤིང་གྲིམས་ལ་འཕྲལ་ལ་ལྷོད་ཆགས་པ་ཞིག་དགོས། དམིགས་རྟེན་གསལ་བཏབ་ནས་དེ་ཉིད་མ་བརྗེད་པར་སྐྱོང་བའི་དྲན་པ་ཁྲིད་པར་ཅན་ཞིག་དང་། དེ་ལས་གཞན་དུ་ཡེངས་མ་ཡེངས་ལྟ་བའི་ཤེས་བཞིན་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྐྱོང་དགོས་ལ། དམིགས་རྟེན་དྲན་པས་མ་བརྗེད་པའི་ཚུལ་ནི། དམིགས་རྟེན་དེ་ཉིད་རང་གིས་བསམ་པ་དང་གཞན་གྱིས་དྲིས་པའི་ཚེ་བློས་གསར་དུ་དྲན་ཐུབ་པ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་པར། དམིགས་རྟེན་བློའི་ཡུལ་ནས་མ་ཤོར་བར་དྲན་པའི་ཤུགས་མ་ཉམས་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་དུ་མ་ཡེངས་པ་ལ་བྱ།

ཤེས་བཞིན་བསྟེན་ཚུལ་ནི། མཚམས་མཚམས་སུ་སེམས་འགྲོ་མི་འགྲོ་ལྟ་བའི་ཤེས་བཞིན་གྱི་བྱ་ར་འཛོག་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་འཛིན་པ་བཏང་ནས་བྱ་ར་བྱེད་པའི་བློ་གསར་པ་ཞིག་བསྐྱེད་པ་མིན་གྱི། དམིགས་པ་ལ་སེམས་འཛིན་པ་མ་ཤོར་བའི་ངང་ནས་ཤེས་པའི་ཆ་ཤས་ཕྲ་མོ་ཞིག་གིས་

བརྟག་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ལམ་དུ་གྲོགས་དང་མཉམ་དུ་འགྲོ་བའི་ཚེ་མིག་གིས་ལམ་དང་མིག་ཟུར་གྱིས་གྲོགས་ལ་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ།།

མདོར་ན་དམིགས་རྟེན་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པའི་ཚེ་རང་གི་ཉམས་ལ་བརྟགས་ཏེ་འདི་ཙམ་དུ་བསྒྲིམས་ན་རྒོད་པ་སྐྱེ་བར་འདུག་སྙམ་པ་ལས་ཅུང་ཟད་གློད། འདི་ཙམ་དུ་གློད་ན་བྱིང་བ་སྐྱེ་བར་འདུག་སྙམ་པ་ལས་ཅུང་ཟད་བསྒྲིམས་ན་རན་པར་འགྱུར་བས་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་སུ་འཕྲོ་རྒོད་ལས་སེམས་བསྲུས་ཏེ་གནས་ཆ་འཚོལ། གནས་ཆ་བྱུང་རེས་ཀྱིས་བྱིང་བ་འབྱུང་མི་འབྱུང་དོགས་ཟོན་བྱས་ནས་རིག་པ་ངར་དང་ལྡན་པའི་གསལ་ཆ་འདོན། དེ་ལྟར་གནས་ཆ་དང་གསལ་ཆ་གཉིས་རེས་མོས་སུ་བསྐྱངས་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ།།

དེ་ལྟར་སྐྱོང་བའི་ཚེ་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་གསལ་ཞིང་རིག་པ་དེ་ལ་བསྒྲིམས་ཏེ་བལྟས་པ་ན་རྣམ་རྟོག་གློ་བུར་བ་ཐོལ་གྱིས་བྱུང་བ་ན་དེ་མ་ཐག་ངོས་བཟུང་ནས་འཕྲོ་མཐུད་དུ་མི་འཇུག་པར་འཕྲལ་འཕྲལ་ལ་བཅད་ཐབས་སུ་གཏོད་པའམ། ཡང་ན། རྣམ་རྟོག་ཅི་འདྲ་ཞིག་སྐྱེས་ཀྱང་མི་འགོག་པར་གང་ནས་བྱུང་ཡུལ་གང་དུ་འཕྲོ་བརྟགས་པས། སྔོན་དུ་རྣམ་རྟོག་འགོག་པའི་འཕེན་པ་བཏང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་རྣམ་རྟོག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཚུགས་མི་ཐེན་པར་རྩ་བའི་སེམས་དེའི་སྟེང་དུ་ཚུར་འཁོར་ནས་ཡོང་བ་ནི། དཔེར་ན། དགེ་རྒན་མཁས་པས་དགེ་ཕྲུག་རྟེད་མོར་གཡེང་བ་མཐོང་བ་ན། འཕྲལ་དུ་དེ་ལྟར་མ་བྱེད་ཅེས་མི་འགོག་པར་བསྒྲིམས་ཏེ་བལྟས་པས་དགེ་ཕྲུག་འཚེར་ནས་རྟེད་མོ་རྩེ་འཕྲོ་གཅོད་པ་དང་འདྲ།

གཞན་ཡང་སེམས་ཀྱི་གཞག་ཐབས་དྲུག་གི་སྒོ་ནས་བསྐྱང་བའི་ཚུལ་ནི། ༡

དཔེར་ན་སྤྲིན་དང་བྲལ་བའི་ཉི་མ་དེ་མཆོག་ཏུ་གསལ་ཞིང་དྭངས་པར་གནས་པ་ལྟར། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་དེ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྣམ་རྟོག་དང་བྱིང་རྒོད་སོགས་ཀྱིས་མ་བསྒྲིབས་པར་འཇོག་པའོ།།

༢ དཔེར་ན་མཁའ་ལྡིང་ནི་ནམ་མཁར་རྒྱུ་བའི་ཚེ་གཤོག་པ་རྡེབ་པ་སོགས་རྩོལ་བ་ཧ་ཅང་མི་དགོས་པར་རང་ཤུགས་ཀྱིས་རྒྱུ་བ་བཞིན་དུ། སེམས་ཧ་ཅང་གྲིམས་པ་དང་ཧ་ཅང་ལྷོད་དྲགས་པ་མ་ཡིན་པར། ཁོང་གྲིམས་པའི་གསལ་ཆའི་ངར་དང་ལྡན་ཅིང་། འཁྲལ་ལྷོད་ཆགས་པས་དྲན་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་མ་བྲལ་བར་སྐྱོང་བའོ།།

༣ དཔེར་ན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་རླུང་གིས་བསྐྱོད་ཀྱང་ཁར་རླབས་ཅུང་ཟད་བྱུང་ཡང་གཏིང་གཡོ་བར་མི་ནུས་པ་བཞིན་དུ། སེམས་དམིགས་པ་ལ་འཇོག་པའི་ཚེ། རྣམ་རྟོག་ཕྲ་མོ་འགས་ཅུང་ཟད་གཡོས་ཀྱང་། རྣམ་རྟོག་རགས་པས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་གཡོ་བར་འཇོག་པའོ།།

༤ དཔེར་ན་བུ་ཆུང་ལྷ་ཁང་ལ་བལྟ་བའི་ཚེ། རི་མོའི་ཆ་ཤས་ཕྲ་བ་ལ་རྟོག་དཔྱོད་མི་འཇུག་ཅིང་། ཆ་རགས་པར་བཀྲ་བ་ལ་མི་གཡེང་བར་བལྟ་བ་བཞིན་སེམས་དམིགས་པ་ལ་འཇོག་པའི་ཚེ་སྒོ་ལྔའི་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་ཅི་ཤར་ཡང་རྟོག་དཔྱོད་དང་ཆགས་སྡང་མི་བྱེད་པར་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པའོ།།

༥ དཔེར་ན་བྱ་ནམ་མཁར་འཕུར་བའི་རྗེས་མི་འབྱུང་བ་ལྟར། ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་ཅི་འདྲ་ཞིག་བྱུང་ཡང་། ཆགས་སྡང་རྨོངས་གསུམ་གང་གིའང་དབང་དུ་མི་གཏོང་བར་མཉམ་པར་འཇོག་པའོ།།

༈ དཔེར་ན་རས་བལ་བཏྲལ་བའི་ཚེ་འཇམ་ཞིང་ཁོང་ལྷོད་ལྷོད་པོར་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། མཉམ་པར་འཇོག་པའི་ཚེ་སེམས་དུག་གསུམ་མངོན་གྱུར་པ་དང་བྲལ་ཞིང་རྒོད་ཀྱི་རྩུབ་རེག་དང་བྲལ་བར་བྱས་ཏེ་མཉམ་པར་འཇོག་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ལྟར་བསྐྱངས་པས་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་གང་གིས་ཀྱང་མ་བསྒྲིབས་པ་དྭངས་ཤིང་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་དང་། གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པས་སྟོང་སང་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་དང་འདྲ་བ་ཡིན་པ་ལ། བཟང་ངན་གྱི་ཡུལ་ལྟ་ཅི་བྱུང་ཡང་མེ་ལོང་དྭངས་པ་ལ་གཟུགས་བརྙན་ལྟར་གསལ་ཧྲིག་གེ་བར་ཅི་ཡང་འཆར་བ། འདི་ཡིན་འདི་མིན་གྱི་ངོས་གཟུང་དང་བྲལ་བའི་ཉམས་འཆར། འདི་འདྲ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཇི་ལྟར་བརྟན་ཡང་ལུས་སེམས་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་མ་ཟིན་ན་འདོད་སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་དང་། དེས་ཟིན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞི་གནས་སུ་གསུངས་སོ།།

༈ སོ་སོར་རྟོག་པའི་ལྷག་མཐོང་སྒྲུབ་ཚུལ་བཤད་པ།

སྤྱིར་ལྷག་མཐོང་ཐོབ་པ་ལ་ཞི་གནས་ཐོབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་ལ། ལྷག་མཐོང་གི་ངོ་བོ་ནི། ཞི་གནས་ཀྱི་ངང་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་དཔྱད་པ་བྱས་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བས་ཟིན་པའི་སྒོ་ནས་རང་ཡུལ་ལ་སོ་སོར་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་ལ་འཇོག་ཅིང་། སྒྲ་བཤད་ནི། ཞི་གནས་ལས་ལྷག་པར་ཏེ་ཁྱད་པར་མཐོང་བས་ན་ལྷག་མཐོང་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལྷག་ཚུལ་ཡང་ཞི་གནས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་མ་དཔྱད་པ་ལས་ལྷག་མཐོང་གིས་དཔྱད་ན་དོན་དེ་གསལ་

བར་འཆར་ནུས་པ་ཡིན་ནོ།།

བསྒོམས་པས་ལྷག་མཐོང་གྲུབ་པའི་ཚུལ་ནི། ཞི་གནས་ཀྱི་ངང་ནས་རང་གི་དམིགས་པ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་ནས་སྒོམ་པའི་ཚེ། དཔྱད་སྟོབས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ནམ་སྐྱེས་པ་ན་ལྷག་མཐོང་མཚན་ཉིད་པ་ཐོབ་པར་འཇོག།དེ་ཡང་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་ནས་སྒོམ་པ་ན། སྔར་བཤད་པའི་ཤིན་སྦྱངས་དེ་མ་སྐྱེས་ཚུན་ཆད་དུ་ལྷག་མཐོང་རྗེས་མཐུན་པ་ཡིན་ལ། ཤིན་སྦྱངས་དེ་སྐྱེས་པ་ནས་ལྷག་མཐོང་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་སྐྱེ་ལུགས་ནི་སྔར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །འདི་ཡང་སྔར་ཞི་གནས་གྲུབ་པ་མ་ཉམས་པར་ཡོད་པ་དེས་དྲངས་པའི་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱང་ཡོད་པས་ན། སྤྱིར་ཤིན་སྦྱངས་ཡོད་པ་ཙམ་མིན་གྱི། དཔྱད་སྒོམ་བྱས་པ་དེའི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཤིན་སྦྱངས་འདྲེན་ཐུབ་པ་ན་དེ་ནས་ལྷག་མཐོང་དུ་འགྱུར་རོ།།

དེ་ཡང་ཞི་ལྷག་གཉིས་ཀ་བསྒོམ་དགོས་པ་ནི་བསྒོམ་རིམ་བར་པ་ལས།

ཞི་གནས་དང་བྲལ་བའི་ལྷག་མཐོང་འབའ་ཞིག་གིས་ནི་རྣལ་འབྱོར་པའི་སེམས་ཡུལ་རྣམས་ལ་རྣམ་པར་གཡེང་བར་འགྱུར་གྱི། རླུང་གི་ནང་ན་འདུག་པའི་མར་མེ་བཞིན་དུ་བརྟན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་མི་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལྟ་བས་ན་གཉིས་ཀ་དང་འདྲ་བར་བསྟེན་པར་བྱའོ། །ཞེས་སོགས་དང་། ཞི་གནས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་མར་མེ་རླུང་མེད་པར་བཞག་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་

> རྟོག་པའི་རླུང་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་གཡོ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ལྷག་མཐོང་གིས་ནི་ལྟ་བ་ངན་པའི་དྲ་བ་མཐའ་དག་སྤངས་པས་གཞན་དག་གིས་མི་ཕྱེད་དེ། ཟླ་བ་སྒྲོན་མེའི་མདོ་ལས། ཇི་སྐད་དུ། ཞི་གནས་སྟོབས་ཀྱིས་གཡོ་བ་མེད་པར་འགྱུར། །ལྷག་མཐོང་གིས་ནི་རི་དང་འདྲ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །[22] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

སྤྱིར་ཞི་ལྷག་གཉིས་ཉིད་དེ་འཛིན་ཀུན་གྱི་སྤྱད་བྱེད་དུ་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་དཔེར་ན། ཤིང་སྡོང་ལ་ཡལ་འདབ་ལོ་འབྲས་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནད་ཤིང་སྡོང་གི་རྩ་བར་འདུས་པ་ལྟར། སྒོམ་གྱི་རིགས་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བསྡུས་ན། བསྒོམ་བྱའི་དོན་དེ་ཉིད་ལུང་དང་རིགས་པ་དང་དཔེ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བསམས་ཏེ་དཔྱད་ནས་སྒོམ་པའི་དཔྱད་སྒོམ་དང་། ཡང་ན་མི་དཔྱོད་པར་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ལྷན་ནེར་འཇོག་པའི་འཇོག་སྒོམ་གྱི་རིགས་གཉིས་སུ་འདུ་ཞིང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་དཔྱད་སྒོམ་རྣམས་ལྷག་མཐོང་གི་སྒོམ་དང་། གཉིས་པ་འཇོག་སྒོམ་རྣམས་ཞི་གནས་ཀྱི་སྒོམ་གྱི་རིགས་སུ་གཏོགས་སོ།།

༧ དཔྱད་སྒོམ་གལ་ཆེ་བའི་ཚུལ།

སྤྱིར་ཐོས་པ་ཇི་ཙམ་མང་བ་དེ་ཙམ་དུ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་མང་ལ། དེ་

22 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། གི ཤོག ༩༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༩ ཤོག ༡༣༧

ཇི་ཙམ་མང་བ་དེ་ཙམ་དུ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་མང་བ་དང་། དེ་ཇི་ཙམ་མང་བ་བཞིན་དུ་སྒོམ་པས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་མང་ལ། དེ་ལ་ཡང་སྐྱོན་འགོག་པ་དང་ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡང་མང་བས། སྒོམ་བྱེད་པ་ལ་ཐོས་བསམ་གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་བསྒོམ་རིམ་ཐ་མ་ལས། "ཡང་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྟོགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་བསྒོམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བསྒོམ་པར་བྱའི། གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྟ་དཀྱུས་ཀྱི་ས་བསྟན་ནས་རྒྱུག་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་བརྟག་པར་བྱའོ། །"[23] ཞེས་སོགས་མང་དུ་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ།།

སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་དཔྱད་སྒོམ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ཉོན་མོངས་པའི་བློ་རྣམས་ལ་ཁ་གཏད་གཅིག་དགོས་ཀྱི། ཉོན་མོངས་པའི་ཉེས་དམིགས་སེམས་པ་སོགས་དཔྱད་པ་ཅི་ཡང་མི་བྱེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་བཀག་པ་ཙམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ཟློག་མི་ནུས་པ་ནི། དཔེར་ན། གཡུལ་སར་དགྲ་ཕམ་པར་བྱེད་པ་ལ་དགྲ་ལ་ཁ་གཏད་གཅིག་དགོས་ཀྱི། མི་སྡུར་མ་བཞིན་མིག་བཙུམས་ནས་བསྡད་པས་དགྲ་འཇོམས་མི་ནུས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་ནི། བསྒོམ་རིམ་ཐ་མ་ལས། "དེ་ལྟ་བས་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མིག་བྱེ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་མཚོན་གྱིས་ཉོན་མོངས་པའི་དགྲ་རྣམས་ཕམ་པར་བྱ་སྟེ། འཇིགས་པ་མེད་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་མི་སྡུར་མ་བཞིན་དུ་མིག་འཛུམས་པར་མི་བྱའོ། །"[24]

23 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཀི ཤོག ༨༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༩ ཤོག ༡༢༥

24 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཀི ཤོག ༨༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༩ ཤོག ༡༢༦

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

སྒོམ་གྱི་སྐབས་སུ་དཔྱད་འཇོག་གང་བསྟེན་དགོས་པ་ནི་བསྒོམ་བྱའི་དོན་དང་། དམིགས་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སོགས་ལ་བསྟུན་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། སྙིང་རྗེ་དང་བཟོད་པ་སྒོམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་ནི། སྔོན་དུ་དཔྱད་སྒོམ་གཙོ་ཆེ་སོད། དཔྱད་སྒོམ་གྱི་མཐར་ཡིད་འགྱུར་གྱི་སྦྱོང་བ་ཐོན་སྐབས་མི་དཔྱོད་པར་ལྷན་ནེར་འཇོག་དགོས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་འཆི་བ་མི་རྟག་པའི་ཚུལ་ལུང་དང་རིགས་པས་ཡང་ཡང་དཔྱོད་པ་ཙམ་བྱེད་ཅིང་སེམས་པའི་ཚེ་དཔྱད་སྒོམ་གཙོ་ཆེ་ཡང་། དཔྱད་མཐར་ངེས་པ་སྐྱེད་ན་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་རྩེ་གཅིག་ཏུ་སེམས་པ་ལ་འཇོག་སྒོམ་གཙོ་ཆེའོ། །དེས་ན་འཆི་བ་མི་རྟག་པ་སྒོམ་པ་གཅིག་ཉིད་ལའང་དཔྱད་སྒོམ་དང་འཇོག་སྒོམ་གཉིས་ཀ་འོང་བ་ཡིན་ནོ།།

དཔྱད་འཇོག་གཉིས་སྤེལ་ནས་སྒོམ་དགོས་ཚུལ་ཡང་བི་མ་ལ་མི་ཏྲའི་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་བསྒོམ་དོན་ལས།

> ཡང་གང་གི་ཚེ་ལྷག་མཐོང་བསྒོམས་པས་ཤེས་རབ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ཞི་གནས་ཆུང་བའི་ཕྱིར། མར་མེ་རླུང་ལ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་སེམས་གཡོ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་གསལ་བར་མི་མཐོང་བར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེའི་ཚེ་ཞི་གནས་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །ཞི་གནས་ཀྱི་ཤས་ཆེ་ན་ཡང་གཉིད་ཀྱིས་ལོག་པ་བཞིན་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཏུ་གསལ་བར་མཐོང་

བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་བས་ན་དེའི་ཚེ་ཡང་ཤེས་རབ་བསྒོམ་པར་བྱའོ།།[25]
ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།།

མདོར་ན་དཔྱད་སྒོམ་དགོས་པའི་ཚེ་དཔྱད་སྒོམ། འཇོག་སྒོམ་དགོས་པའི་ཚེ་འཇོག་སྒོམ། དཔྱད་འཇོག་སྤེལ་མ་དགོས་པ་ལ་དེ་བཞིན་བྱེད་ཚུལ། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྐྱོན་མེད་སྒྲུབ་ཚུལ་གྱི་མན་ངག་མདོའི་དོན་བྱམས་ཆོས་དང་། ས་སྡེ། བསྒོམ་རིམ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཀྲལ་བ་ལྟར། ཞི་ལྷག་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་། དམིགས་རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར། དཔྱད་སྒོམ་དང་འཇོག་སྒོམ་གྱི་རྣམ་དབྱེ། སེམས་གནས་པའི་ཐབས་དགུ་དང་སྦྱོར་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་དང་ལྡན་པར་བྱས་ནས་བསྒོམས་པས་ཞི་ལྷག་གྲུབ་ཚུལ། བྱིང་རྒོད་ཕྲ་རགས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དང་། བྱིང་རྨུགས་ཀྱི་ཁྱད་པར། དེ་བཞིན་འཕྲོ་རྒོད་ཀྱི་ཁྱད་པར། དེ་དག་གཉེན་པོ་གང་གིས་ཇི་ལྟར་སེལ་ཚུལ། དྲན་ཤེས་བཞིན་གཉིས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་དང་ཁྱད་པར། དེ་གཉིས་སྐབས་གང་དུ་བསྟེན་ཚུལ། ལས་དང་པོ་བས་ཏིང་ངེ་འཛིན་གསར་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཚེ་གནས་ཆ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་གསལ་བའི་ངར་དང་ལྡན་པ་དགོས་ཚུལ་སོགས་མདོ་ཙམ་བཤད་ཟིན་ཅིང་། གང་གིས་སྒོམ་པའི་གང་ཟག གང་སྒོམ་པའི་དམིགས་པ། ཇི་ལྟར་སྒོམ་པའི་ཚུལ། བསྒོམས་པས་བློ་རིམ་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་འགྲོ་ཚུལ་སོགས་སྒོམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་ནི་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཉན་ས་སོགས་དང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་རྩ་འགྲེལ། སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་བསླབ་བཏུས། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་བསྒོམ་རིམ་སོགས་སུ་འབྱུང་བས་ཞིབ་པར་གཞུང་

25 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཀི ཤོག ༣༥༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༩༧༨

དེ་རྣམས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༡ དྲན་པ་ཉེར་བཞག་སྒོམ་ཚུལ་བཤད་པ།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་དཔྱད་འཛོག་གི་སྒོམ་གྱི་ཚུལ་བཤད་ནས། འདིར་དཔེ་མཚོན་གྱི་ཚུལ་དུ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་སྐབས་མང་པོར། ལུས་སོགས་ལ་གཙང་བདེ་རྟག་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་བློ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིའི་ཞེན་པ་འགོག་པའི་ཆེད་དུ། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་སྒོམ་པར་གསུངས་པ་མདོ་ཙམ་འཆད་པར། ཐོག་མར་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གི་མདོ་ལ། འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པའི་མདོ་ལུང་རིང་པོ་སྟེ་དཱི་གྷ་ནི་ཀཱ་ཡར་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ཞེས་པ་ཙུང་རྒྱས་པ་ཞིག་དང་། ལུང་བར་མ་སྟེ་མ་ཛྷི་མ་ནི་ཀཱ་ཡར་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པའི་མདོ་ཞེས་པ་ཞིག་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལུང་ཡང་དག་ལྡན་པ་སྟེ་སཾ་ཡུཏྟ་ནི་ཀཱ་ཡ་དང་། གཅིག་ལས་འཕྲོས་པའི་ལུང་སྟེ་ཨངྒུ་ཏྟར་ནི་ཀཱ་ཡ་སོགས་སུའང་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བསྒོམ་ཚུལ་འབྱུང་མོད། གྲགས་ཆེ་བ་ནི་ལུང་བར་མར་བཞུགས་པའི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གི་མདོ་དེ་ཡིན།

གནས་བརྟན་པའི་ལུང་གྲགས་ཅན་གྱི་གྲས་ལ། གོང་དུ་སྨོས་པ་བཞིའི་སྟེང་

ལུང་ཐྲན་ཚེགས་བསྟན་པས་ལྡེ་ཡོད་པ་ལས། ཐྲན་ཚེགས་མ་གཏོགས་ལུང་རིང་པོ་དང་བར་མ་སོགས་ནི་བོད་སྐད་དུ་མ་བསྒྱུར་བས་བོད་ཀྱི་བཀའ་འགྱུར་ཁྲོད་དུ་བཞུགས་མེད། དེ་ཡང་ལུང་རིང་པོ་དང་། ལུང་བར་མར་བཞུགས་པའི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གི་མདོ་གཉིས་ཀྱི་སྙིང་གཞི་ལྟར་ན། མདོ་དེ་གཉིས་ཀུ་རུའི་ཡུལ་དུ་བཀའ་སྩལ་བར་གསལ། དེ་ཡང་ལུང་བར་མའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པའི་མདོ་ལས་ལུས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལ། ཐོག་མར་དབུགས་འབྱུང་རྔུབ་ཀྱི་སྒོ་ནས་དྲན་པ་བསྟེན་ཚུལ། དེ་ནས་ཕྱི་ནང་གི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སོ་སོར་དམིགས་ཏེ་ལུས་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་རིག་པ་དང་། དེ་ནས་འགྲེང་འཆག་ཉལ་འདུག་གི་སྤྱོད་ལམ་རྣམ་བཞིར་ཤེས་བཞིན་དུ་འཇུག་པ་དང་། མཐར་ལུས་མི་གཙང་བའི་རྫས་སུ་རིག་པ་དང་། ལུས་འབྱུང་བཞི་འདུས་པའི་གོང་བུར་རིག་པ་དང་། ལུས་བམ་པ་དང་རུལ་པ་ལ་སོགས་པ་འཆི་བའི་མཚན་མ་དགུའི་སྒོ་ནས་མི་རྟག་པར་བསྒོམ་པ་སོགས་གསུངས།

དེ་ནས་ཚོར་བ་ལ་བདེ་སྡུག་བཏང་སྙོམས་གསུམ་སོགས་སོ་སོར་ཕྱེ་སྟེ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བསྒོམ་ཚུལ་དང་། སེམས་ལ་ནི། དུག་གསུམ་རེ་རེ་དང་བཅས་པའི་སེམས་སོགས་ལ་དམིགས་ཏེ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་སྒོམ་ཚུལ་དང་།[26] ཆོས་ལ། ༡ འདོད་པ་ལ་འདུན་པ་དང་། ༢ ཞེ་སྡང་། ༣ གཉིད་རྨུགས་གཉིས། ༤ རྒོད་འགྱོད་གཉིས། ༥ ཐེ་ཚོམ་བཅས་སྒྲིབ་པ་ལྔ་དང་། ཕུང་པོ་ལྔ། སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་སོགས་རེ་རེར་སྦྱར་ཏེ་སྒོམ་ཚུལ་དང་། མཇུག་ཏུ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བཞི་བསྒོམས་པའི་ཕན་ཡོན་བཅས་གསུངས།

26 པ་ལིའི་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་ལུང་བར་མ། སྡེ་ཚན་དང་པོ་ལས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གི་མདོ། ཤོག ༡༤༩

དེ་ནི་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གི་སྐོར་མངོན་པ་གོང་འོག་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་ཅུང་ཟད་འཆད་པ་ལ། ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་རྣམས་ནི། དམིགས་པ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་དང་། གྲོགས་དང་། བསྒོམ་པ་དང་། བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུར་རིག་པར་བྱའོ། །"[27] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་དོན་ཚན་ལྔས་བརྗོད་པར་བྱའོ།།

དང་པོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་གི་དམིགས་པ་ལ་ལུས་དང་། ཚོར་བ་དང་། སེམས་དང་། ཆོས་དང་བཞི་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་ལུས་སོགས་བཞིར་བཞག་པ་ཡང་། ༡ ལུས་མི་སྡུག་པ་ལ་སྡུག་པར་འཛིན་པ་དང་། ༢ ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་བདེ་བར་འཛིན་པ་དང་། ༣ སེམས་མི་རྟག་པ་ལ་རྟག་པར་འཛིན་པ་དང་། ༤ ཆོས་བདག་མེད་པ་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་བཅས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པ་བཞི་བཟློག་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་ངོ་བོ་ནི། དམིགས་པ་ལུས་ཚོར་སེམས་ཆོས་བཞི་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་ལ་དམིགས་ནས་ལུས་མི་གཙང་བ་སོགས་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་སུ་བརྟག་ཅིང་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་དྲན་པ་དང་ཤེས་རབ་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པ་ཞིག་ལ་འཛོག སྒྲ་དོན་ནི། དྲན་པས་དམིགས་

27 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། ཤོག ༩༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༨ ཤོག ༢༩༢ སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཛི། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས། བམ་པོ་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༡༠༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༣ ཤོག ༢༨༥ ནང་། སེམས་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། ཞེ་སྡང་དང་བཅས་པ་དང་། ཞེ་སྡང་དང་བྲལ་བ་སོགས་སེམས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ལ་དམིགས་ཏེ་སེམས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བསྒོམ་ཚུལ་གསུངས།

རྣམ་མ་བརྗེད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའམ། ཡང་ན། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དམིགས་ཡུལ་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་ཡུལ་ལ་དྲན་པ་ཉེ་བར་བཞག་པས་ན་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ཅེས་བྱ།

གསུམ་པ་གྲོགས་ནི། ལུས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་སོགས་བཞི་པོ་གང་རུང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་རྣམས་སོ།།

བཞི་པ་བསྒོམ་པ་བཤད་པ་ནི། ༡ ལུས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་སྒོམ་ཚུལ་ལ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

ལུས་ཚོར་སེམས་དང་ཆོས་རྣམས་ལ།།
མཚན་ཉིད་གཉིས་སུ་ཡོངས་བརྟགས་པས།།
ཤེས་རབ་ཐོས་སོགས་ལས་བྱུང་བའོ།།[28] ཞེས་གསུངས་པ་

ལྟར། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོམ་ཚུལ་དང་། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོམ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོམ་ཚུལ་ནི། ལུས་མི་གཙང་བ་དང་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་སོགས་སུ་སྒོམ་པའོ།།

སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོམ་ཚུལ་ནི། ལུས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་དང་། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ་སོགས་སུ་སྒོམ་པའོ། །དེ་ཡང་འདུལ་བ་གཞུང་དམ་པ་ལས། "གནས་ཁང་དུ་ཞུགས་ཏེ་སྟན་ཐིང་ལ་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་ཆོས་ཏེ་ལུས་དྲང་པོར་སྲོང་ལ་དྲན་པ་མངོན་དུ་བཞག་སྟེ་རིག་པར་བྱ་བ་བརྒྱད་ལ་སྣང་བར་བྱའོ། །དེ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ནད་དོ། །སྐྲན་ནོ། །མཚོན་

28 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་དྲུག་པ། ཤློཀ ༡༤ ཤོག ༡༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༥ ཤོག ༤༤

ནོ། །དུག་གོ །མི་རྟག་པའོ། །སྡུག་བསྔལ་བའོ། །སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །བདག་མེད་པའོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ་འདུག་ལ།”[29] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ལུས་འདི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་ནད་ལྟ་བུ་དང་། སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོའི་ནད་ཡིན་པས་སྐྲན་ལྟ་བུ། སྡུག་བསྔལ་དངོས་སུ་སྐྱེད་པས་མཚོན་ཆ་ལྟ་བུ། སྡུག་བསྔལ་བརྒྱུད་ནས་སྐྱེད་པས་དུག་ལྟ་བུ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ཞིང་འཇིག་པས་མི་རྟག་པ། ལས་ཉོན་གྱི་ཟག་པ་དང་བཅས་པས་སྡུག་བསྔལ་བ། རང་རྒྱ་བའི་བདག་གི་བར་མ་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད། རང་རྒྱ་བའི་བདག་ཏུ་མ་གྲུབ་པས་བདག་མེད་པའོ་ཞེས་བརྟགས་ནས་སྒོམ་པའོ།།

ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས་ནི།

རུས་པ་རྒྱ་མཚོའི་བར་དུ་ནི། །སྤྲོ་ཞིང་སྡུད་པས་ལས་དང་པོ།།
རྐང་རུས་ནས་ནི་ཐོད་ཕྱེད་བར། །བཏང་བས་སྦྱང་བ་གྲུབ་པར་བཤད།།
སྨིན་མའི་བར་དུ་སེམས་འཛིན་པས། །ཡིད་ལ་བྱེད་པ་རྫོགས་པ་ཡིན།།[30]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ལུས་ལ་ཀེང་རུས་སུ་སྤྲོ་བཏགས་ནས་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་ཚུལ་ལ་ལས་དང་པོ་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ་དང་། ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་གྲུབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ་ཏེ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་དང་པོར་རང་གི་རྐང་

29 སྡེ་དགེ བཀའ། འདུལ་བ། པ། བམ་པོ་ང་གཅིག་པ། ཤོག ༢༩༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༣ ཤོག ༦༤༡

30 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་དྲུག་པ། ཤློཀ ༡༠-༡༡ཤོག ༡༩ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༨༣

པའི་མཐེ་བོའམ་དཔྲལ་བ་ལ་སོགས་པ་གང་ཡང་རུང་བར་སེམས་གཏད་དེ་ཁ་རུལ་ཞིང་སྦྲུགས་ནས་རུས་པ་ཀེང་རུས་ལྟར་དཀར་ལྷག་གེར་ཡོད་པར་མོས། དེ་རྗེས་རིམ་གྱིས་རང་གི་ལུས་རིལ་པོ་ཀེང་རུས་སུ་མོས། དེ་རྗེས་གནས་ཁང་དང་། མཐར་རྒྱ་མཚོའི་བར་དུ་ཀེང་རུས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་མོས། དམིགས་པ་ཚུར་སྡུད་པ་ན་ཕྱི་ནས་རིམ་གྱིས་བསྡུས་ཏེ་རང་གི་ལུས་གཅིག་པུ་ཀེང་རུས་སུ་མོས་ནས་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡང་ཡང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་ལས་དང་པོ་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ་ལོ།།

ཡང་ཕར་ཀེང་རུས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་མོས་པ་ན་སྔར་བཞིན་དང་དམིགས་པ་ཚུར་སྡུད་པ་ན་རང་གི་རྐང་པ་རུས་པར་མོས་པ་བོར་ནས་རྐང་པ་ལས་གཞན་པའི་རང་གི་ལུས་ལྷག་མ་རུས་པར་མོས་ཏེ་དེ་ལ་སེམས་གཏོད་པ་དང་། དེ་རྗེས་རིམ་གྱིས་ལུས་ཕྱེད་རུས་པར་མོས་ནས་དེ་ལ་སེམས་གཏོད། དེ་རྗེས་ཐོད་པའི་ཕྱེད་ཀྱི་བར་རུས་པར་མོས་ནས་དེ་ལ་སེམས་གཏོད་པ་ནི་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་བྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ་ལོ།།

ཡང་ཕར་ཀེང་རུས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་མོས་པ་ན་སྔར་བཞིན་དང་དམིགས་པ་ཚུར་སྡུད་པ་ན་རང་གི་ལུས་ལྷག་མ་རུས་པར་མོས་ནས་དེ་ལ་སེམས་གཏོད་པ་ཡང་བོར་ནས་རང་གི་སྨིན་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་རུས་པ་མཐེ་བོའི་ཁྲོན་ཙམ་ལ་སེམས་གཏོད་པ་ནི་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྒོམ་ཚུལ་ལོ།།

དེ་ལྟར་ན་ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་ཆགས་ཡུལ་གྱི་ལུས་རྣམ་པར་སྔོས་པ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་ལུས་མི་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས་སྒོམ་པ་གསུམ་དང་། ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་ཆགས་ཡུལ་གྱི་ལུས་

རྣམ་པར་ཐོས་པ་སོགས་གཉིས་ལ་དམིགས་ནས་ལུས་མི་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས་སྒོམ་པ་གཉིས། ལུས་ཀྱི་རེག་བྱ་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་ལུས་རྣམ་པར་འབུས་གཞིགས་པ་སོགས་གཉིས་ལ་དམིགས་ནས་ལུས་མི་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས་སྒོམ་པ་གཉིས། ལུས་ཀྱི་བསྙེན་བཀུར་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་ཤི་བའི་རོ་གཡོ་བ་མེད་པ་ལ་དམིགས་ནས་ལུས་མི་སྡུག་པའི་འདུ་ཤེས་སྒོམ་པ་གཅིག ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་སོགས་ཆ་ཐམས་ཅད་ལ་ཆགས་པའི་གཉེན་པོར་ལུས་ཀེང་རུས་སུ་མོས་ནས་སྒོམ་པ་གཅིག་སྟེ་ལུས་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་བློ་དགུའོ།།

ཀེང་རུས་ལ་ཁ་དོག་སོགས་ཆགས་པའི་གཞི་རྣམ་པ་བཞིའི་གང་ཡང་མེད་པས་གཉེན་པོ་དེ་དག་ལས་ཀེང་རུས་ལ་དམིགས་ནས་སྒོམ་པ་ནི་ལུས་ཀྱི་ཁ་དོག་ལ་ཆགས་པ་སོགས་བཞི་ཀའི་གཉེན་པོར་སྒོམ་པར་བྱར་རུང་ངོ་། །མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་བློ་འདི་ནི་ཆགས་པའི་གཞི་ཞིག་ལ་སྒྲོ་བཏགས་ནས་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང་། གཟུགས་ཕུང་གི་ཕྱོགས་གཅིག་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཉི་ཚེ་བ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པའི་མགོ་རྣམ་པར་གནོན་པ་ཙམ་གྱི་སྤུན་འབྱིན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་གྱི་གཏན་ནས་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ།།

རྣམ་རྟོག་ཤས་ཆེ་བའི་གཉེན་པོར་ནི། རང་གི་དབུགས་ནང་དུ་རྔུབ་པ་དང་ཕྱིར་འབྱུང་བ་བགྲངས་ནས་དྲན་པ་རྩེ་གཅིག་པའི་སྒོ་ནས་དེར་འཇུག་ཅིང་གཡེང་བ་མེད་པར་བསྒོམ་མོ། །དབུགས་རྔུབ་འབྱུང་དེ་སྒོམ་ཚུལ་ལ་མངོན་པ་མཛོད་ལས་དྲུག་ཏུ་གསུངས་ཏེ།

༡ རང་ཉིད་ཀྱི་ལུས་འདུག་སྟངས་ཆོས་བདུན་དང་ལྡན་པར་བྱས་ཏེ་དབུགས་

ནང་དུ་རྔུབ་པ་དང་ཕྱིར་འབྱུང་བ་གཉིས་ལ་སེམས་གཏད་ནས་དྲན་པ་རྩེ་གཅིག་པའི་ངང་ནས་རྔུབ་འབྱུང་གཉིས་ལ་ཁུགས་པ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་གཅིག་ནས་བཅུ་པའི་བར་ཡིད་ཀྱིས་འཚོལ་ལྷག་ཆད་གསུམ་དང་བྲལ་བར་རྩི་བ་ནི་བགྲང་བ་དང་། བཅུ་པོ་དེ་ལས་ཉུངས་ན་བྱིང་བ་དང་མངས་ན་རྒོད་པ་འབྱུང་ཉེན་ཆེ་ཞིང་ཁུགས་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བརྩིས་ན་ཆད་སྐྱོན་དང་། ཡང་ཁུགས་པ་གཅིག་གཉིས་སུ་བྱས་ན་ལྷག་སྐྱོན། ཡང་རྔུབ་པ་ལ་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་བ་ལ་རྔུབ་པར་བཟུང་ན་འཚོལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད།

༢ ཡང་དབུགས་ནང་དུ་འཇུག་པའི་ཚེ་སྣོག་མ་དང་སྙིང་ག་དང་ལྟེ་བ་དང་ཀེད་པ་དང་བརླ་དང་བྱིན་པ་དང་རྐང་མཐིལ་དང་ས་ལ་སྟོབས་ཆེ་ན་འདོམ་གང་དང་སྟོབས་ཆུང་ན་མཐོ་གང་གི་བར་དུ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་དང་། ཕྱིར་འབྱུང་བའི་ཚེ་རྐང་པའི་མཐིལ་ནས་བཟུང་རིམ་གྱིས་སྣའི་བུ་ག་ནས་སྟོབས་ཆེ་ན་འདོམ་གང་དང་སྟོབས་ཆུང་ན་མཐོ་གང་གི་བར་དུ་འབྱུང་བ་ལ་སེམས་མི་གཡེང་བར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ལྟ་བ་ནི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། ༣ ཡང་དབུགས་དེ་ཉིད་སྣ་རྩེ་ནས་རྐང་མཐིལ་གྱི་བར་དུ་ཕྲེང་ཐག་ལྟར་གནས་པ་ལ་སེམས་མི་གཡེང་བར་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ལྟ་ཞིང་ལུས་ལ་ཕན་གནོད་དང་གྲང་དྲོ་གང་བྱེད་ལ་རྟོག་པ་ནི་འཇོག་པ་དང་། ༤ ཡང་དབུགས་རྔུབ་འབྱུང་འདི་དག་རླུང་ཙམ་མ་ཡིན་པར་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་གྱི་གཟུགས་རྣམ་བརྒྱད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་སེམས་

བྱུང་དང་བཅས་ན་ཕུང་པོ་ལྔ་དང་ལྡན་ནོ་སྙམ་དུ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་ལྟ་ཞིང་རྟོག་པ་ནི་ཉེ་བར་རྟོག་པ་དང་། ༥ ཡང་དེ་ནས་རླུང་ལ་དམིགས་པའི་བློ་བསྒྱུར་ཏེ་དྲན་པ་རྩེ་གཅིག་པའི་ངང་ནས་དགེ་བ་གོང་འཕེལ་དུ་སྦྱོང་བ་ནི་བསྒྱུར་བ་དང་། ༦ ཡང་དེ་ལས་ཀྱང་དྲན་པ་རྩེ་གཅིག་པའི་ངང་ནས་དགེ་བ་གོང་འཕེལ་དུ་སྦྱོང་བ་ནི་ཡོངས་སུ་དག་པའོ། །དེ་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

དབུགས་རྔུབ་དབུགས་འབྱུང་དྲན་པ་ནི། །བགྲང་དང་རྗེས་འགྲོ་འཇོག་པ་དང་།།

རྟོག་པ་དང་ནི་བསྒྱུར་བ་དང་། །ཡོངས་[31]དག་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་འདོད།།[32] ཅེས་སོ།།

དེ་ལ་དབུགས་རྔུབ་པ་དང་འབྱུང་བ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ནི་ཁ་ནང་དུ་བལྟས་ཤིང་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་འཇུག་པ་དང་དམིགས་གཞིའི་དབུགས་ལ་ཡང་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སྣ་ཚོགས་པ་མེད་པས་རྣམ་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་བྱེད་ནུས་ལ། གཞན་མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་བློ་ནི་དམིགས་པ་ཁ་དོག་སོགས་སྣ་ཚོགས་ལ་འཇུག་ཅིང་ཁ་ཕྱིར་བལྟས་པ་དང་རྣམ་རྟོག་འདྲེན་པས་རྣམ་རྟོག་གི་གཉེན་པོ་བྱེད་མི་ནུས་སོ།།

༢ ཚོར་བ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་སྒོམ་ཚུལ་ནི། ཚོར་བ་བདེ་བ་ལས་དངོས་སུ་འདོད་སྲེད་དང་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་ལས་འཇིག་སྲེད་སྐྱེ་ཞིང་བརྒྱུད་ནས་སྡུག་བསྔལ་སྐྱེ་བ་སོགས་ཚོར་བའི་ཉེས་དམིགས་མཐོང་བའི་ཆེད་དུ་རང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ལ་བརྟགས་ཏེ་བསྒོམ་མོ།།

31 སྡེ་དགེར་ཡང་ཞེས་འབྱུང་མོད་པེ་སྣར་གཉིས་ཀར་ཡོངས་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཅོས།

32 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཁུ། གནས་དྲུག་པ། ཤོག ༡༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༦ ཤོག ༢༠༥

༣ སེམས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་སྒོམ་ཚུལ་ནི། སེམས་ནི་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་འཇིག་པ་དང་བསྟན་དུ་མེད་པ་ཐོགས་པ་མེད་ཅིང་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་རྒྱུན་གྱི་ཆ་ནས་གཏན་དུ་རྒྱུན་མ་ཆད་པར་གནས་པ་སོགས་སུ་བརྟགས་ནས་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་དཔྱོད་པར་བྱེད་དེ། འོད་སྲུང་གིས་ཞུས་པའི་ལེའུ་ལས། “འོད་སྲུངས་སེམས་ནི་འབབ་ཆུའི་རྒྱུན་དང་མཚུངས་ཏེ་མི་གནས་པ་སྐྱེས་ནས་འཇིག་ཅིང་འཇུག་པའོ། །འོད་སྲུངས་སེམས་ནི་རླུང་དང་མཚུངས་ཏེ་རིང་དུ་འགྲོ་ཞིང་གཟུང་དུ་མེད་པར་རྒྱུ་བའོ། །འོད་སྲུངས་སེམས་ནི་མར་མེའི་འོད་འཕྲོ་བ་དང་མཚུངས་ཏེ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་བྱུང་བའོ། །”[33] ཞེས་གསུངས། ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་ཀྱི་བྱེད་ལས་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་དབང་དུ་གྱུར་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་། འབྲས་བུ་སོགས་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་ལ་ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྟགས་ཤིང་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའོ།།

༤ ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་སྒོམ་ཚུལ་ནི། ཆོས་ཏེ་ཚོར་བ་མ་གཏོགས་པའི་སེམས་བྱུང་དང་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་ལས། བྱམས་སྙིང་རྗེ་ལྟ་བུའི་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་རྣམས་ཉམས་སུ་བླང་བྱ་དང་ཆགས་སྡང་ལྟ་བུའི་ཉེས་པའི་རིགས་རྣམས་དོར་བྱར་ཐོས་སོགས་ཀྱིས་བརྟགས་ནས་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའོ།།

མདོར་ན་ལུས་གཙང་བར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་ཕྱི་ནང་གི་ལུས་རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་གཙང་བར་རྟོག་པའི་དྲན་ཤེས་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་

33 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ཆ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག།༡༣༩ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༤ ཤོག ༣༧༨

བར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་ཕྱི་ནང་གི་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་བར་རྟོག་པའི་དྲན་ཤེས། སེམས་རྟག་པར་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་ཕྱི་ནང་གི་སེམས་སྐད་ཅིག་མར་རྟོག་པའི་དྲན་ཤེས། ཆོས་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་གཉེན་པོར་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་ཀུན་བདག་མེད་པར་རྟོག་པའི་དྲན་ཤེས། ཞེ་སྡང་ལ་ཤས་ཆེར་སྤྱོད་པའི་གཉེན་པོར་བྱམས་པ། སྒྲིབ་པས་ཤས་ཆེར་ཐིབས་པའི་གཉེན་པོར་རྟེན་འབྲེལ། ང་རྒྱལ་ཤས་ཆེ་བའི་གཉེན་པོར་ཁམས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་བསྒོམ་དགོས་སོ།།

ལྔ་པ་ལུས་མི་རྟག་པ་སོགས་སུ་བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་པ་ལས། “འབྲས་བུ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་རྣམས་ལ་གཙང་བ་དང་། བདེ་བ་དང་། རྟག་པ་དང་། བདག་ཏུ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྤང་བ་སྟེ།”[34] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་དེ་རྣམས་བསྒོམས་པས་ལུས་གཙང་བ་དང་། ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་། སེམས་རྟག་པ་དང་། ཆོས་རང་རྒྱ་བའི་བདག་ཏུ་ཞེན་པའི་བློ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་རྣམས་མི་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།།

ཡང་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་མང་དུ་གསུངས་པ་ལས་བློ་ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་བའི་ཐབས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་མགོ་སྙོམས་བྱེད་ཚུལ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་སྤྱིར་མི་ཕལ་མོ་ཆེ་ནི། རང་ལ་

34 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཞི། ཤོག ༦༢ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༦ ཤོག ༡༡༠༩

བསྟོད་ཅིང་གཞན་ལ་སྨོད་པ་དང་། མཐོ་བ་ལ་ཕྲག་དོག མཉམ་པ་ལ་འགྲན་སེམས། དམའ་བ་ལ་ང་རྒྱལ། བསྟོད་ན་དྲེགས་པ། མི་སྙན་པ་བརྗོད་ན་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྡུག་བསྔལ་སྣ་ཚོགས་བྱུང་དང་འབྱུང་བཞིན་ཡོད། དེས་ན་རང་སེམས་དེ་ལྷ་བུའི་ཆགས་སྡང་གི་དབང་དུ་མ་སོང་བ་ཞིག་དང་། དེ་དག་གི་དབང་དུ་སོང་བའི་མི་རྣམས་དང་མཉམ་དུ་མི་འགྲོགས་པར་རྒྱང་རིང་ཙམ་བྱ་དགོས་པ་ནི། སྤྱོད་འཇུག་ལས།

མཐོ་ལ་ཕྲག་དོག་མཉམ་དང་འགྲན། །དམའ་ལ་ང་རྒྱལ་བསྟོད་ན་དྲེགས།།

མི་སྙན་བརྗོད་ན་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ། །ནམ་ཞིག་བྱིས་ལས་ཕན་པ་ཐོབ།།

བྱིས་དང་འགྲོགས་ན་བྱིས་པ་ལ། །བདག་བསྟོད་གཞན་ལ་སྨོད་པ་དང་།།

འཁོར་བར་དགའ་བའི་གཏམ་ལ་སོགས། །མི་དགེ་ཅིས་ཀྱང་ངེས་པར་འབྱུང་།།[35]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།།

འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་ནི། ཟས་གོས་གནས་མལ་སོགས་རྙེད་ན་དགའ་བ་དང་མ་རྙེད་ན་མི་དགའ་བ་གཉིས། གཏམ་སྙན་པ་ལ་དགའ་བ་དང་མི་སྙན་པ་ལ་མི་དགའ་བ་གཉིས། ཚོར་བ་བདེ་བ་ལ་དགའ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་ལ་མི་དགའ་བ་གཉིས། རང་ལ་བསྟོད་པ་ལ་དགའ་བ་དང་སྨད་པ་ལ་མི་དགའ་བ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་དོ། །དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཤེས་པའི་སྤྲིངས་ཡིག་ལས།

འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པ་རྙེད་དང་མ་རྙེད་དང་།།

བདེ་དང་མི་བདེ་སྙན་དང་མི་སྙན་དང་།།

35 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ལ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤློ་ཀ ༡༢ ཤོག ༢༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༡ ཤོག ༡༠༠༡

བསྟོད་སྨད་ཅེས་བགྱི་འཇིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་པོ།།
བདག་གི་ཡིད་ཡུལ་མིན་པར་མགོ་སྙོམས་མཛོད།།[36]

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་བརྒྱད་པོ་འདི་རྣམས་མགོ་སྙོམས་བྱེད་ཅེས་པ་ནི་རང་གི་སེམས་དེ་དག་གི་དབང་དུ་མ་བཏང་བར་བཏང་སྙོམས་སུ་བྱ་བ་ལ་ཟེར་ཞིང་། དེ་ཡང་དགའ་བ་བཞི་དང་མི་དགའ་བ་བཞིའི་ཉེས་དམིགས་དང་གཉེན་པོ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་ལ། དེའི་ཚུལ་མདོ་ཙམ་ཀུན་བཏུས་པོད་གཉིས་པར་བཤད་ཟིན་ཅིང་རྒྱས་པར་སྤྱོད་འཇུག་སོགས་གཞུང་ཆེན་མོ་དག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

༤ བློ་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བའི་ཤེས་བྱེད།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་སོགས་བསྟེན་པ་ལས་བློ་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ལ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ནང་གི་ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེ་སོགས་ཡིད་བློ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲིབ་ནི། ལུས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲིབ་ལ་མི་ལྟོས་པར་གཙོ་བོ་ཡིད་བློ་གོམས་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ལུས་ཀྱི་ཕུལ་བྱུང་འགྲིབ་མེད་པར། །བློ་ཡི་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས།།

36 སྡེ་དགེ བསྟན། སྤྲིངས་ཡིག།ངེ་། ཤློ྅ཀ ༢༩ ཤོག ༥༢ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༨ ཤོག ༦༧༢

ཤེས་རབ་ལ་སོགས་ཐུལ་བྱུང་དང་། །འཕྲིབ་པ་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན།།[37]
ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡིན་ལ། རྩེད་འགྲན་པས་མཆོང་རྒྱུག་གི་རྩལ་སྦྱངས་ཏེ་ཚད་མཐོན་པོར་སོན་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་སྦྱངས་ཤིང་གོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བ་ནི་སྤྱིར་ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྟེང་དུའང་ཡོད་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཚད་ངེས་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། རྩལ་གྱི་ཚད་ཇི་ཙམ་མཐོན་པོར་སོན་ནའང་མཆོང་རྒྱུག་སོགས་ལ་གནས་སྐབས་རེ་རེ་ནས་རྩོལ་བ་རེ་བསྐྱེད་དགོས། ཡང་ཆུའི་ཚ་བ་ལྟ་བུ་རྟེན་མི་བརྟན་པ་ཡིན་པས་ཆུ་ཇི་ཙམ་བསྐོལ་ཀྱང་མཐར་སྐམ་འགྲོ་བ་ལས་མེའི་ངོ་བོར་འགྱུར་མི་སྲིད་པས་དེ་དག་ལ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་མེད་ལ། དེ་ལས་ལྡོག་སྟེ་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་བརྩེ་བ་དང་ཤེས་རབ་སོགས་ནི་གོམས་ཟིན་འབད་རྩོལ་བསྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པར་གོམས་པར་བྱས་ན་སེམས་རྒྱུད་ལ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང་། རྟེན་བརྟན་པ་ཡིན་པས་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་ཡོད་དོ། །བློ་དེ་དག་གོམས་ཟིན་འབད་རྩོལ་བསྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སེམས་རྒྱུད་ལ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་ནི། དཔེར་ན། བུད་ཤིང་མེས་སྲེག་པའི་ཚེ་མེ་ཡང་ཡང་སྦར་མི་དགོས་པར་ལན་གཅིག་སྦར་བས་བུད་ཤིང་ཐལ་བར་མ་སོང་གི་བར་དུ་མེ་དེ་རང་གི་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གསེར་གཡའ་ཅན་དངུལ་ཆུས་རང་གི་ངང་གིས་དག་སྦྱོང་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་དག་རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་སེམས་གསལ་རིག་ཙམ་གྱི་རྫས་སུ་སྐྱེས་

37 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། ཤོག ༧༩ ཤོག ༡༡༠ ན།
དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༥༠༨

པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པས་ རྟེན་བརྟན་པ་ཡིན་པ་ནོ།།

ནང་སེམས་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་ནི་ཕྱིའི་དངོས་པོ་ལ་བཟོ་བཅོས་བྱེད་པ་ལྟར་མིན་གྱི། རང་དང་གཞན་དང་ཕྱིའི་ཡུལ་ལ་ལྟ་ཕྱོགས་དང་། རྒྱུན་གྱི་བསམ་པའི་འཁྱེར་སོ། སྤྱོད་ཚོར་གྱི་གོམས་གཤིས། མངོན་འདོད་ཀྱི་འདུན་པ་སོགས་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བའི་སྒོ་ནས་ཡོང་དགོས་པས་ནང་པའི་གཞུང་དུ་བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གསུངས་པའང་གནད་འདི་དག་ལ་ཐུག་ཡོད། གཞན་ཡང་ལེ་ལན་ཐམས་ཅད་མཐར་ཐུག་རང་གཅེས་འཛིན་གྱི་སྟེང་དུ་འབབ་པར་སེམས་པ་དང་། འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་དྲིན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་བལྟས་ཏེ་གཅེས་པར་འཛིན་པ་དང་། རྐྱེན་ངན་གང་དང་ཐད་ཀྱང་བློ་སྦྱོང་བའི་གྲོགས་སུ་འཁྱེར་བ་དང་། ཕྱི་ནང་གི་ཡུལ་ཀུན་ལ་བདེན་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་པ་ལྷོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཉིན་རེའི་མི་ཚེ་སྐྱེལ་ནུས་ན། མི་དེ་སྐྱིད་པའི་སྐྱིད་འགོ་ཚུགས་པ་ཡིན་པར་ ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བློ་སྦྱོང་གི་གཞུང་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར། མཐར་གཏུགས་ན་བདེ་སྐྱིད་ཅེས་བྱ་བ་གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་སྟེང་ནས་འཛུག་དགོས་སོ།།

གཞན་ཡང་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་འོད་གསལ་བ་དང་དྲི་མ་རྣམས་ནི་གློ་བུར་བ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚུལ་ཡང་ཞེ་སྡང་ལྟ་བུའི་ཉོན་མོངས་དེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་ཡོད་ན་དེ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་འབྲལ་མི་རུང་དུ་གྱུར་པས། སེམས་དེ་གྲུབ་ཙམ་ནས་གཏན་དུ་སྡང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་ཡིན་དགོས་ན་ཡང་། དེ་འདྲ་མིན་པ་ནི་མྱོང་བས་གྲུབ་པོ། །དེ་ཡང་རྐྱེན་ཞིག་དང་ཕྲད་པའི་སྐབས་སུ་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ་མོད། རྐྱེན་དང་མ་ཕྲད་པའི་སྐབས་ལ་ཁོང་ཁྲོའི་སེམས་མི་སྐྱེ། འདིས་ཞེ་སྡང་

སོགས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་བློ་བུར་བ་ཡིན་པས་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་ཤིང་། གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་དང་འབྲལ་རུང་ཡིན་པར་དཔོག་ཐུབ། དཔེར་ན། འཁྱིལ་ཆུ་ཞིག་དཀྲུགས་པས་རྙོག་མ་ཅན་དུ་གྱུར་ན་ཡང་། ཆུ་དེའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་རྙོག་མ་མིན་ཞིང་། རིམ་གྱིས་འདམ་རྙོག་རྣམས་མར་བབས་ན་ཆུ་དྭངས་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །སློབ་དཔོན་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས་ཀྱང་།

ཇི་ལྟར་མེ་ཡིས་དག་པའི་གོས། །སྣ་ཚོགས་དྲི་མས་དྲི་མ་ཅན།།
ཇི་ལྟར་མེ་ཡི་ནང་བཅུག་ན། །དྲི་མ་འཚིག་འགྱུར་གོས་མིན་ལྟར།།
དེ་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཡི་སེམས། །འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་དྲི་མ་ཅན།།
ཡེ་ཤེས་མེ་ཡིས་ཉོན་མོངས་བསྲེག།དེ་ཉིད་འོད་གསལ་མ་ཡིན་ནོ།།[38]

ཞེས་རྡོ་རྒྱུས་ལས་གྲུབ་པའི་གོས་མི་གཙང་བས་གོས་པ་མེའི་ནང་དུ་བཅུག་པ་ན། མི་གཙང་བའི་དྲི་མ་མེས་ཚིག་ཀྱང་གོས་མི་འཚིག་པ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བའི་སེམས་ཀྱི་དྲི་མ་ཆགས་སྡང་སོགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་བློས་བཅོམ་པ་ན་དྲི་མ་མེད་པར་གྱུར་པ་ཡིན་གྱི། འོད་གསལ་བའི་སེམས་མེད་པར་མི་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ།།

ཡང་ཉེས་པ་མཐའ་དག་གི་རྩ་བ་གཏི་མུག་བདེན་འཛིན་དེ་ཉིད་འཛིན་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ལོག་ཤེས་ཡིན་པ་དང་། དེའི་འཛིན་ཚུལ་ལ་ཚད་མའི་རྒྱབ་རྟེན་མེད་ཅིང་། དེའི་ལྡོག་ཕྱོགས་བདེན་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཚོན་

38 སྡེ་དགེ བསྟན། བསྟོད་ཚོགས། ཀ ཤློཀ་༣༠-༣༡ ཤོག ༤༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡ ཤོག ༡༤༠

པའི་བློ་བཟང་པོའི་རིགས་རྣམས་རྒྱབ་རྟེན་ཚད་མ་དང་བཅས་པས་རྒྱུན་བསྲིངས་ཏེ་གོམས་ན་སེམས་སྙིང་གི་དྲི་མ་ཟད་ཐུབ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་མི་ཤེས་པའི་རྨོངས་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པའི་རྨོངས་པ་ལས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་ཆགས་སྡང་སྐྱེ་ཚུལ། ཆགས་སྡང་ལས་ང་རྒྱལ་དང་ཕྲག་དོག་སོགས་སེམས་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་བློའི་རིགས་རྣམས་ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་བཞིན་འདོད་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་རྐྱེད་པ་དང་། སེམས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་དབང་མེད་དུ་གཡེང་བའི་རྣམ་གཡེང་དང་། སེམས་ཀྱིས་ཡུལ་དམ་པོར་འཛིན་པའི་ནུས་པ་ཤོར་བའི་བྱིང་བ་དང་། ལུས་སེམས་ལས་སུ་མི་རུང་བར་བྱེད་ཅིང་སེམས་མུན་པར་ཞུགས་པ་ལྟ་བུའི་དམིགས་པ་མི་གསལ་བའི་རྨུགས་པ་སོགས་དང་། དེ་དག་གི་བཟློག་ཕྱོགས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་པའི་ནུས་པ་ཟབ་པའི་ཤེས་རབ་དང་། བྲམས་པ་དང་། བརྩེ་བ་དང། བཟོད་པ་དང་། ཚོག་ཤེས་དང། དྲན་པ་དང། ཤེས་བཞིན་རྣམས་སྐྱེད་སྲིང་བྱས་ཏེ་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་ནས་ཡུལ་ལ་རྒྱུན་ཆགས་པར་གནས་པའི་ནུས་པ་གོང་མཐོར་འཕེལ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སོགས་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་འབྱུང་ཚུལ། བློ་བུར་གྱི་དྲི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་མ་ཞུགས་པས་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་འོད་གསལ་བ་དང་། གསལ་རིག་གི་རིགས་རྒྱུན་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་པས་རྒྱུན་བརྟན་ཞིང་། གོམས་ཟིན་འབད་རྩོལ་བསྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པས་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་ཚུལ། སེམས་བྱུང་

ནང་པན་ཚུན་འགལ་ཟླའི་གནད་ལས་བློ་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ་བློ་གཞན་དེའི་ནུས་པ་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་རིམ་པ་སོགས་ནང་པའི་གཞུང་དུ་རྒྱས་པར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

༡༠ ཡུལ་འཛལ་བ་པོའི་བདག་གམ་གང་ཟག་བཤད་དེ་མཇུག་བསྡུ་བ།

དེ་ལྟར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དག་གི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་པ་ལ་དོན་ཚན་ལྔར་ཕྱེ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་འཁྲོས་དང་བཅས་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག་དང་། བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་། བློས་ཡུལ་འཛལ་བའི་ཐབས་འཁྲོས་དོན་དང་བཅས་པ་བཤད་ཟིན་ནས། ད་ནི་ལྔ་པ་ཡུལ་འཛལ་བ་པོའི་གང་ཟག་མདོ་ཙམ་བཤད་པ་ལ།

དེ་ལ་སྤྱིར་བདེ་སྡུག་མྱོང་མཁན་གྱི་གང་ཟག་ཞིག་ནི་འཇོག་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གམ་བདག་དེ་ལུས་སེམས་གང་རུང་ཡིན་ནམ་དེ་ལས་གཞན་

ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། བློ་ལྡན་སྐྱེས་ལ་སྣང་བ་ལྟར་ངས་མེ་ཏོག་འདི་མཐོང་བྱུང་ཞེས་བརྗོད་སྐབས་མཐོང་བྱེད་མིག་གི་ཤེས་པ་ཡིན་ཡང་། སོ་སོའི་བློ་ལ་ངས་མཐོང་བྱུང་བསམ་པ་དང་། དེ་བཞིན་ལུས་ན་བ་ན་ངན་བྱུང་སྙམ་པ་དང་། སེམས་མ་སྐྱིད་པ་ན་ང་སྐྱིད་པོ་མི་འདུག་ཅེས་ཟེར་ཡང་ལུས་དང་སེམས་གཉིས་ང་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་མི་འཆར། དེ་བཞིན་ང་ཡི་ལུས་དང་། ང་ཡི་སེམས་ཞེས་བརྗོད་སྐབས་ལུས་དང་སེམས་ལ་བདག་པོ་རྒྱག་མཁན་དང་། ལུས་དང་སེམས་ལ་དབང་སྒྱུར་མཁན་གྱི་ང་ཞིག་ཟུར་དུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་བློ་ལ་འཆར་བ་སྲིད་བས་གྲུབ་པས། སྔོན་གྱི་མུ་སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ཕུང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་འདོད་ལ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པས་ནི་བདག་གམ་གང་ཟག་ཅེས་པ་ལུས་སེམས་གཉིས་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པས་ཕུང་པོ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད།

འོ་ན་བདག་ཅེས་པ་གང་ཞིག་ཡིན་ནམ་ཞེས་པར། ནང་པ་མ་གཏོགས་པའི་ཆོས་ལུགས་ཕལ་མོ་ཆེས་བདག་གི་ངོ་བོ་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་དང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་བདག་མེད་ཀྱང་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པའི་བདག་ཙམ་ཞིག་འདོད། དེ་ཡང་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས།

ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟར་[39]བརྗོད་པ་ལྟར།།
དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་རྣམས་བརྟེན་ནས། །ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་འོ།།[40]

39 སྡེ་དགེར་ཏྲ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་པེ་སྣར་གཉིས་ཀར་རྟར་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བཅོས།

40 ལུང་འདི་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་འཇུག་འགྲེལ་དུ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་ལས། ཞེས་དྲངས་ཀྱང་མདོའི་མཚན་འཁོད་མེད། སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། འ། ཤོག ༢༥༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ༧༥༣

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཤིང་རྟའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་རྟ་ཞེས་འདོགས་

པ་ཡིན་གྱི། ཤིང་རྟའི་ངོ་བོ་འཛོག་པ་ལ་དེའི་ཡན་ལག་ཚོགས་པ་ལས་དོན་གཞན་ཞིག་མི་དགོས་པ་བཞིན་དུ། བདག་གམ་གང་ཟག་ཅེས་པའང་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛོག་པ་ཙམ་ལས། གདགས་གཞིའི་ཕུང་པོ་ལས་ལོགས་པའི་དོན་གཞན་ཞིག་མི་དགོས་སོ།།

དེ་ལྟ་ནའང་ནང་པའི་གཞུང་དུ་བདག་མེད་ཅེས་འབྱུང་བ་ནི་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་རང་རྐྱ་བའི་བདག་དེ་འདྲ་ཞིག་མེད་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་བདེ་སྡུག་སྤྱོད་བ་པོ་དང་། འགྲོ་བ་དང་འོང་བ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འཇུག་པའི་བྱེད་པ་པོའི་བདག་མེད་པར་འདོད་པ་མིན་ནོ།།

འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གམ་བདག་དེ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་མི་འདོད་པར་སྨྲ་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་རང་རང་གི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བར་འདོད་པའི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ལྟ་

གནས་བརྟན་པའི་མདོ་ས□་ཡུ་ཏྟ་ནི་ཀཱ་ཡའི་གླེགས་བམ་དང་པོའི་ནང་། ཝེ་ཛྲ་ནི་ས□་ཡུ་ཏྟ་ཞེས་པའི་མདོ་ཚན་དེའི་ནང་བཞུགས། ཇི་ལྟར་ཡན་ལག་ཚོགས་རྣམས་ལ། །ཤིང་རྟ་མིང་དུ་བརྗོད་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་སེམས་ཅན་ལ། །ཀུན་རྫོབ་སེམས་ཅན་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་འབྱུང་། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྨྲ་བའི་མདོའི་ནང་ཚན་དགེ་སློང་མ་བྲག་གི་མདོ་ལས་ཀྱང་དེ་དང་ཆ་འདྲ་བ་འབྱུང་།

བུ་ནི། བདག་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་པས་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མེད་ཀྱིས་བདག་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མེད་འབྱེད་དགོས་ཤིང་། གང་ཟག་གི་གདགས་གཞི་ཕུང་པོ་ལྔ་ལས་གཙོ་བོ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། རྣམ་ཤེས་སམ་ཤེས་པ་ཞེས་བརྗོད་སྐབས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སོགས་གཟུགས་ཅན་དུ་མེད་པར་ནང་གི་མྱོང་བ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་ཡིན། མྱོང་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་དེ་རང་དང་རིགས་མཐུན་པ་ཞིག་དགོས་པ་ལས་དེའི་ཉེར་ལེན་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་འཇོག་མི་ཐུབ། ཤེས་པ་སྒྲི་དང་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཡིད་ཤེས་ཕྲ་མོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་ཤེས་པ་སྔ་མ་སྔ་མ་ཡར་དེད་ན་ཐོག་མའི་མཐའ་མེད་ཚུལ་གོང་དུ་ཤེས་པའི་རྐྱེན་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལས་འཕྲོས་ཏེ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱིའི་རྣམ་གཞག་མདོ་ཙམ་བརྗོད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར། ཤེས་པ་ལ་ཐོག་མ་འཇོག་མི་ནུས་པས་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་ལའང་ཐོག་མ་འཇོག་མི་ནུས་པར་བཞེད།

བདག་ལ་མཐའ་མའི་མཐའ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཆོས་ལུགས་རྣམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཅིང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་ལའང་བདག་ལ་མཐའ་མ་ཡོད་པར་འདོད་མཁན་ཡོད་ལ། ཐེག་ཆེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཤེས་པ་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་པས་བདག་ལའང་ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པར་བཞེད་དོ།།

གང་ཟག་གི་ངོ་བོ་ནི། ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཞིག་ལ་འཇོག་ཅིང་། སྤྱིར་བདག་དང་། ང་དང་། གང་ཟག་གསུམ་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་འཇོག

ལྷས་སྦྱིན་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ང་གཅིག་ལས་མེད་ཀྱང་ངའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་འཇོག་རུང་སྟེ། དཔེར་ན། དགེ་སློང་ལྷས་སྦྱིན་གྱི་རྒྱུད་ལ་མི་ཡིན་པའི་ཆ་དང་། སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཆ་དང་། དགེ་སློང་ཡིན་པའི་ཆ་སོགས་སོ་སོར་དམིགས་ནས་ངའོ་སྙམ་པ་བྱུང་བས། ངའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་ཡོད་པ་བཞིན། གང་ཟག་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་ངའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་འཇོག་དགོས། དེ་ཡང་གཙོ་བོར་མིའི་ལུས་རྟེན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་དང་། དུད་འགྲོའི་ལུས་རྟེན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཕུང་པོའི་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དུད་འགྲོ། མི་ལའང་ཕོ་དང་མོ། ཆེན་པོ་དང་ཆུང་བ། མཁས་པ་དང་བླུན་པོ་སོགས་གང་ཚོགས་རྒྱུའི་ཕུང་པོའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་སོ་སོའི་སྒོ་ནས་འཇོག་དགོས་སོ།།

སྤྱིར་སྟོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བློས་ཡུལ་འཇལ་བའི་སྐབས་དང་། བདེ་སྡུག་སོགས་ཀྱི་ཚོར་བ་མྱོང་བའི་སྐབས་སུ། དེ་ལྟར་འཇལ་བ་པོ་དང་མྱོང་བ་པོ་བདག་གམ་གང་ཟག་ཅེས་པ་དོན་གཞན་ཞིག་ཡོད་མེད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རང་ཅག་ལ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ངའོ་སྙམ་པའི་བློ་ངང་གིས་སྐྱེ་བ་མྱོང་བས་གྲུབ་པས། དེ་ལྟ་བུའི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་ང་ཞེས་པ་དེ་གང་ཡིན་མིན་དང་། ལུས་སེམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་ལུས་སེམས་ཀྱི་བདག་པོའམ་ལུས་སེམས་ལ་དབང་སྒྱུར་བ་པོའི་བདག་རང་དབང་བ་ཞིག་མེད་ན། དུས་སྔ་ཕྱིའི་མྱོང་

བ་རྣམས་ང་གཅིག་གིས་སྐྱོང་བར་ཇི་ལྟར་འཛོག་པ་དང་། སྤྱར་གྱི་སྐྱོང་བ་ཕྱིས་ངས་མཐོང་བ་དང་ངས་བྱས་ཞེས་སོགས་ངས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་ཇི་ལྟར་དྲན་པ་སྐྱེ་བ་དང་། གང་ཟག་ཤེས་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་ལུས་ཐ་དད་པ་འབའ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་འཛོག་མིན་དང་། ཕྱི་ནང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བདག་འདོད་ཚུལ་དང་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་སོགས་ལ་རྟོག་དཔྱོད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་མཛད་ཡོད་པས་དེ་དག་ཞིབ་པར་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ།།

དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དང་ཁྱད་པར་སྟོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་རིགས་པ་སྨྲ་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་བོད་སྐད་དུ་འགྱུར་བ་ཇི་སྙེད་ཅིག་བཞུགས་པ་རྣམས་ལས། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་། ཟབ་མོ་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་གནད་སྟོན་པའི་ཆ་ཤས་གལ་ཆེ་བའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པ། ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་སྐོར་གྱི་པོད་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་སྙིང་པོ་རྣམས་ལུང་འདྲེན་གྱི་སྦྱོར་བ་དང་འགྲོས་བཤད་ཀྱི་ཚིག་ཚོགས་དོར་ཏེ་ཚིག་ཉུང་དོན་གསལ་དུ་བཀོད་པ་རྫོགས་སོ།། ༎

པར་བྱང་སྨོན་ཚིག

རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ།།
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དཔལ་འབབ་གླིང་།།
ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི།།
དྲི་མ་ཡོངས་འཕྱུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི།།
པར་དུ་བསྒྲུབ་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས།།
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ།།
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྡན་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ།།
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།

ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན། རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེངྒེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་པར་དུ་བསྒྲུབ་དང་བསྒྲུབ་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།།

༄༅། །ནམཿསམནྟབུདྡྷཱནཾ། ཨཔྲཏིཧཏཤཱསནཱནཾ། ཨོཾཀྵུརེསྭཱཧཱ།།

ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་རྩ་དྲུག་པོ་འདི་ཕྱག་དཔེ་ཆའི་ནང་དུ་བཞུགས་ན་དཔེ་ཆ་དེ་བགོམས་ཀྱང་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བར་འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་སོ།།

ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།

བོད་འབྲིང་བའི་སྟོད་ཆ།

ནང་པའི་ཚན་རིག་གི་སྐོར།

ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས།

དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༨ ཕྱི་ཟླ་ ༡༢ ལ་ལྡི་ལིར་དཔར་ཐེངས་དང་པོར་བཏབ།

དེབ་གྲངས། ༡༠༠༠༠

འཕྲུལ་དེབ་བཟོ་སྐྲུན་པ།

ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་པ་དང་། སེར་སྨད་དགེ་བཤེས་བློ་བཟང་སྨོན་ལམ།

ཚོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ།
རྣམ་གྲྭ་མཁན་པོ་སེར་བྱེས་ཁྲིམ་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ།

ཚོམ་སྒྲིག་སྤྱི་ཁྱབ་སློབ་སྟོན་པ།
གླང་རི་བ་ཐུབ་བསྟན་སྤྲིན་པ།

ཚོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་མི།
སེར་སྨད་དགེ་བཤེས་ཡང་སྟེང་རིན་པོ་ཆེ།
བློ་གླིང་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་།
རྣམ་གྲྭ་དགེ་སློང་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།

ཀུན་བཏུས་ཚོམ་སྒྲིག་པ།
ཤར་རྩེ་དགེ་བཤེས་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས།
བློ་གླིང་དགེ་བཤེས་ངག་དབང་སངས་རྒྱས།
བྱང་རྩེ་དགེ་བཤེས་དཔྱི་ས་དྲུང་ཆེན་སྤྲུལ་སྐུ།
སྒོ་མང་དགེ་བཤེས་བློ་བཟང་མཁས་མཆོག

དེབ་གཟུགས་བཀོད་སྒྲིག་པ།
རྣམ་གྲྭ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།